"Жалпы білім беру ұйымдарына арналған жалпы білім беретін пәндердің, таңдау курстарының және факультативтердің үлгілік оқу бағдарламаларын бекіту туралы" Қазақстан Республикасы Білім және ғылым министрінің 2013 жылғы 3 сәуірдегі № 115 бұйрығына өзгерістер мен толықтырулар енгізу туралы

Қазақстан Республикасы Білім және ғылым министрінің 2022 жылғы 1 сәуірдегі № 123 бұйрығы. Қазақстан Республикасының Әділет министрлігінде 2022 жылғы 4 сәуірде № 27396 болып тіркелді.

БҰЙЫРАМЫН:

1. "Жалпы білім беру ұйымдарына арналған жалпы білім беретін пәндердің, таңдау курстарының және факультативтердің үлгілік оқу бағдарламаларын бекіту туралы" Қазақстан Республикасы Білім және ғылым министрінің 2013 жылғы 3 сәуірдегі № 115 бұйрығына (Қазақстан Республикасының нормативтік құқықтық актілерін мемлекеттік тіркеу тізілімінде № 8424 болып тіркелген) мынадай өзгерістер мен толықтырулар енгізілсін:

1-тармақ мынадай мазмұндағы 15), 16) және 17) тармақшамен толықтырылсын:

15) осы бұйрыққа 638-713 қосымшаларға сәйкес ерекше білім беруге қажеттілігі бар білім алушыларға арналған жаңартылған мазмұн бойынша негізгі орта білім берудің жалпы білім беретін пәндерінің үлгілік оқу бағдарламалары бекітілсін;

16) осы бұйрыққа 714 қосымшаға сәйкес жаңартылған мазмұн бойынша негізгі орта білім берудің жалпы білім беретін пәндерінің үлгілік оқу бағдарламалары;

17) осы бұйрыққа 715-730 қосымшаларға сәйкес ерекше білім беруге қажеттілігі бар білім алушыларға арналған жаңартылған мазмұн бойынша бастауыш білім берудің жалпы білім беретін пәндерінің үлгілік оқу бағдарламалары бекітілсін;

осы бұйрыққа 1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9, 10, 11, 12, 13, 14, 15, 16, 17, 18, 19, 20, 21, 22, 23, 24, 25, 26, 27, 28, 29, 30, 31, 32, 33, 34, 35, 36, 37, 38, 39, 40, 41, 42, 43, 44, 45, 46, 47, 48, 49, 50, 51, 52, 53, 54, 55, 56, 57, 58, 59, 60, 61, 62, 63, 64, 65, 66, 67, 68, 69, 70, 71, 72, 73, 74, 75, 76, 77, 78, 79, 80, 81, 82, 83, 84, 85, 86, 87, 88, 89, 90, 91 және 92 қосымшаларға сәйкес 638, 639, 640, 641, 642, 643, 644, 645, 646, 647, 648, 649, 650, 651, 652, 653, 654, 655, 656, 657, 658, 659, 660, 661, 662, 663, 664, 665, 666, 667, 668, 669, 670, 671, 672, 673, 674, 675, 676, 677, 678, 679, 680, 681,

682, 683, 684, 685, 686, 687, 688, 689, 690, 691, 692, 693, 694, 695, 696, 697, 698, 699, 700, 701, 702, 703, 704, 705, 706, 707, 708, 709, 710, 711,7 12, 713, 714, 715, 716, 717, 718, 719, 720, 721, 722, 723, 724, 725, 726, 727, 728, 729, 730 қосымшалармен толықтырылсын.

2. Қазақстан Республикасы Білім және ғылым министрлігінің Мектепке дейінгі және орта білім беру комитеті Қазақстан Республикасының заңнамасында белгіленген тәртіппен:

1) осы бұйрықтың Қазақстан Республикасы Әділет министрлігінде мемлекеттік тіркелуін;

2) осы бұйрық ресми жарияланғаннан кейін оны Қазақстан Республикасы Білім және ғылым министрлігінің интернет-ресурсында орналастыруды;

3) осы бұйрық мемлекеттік тіркелгеннен кейін он жұмыс күні ішінде осы тармақтың 1) және 2) тармақшаларында көзделген іс-шаралардың орындалуы туралы мәліметті Қазақстан Республикасы Білім және ғылым министрлігінің Заң департаментіне ұсынуды қамтамасыз етсін.

3. Осы бұйрықтың орындалуын бақылау жетекшілік ететін Қазақстан Республикасының Білім және ғылым вице-министріне жүктелсін.

4. Осы бұйрық алғаш ресми жарияланған күнінен кейін қолданысқа енгізіледі.

Қазақстан Республикасының

А. Аймағамбетов

Білім және ғылым министрі

Қазақстан Республика
Білім және ғылым ми
2022 жылғы 1 сәуір
№ 123 бұйрығын
32-қосымша
Қазақстан Республикас
және ғылым минист
2013 жылғы 3 сәуір
№ 115 бұйрығын
669-қосымша

Тірек-қозғалыс аппараты бұзылған білім алушыларға арналған негізгі орта білім беру деңгейінің 5-10-сыныптары үшін "Ағылшын тілі" пәнінен жаңартылған мазмұнды үлгілік оқу бағдарламасы

1-тарау. Жалпы ережелер

1. Тірек-қозғалыс аппараты бұзылған (бұдан әрі – ТҚАБ) білім алушыларға арналған негізгі орта білім беру деңгейінің 5-9-сыныптары үшін "Ағылшын тілі" пәнінен жаңартылған мазмұндағы үлгілік оқу бағдарламасы (бұдан әрі-Бағдарлама) "Білім туралы" Қазақстан Республикасы Заңының 5-бабы 6) тармақшасына сәйкес әзірленген.

2. Бағдарламаның мақсаты - ауызша (тыңдалым және айтылым) және жазбаша (оқылым және жазылым) сөйлеу белсенділігі нысанындағы "төмен – орта B1" деңгейінің коммуникативтік құзыреттілігін қалыптастыру, ағылшын тілін пайдалана отырып, әлеуметтік - коммуникативтік дағдыларды қалыптастыру, ағылшын тілді елдердің мәдениетін зерттеу.

3. Бағдарламаның Міндеттері:

1) оқушылардың сөйлеу мүмкіндіктері мен қажеттіліктерін ескере отырып, шет тілінде сөйлеу дағдыларын қалыптастыру;

2) шет тілінде ауызша және жазбаша сөйлеу тілін меңгеру үшін қол жетімді және қажетті қарапайым лингвистикалық ұғымдарды меңгерту;

3) екі тілді сөздігін, оның ішіндегі транскрипцияны қолдануды үйрету;

4) ана және ағылшын тілдерінде байқалатын қарапайым лингвистикалық ұғымдар туралы білімді қалыптастыру (дыбыс, әріп, сөз, сөйлем, сөйлеу бөлігі, интонация);

5) болымды, болымсыз және сұраулы сөйлемдерді дұрыс интонациялау дағдыларын қалыптастырады;

6) сөздердің қажетті көлемін, мәлімдеме түрлерінің жеткілікті санын, қарапайым диалог жүргізудің стратегиясы мен тактикалық қадамдарын меңгеруді қамтамасыз ету.

7) орфографиялық, лексикалық немесе грамматикалық дағдыларды қалыптастыру оқу міндетіне сәйкес сөздерді, сөйлемдерді, мәтіндерді ағылшын тілінде көшіру, сөздерді енгізу немесе өзгерту қабілетіліктерін қалыптастыру.

4. Түзету-дамыту міндеттері:

1) білім алушылардың жеке тұлғасын дамыту, зейінін, ойлау, есте сақтау және қиялын дамыту; шетел тілін одан әрі игеруге ынталандыру;

2) білім алушылардың қозғалыс дағдыларын түзетуге ықпал ету; есту қабылдауын дамыту; сабақта сөйлеу қарым-қатынасына жағдай жасау, сөйлеу практикасын кеңейту;

3) оқушылардың жеке қасиеттерін, олардың сөйлеу қабілеттерін арнайы ұйымдастырылған коммуникациялық ситуацияларға, рөлдік ойындарға қатысу процесінде, тілдік материалды игеру барысында дамыту;

4) тілдік құбылыстарды (дыбыстар, әріптер, әріп тіркестері, сөздер, сөз тіркестері мен сөйлемдер) бақылау, салыстыру және қарапайым талдау процестерін дамыту.

2-тарау. Оқу процесін ұйымдастырудағы педагогикалық тәсілдер

5. Ағылшын тілін оқытудағы негізгі педагогикалық тәсілдер: гуманистік, коммуникативті, іс-әрекеттік, құзыреттілік, сараланған және тұлғаға бағытталған болып бөлінеді.

6. Гуманистік тәсіл оқу процесінің барлық қатысушыларына деген құрметтеуді, басқа мәдениеттерге құрметпен қарауды қамтамасыз етеді және жеке моральдық қасиеттерді дамытады.

7. Коммуникативтік тәсіл сөйлеу дағдыларын дамытуда, тілдік нормаларды барлық оқушылармен, оның ішінде ТҚАБ бар оқушылармен тікелей қарым-қатынаста қолдану үшін негізгі болып табылады.

8. Іс-әрекеттік тәсіл әр оқушының оқу процесіне белсенді қатысуын қамтамасыз етеді, олардың мотивациясы мен білім алу процесіне саналы көзқарасын қалыптастырады.

9. Құзыреттілік тәсіл белгілі бір тілдік құзыреттіліктерді игеруді ғана емес, сонымен қатар оларды әртүрлі өмірлік жағдайларда қолдануды қамтамасыз етеді.

10. Оқытудың сараланған тәсілі әртүрлі деңгейдегі оқушыларға оқуды жалғастыруға және өз деңгейінде табысты болуға мүмкіндік береді. ТҚАБ бар оқушылар үшін бұл жетекші педагогикалық тәсілдердің бірі, өйткені физикалық мүмкіндіктер деңгейі әр оқушыда айтарлықтай ерекшеленеді.

11. Тұлғаға бағытталған тәсіл білім алушылардың жеке мүмкіндіктерін, қызығушылықтарын, танымдық саласының ерекшеліктерін ескеруге мүмкіндік береді.

12. Жеке қасиеттерді дамыту оқу дағдыларының кең спектрімен үйлесе отырып, білім берудің мынадай базалық құндылықтарын қалыптастыруды қамтамасыз етеді:" Қазақстандық патриотизм және азаматтық жауапкершілік"," құрмет"," ынтымақтастық"," жұмыс және шығармашылық"," адалдық","үздіксіз оқыту". Бұл құндылықтар оқушылардың күнделікті іс-әрекетінің мотивациясын, өзін-өзі тануды қалыптастырады.

13. Тәсілдерге сәйкес оқытудың мынадай принциптері қолданылады:

1) дамытушылық оқыту принципі әр оқушының танымдық, физикалық, эмоционалды саласын дамытуды қамтамасыз етеді;

2) көрнекілік принципі иллюстрацияларды, кестелерді, схемаларды, бейне материалдарды қолдануды қамтиды;

3) қолжетімділік принципі оқу материалын оқушылардың нақты мүмкіндіктеріне бейімдеуге негізделеді;

4) жүйелілік пен дәйектілік принципі оқытуды жалпыдан жекеге дейін ұйымдастырады, бекітілген білімге сүйенеді;

5) теория мен практиканың байланыс принципі алынған білімді практикалық қолдануды қамтамасыз етеді;

6) аяқтау принципі әр зерттелген бөлім үшін материалды игеру деңгейін бақылауды және тексеруді қамтамасыз етеді.

14. ТҚАБ бар оқушыларды ағылшын тілін оқытудағы тәсілдер мен принциптерге сәйкес келесі әдістер қолданылады:

1) аудиолингвальды әдіс ТҚАБ бар оқушылар үшін негізгі әдіс ретінде қолданылады;

2) TPR әдісі сабақта жаңа сөздер мен сөйлеу құрылымдарын есте сақтауға көмектеседі;

3) зерттелген материалды бекіту үшін "Silentway" вербалды емес әдісін қолдануға болады.

15. "Ағылшын тілі" пәні бөлімдерінің мазмұнында ТҚАБ бар білім алушыларға оқу материалын тиімді және қолжетімді меңгеруге ықпал ететін мынадай ерекшеліктер көрсетілген:

1) белсенді сөздікті қысқарту;

2) жазбаша тапсырмалар көлемін азайту;

3) грамматикалық құрылымдарды жеңілдету;

4) қайталау санын көбейту;

5) айтылымды жақсарту үшін түзету тапсырмаларын қолдану.

16. ТҚАБ бар оқушыларды оқытуда келесі практикалық тәсілдер қолданылады:

1) сөздерді белсендіру үшін сөздік-журнал (суреттері бар) жүргізу;

2) сөйлесу плакаттарын қолдану;

3) әртүрлі деңгейдегі сөйлеуді түсінуге арналған жаттығуларды қолдану;

4) көп деңгейлі жазбаша тапсырмалар мен емле тапсырмаларын қолдану;

5) диалогтарды ойнау;

6) "сөйле және қозғал" жаттығуларын қолдану;

7) бірлескен тапсырмаларды қолдану;

8) "тізбек" бойынша оқу және жауап беру;

9) тыңдауға арналған ойындар (сөзді, фразаны тап, сұраққа жауап бер);

10) видео көру (сөздік, диалогтар, жағдайлар);

11) дене мүмкіндіктеріне сәйкес жобалық қызметті жүргізу;

12) ақпаратты, коммуникацияны іздеу, пайдалану және құру үшін АКТ пайдалану;

13) физикалық және сөйлеу ерекшеліктерін жеңу;

14) танымдық процестерді дамытуға ықпал ететін жаттығуларды қолдану;

15) 8, 9-сыныптардың мазмұнын 8, 9, 10-сыныптар ішінде зерделеу;

16) грамматика бойынша тақырыптарды бекіту үшін уақытты көбейту арқылы мазмұнды бейімдеу.

17. "Ағылшын тілі" пәні түзету циклі төмендегідей пәндермен байланысты:

1) ЕДШ, қозғалыс әдістері мен жазбаша тапсырмаларды қолдану арқылы;

2) логопедия, тыңдау және сөйлеу тапсырмалары, айтылым дағдыларын дамыту арқылы;

3) психология, қарым-қатынас дағдыларын дамыту, оқу мотивациясы, өзін-өзі бақылау, жоспарлау арқылы.

18. Ағылшын тілі сабақтарында ТҚАБ бар білім алушылар үшін арнайы жабдықтар: вертикализаторлар, арнайы парталар мен орындықтар, жеке жұмыс дәптерлері, аудио жүйелер, электрондық кітаптар мен плакаттар қолданылады.

19. Ағылшын тілін оқыту нәтижелерін бағалау критериалды бағалау жүйесіне сәйкес жүзеге асырылады.

20. ТҚАБ бар оқушылар үшін бағалау критерийлері олардың нақты физикалық мүмкіндіктеріне сәйкес келетін икемді құрылымға ие. Бағалау негізінен немесе тек ауызша, жазбаша немесе тест түрінде жүргізілуі мүмкін.

3-тарау. "Ағылшын тілі" пәнінің мазмұнын ұйымдастыру

21. "Ағылшын тілі" пәні бойынша оқу жүктемесінің көлемі:

1) 5 - сыныпта – аптасына 3 сағат, оқу жылында 102 сағатты;

2) 6 – сыныпта – аптасына 3 сағат, оқу жылында 102 сағатты;

3) 7 - сыныпта – аптасына 3 сағат, оқу жылында 102 сағатты;

4) 8 - сыныпта – аптасына 3 сағат, оқу жылында 102 сағатты;

5) 9 - сыныпта – аптасына 3 сағат, оқу жылында102 сағатты;

6) 10 – сыныпта – аптасына 3 сағат, оқу жылында 102 сағатты құрайды.

22. "Бағдарламаның" мазмұны мынадай бөлімдерді қамтиды:

1) "Тыңдалым";

2) "Айтылым";

3) "Оқылым";

4) "Жазылым";

5) "Тілдік нормалар".

23. 5-сыныпқа арналған бағдарлама мазмұны:

1) тыңдалым: қысқа диалогтар, әңгімелер, бейнефильмдер түрінде оқулықтан сыныптағы сөйлеу мен аудиожазбаларды ажырата білу. Тыңдау уақыты 5 минутқа дейін, 2 қайталау;

2) айтылым: жеке ақпаратты сұрау; бөлмені немесе орынды сипаттау; сыртқы келбетті сипаттау; мінезді сипаттау; күнделікті істер туралы айту; отбасы, достары туралы айту; уақытты айту; жұмыс туралы айту; келісім/ келіспеушілік; өткен туралы айту; қайталау; жануарларды сипаттау; қорқыныш білдіру; өз көзқарасын білдіру; болжамдар / ұсыныстар жасау; әр түрлі іс-шаралар мен ауа-райы туралы айту; айтылу: /s/, /z/, /iz/, /ei/, / æ/, /wəz/, /wər/, /wɑz/, /t/, /d/, / ɑ:/, / ɔ:/, / ʌ /, /u:/, /iŋ/;

3) оқылым: әртүрлі түсіну деңгейі бар мәтіндерді оқу; шындық\ жалған/ мәлімдеме айтылмаған; бос орындарды толтыру; қосылу тапсырмалары; сұрақтарға жауаптар; сөйлемдерді толықтыру;

4) жазылым: өз бөлмесінің қысқаша сипаттамасы; сөздік диктанттар; мультфильм кейіпкері туралы қысқа мақала; отбасы туралы қысқа мақала; дос туралы хат; жұмыс туралы қысқа мақала; мифтік болмыстың қысқаша тұсаукесері; суреттелген оқиға; жануар туралы фактілер; плакат; сүйікті спорт туралы қысқа мақала; жылдың сүйікті уақыты туралы қысқа мақала;

5) тілдік нормалар: артикльдерді қолдану; көпше түр; орын предлогтары; havegot; сұраулы сөздер;this/ these – that/ those; қарапайым осы шақ; есімдіктер; haveto /don ' thaveto; was/were; қарапайым өткен шақ; had; could; therewas/ therewere; сын есімдер; ерекше үстеулер; much/ many; a/some; созылмалы осы шақ; can.

24. 6-сыныпқа арналған бағдарлама мазмұны:

1) тыңдалым: қысқа диалогтар, әңгімелер, бейнефильмдер түрінде оқулықтан сыныптағы сөйлеу мен аудиожазбаларды ажырата білу. Тыңдау уақыты 7 минутқа дейін, 2 қайталау;

2) айтылым: жеке ақпарат сұрау; мектеп пен сынып туралы сөйлесу; қозғалыс бағытын сұрау және айту; адамдардың сыртқы келбеті мен мінезін сипаттау; өткен туралы айту; әңгімелер айту; ауа-райы туралы айту; фильмдер туралы айту; денсаулық туралы сұрау және айту; болашақ жоспарлар туралы айту; тарихтың қысқаша мазмұнын жеткізу; салыстыру; дүкендердегі диалогтар; мектепке баратын жолын сипаттау; айтылу: /t/, /d/, /id/, /i:/, /ei; сұраулы интонация;

3) оқылым: әртүрлі түсіну деңгейі бар мәтіндерді оқу; шындық \ жалған\ айтылмаған мәлімдемелер; бос орындарды толтыру; қосылу тапсырмалары; сұрақтарға жауаптар; бірнеше таңдауы бар сөйлем-диалогтарды толықтыру; түсіну;

4) жазылым: серіктес туралы қысқа мәтіндер; идеалды мектеп туралы қысқа мақалалар; демалыс күндері туралы қысқа абзац; сапар туралы электрондық хат; мұхит туралы сұрақтар; екі орынды салыстыру хаты; тарих; досына мәтіндік хабарлама; саябақ блогы;суреттелген әңгіме; мүсін туралы қысқа мәтін; мектепке бару туралы қысқа абзац;

5) тілдік нормалар: present simple/ present continuous; етістіктер + -ing/ to – infinitive; сын есімдердің салыстырмалы және жоғары формасы; past simple; present perfect; for/ since; past continuous; have to/ don 't have to; must/ mustn' t; есептелетін/ есептелмейтін; will/won ' t; be going to; a/an – some/ any/ every/ no; the passive (present simple / past simple); question tags.

25. 7-сыныпқа арналған бағдарлама мазмұны:

1) тыңдалым: аудиожазбалар, видео және диалогтармен шынайы сөйлесу, мәтіндер, 8 минутқа дейінгі әңгімелер, 1-2 қайталау;

2) айтылым: хобби туралы айту; жоспарлар жасау; көріністерді сипаттау; өткен әдеттер туралы айту; кеңестер беру; тәжірибе туралы сұрау және айту; өткен тарих туралы айту; болашақ жоспарлар туралы айту; фольклорлық оқиғаларды ұсыну; өз пікірін білдіру; дәстүрлі музыкалық аспаптарды таныстыру; тамақтану әдеттерін талқылау; киімге түсініктеме беру;

3) оқылым: әртүрлі түсіну деңгейі бар мәтіндерді оқу; шындық \ жалған\ айтылмаған мәлімдемелер; бос орындарды толтыру; қосылу тапсырмалары; сұрақтарға жауаптар; бірнеше таңдауы бар сөйлем-диалогтарды толықтыру; түсіну;

4) жазылым: сіздің хоббиіңіз туралы мақала; плакат; уақыт капсуласына не салғаныңыз туралы қысқа параграф; демалыс туралы қысқа мақала; ескерткішке қауіп туралы параграф; күн жүйесі немесе жаһандық жылыну туралы презентация; кітаптың сипаттамасы; тарих; сүйікті фильм туралы хат; мифтің қысқаша мазмұны; өмір салтыңыз туралы мәтін; суреттің қысқаша сипаттамасы; мақала-жеке тұлғаның сипаттамасы;

5) тілдік нормалар: presentsimple/ presentcontinuous; жекеше\ көпше зат есімдер; салыстырмалы және жоғары сын есімдер; can/ could/ usedto; сын есімдер; -ing/-ed сын есімдер; should/shouldn ' t; presentperfect; just –yet - already - since - for; pastsimple; will; begoingto; пассивті залог; pastcontinuous; шартты сөйлемдер 0,1,2 түрі; етістіктер + ing/ to / infinitive; салыстырмалы сөйлемдер (who/which/ where); тікелей сөйлеу.

26. 8-сыныпқа арналған бағдарлама мазмұны:

1) тыңдалым: аудиожазбалар, видео, диалогтармен шынайы сөйлеу, мәтіндер,10 минутқа дейінгі әңгімелер, 1-2 қайталау;

2) айтылым: даланы таныстыру; досына сыйлық сатып алу; теледидар бағдарламасының сипаттамасы; спорт презентациясы; кеңес сұрау және беру; мәтіннің қысқаша мазмұны; кейіпкерді таныстыру; жануарларға қауіпті көмек туралы талқылау; сапар ұсыну; паспорттық бақылаудан өту; интонация; сұрақ және леп сезімдері; айтылуы: қатаң дыбыстар, /ju:/, /a:/;

3) оқылым: әртүрлі түсіну деңгейі бар мәтіндерді оқу; шындық \ жалған\ айтылмаған мәлімдемелер; бос орындарды толтыру; қосылу тапсырмалары; сұрақтарға жауаптар; бірнеше таңдауы бар сөйлем-диалогтарды толықтыру ; түсіну;

4) жазылым: фильм туралы хат; проблемаларды шешуді ұсынатын эссе; мектеп журналына сұхбат; жақсы және жаман эссе; теледидар нұсқаулығы; концерттің сипаттамасы; спорт туралы қысқа мәтін; кеңес хаты; мифтік жоғалған қала туралы қысқа мақала; әдемі жер (табиғат) туралы мақала; сапар туралы хат;

5) тілдік нормалар: infinitive - - ing формалары; етістіктерден зат есімдердің пайда болуы; себептердің тәуелді сөйлемдері; presentsimple; presentcontinuous; presentperfect; сын есімдерді қалыптастыруға арналған жұрнақтар; pastsimple; pastcontinuous; өткен әдеттер; салыстыру; will/ begoingto; шартты сөйлемдер; some-any-no; many-much; пассивті кепіл; модальды етістіктер.

27. 9-сыныпқа арналған бағдарлама мазмұны:

1) тыңдалым: аудиожазбалар, бейнелер және диалогтармен тірі сөйлеу, мәтіндер, 15 минутқа дейін әңгімелер, 1 қайталау;

2) айтылым: фестиваль презентациясы; тамақтану және сусындар туралы сөйлесу; таңғы асқа тапсырыс беру; жұмысты салыстыру; жұмысқа қабылдау туралы сұхбат; мансап ерекшеліктерін талқылау; ұлттық ойындар туралы айту; зиян туралы айту; орналасқан жерін сипаттау; үйіңізді сипаттау; орындар туралы сөйлесу; құтқару қызметтерін шақыру; айтылуы: көп мағыналы сөздер, /u:/, /ai/, / əi/, / ə:/;

3) оқылым: әртүрлі түсіну деңгейі бар мәтіндерді оқу; шындық \ жалған\ айтылмаған мәлімдемелер; бос орындарды толтыру; қосылу тапсырмалары; сұрақтарға жауаптар; бірнеше таңдауы бар сөйлем-диалогтарды толықтыру; түсіну;

4) жазылым: фестиваль күнтізбесі; ұсыныс хаты; сүйікті тамағыңызды сипаттайтын хат; ерекше жұмыс туралы қысқа мәтін; танымал тұлға туралы қысқаша мақала; эссе пікірі; мәтіннің қысқаша мазмұны; мектеп журналына сұхбат; сүйікті хоббиі туралы блог; жарыс картасы; зерттеу есебі; сіздің үйіңіз туралы параграф; сіз тұратын жер туралы мақала; ұйымның қысқа хаты;

5) тілдік нормалар: есептелетін\ есептелмейтін және сұраулы; several , plentyof, amount, number; containers; all, both, half; етістіктерді қалыптастыруға арналған жұрнақтар; presentsimple - presentcontinuous - pastsimple – pastcontinuous; presentperfect/ pastperfect; futuretenses; пассивті залог; етістіктерді құрайтын қосымшалар; жанама сөйлеу; жанама сөйлеудегі сұрақтар; зат есім немесе етістік; модальды етістіктер; шартты сөйлемдер; тілектер.

28. 10-сыныпқа арналған бағдарлама мазмұны:

1) тыңдалым: аудиожазбалар, видео және диалогтармен, мәтіндермен,15 минутқа дейінгі әңгімелермен шынайы сөйлеу, 1 қайталау;

2) айтылым: қысқаша қайталау; фольклорлық әңгімелерді ұсыну; сыйлық сатып алу; ұсыну\ келісу\ келіспеу; ұсыну; шақыру\ шақыруды қабылдау\ бас тарту; кешірім сұрау\ кешірім сұрау; болжамдар жасау; өз пікіріңізді білдіру; болашақ туралы сөйлесу; жалған өнімге шағымдану; айтылу: стресс және ырғақ, көмекші етістіктердің күшті және әлсіз формалары, сұраулы интонация;

3) оқылым: түсіну деңгейі әртүрлі мәтіндерді оқу; ақиқат \ жалған\ айтылмаған мәлімдемелер; олқылықтарды толтыру; біріктіру; сұрақтарға жауап беру; сөйлемдерді толықтыру; бірнеше таңдау диалогтары; түсіну;

4) жазылым: тарихты баяндау; тарихтың күлкілі жалғасы; ертегі (аңыз); фестиваль туралы досыңызға хат; іс-шараны сипаттайтын мақала; өз елінің дәстүрлі билері туралы қысқа мәтін; фильмнің сипаттамасы хат; барған жері туралы қысқа хабарлама; тур туралы ақпарат сұрау хат; тарих; жасөспірімдер мен олардың аспаптары туралы зерттеу; эссе-пікір;

5) тілдік нормалар: presentsimple – presentcontinuous – pastsimple-pastcontinuous; presentperfect\ pastperfect; болашақ уақыттары; пассивті залог; мақсатты сөйлемдер; жеңілдік сөйлемдері; сын есімдер\ күрделі сын есімдер; салыстырмалы және жоғары дәреже; етістіктерден зат есімдерді қалыптастыру; кіріспе сөйлемдер; айтылу нұсқалары; құрама зат есімдерді қалыптастыру; үстеу; анықтамалар; infinitive/ -ingform; абстарктілі зат есімдер.

4-тарау . Оқыту мақсаттарының жүйесі

29. Бағдарламада мынадай кодтар жүйесі пайдаланылады: бірінші сан – сынып (5-10), екінші сан – бөлім ("1" -тыңдалым, "2" - айтылым, "3" - оқылым "4" - жазылым, "5" - тілдік нормалар), үшінші сан – әрбір бөлімнің кіші бөлімі ("1"- жалпы мақсаттар және "2" - түзету мақсаттары) және төртінші нөмір – мақсаттың реттік нөмірі.

30. Оқу мақсаттары бойынша күтілетін нәтижелер:

1) "Тыңдалым" бөлімі

1 кесте

5 сынып	6 сынып	7 сынып	8 сынып	9 сынып	10 сы
Жоғары А1	Төмен А2	Орташа А 2	Жоғары А2	Төмен В1	Орта
5.1.1.1 сыныптағы нұсқауларды орындау ретін түсіну; 5.1.2.1 оқу бағдарламасындағы жалпы тақырыптарға қойылатын негізгі сұрақтардың көбеюін қолдаусыз түсіну; 5.1.3.1 таныс тақырыптардың кең	6.1.1.1 сыныптағы нұсқауларды орындау ретін түсіну; 6.1.2.1 оқу бағдарламасындағы жалпы тақырыптарға қойылатын негізгі сұрақтардың көбеюін қолдаусыз түсіну; 6.1.2.1 таныс тақырыптардың кең	7.1.1.1 сыныптағы күрделі нұсқауларды орындау ретін түсіну; 7.1.2.1 оқу бағдарламасы бойынша тақырыптар санының өсуіне қатысты неғұрлым күрделі сұрақтарды қолдау арқылы түсіну;	8.1.1.1 жалпы және арнайы тақырыптардың шектеулі саны аясында кеңейтілген сөйлесудің негізгі мазмұнын шамалы қолдаумен түсіну; 8.1.2.1 оқу бағдарламасы бойынша тақырыптар	9.1.1.1 жалпы және арнайы тақырыптардың шектеулі саны аясында кеңейтілген әңгімелесудің негізгі мазмұнын шамалы қолдаумен немесе қолдаусыз түсіну; 9.1.2.1 оқу бағдарламасының	10.1. арнаі тақы шект кеңеі әңгім мазм қолда қолда 10.1. бағда

саны аясында қысқа әңгімелердегі нақты ақпарат пен негізгі мәліметтерінің көпшілігін қолдау арқылы түсіну. 5.1.4.1 жалпы және оқу тақырыптарының өсу санына қарай кейбір кеңейтілген сөйлесуді қамтитын әңгімелердіқолдау арқылы түсіну.	саны аясында қысқа әңгімелердегі нақты ақпарат пен негізгі мәліметтерінің көпшілігін қолдау арқылы түсіну; 6.1.3.1 жалпы және оқу тақырыптарының өсу санына қарай кейбір кеңейтілген диалогтарды қамтитын әңгімелерді қолдау арқылы түсіну.	7.1.3.1 әртүрлі жалпы және арнайы тақырыптар бойынша сөйлеушінің (сөйлеушілердің) пікірін қолдау арқылы білу; 7.1.4.1 жалпы және оқу тақырыптарының өсу аясында әңгімелерді қолдау арқылы түсіну.	санының өсуіне қатысты неғұрлым күрделі сұрақтарды қолдау арқылы түсіну; 8.1.3.1. әртүрлі жалпы және арнайы тақырыптар бойынша сөйлеушінің (сөйлеушілердің) пікірін қолдау арқылы білу; 8.1.4.1 жалпы және оқу тақырыптарының өсу аясында әңгімелерді қолдау арқылы түсіну.	жалпы тақырыптарының шектеулі саны аясында кеңейтілген әңгімедегі дәлелдердің көп бөлігін аз қолдаумен түсіну; 9.1.3.1 жалпы әңгімеде жалпы және арнайы тақырыптардың кең саны аясында сөйлеушінің (сөйлеушілердің) пікірін шағын қолдаумен немесе қолдаусыз білу; 9.1.4.1 жалпы және оқу тақырыптарының өсу аясында әңгімелерді қолдау арқылы түсіну.	жалп шект кеңей дәлел бөліг неме түсін 10.1. әңгім арнай тақы саны сөйле (сөйл пікір қолда қолда 10.1. оқу көбе кеңей әңгім дәлел жүйе баста

2) "Айтылым" бөлімі

2 кесте

5 сынып	6 сынып	7 сынып	8 сынып	9 сынып	10 сы
Жоғары А1	Төмен А 2	Орташа А 2	Жоғары А 2	Төмен В 1	Орта
5.2.1.1 негізгі тақырыптардың өсіп келе жатқан санына өзіңіз және басқалар туралы ақпаратты ұсыныс деңгейінде беру; 5.2.2.1 жалпы тақырыптардың шектеулі саны туралы ақпарат алу үшін қарапайым сұрақтар қою; 5.2.3.1 жалпы тақырыптардың шектеулі санына ұсыныс деңгейінде өз пікірін білдіру; 5.2.4.1 жалпы және оқу тақырыптарының өсіп келе жатқан санына	6.2.1.1 негізгі тақырыптар бойынша өзіңіз және басқалар туралы ақпаратты пайымдау деңгейінде ұсыну; 6.2.2.1 жалпы тақырыптардың өсіп келе жатқан саны туралы ақпарат алу үшін қарапайым сұрақтар қою; 6.2.3.1 жалпы тақырыптардың өсіп келе жатқан санына ұсыныс деңгейінде өз пікірін білдіру; 6.2.4.1 жалпы және оқу тақырыптарының өсіп келе жатқан санына күтпеген	7.2.1.1 жалпы және оқу тақырыптарында сөйлесу үшін ресми және бейресми сөйлеу үлгілерін пайдалану; 7.2.2.1 жалпы және оқу тақырыптарының шектеулі саны туралы ақпарат алу үшін қиын сұрақтар қою; 7.2.3.1 жалпы және оқу тақырыптарының өсіп келе жатқан санына ұсыныс деңгейінде өз пікірін айту; 7.2.4.1 жалпы және оқу тақырыптарының өсуі аясында күтпеген түсініктемелерге ұлғаймалы	8.2.1.1 жалпы және оқу тақырыптарында сөйлесу үшін ресми және бейресми сөйлеу үлгілерін пайдалану; 8.2.2.1 жалпы және оқу тақырыптарының шектеулі саны туралы ақпарат алу үшін қиын сұрақтар қою; 8.2.3.1 жалпы және оқу тақырыптарының өсіп келе жатқан санына ұсыныс деңгейінде өз пікірін айту; 8.2.4.1 әртүрлі жалпы және оқу тақырыптарындағы күтпеген пікірлерге әртүрлі жауап беру;	9.2.1.1 өсіп келе жатқан тақырыптар бойынша сөйлесуде ресми және бейресми сөйлеу үлгілерін қолдану; 9.2.2.1 жалпы және оқу тақырыптарының шектеулі саны бойынша ақпарат алу үшін күрделі сұрақтар қою; 9.2.3.1 жалпы және оқу тақырыптарының кең спектріне ұсыныс деңгейінде өз пікірін білдіру; 9.2.4.1 әртүрлі жалпы және оқу тақырыптарындағы	10.2. өсіп тақы сөйле бейр үлгіл 2.2.1 және бойы үшін қою; 10.2. және тақы көзқ және 10.2. және тақы күтпе

күтпеген түсініктемелерге шектеулі өзгергіштікпен жауап беру; 5.2.5.1 жалпы және оқу тақырыптарының санын көбейтуге арналған негізгі фразалармен алмасуда өзара әрекеттесуді қолдау; 5.2.6.1 жұпта, топта және бір сынып болып мәнін дәл жеткізе отырып, сөйлем деңгейінде қарым-қатынас жасау; 5.2.7.1 жалпы тақырыптардың шектеулі саны туралы айта отырып, белгілі бір заттардың сөздігін және синтаксистік нормаларды түсіну арқылы қолдану; 5.2.8.1 әртүрлі жалпы және оқу тақырыптарында негізгі әңгімелер мен оқиғаларды мазмұндау.	түсініктемелерге шектеулі өзгергіштікпен жауап беру; 6.2.5.1 жалпы және оқу тақырыптарының санын көбейтуге арналған ұзын фразалармен алмасуда өзара әрекеттесуді қолдау; 6.2.6.1 жұпта, топта және бір сынып болып мәнін дәл жеткізе отырып, сөйлем деңгейінде қарым-қатынас жасау; 6.2.7.1 жалпы тақырыптардың шектеулі саны туралы айта отырып, белгілі бір заттардың сөздігін және синтаксистік нормаларды түсіну арқылы қолдану; 6.2.8.1 әртүрлі жалпы және оқу тақырыптарына кейбір кең таралған мәтіндер мен оқиғаларды мазмұндау.	өзгергіштікпен жауап беру; 7.2.5.1 өз келісімін, келіспеушілігін білдіре отырып, сыныптағы тапсырмаларды орындауды ұйымдастыру мен жоспарлауда өзара іс-әрекетті қолдау; 7.2.6.1 жұпта, топтарда және бүкіл сыныпта ұсыныстар мен ойлау деңгейінде кейбір икемділікпен басқалардың айтқандары бойынша комментарийлерді байланыстыруды бастау; 7.2.7.1 жалпы тақырыптардың көп санын айта отырып, белгілі бір заттардың сөздігін және синтаксистік нормаларды түсіну арқылы қолдану; 7.2.8.1 әртүрлі жалпы және оқу тақырыптарына кейбір кең таралған мәтіндер мен оқиғаларды мазмұндау.	8.2.5.1 өз келісімін, келіспеушілігін білдіре отырып, сыныптағы тапсырмаларды орындауды ұйымдастыру мен жоспарлауда өзара іс-әрекетті қолдау; 8.2.6.1 жұпта, топтарда және бүкіл сыныпта ұсыныстар мен ойлау деңгейінде кейбір икемділікпен басқалардың айтқандары бойынша комментарийлерді байланыстыруды бастау; 8.2.7.1 жалпы тақырыптардың шектеулі саны туралы айта отырып, белгілі бір заттардың сөздігін және синтаксистік нормаларды түсіну арқылы қолдану; 8.2.8.1 әртүрлі жалпы және оқу тақырыптарына кейбір кең таралған мәтіндер мен оқиғаларды мазмұндау.	күтпеген пікірлерге әртүрлі жауап беру; 9.2.5.1 өз келісімін, келіспеушілігін білдіре отырып, сыныптағы тапсырмаларды орындауды ұйымдастыру мен жоспарлауда өзара іс-әрекет жасау; 9.2.6.1 жұпта, топтарда және бүкіл сыныпта ұсыныстар мен ойлау деңгейінде кейбір икемділікпен басқалардың айтқандары бойынша комментарийлерді байланыстыруды бастау; 9.2.7.1 жалпы тақырыптардың шектеулі саны туралы айта отырып, белгілі бір заттардың сөздігін және синтаксистік нормаларды түсіну арқылы қолдану; 9.2.8.1 әртүрлі жалпы және оқу тақырыптарына кейбір кең таралған мәтіндер мен оқиғаларды мазмұндау.	неғұр жауа 10.2. келіс отыр тапс орын ұйым жосп әреке 10.2. топта сыны мен икем басқа айтқа комм байла 10.2. тақы шект айта бір з және норм арқы 10.2. және тақы кең мен мазм

3) "Оқылым" бөлімі;

3 кесте

5 сынып	6 сынып	7 сынып	8 сынып	9 сынып	10 сы
Жоғары А1	Төмен А 2	Орташа А2	Жоғары А2	Төмен В1	Орта
5.3.1.1 жалпы және оқу тақырыптарындағы қысқа қарапайым мәтіндердің шектеулі санындағы негізгі мағынаны түсіну; 5.3.2.1 жалпы және оқу тақырыптарындағы қысқа қарапайым мәтіндердің шектеулі санында нақты ақпарат	6.3.1.1 жалпы және оқу тақырыптарындағы қысқа қарапайым мәтіндердің шектеулі санындағы негізгі мағынаны түсіну; 6.3.2.1 жалпы және оқу тақырыптарындағы қысқа қарапайым мәтіндердің шектеулі санында нақты ақпарат	7.3.1.1 таныс емес, жалпы және оқу тақырыптарындағы шектеулі мәтіндердің негізгі мағынасын түсіну; 7.3.2.1 жалпы және оқу тақырыптарындағы қысқа қарапайым мәтіндердің шектеулі санындағы нақты ақпарат пен	8.3.1.1 таныс емес, жалпы және оқу тақырыптарындағы шектеулі мәтіндердің негізгі мағынасын түсіну; 8.3.2.1 таныс, жалпы және оқу тақырыптарындағы мәтіндердің спецификалық	9.3.1.1 таныс емес, жалпы және оқу тақырыптарындағы шектеулі мәтіндердің негізгі мағынасын түсіну; 9.3.2.1 таныс, жалпы және оқу тақырыптарына, қосымша мәтіндерді қоса алғанда, мәтіндердің өсіп келе	10.3. жалп тақы мәтін кеңе негіз түсін 10.3. және тақы қосы қоса

пен мәліметтерді аз қолдаумен түсіну; 5.3.3.1 таныс, жалпы және оқу тақырыптарының шектеулі саны аясында дәлелдердің егжей-тегжейін түсіну; 5.3.4.1 қысқа көркем және көркем емес мәтіндердің шектеулі санын қолдау арқылы оқу; 5.3.5.1 таныс жалпы және оқу тақырыптарындағы қысқа мәтіндердің шектеулі санында контексттің мағынасы туралы қорытынды жасау; 5.3.6.1 жалпы және оқу тақырыптарындағы қысқа мәтіндердің шектеулі санында автордың көзқарасын немесе пікірін білу; 5.3.7.1 жазбаша жанрлардың шектеулі санының сөздерінде, сөйлемдерінде және мәтіндерінде типтік белгілерді тану; 5.3.8.1 мағынасын тексеру және түсінігін кеңейту үшін таныс қағаз және сандық ресурстарды қолдау арқылы пайдалану; 5.3.9.1 жалпы және оқу тақырыптарының өсуі аясында қысқа қарапайым мәтіндердегі факт пен пікірдің айырмашылығын анықтау.	пен мәліметтерді аз қолдаумен түсіну; 6.3.3.1 таныс, жалпы және оқу тақырыптарының шектеулі саны аясында дәлелдердің егжей-тегжейін түсіну; 6.3.4.1 қысқа көркем және көркем емес мәтіндердің шектеулі санын қолдау арқылы оқу; 6.3.5.1 таныс жалпы және оқу тақырыптарындағы қысқа мәтіндердің шектеулі санында контексттің мағынасы туралы қорытынды жасау; 6.3.6.1 жалпы және оқу тақырыптарындағы қысқа мәтіндердің шектеулі санында автордың көзқарасын немесе пікірін білу; 6.3.7.1 жазбаша жанрлардың шектеулі санының сөздерінде, сөйлемдерінде және мәтіндерінде типтік белгілерді тану; 6.3.8.1 мағынасын тексеру және түсінігін кеңейту үшін таныс қағаз және сандық ресурстарды қолдау арқылы пайдалану; 6.3.9.1 жалпы және оқу тақырыптарының өсуі аясында қысқа қарапайым мәтіндердегі факт пен пікірдің айырмашылығын анықтау.	бөлшектерді өз бетінше түсіну; 7.3.3.1 таныс, жалпы және оқу тақырыптарының шектеулі саны аясында, қосымша мәтіндерді қоса отырып дәлелдердің егжей-тегжейін түсіну; 7.3.4.1 таныс және кейбір таныс емес, жалпы және оқу тақырыптарындағы қосымша көркем және көркем емес мәтіндердің шектеулі санын оқу; 7.3.5.1 таныс жалпы және оқу тақырыптарындағы қысқа мәтіндердің көбеюі аясында контексттің мәні туралы қорытынды жасау; 7.3.6.1 бейтаныс, жалпы және оқу тақырыптарындағы әртүрлі мәтіндерде автордың көзқарасын немесе пікірін білу; 7.3.7.1 әртүрлі жазбаша жанрлардың сөздерінде, сөйлемдерінде және мәтіндерінде типтік белгілерді тану; 7.3.8.1 мағынасын тексеру және түсінігін кеңейту үшін таныс қағаз және сандық ресурстарды қолдау арқылы пайдалану; 7.3.9.1 жалпы және оқу тақырыптарының алуан түрлілігі туралы қысқа қарапайым мәтіндердегі факт пен пікірдің айырмашылығын білу.	ақпаратын және негізгі бөліктерін түсіну; 8.3.3.1 таныс, жалпы және оқу тақырыптарының шектеулі саны аясында, қосымша мәтіндерді қоса отырып дәлелдердің егжей-тегжейін түсіну; 8.3.4.1 таныс және кейбір таныс емес, жалпы және оқу тақырыптарындағы қосымша көркем және көркем емес мәтіндердің шектеулі санын оқу; 8.3.5.1 таныс жалпы және оқу тақырыптарындағы қысқа мәтіндердің көбеюі аясында контексттің мәні туралы қорытынды жасау; 8.3.6.1 бейтаныс, жалпы және оқу тақырыптарындағы әртүрлі мәтіндерде автордың көзқарасын немесе пікірін білу; 8.3.7.1 әртүрлі жазбаша жанрлардың сөздерінде, сөйлемдерінде және мәтіндерінде типтік белгілерді тану; 8.3.8.1 мағынасын тексеру және түсінігін кеңейту үшін таныс қағаз және сандық ресурстарды пайдалану; 8.3.9.1 жалпы және оқу тақырыптарының алуан түрлілігі туралы қысқа қарапайым мәтіндердегі факт пен пікірдің айырмашылығын білу.	жатқан санындағы ерекше ақпарат пен детальдарды түсіну; 9.3.3.1 таныс, жалпы және оқу тақырыптарының шектеулі саны аясында, қосымша мәтіндерді қоса отырып дәлелдердің егжей-тегжейін түсіну; 9.3.4.1 таныс және кейбір таныс емес, жалпы және оқу тақырыптарындағы қосымша көркем және көркем емес мәтіндердің көбеюіне сай оқу; 9.3.5.1 таныс жалпы және оқу тақырыптарына қысқа және қосымша мәтіндердің көбеюіндегі контексттің мәні туралы қорытынды жасау; 9.3.6.1 бейтаныс, жалпы және оқу тақырыптарындағы, соның ішінде қосымша мәтіндердегі әртүрлі мәтіндердің көбеюіндегі автордың көзқарасын немесе пікірін білу; 9.3.7.1 әртүрлі жазбаша жанрлардың сөздерінде, сөйлемдерінде және мәтіндерінде типтік белгілерді тану; 9.3.8.1 таныс және таныс емес қағаз және сандық ресурстарды пайдаланып, мағынасын тексеру және түсінігін кеңейту; 9.3.9.1 қысқа мәтіндердегі дәлелдердің жалпы	мәтін жатқ ерекш детал 10.3. және тақы арнал қосы дәлел тегже 10.3. таны және тақы әртүр көрке емес 10.3. және тақы арнал мәтін мәні қоры 10.3. және тақы арнал қосы автор мен 10.3. жанр түрлі сөзде мәтін белгі 10.3. таны санд пайд мағы және 10.3. және тақы қосы дәлел сәйке

				және оқу тақырыптарының шектеулі санына сәйкес келмейтінін анықтау.	

4) "Жазылым" бөлімі

4 кесте

5 сынып	6 сынып	7 сынып	8 сынып	9 сынып	10 сы
Жоғары А1	Төмен А2	Орташа А2	Жоғары А2	Төмен В1	Орта
5.4.1.1 жалпы тақырыптардың шектеулі саны аясында қысқа сөйлемдер тізбегін параграф ретінде қолдау арқылы жазу; 5.4.2.1 адамдардың, орындардың және объектілердің сипаттамасын қысқа мәтіндер түрінде қолдау арқылы жазу; 5.4.3.1 базалық шаблондарды қолдана отырып, өз бетінше сөйлемдер құрастыру; 5.4.4.1 таныс жалпы тақырыптардың шектеулі санына базалық сөйлеу конструкцияларын қолдана отырып, дәйекті параграфта сөйлемді қолдау арқылы байланыстыру; 5.4.5.1 жалпы тақырыптардың шектеулі санына жиі қолданылатын сөздердің емлесін сақтау; 5.4.6.1 таныс жалпы тақырыптардың шектеулі санында мәтіндердегі тыныс белгілерін сақтау.	6.4.1.1 таныс жалпы тақырыптардың шектеулі санына және кейбір оқу тақырыптарына нақты және ойдан шығарылған оқиғалар, іс-шаралар және өткен тәжірибе туралы аз қолдаумен жазу; 6.4.2.1 адамдардың, орындардың және объектілердің сипаттамасын қысқа мәтіндер түрінде қолдау арқылы жазу; 6.4.3.1 таныс жалпы және оқу тақырыптарының шектеулі санына жазбаша жанрлардың шектеулі санында мысалдармен және себептермен қажет болған кезде дәйекті дәлелдеуді қолдана отырып дамыту; 6.4.4.1 таныс жалпы тақырыптардың шектеулі санына базалық сөйлеу конструкцияларын қолдана отырып, дәйекті параграфта сөйлемді қолдау арқылы байланыстыру; 6.4.5.1 жалпы тақырыптардың шектеулі санына жиі қолданылатын	7.4.1.1 таныс жалпы және кейбір оқу тақырыптарының көбеюі аясында нақты және ойдан шығарылған оқиғалар, іс-шаралар мен өткен тәжірибе туралы белгілі бір қолдаумен жазу 7.4.2.1 жалпы және оқу тақырыптары бойынша жазбаша жанрлардың шектеулі санына сәйкес келетін стильді қолдау арқылы қолдану; 7.4.3.1 таныс жалпы және оқу тақырыптарының шектеулі санына жазбаша жанрлардың шектеулі санында мысалдармен және себептермен қажет болған кезде дәйекті дәлелдеуді қолдана отырып дамыту; 7.4.4.1 таныс жалпы тақырыптардың өсу аясында базалық сөйлеу конструкцияларын қолдана отырып, сөйлемді дәйекті параграфқа минималды қолдаумен байланыстыру; 7.4.5.1 жалпы және кейбір оқу тақырыптарының	8.4.1.1 таныс жалпы және кейбір оқу тақырыптарының көбеюі аясында нақты және ойдан шығарылған оқиғалар, іс-шаралар мен өткен тәжірибе туралы белгілі бір қолдаумен жазу 8.4.2.1 жалпы және оқу тақырыптары бойынша жазбаша жанрлардың шектеулі санына сәйкес келетін стильді қолдау арқылы қолдану; 8.4.3.1 таныс жалпы және оқу тақырыптарының шектеулі саны бойынша жазбаша жанрлардың шектеулі санында мысалдармен және себептермен қажет болған кезде дәйекті дәлелдеуді қолдануды дамыту; 8.4.4.1 әртүрлі таныс жалпы және кейбір оқу тақырыптарында әртүрлі сөйлеу конструкцияларын қолдана отырып, аз қолдаумен немесе қолдаусыз сөйлемдерді дәйекті абзацқа байланыстыру; 8.4.5.1 жалпы және кейбір оқу тақырыптарының өсуі	9.4.1.1 әртүрлі таныс жалпы және кейбір оқу тақырыптары бойынша нақты және ойдан шығарылған оқиғалар, іс-шаралар мен өткен тәжірибе туралы минималды қолдаумен жазу; 9.4.2.1 жалпы және оқу тақырыптары бойынша жазбаша жанрлардың шектеулі санына сәйкес келетін стильді қолдау арқылы қолдану; 9.4.3.1 әртүрлі таныс жалпы және оқу тақырыптары бойынша әртүрлі жазбаша жанрларда мысалдармен және себептермен қажет болған кезде дәйекті дәлелдеуді қолдана отырып дамыту; 9.4.4.1 әртүрлі таныс жалпы және кейбір сөйлеу конструкцияларын қолдана отырып, сөйлемдерді біркелкі параграфқа өз бетімен байланыстыру; 9.4.5.1 көптеген таныс жалпы және оқу тақырыптарында жиі қолданылатын сөздердің емлесін сақтау;	10.4. және тақы өткен шығ нақты тура жазу 10.4. оқу жазб келет бары қолда 10.4. жазб мыса себеп болға дәлел қолда дамы 10.4. оқу кең сөйле конс қолда байла мәтін 10.4. жалп тақы қолда сөзде сақта 10.4. жалп тақы мәтін пунк

	сөздердің емлесін сақтау; 6.4.6.1 таныс жалпы тақырыптардың шектеулі санында мәтіндердегі тыныс белгілерін сақтау.	шектеулі саны үшін жиі қолданылатын сөздердің емлесін сақтау; 7.4.6.1 таныс жалпы және оқу тақырыптарының шектеулі саны бойынша мәтіндердегі тыныс белгілерін сақтау.	аясында жиі қолданылатын сөздердің емлесін сақтау; 8.4.6.1 таныс жалпы және оқу тақырыптарының шектеулі саны бойынша мәтіндердегі тыныс белгілерін сақтау.	9.4.6.1 таныс жалпы және оқу тақырыптарының өсуі аясында мәтіндердегі тыныс белгілерді сақтау.	

5) "Тілдік нормалар" бөлімі

5 кесте

5 сынып	6 сынып	7 сынып	8 сынып
Жоғары А 1	Төмен А 2	Орташа А 2	Жоғары А 2
5.5.1.1 жалпы және оқу тақырыптарының шектеулі саны бойынша уақыт пен орынды сипаттайтын сөз тіркестерін қоса алғанда, есептелетін және есептелмейтін зат есімдерді дұрыс пайдалану; 5.5.2.1 таныс жалпы және оқу тақырыптарының шектеулі саны бойынша many, much, a lot of , a few сандық үсетулерін қолдану; 5.5.3.1 жалпы және оқу тақырыптарының шектеулі саны бойынша сын есімдердің, дұрыс және бұрыс, салыстырмалы және жоғары формаларды үлкен көлемде қолдану; 5.5.4.1 таныс жалпы және оқу тақырыптарының шектеулі санына any, no each, every сияқты анықтамаларды қолдану; 5.5.5.1 таныс жалпы және оқу тақырыптарының шектеулі санына келісімді іздеу және мәнін нақтылау үшін бөлу сұрақтарын қоса отырып, сұрақтарды қолдану; 5.5.6.1 таныс жалпы және оқу тақырыптарының шектеулі санында some, any, something, nothing, anything сияқты негізгі жеке, нұсқаушы және сандық есімдіктерді қолдану; 5.5.7.1 таныс тақырыптардың шектеулі саны бойынша не болғанын білдіру үшін	6.5.1.1 таныс жалпы және оқу тақырыптарының шектеулі саны бойынша уақыт пен орынды сипаттайтын негізгі дерексіз зат есімдерді, құрама және фразалық зат есімдерді қолдана бастау; 6.5.2.1 таныс жалпы және оқу тақырыптарының шектеулі саны бойынша many, much, a lot of , a few сандық үсетулерін қолдану; 6.5.3.1 таныс жалпы және оқу тақырыптарының көбеюіне байланысты жалпы есімшелерді сын есім ретінде қолдану және сын есімдерді зат есімнің алдында дұрыс ретпен орналастыру; 6.5.4.1 таныс жалпы және оқу тақырыптарының шектеулі санында any, no each, every қоса отырып, анықтамаларды қолдану; 6.5.5.1 таныс жалпы және оқу тақырыптарының өсіп келе жатқан саны аясында сұраулы сөздер мен whose, how often, how ong сөз тіркестерін және басқа сұрақтарды қолдану; 6.5.6.1 таныс жалпы және оқу тақырыптарының өсуіне байланысты some, one, somebody, everybody, no-one сияқты негізгі жеке, нұсқаушы және сандық есімдіктерді қолдану; 6.5.7.1 таныс жалпы және оқу тақырыптарының көбеюіне байланысты for және since-пен	7.5.1.1 таныс жалпы және оқу тақырыптарының шектеулі саны бойынша уақыт пен орынды сипаттайтын негізгі дерексіз зат есімдерді, құрама және фразалық зат есімдерді қолдана бастау; 7.5.2.1 таныс жалпы және оқу тақырыптарының өсіп келе жатқан санына more, little, fewless, fewer not as many, not as much сияқты сандық үстеулерді қолдану; 7.5.3.1 құрамдас сын есімдерді өсу санын және сын есімдерді есімше ретінде қолдану; 7.5.4.1 таныс жалпы және оқу тақырыптарының шектеулі санына all, other қоса алғанда анықтамаларды қолдану; 7.5.5.1 әртүрлі таныс жалпы және оқу тақырыптарында әртүрлі кезеңдерді қамтитын сұрақтарды қолдану; 7.5.6.1 таныс жалпы және оқу тақырыптарының өсуіне байланысты әртүрлі иелік есімдіктерді қолдану, соның ішінде mine, yours, ours, theirs, hers, his, myself, yourself, themselves қолдану; 7.5.7.1 таныс жалпы және оқу тақырыптарының көбеюіне байланысты for және since-пен тәуелсіз және аяқталмаған өткенді білдіру үшін қарапайым мінсіз формаларды қолдану;	8.5.1.1 әртүрлі т оқу тақырыпт дерексіз және құ есімдерді қолдан 8.5.2.1 too much, t enough сияқты са өсіп келе жатқан 8.5.3.1 құрамдас өсу көлемі мен есімше ретінде құрылымдарды қолдану, соның жалпы тақырыптарында белгілеу үшін n than қолдану; 8.5.4.1 таныс ж тақырыптарының neither, either анықтамаларды қ 8.5.5.1 әртүрлі т оқу тақырыпт кезеңдерді қамт қолдану; 8.5.6.1 таныс ж тақырыптарының байланысты есімдіктерді қолд mine, yours, ours myself, yours қолдану; 8.5.7.1 таныс ж беру тақырыпт қарай соңғы, аяқталмаған өтк

етістіктердің қарапайым мінсіз формаларын қолдану; 5.5.8.1 таныс жалпы және оқу тақырыптарының шектеулі санын жоспарлау үшін"be going to", болжау үшін"will" болашақ формасын қолдану; 5.5.9.1 таныс жалпы және білім беру тақырыптарының шектеулі саны бойынша күнделікті, әдеттер мен мәлімдемелерді сипаттау үшін қарапайым және өткен дұрыс және бұрыс формаларды қолдану; 5.5.10.1 таныс жалпы және оқу тақырыптарында қазіргі немесе болашақ оқиғалардың мағынасымен осы жалғастырылған формаларды қолдану; 5.5.11.1 таныс жалпы және оқу тақырыптарының шектеулі саны бойынша look//feel/taste/smell like, be, made қолдану; 5.5.12.1 уақытты анықтау үшін жалпы дұрыс және бұрыс үстеулерді, қарапайым және салыстырмалы формаларын, уақытты анықтау үшін жиілік үстеулерін қолдану: әртүрлі таныс және оқу тақырыптарында lastweek, yesterday қолдану; 5.5.13.1 таныс жалпы және оқу тақырыптарының шектеулі саны аясында мүмкіндік білдіру үшін might, may, could қолдану; 5.5.14.1 таныс жалпы және оқу тақырыптарының шектеулі саны бойынша уақыт пен орынды белгілеу үшін предлогтарды қолдану; заттарды сипаттау және тақырыпты белгілеу үшін like, about предлогтарын қолдану; to, into, out of, from, towards бағытының предлогтарын қолдану; 5.5.15.1 таныс жалпы және оқу тақырыптарының шектеулі саны аясында жалпы етістіктерді инфинитив немесе инфинитив + ing түрінде қолдану; 5.5.16.1 жалпы оқу тақырыптарының шектеулі саны аясында сөйлемдегі бөліктерді	тәуелсіз және аяқталмаған өткенді білдіру үшін қарапайым мінсіз формаларды қолдану; 6.5.8.1 таныс жалпы және оқу тақырыптарының шектеулі санын жоспарлау үшін"be going to", болжау үшін"will" болашақ формасын қолдану; 6.5.9.1 таныс жалпы және білім беру тақырыптарының шектеулі саны бойынша күнделікті, әдеттер мен мәлімдемелерді сипаттау үшін қарапайым және өткен дұрыс және бұрыс формаларды қолдану; 6.5.10.1 таныс жалпы және оқу тақырыптарының шектеулі саны бойынша қазіргі немесе болашақ оқиғалардың мәні бар және өткен кездегі әрекеттерді сипаттау және түсіндіру үшін ұзартылған формаларды қолдану; 6.5.11.1 жалпы және оқу тақырыптарының өсіп келе жатқан саны аясында it, there жалпы жеке емес құрылымдарды қолдану; 6.5.12.1 уақытты анықтау үшін жалпы дұрыс және бұрыс үстеулерді, қарапайым және салыстырмалы формаларын, уақытты анықтау үшін жиілік үстеулерін қолдану: әртүрлі таныс және оқу тақырыптарында lastweek, yesterday қолдану; 6.5.13.1 таныс жалпы және оқу тақырыптарының шектеулі саны аясында мүмкіндік білдіру үшін might, may, could қолдану 6.5.14.1 таныс жалпы және оқу тақырыптарының көп санында уақыттың, орынның, бағыттың өсіп келе жатқан предлогтарын қолдану; автор мен құралды анықтау үшін by, with қолдану; жалпы фразадағы зат есімдер мен сын есімдердің алдындағы предлогтарды қолдану; 6.5.15.1 таныс жалпы және оқу тақырыптарының шектеулі саны аясында жалпы етістіктерді инфинитив немесе инфинитив + ing	7.5.8.1 таныс жалпы және білім беру тақырыптарының өсіп келе жатқан саны бойынша ұсыныстар, уәделер мен болжамдар үшін "will" келер шақ формасын қолдану; 7.5.9.1 таныс жалпы және оқу тақырыптарының өсіп келе жатқан саны бойынша тиісті осы шақ және өткен шақ формаларының, белсенді және пассивті залог нысандарының өсуін тиісті түрде қолдану; 7.5.10.1 әртүрлі таныс жалпы және оқу тақырыптарында қазіргі немесе болашақ оқиғалардың мәні бар қазіргі ұзартылған формаларды қолдану; 7.5.11.1 әртүрлі таныс жалпы және оқу тақырыптары аясында мәлімдеме жасау үшін жанама сөйлеудің кейбір түрлерін қолдану; 7.5.12.1 таныс жалпы және оқу тақырыптарының көп саны бойынша too, not enough, quite, rather дәрежелерін қоса отырып , есімдіктердің өсіп келе жатқан санын қолдану; 7.5.13.1 әртүрлі таныс жалпы және оқу тақырыптары аясында mustn ' t (тыйым салу), need(қажеттілік), should (кеңес беру үшін) модальды формаларды қолдану; 7.5.14.1 таныс жалпы және оқу тақырыптарының көп санында уақыттың, орынның, бағыттың өсіп келе жатқан предлогтарын қолдану; автор мен құралды анықтау үшін by, with қолдану; жалпы фразадағы зат есімдер мен сын есімдердің алдындағы предлогтарды қолдану; 7.5.15.1 таныс жалпы және оқу тақырыптарының шектеулі саны аясында жалпы етістіктерді инфинитив немесе инфинитив + ing түрінде қолдану; мақсатты инфинитивті қолдану; 7.5.16.1 таныс жалпы және оқу тақырыптарының өсіп келе жатқан саны бойынша сөйлемдер мен қысқа мәтіндердегі бөліктерді	қарапайым мін қолдану; 8.5.8.1 әртүрлі т оқу тақырыптары түрлі формалары болашақтың ма continuous-ты қол 8.5.9.1 Осы шақ мінсіз өткен шақ пассивті зало нысандарын әртү және оқу тақыр түрде қолдану; 8.5.10.1 әртүрлі т оқу тақырып пассивті зал нысандарын қос немесе болаша мәнімен осы нысандарды қолд 8.5.11.1 әртүрлі т оқу тақырып мәлімдеме жаса сөйлеудің кейбір 8.5.12.1 таныс тақырыптарының бойынша too, n rather дәрежелер есімдіктердің ө санын қолдану; 8.5.13.1 әртүрлі т оқу тақырыптары функциялар формаларды қ міндеттеме, қаже рұқсат, сұрау, ұс үшін; 8.5.14.1 әртүрлі т оқу тақырыптар мен сын есім предлогтарды қолдану; 8.5.15.1 таныс тақырыптарының саны аясында ет есімдердің шекте инфинитивті фор етістіктер мен шектеулі санына формаларын қолд

байланыстыру үшін so, if, when, where, before, after союздарын қолдану; 5.5.17.1 таныс жалпы және оқу тақырыптарының шектеулі саны бойынша шартты сөйлемдерді if (zeroconditional); where, before\after (өткенді еске түсіре отырып); which,who,that,where-мен салыстырмалы сөйлемдерді бөлу үшін қолдану.	түрінде қолдану; мақсатты инфинитивті қолдану; 6.5.16.1 таныс жалпы және оқу тақырыптарының өсіп келе жатқан саны бойынша сөйлемдер мен қысқа мәтіндердегі бөліктерді байланыстыру үшін if, when, where, so, and, or, but, because, before, after союздарын қолдану; 6.5.17.1 таныс жалпы және оқу тақырыптарының шектеулі саны бойынша шартты сөйлемдерді if (zeroconditional); where, before\after (өткенді еске түсіре отырып); which,who,that,where-мен салыстырмалы сөйлемдерді бөлу үшін қолдану.	байланыстыру үшін if, when, where, so, and, or, but, because, before, after союздарын қолдану; 7.5.17.1 таныс жалпы және оқу тақырыптарының өсіп келе жатқан саны бойынша бағыныңқы сөйлемдерді think, know, believe, hope, say, tell-ді қоса отырып қолдану; бағыныңқы сөйлемдерді sure, certain-ді қоса отырып қолдану; белгілі бір салыстырмалы сөйлемдерді which, who, that, where-мен бірге қолдану.	8.5.16.1 көптеге және оқу тақы себептерді түсін since, as с союздарды қолда 8.5.17.1 әртүрлі т оқу тақырыптар түрдегі шартты unless қолдан салыстырмалы which,who,that,w

Кестенің жалғасы

9 сынып	10 сынып
Төмен B 1	Орташа B 1
9.5.1.1 әртүрлі таныс жалпы және оқу тақырыптарында кейбір дерексіз және құрама фразалық зат есімдерді қолдану; 9.5.2.1 әртүрлі таныс оқу тақырыптарында сандық үстеулердің көбеюін, соның ішінде several, plenty, a large/small, number/amount қолдану; 9.5.3.1 құрамдас сын есімдердің өсу көлемі мен сын есімдерді есімше ретінде және кейбір құрылымдарды салыстыру үшін қолдану, соның ішінде таныс жалпы және оқу тақырыптарындағы дәрежені белгілеу үшін not as...as, much ... than қолдану; 9.5.4.1 әртүрлі таныс жалпы және оқу тақырыптарына алдын-ала анықтау функциясында all, half, both [of] қоса отырып анықтамаларды қолдану; 9.5.5.1 әртүрлі таныс жалпы және оқу тақырыптарында әртүрлі кезеңдерді қамтитын сұрақтарды қолдану; 9.5.6.1 әртүрлі таныс жалпы және оқу тақырыптарында түрлі белгісіз есімдіктерді, соның ішінде anybody, anyone, anything,andquantitativepronounseveryone, everything, none, more, less, afew қолдану; 9.5.7.1 таныс жалпы және білім беру тақырыптарының өсуіне қарай соңғы, тәуелсіз және аяқталмаған өткенді білдіру үшін қарапайым мінсіз формаларды қолдану; 9.5.8.1 әртүрлі таныс жалпы және оқу тақырыптарына келер шақтың түрлі формаларын, соның ішінде болашақтың мәні бар present continuous-ты қолдану;	10.5.1.1 әртүрлі таныс жалпы және оқу тақырыпта және құрама фразалық зат есімдердің көбірек санын 10.5.2.1 әртүрлі таныс және оқу тақырыптарында е есептелмейтін зат есімдер мен кейбір фразалық зат ес үстеулерді, соның ішінде majority of, minority of, a g number of-ті қолдану; 10.5.3.1 таныс жалпы және оқу тақырыптарында күрделі сын есімдердің өсуі мен сын есімдерді есі кейбір құрылымдарды қолдану; 10.5.4.1 әртүрлі таныс жалпы және оқу тақырыптар алдын-ала анықтау үшін әртүрлі құрылымдарды қол 10.5.5.1 әртүрлі таныс жалпы және оқу тақырыптары which direction, from whose предлогтарымен қолданы қолдану; 10.5.6.1 әртүрлі таныс жалпы және оқу салыстырмалы, нұсқаушы, белгісіз, сандық жә есімдіктердің нұсқаларын қолдану; 10.5.7.1 әртүрлі таныс және оқу тақырыптарындағы э мінсіз формаларды, соның ішінде кейбір пасси уақытша үстеулерді қолдану; 10.5.8.1 әртүрлі таныс жалпы және оқу тақырып шақтың әр түрлі формаларын, соның ішінде формаларды қолдану; 10.5.9.1 әртүрлі таныс жалпы және оқу тақырыптар жанама сөйлеуде осы шақ, өткен шақ және міне белсенді және пассивті залогының әр түрлі нысанд қолдану;

9.5.9.1 әртүрлі таныс жалпы және оқу тақырыптарында тікелей және жанама сөйлеуде осы шақ, өткен шақ және мінсіз өткен шақтың белсенді және пассивті залогының әр түрлі нысандарын тиісті түрде қолдану; 9.5.10.1 әртүрлі таныс жалпы және оқу тақырыптары бойынша пассивті залогтың кейбір нысандарын қоса алғанда, қазіргі немесе болашақ оқиғалардың мәнімен осы жалғастырылған нысандарды қолдану; 9.5.11.1 әртүрлі таныс жалпы және оқу тақырыптары бойынша жанама сұрауларды қоса алғанда, жанама сөйлеудің кейбір нысандарын мәлімдемелер, сұрақтар, командалар үшін: say, ask , tell қолдану; 9.5.12.1 үстеулердің салыстырмалы дәрежесін құрылымдарда қолдану: not as quickly as / farless quickly дұрыс және бұрыс үстеулерімен. Әртүрлі таныс жалпы және оқу тақырыптарында етістік алдындағы, етістіктен кейінгі және соңғы үстеулердің көбеюін қолдануемы; 9.5.13.1 әртүрлі таныс жалпы және оқу тақырыптары аясында әртүрлі функциялар үшін модальды формаларды көбірек қолдану: міндеттеме, қажеттілік, мүмкіндік, рұқсат, сұрау, ұсыныс, тыйым салу үшін; 9.5.14.1 әртүрлі таныс жалпы және оқу тақырыптарында зат есімдер мен сын есімдердің алдында предлогтарды жалпы сөйлемде қолдану; 9.5.15.1 таныс жалпы және оқу тақырыптарының өсуіне байланысты етістіктер мен сын есімдердің шектеулі санынан кейін инфинитивті формаларды қолдану; етістіктер мен предлогтардың шектеулі санынан кейін герундий қолдану; кейбір фразалық етістіктерді қолдану; 9.5.16.1 әртүрлі таныс жалпы және оқу тақырыптары бойынша since, as сияқты союздарды қоса отырып, себептері мен құрылымдарын түсіндіру үшін so... that, such a ... сияқты көптеген союз түрлерін қолдану; 9.5.17.1 әртүрлі таныс жалпы және оқу тақырыптары аясында екінші түрдегі шартты сөйлемдерде if / unless/ if only қолдану және сөйлемдерде wish [that] қолдану [осы ескерту]; салыстырмалы сөйлемдердің өсуін, оның ішінде why-ді қоса отырып қолдану.	10.5.10.1 әртүрлі таныс жалпы және оқу тақырыптар жанама сөйлеуде осы шақ, өткен шақ және мін белсенді және пассивті залогының әр түрлі нысанд қолдану; 10.5.11.1 әртүрлі таныс жалпы және оқу тақырыптар сөйлеудің әртүрлі формаларын мәлімдемелер, сұрақт үшін, соның ішінде know, wonder-мен жанама сұрақтарды қолдану; 10.5.12.1 үстеулердің салыстырмалы дәрежесін құрылымдард quickly as / farless quickly дұрыс және бұрыс үсте таныс жалпы және оқу тақырыптарында етістік алд кейінгі және соңғы үстеулердің көбеюін қолдану; 10.5.13.1 әртүрлі таныс жалпы және оқу тақырыптар модальды формаларды, соның ішінде should/ shou формаларын өкіну немесе сын айту үшін қолдану; 10.5.14.1 әртүрлі таныс жалпы және оқу тақырып есімдер мен сын есімдерге дейінгі предлогтардың кейінгі зат есімдермен, сын есімдермен және етіс тәуелді предлогтарды қолдану; 10.5.15.1 таныс жалпы және білім беру тақырыптары сын есімдердің шектеулі санынан кейін инфинит қолдану; етістіктер мен предлогтардың шектеул герундий қолдану; кейбір фразалық етістіктерді қолд 10.5.16.1 әртүрлі таныс жалпы және оқу тақырыпта тұру үшін although, while, where as, мақсаттарын бел союздарды, соның ішінде so that (inorderto) қолдану; 10.5.17.1 таныс жалпы және оқу тақырыптарын аясында if only / wish [that]-пен сөйлемдер қолдану [әртүрлі салыстырмалы сөйлемдерді, соның ішінде fro предлогтарымен бірге қолдану.

31. Осы Бағдарлама тірек – қимыл аппараты бұзылған білім алушыларға арналған негізгі орта білім беру деңгейінің 5-10 сыныптары үшін "Ағылшын тілі" пәнінен жаңартылған мазмұндағы үлгілік оқу бағдарламасының ұзақ мерзімді жоспары негізінде осы Бағдарламаның қосымшасына сәйкес жүзеге асырылады. Ұзақ мерзімді жоспарда барлық сынып бойынша әр бөлімде қамтылатын оқу мақсаттарының көлемі белгіленген.

32. Бөлімдер мен тақырыптар бойынша сағат сандарын бөлу мұғалімнің еркіне қалдырылады

Тірек-қозғалыс аппараты
бұзылған білім алушыларға
арналған негізгі орта білім беру
деңгейінің 5-10-сыныптары үшін
"Ағылшын тілі" пәнінен
жаңартылған мазмұнды үлгілік
оқу бағдарламасына
қосымша

Тірек-қозғалыс аппараты бұзылған білім алушыларға арналған негізгі орта білім беру деңгейінің 5-10-сыныптары үшін "Ағылшын тілі" пәнінен жаңартылған мазмұнды үлгілік оқу бағдарламасын іске асыру бойынша ұзақ мерзімді жоспар

1) 5 сынып:

1 кесте

Модуль	Бөлім	Оқыту мақсаттары
1 тоқсан		
Home & away	Тыңдалым	5.1.1.1 сыныптағы нұсқаулар түсіну; 5.1.3.1таныс тақырыптардың қысқа әңгімелердегі нақты а мәліметтерінің көпшілігін түсіну;
	Айтылым	5.2.1.1 негізгі тақырыптарды санына өзіңіз және басқалар ұсыныс деңгейінде беру; 5.2.2.1 негізгі тақырыптарды санына өзіңіз және басқалар ұсыныс деңгейінде беру;
	Оқылым	5.3.1.1 жалпы және оқу т қысқа қарапайым мәтін санындағы негізгі мағынаны 5.3.4.1 қысқа көркем жә мәтіндердің шектеулі саны оқу; 5.3.5.1 таныс жалпы тақырыптарындағы қыск шектеулі санында конте туралы қорытынды жасау; 5.3.7.1 жазбаша жанрлардың сөздерінде, сөйлемдерінде ж типтік белгілерді тану;
	Жазылым	5.4.1.1 жалпы және тақырыптарының шектеулі қолдаумен қысқа ұсыныст жазу және тексеру; 5.4.2.1 жалпы тақырыптард аясында қысқа сөйлемдер ретінде қолдау арқылы жазу;
	Тілдік нормалар	5.5.1.1 жалпы және оқу шектеулі саны бойынша уа

		сипаттайтын сөз тіркестер есептелетін және есептелме дұрыс пайдалану; 5.5.3.1жалпы және оқу шектеулі саны бойынша сын және бұрыс, салыстырмал формаларды үлкен көлемде қ 5.5.7.1 таныс тақырыптарды бойынша не болғанын етістіктердің қарапайым мі қолдану;
Living things	Тыңдалым	5.1.1.1 сыныптағы нұсқаулар түсіну; 5.1.4.1 жалпы және оқу өсуіне арналған кейбір кеңей қамтитын әңгімелерді қолдау
	Айтылым	5.2.2.1 негізгі тақырыптарды санына өзіңіз және басқалар ұсыныс деңгейінде беру; 5.2.4.1 жалпы және оқу тақ келе жатқан санына күтпеге шектеулі өзгергіштікпен жау
	Оқылым	5.3.1.1 жалпы және оқу т қысқа қарапайым мәтін санындағы негізгі мағынаны 5.3.4.1 қысқа көркем жә мәтіндердің шектеулі саны оқу; 5.3.5.1 таныс жалпы тақырыптарындағы қыс шектеулі санында конте туралы қорытынды жасау;
	Жазылым	5.4.1.1 жалпы тақырыптарды аясында қысқа сөйлемдер ретінде қолдау арқылы жазу; 5.4.2.1 жалпы тақырыптарды аясында қысқа сөйлемдер ретінде қолдау арқылы жазу; 5.4.3.1 адамдардың, ор объектілердің сипаттамасын түрінде қолдау арқылы жазу;
	Тілдік нормалар	5.5.2.1 таныс жалпы және оқу шектеулі саны бойынша man few сандық үсетулерін қолда 5.5.3.1 жалпы және оқу шектеулі саны бойынша сын және бұрыс, салыстырмал формаларды үлкен көлемде қ 5.5.9.1 таныс жалпы ж тақырыптарының шектеулі

		күнделікті, әдеттер мен сипаттау үшін қарапайым ж және бұрыс формаларды қол
2 тоқсан		
Values	Тыңдалым	5.1.2.1 оқу бағдарлама тақырыптарға қойылатын не көбеюін қолдаусыз түсіну; 5.1.4.1 жалпы және оқу тақ санына қарай кейбір кеңе қамтитын әңгімелердіқолдау
	Айтылым	5.2.1.1 негізгі тақырыптарды санына өзіңіз және басқалар ұсыныс деңгейінде беру; 5.2.5.1 жалпы және оқу санын көбейтуге арналған не алмасуда өзара әрекеттесуді 5.2.6.1 жұпта, топта және мәнін дәл жеткізе отырып, қарым-қатынас жасау;
	Оқылым	5.3.1.1 жалпы және оқу т қысқа қарапайым мәтін санындағы негізгі мағынаны 5.3.4.1 қысқа көркем жә мәтіндердің шектеулі саны оқу; 5.3.7.1 жазбаша жанрлардың сөздерінде, сөйлемдерінде ж типтік белгілерді тану;
	Жазылым	5.4.2.1 жалпы тақырыптард аясында қысқа сөйлемдер ретінде қолдау арқылы жазу; 5.4.3.1 адамдардың, ор объектілердің сипаттамасын түрінде қолдау арқылы жазу; 5.4.6.1 жалпы тақырыптарды жиі қолданылатын сөздердің
	Тілдік нормалар	5.5.2.1 таныс жалпы және оқу шектеулі саны бойынша man few сандық үсетулерін қолда 5.5.6.1 таныс жалпы және оқу шектеулі санында some, any, anything сияқты негізгі жекеш сандық есімдіктерді қолдану 5.5.10.1 таныс жалпы тақырыптарында қазіргі оқиғалардың мағына жалғастырылған формаларды 5.5.14.1 таныс жалпы тақырыптарының шектеулі уақыт пен орынды белгілеу ү

		қолдану; заттарды сипаттау белгілеу үшін like, abo қолдану; to, into, out o бағытының предлогтарын қо
World of work	Тыңдалым	5.1.1.1 сыныптағы нұсқаулар түсіну; 5.1.3.1таныс тақырыптардың қысқа әңгімелердегі нақты а мәліметтерінің көпшілігін түсіну;
	Айтылым	5.2.3.1 жалпы тақырыптарды ұсыныс деңгейінде өз пікірін 5.2.7.1жалпы тақырыптарды туралы айта отырып, белг сөздігін және синтаксистік н арқылы қолдану;
	Оқылым	5.3.1.1 жалпы және оқу т қысқа қарапайым мәтін санындағы негізгі мағынаны 5.3.8.1 мағынасын тексеру кеңейту үшін таныс қағ ресурстарды қолдау арқылы
	Жазылым	5.4.4.1 базалық шаблондарды өз бетінше сөйлемдер құраст 5.4.5.1 негізгі сөйлеу ш шектеулі мөлшерде қолдана параграфта сөйлемді қолдаум
	Тілдік нормалар	5.5.2.1 таныс жалпы және оқу шектеулі саны бойынша man few сандық үсетулерін қолда 5.5.4.1 таныс жалпы және оқу шектеулі санында any, no отырып, анықтамаларды қол 5.5.11.1 таныс жалпы тақырыптарының шектеулі look//feel/taste/smell like, be, r
3 тоқсан		
Creativity	Тыңдалым	5.1.3.1таныс тақырыптардың қысқа әңгімелердегі нақты а мәліметтерінің көпшілігін түсіну; 5.1.4.1 жалпы және оқу тақ санына қарай кейбір кеңе қамтитын әңгімелердіқолдау
	Айтылым	5.2.5.1 жалпы және оқу санын көбейтуге арналған не алмасуда өзара әрекеттесуді 5.2.8.1 әртүрлі жалпы тақырыптарында негізгі оқиғаларды мазмұндау;

	Оқылым	5.3.2.1 жалпы және оқу т қысқа қарапайым мәтін санында нақты ақпарат пе қолдаумен түсіну; 5.3.6.1 жалпы және оқу т қысқа мәтіндердің шектеулі көзқарасын немесе пікірін бі
	Жазылым	5.4.5.1 таныс жалпы тақыры санына базалық сөйлеу қолдана отырып, дәйекті па қолдау арқылы байланыстыр 5.4.6.1жалпы тақырыптарды жиі қолданылатын сөздердің
	Тілдік нормалар	5.5.3.1жалпы және оқу шектеулі саны бойынша сын және бұрыс, салыстырмал формаларды үлкен көлемде к 5.5.5.1 таныс жалпы және оқу шектеулі санына келісімді нақтылау үшін бөлу сұрақта сұрақтарды қолдану; 5.5.14.1 таныс жалпы тақырыптарының шектеулі уақыт пен орынды белгілеу ү қолдану; заттарды сипаттау белгілеу үшін like, abo қолдану; to, into, out o бағытының предлогтарын қо
Reading for pleasure	Тыңдалым	5.1.1.1 сыныптағы нұсқаулар түсіну; 5.1.3.1 таныс тақырыптардың қысқа әңгімелердегі нақты а мәліметтерінің көпшілігін түсіну;
	Айтылым	5.2.1.1 негізгі тақырыптарды санына өзіңіз және басқалар ұсыныс деңгейінде беру; 5.2.2.1 негізгі тақырыптарды санына өзіңіз және басқалар ұсыныс деңгейінде беру; 5.2.3.1 жалпы тақырыптарды ұсыныс деңгейінде өз пікірін 5.2.6.9 жұпта, топта және мәнін дәл жеткізе отырып, қарым-қатынас жасау;
	Оқылым	5.3.4.1 қысқа көркем жә мәтіндердің шектеулі саны оқу; 5.3.5.1 таныс жалпы тақырыптарындағы қыс

		шектеулі санында конте туралы қорытынды жасау; 5.3.8.1 мағынасын тексеру кеңейту үшін таныс қаға ресурстарды қолдау арқылы
	Жазылым	5.4.1.1 жалпы тақырыптарды аясында қысқа сөйлемдер ретінде қолдау арқылы жазу; 5.4.4.1 базалық шаблондарды өз бетінше сөйлемдер құраст
	Тілдік нормалар	5.5.3.1 жалпы және оқу шектеулі саны бойынша сын және бұрыс, салыстырмал формаларды үлкен көлемде қ 5.5.7.1 таныс тақырыптарды бойынша не болғанын етістіктердің қарапайым мі қолдану; 5.5.12.1 уақытты анықтау үі және бұрыс үстеулерді, салыстырмалы формаларын, үшін жиілік үстеулерін қолда және оқу тақырыптарында қолдану; 5.5.16.1 жалпы оқу тақырып саны аясында сөйлем байланыстыру үшін so, if, w after союздарын қолдану;
Fantasy world	Тыңдалым	5.1.3.1таныс тақырыптардың қысқа әңгімелердегі нақты а мәліметтерінің көпшілігін түсіну; 5.1.4.1 жалпы және оқу тақ санына қарай кейбір кеңе қамтитын әңгімелердіқолдау
	Айтылым	5.2.2.1 негізгі тақырыптарды санына өзіңіз және басқалар ұсыныс деңгейінде беру; 5.2.4.1 жалпы және оқу тақы келе жатқан санына күтпеге шектеулі өзгергіштікпен жау 5.2.8.1 әртүрлі жалпы тақырыптарында негізгі оқиғаларды мазмұндау;
	Оқылым	5.3.4.1 қысқа көркем жә мәтіндердің шектеулі саны оқу; 5.3.6.1 жалпы және оқу т қысқа мәтіндердің шектеулі көзқарасын немесе пікірін бі

		5.3.8.1 мағынасын тексеру кеңейту үшін таныс қағ ресурстарды қолдау арқылы
	Жазылым	5.4.2.1 адамдардың, орн объектілердің сипаттамасын түрінде қолдау арқылы жазу; 5.4.6.1 таныс жалпы тақыры санында мәтіндердегі тыныс
	Тілдік нормалар	5.5.5.1 таныс жалпы және оқу шектеулі санына келісімді нақтылау үшін бөлу сұрақта сұрақтарды қолдану; 5.5.8.1 таныс жалпы және оқу шектеулі санын жоспарлау болжау үшін"will" болашақ ф 5.5.15.1 таныс жалпы тақырыптарының шектеулі жалпы етістіктерді инф инфинитив + ing түрінде қол
4 тоқсан		
Sports	Тыңдалым	5.1.2.1 оқу бағдарламас тақырыптарға қойылатын не көбеюін қолдаусыз түсіну; 5.1.4.1 жалпы және оқу тақ санына қарай кейбір кеңе қамтитын әңгімелердіқолдау
	Айтылым	5.2.1.1 негізгі тақырыптарды санына өзіңіз және басқалар ұсыныс деңгейінде беру; 5.2.2.1 негізгі тақырыптарды санына өзіңіз және басқалар ұсыныс деңгейінде беру; 5.2.7.1 жалпы тақырыптарды туралы айта отырып, белгі сөздігін және синтаксистік н арқылы қолдану;
	Оқылым	5.3.3.1таныс, жалпы тақырыптарының шектеулі дәлелдердің егжей-тегжейін 5.3.4.1 қысқа көркем жә мәтіндердің шектеулі саны оқу; 5.3.8.1 мағынасын тексеру кеңейту үшін таныс қағ ресурстарды қолдау арқылы
	Жазылым	5.4.2.1 адамдардың, орн объектілердің сипаттамасын түрінде қолдау арқылы жазу; 5.4.5.1жалпы тақырыптарды жиі қолданылатын сөздердің

	Тілдік нормалар	5.5.5.1 таныс жалпы және оқу шектеулі санына келісімді нақтылау үшін бөлу сұрақта сұрақтарды қолдану; 5.5.9.1 таныс жалпы ж тақырыптарының шектеулі күнделікті, әдеттер мен сипаттау үшін қарапайым ж және бұрыс формаларды қол 5.5.11.1 таныс жалпы тақырыптарының шектеулі look//feel/taste/smell like, be, n 5.5.13.1 таныс жалпы тақырыптарының шектеулі мүмкіндік білдіру үшін m қолдану; 5.5.15.1 таныс жалпы тақырыптарының шектеулі жалпы етістіктерді инф инфинитив + ing түрінде қол
Holidays	Тыңдалым	5.1.3.1таныс тақырыптардың қысқа әңгімелердегі нақты а мәліметтерінің көпшілігін түсіну; 5.1.4.1 жалпы және оқу тақ санына қарай кейбір кеңе қамтитын әңгімелердіқолдау
	Айтылым	5.2.2.1 негізгі тақырыптарды санына өзіңіз және басқалар ұсыныс деңгейінде беру; 5.2.8.1 әртүрлі жалпы тақырыптарында негізгі оқиғаларды мазмұндау;
	Оқылым	5.3.4.1 қысқа көркем жә мәтіндердің шектеулі саны оқу; 5.3.5.1 таныс жалпы тақырыптарындағы қыс шектеулі санында конте туралы қорытынды жасау; 5.3.9.1 жалпы және оқу тақ аясында қысқа қарапайым пен пікірдің айырмашылығы
	Жазылым	5.4.4.1базалық шаблондарды өз бетінше сөйлемдер құраст 5.4.6.1жалпы тақырыптарды жиі қолданылатын сөздердің 5.4.7.1 таныс жалпы тақыры санында мәтіндердегі тыныс

	Тілдік нормалар	5.5.3.1жалпы және оқу шектеулі саны бойынша сын және бұрыс, салыстырмал формаларды үлкен көлемде қ 5.5.8.1 таныс жалпы және оқу шектеулі санын жоспарлау болжау үшін"will" болашақ ф 5.5.12.1 уақытты анықтау үі және бұрыс үстеулерді, салыстырмалы формаларын, үшін жиілік үстеулерін қолда және оқу тақырыптарында қолдану; 5.5.16.1 жалпы оқу тақырып саны аясында сөйлем байланыстыру үшін so, if, w after союздарын қолдану; 5.5.17.1 таныс жалпы тақырыптарының шектеулі шартты сөйлемдерді if (zero before\after (өткенді еске which,who,that,where-мен сөйлемдерді бөлу үшін қолда

2) 6 сынып

2 кесте

Модуль	Бөлім	Оқыту мақсаттары
1 тоқсан		
Our health	Тыңдалым	6.1.1.1 сыныптағы нұсқаулар түсіну; 6.1.3.1таныс тақырыптардың қысқа әңгімелердегі нақты а мәліметтерінің көпшілігін түсіну;
	Айтылым	6.2.1.1 негізгі тақырыптар бо басқалар туралы ақпар деңгейінде ұсыну; 6.2.3.1 жалпы тақырыптарды санына ұсыныс деңгейінде өз 2.5.1 жалпы және оқу тақыр көбейтуге арналған ұзы алмасуда өзара әрекеттесуді 6.2.8.1 әртүрлі жалпы және о кейбір кең таралған мәтінде мазмұндау;
	Оқылым	6.3.1.1 жалпы және оқу т қысқа қарапайым мәтін санындағы негізгі мағынаны

		6.3.3.1таныс, жалпы тақырыптарының шектеулі дәлелдердің егжей-тегжейін 6.3.5.1 таныс жалпы тақырыптарындағы қыс шектеулі санында конте туралы қорытынды жасау; 6.3.8.1 мағынасын тексеру кеңейту үшін таныс қағ ресурстарды қолдау арқылы
	Жазылым	6.4.1.1 таныс жалпы тақыры санына және кейбір оқу тақ және ойдан шығарылған оқ және өткен тәжірибе туралы 6.4.6.1 таныс жалпы тақыры санында мәтіндердегі тыныс
	Тілдік нормалар	6.5.1.1 таныс жалпы және оқу шектеулі саны бойынша уа сипаттайтын негізгі дерек құрама және фразалық зат бастау; 6.5.4.1 таныс жалпы және оқу шектеулі санында any, no отырып, анықтамаларды қол 6.5.9.1 таныс жалпы ж тақырыптарының шектеулі күнделікті, әдеттер мен сипаттау үшін қарапайым ж және бұрыс формаларды қол
Helping & heroes	Тыңдалым	6.1.2.1 оқу бағдарлама тақырыптарға қойылатын не көбеюін қолдаусыз түсіну; 6.1.3.1таныс тақырыптардың қысқа әңгімелердегі нақты а мәліметтерінің көпшілігін түсіну;
	Айтылым	6.2.1.1 негізгі тақырыптар бо басқалар туралы ақпар деңгейінде ұсыну; 6.2.2.1 жалпы тақырыптарды саны туралы ақпарат алу сұрақтар қою; 6.2.5.1 жалпы және оқу санын көбейтуге арналған алмасуда өзара әрекеттесуді
	Оқылым	6.3.3.1таныс, жалпы тақырыптарының шектеулі дәлелдердің егжей-тегжейін
	Жазылым	6.4.4.1таныс жалпы және оқу шектеулі санына жазба

		шектеулі санында мыс себептермен қажет болға дәлелдеуді қолдана отырып д 6.4.5.1таныс жалпы тақыры санына базалық сөйлеу қолдана отырып, дәйекті па қолдау арқылы байланыстыр
	Тілдік нормалар	6.5.2.1 таныс жалпы және оқу шектеулі саны бойынша ma few сандық үсетулерін қолда 6.5.7.1 таныс жалпы және оқу көбеюіне байланысты for тәуелсіз және аяқталмаған өт қарапайым мінсіз формалард 6.5.10.1 таныс жалпы тақырыптарының шектеулі қазіргі немесе болашақ оқи және өткен кездегі әрекетте түсіндіру үшін ұзартыл қолдану;
2 тоқсан		
Our countryside	Тыңдалым	6.1.1.1 сыныптағы нұсқаулар түсіну; 6.1.4.1 жалпы және оқу өсуіне арналған кейбір кеңей қамтитын әңгімелерді қолдау
	Айтылым	6.2.2.1 жалпы тақырыптарды саны туралы ақпарат алу сұрақтар қою; 6.2.3.1 жалпы тақырыптарды санына ұсыныс деңгейінде ө 6.2.6.1жұпта, топта және б мәнін дәл жеткізе отырып, с қарым-қатынас жасау;
	Оқылым	6.3.3.1таныс, жалпы тақырыптарының шектеулі дәлелдердің егжей-тегжейін 6.3.7.1 жазбаша жанрлардың сөздерінде, сөйлемдерінде ж типтік белгілерді тану;
	Жазылым	6.4.1.1 таныс жалпы тақыры санына және кейбір оқу тақ және ойдан шығарылған оқи және өткен тәжірибе туралы а 6.4.5.1жалпы тақырыптарды жиі қолданылатын сөздердің
	Тілдік нормалар	6.5.1.1 таныс жалпы және оқу шектеулі саны бойынша уа сипаттайтын негізгі дерек

		құрама және фразалық зат бастау; 6.5.4.1 таныс жалпы және оқу шектеулі санында any, no отырып, анықтамаларды қол 6.5.6.1 таныс жалпы және оқу өсуіне байланысты some, everybody, no-one сияқты нұсқаушы және сандық есімд 6.5.11.1 жалпы және оқу тақы келе жатқан саны аясында it, емес құрылымдарды қолдану
Drama & comedy	Тыңдалым	6.1.2.1 оқу бағдарламас тақырыптарға қойылатын не көбеюін қолдаусыз түсіну; 6.1.4.1 жалпы және оқу өсуіне арналған кейбір кеңей қамтитын әңгімелерді қолдау
	Айтылым	6.2.3.1 жалпы тақырыптарды санына ұсыныс деңгейінде өз 6.2.5.1 жалпы және оқу санын көбейтуге арналған у алмасуда өзара әрекеттесуді 6.2.8.1 әртүрлі жалпы және о кейбір кең таралған мәтінде мазмұндау;
	Оқылым	6.3.1.1 жалпы және оқу т қысқа қарапайым мәтінд санындағы негізгі мағынаны 6.3.4.1 қысқа көркем жә мәтіндердің шектеулі саны оқу; 6.3.8.1 мағынасын тексеру кеңейту үшін таныс қағ ресурстарды қолдау арқылы
	Жазылым	6.4.1.1 таныс жалпы тақыры санына және кейбір оқу тақ және ойдан шығарылған оқи және өткен тәжірибе туралы а 6.4.3.1таныс жалпы және оқу шектеулі санына жазба шектеулі санында мыс себептермен қажет болға дәлелдеуді қолдана отырып д 6.4.6.1 таныс жалпы тақыры санында мәтіндердегі тыныс
	Тілдік нормалар	6.5.1.1 таныс жалпы және оқу шектеулі саны бойынша уа сипаттайтын негізгі дерек

		құрама және фразалық зат бастау; 6.5.5.1 таныс жалпы және оқу өсіп келе жатқан саны аясын мен whose, how often, how o және басқа сұрақтарды қолда 6.5.12.1 уақытты анықтау ү және бұрыс үстеулерді, салыстырмалы формаларын, үшін жиілік үстеулерін қолда және оқу тақырыптарында қолдану;
3 тоқсан		
Our health	Тыңдалым	6.1.3.1таныс тақырыптардың қысқа әңгімелердегі нақты а мәліметтерінің көпшілігін түсіну; 6.1.4.1 жалпы және оқу өсуіне арналған кейбір кеңей қамтитын әңгімелерді қолдау
	Айтылым	6.2.1.1 негізгі тақырыптар бо басқалар туралы ақпар деңгейінде ұсыну; 6.2.6.1жұпта, топта және б мәнін дәл жеткізе отырып, қарым-қатынас жасау; 6.2.7.1 жалпы тақырыптарды туралы айта отырып, белг сөздігін және синтаксистік н арқылы қолдану;
	Оқылым	6.3.2.1 жалпы және оқу т қысқа қарапайым мәтін санында нақты ақпарат пе қолдаумен түсіну; 6.3.4.1 қысқа көркем жә мәтіндердің шектеулі саны оқу; 6.3.7.1 жазбаша жанрлардың сөздерінде, сөйлемдерінде ж типтік белгілерді тану;
	Жазылым	6.4.2.1 адамдардың, ор объектілердің сипаттамасын түрінде қолдау арқылы жазу; 6.4.4.1таныс жалпы тақыры санына базалық сөйлеу қолдана отырып, дәйекті па қолдау арқылы байланыстыр
	Тілдік нормалар	6.5.2.1 таныс жалпы және оқу шектеулі саны бойынша ma few сандық үсетулерін қолда

		6.5.4.1 таныс жалпы және оқу шектеулі санында any, no отырып, анықтамаларды қол 6.5.6.1 таныс жалпы және оқу өсуіне байланысты some, everybody, no-one сияқты нұсқаушы және сандық есімд 6.5.7.1 таныс жалпы және оқу көбеюіне байланысты for тәуелсіз және аяқталмаған өт қарапайым мінсіз формалард 6.5.13.1 таныс жалпы тақырыптарының шектеулі мүмкіндік білдіру үшін m қолдану;
Travel & holidays	Тыңдалым	6.1.1.1 сыныптағы нұсқаулар түсіну; 6.1.2.1 оқу бағдарламас тақырыптарға қойылатын не көбеюін қолдаусыз түсіну;
	Айтылым	6.2.2.1 жалпы тақырыптарды саны туралы ақпарат алу сұрақтар қою; 6.2.4.1 жалпы және оқу тақы келе жатқан санына күтпеге шектеулі өзгергіштікпен жау
	Оқылым	6.3.2.1 жалпы және оқу т қысқа қарапайым мәтін санында нақты ақпарат пе қолдаумен түсіну; 6.3.5.1 таныс жалпы тақырыптарындағы қыс шектеулі санында конте туралы қорытынды жасау;
	Жазылым	6.4.1.1 таныс жалпы тақыры санына және кейбір оқу тақ және ойдан шығарылған оқ және өткен тәжірибе туралы 6.4.5.1жалпы тақырыптарды жиі қолданылатын сөздердің
	Тілдік нормалар	6.5.3.1 таныс жалпы және оқу көбеюіне байланысты жалпы есім ретінде қолдану және есімнің алдында дұрыс ретпе 6.5.5.1 таныс жалпы және оқу өсіп келе жатқан саны аясын мен whose, how often, how o және басқа сұрақтарды қолда

		6.5.8.1 таныс жалпы және оқу шектеулі санын жоспарлау болжау үшін"will" болашақ ф 6.5.14.1 таныс жалпы тақырыптарының көп сан орынның, бағыттың өсіп предлогтарын қолдану; авт анықтау үшін by, with қолдан
Reading for pleasure	Тыңдалым	6.1.1.1 сыныптағы нұсқаулар түсіну; 6.1.4.1 жалпы және оқу өсуіне арналған кейбір кеңей қамтитын әңгімелерді қолдау
	Айтылым	6.2.3.1 жалпы тақырыптарды санына ұсыныс деңгейінде өз 6.2.4.1 жалпы және оқу тақы келе жатқан санына күтпеген шектеулі өзгергіштікпен жау 6.2.8.1 әртүрлі жалпы және о кейбір кең таралған мәтінде мазмұндау;
	Оқылым	6.3.1.1 жалпы және оқу т қысқа қарапайым мәтінд санындағы негізгі мағынаны 6.3.6.1 жалпы және оқу т қысқа мәтіндердің шектеулі көзқарасын немесе пікірін бі 6.3.7.1 жазбаша жанрлардың сөздерінде, сөйлемдерінде ж типтік белгілерді тану;
	Жазылым	6.4.4.1 адамдардың, ор объектілердің сипаттамасын түрінде қолдау арқылы жазу; 6.4.6.1таныс жалпы тақырып санына базалық сөйлеу к қолдана отырып, дәйекті пар қолдау арқылы байланыстыр
	Тілдік нормалар	6.5.2.1 таныс жалпы және оқу шектеулі саны бойынша man few сандық үсетулерін қолда 6.5.6.1 таныс жалпы және оқу өсуіне байланысты some, everybody, no-one сияқты нұсқаушы және сандық есімд 6.5.15.1 таныс жалпы тақырыптарының шектеулі жалпы етістіктерді инф инфинитив + ing түрінде к инфинитивті қолдану;
4 тоқсан		

Our neighborhood	Тыңдалым	6.1.2.1 оқу бағдарламас тақырыптарға қойылатын не көбеюін қолдаусыз түсіну; 6.1.3.1таныс тақырыптардың қысқа әңгімелердегі нақты а мәліметтерінің көпшілігін түсіну;
	Айтылым	6.2.3.1 жалпы тақырыптарды санына ұсыныс деңгейінде өз 6.2.5.1 жалпы және оқу санын көбейтуге арналған у алмасуда өзара әрекеттесуді 6.2.7.1 жалпы тақырыптарды туралы айта отырып, белгі сөздігін және синтаксистік н арқылы қолдану;
	Оқылым	6.3.1.1 жалпы және оқу т қысқа қарапайым мәтінд санындағы негізгі мағынаны 6.3.4.1 қысқа көркем жә мәтіндердің шектеулі санын н 6.3.6.1 жалпы және оқу т қысқа мәтіндердің шектеулі көзқарасын немесе пікірін бі
	Жазылым	6.4.2.1 адамдардың, ор объектілердің сипаттамасын түрінде қолдау арқылы жазу; 6.4.5.1жалпы тақырыптарды жиі қолданылатын сөздердің
	Тілдік нормалар	6.5.2.1 таныс жалпы және оқу шектеулі саны бойынша man few сандық үсетулерін қолда 6.5.5.1 таныс жалпы және оқу өсіп келе жатқан саны аясын мен whose, how often, how o және басқа сұрақтарды қолда 6.5.8.1 таныс жалпы және оқу шектеулі санын жоспарлау болжау үшін"will" болашақ ф 6.5.16.1 таныс жалпы тақырыптарының өсіп кел бойынша сөйлемдер мен қ бөліктерді байланыстыру үш so, and, or, but, because, befor қолдану;
Transport	Тыңдалым	6.1.1.1 сыныптағы нұсқаулар түсіну; 6.1.4.1 жалпы және оқу өсуіне арналған кейбір кеңей қамтитын әңгімелерді қолдау

	Айтылым	6.2.1.1 негізгі тақырыптар бо басқалар туралы ақпар деңгейінде ұсыну; 6.2.4.1 жалпы және оқу тақ келе жатқан санына күтпеге шектеулі өзгергіштікпен жа 6.2.7.1 жалпы тақырыптард туралы айта отырып, белг сөздігін және синтаксистік н арқылы қолдану;
	Оқылым	6.3.2.1 жалпы және оқу т қысқа қарапайым мәтін санында нақты ақпарат пе қолдаумен түсіну; 6.3.5.1 таныс жалпы тақырыптарындағы қыс шектеулі санында конте туралы қорытынды жасау;
	Жазылым	6.4.1.1 таныс жалпы тақыры санына және кейбір оқу тақ және ойдан шығарылған оқ және өткен тәжірибе туралы 6.4.4.1таныс жалпы тақыры санына базалық сөйлеу қолдана отырып, дәйекті па қолдау арқылы байланыстыр 6.4.6.1 таныс жалпы тақыры санында мәтіндердегі тыныс
	Тілдік нормалар	6.5.3.1 таныс жалпы және оқ көбеюіне байланысты жалп есім ретінде қолдану және есімнің алдында дұрыс ретпе 6.5.5.1 таныс жалпы және оқ өсіп келе жатқан саны аясын мен whose, how often, how o және басқа сұрақтарды қолда 6.5.7.1 таныс жалпы және оқ көбеюіне байланысты for тәуелсіз және аяқталмаған өт қарапайым мінсіз формалард 6.5.17.1 таныс жалпы тақырыптарының шектеулі шартты сөйлемдерді if (zero before\after (өткенді еске which,who,that,where-мен сөйлемдерді бөлу үшін қолда

3) 7 сынып

3 кесте

Модуль	Бөлім	Оқыту мақсаттары

1 тоқсан		
Hobbies & leisure	Тыңдалым	7.1.1.1 сыныптағы күрде орындау ретін түсіну; 7.1.3.1 әртүрлі жалпы және ар бойынша сөйлеушінің (сөйле қолдау арқылы білу;
	Айтылым	7.2.3.1 жалпы және оқу тақ келе жатқан санына ұсын пікірін айту; 7.2.5.1 өз келісімін, келіс отырып, сыныптағы орындауды ұйымдастыру өзара іс-әрекетті қолдау; 7.2.7.1 жалпы тақырыптард отырып, белгілі бір заттар синтаксистік нормаларды қолдану;
	Оқылым	7.3.1.1 таныс емес, жа тақырыптарындағы шекте негізгі мағынасын түсіну; 7.3.3.1таныс, жалпы тақырыптарының шектеулі қосымша мәтіндерді қоса от егжей-тегжейін түсіну; 7.3.5.1 таныс жалпы тақырыптарындағы қысқа м аясында контекстің мәні т жасау; 7.3.9.1 жалпы және оқу тақы түрлілігі туралы қысқа қарап факт пен пікірдің айырмашы
	Жазылым	7.4.2.1 жалпы және оқу тақы жазбаша жанрлардың шекте келетін стильді қолдау арқыл 7.4.4.1таныс жалпы тақ аясында базалық сөйлеу қолдана отырып, сөйлемді д минималды қолдаумен байла
	Тілдік нормалар	7.5.1.1 таныс жалпы және оқу шектеулі саны бойынша уа сипаттайтын негізгі дерек құрама және фразалық зат бастау; 7.5.2.1 таныс жалпы және оқу өсіп келе жатқан санына m fewer not as many, not as mu үстеулерді қолдану; 7.5.6.1 таныс жалпы және оқу өсуіне байланысты әртүрлі

		қолдану, соның ішінде mine, hers, his, myself, yourself, ther 7.5.7.1 таныс жалпы және оқу көбеюіне байланысты for тәуелсіз және аяқталмаған өт қарапайым мінсіз формалард 7.5.10.1 әртүрлі таныс ж тақырыптарында қазіргі оқиғалардың мәні бар қ формаларды қолдану; 7.5.15.1 таныс жалпы тақырыптарының шектеулі жалпы етістіктерді инф инфинитив + ing түрінде қ инфинитивті қолдану;
Communication & technology	Тыңдалым	7.1.2.1оқу бағдарламасы бой санының өсуіне қатысты қ сұрақтарды қолдау арқылы т
	Айтылым	7.2.1.1 жалпы және оқу сөйлесу үшін ресми және үлгілерін пайдалану; 7.2.4.7 жалпы және оқу тақ аясында күтпеген түсініктем өзгергіштікпен жауап беру; 7.2.6.1жалпы және кейбір оқу шектеулі саны үшін жи сөздердің емлесін сақтау;
	Оқылым	7.3.2.1 жалпы және оқу т қысқа қарапайым мәтін санындағы нақты ақпарат п бетінше түсіну; 7.3.4.1 таныс және кейбір т және оқу тақырыптарындағ және көркем емес мәтіндерд оқу; 7.3.7.1 әртүрлі жазба сөздерінде, сөйлемдерінде ж типтік белгілерді тану;
	Жазылым	7.4.2.1 жалпы және оқу тақы жазбаша жанрлардың шекте келетін стильді қолдау арқыл 7.4.5.1 жалпы және тақырыптарының шектеулі қолданылатын сөздердің емл
	Тілдік нормалар	7.5.4.1 таныс жалпы және оқу шектеулі санына all, oth анықтамаларды қолдану; 7.5.5.1 әртүрлі таныс ж тақырыптарында әртүрлі кез сұрақтарды қолдану;

		7.5.6.1 таныс жалпы және оқу өсуіне байланысты әртүрлі қолдану, соның ішінде mine, hers, his, myself, yourself, ther 7.5.12.1 таныс жалпы тақырыптарының көп саны enough, quite, rather дәрежеле есімдіктердің өсіп келе жатқа 7.5.13.1 әртүрлі таныс ж тақырыптары аясында mustn need(қажеттілік), should (қ модальды формаларды қолда 7.5.17.1 таныс жалпы тақырыптарының өсіп кел бойынша бағыныңқы сөйлем believe, hope, say, tell-ді қоса бағыныңқы сөйлемдерді su отырып қолдану; белгілі б сөйлемдерді which, who, tha қолдану;
2 тоқсан		
Holidays & travel	Тыңдалым	7.1.1.1 сыныптағы күрде орындау ретін түсіну; 7.1.4.1 жалпы және оқу тақ аясында әңгімелерді қолдау а
	Айтылым	7.2.1.1 жалпы және оқу сөйлесу үшін ресми және үлгілерін пайдалану; 7.2.5.1 өз келісімін, келісп отырып, сыныптағы орындауды ұйымдастыру өзара іс-әрекетті қолдау; 7.2.8.1 әртүрлі жалпы және о кейбір кең таралған мәтінде мазмұндау;
	Оқылым	7.3.1.1 таныс емес, жа тақырыптарындағы шекте негізгі мағынасын түсіну; 7.3.1.5 таныс, жалпы тақырыптарының шектеулі қосымша мәтіндерді қоса от егжей-тегжейін түсіну; 7.3.9.1 жалпы және оқу тақыр түрлілігі туралы қысқа қарап факт пен пікірдің айырмашы
	Жазылым	7.4.5.1таныс жалпы тақ аясында базалық сөйлеу қолдана отырып, сөйлемді д минималды қолдаумен байла

		7.4.7.1 таныс жалпы және оқу шектеулі саны бойынша ма белгілерін сақтау;
	Тілдік нормалар	7.5.2.1 таныс жалпы және оқу өсіп келе жатқан санына m fewer not as many, not as mu үстеулерді қолдану; 7.5.7.1 таныс жалпы және оқу көбеюіне байланысты for тәуелсіз және аяқталмаған өт қарапайым мінсіз формалард 7.5.9.1 таныс жалпы және оқу өсіп келе жатқан саны бойын және өткен шақ формаларын пассивті залог нысандары түрде қолдану; 7.5.14.1 таныс жалпы тақырыптарының көп сан орынның, бағыттың өсіп предлогтарын қолдану; авт анықтау үшін by, with фразадағы зат есімдер мен алдындағы предлогтарды қол 7.5.16.1 таныс жалпы тақырыптарының өсіп кел бойынша сөйлемдер мен қ бөліктерді байланыстыру үш so, and, or, but, because, befor қолдану;
Space & Earth	Тыңдалым	7.1.2.1оқу бағдарламасы бой санының өсуіне қатысты қ сұрақтарды қолдау арқылы т
	Айтылым	7.2.3.1 жалпы және оқу тақы келе жатқан санына ұсын пікірін айту; 7.2.6.1жұпта, топтарда жән ұсыныстар мен ойлау д икемділікпен басқаларды бойынша комментарийлерді бастау; 7.2.7.1 жалпы тақырыптарды отырып, белгілі бір заттард синтаксистік нормаларды қолдану;
	Оқылым	7.3.1.1 таныс емес, жа тақырыптарындағы шекте негізгі мағынасын түсіну; 7.3.4.1 таныс және кейбір та және оқу тақырыптарындағы және көркем емес мәтіндерд оқу;

		7.3.8.1 мағынасын тексеру кеңейту үшін таныс қағ ресурстарды қолдау арқылы
	Жазылым	7.4.3.1 жалпы және оқу тақыр жазбаша жанрлардың шекте келетін стильді қолдау арқыл 7.4.6.1жалпы және кейбір оқу шектеулі саны үшін жи сөздердің емлесін сақтау;
	Тілдік нормалар	7.5.1.1 таныс жалпы және оқу шектеулі саны бойынша уа сипаттайтын негізгі дерек құрама және фразалық зат бастау; 7.5.4.1 таныс жалпы және оқу шектеулі санына all, oth анықтамаларды қолдану; 7.5.10.1 әртүрлі таныс ж тақырыптарында қазіргі оқиғалардың мәні бар қа формаларды қолдану; 7.5.12.1 таныс жалпы тақырыптарының көп саны enough, quite, rather дәрежел есімдіктердің өсіп келе жатқа
3 тоқсан		
Reading for pleasure	Тыңдалым	7.1.3.1 әртүрлі жалпы және ар бойынша сөйлеушінің (сөйле қолдау арқылы білу;
	Айтылым	7.2.2.1 жалпы және оқу шектеулі саны туралы ақпар сұрақтар қою; 7.2.5.1 өз келісімін, келісп отырып, сыныптағы орындауды ұйымдастыру өзара іс-әрекетті қолдау; 7.2.8.1 әртүрлі жалпы және о кейбір кең таралған мәтінде мазмұндау;
	Оқылым	7.3.1.1 таныс емес, жа тақырыптарындағы шекте негізгі мағынасын түсіну; 7.3.2.1 жалпы және оқу т қысқа қарапайым мәтін санындағы нақты ақпарат п бетінше түсіну; 7.3.3.1таныс тақырыптарының шектеулі қосымша мәтіндерді қоса от егжей-тегжейін түсіну;

		7.3.5.1 таныс жалпы тақырыптарындағы қысқа м аясында контексттің мәні т жасау; 7.3.6.1 бейтаныс, жалп тақырыптарындағы әртү автордың көзқарасын немесе
	Жазылым	7.4.3.1 жалпы және оқу тақы жазбаша жанрлардың шекте келетін стильді қолдау арқыл 7.4.4.1таныс жалпы және оқу шектеулі санына жазба шектеулі санында мыс себептермен қажет болға дәлелдеуді қолдана отырып д 7.4.7.1 таныс жалпы және оқу шектеулі саны бойынша м белгілерін сақтау;
	Тілдік нормалар	7.5.3.1 құрамдас сын есімдер сын есімдерді есімше ретінде 7.5.7.1 таныс жалпы және оқу көбеюіне байланысты for тәуелсіз және аяқталмаған өт қарапайым мінсіз формалард 7.5.9.1 таныс жалпы және оқу өсіп келе жатқан саны бойын және өткен шақ формаларын пассивті залог нысандары түрде қолдану; 7.5.11.1 әртүрлі таныс ж тақырыптары аясында мәлім жанама сөйлеудің кейбір түр 7.5.15.1 таныс жалпы тақырыптарының шектеулі жалпы етістіктерді инф инфинитив + ing түрінде к инфинитивті қолдану; 7.5.17.1 таныс жалпы тақырыптарының өсіп ке бойынша бағыныңқы сөйлем believe, hope, say, tell-ді қоса бағыныңқы сөйлемдерді su отырып қолдану; белгілі б сөйлемдерді which, who, tha қолдану;
Entertainment & media	Тыңдалым	7.1.1.1 сыныптағы күрде орындау ретін түсіну; 7.1.4.1 жалпы және оқу тақ аясында әңгімелерді қолдау а

	Айтылым	7.2.1.1 жалпы және оқу сөйлесу үшін ресми және үлгілерін пайдалану; 7.2.4.1 жалпы және оқу тақ аясында күтпеген түсініктем өзгергіштікпен жауап беру
	Оқылым	7.3.5.1 таныс жалпы тақырыптарындағы қысқа м аясында контексттің мәні т жасау; 7.3.7.1 әртүрлі жазба сөздерінде, сөйлемдерінде ж типтік белгілерді тану; 7.3.8.1 мағынасын тексер кеңейту үшін таныс қа ресурстарды қолдау арқылы
	Жазылым	7.4.3.1 жалпы және оқу тақы жазбаша жанрлардың шекте келетін стильді қолдау арқыл 7.4.6.1жалпы және кейбір оқ шектеулі саны үшін ж сөздердің емлесін сақтау;
	Тілдік нормалар	7.5.1.1 таныс жалпы және оқ шектеулі саны бойынша у сипаттайтын негізгі дерек құрама және фразалық зат бастау; 7.5.3.1 құрамдас сын есімдер сын есімдерді есімше ретінде 7.5.8.1 таныс жалпы ж тақырыптарының өсіп ке бойынша ұсыныстар, уәделе үшін "will" келер шақ форма 7.5.12.1 таныс жалпы тақырыптарының көп саны enough, quite, rather дәрежел есімдіктердің өсіп келе жатқ
Natural disaster	Тыңдалым	7.1.2.1оқу бағдарламасы бой санының өсуіне қатысты сұрақтарды қолдау арқылы т
	Айтылым	7.2.2.1 жалпы және оқу шектеулі саны туралы ақпар сұрақтар қою; 7.2.5.1өз келісімін, келісп отырып, сыныптағы орындауды ұйымдастыру өзара іс-әрекетті қолдау; 7.2.6.1жұпта, топтарда жә ұсыныстар мен ойлау д икемділікпен басқалард

		бойынша комментарийлерді бастау; 7.2.7.1 жалпы тақырыптарды отырып, белгілі бір заттард синтаксистік нормаларды қолдану;
	Оқылым	7.3.2.1 жалпы және оқу т қысқа қарапайым мәтінд санындағы нақты ақпарат пе бетінше түсіну; 7.3.4.1 таныс және кейбір та және оқу тақырыптарындағы және көркем емес мәтіндерд оқу; 7.3.6.1 бейтаныс, жалп тақырыптарындағы әртүр автордың көзқарасын немесе
	Жазылым	7.4.2.1 жалпы және оқу тақыр жазбаша жанрлардың шекте келетін стильді қолдау арқыл 7.4.4.1таныс жалпы және оқу шектеулі санына жазба шектеулі санында мыс себептермен қажет болға дәлелдеуді қолдана отырып д 7.4.7.1 таныс жалпы және оқу шектеулі саны бойынша мә белгілерін сақтау;
	Тілдік нормалар	7.5.2.1 таныс жалпы және оқу өсіп келе жатқан санына m fewer not as many, not as mu үстеулерді қолдану; 7.5.4.1 таныс жалпы және оқу шектеулі санына all, oth анықтамаларды қолдану; 7.5.9.1 таныс жалпы және оқу өсіп келе жатқан саны бойын және өткен шақ формаларын пассивті залог нысандарын түрде қолдану; 7.5.11.1 әртүрлі таныс ж тақырыптары аясында мәлім жанама сөйлеудің кейбір түр 7.5.17.1 таныс жалпы тақырыптарының өсіп ке бойынша бағыныңқы сөйлем believe, hope, say, tell-ді қоса бағыныңқы сөйлемдерді su отырып қолдану; белгілі б сөйлемдерді which, who, tha қолдану;

4 тоқсан		
Healthy habits	Тыңдалым	7.1.3.1 әртүрлі жалпы және ар бойынша сөйлеушінің (сөйле қолдау арқылы білу;
	Айтылым	7.2.2.1 жалпы және оқу шектеулі саны туралы ақпар сұрақтар қою; 7.2.4.1 жалпы және оқу тақ аясында күтпеген түсініктем өзгергіштікпен жауап беру; 7.2.8.1 әртүрлі жалпы және о кейбір кең таралған мәтінде мазмұндау;
	Оқылым	7.3.2.1 жалпы және оқу т қысқа қарапайым мәтін санындағы нақты ақпарат п бетінше түсіну; 7.3.4.1 таныс және кейбір т және оқу тақырыптарындағ және көркем емес мәтіндерд оқу; 7.3.7.1 әртүрлі жазба сөздерінде, сөйлемдерінде ж типтік белгілерді тану; 7.3.9.1 жалпы және оқу тақыр түрлілігі туралы қысқа қарап факт пен пікірдің айырмашы
	Жазылым	7.4.3.1 жалпы және оқу тақы жазбаша жанрлардың шекте келетін стильді қолдау арқыл 7.4.6.1жалпы және кейбір оқ шектеулі саны үшін ж сөздердің емлесін сақтау;
	Тілдік нормалар	7.5.5.1 әртүрлі таныс ж тақырыптарында әртүрлі кез сұрақтарды қолдану; 7.5.8.1 таныс жалпы ж тақырыптарының өсіп ке бойынша ұсыныстар, уәделе үшін "will" келер шақ форма 7.5.10.1 әртүрлі таныс ж тақырыптарында қазіргі оқиғалардың мәні бар қ формаларды қолдану; 7.5.13.1 әртүрлі таныс ж тақырыптары аясында must need(қажеттілік), should (қ модальды формаларды қолда 7.5.16.1 таныс жалпы тақырыптарының өсіп ке

		бойынша сөйлемдер мен қ бөліктерді байланыстыру үш so, and, or, but, because, befor қолдану;
Clothes and fashion	Тыңдалым	7.1.4.1 жалпы және оқу тақ аясында әңгімелерді қолдау а
	Айтылым	7.2.3.1 жалпы және оқу тақ келе жатқан санына ұсын пікірін айту;
	Оқылым	7.3.3.1таныс, жалпы тақырыптарының шектеулі қосымша мәтіндерді қоса от егжей-тегжейін түсіну; 7.3.6.1 бейтаныс, жалп тақырыптарындағы әртү автордың көзқарасын немесе 7.3.8.1 мағынасын тексеру кеңейту үшін таныс қаға ресурстарды қолдау арқылы
	Жазылым	7.4.2.1 жалпы және оқу тақы жазбаша жанрлардың шекте келетін стильді қолдау арқыл 7.4.4.1таныс жалпы және оқ шектеулі санына жазба шектеулі санында мыс себептермен қажет болға дәлелдеуді қолдана отырып д 7.4.5.1таныс жалпы тақ аясында базалық сөйлеу қолдана отырып, сөйлемді д минималды қолдаумен байла 7.4.7.1 таныс жалпы және оқ шектеулі саны бойынша мә белгілерін сақтау;
	Тілдік нормалар	7.5.3.1 құрамдас сын есімдер сын есімдерді есімше ретінде 7.5.5.1 әртүрлі таныс ж тақырыптарында әртүрлі кез сұрақтарды қолдану; 7.5.8.1 таныс жалпы ж тақырыптарының өсіп кел бойынша ұсыныстар, уәделе үшін "will" келер шақ форма 7.5.11.1 әртүрлі таныс ж тақырыптары аясында мәлім жанама сөйлеудің кейбір түр 7.5.15.1 таныс жалпы тақырыптарының шектеулі жалпы етістіктерді инф

		инфинитив + ing түрінде к инфинитивті қолдану; 7.5.17.1 таныс жалпы тақырыптарының өсіп кел бойынша бағыныңқы сөйлем believe, hope, say, tell-ді қоса бағыныңқы сөйлемдерді su отырып қолдану; белгілі б сөйлемдерді which, who, tha қолдану;

3) 8 сынып

3 кесте

Модуль	Бөлім	Оқыту мақсаттары
1 тоқсан		
Our world	Тыңдалым	8.1.1.1 жалпы және арнайы шектеулі саны аясында кеңеі негізгі мазмұнын шамалы қо 8.1.2.1 оқу бағдарламасы бой санының өсуіне қатысты к сұрақтарды қолдау арқылы т
	Айтылым	8.2.1.1 жалпы және оқу сөйлесу үшін ресми және үлгілерін пайдалану; 8.2.3.1 жалпы және оқу тақы келе жатқан санына ұсын пікірін айту; 8.2.6.1жұпта, топтарда жән ұсыныстар мен ойлау д икемділікпен басқалард бойынша комментарийлерді бастау;
	Оқылым	8.3.1.1 таныс емес, жа тақырыптарындағы шекте негізгі мағынасын түсіну; 8.3.3.1таныс, жалпы тақырыптарының шектеулі қосымша мәтіндерді қоса от егжей-тегжейін түсіну; 8.3.5.1 таныс жалпы тақырыптарындағы қысқа м аясында контекстің мәні т жасау; 8.3.6.1 бейтаныс, жалп тақырыптарындағы әртү автордың көзқарасын немесе
	Жазылым	8.4.2.1 жалпы және оқу тақы жазбаша жанрлардың шекте келетін стильді қолдау арқыл

		8.4.4.1 әртүрлі таныс жалпы тақырыптарында әртү конструкцияларын қолдан қолдаумен немесе қолдау дәйекті абзацқа байланыстыр
	Тілдік нормалар	8.5.1.1 әртүрлі таныс ж тақырыптарында кейбір дер фразалық зат есімдерді қолда 8.5.4.1 таныс жалпы және оқу шектеулі санына neither, ei анықтамаларды қолдану; 8.5.6.1 таныс жалпы және оқу өсуіне байланысты әртүрлі қолдану, соның ішінде mine, hers, his, myself, yourself, ther 8.5.10.1 әртүрлі таныс ж тақырыптары бойынша па кейбір нысандарын қоса алға болашақ оқиғалардың жалғастырылған нысандарды 8.5.11.1 әртүрлі таныс ж тақырыптары аясында мәлім жанама сөйлеудің кейбір түр 8.5.13.1 әртүрлі таныс ж тақырыптары аясында әрт үшін модальды формаларды міндеттеме, қажеттілік, м сұрау, ұсыныс, тыйым салу ұ 8.5.17.1 таныс жалпы тақырыптарының өсіп кел бойынша бағыныңқы сөйлем believe, hope, say, tell-ді қоса бағыныңқы сөйлемдерді su отырып қолдану; белгілі б сөйлемдерді which, who, tha қолдану;
Daily life & shopping	Тыңдалым	8.1.3.1 әртүрлі жалпы және ар бойынша сөйлеушінің (сөйле қолдау арқылы білу; 8.1.4.1 жалпы және оқу тақ аясында әңгімелерді қолдау а
	Айтылым	8.2.2.1 жалпы және оқу шектеулі саны туралы ақпар сұрақтар қою; 8.2.4.1 әртүрлі жалпы тақырыптарындағы күтпе әртүрлі жауап беру; 8.2.8.1 әртүрлі жалпы және о кейбір кең таралған мәтінде мазмұндау.

	Оқылым	8.3.2.1 таныс, жалпы тақырыптарындағы мәтіндер ақпаратын және негізгі бөлік 8.3.5.1 таныс жалпы тақырыптарындағы қысқа м аясында контексттің мәні т жасау; 8.3.7.1 әртүрлі жазбаш сөздерінде, сөйлемдерінде ж типтік белгілерді тану; 8.3.9.1 жалпы және оқу тақыр түрлілігі туралы қысқа қарап факт пен пікірдің айырмашы
	Жазылым	8.4.1.1 таныс жалпы жа тақырыптарының көбеюі аяс ойдан шығарылған оқиғала өткен тәжірибе туралы белг жазу; 8.4.3.1таныс жалпы және оқу шектеулі саны бойынша жаз шектеулі санында мыс себептермен қажет болға дәлелдеуді қолдануды дамыт
	Тілдік нормалар	8.5.1.1 әртүрлі таныс ж тақырыптарында кейбір дер фразалық зат есімдерді қолда 8.5.2.1 too much, too many, сияқты сандық үстеулердің санын қолдану; 8.5.3.1 құрамдас сын есімдер сын есімдерді есімше реті құрылымдарды салыстыру соның ішінде таныс жа тақырыптарындағы дәрежені as...as, much ... than қолдану; 8.5.5.1 әртүрлі таныс ж тақырыптарында әртүрлі кез сұрақтарды қолдану; 8.5.7.1 таныс жалпы ж тақырыптарының өсуіне қар және аяқталмаған өткенд қарапайым мінсіз формалард 8.5.9.1 Осы шақ, өткен шақ шақтың белсенді және па әртүрлі нысандарын әртүрлі оқу тақырыптарында тиісті т 8.5.14.1 әртүрлі таныс ж тақырыптарында зат есі есімдердің алдында пред сөйлемде қолдану;

		8.5.15.1 таныс жалпы тақырыптарының өсіп кел аясында етістіктер мен шектеулі санынан кей формаларды қолдану; предлогтардың шектеулі герундий формаларын қолда 8.5.16.1 көптеген таныс ж тақырыптары аясында себ үшін because, since, as союздарды қолдану;
2 тоқсан		
Entertainment & media	Тыңдалым	8.1.1.1 жалпы және арнайы шектеулі саны аясында кеңей негізгі мазмұнын шамалы қо 8.1.4.1 жалпы және оқу тақы келе жатқан санына арна қолдау арқылы түсіну;
	Айтылым	8.2.1.1 жалпы және оқу сөйлесу үшін ресми және үлгілерін пайдалану; 8.2.3.1 жалпы және оқу тақы келе жатқан санына ұсын пікірін айту; 8.2.6.1жұпта, топтарда жән ұсыныстар мен ойлау д икемділікпен басқаларды бойынша комментарийлерді бастау;
	Оқылым	8.3.1.1 таныс емес, жа тақырыптарындағы шекте негізгі мағынасын түсіну; 8.3.4.1 таныс және кейбір та және оқу тақырыптарындағы және көркем емес мәтіндерд оқу; 8.3.8.1 мағынасын тексеру кеңейту үшін таныс қаға ресурстарды пайдалану;
	Жазылым	8.4.2.1 жалпы және оқу тақыр жазбаша жанрлардың шекте келетін стильді қолдау арқыл 8.4.5.1жалпы және кейбір оқу өсуі аясында жиі қолдан емлесін сақтау;
	Тілдік нормалар	8.5.2.1 too much, too many, сияқты сандық үстеулердің санын қолдану;

		8.5.4.1 таныс жалпы және оқу шектеулі санына neither, ei анықтамаларды қолдану; 8.5.6.1 таныс жалпы және оқу өсуіне байланысты әртүрлі қолдану, соның ішінде mine, hers, his, myself, yourself, ther 8.5.8.1 әртүрлі таныс ж тақырыптарына келер формаларын, соның ішінде бар present continuous-ты қол 8.5.11.1 әртүрлі таныс ж тақырыптары аясында мәлім жанама сөйлеудің кейбір түр 8.5.12.1 таныс жалпы тақырыптарының көп саны enough, quite, rather дәрежеле есімдіктердің өсіп келе жатқ 8.5.15.1 таныс жалпы тақырыптарының өсіп кел аясында етістіктер мен шектеулі санынан кей формаларды қолдану; предлогтардың шектеулі герундий формаларын қолда
Sport, health & exercise	Тыңдалым	8.1.3.1 әртүрлі жалпы және ар бойынша сөйлеушінің (сөйле қолдау арқылы білу; 8.1.4.1 жалпы және оқу тақ аясында әңгімелерді қолдау а
	Айтылым	8.2.2.1 жалпы және оқу шектеулі саны туралы ақпар сұрақтар қою; 8.2.5.1 өз келісімін, келісп отырып, сыныптағы орындауды ұйымдастыру өзара іс-әрекетті қолдау; 8.2.8.1 әртүрлі жалпы және о кейбір кең таралған мәтінде мазмұндау;
	Оқылым	8.3.2.1 таныс, жалпы тақырыптарындағы мәтіндер ақпаратын және негізгі бөлік 8.3.4.1 таныс және кейбір та және оқу тақырыптарындағы және көркем емес мәтіндерд оқу; 8.3.7.1 әртүрлі жазбаш сөздерінде, сөйлемдерінде ж типтік белгілерді тану;

	Жазылым	8.4.1.1 таныс жалпы жа тақырыптарының көбеюі аяс ойдан шығарылған оқиғалар өткен тәжірибе туралы белг жазу; 8.4.3.1таныс жалпы және оқу шектеулі саны бойынша жаз шектеулі санында мыс себептермен қажет болға дәлелдеуді қолдануды дамыт 8.4.4.1 әртүрлі таныс жалпы тақырыптарында әртү конструкцияларын қолдан қолдаумен немесе қолдау дәйекті абзацқа байланыстыр 8.4.6.1 таныс жалпы және оқу шектеулі саны бойынша мә белгілерін сақтау;
	Тілдік нормалар	8.5.1.1 әртүрлі таныс ж тақырыптарында кейбір дер фразалық зат есімдерді қолда 8.5.3.1 құрамдас сын есімдер сын есімдерді есімше реті құрылымдарды салыстыру соның ішінде таныс жа тақырыптарындағы дәрежені as...as, much ... than қолдану; 8.5.5.1 әртүрлі таныс ж тақырыптарында әртүрлі кез сұрақтарды қолдану; 8.5.8.1 әртүрлі таныс ж тақырыптарына келер формаларын, соның ішінде бар present continuous-ты қол 8.5.11.1 әртүрлі таныс ж тақырыптары аясында мәлім жанама сөйлеудің кейбір түр 8.5.14.1 әртүрлі таныс ж тақырыптарында зат есі есімдердің алдында пред сөйлемде қолдану; 8.5.16.1 көптеген таныс ж тақырыптары аясында себ үшін because, since, as союздарды қолдану;
3 тоқсан		
Reading for pleasure	Тыңдалым	8.1.2.1оқу бағдарламасы бой санының өсуіне қатысты сұрақтарды қолдау арқылы т 8.1.4.1 жалпы және оқу тақ аясында әңгімелерді қолдау а

	Айтылым	8.2.1.1 жалпы және оқу сөйлесу үшін ресми және үлгілерін пайдалану; 8.2.3.1 жалпы және оқу тақы келе жатқан санына ұсын пікірін айту; 8.2.5.1 өз келісімін, келіс отырып, сыныптағы орындауды ұйымдастыру өзара іс-әрекетті қолдау; 8.2.7.1 жалпы тақырыптард туралы айта отырып, белг сөздігін және синтаксистік н арқылы қолдану;
	Оқылым	8.3.2.1 таныс, жалпы тақырыптарындағы мәтіндер ақпаратын және негізгі бөлік 8.3.3.1таныс, жалпы тақырыптарының шектеулі қосымша мәтіндерді қоса от егжей-тегжейін түсіну; 8.3.4.1 таныс жалпы тақырыптарындағы қысқа м аясында контексттің мәні т жасау; 8.3.6.1 бейтаныс, жалп тақырыптарындағы әртү автордың көзқарасын немесе 8.3.9.1 жалпы және оқу тақыр түрлілігі туралы қысқа қарап факт пен пікірдің айырмашы
	Жазылым	8.4.1.1 таныс жалпы ж тақырыптарының көбеюі аяс ойдан шығарылған оқиғала өткен тәжірибе туралы белг жазу; 8.4.6.1 таныс жалпы және оқ шектеулі саны бойынша м белгілерін сақтау;
	Тілдік нормалар	8.5.2.1 too much, too many, сияқты сандық үстеулердің санын қолдану; 8.5.4.1 таныс жалпы және оқ шектеулі санына neither, ei анықтамаларды қолдану; 8.5.7.1 таныс жалпы ж тақырыптарының өсуіне қар және аяқталмаған өткенд қарапайым мінсіз формалард 8.5.10.1 әртүрлі таныс ж тақырыптары бойынша п

		кейбір нысандарын қоса алға болашақ оқиғалардың жалғастырылған нысандарды 8.5.13.1 әртүрлі таныс ж тақырыптары аясында әрт үшін модальды формаларды міндеттеме, қажеттілік, м сұрау, ұсыныс, тыйым салу ү 8.5.15.1 таныс жалпы тақырыптарының өсіп ке аясында етістіктер мен шектеулі санынан кей формаларды қолдану; предлогтардың шектеулі герундий формаларын қолда 8.5.17.1 әртүрлі таныс ж тақырыптары аясында бірін сөйлемдерде if / unless қол салыстырмалы which,who,that,where-мен қол
The natural world	Тыңдалым	8.1.1.1 жалпы және арнайы шектеулі саны аясында кеңей негізгі мазмұнын шамалы қо 8.1.4.1 жалпы және оқу тақ аясында әңгімелерді қолдау а
	Айтылым	8.2.2.1 жалпы және оқу шектеулі саны туралы ақпар сұрақтар қою; 8.2.6.1жұпта, топтарда жән ұсыныстар мен ойлау д икемділікпен басқаларды бойынша комментарийлерді бастау;
	Оқылым	8.3.1.1 таныс емес, жа тақырыптарындағы шекте негізгі мағынасын түсіну; 8.3.3.1таныс, жалпы тақырыптарының шектеулі қосымша мәтіндерді қоса от егжей-тегжейін түсіну; 8.3.6.1 бейтаныс, жалп тақырыптарындағы әртү автордың көзқарасын немесе 8.3.7.1 мағынасын тексеру кеңейту үшін таныс қаға ресурстарды пайдалану;
	Жазылым	8.4.2.1 жалпы және оқу тақы жазбаша жанрлардың шекте келетін стильді қолдау арқыл

		8.4.4.1 әртүрлі таныс жалпы тақырыптарында әртү конструкцияларын қолдан қолдаумен немесе қолдау дәйекті абзацқа байланыстыр
	Тілдік нормалар	8.5.1.1 әртүрлі таныс ж тақырыптарында кейбір дер фразалық зат есімдерді қолда 8.5.3.1 құрамдас сын есімдер сын есімдерді есімше реті құрылымдарды салыстыру соның ішінде таныс жа тақырыптарындағы дәрежені as...as, much ... than қолдану; 8.5.5.1 әртүрлі таныс ж тақырыптарында әртүрлі кез сұрақтарды қолдану; 8.5.8.1 әртүрлі таныс ж тақырыптарына келер формаларын, соның ішінде бар present continuous-ты қол 8.5.12.1 таныс жалпы тақырыптарының көп саны enough, quite, rather дәрежеле есімдіктердің өсіп келе жатқа 8.5.16.1 көптеген таныс ж тақырыптары аясында себ үшін because, since, as союздарды қолдану;
4 тоқсан		
Travel	Тыңдалым	8.1.3.1 әртүрлі жалпы және ар бойынша сөйлеушінің (сөйле қолдау арқылы білу;
	Айтылым	8.2.1.1 жалпы және оқу сөйлесу үшін ресми және үлгілерін пайдалану; 8.2.3.1 жалпы және оқу тақы келе жатқан санына ұсын пікірін айту; 8.2.4.1 әртүрлі жалпы тақырыптарындағы күтпе әртүрлі жауап беру; 8.2.7.1 жалпы тақырыптарды туралы айта отырып, белг сөздігін және синтаксистік н арқылы қолдану;
	Оқылым	8.3.1.1 таныс емес, жа тақырыптарындағы шекте негізгі мағынасын түсіну;

		8.3.4.1 таныс және кейбір та және оқу тақырыптарындағы және көркем емес мәтіндерд оқу; 8.3.6.1 әртүрлі жазбаш сөздерінде, сөйлемдерінде ж типтік белгілерді тану; 8.3.9.1 жалпы және оқу тақыр түрлілігі туралы қысқа қарап факт пен пікірдің айырмашы
	Жазылым	8.4.1.1 таныс жалпы жә тақырыптарының көбеюі аяс ойдан шығарылған оқиғала өткен тәжірибе туралы белг жазу; 8.4.5.1жалпы және кейбір оқу өсуі аясында жиі қолдан емлесін сақтау; 8.4.6.1 таныс жалпы және оқу шектеулі саны бойынша мә белгілерін сақтау;
	Тілдік нормалар	8.5.2.1 too much, too many, сияқты сандық үстеулердің санын қолдану; 8.5.7.1 таныс жалпы ж тақырыптарының өсуіне қар және аяқталмаған өткенд қарапайым мінсіз формалард 8.5.9.1 осы шақ, өткен шақ шақтың белсенді және па әртүрлі нысандарын әртүрлі оқу тақырыптарында тиісті т 8.5.11.1 әртүрлі таныс ж тақырыптары аясында мәлім жанама сөйлеудің кейбір түр 8.5.13.1 әртүрлі таныс ж тақырыптары аясында әрт үшін модальды формаларды міндеттеме, қажеттілік, м сұрау, ұсыныс, тыйым салу ү
Transport	Тыңдалым	8.1.2.1оқу бағдарламасы бой санының өсуіне қатысты к сұрақтарды қолдау арқылы т 8.1.4.1 жалпы және оқу тақ аясында әңгімелерді қолдау а
	Айтылым	8.2.2.1 жалпы және оқу шектеулі саны туралы ақпар сұрақтар қою; 8.2.5.1 өз келісімін, келісп отырып, сыныптағы

		орындауды ұйымдастыру өзара іс-әрекетті қолдау; 8.2.7.1 жалпы тақырыптарды туралы айта отырып, белгі сөздігін және синтаксистік н арқылы қолдану;
	Оқылым	8.3.5.1 таныс жалпы тақырыптарындағы қысқа м аясында контексттің мәні ту жасау; 8.3.8.1 мағынасын тексеру кеңейту үшін таныс қағ ресурстарды пайдалану;
	Жазылым	8.4.3.1таныс жалпы және оқу шектеулі саны бойынша жаз шектеулі санында мыс себептермен қажет болға дәлелдеуді қолдануды дамыт 8.4.5.1жалпы және кейбір оқу өсуі аясында жиі қолдан емлесін сақтау; 8.4.6.1 таныс жалпы және оқу шектеулі саны бойынша ма белгілерін сақтау;
	Тілдік нормалар	8.5.1.1 әртүрлі таныс ж тақырыптарында кейбір дер фразалық зат есімдерді қолда 8.5.3.1 құрамдас сын есімдер сын есімдерді есімше реті құрылымдарды салыстыру соның ішінде таныс ж тақырыптарындағы дәрежені as...as, much ... than қолдану; 8.5.5.1 әртүрлі таныс ж тақырыптарында әртүрлі кез сұрақтарды қолдану; 8.5.7.1 таныс жалпы ж тақырыптарының өсуіне қар және аяқталмаған өткенд қарапайым мінсіз формалард 8.5.9.1 осы шақ, өткен шақ шақтың белсенді және па әртүрлі нысандарын әртүрлі оқу тақырыптарында тиісті т 8.5.12.1 таныс жалпы тақырыптарының көп саны enough, quite, rather дәрежел есімдіктердің өсіп келе жатқ 8.5.14.1 әртүрлі таныс ж тақырыптарында зат есі

		есімдердің алдында пред сөйлемде қолдану; 8.5.17.1 әртүрлі таныс ж тақырыптары аясында бірін сөйлемдерде if / unless қол салыстырмалы which,who,that,where-мен қол

5) 9 сынып

5 кесте

Модуль	Бөлім	Оқыту мақсаттары
1 тоқсан		
Food and drinks	Тыңдалым	9.1.1.1 жалпы және арнайы шектеулі саны аясын әңгімелесудің негізгі ма қолдаумен немесе қолдаусыз 9.1.3.1 жалпы әңгімеде жа тақырыптардың кең с сөйлеушінің (сөйлеушілерді қолдаумен немесе қолдаусыз
	Айтылым	9.2.1.1 өсіп келе жатқан тақ сөйлесуде ресми және үлгілерін қолдану; 9.2.4.1 әртүрлі жалпы тақырыптарындағы күтпе әртүрлі жауап беру; 9.2.5.1 өз келісімін, келісп отырып, сыныптағы орындауды ұйымдастыру өзара іс-әрекет жасау; 9.2.8.1 әртүрлі жалпы және о кейбір кең таралған мәтінде мазмұндау;
	Оқылым	9.3.2.1 таныс, жалпы және о қосымша мәтіндерді қоса ал өсіп келе жатқан санындағ пен детальдарды түсіну; 9.3.4.1 таныс және кейбір т және оқу тақырыптарындағ және көркем емес мәтіндер оқу; 9.3.6.1 бейтаныс, жалп тақырыптарындағы, соның мәтіндердегі әртүрлі мәтінд автордың көзқарасын немесе 9.3.7.1 әртүрлі жазбаш сөздерінде, сөйлемдерінде ж типтік белгілерді тану;

		9.3.9.1 қысқа мәтіндердегі д және оқу тақырыптарының сәйкес келмейтінін анықтау;
	Жазылым	9.4.1.1 әртүрлі таныс жалпы тақырыптары бойынша на шығарылған оқиғалар, іс-ш тәжірибе туралы минималды 9.4.2.1 әртүрлі таныс жалпы тақырыптары бойынша на шығарылған оқиғалар, іс-ш тәжірибе туралы минималды 9.4.4.1 әртүрлі таныс ж тақырыптары бойынша а жанрларда мысалдармен ж қажет болған кезде дәйекті д отырып дамыту; 9.4.5.1 әртүрлі таныс жалпы ж конструкцияларын қолд сөйлемдерді біркелкі парагр байланыстыру;
	Тілдік нормалар	9.5.1.1 әртүрлі таныс ж тақырыптарында кейбір дер фразалық зат есімдерді қолда 9.5.3.1 құрамдас сын есімдер сын есімдерді есімше реті құрылымдарды салыстыру соның ішінде таныс жа тақырыптарындағы дәрежені as...as, much ... than қолдану; 9.5.6.1 әртүрлі таныс ж тақырыптарында түрлі бел соның ішінде anyb anything,andquantitativepronou everything, none, more, less, af 9.5.9.1 әртүрлі таныс ж тақырыптарында тікелей сөйлеуде осы шақ, өткен шақ шақтың белсенді және пасси түрлі нысандарын тиісті түрд 9.5.10.1 әртүрлі таныс ж тақырыптары бойынша па кейбір нысандарын қоса алға болашақ оқиғалардың жалғастырылған нысандарды 9.5.13.1 әртүрлі таныс ж тақырыптары аясында әрт үшін модальды формаларды міндеттеме, қажеттілік, м сұрау, ұсыныс, тыйым салу ү 9.5.15.1 таныс жалпы тақырыптарының өсуіне байл

		мен сын есімдердің шектеу инфинитивті формаларды қ мен предлогтардың шектеу герундий қолдану; ке етістіктерді қолдану; 9.5.17.1 әртүрлі таныс ж тақырыптары аясында екінш сөйлемдерде if / unless/ if c сөйлемдерде wish [that] қолд салыстырмалы сөйлемдерд ішінде why-ді қоса отырып қ
The world of work	Тыңдалым	9.1.1.1 жалпы және арнайы шектеулі саны аясын әңгімелесудің негізгі ма қолдаумен немесе қолдаусыз 9.1.2.1оқу бағдарламас тақырыптарының шектеулі кеңейтілген әңгімедегі дәлел аз қолдаумен түсіну;
	Айтылым	9.2.2.1 жалпы және оқу шектеулі саны бойынша а күрделі сұрақтар қою; 9.2.3.1 жалпы және оқу тақ спектріне ұсыныс деңгейінде 9.2.6.1 жұпта, топтарда жә ұсыныстар мен ойлау д икемділікпен басқалард бойынша комментарийлерді бастау;
	Оқылым	9.3.1.1 таныс емес, жа тақырыптарындағы шекте негізгі мағынасын түсіну; 9.3.3.1 таныс, жалпы тақырыптарының шектеулі қосымша мәтіндерді қоса от егжей-тегжейін түсіну; 9.3.5.1 таныс жалпы және о қысқа және қосымша мәтінд контексттің мәні туралы қор 9.3.8.1 таныс және таныс сандық ресурстарды пайдал тексеру және түсінігін кеңей
	Жазылым	9.4.1.1 әртүрлі таныс жалпы тақырыптары бойынша на шығарылған оқиғалар, іс-ш тәжірибе туралы минималды 9.4.3.1 жалпы және оқу тақы жазбаша жанрлардың шекте келетін стильді қолдау арқыл

		9.4.5.1 әртүрлі таныс жалпы ж конструкцияларын қолд сөйлемдерді біркелкі парағ байланыстыру; 9.4.6.1 көптеген таныс ж тақырыптарында жиі қолдан емлесін сақтау;
	Тілдік нормалар	9.5.5.1 әртүрлі таныс ж тақырыптарында әртүрлі кез сұрақтарды қолдану; 9.5.8.1 әртүрлі таныс ж тақырыптарына келер формаларын, соның ішінде бар present continuous-ты қол 9.5.11.1 әртүрлі таныс ж тақырыптары бойынша жа қоса алғанда, жанама с нысандарын мәлімдемел командалар үшін: say, ask , te 9.5.12.1 үстеулердің салыст құрылымдарда қолдану: no farless quickly дұрыс және бұ Әртүрлі таныс жалпы тақырыптарында етістік алды кейінгі және соңғы үсте қолдану; 9.5.15.1 таныс жалпы тақырыптарының өсуіне байл мен сын есімдердің шектеу инфинитивті формаларды қ мен предлогтардың шектеу герундий қолдану; ке етістіктерді қолдану;
2 тоқсан		
Hobbies	Тыңдалым	9.1.1.1 жалпы және арнайы шектеулі саны аясын әңгімелесудің негізгі ма қолдаумен немесе қолдаусыз 9.1.2.1 оқу бағдарлам тақырыптарының шектеулі кеңейтілген әңгімедегі дәлел аз қолдаумен түсіну;
	Айтылым	9.2.1.1 өсіп келе жатқан тақ сөйлесуде ресми және үлгілерін қолдану; 9.2.4.1 әртүрлі жалпы тақырыптарындағы күтпе әртүрлі жауап беру; 9.2.7.1 жалпы тақырыптард туралы айта отырып, белг

		сөздігін және синтаксистік н арқылы қолдану;
	Оқылым	9.3.2.1 таныс, жалпы және ок қосымша мәтіндерді қоса ал өсіп келе жатқан санындағ пен детальдарды түсіну; 9.3.5.1 таныс жалпы және ок қысқа және қосымша мәтінд контексттің мәні туралы қор 9.3.7.1 әртүрлі жазбаш сөздерінде, сөйлемдерінде ж типтік белгілерді тану; 9.3.9.1 қысқа мәтіндердегі д және оқу тақырыптарының сәйкес келмейтінін анықтау;
	Жазылым	9.4.2.1 әртүрлі таныс жалпы тақырыптары бойынша на шығарылған оқиғалар, іс-ш тәжірибе туралы минималды 9.4.5.1 әртүрлі таныс жалпы ж конструкцияларын қолд сөйлемдерді біркелкі парағ байланыстыру;
	Тілдік нормалар	9.5.1.1 әртүрлі таныс ж тақырыптарында кейбір дер фразалық зат есімдерді қолда 9.5.2.1 әртүрлі таныс оқу сандық үстеулердің көбею several, plenty, a large/sma қолдану; 9.5.8.1 әртүрлі таныс ж тақырыптарына келер формаларын, соның ішінде бар present continuous-ты қол 9.5.10.1 әртүрлі таныс ж тақырыптары бойынша па кейбір нысандарын қоса алға болашақ оқиғалардың жалғастырылған нысандарды 9.5.14.1 әртүрлі таныс ж тақырыптарында зат есі есімдердің алдында пред сөйлемде қолдану; 9.5.16.1 әртүрлі таныс ж тақырыптары бойынша s союздарды қоса отырып, құрылымдарын түсіндіру үш ... сияқты көптеген союз түрл
Qualities	Тыңдалым	9.1.3.1 жалпы әңгімеде жа тақырыптардың кең с

		сөйлеушінің (сөйлеушілерді қолдаумен немесе қолдаусыз 9.1.4.1 жалпы және оқу тақ аясында әңгімелерді қолдау а
	Айтылым	9.2.2.1 жалпы және оқу шектеулі саны бойынша а күрделі сұрақтар қою; 9.2.4.1 әртүрлі жалпы тақырыптарындағы күтпе әртүрлі жауап беру; 9.2.6.1 жұпта, топтарда жә ұсыныстар мен ойлау д икемділікпен басқалард бойынша комментарийлерді бастау;
	Оқылым	9.3.1.1 таныс емес, жа тақырыптарындағы шекте негізгі мағынасын түсіну; 9.3.2.1 таныс, жалпы және оқ қосымша мәтіндерді қоса ал өсіп келе жатқан санындағ пен детальдарды түсіну; 9.3.4.1 таныс және кейбір та және оқу тақырыптарындағы және көркем емес мәтіндер оқу; 9.3.6.1 бейтаныс, жалп тақырыптарындағы, соның мәтіндердегі әртүрлі мәтінд автордың көзқарасын немесе
	Жазылым	9.4.1.1 әртүрлі таныс жалпы тақырыптары бойынша на шығарылған оқиғалар, іс-ш тәжірибе туралы минималды 9.4.2.1 әртүрлі таныс жалпы тақырыптары бойынша на шығарылған оқиғалар, іс-ш тәжірибе туралы минималды
	Тілдік нормалар	9.5.1.1 әртүрлі таныс ж тақырыптарында кейбір дер фразалық зат есімдерді қолда 9.5.4.1 әртүрлі таныс ж тақырыптарына алдын- функциясында all, half, both анықтамаларды қолдану; 9.5.8.1 әртүрлі таныс ж тақырыптарына келер формаларын, соның ішінде бар present continuous-ты қол

		9.5.12.1 үстеулердің салыст құрылымдарда қолдану: no farless quickly дұрыс және бұ Әртүрлі таныс жалпы тақырыптарында етістік алд кейінгі және соңғы үсте қолдану; 9.5.14.1 әртүрлі таныс ж тақырыптарында зат есі есімдердің алдында пред сөйлемде қолдану; 9.5.15.1 таныс жалпы тақырыптарының өсуіне бай мен сын есімдердің шектеу инфинитивті формаларды қ мен предлогтардың шектеу герундий қолдану; ке етістіктерді қолдану;
3 тоқсан		
Exercise & sport	Тыңдалым	9.1.2.1 оқу бағдарлам тақырыптарының шектеулі кеңейтілген әңгімедегі дәлел аз қолдаумен түсіну; 9.1.4.1 жалпы және оқу тақ аясында әңгімелерді қолдау а
	Айтылым	9.2.1.1 өсіп келе жатқан тақ сөйлесуде ресми және ү үлгілерін қолдану; 9.2.3.1 жалпы және оқу тақ спектріне ұсыныс деңгейінде 9.2.5.1 өз келісімін, келіс отырып, сыныптағы орындауды ұйымдастыру өзара іс-әрекет жасау; 9.2.7.1 жалпы тақырыптард туралы айта отырып, белг сөздігін және синтаксистік н арқылы қолдану;
	Оқылым	9.3.2.1 таныс, жалпы және ок қосымша мәтіндерді қоса ал өсіп келе жатқан санындағ пен детальдарды түсіну; 9.3.4.1 таныс және кейбір т және оқу тақырыптарындағ және көркем емес мәтіндер оқу; 9.3.7.1 әртүрлі жазба сөздерінде, сөйлемдерінде ж типтік белгілерді тану;

		9.3.9.1 қысқа мәтіндердегі д және оқу тақырыптарының сәйкес келмейтінін анықтау;
	Жазылым	9.4.2.1 әртүрлі таныс жалпы тақырыптары бойынша на шығарылған оқиғалар, іс-ш тәжірибе туралы минималды 9.4.4.1 әртүрлі таныс ж тақырыптары бойынша э жанрларда мысалдармен ж қажет болған кезде дәйекті д отырып дамыту; 9.4.5.1 әртүрлі таныс жалпы ж конструкцияларын қолд сөйлемдерді біркелкі парағ байланыстыру; 9.4.6.1 көптеген таныс ж тақырыптарында жиі қолдан емлесін сақтау;
	Тілдік нормалар	9.5.3.1 құрамдас сын есімдер сын есімдерді есімше реті құрылымдарды салыстыру соның ішінде таныс жа тақырыптарындағы дәрежені as...as, much ... than қолдану; 9.5.6.1 әртүрлі таныс ж тақырыптарында түрлі бел соның ішінде anyb anything,andquantitativepronou everything, none, more, less, af 9.5.8.1 әртүрлі таныс ж тақырыптарына келер формаларын, соның ішінде бар present continuous-ты қол 9.5.10.1 әртүрлі таныс ж тақырыптары бойынша па кейбір нысандарын қоса алға болашақ оқиғалардың жалғастырылған нысандарды 9.5.12.1 үстеулердің салыст құрылымдарда қолдану: no farless quickly дұрыс және бұ Әртүрлі таныс жалпы тақырыптарында етістік алды кейінгі және соңғы үсте қолдану; 9.5.15.1 таныс жалпы тақырыптарының өсуіне байл мен сын есімдердің шектеу инфинитивті формаларды қ мен предлогтардың шектеу

		герундий қолдану; ке етістіктерді қолдану; 9.5.17.1 әртүрлі таныс ж тақырыптары аясында екінш сөйлемдерде if / unless/ if c сөйлемдерде wish [that] қолд салыстырмалы сөйлемдерд ішінде why-ді қоса отырып қ
Earth & our place on it	Тыңдалым	9.1.2.1 оқу бағдарлам тақырыптарының шектеулі кеңейтілген әңгімедегі дәлел аз қолдаумен түсіну; 9.1.4.1 жалпы және оқу тақ аясында әңгімелерді қолдау а
	Айтылым	9.2.2.1 жалпы және оқу шектеулі саны бойынша а күрделі сұрақтар қою; 9.2.4.1 әртүрлі жалпы тақырыптарындағы күтпе әртүрлі жауап беру; 9.2.8.1 әртүрлі жалпы және о кейбір кең таралған мәтінде мазмұндау;
	Оқылым	9.3.1.1 таныс емес, жа тақырыптарындағы шекте негізгі мағынасын түсіну; 9.3.3.1 таныс, жалпы тақырыптарының шектеулі қосымша мәтіндерді қоса от егжей-тегжейін түсіну; 9.3.5.1 таныс жалпы және о қысқа және қосымша мәтінд контексттің мәні туралы қор 9.3.8.1 таныс және таныс сандық ресурстарды пайдал тексеру және түсінігін кеңей
	Жазылым	9.4.1.1 әртүрлі таныс жалпы тақырыптары бойынша на шығарылған оқиғалар, іс-ш тәжірибе туралы минималды 9.4.3.1 жалпы және оқу тақы жазбаша жанрлардың шекте келетін стильді қолдау арқыл
	Тілдік нормалар	9.5.4.1 әртүрлі таныс ж тақырыптарына алдын- функциясында all, half, both анықтамаларды қолдану; 9.5.7.1 таныс жалпы ж тақырыптарының өсуіне қар

		және аяқталмаған өткенд қарапайым мінсіз формалард 9.5.9.1 әртүрлі таныс ж тақырыптарында тікелей сөйлеуде осы шақ, өткен шақ шақтың белсенді және пасси түрлі нысандарын тиісті түрд 9.5.11.1 әртүрлі таныс ж тақырыптары бойынша жа қоса алғанда, жанама с нысандарын мәлімдемел командалар үшін: say, ask , te 9.5.13.1 әртүрлі таныс ж тақырыптары аясында әрт үшін модальды формаларды міндеттеме, қажеттілік, м сұрау, ұсыныс, тыйым салу ү 9.5.14.1 әртүрлі таныс ж тақырыптарында зат есі есімдердің алдында пред сөйлемде қолдану; 9.5.16.1 әртүрлі таныс ж тақырыптары бойынша s союздарды қоса отырып, құрылымдарын түсіндіру үш ... сияқты көптеген союз түрл
4 тоқсан		
Earth & our place on it	Тыңдалым	9.1.1.1 жалпы және арнайы шектеулі саны аясынд әңгімелесудің негізгі ма қолдаумен немесе қолдаусыз 9.1.4.1 жалпы және оқу тақ аясында әңгімелерді қолдау а
	Айтылым	9.2.1.1 өсіп келе жатқан тақ сөйлесуде ресми және үлгілерін қолдану; 9.2.3.1 жалпы және оқу тақ спектріне ұсыныс деңгейінде 9.2.5.1 өз келісімін, келіс отырып, сыныптағы орындауды ұйымдастыру өзара іс-әрекет жасау; 9.2.7.1 жалпы тақырыптарды туралы айта отырып, белг сөздігін және синтаксистік н арқылы қолдану;
	Оқылым	9.3.2.1 таныс, жалпы және оқ қосымша мәтіндерді қоса ал өсіп келе жатқан санындағ пен детальдарды түсіну;

		9.3.3.1 таныс, жалпы тақырыптарының шектеулі қосымша мәтіндерді қоса от егжей-тегжейін түсіну; 9.3.6.1 бейтаныс, жалп тақырыптарындағы, соның мәтіндердегі әртүрлі мәтінд автордың көзқарасын немесе 9.3.9.1 қысқа мәтіндердегі д және оқу тақырыптарының сәйкес келмейтінін анықтау;
	Жазылым	9.4.2.1 әртүрлі таныс жалпы тақырыптары бойынша на шығарылған оқиғалар, іс-ш тәжірибе туралы минималды 9.4.5.1 әртүрлі таныс жалпы ж конструкцияларын қол сөйлемдерді біркелкі параг байланыстыру;
	Тілдік нормалар	9.5.1.1 әртүрлі таныс ж тақырыптарында кейбір дер фразалық зат есімдерді қолда 9.5.5.1 әртүрлі таныс ж тақырыптарында әртүрлі кез сұрақтарды қолдану; 9.5.7.1 таныс жалпы ж тақырыптарының өсуіне қар және аяқталмаған өткенд қарапайым мінсіз формалард 9.5.8.1 әртүрлі таныс ж тақырыптарына келер формаларын, соның ішінде бар present continuous-ты қол 9.5.10.1 әртүрлі таныс ж тақырыптары бойынша па кейбір нысандарын қоса алға болашақ оқиғалардың жалғастырылған нысандарды 9.5.12.1 үстеулердің салыст құрылымдарда қолдану: no farless quickly дұрыс және бұ Әртүрлі таныс жалпы тақырыптарында етістік алд кейінгі және соңғы үсте қолдану; 9.5.13.1 әртүрлі таныс ж тақырыптары аясында әрт үшін модальды формаларды міндеттеме, қажеттілік, м сұрау, ұсыныс, тыйым салу ү

		9.5.16.1 әртүрлі таныс ж тақырыптары бойынша s союздарды қоса отырып, құрылымдарын түсіндіру үш ... сияқты көптеген союз түрл 9.5.17.1 әртүрлі таныс ж тақырыптары аясында екінш сөйлемдерде if / unless/ if c сөйлемдерде wish [that] қолд салыстырмалы сөйлемдерд ішінде why-ді қоса отырып қ
Charities & conflicts	Тыңдалым	9.1.2.1 оқу бағдарлам тақырыптарының шектеулі кеңейтілген әңгімедегі дәлел аз қолдаумен түсіну; 9.1.3.1 жалпы әңгімеде жал тақырыптардың кең с сөйлеушінің (сөйлеушілерді қолдаумен немесе қолдаусыз
	Айтылым	9.2.2.1 жалпы және оқу шектеулі саны бойынша а күрделі сұрақтар қою; 9.2.4.1 әртүрлі жалпы тақырыптарындағы күтпе әртүрлі жауап беру; 9.2.6.1жұпта, топтарда жән ұсыныстар мен ойлау д икемділікпен басқаларды бойынша комментарийлерді бастау; 9.2.8.1 әртүрлі жалпы және о кейбір кең таралған мәтінде мазмұндау;
	Оқылым	9.3.1.1таныс емес, жал тақырыптарындағы шекте негізгі мағынасын түсіну; 9.3.3.1 таныс, жалпы тақырыптарының шектеулі қосымша мәтіндерді қоса от егжей-тегжейін түсіну; 9.3.5.1 таныс жалпы және о қысқа және қосымша мәтінд контексттің мәні туралы қор 9.3.8.1 таныс және таныс сандық ресурстарды пайдал тексеру және түсінігін кеңей
	Жазылым	9.4.1.1 әртүрлі таныс жалпы тақырыптары бойынша на шығарылған оқиғалар, іс-ш тәжірибе туралы минималды

		9.4.3.1 жалпы және оқу тақы жазбаша жанрлардың шекте келетін стильді қолдау арқыл 9.4.5.1 әртүрлі таныс жалпы ж конструкцияларын қол сөйлемдерді біркелкі парағ байланыстыру; 9.4.6.1 көптеген таныс ж тақырыптарында жиі қолдан емлесін сақтау;
	Тілдік нормалар	9.5.2.1 әртүрлі таныс оқу сандық үстеулердің көбею several, plenty, a large/sma қолдану; 9.5.4.1 әртүрлі таныс ж тақырыптарына алдын- функциясында all, half, both анықтамаларды қолдану; 9.5.7.1 таныс жалпы ж тақырыптарының өсуіне қар және аяқталмаған өткенд қарапайым мінсіз формалард 9.5.9.1 әртүрлі таныс ж тақырыптарында тікелей сөйлеуде осы шақ, өткен шақ шақтың белсенді және пасси түрлі нысандарын тиісті түрд 9.5.14.1 әртүрлі таныс ж тақырыптарында зат есі есімдердің алдында пред сөйлемде қолдану; 9.5.16.1 әртүрлі таныс ж тақырыптары бойынша s союздарды қоса отырып, құрылымдарын түсіндіру үш ... сияқты көптеген союз түрл

6) 10 сынып

6 кесте

Модуль	Бөлім	Оқыту мақсаттары
1 тоқсан		
Reading for pleasure	Тыңдалым	10.1.1.1жалпы және арнай шектеулі саны аясы әңгімелесудің негізгі ма қолдаумен немесе қолдаусыз 10.1.3.1жалпы әңгімеде жа тақырыптардың кең сөйлеушінің (сөйлеушілерд қолдаумен немесе қолдаусыз

	Айтылым	10.2.2.1әртүрлі жалпы және бойынша ақпарат алу үшін қою; 10.2.5.1өз келісімін, келіс отырып, сыныптағы тапсырм ұйымдастыру мен жоспарла жасау; 10.2.6.1жұпта, топтарда жә ұсыныстар мен ойлау деңге басқалардың айтқанда комментарийлерді байланыст 10.2.8.1 әртүрлі жалпы және кейбір кең таралған мәтінд мазмұндау;
	Оқылым	10.3.1.1бейтаныс, жалпы тақырыптарындағы мәтінд санындағы негізгі мағынаны 10.3.5.1таныс жалпы және арналған қосымша мәтіндер туралы қорытынды жасау; 10.3.8.1 таныс және таныс сандық ресурстарды пайда тексеру және түсінігін кеңей
	Жазылым	10.4.1.1 әртүрлі жалпы және өткеннің ойдан шығарыл оқиғалары туралы өз бетінше 10.4.4.1әртүрлі жазбаша жа мен себептермен қажет бо дәлелдерді қолдануды қолда 10.4.5.1жалпы және оқу та спектріне әртүрлі сөйлеу қолдана отырып, байланы жазу;
	Тілдік нормалар	10.5.1.1 әртүрлі таныс ж тақырыптарында абстракті фразалық зат есімдердің көбі 10.5.6.1әртүрлі таныс ж тақырыптарында салыстыр белгісіз, сандық жән есімдіктердің нұсқаларын қо 10.5.8.1 әртүрлі таныс ж тақырыптарындағы келер формаларын, соның ішінд формаларды қолдану; 10.5.11.1 әртүрлі таныс тақырыптары аясында жанам формаларын мәлімдемелер командалар үшін, соның іш мен жанама және кірікті қолдану;

		10.5.13.1 әртүрлі таныс тақырыптары аясында ә формаларды, соның ішінде өткен шақ формаларын өкін үшін қолдану; 10.5.17.1 таныс жалп тақырыптарының әртүрлі са wish [that]-пен сөйлемдер қо алу] ; әртүрлі салыстырмалы ішінде from, where, , towho бірге қолдану;
Reading for pleasure	Тыңдалым	10.1.2.1оқу бағдарламас тақырыптардың шектеулі кеңейтілген әңгімедегі дәле аз қолдаумен немесе қолдаус 10.1.4.1 жалпы және оқу көбеюіне қарай кеңейтіл дәлелдердің жүйесіздігін білу
	Айтылым	10.2.4.1әртүрлі жалпы тақырыптарындағы күтп неғұрлым әртүрлі жауап беру 10.2.7.1 жалпы тақырыптард туралы айта отырып, бел сөздігін және синтаксистік арқылы қолдану;
	Оқылым	10.3.3.1таныс, жалпы және ө арналған кеңейтілген қосы дәлелдеудің егжей-тегжейін 10.3.5.1таныс жалпы және ө арналған қосымша мәтіндер туралы қорытынды жасау; 10.3.9.1 әртүрлі жалп тақырыптарындағы қосым дәлелдердің сәйкессіздігін ан
	Жазылым	10.4.2.1әртүрлі жалпы және ө өткеннің ойдан шығарыл оқиғалары туралы өз бетінше 10.4.3.1жалпы және оқу жазбаша жанрға сәйкес келет аз қолдаумен қолдану; 10.4.6.1 көптеген таныс тақырыптарында жиі қолда емлесін сақтау;
	Тілдік нормалар	10.5.4.1әртүрлі таныс ж тақырыптарын анықтау және үшін әртүрлі құрылымдарды 10.5.6.1әртүрлі таныс ж тақырыптарында салыстыр белгісіз, сандық жән есімдіктердің нұсқаларын қо

		10.5.7.1әртүрлі таныс тақырыптарындағы әртүрлі формаларды, соның ішінд формаларды, уақытша үстеул 10.5.9.1 әртүрлі таныс ж тақырыптарында тікелей жән осы шақ, өткен шақ және м белсенді және пассивті за нысандарын тиісті түрде қол 10.5.10.1 әртүрлі таныс тақырыптарында тікелей жән осы шақ, өткен шақ және м белсенді және пассивті за нысандарын тиісті түрде қол 10.5.14.1 әртүрлі таныс тақырыптары аясында зат есімдерге дейінгі предло қолдану; кейінгі зат есімдерм және етістіктермен предлогтарды қолдану;
2 тоқсан		
Traditions & language	Тыңдалым	10.1.3.1жалпы әңгімеде жа тақырыптардың кең сөйлеушінің (сөйлеушілерд қолдаумен немесе қолдаусыз
	Айтылым	10.2.1.1өсіп келе жатқан тан сөйлесуде ресми және үлгілерін қолдану; 10.2.3.1әртүрлі жалпы және өз көзқарасын түсіндіру және 10.2.6.1жұпта, топтарда жә ұсыныстар мен ойлау деңге басқалардың айтқанда комментарийлерді байланыст
	Оқылым	10.3.2.1таныс, жалпы және қосымша мәтіндерді қоса ал өсіп келе жатқан санындағы детальдарды түсіну; 10.3.8.1 таныс және таныс сандық ресурстарды пайда тексеру және түсінігін кеңей 10.3.9.1 әртүрлі жалп тақырыптарындағы қосым дәлелдердің сәйкессіздігін ан
	Жазылым	10.4.1.1 әртүрлі жалпы және өткеннің ойдан шығарыл оқиғалары туралы өз бетінше 10.4.2.1әртүрлі жалпы және өткеннің ойдан шығарыл оқиғалары туралы өз бетінше

		10.4.4.1әртүрлі жазбаша жа мен себептермен қажет бо дәлелдерді қолдануды қолда 10.4.6.1 көптеген таныс тақырыптарында жиі қолда емлесін сақтау;
	Тілдік нормалар	10.5.1.1 әртүрлі таныс ж тақырыптарында абстракті фразалық зат есімдердің көбі 10.5.3.1таныс жалпы және о салыстыру үшін күрделі сын сын есімдерді есімше ре құрылымдарды қолдану; 10.5.6.1әртүрлі таныс ж тақырыптарында салыстыр белгісіз, сандық жән есімдіктердің нұсқаларын қо 10.5.9.1 әртүрлі таныс ж тақырыптарында тікелей жә осы шақ, өткен шақ және м белсенді және пассивті за нысандарын тиісті түрде қол 10.5.13.1 әртүрлі таныс тақырыптары аясында ә формаларды, соның ішінде өткен шақ формаларын өкін үшін қолдану; 10.5.16.1 әртүрлі таныс тақырыптары аясында қарсы while, where as, мақсаттар әртүрлі союздарды, соны (inorderto) қолдану; 10.5.17.1 таныс жалп тақырыптарының әртүрлі са wish [that]-пен сөйлемдер қо алу] ; әртүрлі салыстырмалы ішінде from, where, , towho бірге қолдану;
Traditions & language	Тыңдалым	10.1.1.1жалпы және арнай шектеулі саны аясы әңгімелесудің негізгі ма қолдаумен немесе қолдаусыз 10.1.4.1 жалпы және оқу көбеюіне қарай кеңейтіл дәлелдердің жүйесіздігін білу
	Айтылым	10.2.2.1әртүрлі жалпы және бойынша ақпарат алу үшін қою; 10.2.4.1әртүрлі жалпы тақырыптарындағы күтп неғұрлым әртүрлі жауап беру

		10.2.7.1 жалпы тақырыптард туралы айта отырып, бел сөздігін және синтаксистік арқылы қолдану;
	Оқылым	10.3.1.1бейтаныс, жалпы тақырыптарындағы мәтінд санындағы негізгі мағынаны 10.3.4.1таныс және таныс ем тақырыптарындағы әртүрлі және көркем емес мәтіндерді 10.3.5.1таныс жалпы және о арналған қосымша мәтіндер туралы қорытынды жасау; 10.3.7.1жазбаша жанрларды арналған сөздер, сөйлемдер типтік белгілерді тану;
	Жазылым	10.4.1.1 әртүрлі жалпы және өткеннің ойдан шығарыл оқиғалары туралы өз бетінше 10.4.3.1жалпы және оқу жазбаша жанрға сәйкес келет аз қолдаумен қолдану;
	Тілдік нормалар	10.5.2.1әртүрлі таныс және о есептелетін және есептелмей кейбір фразалық зат есім үстеулерді, соның ішінде ma a great deal of, a great number 10.5.4.1әртүрлі таныс ж тақырыптарын анықтау және үшін әртүрлі құрылымдарды 10.5.8.1 әртүрлі таныс ж тақырыптарындағы келер формаларын, соның ішінд формаларды қолдану; 10.5.11.1 әртүрлі таныс тақырыптары аясында жанам формаларын мәлімдемелер командалар үшін, соның іш мен жанама және кірікті қолдану; 10.5.15.1 таныс жалпы тақырыптарында етістіктер шектеулі санынан кей формаларды қолдану; предлогтардың шектеулі герундий қолдану; кейбір фр қолдану;
3 тоқсан		
Music and films	Тыңдалым	10.1.2.1оқу бағдарламас тақырыптардың шектеулі

		кеңейтілген әңгімедегі дәлел аз қолдаумен немесе қолдаус
	Айтылым	10.2.1.1өсіп келе жатқан та сөйлесуде ресми және үлгілерін қолдану; 10.2.5.1өз келісімін, келіс отырып, сыныптағы тапсырм ұйымдастыру мен жоспарла жасау; 10.2.8.1 әртүрлі жалпы және кейбір кең таралған мәтінд мазмұндау.
	Оқылым	10.3.3.1таныс, жалпы және арналған кеңейтілген қос дәлелдеудің егжей-тегжейін 10.3.4.1таныс және таныс ем тақырыптарындағы әртүрлі және көркем емес мәтіндерді 10.3.6.1таныс жалпы және арналған кеңейтілген қос автордың көзқарасы мен пікі 10.3.8.1 таныс және таныс сандық ресурстарды пайда тексеру және түсінігін кеңей 10.3.9.1 әртүрлі жалп тақырыптарындағы қосым дәлелдердің сәйкессіздігін ан
	Жазылым	10.4.2.1әртүрлі жалпы және өткеннің ойдан шығарыл оқиғалары туралы өз бетінше 10.4.4.1әртүрлі жазбаша жа мен себептермен қажет бо дәлелдерді қолдануды қолда 10.4.6.1 көптеген таныс тақырыптарында жиі қолда емлесін сақтау;
	Тілдік нормалар	10.5.1.1 әртүрлі таныс ж тақырыптарында абстракті фразалық зат есімдердің көбі 10.5.4.1әртүрлі таныс ж тақырыптарын анықтау және үшін әртүрлі құрылымдарды 10.5.7.1әртүрлі таныс тақырыптарындағы әртүрлі формаларды, соның ішінд формаларды, уақытша үстеул 10.5.9.1әртүрлі таныс ж тақырыптарында тікелей жән осы шақ, өткен шақ және м

		белсенді және пассивті за нысандарын тиісті түрде қол 10.5.12.1 үстеулердің салыс құрылымдарда қолдану: not a quickly дұрыс және бұрыс үс таныс жалпы және оқу тақы алдындағы, етістіктен кей үстеулердің көбеюін қолдану 10.5.14.1әртүрлі таныс ж тақырыптары аясында зат есімдерге дейінгі предло қолдану; кейінгі зат есімдерм және етістіктермен предлогтарды қолдану; 10.5.15.1 таныс жалпы тақырыптарында етістіктер шектеулі санынан кей формаларды қолдану; предлогтардың шектеулі герундий қолдану; кейбір фр қолдану; 10.5.17.1 таныс жалпы тақырыптарында етістіктер шектеулі санынан кей формаларды қолдану; предлогтардың шектеулі герундий қолдану; кейбір фр қолдану;
Travel & tourism	Тыңдалым	10.1.2.1оқу бағдарламас тақырыптардың шектеулі кеңейтілген әңгімедегі дәлел аз қолдаумен немесе қолдаус 10.1.4.1 жалпы және оқу көбеюіне қарай кеңейтіл дәлелдердің жүйесіздігін білу
	Айтылым	10.2.1.1өсіп келе жатқан та сөйлесуде ресми және үлгілерін қолдану; 10.2.3.1әртүрлі жалпы және өз көзқарасын түсіндіру және 10.2.4.1әртүрлі жалпы тақырыптарындағы күтп неғұрлым әртүрлі жауап беру
	Оқылым	10.3.2.1таныс, жалпы және о қосымша мәтіндерді қоса ал өсіп келе жатқан санындағы детальдарды түсіну; 10.3.4.1таныс және таныс ем тақырыптарындағы әртүрлі және көркем емес мәтіндерді

		10.3.7.1 жазбаша жанрларды арналған сөздер, сөйлемдер типтік белгілерді тану;
	Жазылым	10.4.5.1жалпы және оқу тақ спектріне әртүрлі сөйлеу қолдана отырып, байланыс жазу;
	Тілдік нормалар	10.5.2.1әртүрлі таныс және о есептелетін және есептелмей кейбір фразалық зат есім үстеулерді, соның ішінде ma a great deal of, a great number 10.5.5.1әртүрлі таныс ж тақырыптарында at what time from whose предлогтарым сұрақтарды қолдану; 10.5.8.1 әртүрлі таныс ж тақырыптарындағы келер формаларын, соның ішінд формаларды қолдану; 10.5.10.1 әртүрлі таныс тақырыптарында тікелей жән осы шақ, өткен шақ және м белсенді және пассивті за нысандарын тиісті түрде қол 10.5.15.1 таныс жалпы тақырыптарында етістіктер шектеулі санынан кей формаларды қолдану; предлогтардың шектеулі герундий қолдану; кейбір фр қолдану; 10.5.16.1 әртүрлі таныс тақырыптары аясында қарсы while, where as, мақсаттар әртүрлі союздарды, соны (inorderto) қолдану;
4 тоқсан		
Science	Тыңдалым	10.1.4.1 жалпы және оқу көбеюіне қарай кеңейтіл дәлелдердің жүйесіздігін білу
	Айтылым	10.2.1.1өсіп келе жатқан тақ сөйлесуде ресми және үлгілерін қолдану; 10.2.2.1әртүрлі жалпы және бойынша ақпарат алу үшін қою; 10.2.6.1жұпта, топтарда жә ұсыныстар мен ойлау деңге

		басқалардың айтқанда комментарийлерді байланыст 10.2.8.1 әртүрлі жалпы және кейбір кең таралған мәтінд мазмұндау;
	Оқылым	10.3.1.1бейтаныс, жалпы тақырыптарындағы мәтінд санындағы негізгі мағынаны 10.3.3.1таныс, жалпы және арналған кеңейтілген қосы дәлелдеудің егжей-тегжейін 10.3.6.1таныс жалпы және арналған кеңейтілген қос автордың көзқарасы мен пікі 10.3.8.1 таныс және таныс сандық ресурстарды пайда тексеру және түсінігін кеңей
	Жазылым	10.4.5.1жалпы және оқу та спектріне әртүрлі сөйлеу қолдана отырып, байланыс жазу; 10.4.6.1 көптеген таныс тақырыптарында жиі қолда емлесін сақтау;
	Тілдік нормалар	10.5.3.1таныс жалпы және о салыстыру үшін күрделі сын сын есімдерді есімше ре құрылымдарды қолдану; 10.5.7.1әртүрлі таныс тақырыптарындағы әртүрлі формаларды, соның ішінд формаларды, уақытша үстеул 10.5.9.1 әртүрлі таныс ж тақырыптарында тікелей жә осы шақ, өткен шақ және м белсенді және пассивті за нысандарын тиісті түрде қол
Technology	Тыңдалым	10.1.1.1жалпы және арнай шектеулі саны аясы әңгімелесудің негізгі ма қолдаумен немесе қолдаусыз 10.1.3.1жалпы әңгімеде жа тақырыптардың кең сөйлеушінің (сөйлеушілерд қолдаумен немесе қолдаусыз
	Айтылым	10.2.2.1әртүрлі жалпы және бойынша ақпарат алу үшін қою; 10.2.3.1әртүрлі жалпы және өз көзқарасын түсіндіру және

		10.2.5.1өз келісімін, келіс отырып, сыныптағы тапсырм ұйымдастыру мен жоспарла жасау; 10.2.7.1 жалпы тақырыптард туралы айта отырып, бел сөздігін және синтаксистік арқылы қолдану;
	Оқылым	10.3.2.1таныс, жалпы және о қосымша мәтіндерді қоса ал өсіп келе жатқан санындағы детальдарды түсіну; 10.3.4.1таныс және таныс ем тақырыптарындағы әртүрлі және көркем емес мәтіндерді 10.3.6.1таныс жалпы және о арналған кеңейтілген қос автордың көзқарасы мен пікі 10.3.7.1жазбаша жанрларды арналған сөздер, сөйлемдер типтік белгілерді тану; 10.3.9.1 әртүрлі жалп тақырыптарындағы қосым дәлелдердің сәйкессіздігін ан
	Жазылым	10.4.5.1жалпы және оқу та спектріне әртүрлі сөйлеу қолдана отырып, байланыс жазу;
	Тілдік нормалар	10.5.3.1таныс жалпы және о салыстыру үшін күрделі сын сын есімдерді есімше ре құрылымдарды қолдану; 10.5.5.1әртүрлі таныс ж тақырыптарында at what time from whose предлогтарым сұрақтарды қолдану; 10.5.8.1 әртүрлі таныс ж тақырыптарындағы келер формаларын, соның ішінд формаларды қолдану; 10.5.10.1 әртүрлі таныс тақырыптарында тікелей жә осы шақ, өткен шақ және м белсенді және пассивті за нысандарын тиісті түрде қол 10.5.12.1 үстеулердің салыст құрылымдарда қолдану: not a quickly дұрыс және бұрыс үст таныс жалпы және оқу тақы алдындағы, етістіктен кей үстеулердің көбеюін қолдану

		10.5.15.1 таныс жалпы тақырыптарында етістіктер шектеулі санынан кей формаларды қолдану; предлогтардың шектеулі герундий қолдану; кейбір фр қолдану; 10.5.16.1 әртүрлі таныс тақырыптары аясында қарсы while, where as, мақсаттар әртүрлі союздарды, соны (inorderto) қолдану; 10.5.17.1 таныс жалпы тақырыптарында етістіктер шектеулі санынан кей формаларды қолдану; предлогтардың шектеулі герундий қолдану; кейбір фр қолдану;

Қазақстан Республика
Білім және ғылым ми
2022 жылғы 1 сәуір
№ 123 бұйрығы
33-қосымша
Қазақстан Республикас
және ғылым Минист
2013 жылғы 3 сәуір
№ 115 бұйрығы
670-қосымша

Тірек-қимыл аппараты бұзылған білім алушыларға арналған негізгі орта білім беру деңгейінің 5-6-сыныптары үшін "Жаратылыстану" пәнінен жаңартылған мазмұндағы үлгілік оқу бағдарламасы

1-тарау. Жалпы ережелер

1. Тірек - қимыл аппараты бұзылған білім алушыларға арналған негізгі орта білім беру деңгейінің 5-6 сыныптары үшін "Жаратылыстану" пәнінен жаңартылған мазмұндағы үлгілік оқу бағдарламасы (бұдан әрі - Бағдарлама) Қазақстан Республикасының "Білім туралы" Заңының 5-бабы б) тармақшасына сәйкес әзірленген.

2. Бағдарлама мақсаты: тірек-қимыл аппараты бұзылған білім алушыларға (бұдан әрі -ТҚАБ) жаратылыстану ғылымы тұрғысынан табиғат пен қоғамның өзара байланысы, табиғаттағы заңдылықтардың біртұтастығы туралы білім, ұғым, түсінік қалыптастыру және білімдерін табиғат құбылыстары мен үдерістерін түсіндіру, сипаттау, болжау үшін қолдану білігін дамытуға бағытталған.

3. Бағдарлама міндеттері:

1) әлемнің қазіргі заманғы жаратылыстану ғылымы тұрғысынан қалыптасқан бейнесін түсіну, танымдық ақыл-ой әрекетін дамыту қоршаған ортаның

заңдылықтары мен құбылыстарын түсіну, қолдану, сараптау салыстыру дағдыларын қалыптастыру;

2) күнделікті өмірде тіршілік қауіпсіздігін қамтамасыз ету, заманауи технологияларды сауатты пайдалану, денсаулық пен қоршаған ортаны қорғау үшін жаратылыстану ғылымдары бойынша білімдерін қолдану;

3) интернет желісі ресурстарындағы, ғылыми-көпшілік әдебиеттердегі оқу ақпараттарымен жұмыс: іздеу әдістерін игеру, ақпараттың мағыналық негізін анықтау және растығын бағалау;

4) қоршаған ортаның құбылыстарын түсіну мақсатында: бақылау, эксперимент жасау, зерттеу білім-білік дағдыларын қалыптастыру және зерттеу нәтижелерін әр түрлі формада ұсыну.

4. Түзету-дамыту міндеттер:

1) еске сақтау, танымдық ақыл-ой әрекетін, логикалық ойлау мен зейінді дамыту;

2) сөз байлығын дамыту, жаңа сөздер, терминдерді орынды қолдану дағдысын қалыптастыру, сөйлеудің бұзылуын түзетуге бағыттау;

3) ойлау әрекетін түзету, жалпы интеллектуалды дағдыларын дамыту: білу, түсіну, қолдану, салыстыру және қорытындылау;

4) теориялық білімге сүйене отырып, күнделікті тұрмыс-тіршілігінде алған білімдерін практикалық тұрғыда өз бетінше қолдану дағдырларын қалыптастыру.

2-тарау. Оқу процесін ұйымдастырудың педагогикалық тәсілдері

5. Тірек-қимыл аппараты бұзылған білім алушыларға "Жаратылыстану" пәнін оқытуда: сараланған, белсендіру, жеке тұлғаға бағытталған, түзете-дамыту тәсілдері пайдаланады.

6. Сараланған тәсіл – оқыту барысында әр оқушының жеке мүмкіндігі мен ерекшеліктерін ескеруді қажет етеді, негізделген мақсаты: жеке тұлғаны және оның мүдделерін құрметтеу идеясы. Саралау түрлері:

1) оқу материалының көлемі бойынша – оқу деңгейі төмен оқушыларға тапсырманы орындауға ұзақ уақыт беріледі. Оқу деңгейі орта және жоғары топтарға 3 және 4-5 деңгейлі тапсырмалар беріледі (Б.Блум таксономиясы);

2) оқушыларға көмек көрсету сипаты бойынша – жеке және топтық тапсырмалар орындау барысында, үлгерімі төмен оқушыларға мұғалім тарапынан көмек көрсетіледі;

3) оқушылардың дербестік дәрежесіне қарай саралау – оқу деңгейі төмен оқушыларға негізгі білім деңгейін қалыптастыру қажет, курсты одан әрі ілгерілету және жоғарғы деңгейдегі білім қалыптастыру үшін жағдай жасау, деңгейі жоғары оқушыларға білім-білік дағдысын қалыптастыру.

7. Белсендіру - бұл оқушының белгілі мақсатқа ұмтылған әрекеті, білімді меңгерудегі өзіндік үйрену және жаратылыстану саласындағы білім мен шығармашылықты арттыратын, дағды мен танымдылықты, шеберлікті қалыптастыратын тәсіл.

8. Жеке тұлғаға бағытталған тәсіл – физиологиялық, зияткерлік білім беру қажеттіліктеріне негізделген, оқытуды бағдарламалық материалдың күрделілігі әртүрлі үйлесімдерде авторитаризмге жол бермей, білім мен қабілетке оқушылар тобын таңдаулы көздейді.

9. Түзете-дамыту тәсілі – балалардың жалпы дамуына және білім беру қызметін қалыптастыруға, қазіргі заманда тез және табысты бейімделе алатын адамды дайындауға ықпал етеді. Түзету барысында оқу материалы қол жетімді, жүйелі, біртіндеп күрделену тиіс.

10. Пәндік көрнекілік – (көрсетілім, үлестірме материалдарын демонстрация жасау, презентация, иллюстрацияларды, фильмдерді көрсету) түзетуге бағытталған, оқушылардың оң мотивациясын дамыту үшін психологиялық-педагогикалық жағдайлар жасау, зейінін шоғырландыру, тәжірбиені байыту.

11. Оқыту технологиялары: денсаулық сақтау, тұлғалық- бағдарлы оқыту, АКТ, ойын, тұсіндірмелі-көрнекілік технологиялары, топтық өзара іс-қимыл.

12. Білім алушылардың ерекшеліктерін ескере отырып, сабақ барысында сергіту жаттығу орындау қажет.

13. "Мектепке дейінгі, орта білім беру ұйымдарын, сондай-ақ арнайы білім беру ұйымдарын жабдықтау нормаларын бекіту туралы" ҚР БҒМ 2016 жылғы 22 қантардағы № 70 бұйрығына сәйкес "Жаратылыстану" пәніне қажетті техникалық құралдар: компьютер, интерактивті тақта, электрондық оқулықтар, тақырыптық кестелер, тарату дидактикалық материалы, глобус, географиялық карталар.

3-тарау. "Жаратылыстану" пәнінің мазмұнын ұйымдастыру

14. "Жаратылыстану" оқу пәні бойынша оқу жүктемесінің көлемі:

1) 5-сыныпта – аптасына 2 сағатты, оқу жылында 68 сағатты;

2) 6-сыныпта – аптасына 2 сағатты, оқу жылында 68 сағатты құрайды.

15. "Жаратылыстану" пәні бойынша оқу бағдарламасының мазмұны оқу бөлімдерінен тұрады.Бөлімдер сыныптар бойынша күтілетін нәтижелер түріндегі оқу мақсаттарынан құралған бөлімшелерден тұрады. Әрбір бөлімшенің ішінде бірізділікті сақтай отырып құрастырылған оқу мақсаттары мұғалімдерге өз жұмысын жоспарлауға және оқушылардың жетістіктерін бағалауға, сонымен қатар оларға оқудың келесі кезеңдерінен хабардар болуға мүмкіндік береді.

16. Оқу пәнінің мазмұны 7 бөлімді қамтиды:

1) ғылым әлемі;

2) ғалам. Жер. Адам;

3) заттар және материалдар;

4) тірі және өлі табиғаттағы үдерістер;

5) энергия және қозғалыс;

6) экология және тұрақты даму;

7) әлемді өзгертетін жаңалықтар.

17. "Ғылым әлемі" бөлімі келесідей бөлімшелерді қамтиды:

1) ғылымның рөлі;

2) зерттеу мәселесі;

3) зерттеуді жоспарлау;

4) деректерді жинау және жазу;

5) деректерді талдау;

6) қорытынды және талқылау.

18. "Ғалам. Жер. Адам" бөлімі келесідей бөлімшелерді қамтиды:

1) макро- және микроәлем;

2) жер туралы жалпы мағлұматтар;

3) жер қабықтары және олардың құрамдас бөліктері;

4) жердегі тіршілік;

5) жер бетін бейнелеу тәсілдері;

6) материктер мен мұхиттар;

7) халық географиясы.

19. "Заттар және материалдар" бөлімі келесідей бөлімшелерді қамтиды:

1) заттардың құрылысы мен қасиеттері;

2) заттардың жіктелуі;

3) заттардың пайда болуы және заттарды алу.

20. "Тірі және өлі табиғаттағы үдерістер" бөлімі келесідей бөлімшелерді қамтиды:

1) өлі табиғаттағы үдерістер;

2) тірі табиғаттағы үдерістер.

21. "Энергия және қозғалыс" бөлімі келесідей бөлімшелерді қамтиды:

1) энергия түрлері мен көздері;

2) қозғалыс.

22. "Экология және тұрақты даму" бөлімі келесідей бөлімшелерді қамтиды:

1) экожүйелер;

2) тірі ағзалардың саналуандылығы;

3) табиғатты қорғау.

23. "Әлемді өзгертетін ашылулар" бөлімі келесідей бөлімшелерді қамтиды:

1) әлемді өзгерткен жаңалықтар;

2) болашақ жаңалықтары.

24. 5-сыныпқа арналған "Жаратылыстану " оқу пәнінің базалық мазмұны:

1) ғылым әлемі: ғылымның рөлі, ғылымның қызметтерін адам іс-әрекетінің түрі ретінде анықтау; зерттеу сұрағы мен болжамды тұжырымдау; зерттеуді жоспарлау; деректерді жинау және жазу; деректерді талдау, қайталанған өлшеулер кезіндегі арифметикалық орташа шаманы есептеу; зерттеу сұрағы бойынша қорытынды жасау және талқылау;

2) ғалам. Жер. Адам: макро және микроәлем нысандары; жер туралы жалпы мағлұматтар, жер ғаламшарының пайда болуы, жердің құрылысы мен құрамы; жер қабықтары және оның құрамдас бөліктері; жердегі тіршілік; жер бетін бейнелеу тәсілдері; материктер мен мұхиттар; халық географиясы, дүниежүзі халқының нәсілдік құрамы, нәсілдік теңдігі;

3) заттар және материалдар: заттардың құрылысы мен қасиеттері, өлшектердің сұйық және газды заттарда таралуы, қасиеттері; заттардың жіктелуі; заттардың түзілуі және алынуы;

4) тірі және өлі табиғаттағы үдерістер: өлі табиғаттағы үдерістер: табиғатта заттардың айналуы, тау түзілуі, үгілуі; тірі табиғаттағы үдерістер: тірі ағзаға ортақ қасиеттер, құрылымдық деңгейлері, микропрепараттар дайындау, микроскоппен жұмыс, фотосинтездің жүруі үшін қажетті жағдай;

5) энергия және қозғалыс: энергия түрлері мен көздері, энергияның өзара айналымы; қозғалыс, тірі және өлі табиғаттағы қозғалыстың маңыздылығы, денелер қозғалысының себебі;

6) экология және тұрақты даму: экожүйелердің ұһқұрамдас бөліктері, табиғи және жасанды экожүйелер; тірі ағзалардың саналуандығы; табиғатты қорғау, ҚР және өз аймағының экологиялық мәселелері;

7) әлемді өзгертетін жаңалықтар: әлемді өзгертетін жаңалықтар; болашақ жаңалықтары.

25. 6-сыныпқа арналған "Жаратылыстану" оқу пәнінің базалық мазмұны:

1) ғылым әлемі: жаратылыстану ғылымдарының зерттеу нысандары; зерттеу сұрағы, тәуелді,тәуелсіз және бақыланатын айнымалылар; зерттеуді жоспарлау: құрастыру, жүргізу; деректерді жинау және жазу, халықаралық бірліктер жүйесінің өлшем бірліктері; деректерді талдау; қорытынды және талқылау;

2) ғалам. Жер. Адам: макро және микроәлем нысандарының параметрлері; жер бетіндегі бақыланатын үдерістер мен құбылыстар; жердің сыртқы қабықтары; жердегі тіршіліктің пайда болу болжамдары; жер бетін бейнелеу тәсілдері, географиялық карталар мен шартты белгілер; географиялық координаттарды анықтау; материктер мен мұхиттар; халық географиясы;

3) заттар және материалдар: заттардың құрылысы мен қасиеттері, атомдар мен молекулалар, атомның құрылысы; заттардың жіктелуі: органикалық және бейорганикалық заттар; заттардың түзілуі және алынуы, табиғи, жасанды материалдардың артықшылықтары мен кемшіліктері, Қазақстандағы пайдалы қазбалы кен орындары, өндеудің ірі орталықтары;

4) тірі және өлі табиғаттағы үдерістер: өлі табиғаттағы заттардың химиялық айналымы, тау түзілу, үгілуі; жасуша компоненттері, тірі ағзаларға тән үдерістер: қоректену, тыныс алу, бөліп шығару;

5) энергия және қозғалыс: энергия түрлері мен көздері, балама көздері; қозғалыс, адам қаңқасының құрылысы, бұлшық еттің құрылысы, тірі ағзалар үшін қысымның мәні, атмосфералық қысым;

6) экология және тұрақты даму: экожүйелер, құрамдас бөліктері мен ауысу себептері, экологиялық пирамида; тірі ағзалардың сан алуандығы; табиғатты қорғау, экологиялық мәселелер;

7) әлемді өзгерткен жаңалықтар: әлемді өзгеркен жаңалықтарының маңызы, қазақстандық ғалымдардың жаратылыстану ғылымдарын дамытуға қосқан үлестері; болашақ ғылыми зерттеу жаңалықтары.

4-тарау. Оқыту мақсаттарының жүйесі

26. Бағдарламада оқыту мақсаттарын пайдалану ыңғайлылығы үшін кодтау енгізілді. Кодта бірінші сан сыныпты, екінші және үшінші сандар – бөлім мен бөлімшенің, төртінші сан – оқыту мақсатының реттік санын білдіреді. Мысалы, 5.1.2.1 кодында "5" - сынып, "1.2" - екінші бөлімнің бірінші бөлімшесі, "1" - оқыту мақсатының реттік саны.

27. Күтілетін нәтижелер бойынша оқыту мақсаттарының жүесі:

1) "Ғылым әлемі" бөлімі:

1-кесте

Бөлімшелер	Оқыту мақсаттары	
	5-сынып	6-сынып
1.1. Ғылымның рөлі	5.1.1.1 "Ғылым" ұғымының мағынасын және жаратылыстану ғылымдарын атау	6.1.1.1 жаратылыстану ғылы нысандарын атау
1.2. Зерттеу сұрағы	5.1.2.1 әр түрлі өлшеулерге арналған құралдарды атау және табиғаттағы бақылау ережелерін түсіндіру	6.1.2.1 тәуелді, тәуелсіз ж айнымалыларды анықтау
1.3. Зерттеуді жоспарлау	5.1.3.1 зерттеу жоспарын құрастыру 5.1.3.2 зерттеу жүргізу кезіңіндегі техника қауіпсіздігі ережелерін тұжырымдау	6.1.3.1 жоспар бойынша з жүргізу; 6.1.3.2 қауіпсіз жұмыс жүргіз анықтау
1.4. Деректерді жинау және жазу	5.1.4.1 нысандар параметрлерін өлшем бірліктермен атау; 5.1.4.2 бақылаулар мен өлшеу деректерін тіркеу	6.1.4.1 халықаралық бір өлшем бірліктерін пайдалану

1.5. Деректерді талдау	5.1.5.1 қайталанған өлшеулер кезіндегі арифметикалық орташа шаманы есептеу	6.1.5.1 алынған деректерді түрінде көрсету
1.6. Қорытынды және талқылау	5.1.6.1 бақылау деректерді сипаттау	6.1.6.1 алынған қорыты формада көрсету

2) "Ғалам. Жер. Адам" бөлімі:

2-кесте

Бөлімшелер	Оқыту мақсаттары	
	5-сынып	6-сынып
2.1 Макро- және микроәлем	5.2.1.1 макро- және микроәлем нысандарын атау білу және мысалдар келтіру	6.2.1.1 макро- және микроәл параметрлерін атау
2.2 Жер туралы жалпы мағлұматтар	5.2.2.1 жер ғаламшарының пайда болуын түсіндіру; 5.2.2.2 жердің құрылысы мен құрамын атау	6.2.2.1 жер бетіндегі бақыл мен құбылыстарды сипаттау; 6.2.2.2 жердің қасиеттерін өлшемдерін, қозғалуын
2.3 Жер қабықтары және олардың құрамдас бөліктері	5.2.3.1 Жер қабықтары және олардың құрамдас бөліктерін атау	6.2.3.1 жердің сыртқы қаб байланысын сипаттау
2.4 Жердегі тіршілік	5.2.4.1 жерде тіршіліктің пайда болуын сипаттау; 5.2.4.2 тіршілік ету үшін қажетті жағдайларды анықтау	6.2.4.1 жердегі тіршіліктің па ғылыми болжамдарды салыс 6.2.4.2 адамның жердегі тірш жағдайларын бағалау
2.5 Жер бетін бейнелеу тәсілдері	5.2.5.1 "жоспар" және "шартты белгілер" ұғымдарын атау; 5.2.5.2 шартты белгілерді қолданып, жергілікті жердің планын оқу; 5.2.5.3 бір тәсіл бойынша жергілікті жердің түсірілімін жасау; 5.2.5.4 рәсімдеу талаптарына сай жергілікті жердің қарапайым жоспарларын сызу	6.2.5.1 географиялық карта белгілерді жіктеу; 6.2.5.2 шартты белгілер географиялық карталарды ок 6.2.5.3 географиялық коорди 6.2.5.4 сағаттық белде пайдаланып, уақытты анықта
2.6 Материктер мен мұхиттар	5.2.6.1 материктер мен дүние бөліктерін игеру және зерттеу тарихын сипаттау; 5.2.6.2 мұхиттардың зерттеу тарихын сипаттау	6.2.6.1 материктер мен ола географиялық аймақтар ерекшеліктерін атау; 6.2.6.2 жоспар бойынша мұхи ерекшеліктерін атау
2.7 Халық географиясы	5.2.7.1 дүниежүзі халқының нәсілдік құрамын және негізгі нәсілдер мен нәсіларалық топтардың таралу аймақтарын атау; 5.2.7.2 нәсілдік белгілердің қалыптасу факторларын атау; 5.2.7.3 нәсілдер теңдігін сипаттау	6.2.7.1 халықтың қоныстан атау; 6.2.7.2 халық тығыздығын сипаттау; 6.2.7.3 дүниежүзіндегі халы жоғары және төмен айма себептерін түсіндіру

3) "Заттар және материалдар" бөлімі:

3- кесте

Бөлімшелер	Оқыту мақсаттары	
	5-сынып	6-сынып
3.1 Заттардың құрылысы мен қасиеттері	5.3.1.1 бөлшектердің сұйық және газтектес заттарда таралуын сипаттау;	6.3.1.1 атомдар мен молекул күрделі заттарды ажырату;

	5.3.1.2 заттардың қатты, сұйық және газ күйіндегі құрылымын бөлшектер теориясына сәйкес атау; 5.3.1.3 заттардың қасиеттерін: тығыздығын, аққыштығын, жылу және электр-өткізгіштігін, созылмалығын, иілімділігін сипаттау; 5.3.1.4 физикалық және химиялық құбылыстарды ажырату	6.3.1.2 атомның негізгі б олардың орналасуын сипатта 6.3.1.3 заттардың қасиетте қайнау температураларын) с
3.2 Заттардың жіктелуі	5.3.2.1 қоспалардан таза заттарды ажырату; 5.3.2.2 қоспалардың түрлерін сипаттау және бөлу әдістерін ұсыну; 5.3.2.3 құрамы белгілі ерітінді дайындау	6.3.2.1 заттарды орга бейорганикалық заттарға жік 6.3.2.2 тірі және өлі табиғат сілтілік және бейтарап ор және әмбебап индикатор к анықтау; 6.3.2.3 бейтараптану үдерісін
3.3 Заттардың түзілуі және алынуы	5.3.3.1 табиғатта түзілген және жасанды жолмен алынған заттарды атау; 5.3.3.2 табиғатта түзілген және жасанды заттардың айырмашылығын атау	6.3.3.1 табиғи және жасанды артықшылықтары мен кемші 6.3.3.2 тұрмыстық химия ө саласын және оларды қ ережелерін атау; 6.3.3.3 Қазақстандағы пайд кен орындарын және қо анықтау; 6.3.3.4 Қазақстандағы пай өндеудің ірі орталықтарын ат 6.3.3.5 пайдалы қазбаларды өңделінуінің қоршаған ортаға

4) "Тірі және өлі табиғаттағы үдерістер" бөлімі:

4-кесте

Бөлімшелер	Оқыту мақсаттары	
	5-сынып	6-сынып
4.1 Өлі табиғаттағы үдерістер	5.4.1.1 өлі табиғатта болатын үдерістерді атау (табиғатта заттардың айналымы, тау түзілу, үгілу, климаттық үдерістер); 5.4.1.2 өлі табиғаттағы болып жатқан үдерістердің себеп-салдарын сипаттау	6.4.1.1 өлі табиғаттағы үдерістерді сипаттау(тау заттардың табиғаттағы айнал 6.4.1.2 табиғаттағы затта айналымын сипаттау
4.2 Тірі табиғаттағы үдерістер	5.4.2.1 тірі ағзалардың ортақ қасиеттерін сипаттау; 5.4.2.2 тірі ағзалардың құрылымдық деңгейлерін сипаттау; 5.4.2.3 микроскоппен жұмыс істеу ережелерін қолдану; 5.4.2.4 фотосинтез үдерісін сипаттау; 5.4.2.5 өсімдіктерде пигменттердің болуын зерттеу; 5.4.2.6 - фотосинтездің жүруі үшін қажетті жағдайларды атау	6.4.2.1 жасуша компоненттер 6.4.2.2 тірі ағзаларға тән үдер 6.4.2.3 ағзалардың қоректену 6.4.2.4 толыққанды тамақтан 6.4.2.5 ағзалардағы қор тасымалдануын сипаттау; 6.4.2.6 тыныс алғанда шығарғандағы ауа айырмашылықты сипаттау; 6.4.2.7 ағзадағы бөлініп ш атау

5) "Энергия және қозғалыс" бөлімі:

5-кесте

Бөлімшелер	Оқыту мақсаттары	
	5-сынып	6-сынып
5.1 Энергия түрлері мен көздері	5.5.1.1 энергия түрлерін атау; 5.5.1.2 температура мен жылу энергиясын сипаттау; 5.5.1.3 термометрді пайдалана отырып температураны өлшеу; 5.5.1.4 энергияның өзара айналымына мысалдар келтіру	6.5.1.1 энергия көздерін ата 6.5.1.2 энергияны шығар жұтылуымен байланысты және мысалдар келтіру; 6.5.1.3 электр энергиясының 6.5.1.4 электр энергиясының 6.5.1.5 энергияны алудың ба
5.2 Қозғалыс	5.5.2.1 тірі және өлі табиғатта қозғалыстың маңыздылығын сипаттау; 5.5.2.2 әртүрлі жануарлардың қаңқа түрлерінің ерекшеліктерін зерттеу; 5.5.2.3 денелер қозғалысының себебін атау	6.5.2.1 қозғалыстың сал мысалдар келтіру және сипат 6.5.2.2 қатты денелер, сұйық қысымдарын айыра білу; 6.5.2.3 адам қаңқасының құр 6.5.2.4 бұлшық еттің құрылы 6.5.2.5 тірі ағзалар үшін мысалдар келтіру;

6) "Экология және тұрақты даму" бөлімі:

6-кесте

Бөлімшелер	Оқыту мақсаттары	
	5-сынып	6-сынып
6.1 Экожүйелер	5.6.1.1 экожүйенің құрамдас бөліктерін атау; 5.6.1.2 экожүйе түрлерін атау; 5.6.1.3 экожүйеге экологиялық факторлардың ықпал етуін сипаттау; 5.6.1.4 табиғи және жасанды экожүйелерді салыстыру	6.6.1.1 экожүйе құрамдас байланысын сипаттау; 6.6.1.2 экожүйелердің ауысу 6.6.1.3 экологиялық пирами заттардың ауысуын сипаттау
6.2 Тірі ағзалардың сан алуандығы	5.6.2.1 ағзаларды тірі табиғат дүниелеріне жіктеу; 5.6.2.2 біржасушалы және көпжасушалы ағзаларды сипаттау	6.6.2.1 өсімдіктер мен жануа анықтау үшін ағзал ерекшеліктерін қолдану; 6.6.2.2 экожүйелердегі тірі түрлілігін сипаттау
6.3 Табиғатты қорғау	5.6.3.1 ҚР экологиялық мәселелерін атау; 5.6.3.2 өз аймағының экологиялық мәселелерін сипаттау; 5.6.3.3 Қазақстан Республикасы Қызыл кітабының маңыздылығын сипаттау	6.6.3.1 өз аймағындағы ке мәселелердің себептерін ата 6.6.3.2 экологиялық мәс жолдарын атау

7) "Ғылыми жаңалықтардың ашылуы" бөлімі:

7-кесте

Бөлімшелер	Оқыту мақсаты	
	5-сынып	6-сынып
7.1 Әлемді өзгертетін жаңалықтар	5.7.1.1 әлемді өзгерткен ғылыми жаңалықтарға мысалдар келтіру	6.7.1.1 әлемді өзгерткен маңызын талқылау;

		6.7.1.2 қазақстандық жаратылыстану ғылымдарын үлестерін талқылау
7.2 Болашақ жаңалықтары	5.7.1.2 болашақ ғылыми зерттеулер үшін идеялар ұсыну	6.7.1.3 ғылыми зерттеуле болашақтағы дамуына болжа

28. Бағдарлама тірек - қимыл аппараты бұзылған білім алушыларға арналған негізгі орта білім беру деңгейінің 5-6 сыныптары үшін "Жаратылыстану" пәнінен жаңартылған мазмұндағы үлгілік оқу бағдарламасының ұзақ мерзімді жоспары негізінде осы Бағдарламаның қосымшасына сәйкес жүзеге асырылады. Ұзақ мерзімді жоспарда барлық сынып бойынша әр бөлімде қамтылатын оқу мақсаттарының көлемі белгіленген.

29. Бөлімдер мен тақырыптар бойынша сағат сандарын бөлу мұғалімнің еркіне қалдырылады

Тірек - қимыл аппараты бұзылған білім алушыларға арналған негізгі орта білім беру деңгейінің 5-6 сыныптары үшін "Жаратылыстану" пәнінен жаңартылған мазмұндағы үлгілік оқу бағдарламасына қосымша

Тірек –қимыл аппараты бұзылған білім алушыларға арналған негізгі орта білім беру деңгейінің 5-6 сыныптары үшін "Жаратылыстану" пәнінен жаңартылған мазмұндағы үлгілік оқу бағдарламасын жүзеге асыру бойынша ұзақ мерзімді жоспар

1) 5-сынып:

1-кесте

Ұзақ мерзімді жоспардың бөлімдері	Ұзақ мерзімді жоспардың мазмұны	Оқыту мақсаттары
1-тоқсан		
5.1 Ғылым әлемі	Ғылымның рөлі	5.1.1.1 "Ғылым" ұғымының жаратылыстану ғылымдарын
	Зерттеу сұрағы	5.1.2.1 әр түрлі өлше құралдарды атау және таб ережелерін түсіндіру
	Зерттеуді жоспарлау	5.1.3.1 зерттеу жоспарын құр 5.1.3.2 зерттеу жүргізу кез техникасының ережелерін тұ
	Деректерді жинау және жазу	5.1.4.1 нысандар парам бірліктермен атау; 5.1.4.2 бақылаулар мен өлше
	Деректерді талдау	5.1.5.1 қайталанған өлш арифметикалық орташа шама
	Қорытынды және талқылау	5.1.6.1 бақылау деректерді си
5.1	Макро- және микроәлем	5.2.1.1 макро- және микро атау және мысалдар келтіру

Адам. Жер. Ғалам	Жер туралы жалпы мағлұматтар	5.2.2.1 жер ғаламшарының түсіндіру; 5.2.2.2 жердің құрылысы мен
	Жер қабықтары және олардың құрамдас бөліктері	5.2.3.1 жер қабықтарын және бөліктерін атау
	Жердегі тіршілік	5.2.4.1 жерде тіршіліктің сипаттау; 5.2.4.2 тіршілік ету үшін қаж анықтау
	Жер бетін бейнелеу тәсілдері	5.2.5.1 "жоспар" және "ұ ұғымдарын атау; 5.2.5.2 шартты белгілерді қо жердің планын оқу; 5.2.5.3 бір тәсіл бойынша түсірілімін жасау; 5.2.5.4 рәсімдеу талаптары жердің қарапайым жоспарла
	Материктер мен мұхиттар	5.2.6.1 материктер мен дүни және зерттеу тарихын сипатт 5.2.6.2 мұхиттардың зерттеу
	Халық географиясы	5.2.7.1 дүниежүзі халқының негізгі нәсілдер мен нәсіла таралу аймақтарын атау; 5.2.7.2 нәсілдік белгіле факторларын атау; 5.2.7.3 нәсілдер теңдігін сипа
2-тоқсан		
5.2 Заттар және материалдар	Заттардың құрылысы мен қасиеттері	5.3.1.1 бөлшектердің сұйы заттарда таралуын сипаттау; 5.3.1.2 заттардың қатты, күйіндегі құрылымын бөлш сәйкес атау; 5.3.1.3 заттардың қасиетте аққыштығын, жылу және эл созылғыштығын, иілімділігін 5.3.1.4 физикалық ж құбылыстарды ажырату
	Заттардың жіктелуі	5.3.2.1 қоспалар мен таза зат 5.3.2.2 қоспалардың түрлер бөлу әдістерін ұсыну; 5.3.2.3 құрамы белгілі ерітінд
	Заттардың түзілуі және алынуы	5.3.3.1 табиғатта түзілген жолмен алынған заттарды ат 5.3.3.2 табиғатта түзілген заттардың айырмашылығын
3-тоқсан		

5.3 Тірі және өлі табиғаттағы үдерістер	Өлі табиғаттағы үдерістер	5.4.1.1 өлі табиғатта болаты (табиғатта заттардың айнал үгілу, климаттық үдерістер); 5.4.1.2 өлі табиғаттағы үдерістердің себеп-салдарлар
	Тірі табиғаттағы үдерістер	5.4.2.1 тірі ағзалардың о сипаттау; 5.4.2.2 тірі ағзалардың деңгейлерін сипаттау; 5.4.2.3 микроскоппен жұмыс қолдану; 5.4.2.4 фотосинтез үдерісін с 5.4.2.5 өсімдіктерде пигме зерттеу; 5.4.2.6 фотосинтездің жүр жағдайларды атау
5.3 Энергия және қозғалыс	Энергия түрлері мен көздері	5.5.1.1 энергия түрлерін ата 5.5.1.2 температура мен ж сипаттау; 5.5.1.3 термометрді пай температураны өлшеу; 5.5.1.4 энергияның өза мысалдар келтіру
	Қозғалыс	5.5.2.1 тірі және өлі табиғ маңыздылығын сипаттау; 5.5.2.2 әртүрлі жануарлардың ерекшеліктерін зерттеу; 5.5.2.3 денелер қозғалысыны
4-тоқсан		
5.4 Экология және тұрақты даму	Экожүйелер	5.6.1.1 экожүйенің құрамдас 5.6.1.2 экожүйе түрлерін ата 5.6.1.3 экологиялық факто қызметіне ықпал етуін сипат 5.6.1.4 табиғи және жасан салыстыру
	Тірі ағзалардың сан алуандығы	5.6.2.1 ағзаларды тірі таб жіктеу; 5.6.2.2 біржасушалы жән ағзаларды сипаттау
	Табиғатты қорғау	5.6.3.1 Қазақстан экологиялық мәселелерін ата 5.6.3.2 өз аймағының эколог сипаттау; 5.6.3.3 Қазақстан Республ кітабының маңыздылығын с
5.4 Әлемді өзгертетін жаңалықтар	Әлемді өзгертетін жаңалықтар	5.7.1.1 әлемді өзгерткен ғыл мысалдар келтіру
	Болашақ жаңылықтары	5.7.2.1 болашақ ғылыми зерттеу идеяларын ұсыну

2) 6-сынып:

2-кесте

Ұзақ мерзімді жоспардың бөлімдері	Ұзақ мерзімді жоспардың мазмұны	Оқыту мақсаттары
1-тоқсан		
6.1 Ғылым әлемі	Ғылым рөлі	6.1.1.1 жаратылыстану ғыл нысандарын атау
	Зерттеу сұрағы	6.1.2.1 тәуелді, тәуелсіз айнымалыларды анықтау
	Зерттеуді жоспарлау	6.1.3.1 жоспар бойынша жүргізу; 6.1.3.2 қауіпсіз жұмыс жүрг анықтау
	Деректерді жинау және тіркеу	6.1.4.1 халықаралық бірлікте бірліктерін пайдалану
	Мәліметтерді талдау	6.1.5.1 алынған деректерді түрінде көрсету
	Қорытынды және талқылау	6.1.6.1 алынған қорытындыл көрсету
6.1 Адам. Жер. Ғалам	Макро- және микроәлем	6.2.1.1 макро- және микроэ параметрлерін атау
	Жер туралы жалпы мағлұматтар	6.2.2.1 жер бетіндегі бақылан құбылыстарды сипаттау; 6.2.2.2 жердің қасиеттерін өлшемдерін, қозғалуын
	Жер өрістері және олардың құрамдас бөліктері	6.2.3.1 жердің сыртқы қа байланысын сипаттау
	Жердегі тіршілік	6.2.4.1 жердегі тіршіліктің п ғылыми болжамдарды салыс 6.2.4.2 адамның жердегі тір жағдайларын бағалау
	Жер бетін бейнелеу тәсілдері	6.2.5.1 географиялық карт белгілерді жіктеу; 6.2.5.2 шартты белгіле географиялық карталарды о 6.2.5.3 географиялық коорди 6.2.5.4 сағаттық белд пайдаланып, уақытты анықта
	Материктер мен мұхиттар	6.2.6.1 материктер мен ол географиялық аймақтар ерекшеліктерін атау; 6.2.6.2 жоспар бойынша мұх ерекшеліктерін атау;
	Халық географиясы	6.2.7.1 халықтың қоныста атау; 6.2.7.2 халық тығыздығын сипаттау;

		6.2.7.3 дүниежүзіндегі хал жоғары және төмен айм себептерін түсіндіру
2-тоқсан		
6.2 Заттар және материалдар	Заттардың құрылысы мен қасиеттері	6.3.1.1 атом мен молекула және күрделі заттарды ажыра 6.3.1.2 атомның негізгі олардың орналасуын сипатта 6.3.1.3 заттардың қасиетт қайнау температураларын) с
	Заттардың жіктелуі	6.3.2.1 заттарды орг бейорганикалық заттарға жік 6.3.2.2 тірі және өлі табиғат және бейтарап ортаны ай әмбебап индикатор көмегіме 6.3.2.3 бейтараптандыру үдер
	Заттардың пайда болуы мен оларға қол жеткізу	6.3.3.1табиғи жіне жасанд артықшылықтары мен кемші 6.3.3.2 тұрмыстық химия саласын және оларды ережелерін атау; 6.3.3.3 Қазақстандағы пай орындарын және қолдану сал 6.3.3.4 Қазақстандағы пай өндеудің ірі орталықтарын а 6.3.3.5 пайдалы қазбалард өңделінуінің қоршаған ортаға
3-тоқсан		
6.3 Тірі және өлі табиғаттағы үдерістер	Өлі табиғаттағы үдерістер	6.4.1.1 өлі табиғаттағы болы сипаттау (таудың жасалу, табиғатта заттардың айналым 6.4.1.2 табиғаттағы зат айналымын сипаттау
	Тірі табиғаттағы үдерістер	6.4.2.1 жасуша компоненттер 6.4.2.2 тірі ағзаларға тән үдер 6.4.2.3 ағзалардың қоректену 6.4.2.4 толыққанды тамақтан 6.4.2.5 ағзалардағы қо тасымалдануын сипаттау; 6.4.2.6 тыныс алғанда шығарғандағы ауа айырмашылықты сипаттау; 6.4.2.7 ағзадан бөлініп шығат
6.3 Энергия және қозғалыс	Энергия түрлері мен көздері	6.5.1.1 энергия көздерін ата 6.5.1.2 энергияны шығар жұтылуымен байланысты үд мысалдар келтіру; 6.5.1.3 электр энергиясының 6.5.1.4 электр энергиясының

		6.5.1.5 энергияны алудың атау
	Қозғалыс	6.5.2.1 қозғалыстың сал мысалдар келтіру және сипат 6.5.2.2 қатты денелер, сұйық қысымдарын айыра білу; 6.5.2.3 адам қаңқасының құр 6.5.2.4 бұлшық еттің құрылы 6.5.2.5 тірі ағзалар үшін мысалдар келтіру;
4-тоқсан		
6.4 Экология және тұрақты даму	Экожүйелер	6.6.1.1 экожүйе құрамдас байланысын сипаттау; 6.6.1.2 экожүйелердің ауысу 6.6.1.3 экологиялық пирами заттардың ауысуын сипаттау
	Тірі ағзалардың сан алуандығы	6.6.2.1 өсімдіктер мен жану анықтау үшін ағзалардың өзі қолдану; 6.6.2.2 экожүйелердегі тірі түрлілігін сипаттау
	Табиғатты қорғау	6.6.3.1 өз аймағындағы к мәселелердің себептерін ата 6.6.3.2 экологиялық м жолдарын атау
7.1 Әлемді өзгертетін жаңалықтар	Әлемді өзгерткен жаңалықтар	6.7.1.1 әлемді өзгерткен маңызын талқылау; 6.7.1.2 жаратылыстану ғыл қазақстандық ғалымдардың
	Болашақ жаңалықтары	6.7.1.3 ғылыми зерттеулер болашақтағы дамуына болжа

Қазақстан Республика
Білім және ғылым ми
2022 жылғы 1 сәуір
№ 123 бұйрығы
34-қосымша
Қазақстан Республикас
және ғылым Минист
2013 жылғы 3 сәуір
№ 115 бұйрығы
671-қосымша

Тірек-қимыл аппараты бұзылған білім алушыларға арналған негізгі орта білім беру деңгейінің 7-10 сыныптары үшін "География" пәнінен жаңартылған мазмұнды үлгілік оқу бағдарламасы

1-тарау. Жалпы ережелер

1. Тірек-қимыл аппараты бұзылған (бұдан әрі - ТҚАБ) білім алушыларға арналған негізгі орта білім беру деңгейінің 7-10 сыныптары үшін "География" пәнінен жаңартылған мазмұндағы үлгілік оқу бағдарламасы (бұдан әрі –

Бағдарлама) Қазақстан Республикасының "Білім туралы" Заңының 5-бабы 6) тармақшасына сәйкес әзірленген.

2. Бағдарлама мақсаты – дүниенің географиялық бейнесін тұтас қабылдайтын, географиялық ойлау қабілеті дамыған, географияның әдістері мен тілін білетін және қолданатын, географиялық мәдениеті бар тұлға тәрбиелеу.

3. Бағдарлама міндеттері:

1) дүниенің географиялық бейнесі – аумақтық табиғи-қоғамдық, антропогендік жүйелердің қасиеттері мен заңдылықтары, адам өміріндегі маңызы туралы көзқарастар жиынтығын қалыптастыру;

2) оқушылардың бойында табиғат пен қоғам арасындағы өзара байланыстарға, осы байланыстардың кеңістіктік ерекшеліктеріне ғылыми көзқарастарды қалыптастыру;

3) оқушылардың география ғылымының түсініктері мен терминдерін меңгеруіне ықпал жасау, кеңістіктік ойлау мен картографиялық дағдыларды қалыптастыру;

4) қоғамдық өндірістің, табиғатты қорғау мен табиғатты тиімді пайдаланудың ғылыми-жаратылыстану, әлеуметтік-экономикалық негіздерін ашу;

5) географиялық білімді күнделікті өмірде, өз іс-тәжірибесінде пайдалану дағдыларын қалыптастыру.

4. Түзету – дамыту міндеттері:

1) еске сақтау, танымдық ақыл-ой әрекетін, логикалық ойлау мен зейінді дамыту;

2) сөз байлығын дамыту, жаңа сөздер, терминдерді орынды қолдану дағдысын қалыптастыру, психологиялық қарым-қатынас жасау қызметін дамыту;

3) ойлау әрекетін түзету, жалпы интеллектуалды дағдыларын дамыту: білу, түсіну, қолдану, салыстыру және қорытындылау;

4) коммуникативтік және әлеуметтік дағдыларын қалыптастыру, өзбетінше теориялық білімге сүйене отырып, күнделікті тұрмыс-тіршілігінде алған білімдерін практикалық тұрғыда қолдану.

2-тарау. Оқу процесін ұйымдастырудың педагогикалық тәсілдері

5. Тірек-қимыл аппараты бұзылған білім алушыларға "География" пәнін оқытуда: сараланған, құзыреттілікке, жеке тұлғаға бағытталған, түзете-дамыту тәсілдері пайдаланады.

6. Сараланған тәсіл – оқыту барысында әр оқушының жеке мүмкіндігі мен ерекшеліктерін ескеруді қажет етеді, негізделген мақсаты: жеке тұлғаны және оның мүдделерін құрметтеу идеясы. Саралау түрлері:

1) оқу материалының көлемі бойынша - оқу деңгейі төмен оқушыларға тапсырманы орындауға ұзақ уақыт беріледі. Оқу деңгейі орта және жоғары топтарға 3 немесе 4-5 деңгейлі тапсырмалар беріледі;

2) оқушыларға көмек көрсету сипаты бойынша - жеке және топтық тапсырмалар орындау барысында, үлгерімі төмен оқушыларға мұғалім тарапынан көмек көрсетіледі;

3) оқушылардың дербестік дәрежесіне қарай саралау – оқу деңгейі төмен оқушыларға негізгі білім деңгейін қалыптастыру қажет, мысалы "Білу және түсіну", "Қолдану", курсты одан әрі ілгерілету және жоғары деңгейдегі білім қалыптастыру үшін жағдай жасау, деңгейі жоғары оқушыларға: "Сараптау", "Синтез", "Бағалау" тапсырмалары бойынша білім-білік дағдысын қалыптастыру.

7. Құзыреттілікке негізделген тәсіл – практикалық бағытты едәуір арттыруға, теориялық білімді практикалық мақсаттарда қолдану қабілетін дамытуға, зерттеуді, эксперимент жасауды, АКТ-мен және басқа да білім көздерімен жұмыс істеуді талап ететін сабақта проблемалық жағдайларды жасауға мүмкіндік береді.

8. Жеке тұлғаға бағытталған тәсіл – физиологиялық, зияткерлік білім беру қажеттіліктеріне негізделген, оқытуды бағдарламалық материалдың күрделілігі әртүрлі деңгейлерге бағдарлануды, білім беру процесіне барлық қатысушылардың ынтымақтастығы үшін, әртүрлі үйлесімдерде авторитаризмге жол бермей, білім мен қабілетке оқушылар тобын таңдауды көздейді.

9. Даму-түзету тәсілі – балалардың жалпы дамуына және білім беру қызметін қалыптастыруға, қазіргі заманда тез және табысты бейімделе алатын адамды дайындауға ықпал етеді, оқушылардың оң мотивациясын дамыту үшін психологиялық-педагогикалық жағдайлар жасау, сенім мен ынтымақтастық атмосферасын құру.

10. Географиядағы пәндік көрнекілік: көрсетілім, үлестірмелі оқу материалдарын көрсету, ақпараттық технологияларды қолдану, оқушылар оқу барысында іздестіру, ақпарат жинақтау, талдау, сипаттау дағдыларын қалыптастыру арқылы АКТ дағдыларын дамыту.

11. Ойынның әр түрлі белсенді тәсілдерін қолдану ерекше білім беру қажеттіліктері бар балаларға интеллектуалдық мүмкіндіктерді табысты дамытуға, сөйлеудің бұзылуын түзетуге, сондай-ақ білім алушылардың өз идеялары мен пікірлерін білдіру үшін және қабілетін дамытуға ынталандыратын жағдайлар жасауға мүмкіндік береді.

12. Оқыту технологиялары:

1) денсаулық сақтау технологиялары;

2) тұлғалық-бағдарлы оқыту;

3) АКТ технологиялары;

4) ойын технологиялары;

5) түсіндірме-көрнекілік технологиялары;

6) топтық өзара іс-қимыл.

13. Оқушылардың денсаулыққа қатысты мүмкіндіктерінің шектеулі екенін ескере, шамадан тыс жұмыстын алдын алу мақсатында сабақ барысында минуттық денежаттығуларын өткізу қажет.

14. "Мектепке дейінгі, орта білім беру ұйымдарын, сондай-ақ арнайы білім беру ұйымдарын жабдықтау нормаларын бекіту туралы" ҚР БҒМ 2016 жылғы 22 қантардағы № 70 бұйрығына сәйкес "География" пәніне қажетті техникалық құралдар: компьютер, проектор, интерактивті тақта, электрондық оқулықтар, географиялық карталар, оқу-бағдарламалық кешендер, тарату дидактикалық материалдар, тақырыптық кестелер, теллурий, глобустар, атластар.

3-тарау. "География" пәнінің мазмұнын ұйымдастыру

15. "География" оқу пәні бойынша оқу жүктемесі:

1) 7-сыныпта – аптасына 2 сағатты, оқу жылында 68 сағатты;

2) 8-сыныпта – аптасына 2 сағатты, оқу жылында 68 сағатты;

3) 9-сыныпта – аптасына 2 сағатты, оқу жылында 68 сағатты;

4) 10-сыныпта – аптасына 2 сағатты, оқу жылында 68 сағатты құрайды.

16. Негізгі мектепте оқыту ұзақтығы 1 жылға артуына байланысты, негізгі пәндер бойынша оқу материалы бөлінеді. Сондықтан 7-9 сыныптардың география курсы төрт оқу жылына созылады: 7-10 сыныптарға.

17. "География" пәні оқу бағдарламасының мазмұны оқытудың бөлімдері арқылы ұйымдастырылған. Бөлімдер сыныптар бойынша күтілетін нәтиже түрінде берілген оқу мақсаттарын қамтитын бөлімшелерден тұрады.

Әр бөлімшеде көрсетілген оқу мақсаттары, мұғалімге оқушыларды дамыту бойынша жұмысты жүйелі жоспарлауға, сонымен қатар олардың жетістіктерін бағалауға, оқытудың келесі кезеңдері туралы ақпарат беруге мүмкіндік береді.

18. 7-сыныпта оқу пәнінің мазмұны 4 бөлімді қамтиды:

1) географиялық зерттеу әдістері;

2) картография және географиялық деректер базасы;

3) физикалық география;

4) әлеуметтік география

19. 8-сыныпта оқу пәнінің мазмұны 5 бөлімді қамтиды:

1) экономикалық география;

2) елтану және саяси география;

3) географиялық зерттеу әдістері;

4) картография және географиялық деректер базасы;

5) физикалық география

20. 9-сыныпта оқу пәнінің мазмұны 6 бөлімді қамтиды:

1) әлеуметтік география;

2) экономикалық география;

3) елтану және география негіздері;

4) географиялық зерттеу әдістері;

5) картография және географиялық деректер базасы;

6) физикалық география: литосфера, атмосфера, гидросфера, биосфера

21. 10-сыныпта оқу пәнінің мазмұны 4 бөлімді қамтиды:

1) физикалық география: табиғи-аумақтық кешендер;

2) әлеуметтік география;

3) экономикалық география;

4) елтану және география негіздері

22. "Географиялық зерттеу әдістері" бөлімі келесідей бөлімшені қамтиды:

1) зерттеу және зерттеушілер.

23. "Картография және географиялық деректер базасы" бөлімі келесідей бөлімшелерді қамтиды:

1) географиялық карталар;

2) географиялық деректер базасы.

24. "Физикалық география" бөлімі келесідей бөлімшелерді қамтиды:

1) литосфера;

2) атмосфера;

3) гидросфера;

4) биосфера;

5) табиғи-аумақтық кешендер

25. "Әлеуметтік география" бөлімі келесідей бөлімшелерді қамтиды:

1) халықтар географиясы.

26. "Экономикалық география" бөлімі келесідей бөлімшелерді қамтиды:

1) табиғи ресурстар;

2) әлеуметтік-экономикалық ресурстар;

3) дүниежүзілік шаруашылықтың салалық және аумақтық құрылымы;

4) дүниежізілік шаруашылықтың даму үрдістері мен көрсеткіштері.

27. "Елтану және саяси география негіздері" бөлімі "Дүниежүзі елдері" бөлімшесін қамтиды.

28. 7-сыныпқа арналған "География" пәннің базалық білім мазмұны:

1) географиялық зерттеу әдістері. Зерттеу және зерттеушілер. Географияны зерттеу нысандары. География ғылымының дамуы. Географиялық дерек көздері.

Географиялық тәжірибелер. Далалық зерттеу әдістері. Географияда графикалық әдістердің қолданылуы;

2) картография және географиялық деректер базасы. Географиялық карталар. Географиялық картосхемаларды қолдану. Географиялық номенклатура. Географиялық деректер базасы. Географиялық деректерді ұйымдастыру;

3) физикалық география. Литосфера. Литосфераның құрылысы мен заттық құрамы. Жердің тектоникалық құрылысы. Литосфераның тектоникалық қозғалыстары. Литосфералық катаклизмдер. Атмосфера. Атмосфера және оның құрамдас бөліктері. Ауа райы және метеорологиялық элементтер. Атмосфералық қолайсыз құбылыстар. Гидросфера. Гидросфера және оның құрамдас бөліктері. Су ресурстарының маңыздылығы. Дүниежүзілік мұхиттың географиялық жағдайы. Дүниежүзілік мұхит суларының қасиеттері. Мұхит суларының қозғалыстары. Мұхиттармен байланысты апаттар. Дүниежүзілік мұхиттың проблемалары. Биосфера. Биосфера және оның құрамдас бөліктері. Топырақ, оның құрамы мен құрылымы. Қазақстанның топырақ түрлері. Топырақтың экологиялық проблемалары. Табиғи-аумақтық кешендер. Табиғи-аумақтық кешендердің қалыптасуы. Табиғи-аумақтық кешендердің түрлері;

4) әлеуметтік география. Халық географиясы. Дүниежүзі халқының тілдік әулеттері мен топтары. Дүниежүзі халқының діни құрамы. Дүниежүзінің тарихи-мәдени аймақтары. Ұлтаралық және дінаралық келісім

29. 8-сыныпқа арналған "География" пәнінің базалық білім мазмұны:

1) экономикалық география. Табиғи ресурстар. Табиғи ресурстардың жіктелуі. Табиғи ресурстарды игерумен байланысты проблемалар. Әлеуметтік-экономикалық ресурстар. Көлік инфрақұрылымы. Әлеуметтік инфрақұрылым. Дүниежүзілік шаруашылықтың салалық және аумақтық құрылымы. Дүниежүзілік шаруашылықтың салалары: ауыл шаруашылығы мен өнеркәсіп;

2) елтану және саяси география негіздері. Дүниежүзі елдері. Дүниежүзі елдерінің географиялық жағдайы. Дүниежүзі елдерінің географиялық және экономикалық-географиялық жағдайы.

3) географиялық зерттеу әдістері. Зерттеу және зерттеушілер. География ғылымының салалары. Географиялық зерттеу әдістерінің түрлері. Географиялық деректерді өңдеу және талдау. Географиялық модельдер. Зерттеу нәтижелерінің ұсыну формалары;

4) картография және географиялық деректер базасы. Географиялық карталар. Тақырыптық карталар және оларды қосымша сипаттау элементтері. Тақырыптық карталарды оқу. Тақырыптық географиялық номенклатура. Географиялық

деректер базасы. Географиялық деректер базасын құрастыруда ақпараттық-коммуникациялық технологиялардың рөлі;

5) физикалық география. Литосфера. Жер бедерінің қалыптасу және таралу заңдылықтары. Жер бедерінің жіктелуі. Материктер мен мұхиттардың ірі орографиялық объектілері. Тау жыныстары мен минералдардың жіктелуі. Пайдалы қазбалардың Тау жыныстары мен минералдардың қалыптасу заңдылықтарына байланысты таралуы. Тау жыныстары мен минералдардың қасиеттері. Тау жыныстарының жасын анықтау. Геологиялық жыл санау мен геохронологиялық кесте. Жер бедерінің адамзат тіршілігі мен шаруашылығына тигізетін әсері. Атмосфера. Климат қалыптастырушы факторлар. Атмосфераның ғаламдық циркуляциясы. Климаттық белдеулер. Материктердің климаттық ерекшеліктері. Климаттың адамзат тіршілігі мен шаруашылығына тигізетін әсері. Адам әрекетінің атмосфераға тигізетін кері әсері. Гидросфера. Құрлық суларының түрлері мен қалыптасуы. Құрлық суларының шаруашылық маңызы. Өзен аңғарының құрылысы. Өзендердің гидрологиялық режимі. Көлдер мен мұздықтар. Құрлық суларының экологиялық проблемалары. Су апаттары. Биосфера. Табиғат зоналары мен биіктік белдеулер. Материктердің табиғи зоналары. Мұхиттардың тіршілік дүниесі. Өсімдік әлемі мен жануарлар дүниесін қорғау. Табиғи-аумақтық кешендер. Географиялық қабықтың құрамы мен құрылысы. Географиялық қабықтың заңдылықтары

30. 9-сыныпқа арналған "География" пәнінің базалық білім мазмұны:

1) әлеуметтік география. Халық географиясы. Халық санағы. Ұдайы өсудің түрлері. Демографиялық көрсеткіштер мен демографиялық жағдай. Демографиялық проблемалар. Демографиялық саясат;

2) экономикалық география. Табиғи ресурстар. Табиғи ресурстарды экономикалық және экологиялық тұрғыдан бағалау. Дүниежүзі аймақтарының табиғи-ресурстық әлеуеті. Табиғи ресурстарды өңдеу технологиясы, орталықтары және дайын өнім түрлері. Әлеуметтік-экономикалық ресурстар. Экономикалық инфрақұрылымның элементтері мен функциялары. Дүниежүзілік шаруашылықтың салалық және аумақтық құрылымы. Дүниежүзілік шаруашылықтың салалық құрамы: өндіруші, өңдеуші және қызмет салалары. Ауылшаруашылық, өнеркәсіп және қызмет салаларын ұйымдастыру түрлері. Ауылшаруашылық, өнеркәсіп және қызмет салаларын орналастыру факторлары. Дүниежүзілік шаруашылық салаларын сипаттау;

3) елтану және саяси география негіздері. Дүние жүзі елдері. Дүниежүзінің саяси картасы. Елдердің саяси типологиясы. Саяси картадағы сандық және сапалық өзгерістер. Дүние жүзі елдерінің саяси-географиялық жағдайы. Саяси

интеграция. Қазақстанның саяси-интеграциялық үдерістердегі мүдделері, бағыттары және бастамалары;

4) географиялық зерттеу әдістері. Зерттеу және зерттеушілер. Қазақстандық географтардың зерттеулері. География ғылымы зерттеулерінің қазіргі заманғы өзекті проблемалары. Географиялық нысандар мен құбылыстарды номинациялау ерекшеліктері. Қазақтың халықтық географиялық терминдері. Зерттеу нәтижелерін ұсынудың академиялық формалары;

5) картография және географиялық деректер базасы. Географиялық карталар. Географиялық нысандарды, үдерістер мен құбылыстарды картадан көрсету тәсілдері. Географиялық номенклатура нысандарын көрсету тәсілдері. Географиялық деректер базасы. Жерді қашықтықтан зерделеу әдістері. Геоақпараттық жүйе технологияларын қолдану аясы;

6) физикалық география. Литосфера. Қазақстан аумағының геологиялық тарихы және тектоникалық құрылымы. Қазақстанның басты орографиялық нысандары. Қазақ оронимдері. Қазақстанда минералды ресурстардың таралу заңдылықтары. Минералды ресурстарды өндіру және өңдеу орталықтары. Қазақстанның минералды ресурстарына баға беру. Минералды ресурстарды игерумен байланысты проблемалар. Атмосфера. Қазақстанның климатын түзуші факторлар. Қазақстанның климаттық жағдайы. Қазақстанның климаттық ресурстары. Қазақстанда қолайсыз және қауіпті атмосфералық құбылыстар. Қазақ халқының атмосфералық және климаттық құбылыстарды номинациялау ерекшеліктері. Гидросфера. Қазақстанның ішкі суларының түрлері. Қазақ гидронимдері. Қазақстанның су ресурстарына экономикалық баға беру. Су ресурстарының экологиялық проблемалары. Қазақстанның ішкі суларының геосаяси проблемалары. Биосфера. Қазақстанның табиғат зоналары мен биіктік белдеулері. Ерекше қорғалатын табиғи аумақтардың түрлері. Қазақстанның табиғи мұрасы. Табиғи хоронимдердің (ерекше қорғауға алынған аумақтар) мағынасы. Ноосфераның қалыптасуы. Қазақстанның ноосфераның дамуына қосқан үлесі

31. 10-сыныпқа арналған "География" пәннің базалық білім мазмұны:

1) физикалық география: Табиғи-аумақтық кешендер. Қазақстанның ірі физикалық-географиялық аудандары. Қазақтың табиғи хоронимдері (физикалық-географиялық аудандардың атауы). Табиғат кешендеріне әсер ететін антропогендік факторлар. Антропогендік ландшафтарды жақсарту жолдары;

2) әлеуметтік география. Халық географиясы. Қазақстан халқының ұлттық және діни құрамы. Дүниежүзі халқының көші-қоны. Қазақстандағы халықтың көші-қоны. Көші-қон саясаты. Еңбек ресурстарының сандық және сапалық

құрамы. Қазақстанның демографиялық жағдайы мен демографиялық саясаты. Елді мекендердің жіктелуі. Елді мекендердің функционалды зоналары. Қазақстандағы ойконимдер. Қазақстандағы елді мекендердің проблемалары. Урбандалу үдерісі. Қазақстандағы урбандалу үдерісіне баға беру;

3) экономикалық география. Табиғи ресурстар. Қазақстанның табиғи-ресурстық әлеуеті. Қазақстанда жекелеген ресурс түрлерін өңдеу технологиялары, орталықтары және дайын өнім түрлері. Табиғатты пайдалану үлгілері мен түрлері. Тұрақты даму. Қазақстанда табиғатты пайдаланумен байланысты проблемалар. Әлеуметтік-экономикалық ресурстар. Ғылыми-техникалық революция үдерісі, бағыттары. Адам әлеуеті даму индексінің көрсеткіштері. Қазақстанда адамдық капиталды дамыту. Қазақстанның индустриялы-инновациялық даму бағыттары. Қазақстанның инновациялық инфрақұрылымы. Қазақстан аймақтары инфрақұрылымының даму деңгейі. Дүниежүзілік шаруашылықтың салалық және аумақтық құрылымы. Қазақстан шаруашылығының салалары. Қазақстанның экономикалық аудандарының шаруашылық салалары мен мамандануы. Дүниежүзілік шаруашылықтың даму үрдістері мен көрсеткіштері. Дүниежүзілік шаруашылықтың субъектілері. Халықаралық географиялық еңбек бөлінісі. Халықаралық экономикалық қатынас түрлері. Дүниежүзілік шаруашылықтың даму көрсеткіштері. Дүниежүзілік шаруашылықтың даму модельдері мен аумақтық құрылымы. Дүниежүзілік шаруашылықтың даму үрдістері. Қазақстанның дүниежүзілік шаруашылықта алатын орны. Қазақстанның халықаралық экономикалық интеграциядағы мүдделері мен мақсаттары, орны;

4) елтану және саяси география негіздері. Дүниежүзі елдері. Елдердің экономикалық даму деңгейі бойынша топтастырылуы. Халықаралық ұйымдардың деңгейлері мен мақсаттары. Қазақстан Республикасының әлеуметтік, экономикалық, саяси-географиялық жағдайы. Қазақстандағы саяси-әкімшілік хоронимдер. Қазақстан Республикасы туралы кешенді географиялық ақпаратты ұсыну формалары

4-тарау. Оқыту мақсаттарының жүйесі

32. Бағдарламада оқыту мақсаттарын пайдалану ыңғайлылығы үшін кодтау енгізілді. Кодта бірінші сан сыныпты, екінші және үшінші сандар – бөлім мен бөлімшенің, төртінші сан – оқыту мақсатының реттік санын білдіреді. Мысалы, 7.2.1.4. кодында "7" - сынып, "2.1" - екінші бөлімнің бірінші бөлімшесі, "4" - оқыту мақсатының реттік саны.

33. Оқыту мақсаттары:

1) "Географиялық зерттеу әдістері" бөлімі:

1-кесте

Бөлімше	Оқыту мақсаттары			
	7-сынып	8-сынып	9-сынып	10-сынып
1.1 Зерттеулер және зерттеушілер	7.1.1.1 географияның зерттеу нысандарын анықтау; 7.1.1.2 саяхатшылар мен зерттеушілердің география ғылымының дамуына қосқан үлесін сипаттап, баға беру; 7.1.1.3 географиялық дерек көздермен жұмыс істеу: карта, сурет, мәтін, фотосуреттер, графикалық материалдар; 7.1.1.4 географиялық нысандардың қасиеттерін тәжірибелік жолмен анықтау; 7.1.1.5 географиялық далалық зерттеу әдістерін қолдану, көрсеткіштерді тіркеу жинақтау, өңдеу, талдау; 7.1.1.6 географиялық нысандардың, құбылыстардың және үдерістердің ерекшеліктерін графикалық түрде көрсете алу: сызба, диаграмма, профиль, график	8.1.1.1 география ғылымының салаларға бөлінуін графикалық түрде көрсетіп түсіндіру; 8.1.1.2 география ғылымы салаларындағы маңызды зерттеулерді анықтау; 8.1.1.3 далалық, картографиялық, теориялық географиялық зерттеу әдістерінің мәнін түсіндіріп, қолдану; 8.1.1.4 сандық және сапалық деректер географиялық деректерді өңдеп, талдау; 8.1.1.5 зерттеу нәтижелерін түрлі формада ұсыну	9.1.1.1 география ғылымының дамуына үлес қосқан қазақстандықтардың зерттеулері туралы баяндау; 9.1.1.2 география ғылымының қазіргі заманғы өзекті зерттеу проблемаларын анықтау; 9.1.1.3 географиялық нысандар мен құбылыстарды номинациялау ерекшеліктерін анықтау; 9.1.1.4 қазақ халқының халықтық географиялық терминдерінің мағынасын түсіндіру; 9.1.1.5 зерттеу нәтижелерін түрлі академиялық формада ұсыну	

2) "Картография және географиялық деректер базасы" бөлімі:

2-кесте

Бөлімше	Оқыту мақсаттары			
	7-сынып	8-сынып	9-сынып	10-сынып
2.1 Географиялық карталар	7.2.1.1 тақырып бойынша картосхемалар жасау; 7.2.1.2 географиялық номенклатура нысандарын картадан көрсету	8.2.1.1 тақырыптық карталарды сипаттайтын қосымша элементтерді құрастыру: профиль, диаграмма, график, кесте; 8.2.1.2 географиялық шартты белгілер мен карталарды сипаттайтын қосымша элементтерді қолданумен тақырыптық карталарды оқу;	9.2.1.1 маңызды географиялық нысандарды, үдерістер мен құбылыстарды карталардан көрсету барысында сипаттау; 9.2.1.2 географиялық номенклатура нысандарын картадан көрсету	

		8.2.1.3 географиялық номенклатура нысандарын кескін картадан көрсету		
2.2 Географиялық деректер базасы	7.2.2.1 географиялық нысандарды топтастырып кесте түрінде көрсету	8.2.2.1 ақпараттық коммуникативтік технологияларды қолдана отырып, географиялық деректер базасын құрастыру	9.2.2.1 жерді қашықтықтан зерделеудің әдістерін сипаттап, маңыздылығы мен ерекшеліктерін түсіндіру; 9.2.2.2 шаруашылық пен ғылым салаларында геоақпараттық технологияларын қолданудың маңыздылығын сипаттау	

3) "Физикалық география" бөлімі:

3-кесте

Бөлімше	Оқыту мақсаттары			
	7-сынып	8-сынып	9-сынып	10-сынып
3.1 Литосфера	7.3.1.1 литосфераның құрылысы мен заттық құрамын анықтау; 7.3.1.2 жердің тектоникалық құрылымы мен литосфералық плиталардың орналасуын картадан көрсетеді және сипаттау; 7.3.1.3 жер қыртысының тектоникалық қозғалыстарын талдау: дрейф, коллизия, субдукция, спрединг; 7.3.1.4 литосфералық катаклизмдердің себеп-салдарын, таралуын түсіндіру; 7.3.1.5 литосфералық катаклизмдер барысында өзін өзі ұстау ережелерін жергілікті компонент негізінде түсіндіру	8.3.1.1 жер бедерінің қалыптасу және таралу заңдылықтарын зерттеу; 8.3.1.2 жер бедері түрлерін жіктеу 8.3.1.3 жер бедері түрлерін жоспар бойынша сипаттау; 8.3.1.4 материктер мен мұхиттарда орналасқан ұқсас орографиялық бірліктерді салыстыру; 8.3.1.5 тау жыныстары мен минералдарды түрлі белгілері бойынша жіктеу; 8.3.1.6 тау жыныстары мен минералдардың қалыптасу заңдылықтарына байланысты пайдалы қазбалардың таралуына талдау жасау; 8.3.1.7 тау жыныстары мен минералдардың қасиеттерін анықтау; 8.3.1.8 геологиялық жылсанау мен геохронологиялық кестені талдап, жер қыртысының және тіршіліктің дамуындағы ірі кезеңдері мен геологиялық оқиғаларды ажырата алу;	9.3.1.1 жергілікті компонентті қосымша қамту негізінде Қазақстанның жер бедерінің геологиялық тарихын және тектоникалық құрылымын анықтау; 9.3.1.2 басты орографиялық нысандарды сипаттау; 9.3.1.3 қазақ оронимдерін жіктеп, мағынасын түсіндіреді және транслитерациясын үш тілде ұсыну; 9.3.1.4 Қазақстанның минералды ресурстарының таралу заңдылықтарын анықтау; 9.3.1.5 Қазақстанның минералды ресурстарын өндіру және өңдеудің басты орталықтарын картадан көрсетіп, сипаттау; 9.3.1.6 Қазақстанның минералды ресурстарына баға беру; 9.3.1.7 минералды ресурстарды игерумен байланысты проблемаларды	

		8.3.1.9 жергілікті компонентті қосымша қамту негізінде жер бедерінің адамзат тіршілігі мен шаруашылығына тигізетін әсеріне баға беру	топтастырып, шешу жолдарын ұсыну	
3.2 Атмосфера	7.3.2.1 атмосфераның құрамын сипаттау; 7.3.2.2 атмосфераның құрылысы мен қабаттарының ерекшеліктерін графикалық түрде бейнелеп, түсіндіру; 7.3.2.3 "ауа райы" ұғымын түсіндіру; 7.3.2.4 метеорологиялық элементтер мен құбылыстарды сипаттап, зерттеу маңыздылығын анықтау; 7.3.2.5 метеорологиялық элементтердің көрсеткіштерін өлшеп, метеорологиялық құрал-жабдықтарды қолданумен тіркеу; 7.3.2.6 жергілікті жер мүмкіндігі бойынша температура, қысым,жел, бұлттылық, жауыншашын, ылғалдылық метеорологиялық элементтерінің көрсеткіштері бойынша синоптикалық графикалық материалдарды жасау; 7.3.2.7 жергілікті компонентті қосымша қамту негізінде қолайсыз атмосфералық құбылыстарды талдай отырып, сақтану шараларын ұсыну	8.3.2.1 климат қалыптастырушы факторларды талдау; 8.3.2.2 атмосфераның ғаламдық циркуляциясын талдау, түсіндіреді; 8.3.2.3 климаттық белдеулерді талдау; 8.3.2.4 әр материкте орналасқан ұқсас климаттық белдеулерді салыстыру; 8.3.2.5 жергілікті компонентті қосымша қамту негізінде климаттың адамзат тіршілігі мен шаруашылығына тигізетін әсеріне баға беру; 8.3.2.6 адамзат әрекетінің атмосфера мен климатқа тигізетін кері әсерін топтастырып, шешу жолдарын ұсыну	9.3.2.1 Қазақстан климатын қалыптастырушы факторларды талдау; 9.3.2.2 Қазақстанның климаттық жағдайын талдау; 9.3.2.3 Қазақстанның климаттық ресурстарын бағалау; 9.3.2.4 Қазақстанда атмосфералық қолайсыз және қауіпті құбылыстардың қалыптасуын,таралу аумақтарын картада көрсетіп, сақтану шараларын ұсыну	
3.3 Гидросфера	7.3.3.1 гидросфера және оның құрамдас бөліктерін сипаттау; 7.3.3.2 су ресурстарының маңыздылығын түсіндіру; 7.3.3.3 дүниежүзілік мұхиттың құрамын,	8.3.3.1 құрлық суларының қалыптасу жолдарын анықтау; 8.3.3.2 құрлық суларының негізгі түрлерінің шаруашылық маңызын түсіндіреді;	9.3.3.1 Қазақстанның ішкі суларын топтастырады, көрсеткіштерін талдайды және сипаттау: өзендер мен көлдер, мұздықтар мен мәңгі тоң, жерасты сулары; 9.3.3.2 қазақ гидронимдерін жіктеп, мағынасын	

	географиялық жағдайын сипаттау; 7.3.3.4 мұхит және оның құрамдас бөліктерін жоспар бойынша сипаттау; 7.3.3.5 мұхит суының қасиеттеріне әсер ететін факторларды анықтау; 7.3.3.6 мұхит суының қозғалыстарын жіктеп, түсіндіру; 7.3.3.7 мұхиттар және теңіздермен байланысты апаттарды топтастырып, сақтану шараларын ұсыну; 7.3.3.8 Дүниежүзілік мұхит проблемаларын топтастырып, шешу жолдарын ұсыну	8.3.3.3 өзен аңғарының құрылысын түсіндіру; 8.3.3.4 қазақстандық компонентті қосымша қамту негізінде өзендердің гидрологиялық режимін түсіндіру; 8.3.3.5 көлдер мен мұздықтарды жоспар бойынша сипаттау; 8.3.3.6 жергілікті компонентті қосымша қамту негізінде құрлық суларының экологиялық проблемаларын жіктеп, шешу жолдарын ұсыну; 8.3.3.7 жергілікті компонентті қосымша қамту негізінде су апаттарының алдын алу шараларын ұсыну	түсіндіреді және транслитерациясын үш тілде ұсыну; 9.3.3.3 Қазақстанның су ресурстарына экономикалық баға беру; 9.3.3.4 жергілікті компонентті қосымша қамту негізіндесу ресурстарының экологиялық проблемаларын талдап, шешу жолдарын ұсыну; 9.3.3.5 Қазақстандағы су ресурстарының геосаяси проблемаларын жіктеп шешу жолдарын ұсыну: трансшекаралық өзендер, Каспий теңізінің мәртебесі	
3.4 Биосфера	7.3.4.1 биосфераның құрамын, құрылымын, шекаралары мен қасиеттерін анықтау; 7.3.4.2 топырақ құрамын, түрлерін анықтап, құрылымын графикалық түрде көрсету; 7.3.4.3 Қазақстанда топырақ түрлерінің таралуын анықтау; 7.3.4.4 жергілікті компонентті қосымша қамту негізінде топырақ ресурстарына баға беру; 7.3.4.5 топырақтардың экологиялық проблемаларын жіктеп, шешу жолдарын ұсыну	8.3.4.1 табиғат зоналары мен биіктік белдеулерінің қалыптасуын түсіндіреді; 8.3.4.2 жоспар бойынша табиғат зоналарын сипаттайды; 8.3.4.3 әр материкте орналасқан ұқсас табиғат зоналар мен биіктік белдеулерді салыстырады; 8.3.4.4 мұхиттағы тіршілік дүниесінің таралуын анықтайды; 8.3.4.5 өсімдік әлемі мен жануарлар дүниесін қорғау қажеттілігін дәлелдейді, қорғау жолдарын ұсыну	9.3.4.1 Қазақстанның табиғат зоналары мен биіктік белдеулеріне салыстырмалы талдау жасау; 9.3.4.2 қорықтар, қорықшалар, ұлттық саябақтар ерекше қорғалатын аумақтарының құрылу мақсатын түсіндіру; 9.3.4.3 Қазақстанның табиғи мұрасына баға беру; 9.3.4.4 тақырыпқа қатысты қазақтың табиғи хоронимдерін жіктеп, мағынасын түсіндіреді және транслитерациясын үш тілде ұсынады; 9.3.4.5 ноосфераның қалыптасу шарттарын зерттеу; 9.3.4.6 Қазақстанның ноосфера дамуына қосқан өзіндік үлесін бағалау	
3.5 Табиғиаумақтық кешендер	7.3.5.1 географиялық қабық, материктер мен мұхиттар, зоналар және белдеулер, ландшафт	8.3.5.1 географиялық қабықтың құрамы мен құрылысын графикалық түрде көрсетіп, түсіндіру;		10.3.5.1 табиғи кө бойынша

	табиғи-аумақтық кешендерінің қалыптасуын түсіндіру; 7.3.5.2 жергілікті компонентті қосымша қамту негізінде түрлі деңгейдегі табиғи кешендерді жоспар бойынша сипаттау	8.3.5.2 географиялық қабық заңдылықтарының маңыздылығын түсіндіру		10.3.5.2 хоронимд мағынасы транлитер ұсыну; 10.3.5.3 компонен антропоге факторлар кешендер 10.3.5.4 ландшафт жолдарын рекультив мелиорац дизайн

4) "Әлеуметтік география" бөлімі:

4-кесте

Бөлімше	Оқыту мақсаттары			
	7-сынып	8-сынып	9-сынып	10-сынып
4.1 Халық геогра фиясы	7.4.1.1 дүниежүзі халықтарының этнолингвистикалық жіктелінуін түсіндіру; 7.4.1.2 дүние жүзі халқының діни құрамы мен діндердің таралу аймақтарын анықтау; 7.4.1.3 халықтың этникалық және діни құрамына байланысты дүниежүзінің тарихи-мәдени/өркениеттік аймақтарының қалыптасуын түсіндіруі; 7.4.1.4 қазақстандық компонентті қосымша қамту негізінде ұлтаралық және дінаралық келісімнің қажеттілігін дәлелдеу және қалыптастыру жолдарын ұсыну		9.4.1.1 халық санын анықтау әдістерін түсіндіру; 9.4.1.2 дүниежүзі елдерін халықтың ұдайы өсу түрі бойынша жіктеу; 9.4.1.3 елдердің демографиялық жағдайын талдап, басты демографиялық көрсеткіштерін есептеу: халық саны, туу және өлім коэффициенттері, табиғи және механикалық өсім, жалпы өсім, жасжыныстық көрсеткіштер, ұлттық және діни құрам; 9.4.1.4 елдердің демографиялық көрсеткіштерін графикалық түрде ұсынып, түсіндіру; 9.4.1.5 дүниежүзі елдерін демографиялық проблемалары бойынша жіктеу; 9.4.1.6 "демографиялық саясат" ұғымын түсіндіре отырып дүниежүзінің жекелеген елдеріне қатысты демографиялық саясаттың өзіндік моделін ұсыну	10.4.1.1 халқының құрамын а 10.4.1.2 миграция бағыттары түсіндіру; 10.4.1.3 көші-қон талдап, б анықтау; 10.4.1.4 саясатын ұсыну; 10.4.1.5 көрсеткіш елдердің салыстыр ресурстар сапалық беру; 10.4.1.6 демограф талдап, саясаттың ұсыну; 10.4.1.7 К мекендер

				10.4.1.8 түрлері м зоналары 10.4.1.9 ойконимд мағынасы транслите тілде ұсы 10.4.1.10 мекендері жіктеп, ұсыну; 10.4.1.11 үдерісінің түсіндіру байланыст проблема жолдарын 10.4.1.12 урбандалу беру.

5) "Экономикалық география" бөлімі:

5-кесте

Бөлімше	Оқыту мақсаттары			
	7-сынып	8-сынып	9-сынып	10-сынып
5.1 Табиғи ресурстар		8.5.1.1 табиғи ресурстарды жіктеу; 8.5.1.2 жергілікті компонентті қосымша қамту негізінде табиғи ресурстардың таралу заңдылықтарын талдау; 8.5.1.3 табиғи ресурстардың шоғырлануын картада көрсету; 8.5.1.4 жергілікті компонентті қосымша қамту негізінде табиғи ресурстарды игерумен байланысты проблемаларды талдап, шешу жолдарын ұсыну	9.5.1.1 табиғи ресурстарды экономикалық және экологиялық тұрғыдан бағалау; 9.5.1.2 дүниежүзі нің жекелеген аймақтарының табиғи ресурстық әлеуетін бағалау; 9.5.1.3 жергілікті компонентті қосымша қамту негізінде жекелеген табиғи ресурстарды өңдеу технологиясын сипаттай отырып, орталықтары мен дайын өнім түрлерін атау	10.5.1.1 табиғи- р бағалау; 10.5.1.2 жекелеген ресурстар технологи орталықта өнім түрл 10.5.1.3 пайдалану түрлерін т 10.5.1.4 белгілері сипаттау; 10.5.1.5 табиғатты проблема шешу жол 10.5.1.6 компонен табиғатты байланыст

5.2 Әлеуметтік-экономикалық ресурс тар		8.5.2.1 қазақстандық компонентті қосымша қамту негізінде көлік инфрақұрылым элементтерін сипаттап, маңыздылығына баға беру; 8.5.2.2 қазақстандық компонентті қосымша қамту негізінде әлеуметтік инфрақұрылымының элементтерін сипаттап, маңыздылығына баға беру	9.5.2.1 қазақстандық компонентті қосымша қамту негізінде экономикалық инфрақұрылымның элементтерін сипаттап, маңыздылығына баға беру	10.5.2.1 техникалы үдерісін, талдау; 10.5.2.2 компонен қамту әлеуетінің көрсеткіш елдерді са 10.5.2.3 капиталы арттыру ж әзірлеу; 10.5.2.4 индустрия инновации бағыттары болжам ж 10.5.2.5 инновации инфрақұр жағдайын жөнінде ұ 10.5.2.6 аймақтары инфрақұр проблема жолдарын
5.3 Дүниежүзілік шаруашылықтың салалық және аумақтық құрылымы		8.5.3.1 ауыл шаруашылық, өнеркәсіп шаруашылық салаларын жіктеу арқылы маңыздылығын түсіндіру	9.5.3.1 өндіруші және өңдеуші, қызмет саласы шаруашылық түрлерін жіктеу; 9.5.3.2 қазақстандық компонентті қосымша қамту негізінде ауылшаруашылық және өнеркәсіп өндірісін, қызмет саласын ұйымдастыру түрлерін сипаттау; 9.5.3.3 қазақстандық компонентті қосымша қамту негізінде ауыл шаруашылық және өнеркәсіп өндірісін, қызмет саласын орналастыру факторларын талдау; 9.5.3.4 дүниежүзі шаруашылығы салаларын жоспар бойынша сипаттау	10.5.3.1 шаруашы жоспар бо 10.5.3.2 экономик аудандар шаруашы анықтап, түсіндіру

5.4 Дүниежүзілік шаруашылықтың даму үрдістері мен көрсеткіштері				10.5.4.1 шаруашы субъектіл 10.5.4.2 география бөлінісіні 10.5.4.3 экономик түрлерін ж 10.5.4.4 шаруашы көрсеткіш жалпы іш ұлттық өн басына ша 10.5.4.5 шаруашы модельде құрылым 10.5.4.6 дү лік шару үрдістерін 10.5.4.7 дүниежүз шаруашы анықтау; 10.5.4.8 халықарал интеграци мен мақ анықтау

6) "Елтану және саяси география негіздері" бөлімі:

6-кесте

Бөлімше	Оқыту мақсаттары			
	7-сынып	8-сынып	9-сынып	10-сынып
6.1 Дүние жүзі елдері		8.6.1.1 қазақстандық компонентті қосымша қамту негізінде елдерді географиялық орнына байланысты топтастыру; 8.6.1.2 қазақстандық компонентті қосымша қамту негізінде елдердің географиялық орнын жоспар бойынша сипаттау; 8.6.1.3 қазақстандық компонентті қосымша қамту негізінде елдерді экономикалық-	9.6.1.1 саяси картаның басты нысандарын сипаттау; 9.6.1.2 елдерді басқару формасы және мемлекеттік құрылымы бойынша топтастыру; 9.6.1.3 саяси картаның сандық және сапалық өзгерістерін талдау; 9.6.1.4 елдердің саяси-географиялық жағдайына баға беру;	10.6.1.1 компонен қамту н экономик бойынша 10.6.1.2 компонен қамту халықарал деңгейі бойынша 10.6.1.3 Қазақстан Республи әлеуметті

		географиялық орнына байланысты топтастыру; 8.6.1.4 қазақстандық компонентті қосымша қамту негізінде елдердің экономикалық географиялық жағдайын жоспар бойынша сипаттау; 8.6.1.5 қазақстандық компонентті қосымша қамту негізінде елдердің экономикалық-географиялық жағдайына баға беру; 8.6.1.6 қазақстандық компонентті қосымша қамту негізінде елдердің экономикалық географиялық жағдайын жақсарту жөнінде ұсыныс жасау	9.6.1.5 саяси интеграцияның қажеттілігі мен мақсаттарын түсіндіру; 9.6.1.6 Қазақстанның саяси интеграциядағы мүдделері мен мақсаттарын талдау	саяси-гео жағдайын беру; 10.6.1.4 саяси-әкім хоронимд мағынасы транслите тілде ұсы 10.6.1.5 Республи кешенді ақпаратт аудитори дайындау

34. Бағдарлама тірек – қимыл аппараты бұзылған білім алушыларға арналған негізгі орта білім беру деңгейінің 7-10 сыныптары үшін "География" пәнінен жаңартылған мазмұндағы үлгілік оқу бағдарламасының ұзақ мерзімді жоспары негізінде осы Бағдарламаның қосымшасына сәйкес жүзеге асырылады. Ұзақ мерзімді жоспарда барлық сынып бойынша әр бөлімде қамтылатын оқу мақсаттарының көлемі белгіленген.

35. Бөлімдер мен тақырыптар бойынша сағат сандарын бөлу мұғалімнің еркіне қалдырылады.

Тірек-қимыл аппараты бұзылған
білім алушыларға арналған
негізгі орта білім беру
деңгейінің 7-10 сыныптары үшін
"География" пәнінен
жаңартылған мазмұндағы
Үлгілік оқу бағдарламасына
қосымша

Тірек-қимыл аппараты бұзылған білім алушыларға арналған негізгі орта білім беру деңгейінің 7-10-сыныптары үшін "География" пәнінен жаңартылған мазмұндағы үлгілік оқу бағдарламасын жүзеге асыру бойынша ұзақ мерзімді жоспары

1) 7-сынып

1-кесте

Ұзақ мерзімді жоспардың бөлімі	Ұзақ мерзімді жоспар бөлімінің мазмұны	Оқыту мақсаттары
1-тоқсан		
1. Бөлім - Географияны зерттеу тәсілдері		

1.1 Зерттеу және зерттеушілер	Географияны зерттеу нысандары	7.1.1.1 географияның зерт анықтау
	География ғылымының дамуы	7.1.1.2 саяхатшылар мен география ғылымының даму сипаттап, баға беру
	Географиялық дерек көздері	7.1.1.3 географиялық дерек істеу: карта, сурет, мәті графикалық материалдар
	Географиялық тәжірибелер.	7.1.1.4 географиялық нысанд тәжірибелік жолмен анықтау
	Далалық зерттеулер әдістері	7.1.1.5 географиялық далалы қолданады, көрсеткіштерді өңдеу, талдау
	Географияда графикалық әдістердің қолданылуы	7.1.1.6 географиялық құбылыстардың және ерекшеліктерін графикалы алу:диаграмма, профиль, гра
2. Бөлім - Картография және географиялық деректер базасы		
2.1 География-лық карталар	Географиялық картосхемаларды қолдану	7.2.1.1 тақырып бойынша жасау
	Географиялық номенклатура	7.2.1.2 географиялық нысандарын картадан көрсет
2.2. География-лық деректер базасы	Географиялық деректерді ұйымдастыру	7.2.2.1 географиялық нысанд кесте түрінде көрсету
2 тоқсан		
3. Бөлім - Физикалық география		
3.1 Литосфера	Литосфераның құрылысы мен заттық құрамы	7.3.1.1 литосфераның құры құрамын анықтау
	Жердің тектоникалық құрылысы	7.3.1.2 Жердің тектоникалы литосфералық плиталард картадан көрсетеді және сип
	Литосфераның тектоникалық қозғалыстары	7.3.1.3 Жер қыртысыны қозғалыстарын талдау: д субдукция, спрединг
	Литосфералық катаклизмдер	7.3.1.4 литосфералық катак салдарын, таралуын түсіндір 7.3.1.5 жергілікті комп литосфералық катаклизмдер өзі ұстау ережелерін түсіндір
3. Бөлім - Физикалық география		
3.2 Атмосфера	Атмосфера және оның құрамдас бөліктері	7.3.2.1 атмосфераның құрам 7.3.2.2 атмосфераның қабаттарының ерекшелікте түрде бейнелеп, түсіндіру
	Ауа райы және метеорологиялық элементтер	7.3.2.3 "ауа райы" ұғымын тү 7.3.2.4 метеорологиялық құбылыстарды сипатт маңыздылығын анықтау;

		7.3.2.5 метеорологиялық көрсеткіштерін өлшеп, құрал-жабдықтарды қолдану 7.3.2.6 жергілікті жер мүм температура, қысым, жел, бұ шашын, ылғалдылық элементтерінің көрсеткіш синоптикалық графикалық жасау
	Қолайсыз атмосфералық құбылыстар	7.3.2.7 жергілікті компонент негізінде қолайсыз құбылыстарды талдай с шараларын ұсыну
3 тоқсан		
3. Бөлім - Физикалық география		
3.3 Гидросфера	Гидросфера және оның құрамдас бөлігі	7.3.3.1 гидросфера және бөліктерін сипаттау
	Су ресурстарының маңыздылығы	7.3.3.2 су ресурстарының түсіндіру
	Дүниежүзілік мұхиттың географиялық жағдайы	7.3.3.3 Дүниежүзілік мұх географиялық жағдайын сип 7.3.3.4 мұхит және оның құ жоспар бойынша сипаттау
	Дүниежүзілік мұхит суларының қасиеттері	7.3.3.5 мұхит суының қасиет факторларды анықтау
	Мұхит суларының қозғалыстары	7.3.3.6 мұхит суының қозға түсіндіру
	Мұхиттармен байланысты апаттар	7.3.3.7 мұхитар мен теңізде апаттарды топтастырып, са ұсыну
	Дүниежүзілік мұхиттың проблемалары	7.3.3.8 Дүниежүзілік мұхит топтастырып, шешу жолдары
3. Бөлім - Физикалық география		
3.4 Биосфера	Биосфера және оның құрамдас бөліктері	7.3.4.1 биосфераның құрам шекаралары мен қасиеттерін
	Топырақ және оның құрамы мен құрылымы	7.3.4.2 топырақ құрамын, т құрылымын графикалық түр
	Қазақстанның топырақ түрлері	7.3.4.3 Қазақстанда топ таралуын анықтау; 7.3.4.4 жергілікті компонент негізінде топырақ ресурстары
	Топырақтың экологиялық проблемалары	7.3.4.5 топырақтардың проблемаларын жіктеп, шеш
3. Бөлім - Физикалық география		
3.5 Табиғи-аумақтық кешендер	Табиғи-аумақтық кешендердің қалыптасуы	7.3.5.1 географиялық қабы материктер, зоналар ж ландшафтар табиғи-аумақт қалыптасуын түсіндіру

	Табиғи-аумақтық кешендердің түрлері	7.3.5.2 жергілікті компонент негізінде түрлі деңгейдегі т жоспар бойынша сипаттау
4 тоқсан		
4. Бөлім - Әлеуметтік география		
4.1 Халық географиясы	Дүниежүзі халқының тілдік әулеттері мен топтары	7.4.1.1 дүниежүзі этнолингвистикалық жіктелі
	Дүниежүзі халқының діни құрамы	7.4.1.2 дүние жүзі халқының діндердің таралу аймақтарын
	Дүниежүзінің тарихи-мәдени аймақтары	7.4.1.3 халықтың этника құрамына байланысты дүн мәдени/өркениеттік қалыптасуын түсіндіру
	Ұлтаралық және дінаралық келісім	7.4.1.4 қазақстандық комп қамту негізінде ұлтаралық келісімнің қажеттілігін қалыптастыру жолдарын ұсы

2) 8-сынып

2 кесте

Ұзақ мерзімді жоспардың бөлімі	Ұзақ мерзімді жоспар бөлімінің мазмұны	Оқы
1-тоқсан		
5. Бөлім - Экономикалық география		
5.1 Табиғи ресурстар	Табиғи ресурстардың жіктелуі	8.5.1 ресур 8.5.1 комп қамт ресур заңд талда 8.5.1 ресур шоғы көрс
	Табиғи ресурстарды игерумен байланысты проблемалар	8.5.1 комп қамт ресур байл проб шеш
5.2 Әлеуметтік-экономика-лық ресурстар	Көлік инфрақұрылымы	8.5.2 комп қамт инфр элем

		маң беру
	Әлеуметтік инфрақұрылым	8.5.2 комп қамт әлеум инфр элем маң беру
5.3 Дүниежүзі-лік шаруашы-лықтың салалық және аумақтық құрылымы	Дүниежүзілік шаруашылықтың салалары: ауыл шаруашылығы мен өнеркәсіп	8.5.3 шару өнер шару салал арқы маң түсін
6. Бөлім - Елтану және саяси география негіздері		
6.1 Дүние жүзі елдері	Дүниежүзі елдерінің географиялық жағдайы	8.6.1 комп қамт геогр байла топта 8.6.1 комп қамт елдер орны бойы
	Елдердің экономикалық географиялық жағдайы	8.6.1 комп қамт эконо геогр байла топта 8.6.1 комп қамт елдер эконо геогр жағд бойы 8.6.1 комп қамт елдер эконо

		геогр жағд 8.6.1 комп қамт елдер геогр эконо геогр жағд жөні
2-тоқсан		
1. Бөлім - Географиялық зерттеу әдістері		
1.1 Зерттеу және зерттеушілер	География ғылымының салалары	8.1.1.1 география ғылым бөлінуін графикалық түрде к 8.1.1.2 география ғылым маңызды зерттеулерді анықт
	Географиялық зерттеу әдістерінің түрлері	8.1.1.3 далалық, картограф географиялық зерттеу ә түсіндіріп, қолдану
	Географиялық деректерді өңдеу және талдау	8.1.1.4 сандық және сапал деректерді өңдеп, талдау
	Географиялық модельдер	8.1.1.5 географиялық құбылыстардың және үдеріст түрлі материалдардан техникаларда жасау арқылы қасиеттерін түсіндіру
	Зерттеу нәтижелерінің ұсыну формалары	8.1.1.6 зерттеу нәтижелері ұсыну
2. Бөлім - Картография және географиялық деректер базасы		
2.1 Географиялық карталар	Тақырыптық карталар және оларды қосымша сипаттайтын элементтер	8.2.1.1 тақырыптық картала қосымша элементтерді құр диаграмма, график, кесте
	Тақырыптық карталарды оқу	8.2.1.2 географиялық шарт карталарды сипаттайты элементтерді қолдана отыр карталарды оқу
		8.2.1.3 географиялық нысандарын кескін картадан
2.2 Географиялық деректер базасы	Географиялық деректер базасын құрастыруда ақпараттық-коммуникациялық технологиялардың рөлі	8.2.2.1 ақпараттық- технологияны қолдана отыр деректер базасын құрастыру
3-тоқсан		
3.Бөлім - Физикалық география		
3.1 Литосфера	Жер бедерінің қалыптасу және таралу заңдылықтары	8.3.1.1 жер бедерінің қалып заңдылықтарын зерттеу
	Жер бедерінің жіктелуі	8.3.1.2 жер бедері түрлерін ж

		8.3.1.3 жер бедері түрлерін сипаттау
	Материктер мен мұхиттардың ірі орографиялық объектілері	8.3.1.4 материктер мен мұхит ұқсас орографиялық бірлікте
	Тау жыныстары мен минералдардың жіктелуі.	8.3.1.5 тау жыныстары мен м белгілері бойынша жіктеу
	Тау жыныстары мен минералдардың қалыптасу заңдылықтарына байланысты пайдалы қазбалардың таралуы	8.3.1.6 тау жыныстары ме қалыптасу заңдылықтары пайдалы қазбалардың таралу
	Тау жыныстары мен минералдардың қасиеттері	8.3.1.7 тау жыныстары ме қасиеттерін анықтау
	Тау жыныстарының жасын анықтау	8.3.1.8 тау жыныстарының әдістерін түсіндіру
	Геологиялық жыл санау мен геохронологиялық кесте	8.3.1.9 - геологиялық геохронологиялық кестені қыртысының және тіршілікт кезеңдері мен геология ажырата алу
	Жер бедерінің адамзат тіршілігі мен шаруашылығына тигізетін әсері	8.3.1.10 жергілікті компонент негізінде жер бедерінің ада шаруашылығына тигізетін әс
3.Бөлім - Физикалық география		
3.2 Атмосфера	Климат түзуші факторлар	8.3.2.1 климат түзуші фактор
	Атмосфераның ғаламдық циркуляциясы	8.3.2.2 атмосфераны циркуляциясын талдап, түсін
	Климаттық белдеулер	8.3.2.3 климаттық белдеулер
	Материктердің климаттық ерекшеліктері	8.3.2.4 әр материкте о климаттық белдеулерді салы
	Климаттың адамзат тіршілігі мен шаруашылығына тигізетін әсері.	8.3.2.5 жергілікті компонент негізінде климаттың адамз шаруашылығына тигізетін әс
	Адамзат әрекетінің атмосфераға тигізетін кері әсері	8.3.2.6 адамзат әрекетінің климатқа тигізетін кері әсе шешу жолдарын ұсыну
3. Бөлім - Физикалық география		
3.3 Гидросфера	Құрлық суларының түрлері мен қалыптасуы	8.3.3.1 құрлық суларынықал анықтау
	Құрлық суларының шаруашылық маңыздылығы	8.3.3.2 құрлық суларының шаруашылық маңызын түсін
	Өзен аңғарының құрылысы	8.3.3.3 өзен аңғарының құры
	Өзендердің гидрологиялық режимі	8.3.3.4 қазақстандық комп қамту негізінде өзендерді режимін түсіндіру
	Көлдер мен мұздықтар	8.3.3.5 көлдер мен мұзд бойынша сипаттау

	Құрлық суларының экологиялық проблемалары.	8.3.3.6 жергілікті компонент негізінде құрлық сулары проблемаларын жіктеп, шеш
	Су апаттары	8.3.3.7 жергілікті компонент негізінде су апаттарын шараларын ұсыну
4 тоқсан		
3. Бөлім - Физикалық география		
3.4 Биосфера	Табиғат зоналары мен биіктік белдеулер	8.3.4.1 табиғат зоналар белдеулерінің қалыптасуын
	Материктердің табиғи зоналары	8.3.4.2 табиғат зоналарын сипаттау; 8.3.4.3 әр материкте орнала зоналар мен биіктік белдеул
	Мұхиттарда тіршілік дүниесі	8.3.4.4 мұхиттағы тіршілік д анықтау
	Өсімдік әлемі мен жануарлар дүниесін қорғау	8.3.4.5 өсімдік әлемі мен ж қорғау қажеттілігін дәл жолдарын ұсыну
3. Бөлім - Физикалық география		
3.5 Табиғи-аумақтық кешендер	Географиялық қабықтың құрамы мен құрылысы.	8.3.5.1 географиялық қабы құрылысын графикалық түсіндіру
	Географиялық қабықтың заңдылықтары	8.3.5.2 географиялық қабық маңыздылығын түсіндіру

3) 9-сынып

3 кесте

Ұзақ мерзімді жоспардың бөлімі	Ұзақ мерзімді жоспар бөлімінің мазмұны	Оқыту мақсаттары
1-тоқсан		
4. Бөлім - Әлеуметтік география		
4.1 Халық географиясы	Халық санағы	9.4.1.1 халық санының а түсіндіру
	Ұдайы өсудің түрлері	9.4.1.2 дүниежүзі елдерін ха түрі бойынша жіктеу
	Демографиялық көрсеткіштер мен демографиялық жағдай	9.4.1.3 елдердің демограф талдап, демографиялық есептеу: халық саны, коэффициенттері, табиғи ж өсім, жалпы өсім, көрсеткіштер, ұлттық және д 9.4.1.4 елдердің көрсеткіштерін графикалы түсіндіреді
	Демографиялық проблемалар	9.4.1.5 дүниежүзі елдерін проблемалары бойынша жік
	Демографиялық саясат	9.4.1.6 "демографиялық түсіндіре отырып жеке

		елдеріне қатысты демограф өзіндік моделін ұсыну
5. Бөлім - Экономикалық география		
5.1 Табиғи ресурстар	Табиғи ресурстарды экономикалық және экологиялық тұрғыдан бағалау	9.5.1.1 табиғи ресурстарды эк экологиялық тұрғыдан бағала
	Дүниежүзі аймақтарының табиғи-ресурстық потенциалы	9.5.1.2 жекелеген дүниежү табиғи-ресурстық әлеуетін ба
	Табиғи ресурстарды өңдеу технологиясы, орталықтары және дайын өнім түрлері	9.5.1.3 жергілікті компонент негізінде жекелеген табиғи р технологиясын сипаттай оты мен дайын өнім түрлерін ата
5. Бөлім - Экономикалық география		
5.2 Әлеуметтік-экономикалық ресурстар	Экономикалық инфрақұрылымның элементтері мен функциялары	9.5.2.1 қазақстандық комп қамту негізінде инфрақұрылымның элемен маңыздылығына баға беру
5.3 Дүниежүзілік шаруашылықтың салалық және аумақтық құрылымы	Дүниежүзілік шаруашылықтың салалық құрамы: өндіруші және өңдеуші және қызмет салалары	9.5.3.1 өндіруші және өңдеу шаруашылық түрлерін жікте
	Ауылшаруашылық, өнеркәсіп және қызмет салаларын ұйымдастыру түрлері	9.5.3.2 қазақстандық комп қамту негізінде ауылша өнеркәсіп өндірісін, қ ұйымдастыру түрлерін сипат
	Ауылшаруашылық, өнеркәсіп және қызмет салаларын орналастыру факторлары	9.5.3.3 қазақстандық комп қамту негізінде ауыл ша өнеркәсіп өндірісін, қ орналастыру факторларын та
	Дүниежүзілік шаруашылық салаларын сипаттау	9.5.3.4 дүниежүзі шаруашы жоспар бойынша сипаттау
2 тоқсан		
6. Бөлім - Елтану және саяси география негіздері		
6.1 Дүние жүзі елдері	Дүниежүзінің саяси картасы	9.6.1.1 саяси картаның ба сипаттау
	Елдердің саяси типологиясы	9.6.1.2 елдерді басқару мемлекеттік құрылымы бойы
	Саяси картадағы сандық және сапалық өзгерістер	9.6.1.3 саяси картаның санд өзгерістерін талдау
	Елдердің саяси-географиялық жағдайы	9.6.1.4 елдердің са жағдайына баға беру
	Саяси интеграция. Қазақстанның саяси-интеграциялық үдерістердегі мүдделері, бағыттары және бастамалары	9.6.1.5 саяси интеграцияны мақсаттарын түсіндіру; 9.6.1.6 Қазақстанның саяси мүдделері мен мақсаттарын т
1. Бөлім - Географиялық зерттеу әдістері		
1.1 Зерттеу және зерттеушілер	Қазақстандық географтардың зерттеулері	9.1.1.1 география ғылымын қосқан қазақстандықтард туралы баяндау

	География ғылымының қазіргі заманғы өзекті зерттеу проблемалары	9.1.1.2 география ғылымын өзекті проблемаларын анықт
	Географиялық нысандар мен құбылыстарды номинациялау ерекшеліктері	9.1.1.3 географиялық құбылыстарды номинацияла анықтау
	Қазақтың халықтық географиялық терминдері	9.1.1.4 қазақ халқын географиялық терминдері түсіндіру
	Зерттеу нәтижелерін ұсынудың академиялық формалары	9.1.1.5 зерттеу нәтижелерін т формада ұсыну
2. Картография және географиялық деректер базасы		
2.1 Географиялық карталар	Географиялық нысандарды, үдерістер мен құбылыстарды картадан көрсету тәсілдері	9.2.1.1 маңызды география үдерістер мен құбылыста көрсету барысында сипаттау
	Географиялық номенклатура нысандарын көрсету тәсілдері	9.2.1.2 географиялық нысандарын картадан көрсет
2.2 Географиялық деректер базасы	Жерді қашықтықтан зерделеу әдістері	9.2.2.1 Жерді қашықтық әдістерін сипаттап, ма ерекшеліктерін түсіндіру
	Геоақпараттық жүйелер технологияларын қолдану аясы	9.2.2.2 шаруашылық пен ғы геоақпарат технологияла маңыздылығын сипаттау
3-тоқсан		
3. Бөлім - Физикалық география		
3.1 Литосфера	Қазақстан аумағының геологиялық тарихы және тектоникалық құрылымы	9.3.1.1 жергілікті компонент негізінде Қазақстанның геологиялық тарихын жә құрылымын анықтау
	Қазақстанның басты орографиялық нысандары	9.3.1.2 басты орографиял сипаттау
	Қазақ оронимдері	9.3.1.3 қазақ оронимдерін ж түсіндіреді және транслитер ұсыну
	Қазақстанда минералды ресурстардың таралу заңдылықтары	9.3.1.4 Қазақстанның ресурстарының таралу анықтау
	Минералды ресурстарды өндіру және өңдеу орталықтары	9.3.1.5 Қазақстанның минера өндіру және өңдеудің бас картадан көрсетіп, сипаттау
	Қазақстанның минералды ресурстарына баға беру	9.3.1.6 Қазақстанның минера баға беру
	Минералды ресурстарды игерумен байланысты проблемалар	9.3.1.7 минералды ресурс байланысты проблемалард шешу жолдарын ұсыну
3.Бөлім - Физикалық география		
3.2	Қазақстанның климатын түзуші факторлар	9.3.2.1 Қазақстан кли факторларды талдау

Атмосфера	Қазақстанның климаттық жағдайы	9.3.2.2 Қазақстанның клим талдау
	Қазақстанның климаттық ресурстары	9.3.2.3 Қазақстанның клима бағалау
	Қазақстанда қолайсыз және қауіпті атмосфералық құбылыстар	9.3.2.4 Қазақстанда атмосф және қауіпті құбылыстард таралу аумақтарын картада шараларын ұсыну
	Қазақ халқының атмосфералық және климаттық құбылыстарды номинациялау ерекшеліктері	9.3.2.5 жергілікті компонент негізінде қазақ халқының ат климаттық құбылыстарды ерекшеліктерін анықтау
4-тоқсан		
3. Бөлім - Физикалық география		
3.3 Гидросфера	Қазақстанның ішкі суларының түрлері	9.3.3.1 Қазақстанның ішкі су көрсеткіштерін талдау және мен көлдер, мұздықтар мен м сулары
	Қазақ гидронимдері	9.3.3.2 қазақ гидронимдерін ж түсіндіреді және транслитер ұсыну
	Қазақстанның су ресурстарына экономикалық баға беру	9.3.3.3 Қазақстанның с экономикалық баға беру
	Су ресурстарының экологиялық проблемалары	9.3.3.4 жергілікті компонент негізінде су ресурстарын проблемаларын талдап, шеш
	Қазақстанның ішкі суларының геосаяси проблемалары	9.3.3.5 Қазақстандағы су геосаяси проблемаларын жолдарын ұсыну: трансше Каспий теңізінің мәртебесі
3. Бөлім - Физикалық география		
3.4 Биосфера	Қазақстанның табиғат зоналары мен биіктік белдеулері	9.3.4.1 Қазақстанның табиғ биіктік белдеулеріне салы жасау
	Ерекше қорғалатын табиғи аумақтардың түрлері	9.3.4.2 қорықтар, қорық саябақтар ерекше қорғалат құрылу мақсатын түсіндіру
	Қазақстанның табиғи мұрасы	9.3.4.3 Қазақстанның табиғ беру
	Табиғи хоронимдердің (ерекше қорғауға алынған аумақтар) мағынасы	9.3.4.4 тақырыпқа қатысты хоронимдерін жіктеп, мағы және транслитерациясын үш
	Ноосфераның қалыптасуы	9.3.4.5 ноосфераның қалы зерттеу
	Қазақстанның ноосфераның дамуына қосқан үлесі.	9.3.4.6 Қазақстанның ноосфе өзіндік үлесін бағалау

4) 10-сынып

4-кесте

Ұзақ мерзімді жоспардың бөлімі	Ұзақ мерзімді жоспар бөлімінің мазмұны	Оқыту мақсаттары
1-тоқсан		
3. Бөлім – Физикалық география		
3.5 Табиғи-аумақтық кешендер	Қазақстанның ірі физикалық-географиялық аудандары	10.3.5.1 Қазақстанның ірі анықтау; 10.3.5.2 Қазақстанның ірі жа жоспар бойынша сипаттау; 10.3.5.3 Қазақстанның аласа жоспар бойынша сипаттау; 10.3.5.4 Қазақстанның биік жоспар бойынша сипаттау
	Қазақтың табиғи хоронимдері (физикалық-географиялық аудандардың атауы)	10.3.5.5 қазақтың табиғи хо мағынасын түсіндіріп, тран тілде ұсыну
	Табиғат кешендеріне әсер ететін антропогендік факторлар	10.3.5.6 жергілікті ком антропогендік факторл кешендеріне әсерін зерттейді
	Антропогендік ландшафттарды жақсарту жолдары	10.3.5.7 антропогендік ландш жолдарын ұсыну: рекульти ландшафттық дизайн;
2-тоқсан		
4. Бөлім - Әлеуметтік география		
4.1 Халық географиясы	Қазақстан халқының ұлттық және діни құрамы.	10.4.1.1 Қазақстан халқын құрамын анықтау
	Дүниежүзі халқының миграциясы.	10.4.1.2 дүниежүзі халқы кө бағыттарын, себеп-салдарын
	Қазақстандағы халықтың миграциясы.	10.4.1.3 Қазақстандағы кө талдап, басты бағыттарын ан
	Миграциялық саясат	10.4.1.4 көші-қон саясатын ұсыну
	Еңбек ресурстарының сандық және сапалық құрамы	10.4.1.5 қазақстандық көр елдердің көрсеткіштерімен с еңбек ресурстарының құрамына баға беру
	Қазақстанның демографиялық жағдайы мен демографиялық саясаты	10.4.1.6 Қазақстанның жағдайын талдап, демогра өзіндік моделін ұсыну
	Елді мекендердің жіктелуі	10.4.1.7 Қазақстандағы елді м
	Елді мекендердің функционалды зоналары	10.4.1.8 елді мекендерд функционалды зоналарын си
	Қазақстандағы ойконимдер	10.4.1.9 Қазақстандағы ойк мағынасын түсіндіреді және үш тілде ұсынады;
	Қазақстанда елді мекендердің проблемалары	10.4.1.10 Қазақстанның проблемаларын жіктеп, шеш

	Урбандалу үдерісі	10.4.1.11 урбандалу үдерісін түсіндіру арқылы байланыст шешу жолдарын ұсыну
	Қазақстанда урбандалу үдерісіне баға беру	10.4.1.12 Қазақстандағы ур баға беру
3-тоқсан		
5. Бөлім - Экономикалық география		
5.1 Табиғи ресурстар	Қазақстанның табиғи-ресурстық потенциалы	10.5.1.1 Қазақстанның әлеуетін бағалау
	Қазақстанда жекелеген ресурс түрлерін өңдеу технологиялары, орталықтары мен дайын өнім түрлері	10.5.1.2 Қазақстанда ж ресурстарды өңдеу технол орталықтары мен дайын өнім
	Табиғатты пайдалану үлгілері мен түрлері	10.5.1.3 табиғатты пайдал түрлерін топтастыру
	Тұрақты даму	10.5.1.4 тұрақты дамуды бағыттарын сипаттау
	Қазақстанда табиғатты пайдаланумен байланысты проблемалар	10.5.1.5 Қазақстанда таби проблемаларын анықтап, ұсыну; 10.5.1.6 жергілікті ком табиғатты пайдалануға ба жүргізу
5.Бөлім - Экономикалық география		
5.2 Әлеуметтік-экономикалық ресурстар	Ғылыми-техникалық революция үдерісі, бағыттары	10.5.2.1 ғылыми-техника үдерісін, даму бағыттарын та
	Адам әлеуеті даму индексінің көрсеткіштері	10.5.2.2 қазақстандық ком қамту негізінде адам әлеуе көрсеткіштерін анықтап, елд
	Қазақстанда адамдық капиталды дамыту	10.5.2.3 Қазақстанда адам ка арттыру жөнінде ұсыныстар
	Қазақстанның индустриялы-инновациялық даму бағыттары	10.5.2.4 Қазақстанның инновациялық даму бағ болжам жасау
	Қазақстанның инновациялық инфрақұрылымы	10.5.2.5 Қазақстанның инфрақұрылымының жағдай жөнінде ұсыныстар әзірлеу
	Қазақстан аймақтары инфрақұрылымының даму деңгейі	10.5.2.6 Қазақстан инфрақұрылымын талдап, пр жолдарын ұсыну
5. Экономикалық география		
5.3 Дүниежүзілік шаруашылықтың салалық және аумақтық құрылымы	Қазақстан шаруашылығының салалары	10.5.3.1 Қазақстан шаруаш жоспар бойынша сипаттау
	Қазақстанның экономикалық аудандарының шаруашылық салалары мен мамандануы	10.5.3.2 Қазақстанның аудандарының шаруашы анықтап, мамандануын түсін
4-тоқсан		
5. Бөлім - Экономикалық география		

5.4 Дүниежүзілік шаруашылықтың даму үрдістері мен көрсеткіштері	Дүниежүзілік шаруашылықтың субъектілері	10.5.4.1 дүниежүзілік субъектілерін сипаттау
	Халықаралық географиялық еңбек бөлінісі	10.5.4.2 халықаралық гео бөлінісінің мәнін анықтау
	Халықаралық экономикалық қатынастар түрлері	10.5.4.3 халықаралық экон түрлерін жіктеп, сипаттау
	Дүниежүзілік шаруашылықтың даму көрсеткіштері	10.5.4.4 дүниежүзілік шар көрсеткіштерін сипаттау: жалпы ұлттық өні оның і шаққанда
	Дүниежүзілік шаруашылықтың даму модельдері мен аумақтық құрылымы	10.5.4.5 дүниежүзілік модельдері мен аумақтық құ
	Дүниежүзілік шаруашылықтың даму үрдістері	10.5.4.6 дүниежүзілік шар үрдістерін талдау
	Қазақстанның дүниежүзілік шаруашылықта алатын орны	10.5.4.7 Қазақстанның шаруашылықтағы орнын ань
	Қазақстанның халықаралық экономикалық интеграциядағы мүдделері мен мақсаттары, орны	10.5.4.8 Қазақстанның экономикалық интеграцияда мақсаттарын, орнын анықтау
6. Бөлім - Елтану және саяси география негіздері		
6.1 Дүние жүзі елдері	Елдердің экономикалық даму деңгейі бойынша топтастырылуы	10.6.1.1 қазақстандық ком қамту негізінде елдерді э деңгейі бойынша топтастыру
	Халықаралық ұйымдардың деңгейлері мен мақсаттары	10.6.1.2 қазақстандық ком қамту негізінде халықар деңгейі және мақсаты бойын
	Қазақстан Республикасының әлеуметтік, экономикалық, саяси-географиялық жағдайы	10.6.1.3 Қазақстан Республик экономикалық, саяси-геогра кешенді баға беру
	Қазақстандағы саяси-әкімшілік хоронимдер	10.6.1.4 Қазақстандағы хоронимдерді жіктеп, мағ және транслитерациясын үш
	Қазақстан Республикасы туралы кешенді географиялық ақпаратты ұсыну формалары	10.6.1.5 Қазақстан Респ кешенді географиялық мақсатты аудиториялар үшін

Қазақстан Республика
Білім және ғылым ми
2022 жылғы 1 сәуір
№ 123 бұйрығын
35-қосымша
Қазақстан Республи
Білім және ғылым Мин
2013 жылғы 3 сәуір
№115 бұйрығына 672- қ

Тірек-қимыл аппараты бұзылған білім алушыларға арналған негізгі орта білім беру деңгейінің 7-10-сыныптары үшін "Биология" пәнінен жаңартылған мазмұнды Үлгілік оқу бағдарламасы

1-тарау. Жалпы ережелер

1. Тірек-қимыл аппараты бұзылған білім алушыларға арналған негізгі орта білім беру деңгейінің7-10-сыныптары үшін "Биология" пәнінен жаңартылған мазмұнды Үлгілік оқу бағдарламасы (бұдан әрі - Бағдарлама) Қазақстан Республикасының "Білім туралы" Заңының 5 бабының 6-тармағына сәйкес әзірленген.

2. Бағдарлама мақсаты - оқушыларға органикалық дүниенің көптүрлілігі, ондағы болып жатқан құбылыстар мен үдерістердіңзаңдары мен заңдылықтары, сонымен қатар адам оның ажырамас бөлігі туралы білім мен түсінік жүйелерін беру және оқыту барысында коррекциялық-дамытушылық түзету жұмыстарын жүргізу.

3. Бағдарлама міндеттері:

1) жер бетіндегі барлық тірі ағзалардың құндылығын түсіну үшін өмірдің құрылымды-функционалды және генетикалық негіздері туралы, тірі табиғаттың негізгі патшылықтары ағзаларының көбеюі мен дамуы, экожүйе, биоалуантүрлілік, эволюция туралы білім жүйесін асыру;

2) экологиялық этика нормалары мен ережелерін, табиғатқа жауапкершілікпен қарауын қалыптастыру;

3) қосымша ғылыми, әдеби және ғаламтор желісінің оқу ақпараттарын қолдану білім-білік дағдыларын қалыптастыру;

4) бақылау, эксперимент, зерттеу жүргізу барысында айналадағы биологиялық құбылыстарды түсінуге білім-білік дағдыларын қалыптастыру, оқушылардың тұлғалық ерекшеліктерін ескере отырыпқасиеттерін дамыту, биологиялық білімдерін практикада қолдануға үйрету.

4. Түзету-дамыту міндеттері:

1) еске сақтау, танымдық ақыл-ой әрекетін, логикалық ойлау мен зейінді дамыту;

2) сөз байлығын дамыту, жаңа сөздер, терминдерді орынды қолдану дағдысын қалыптастыру, психологиялыққарым-қатынас жасау қызметін дамыту;

3) ойлау әрекетін түзету, жалпы интеллектуалды дағдыларын дамыту: білу, түсіну, қолдану, салыстыру және қорытындылау;

4) коммуникативтік және әлеуметтік дағдыларын қалыптастыру, өзбетінше теориялық білімге сүйене отырып, күнделікті тұрмыс-тіршілігінде алған білімдерін практикалық тұрғыда қолдану.

2-тарау. Оқу процесін ұйымдастырудың педагогикалық тәсілдері

5. Белсендіру-бұл оқушының белгілі мақсатқа ұмтылған әрекеті, білімді меңгерудегі өзіндік үйренуі және биология саласындағы білім мен шығармашылықты арттыратын, дағды мен танымдылықты, шеберлікті қалыптастыратын тәсіл.

6. Сараланған тәсіл-оқыту барысында әр оқушының жеке мүмкіндігі мен ерекшеліктерін ескеруді қажет етеді, негізделген мақсаты: жеке тұлғаны және оның мүдделерін құрметтеу идеясы. Саралау түрлері:

1) оқу материалының көлемі бойынша-оқу деңгейі төмен оқушыларға тапсырманы орындауға ұзақ уақыт беріледі. Оқу деңгейі орта және жоғары топтарға 3 және 4-5 деңгейлі тапсырмалар беріледі (Б. Блум таксономиясы);

2) оқушыларға көмек көрсету сипаты бойынша-жеке және топтық тапсырмалар орындау барысында, үлгерімі төмен оқушыларға мұғалім тарапынан көмек көрсетіледі;

3) оқушылардың дербестік дәрежесіне қарай саралау-оқу деңгейі төмен оқушыларға негізгі білім деңгейін қалыптастыру қажет, мысалы "Білу және түсіну", "Қолдану", курсты одан әрі ілгерілету және жоғарғы деңгейдегібілім қалыптастыру үшін жағдай жасау, деңгейі жоғары оқушыларға: "Сараптау", "Синтез", "Бағалау"тапсырмалары бойынша білім-білік дағдысын қалыптастыру.

7. Құзыреттілікке негізделген тәсіл-практикалық бағытты едәуір арттыруға, теориялық білімді практикалық мақсаттарда қолдану қабілетін дамытуға, зерттеуді, эксперимент жасауды, АКТ-мен және басқа да білім көздерімен жұмыс істеуді талап ететін сабақта проблемалық жағдайларды жасауға мүмкіндік береді.

8. Жеке тұлғаға бағытталған тәсіл-физиологиялық, зияткерлік, білім беру қажеттіліктеріне негізделген, оқытуды бағдарламалық материалдың күрделілігі әртүрлі деңгейлерге бағдарлануды, білім беру процесіне барлық қатысушылардың ынтымақтастығы үшін, әртүрлі үйлесімдерде авторитаризмге жол бермей, білім мен қабілетке оқушылар тобын таңдауды көздейді.

9. Даму тәсілі-балалардың жалпы дамуына және білім беру қызметін қалыптастыруға, қазіргі заманда тез және табысты бейімделе алатын адамды дайындауға ықпал етеді.

10. Түзету тәсілдері - оқушылардың оң мотивациясын дамыту үшін психологиялық-педагогикалық жағдайлар жасау, сенім мен ынтымақтастық атмосферасын құру.

11. Жүйелі тәсілдерді қолдану, оқу материалы қол жетімді, жүйелі болуы, біртіндеп күрделену тиіс.

12. Пәндік көрнекілік: көрсету, тарату материалдарының демонстрациясы, презентация, фильмдерді көрсету, түзету сипатына ие иллюстрациялар білім-білік дағдыларын қалыптастыру мақсатында тәжірибені байытуға мүмкіндік береді және зейінді шоғырландырады.

13. Ақпараттық технологияларды қолдану, оқушылар оқу барысында іздестіру, ақпарат жинақтау, талдау, сипаттау дағдыларын қалыптастыру арқылы АКТ дағдыларын дамытады.

14. Ойынның әр түрлі белсенді тәсілдерін қолдану ерекше білім беру қажеттіліктері бар балаларға интеллектуалдық мүмкіндіктерді табысты дамытуға, сөйлеудің бұзылуын түзетуге, сондай-ақ білім алушылардың өз идеялары мен пікірлерін білдіру үшін және қабілетін дамытуға ынталандыратын жағдайлар жасауға мүмкіндік береді.

15. Оқыту технологиялары:

1) денсаулық сақтау технологиялары;

2) тұлғалық-бағдарлы оқыту;

3) АКТ технологиялары;

4) ойын технологиялары;

5) түсіндірме-көрнекілік технологиялары;

6) топтық өзара іс-қимыл.

16. Мүмкіндіктері шектеулі екендігінін ескере отырып, сабақ барысында сергіту жаттығуларын орындау қажет.

17. "Мектепке дейінгі, орта білім беру ұйымдарын, сондай-ақ арнайы білім беру ұйымдарын жабдықтаунормаларын бекіту туралы" ҚР БҒМ 2016 жылғы 22 қантардағы № 70 бұйрығына сәйкес "Биология" пәніне қажетті техникалық құралдар: компьютер, проектор, интерактивті тақта, электрондық оқулықтар, бейнеколлекция, эксперименттер, зертханалық жұмыстар үшін оқу-бағдарламалық кешендер, тақырыптық кестелер, тарату дидактикалық материалы, микроскоп.

3-тарау. "Биология" оқу пәнінің мазмұнын ұйымдастыру

18. "Биология" оқу пәні бойынша оқу жүктемесінің көлемі

1) 7-сыныпта – аптасына 2 сағатты, оқу жылында 68 сағатты;

2) 8-сыныпта – аптасына 2 сағатты, оқу жылында 68 сағатты;

3) 9-сыныпта – аптасына 2 сағатты, оқу жылында 68 сағатты;

4) 10-сыныпта – аптасына 2 сағатты, оқу жылында 68 сағатты құрайды.

19. Негізгі мектепте оқыту ұзақтығы 1 жылға артуына байланысты, негізгі пәндер бойынша оқу материалы бөлінеді. Сондықтан 8-9 сыныптардың биология курсы үш оқу жылына созылады: 8-10 сыныптарға.

20. "Биология" оқу пәнінің оқу бағдарламасының мазмұны оқытудың бөлімдері арқылы ұйымдастырылған. Бөлімдер сыныптар бойынша күтілетін нәтиже түрінде берілген оқу мақсаттарын қамтитын бөлімшелерден тұрады. Әр бөлімшеде көрсетілген оқу мақсаттары, мұғалімге оқушыларды дамыту бойынша

жұмысты жүйелі жоспарлауға, сонымен қатар олардың жетістіктерін бағалауға, оқытудың келесі кезеңдері туралы ақпарат беруге мүмкіндік береді.

21. Бағдарлама 4 бөлімді қамтиды:

1) тірі ағзалардың көптүрлілігі, құрылымы мен қызметтері;

2) көбею, тұқым қуалаушылық, өзгергіштік. Эволюциялық даму;

3) ағза мен қоршаған орта;

4) қолданбалы кіріктірілген ғылымдар.

22. "Тірі ағзалардың көптүрлілігі, құрылымы мен қызметтері" бөлімі келесідей бөлімшелерді қамтиды:

1) тірі ағзалардың көптүрлілігі;

2) қоректену:

3) заттардың тасымалдануы;

4) тыныс алу;

5) бөліп шығару;

6) қозғалыс;

7) координация және реттелу.

23. "Көбею, тұқым қуалаушылық, өзгергіштік. Эволюциялық даму" бөлімі келесідей бөлімшелерді қамтиды:

1) көбею;

2) жасушалық айналым;

3) өсу және даму;

4) тұқым қуалаушылық пен өзгергіштік заңдылықтары;

5) эволюциялық даму мен селекция негіздері.

24. "Ағза мен қоршаған орта" бөлімі келесідей бөлімшелерді қамтиды:

1) биосфера, экожүйе, популяция;

2) адам қызметінің қоршаған ортаға әсері.

25. "Қолданбалы кіріктірілген ғылымдар" бөлімі келесідей бөлімшелерді қамтиды:

1) молекулалық биология мен биохимия;

2) жасушалық биология;

3) микробиология және биотехнология;

4) биофизика.

26. 7-сыныпқа арналған "Биология" пәнінің базалық білім мазмұны:

1) "Экожүйелер". Ортаның экологиялық факторлары: абиотикалық (температура, жарық, pH, ылғалдылық) биотикалық (микроағзалар, жануарлар,өсімдіктер). Зертханалық жұмыс: "Жергілікті жердің экожүйелерін зерттеу (мектеп ауласы мысалында)". Қоректік тізбектер және қоректік торлар.

Модельдеу "Қоректік тізбек пен торды құру". Экологиялық сукцессиялар: Бірінші және екінші реттік сукцессиялар. Экожүйелердің алмасуы. Адам экожүйенің бір бөлігі. Антропогендік фактор. Адам әрекеттерінің экожүйеге жағымсыз әсері. Қазақстанда ерекше қорғалатын аймақтар. Жергілікті жердің ерекше қорғалатын аймақтары. Қазақстан Республикасының Қызыл кітабы. Жергілікті өңірдің ҚР Қызыл кітабына енгізілген жануарлары мен өсімдіктері.

2) "Тірі ағзаларды жүйелеу". Тірі ағзалардың бес патшалығына жалпы сипаттама: прокариоттар, протисталар, саңырауқұлақтар, өсімдіктер, жануарлар. Өсімдіктер мен жануарлардың негізгі жүйелік топтары: Патшалықтар. Типтер. Бөлімдер. Кластар. Өсімдіктер мен жануарларды жүйелеудің маңызы. Омыртқасыз және омыртқалы жануарлардың сыртқы құрылысындағы ерекшеліктер. Дихотомиялық әдіс. Дихотомиялық кілттерді қолдану.

3) "Жасушалық биология". Жасуша, ұлпа, мүше, мүшелер жүйесі түсініктері. Өсімдіктер және жануарлар жасушаларын салыстыру. Жарық микроскобынан көрінетін жасуша құрылымдары: пластидтер, вакуоль, ядро, цитоплазма, жасушалық мембрана, жасушалық қабырға.

"Су және органикалық заттар". Судың қасиеттері: беттік керілу, судың қозғалысы, еріткіштігі, қайнау және балқу температурасы, жылу сыйымдылығы. Судың биологиялық маңызы және оның еріткіш ретіндегі, температураны сақтау мен реттеудегі рөлі. Зертханалықжұмыс "Судың тірі ағзалар үшін маңызы менқасиеттерін зерттеу". Микро- (мырыш, темір, селен, фтор) және макроэлементтердің (магний, кальций, калий, фосфор) тірі ағзалардың тіршілік әрекеті үшін маңызы. Азық-түліктердегі органикалық заттар: нәруыздар, майлар, көмірсулар. Зертханалық жұмыс: "Азық-түліктерде көмірсулар, нәруыздар және майлардың бар болуын зерттеу". Өсімдіктерде макроэлементтердің тапшылығы (азот, калий, фосфор,). Тыңайтқыштар: органикалық және минералдық (азотты, калийлі және фосфорлы).

4) "Заттардың тасымалдануы". Заттар тасымалдануының тірі ағзалардың тіршілік әрекеті үшін маңызы. Заттардың тасымалдануына қатысатын тірі ағзалардың мүшелері мен мүшелер жүйесі. Сабақ және тамыр. Сабақтың ішкі құрылысы: қабық, камбий, сүрек, өзек. Тамыр аймақтары: бөліну, өсу, сору және өткізу аймақтары. Тамырдың ішкі құрылысы: флоэма, ксилема, камбий. Зертханалық жұмыс: "Сабақтың ішкі құрылысын зерттеу". Зертханалық жұмыс: "Тамыр аймақтарын зерттеу". Ксилема, флоэма және олардың құрылымдық элементтері. Жануарлардағы қанайналым мүшелері: буылтық құрттар, ұлулар, буынаяқтылар және омыртқалылар.

5) "Тірі ағзалардың қоректенуі". Жапырақтың құрылысы мен қызметі. Жапырақтың ішкі құрылысы. Лептесік. Жапырақ фотосинтездеуші негізгі арнайы мүше. Судың буланuы мен газдардың алмасуы. Фотосинтезге қажетті жағдайлар. Зертханалық жұмыс: "Фотосинтез үдерісіне қажетті жағдайларды зерттеу".

6) "Тыныс алу". Өсімдіктер мен жануарлар үшін тыныс алудың маңызы. Тынысалу - энергия көзі. Тыныс алу типтері: анаэробты және аэробты. Анаэробты және аэробты тыныс алуды салыстыру: оттегінің қатысында/қатысынсыз, статикалық/динамикалық жұмыс, жылықанды/суыққанды жануарлар. Өсімдіктердің тыныс алуы. Тұқымның немесе өскіндердің тыныс алуы мысалында. Зертханалық жұмыс: "Өсімдіктердің тыныс алуын зерттеу". Омыртқасыз және омыртқалы жануарлардың тыныс алу мүшелері (бунақденелілердің демтүтіктері, балықтарының желбезектері, құстардың және сүтқоректілердің өкпесі). Модельдеу: "Омыртқалы және омыртқасыз жануарлардың тыныс алу жүйесі мүшелерін салыстыру". Тыныс алу мүшелері. Адамның тыныс алу жолдарының құрылысы мен газ алмасу мүшелері. Тыныс алу мүшелерінің аурулары. Тыныс алу мүшелерінің ауруларының себептері мен алдын алу жолдары (өкпе обыры, астма, бронхит, туберкулез, тұмау).

7) "Бөліп шығару". Бөліп шығарудың тірі ағзалар үшін маңызы. Жануарлардағы бөліп шығару өнімдері. Зат алмасудың соңғы өнімдері. Өсімдіктердегі бөліп шығару өнімдері: тыныс алу мен фотосинтездің бастапқы және соңғы өнімдері. Зертханалық жұмыс: "Өсімдіктердің тыныс алу ерекшеліктерін өскіндер мысалында зерттеу". Жануарлардың бөліп шығару жүйелері. Жануарлардың бөліп шығару жүйелерінің құрылысын салыстыру.

8) "Қозғалыс". Өсімдіктердің қозғалысы. Қозғалыстың өсімдіктер тіршілігіндегі маңызы. Өсімдіктердің қозғалу тәсілдері (тропизмдер, таксистер, өсу қозғалыстары). Өсімдіктердің өсуі мен дамуына жарықтың әсері. Жарықтың түсу деңгейіне қарай өсімдіктердің бейімделуі. Фотопериодизм күннің жарық түсу ұзақтығына ағзалардың бейімделуі. Жануарлардың қозғалыс мүшелері. Тірі ағзалардағы қозғалыстың рөлі. Жануарлардың қозғалу тәсілдеріне мысалдар. Жануарлардың мекен ортасы мен қозғалыс тәсілдеріарасындағы байланыстарды анықтау.

9) "Координация және реттелу". Жүйке жүйесінің типтерін салыстыру: диффузиялы, сатылы, түйнекті, түтіктәрізді. Жүйке жүйесінің құрам бөліктері. Жүйке жүйесінің қызметі. Нейронның құрылысы: денесі, дендриттер, аксон. Нейронның қызметтері. Жүйке жүйесінің орталық және шеткі бөлімдері. Жұлын. Ми. Ми бөлімдерінің құрылысы мен қызметтері: сопақша ми, артқы (ми көпірі, мишық), орталық және аралық ми. Үлкен ми сыңарлары. Рефлекстік доға:

рецептор, сезгіш, аралық, қозғалыс нейрондары, жұмыс мүшесі. Зертханалық жұмыс: "Тізе рефлексі". Мінез-құлықтың рефлекторлық табиғаты: шартсыз және шартты рефлекстер. Шартты рефлекстердің сөнуі. Ішкі мүшелер жұмысының жүйкелік реттелуі. Адам ағзасы үшін ұйқының маңызы. Биологиялық ритмдер. Ұйқының кезеңдері: баяу және жылдам ұйқы. Жұмысқа қабілеттілік. Күн тәртібі. Оқу еңбегі мен дене еңбегінің гигиенасы. Күйзеліс. Күйзеліс жағдайларымен күрес және олардың алдын алу әдістері. Жүйке жүйесінің қызметіне алкаголь, темекі, және наркотикалық заттардың әсері.

10) "Тұқымқуалау мен өзгергіштік". Адамда белгілердің тұқым қуалауында гендер мен дезоксирибонуклеин қышқылы (ДНҚ) рөлі. Жүре пайда болған және тұқым қуалайтын белгілер. Хромосоманың құрылымы. Генетикалық материалды сақтаушы және тасымалдаушы дезоксирибонуклеин қышқылы (ДНҚ) жайлы түсінік. Модельдеу "Адам ағзасындағы тұқым қуалайтын және тұқым қуаламайтын белгілерді зерттеу". Әртүрлі ағза түрлерінің хромосомалар саны. Соматикалық және жыныс жасушалар. Гаплоидты және диплоидты хромосомалар жиыны.

11) "Көбею. Өсу және даму". Өсімдіктердің жынысты және жыныссыз көбеюі. Өсімдіктердің жынысты және жыныссыз көбеюінің биологиялық маңызы. Өсімдіктердің өсімді жолмен көбеюі, оның түрлері және табиғаттағы биологиялық маңызы. Өсімдік өсіруде өсімді жолмен көбею тәсілдерін қолдану. Қалемшелеу, сұлатпа өркен, телу (қалемшелермен, көзшелермен), көбею ұлпаларымен. Зертханалық жұмыс: "Өсімдіктердегі вегетативті көбею тәсілдері". Гүл құрылысы. Тозаңдану түрлері. Гүлдеу және тозаңдану. Тозаңдану түрлері (өздігінен, айқас, жасанды). Өсімдіктердегі ұрықтану туралы түсінік және зиготаның түзілуі. Қосарлы ұрықтану. Қосарлы ұрықтанудың биологиялық маңызы. Ағзалардың жеке дамуы түсінігі. Өсімдіктер мен жануарлардағы онтогенез кезеңдері. Бөліну, өсу, көбею, қартаю. Өсімдіктердің өсуі. Сабақтың ұзарып және жуандап өсуі. Камбийдің рөлі. Жылдық сақиналар. Зертханалық жұмыс: "Жылдық сақинаны санау". Жануарлардағы тура және түрленіп даму онтогенез типтері. Бунақденелілердің шала және толық түрленіп дамуына мысалдар. Модельдеу "Жануарлардағы онтогенез типтерін салыстыру".

12) "Микробиология және биотехнология". Бактериялардың формаларының әртүрлілігі. Бактериялардың таралуы. Зертханалық жұмыс: "Пішен таяқшасының сыртқы пішінін қарастыру". Бұршақ тұқымдастардың тамырындағы түйнек бактериялары. Бактерияларды пайдалану. Табиғаттағы және адам өміріндегі бактериялардың маңызы. Зертханалық жұмыс: "Өндірісте йогурт және ірімшік жасауды зерттеу". Патогендермен күрес тәсілдері. Бактериялардың

антибиотиктерге тұрақтылығы. Зертханалық жұмыс: "Антибиотиктер, антисептиктер және залалсыздандыру өнімдерін қолдануды зерттеу". Вирустар. Жасушасыз құрылым иелері вирустардың құрылыс ерекшеліктері.

27. 8-сыныпқа арналған "Биология" пәнінің базалық білім мазмұны:

1) "Жасушалық биология". Жасуша – тірі ағзалардың құрылымдық негізгі өлшем бірлігі. Прокариот және эукариот жасушалардың құрылысы: ядроның болуы және орналасуы, жасуша қабырғасы, жасуша мембранасы, пластидтер, митохондрия, рибосомалар, Гольджи аппараты, вакуоль. Өсімдік ұлпаларының әртүрлілігі: түзуші, жабын, негізгі, өткізгіш, механикалық, бөліп шығарушы ұлпа. Жануар ұлпаларының әртүрлілігі: эпителий, дәнекер, бұлшық ет, жүйке. Зертханалық жұмыс: "Өсімдіктер ұлпаларын жіктеу". Зертханалық жұмыс: "Жануарлар ұлпаларын жіктеу".

2) "Молекулалық биология". Жасушаның құрамындағы органикалық заттар. Мономерлер мен полимерлер арасындағы айырмашылық. Көмірсулар – энергия көзі. Глюкоза, сахароза, гликоген, крахмал, жасұнық пен хитиннің маңызы және қызметтері. Липидтердің қасиеттері мен қызметі. Липидтердің әртүрлілігі: майлар, фосфолипидтер, балауыз. Нәруыздар, қасиеттері мен қызметтері.

3) "Тірі ағзалардың көп түрлілігі". Зертханалық жұмыс: "Өсімдіктер бөлімдеріндегі ерекшелік белгілерді анықтау. Балдырлар, мүктәрізділер, қырықжапырақтәрізділер, ашық тұқымдылар және жабық тұқымдылар. Саңырауқұлақтар патшалығы. Зең саңырауқұлағы: мукор, пеницилл. Біржасушалы саңырауқұлақтар – ашытқы. Көпжасушалы саңырауқұлақтар. Қалпақшалы саңырауқұлақтар. Жеуге жарамды және улы саңырауқұлақтар. Зертханалық жұмыс: "Дара жарнақты және қосжарнақтылар өсімдіктер кластарының белгілерін зерттеу". Буынаяқтылар типі. Хордалылар типі. Сыртқы белгілеріне қарай салыстырмалы сипаттама. Демонстрация "Хордалы жануарлар мен буынаяқтылардың ерекшелік белгілерін анықтау".

4) "Қоректену". Жауын құртының, сиырдың және адамның ас қорыту жүйесінің құрылысы. Модельдеу "Адамның, сиырдың және жауынқұртының" асқорыту жүйесінің құрылысын салыстыру. Тістің құрылысы мен қызметі, сүт тістердің тұрақты тістерге ауысуы. Тіс гигиенасы. Адамның ас қорыту жолдарының құрылысы. Ас қорыту бездері. Ас қорыту мүшелерінің қызметі. Тамақтану гигиенасы. Асқорыту мүшелерінің жұқпалы аурулары және олардың алдын алу. Тағамнан уланудың алдын алу. Алғашқы жәрдем шаралары. Ішек құрт ауруларының алдын алу. Дәрумендер және олардың маңызы. Суда еритін және майда еритін дәрумендер. Дәрумендердің тәуліктік мөлшері. Авитаминоз, гиповитаминоз және гипервитаминоз. А авитаминоздағы ақшам соқыр, В1

авитаминоздағы бери-бери ауруы, С авитаминоздағы қырқұлақ, Д авитаминоздағы мешел аурулары. Зертханалық жұмыс: "Тағамдық заттар құрамынан С дәрумендi анықтау.

5) "Заттардың тасымалдануы". Ағзаның ішкі ортасы және оның маңызы. Лимфа. Лимфа айналымы мен оның маңызы. Гомеостаз. Ағзаның ішкі ортасы: қан, лимфа, ұлпа сұйықтығы. Қанның құрамы мен қызметі. Қан түйіршіктері: эритроциттер, лейкоциттер, тромбоциттер. Плазма. Қанның қызметі: транспорттық, гомеостаздық, қорғаныштық. "Әртүрлі ағзалардың қан жасушаларын зерттеу" зертханалық жұмысы Қан жасушаларын формасына, мөлшеріне, санына және ядросының болуына қарай салыстыру. Иммунитет. Гуморальдық және жасушалық иммунитет. Лейкоциттердің түрлі типтері және олардың қызметтері. Т – және В- лимфоциттердің әрекет етуі. Жұқпалы аурулар және олардың алдын алу: амебалық қантышқақ, фитофтороз, оба, күл, лейшмания, герпес (ұшық). Иммунитет. Иммунитеттің түрлері: туа пайда болған және жүре пайда болған иммунитет. Екпенің (вакцин) түрлері және оның жасанды иммунитетті қалыптастырудағы маңызы. Жұқпалы аурулардың алдын алу. Қан топтары. Қан құю. Резус-фактор. Агглютинация. Резус-конфликт. Буылтық құрттардың(жауын құрт), ұлулардың, буынаяқтылардың және омыртқалылардың жүрегі және қан тамырларының құрылысы мен қызметі. Қан тамырлар жүйесінің түрлері. Ашық және тұйық қанайналым жүйелері. Үлкен және кіші қанайналым шеңберлері. Адамның қанайналым жүйесі. Зертханалық жұмыс: "Дене жаттығуларының жүрек жұмысына әсерін зерттеу". Жүрек - қантамырлар жүйесі аурулары (гипертония, инфаркт, тахикардия, ишемиялық ауру, атеросклероз, инсульт). Аурудың себептері: тұқым қуалайтын ауруларға бейімділік, салауатты өмір салтын дұрыс ұстанбау.

6) "Тыныс алу". Альвеола мен қан арасындағы газ алмасу. Өкпедегі қанның оттекке қанығуы. Ұлпа мен қан арасындағы газ алмасу. Қанның көмірқышқыл газына қанығуы, жасушаның оттекке қанығуы. Тыныс алу және тыныс шығару механизмі. Кеуде қуысының құрылысы. Тыныс алуға және тыныс шығаруға қатысатын бұлшықеттер. Тыныс алу және тыныс шығарудағы көкеттің маңызы. Ауа жүретін жолдардағы қысымның өзгеруі. Тыныс алудың минуттық көлемі. Әртүрлі жастағы, физикалық дамыған, ер және әйел адамдардың өкпесінің тіршілік сыйымдылығы. Тыныс алу қозғалыстарының жиілігі. Шылым шегудің өкпенің тіршілік сыйымдылығына әсері. Зертханалық жұмыс: "Өкпенің тіршілік сыйымдылығын зерттеу".

7) "Бөліп шығару". Зәр шығару жүйесі мүшелерінің құрылысы (бүйрек, несепағар, қуық, несеп жолы) мен қызметі. Бөліп шығару және сүзу мүшелері.

Бүйректің құрылысы (қыртысты және милы қабат, нефрон, пирамида, астауша, бүйрек өзекшелері). Терінің маңызы, құрылысы мен қызметі. Тер бөлінудің реттелуі. Тері ауруларының пайда болу себептері мен салдары (қышыма, теміреткі, безеу бөртпелері). Белгілері мен алдын алу шаралары.

8) "Қозғалыс". Адам қаңқасының құрылысы. Тірек – қимыл жүйесінің маңызы мен қызметі. Сүйектің макро - және микроскопиялық құрылысы. Сүйектің химиялық құрамы. Зертханалық жұмыс: "Сүйектің макро және микроскопиялық құрылысы". Демонстрация "Сүйектің химиялық құрамы". Сүйектің байланыс түрлері: қозғалмайтын, жартылай қозғалмалы, қозғалмалы. Буынның құрылысы және қызметтері. Сүйек буындарының атқаратын қызметіне сәйкес бейімделуі. Бұлшықет ұлпаларының құрылысы мен қызметі (бірыңғай салалы, көлденең жолақты қаңқа, көлденең жолақты жүрек). Зертханалық жұмыс: "Бұлшық ет ұлпаларының құрылысын зерттеу" Адам денесінің бұлшық еттерін жіктеу. Гиподинамия. Сымбаттың бұзылуы және жалпақтабандылықтың пайда болу себептері. Сымбаттың бұзылуы мен жалпақтабандылықтың алдын алу шаралары.

9) "Биофизика". Тік жүруге байланысты адам қозғалуының биомеханикалық ерекшеліктері. Тік жүруге байланысты адамның қаңқа құрылысының ерекшеліктері. Тік жүруге байланысты бұлшық еттің маңызы. Тік жүру кезіндегі дененің ауырлық орталығы. Адам денесіндегі иіндер.

10) "Координация және реттелу". Көру мүшелерінің құрылысы. Көрудің маңызы. Көру қызметінің бұзылуы. Көру гигиенасы. Зертханалық жұмыс: "Көру жітілігі мен көру аймағының шегін зерттеу". Есту мүшесінің құрылысы. Естудің маңызы. Естудің бұзылу себептері. Есту мүшесінің гигиенасы. Зертханалық жұмыс "Дыбысты қабылдау ерекшеліктерін зерттеу" (құлақтың есту қабілетін анықтау). Таяқшаның, құтышаның және түкті жасушалардың құрылымы мен қызметі. Зертханалық жұмыс: "Соқыр дақты анықтау, түстердің аралсуына тәжірибе, дыбыстың ауа және сүйек арқылы өтуі". "Гормондар", "Гуморальдық реттелу" ұғымдары. Эндокринді, экзокринді және аралас бездердің орналасуы және қызметі. Бездерден бөлінетін гормондар. Эндокринді бездер қызметінің бұзылуынан туындаған аурулар (гипо- және гиперфункция). Адам денесінде орналасқан тері рецепторлары (терморецепторлар, механорецепторлар, ноцицепторлар) Зертханалық жұмыс: "Тері сезімталдығын зерттеу". Жылықанды жануарлардың тұрақты температураны сақтауындағы терінің рөлі. Температураға сезімталдық. Терморецепторлардың температураның өзгеруіне бейімделуі.

28. 9-сыныпқа арналған "Биология" пәнінің базалық білім мазмұны:

1) "Көбею". Митоз. Мейоз. Митоз бен мейоздың биологиялық маңызы. Жануарлардың көбею формалары. Жыныссыз көбею типтері. Жынысты көбею.

Мүктер мен қырықжапырақтардың тіршілік циклі. Гаметофит. Спорофит. Ашық тұқымды және жабық тұқымды өсімдіктердің тіршілік циклі.

2) "Өсу және даму". Эмбрионалдық даму кезеңдері: бластула, гаструла, нейрула. Ұлпалар мен мүшелердің дифференциялануы. Органогенез.

3) "Тұқым қуалаушылық пен өзгергіштік заңдылықтары". Тұқым қуалаушылық пен өзгергіштіктің эволюциядағы маңызы. Өзгергіштік пен қоршаған орта жағдайларына бейімделгіштік арасындағы өзара байланыс. Қолдан сұрыптау және оның селекция үшін маңызы. Қолдан сұрыптау түрлері. Мәдени өсімдіктер мен үй жануарларының шығу орталықтары. Қазақстан аумағында кездесетін егістік дақылдар мен үй жануарларының қолтұқымдары. Маңызды белгілер.

4) "Биосфера, экожүйе, популяция". Экожүйелердің компоненттері. Су және құрлық экожүйелері. Модельдеу "Су және құрлық экожүйелерін салыстыру". Популяцияның құрылымының негізгі сипаттамалары және ерекшеліктері. Ағзалардың тіршілікке қабілеттілігінің әртүрлі тәсілдері. (Тіршілікті сақтаудың К және r стратегиялары). "Жыртқыш-жемтік" қарым-қатынас түрі. Популяция санының өзгеруі. Тірі ағзалардың өзара қарым-қатынас түрлері. Ағзалардың тікелей және жанама қарым-қатынас түрлері. Қоршаған орта жағдайларының өзгерістеріне ағзалардың бейімделуі.

5) "Адам қызметінің қоршаған ортаға әсері". Адамның табиғаттағы рөлі. Табиғатты тиімді пайдалану. Табиғатты қорғау. Биологиялық алуан түрлілікті сақтау. Дүниежүзілік Тұқым қоры. Қазақстан Республикасының экологиялық проблемалары. Себептері мен салдарлары. Оларды шешу жолдары.

6) "Жасушалық биология". Жасушаның негізгі компоненттерінің қызметтері. Жасуша құрылымдары: плазмалық мембрана, цитоплазма, ядро, эндоплазмалық тор, жасуша орталығы, рибосомалар, Гольджи аппараты мен лизосомалар, митохондрия, пластидтер, қозғалыс органоидтары, жасушаның қосындылары. Құрылыстары және атқаратын қызметтері. Жасушалардың сызықтық ұлғаюын есептеу. Ұлғаю, актуальды өлшемі және суреттің нақты өлшемі. Өлшем бірліктерін СИ жүйесіне аудару (сантиметр-миллиметр-микрометр-нанометр). Модельдеу "Микрофотографияларды пайдаланып жасушаның сызықтық ұлғаюын есептеу".

7) "Тірі ағзалардың көп түрлілігі. Биосфера және экожүйе". Әртүрлі түрлерді сипаттауда бинарлық номенклатуранықолдану. Зертханалық жұмыс: "Анықтағыш көмегімен өсімдіктер мен жануарлар түрлерін (жергілікті жердің) анықтау". Популяцияның өсуінің экспоненциалды және сигмоидты қисығы. Экожүйедегі энергия тасымаланың тиімділігі. Энергия ағыны және қоректік

тізбектер. Экологиялық пирамида түрлері. Табиғаттағы көміртек пен азот айналымы. Биосферадағы биохимиялық үрдістер. Топырақ пен шөгінді жыныстар түзудегі тірі ағзалардың рөлі.

8) "Адам қызметінің қоршаған ортаға әсері". Пайдалы қазбаларды өндірудің қоршаған орта мен адам денсаулығына әсері. Пестицидтердің қоршаған орта мен адам денсаулығына әсері. Жылыжай эффктісі (булану) және озон қабатының жұқаруы. Дүниежүзілік мұхит деңгейінің, су мен атмосфера температурасының көтерілуінің тірі ағзаларға әсері.

9) "Қоректену". Ыдырау үдерісі. Асқорыту ферменттерінің әсері. Асқорытудағы ферменттердің маңызы. Сіңіру және бөліп шығару. Ферменттердің әсер ету механизмі. Ферменттің белсенді орталығы. Зертханалық жұмыс: "Ферменттердің белсенділігіне әр түрлі жағдайлардың (температура, pH) әсерін зерттеу". Өттің әсерінен майлардың эмульгациясы. Зертханалық жұмыс "Өттің әсерінен майлардың эмульгациялануын зерттеу".

10) "Заттар тасымалы". Активті және пассивті тасымалдардың ұқсастығы мен айырмашылығы. Жасуша мембранасы арқылы тасымалдану. Белсенді тасымалдану кезіндегі энергияның жұмсалуы. Сыртқы және ішкі факторлардың транспирацияға әсері. Зертханалық жұмыс: "Транспирацияүдерісі кезіндегі сыртқы факторларды (температура, ылғалдылық пен су буының қысымы, ауа қозғалысын) зерттеу. Зертханалық жұмыс: "Ішкі факторларды: Буландыратын беттің ауданы және бұл беттік ауданның өсімдік көлеміне қатынасының (сірқабық (кутикула) мен лептесіктер) транспирация үдерісіне әсері". Сыртқы факторлардың флоэмада зат тасымалына әсері: температура, ылғалдылық, жарық.

11) "Тыныс алу". Анаэробты және аэробты тыныс алу. Анаэробты және аэробты тыны салу үдерістерін химиялық реакция теңдеулерін қолданып қарастыру. Анаэробты және аэробты тыныс алудың тиімділіктері. Аэробты, анаэробты тынысалу үдерістерімен байланысты бұлшық еттердің қажуы. Аэробты және анаэробты тынысалуға физикалық жүктемелердің әсері.

12) "Бөліп шығару". Нефронның құрылысы және қызметі. Ультрафильтрация. Абсорбция және таңдамалы реабсорбция. Несептің құрамы. Фильтрация мен кері фильтрацияның себептері. Бүйрек жұмысына әсер ететін факторлар: тамақтану рационы, дене температурасының күрт түсуі, дәрілік препараттар, созылмалы және инфекциялық аурулар (кариес, іріңді ангина. Зәр шығару жүйесінің гигиенасы. Бүйрек және зәр шығару жүйесінің аурулары: пиелонефрит, цистит, бүйрекке тастың жиналуы. Себептері және алдын алу шаралары. Құрлықта, шөлде, тұщы және тұзды суларда тіршілік ететін тірі ағзалардың зат алмасуының

соңғы өнімдері. Құрамында азоты бар органикалық заттардың ыдырау өнімдері: аммиак, несепнәр, несеп қышқылы.

29. 10-сыныпқа арналған "Биология" пәнінің базалық білім мазмұны:

1) "Координация және реттелу". Нейрондардың түрлері мен қызметтері. Жүйке ұлпасының қызметі (глиальды жасушалар). Аксондардың миеленді және миеленсіз қабықтары. Синапстар және медиаторлар. Модельдеу "Жүйке ұлпаларын зерттеу". Миеленді, миеленсіз аксондарда жүйке импульстарының туындауы және өткізілуі. Өткізу жылдамдығы. Мембраналық потенциал, тыныштық потенциалы және әрекет потенциалы. Модельдеу "Жүйке импульстарының туындауы мен таралу жылдамдығын зерттеу". Тірі ағзалардағы электрлік үдерістер. Электрорецепторлар және электрлі мүшелер. Тыныс алу мен тыныс шығарудың реттелуі мысалында нейрогуморальдық реттелу механизмі. Жүйкелік және гуморальдық реттелуді салыстыру. Ағзаның күйзеліске бейімделуі. Нейрокомпьютерлік интерфейс. Компьютер мен ми арасындағы ақпарат алмасу жүйесі. Гомеостазды тұрақты ұстаудың механизмдері. Өсімдіктердің өсуі мен дамуын реттеуші. Зертханалық жұмыс: "Ауксиннің өсімдіктерге әсерін зерттеу".

2) "Қозғалыс". Бұлшық еттің жұмысы. Демонстрация "Негізгі бұлшық еттердің жұмысын өзіндік бақылау, иық белдеуінің қол қозғалысындағы рөлі. Бұлшық ет қозғалысын реттеу". Зертханалық жұмыс: "Статикалық және динамикалық жұмыс кезіндегі бұлшық еттің қажуын зерттеу".

3) "Молекулалық биология". Дезоксирибонуклеин қышқылы (ДНҚ) молекулалық құрылысының принцптері: нуклеотидтердің комплементарлылығы. Модельдеу "Дезоксирибонуклеин қышқы (ДНҚ) молекуласын құру".

4) "Жасушалық цикл". Интерфаза. Интерфаза кезеңдері: Gl, S және G2. Митоз. Митоз фазалары. Зертханалық жұмыс: "Пияз тамыр ұшындағы жасушалардан митозды зерттеу". Митоз. Митоз фазалары. Мейоз бен митозды салыстыру. Модельдеу "Митоз кезеңдерңн зерттеу".

5) "Тұқым қуалаушылық пен өзгергіштік заңдылықтары". Г.Мендель анықтаған белгілердің тұқым қуалаушылық заңдылықтары. Тұқым қуалаушылықты зерттеудің гибридологиялық әдісі. Тұқым қуалаушылықтың генетикалық заңдылықтарының цитологиялық негіздері. Гамета тазалығы заңы және оның цитологиялық негіздемесі. Моногибридті және дигибридті будандастыру. Басымдылық заңы. Ажырау заңы. Басымдылық заңы. Ажырау заңы. Аллельді гендердің әрекеттесуі: толық және толымсыз. Доминанттылық белгілердің пайда болуы. Талдаушы шағылыстыру ұғымы мен оның практикалық маңызы. Жыныс генетикасы. Жынысты анықтаудың генетикалық механизмі.

Жыныспен тіркесіп тұқымқуалау. Гемофилия және дальтонизм. Адам қан топтарының тұқымқуалау заңдылықтары. Резус-фактор. Адам генетикасы. Адамның тұқымқуалау белгілерін зерттеу әдістері. Адамның генетикалық ауруларының алдын алу. Адамның генеалогиялық шежіре ағашын құру. Модельдеу "Адамның генеалогиялық шежіре ағашын құру". Өнімділікті арттыратын заманауи ауыл шаруашылық технологиялары. Өнімділігі жоғары ауылшаруашылықты жүргізудің жаңа баламалы жолдары.

6) "Микробиология және биотехнология". Биотехнологиялық үдерістің жалпы сызбасы және биотехнологияда алынатын өнімдері (медицинада, өнеркәсіпте және ауыл шаруашылығында). Инсулин өндірісі.

7) "Көбею". Адамның жыныс жүйесінің құрылымы мен қызметі. Зертханалық жұмыс "Аталық және аналық гаметалардың құрылысын зерттеу". Екінші реттік жыныстық белгілер. Ұлдар мен қыздардың жыныстық жетілуі. Биологиялық және әлеуметтік жетілу. Менструалдық цикл. Менструалдық циклдағы эстроген мен прогестерон гормондарының маңызы. Контрацепция түрлері, олардың қолданылуы мен маңызы. Жыныстық жолмен берілетін аурулар: Жүре пайда болған иммундық дефицитінің синдромы (ЖИТС), сифилис, гонорея, гепатит В,С. Алдын алу шаралары.

8) "Өсу және даму". Құрсақта даму. Ұрықтық дамудың алғашқы кезеңдері. Ұрықтың қалыптасуы мен дамуы. Шылым шегу, есірткі мен ішімдіктің адам ұрығының дамуына тигізетін әсері.

9) "Эволюциялық даму". Эволюциялық ұғымдардың қалыптасуы және дамуы. Ч.Дарвиннің эволюциялық ілімінің негізгі қағидалары. Эволюцияның қазіргі заман теориясының пайда болуы. Эволюцияның қозғаушы күштері. Табиғи сұрыпталу нәтижесіндегі бейімделушілік. Эволюциялық үдерістегі өзгергіштіктің (мутациялық, комбинтивтік) рөлі. Табиғи сұрыпталу, оның түрлері (қозғаушы және тұрақтандырушы). Тіршілік үшін күрес (түрішілік, түраралық). Модельдеу "Бейімделгіштікті табиғи сұрыпталу нәтижесі ретінде зерттеу (көбелек)". "Түр" ұғымының анықтамасы. Түрдің құрылымы. Түр критерийлері. "Түр түзілу" ұғымы. Түр түзілудің тәсілдері мен механизмдері.

4-тарау. Оқыту мақсаттарының жүйесі

30. Бағдарламада оқыту мақсаттарын пайдалану ыңғайлылығы үшін кодтау енгізілді. Кодта бірінші сан сыныпты, екінші және үшінші сандар – бөлім мен бөлімшенің, төртінші сан – оқыту мақсатының реттік санын білдіреді. Мысалы, 7.2.1.4. кодында "7" - сынып, "2.1" - екінші бөлімнің бірінші бөлімшесі, "4" - оқыту мақсатының реттік саны.

31. Күтілетін нәтижелер бойынша оқыту мақсаттарының жүйесі:

1) "Тірі организмдердің көп түрлілігі, құрылымы мен қызметтері" бөлімі:

1-кесте

Бөлімшелер	Оқыту мақсаттары			
	7-сынып	8-сынып	9-сынып	10-сынып
1. Тірі ағзалардың көптүрлілігі	7.1.1.1 жүйелеудің маңызын түсіндіру; 7.1.1.2 жүйеленуде тірі ағзалардың орынын анықтау; 7.1.1.3 омыртқасыз және омыртқалы жануарлардың құрылысының айырмашылық белгілерін сипаттау; 7.1.1.4 жекелеген ағзаларға қарапайым дихотомиялық кілттерді қолдану	8.1.1.1 балдырлар мүктәрізділер, қырықжапырақ тәріздестер, ашықтұқымдылар және жабықтұқымдылар мысалында өсімдік-тердің ерекшеліктерін сипаттау; 8.1.1.2 саңырауқұлақтардың ерекшелік белгілерін сипаттау; 8.1.1.3 даражарнақты және қосжарнақты өсімдіктер кластарын негізгі белгілеріне қарай ажырату; 8.1.1.4 буынаяқтылар мен хордалы жануарлар кластарын ерекше белгілері бойынша тану	9.1.1.1 әртүрлі түрлерді сипаттауда бинарлы номенклатураны қолдану; 9.1.1.2 өсімдіктер мен жануарлардың түрлерін ерекшелік белгілері бойынша танып білу (анықтағыш бойынша)	
2. Қоректену	7.1.2.1 жапырақтың ішкі құрылысын сипаттау және құрылысы мен оның қызметі арасындағы өзара байланысты түсіндіру 7.1.2.2 фотосинтез үдерісі үшін қажетті жағдайларды зерттеу	8.1.2.1 омыртқасыздар, күйіс қайыратын жануарлар мен адамның ас қорыту жүйесінің құрылысын салыстыру; 8.1.2.2 әртүрлі типті тістердің құрылысы мен қызметтері арасындағы байланы-сын және тісті күту ережелерін сипаттау; 8.1.2.3 адамның ас қорыту жүйесінің құрылысы мен қызметтері арасындағы өзара байланысты түсіндіру; 8.1.2.4 ас қорыту жолы ауруларының себептерін және астан улану белгілерін анықтау; 8.1.2.5	9.1.2.1 адамның асқорыту жолдарындағы үдерістерді сипаттау; 9.1.2.2 ас қорыту үдерісіндегі органикалық заттар мен сәйкес ферменттердің арасындағы байланысты орнату; 9.1.2.3 ферменттердің белсенділігіне әсер ететін әр түрлі жағдайларды (температура, pH) зерттеу; 9.1.2.4 өттің әсерінен майлардың эмульгациялануы үдерісін зерттеу	

		адам ағзасындағы дәрумендердің маңыздылығын сипаттау; 8.1.2.6 құрамында дәрумендердің маңызды мөлшері бар азық-түліктер тізімін жасау; 8.1.2.7 азық-түлік құрамындағы С дәрумені н анықтау		
3. Заттардың тасымалдануы	7.1.3.1 тірі ағзалардағы қоректік заттардың тасымалының маңызын түсіндіру; 7.1.3.2 өсімдіктерде заттардың тасымалына қатысатын мүшелерді танып білу; 7.1.3.3 сабақ пен тамырдың ішкі құрылысын зерттеу; 7.1.3.4 сабақ және тамырдың құрылысы мен қызметтерінің өзара байланысын сипаттау; 7.1.3.5 ксилема мен флоэма элементтерінің құрылысын салыстыру; 7.1.3.6 жануарларда заттар тасымалына қатысатын мүшелерді танып білу	8.1.3.1 құрамы мен қызметін сипаттау; 8.1.3.2 дайын микропрепараттар арқылы әртүрлі ағзалардың қан жасушаларының құрылыс ерекшеліктерін зерттеу; 8.1.3.3 лейкоциттердің түрлі типтерінің қызметтерін сипаттау; 8.1.3.4 гуморальдық және жасушалық иммунитетті салыстыру; 8.1.3.5 лимфа жүйелерін және қан, ұлпалық сұйықтық пен лимфа арасындағы өзара байланысты сипаттау; 8.1.3.6 аурулардың алдын алуындағы вакцинацияның ролін бағалау; 8.1.3.7 агглютинация және резус-конфликт механизмдерін түсіндіру; 8.1.3.8 жануарлардың жүрегінің құрылысы мен қантамыр жүйелерінің маңызын сипаттау; 8.1.3.9 қантамыр қабырғасының құрылысы мен олардың қызметі арасындағы байланысты орнату;	9.1.3.1 активті және пассивті тасымалдарды салыстыру; 9.1.3.2 өсімдіктердегі транспирация үдерісінің мәнін түсіндіру; 9.1.3.3 ішкі және сыртқы факторлардың транспирацияға әсерін зерттеу; 9.1.3.4 сыртқы факторлардың флоэма арқылы заттардың тасымалдануына әсерінзерттеу	

		8.1.3.10 жануарлардың қантамырлар жүйесінің түрлерін сипаттау; 8.1.3.11 дене жаттығуларының жүрек жұмысына әсерін зерттеу; 8.1.3.12 жүйесі мүшелерінің ауруларының себептері мен ауру белгілерін сипаттау		
4. Тыныс алу	7.1.4.1 тірі ағзалар үшін тыныс алудың маңызын сипаттау; 7.1.4.2 анаэробты және аэробты тыныс алу типтерін ажырату; 7.1.4.3 өсімдіктердің тыныс алу үдерісін зерттеу; 7.1.4.4 омыртқасыз және омыртқалы жануарлардың тыныс алу мүшелерін салыстыру; 7.1.4.5 адамның тыныс алу мүшелері құрылысының ерекшеліктерін танып білу; 7.1.4.6 тыныс алу мүшелерінің ауыруларының себептері мен олардың алдын алу жолдарын түсіндіру	8.1.4.1 өкпе меңұлпадағы газ алмасу механизмдерін сипаттау; 8.1.4.2 тыныс алу және тыныс шығару механизмін түсіндіру; 8.1.4.3 өкпенің тіршілік сыйымдылығын анықтау және қалыпты жағдайдағы және дененің физикалық жүктемесі кезіндегі тыныс алудың минуттық көлемін анықтау	9.1.4.1 тыныс алу реакциясының химиялық теңдеуін пайдалана отырып, анаэробты және аэробты тыныс алуды салыстыру, 9.1.4.2 бұлшықет қажуы және аэробты, анаэробты тыныс алу үдерістері арасындағы байланысты қарастыру	
5. Бөліп шығару	7.1.5.1 ағзалардың тіршілік әрекетіндегі бөліп шығарудың маңызын сипаттау; 7.1.5.2 өсімдіктердегі бөліп шығару ерекшеліктерін зерттеу; 7.1.5.3 омыртқасыз және омыртқалы жануарлардың бөліп шығару жүйелерінің құрылысын салыстыру	8.1.5.1 адамның зәр шығару жүйесі мүшелерінің құрылысы мен қызметтерін сипаттау; 8.1.5.2 бүйректің құрылымдық бөліктерін танып білу; 8.1.5.3 терінің құрылысы мен оның бөліп шығарудағы маңызын сипаттау; 8.1.5.4 тері ауруларын және оның алдын алу шараларын түсіндіру	9.1.5.1 нефронның құрылысы мен қызметін сипаттау; 9.1.5.2 фильтрация және несептің түзілуі үдерістерін сипаттау; 9.1.5.3 үйректің жұмысына әсер ететін факторларды сипаттау; 9.1.5.4 зәр шығару жүйесі, бүйрек ауруларының алдын алу шараларын түсіндіру;	

			9.1.5.5 әртүрлі ағзалардың мекен ету ортасы мен зат алмасуларының соңғы өнімдері арасындағы байланысты орнату	
6. Қозғалыс	7.1.6.1 өсімдіктердің қозғалу себептерін түсіндіріп, қозғалыстың маңызын сипаттау (тропизмдер, таксистер); 7.1.6.2 жарықтың өсімдіктердің өсуі мен дамуына әсерін түсіндіру; 7.1.6.3 өсімдіктердегі фотопериодизм ролін сипаттау; 7.1.6.4 омыртқалы және омыртқасыз жануарлардың қозғалыс мүшелерін салыстыру	8.1.6.1 тірек-қимыл жүйесінің қызметтерін сипаттау; 8.1.6.2 сүйектің химиялық құрамын, макро және микроскопиялық құрылысын зерттеу; 8.1.6.3 сүйектердің байланыс түрлерін салыстыру; 8.1.6.4 буынның әр түрлі типтерінің құрылысы мен олардың қызметтері арасындағы байланысты орнату; 8.1.6.5 бұлшық ет ұлпасының қызметтері түрлері мен олардың қызметтерін сипаттау; 8.1.6.6 адам бұлшық еттерінің құрылысы мен бұлшықет топтарын оқып тану; 8.1.6.7 гиподинамия салдарын атау; 8.1.6.8 сымбаттың бұзылуы және жалпақ жалпақтабандылықтың пайда болу себептерін анықтау		10.1.6.1 қол бұ максимал және кү зерттеу; 10.1.6.2 бұлшық жиырылу бұлшықет тәуелділіг
7. Координация және реттелу	7.1.7.1 жануарлардың жүйке жүйесінің типтерін салыстыру; 7.1.7.2 жүйке жүйесінің қызметі мен құрылымдық компонентерін атау; 7.1.7.3	8.1.7.1 көруді қабылдау ерекшеліктерін зерттеу және көру гигиенасы ережелерін сипаттау; 8.1.7.2 дыбысты қабылдау ерекшеліктерін зертеу және		10.1.7.1 жүйке құрылысы арасында 10.1.7.2 жүйке ұл құрылым қызметтер 10.1.7.3

	жүйке жасушасының құрылымдық бөліктерін анықтау 7.1.7.4 орталық жүйке жүйесі бөлімдерінің құрылысы мен қызметін салыстыру; 7.1.7.5 рефлекстік доғаны зерттеу; 7.1.7.6 мінез-құлықтың рефлекторлық табиғатын түсіндіру; 7.1.7.7 вегетативті жүйке жүйесінің қызметін сипаттау; 7.1.7.8 ағзаның тіршілік әрекетін қалпына келтіру және тынығуы үшін ұйқының маңызын түсіндіру; 7.1.7.9 жақсы психикалық денсаулықты сақтаудың принцптерін түсіндіру; 7.1.7.10 жүйке жүйесінің қызметіне алкоголь, шылым және есірткілік заттардың әсерін түсіндіру	есту мүшелерінің гигиенасы ережелерін сипаттау; 8.1.7.3 көру және есту рецепторларының құрылымы мен қызметін сәйкестендіру; 8.1.7.4 эндокикринді, экзокринді және аралас бездердің орналасқан жерлерін анықтау; 8.1.7.5 бездердің негізгі қызметтерін түсіндіру; 8.1.7.6 эндокриндік бездер қызметінің бұзылуынан туындаған ауруларды атау; 8.1.7.7 терінің сезімталдығын зерттеу; 8.1.7.8 жылықанды жануарлардың дене температураны сақтаудағы терінің ролінсипаттау		жүйке туындауы сипаттау; 10.1.7.4 нейрогум механизм 10.1.7.5 ағзаның тұрақтыл гомеостаз механизм 10.1.7.6 өсімдіктер дамуына заттардың

2) "Көбею, тұқым қуалаушылық, өзгергіштік, эволюциялық даму" бөлімі:

2-кесте

Бөлімшелер	Оқыту мақсаттары			
	7-сынып	8-сынып	9-сынып	10-сынып
1. Көбею	7.2.1.1 өсімдіктердің жыныссыз және жынысты көбеюін сипаттау; 7.2.1.2 өсімдіктердің өсімді көбею тәсілдерін салыстыру; 7.2.1.3 айқас тозаңдану мен өздігінен тозаңданудың салыстырмалы артықшылықтарын сипаттау;		9.2.1.1 жануарлардың көбею тәсілдерін салыстыру; 9.2.1.2 мүктер мен қырықжапырақтардың мысалында жынысты және жыныссыз ұрпақтарының ерекшеліктерін түсіндіру; 9.2.1.3 ашық тұқымды және жабық тұқымды өсімдіктердің тіршілік циклінің ерекшеліктерін түсіндіру	10.2.1.1 адамның құрылыс 10.2.1.2 аталық жа жасушала ерекшелік 10.2.1.3 ж кезеңінде жынысты дамуын с 10.2.1.4 менструал экстроген

	7.2.1.4 гүлді өсімдіктердегі қосарлы ұрықтанудың маңызын сипаттау			прогестер сипаттау; 10.2.1.5 контрацеп мен түрле 10.2.1.6 жыныста таралаты салдары шаралары
2. Жасушалық айналым	7.2.2.1 әртүрлі ағзалар түрлеріндегі хромосомалардың санын салыстыру; 7.2.2.2 сомалық және жыныс жасушаларындағы хромосомалар сандарын атау		9.2.2.1 тірі ағзалардың өсуі мен дамуы үшін митоз бен мейоздың маңызын түсіндіру	10.2.2.1 жасушалы интерфаза жүретін түсіндіру; 10.2.2.2 митоздың сипаттау; 10.2.2.3 мейоз кез 10.2.2.4 митоз бе салыстыр
3. Өсу және даму	7.2.3.1 ағзадардың өсу мен даму үдерістерін сипаттау; 7.2.3.2 өсімдіктердің ұзарып және жуандап өсу үдерісін зерттеу; 7.2.3.3 өсімдіктер мен жануарлардың онтогенез кезеңдерін ажырату; 7.2.3.4 жануарлардың онтогенезіндегі тура және түрленіп даму типтерін салыстыру		9.2.3.1 эмбрионалдық даму кезеңдерін сипаттау; 9.2.3.2 әр түрлі ұрық жапырақшаларынан қалыптасқан мүшелер мен ұлпалар дифференциасын сипаттау	10.2.3.1 ұрықтың плацентан түсіндіру; 10.2.3.2 ұрық п дамуын са 10.2.3.3 адам ұр шылым ш басқа ес салдарын
4. Тұқым қуалаушылық пен өзгергіштік заңдылықтары	7.2.4.1 адам ағзасындағы тұқым қуалайтын және тұқым қуаламайтын белгілерді зерттеу; 7.2.4.2 үздік және үздіксіз өзгергіштікті атау; 7.2.4.3 белгілерді анықтаудағы гендердің рөлін түсіндіру;		9.2.4.1 тұқым қуалаушылық пен өзгергіштіктің эволюциядағы ролін дәйектеу; 9.2.4.2 ағзалар селекциясы үшін қолдан сұрыптаудың маңызын сипаттау; 9.2.4.3	10.2.4.1 генетикан қалыптасу зерттеуле бағалау; 10.2.4.2 будандаст цитологи тұжырым моногибр

	7.2.4.4 хромосомадағы генетикалық ақпарат ДНК-ның маңызын түсіндіру		мәдени өсімдіктер мен үй жануарларының шығу тегінің орталықтарын оқып білу; 9.2.4.4 маңызды мәдени өсімдіктер іріктемелері мен үй жануарлары қолтұқымын сипаттау	будандаст шығару; 10.2.4.3 дигибрид будандаст цитология негіздерін есептер ш 10.2.4.4 толық доминатт салыстыр 10.2.4.5 талдаушы шағылыст маңыздыл 10.2.4.6 жыныст теориясы 10.2.4.7 жыныст хромосом түсіндіре 10.2.4.8 адамның тұқымқуа топтарын механизм 10.2.4.9 адам зерттеуді сипаттау; 10.2.4.10 шежіре сы 10.2.4.11 мәдени өнімділігі заманауи технологи қолданыл
5. Эволюциялық даму мен селекция негіздері				10.2.5.1 К. Линней еңбектері қағидалар 10.2.5.2 эволюция қалыптасу Дарвин е түсіндіру; 10.2.5.3

				эволюция күштерін 10.2.5.4 ағзаларды бейімделу табиғи сұ сипаттау; 10.2.5.5 түрдің критерий 10.2.5.6 түр т түсіндіру; 10.2.5.7 Жердегі дамуыны кезеңдері

3) " Ағза мен қоршаған орта" бөлімі:

3-кесте

Бөлімшелер	Оқу мақсаттары			
	7-сынып	8-сынып	9-сынып	10-сынып
1. Биосфера, экожүйе, популяция	7.3.1.1 жергілікті жер экожүйесі қоршаған орта факторларының тірі ағзаларының тіршілік әрекеті мен таралуына әсерін зерттеу; 7.3.1.2 табиғи қоректік тізбектерді салыстыру; 7.3.1.3 қоректік тізбекті және қоректік торларды құру; 7.3.1.4 экологиялық сукцессия үдерісін сипаттау		9.3.1.1 экожүйелердің жалпы құрылымының сызбасын жасау; 9.3.1.2 су және құрлық экожүйелерін салыстыру; 9.3.1.3 популяцияның негізгі қасиеттерін және құрылымдық ерекшеліктерін сипаттау; 9.3.1.4 ағзалардың түрлі тірі қалу тәсілдерін зерттеу; 9.3.1.5 жыртқыш құрбан қарым-қатынасы мысалында популяция санының өзгеру себептерін орнату; 9.3.1.6 тірі ағзалардың өзара қарым-қатынас түрлерін сипаттау; 9.3.1.7 тірі ағзалардың қоршаған ортаның өзгермелі жағдайларына бейімделу механизмдерін түсіндіру	10.3.1.1 популяци экспонен сигмоидт қисық графиктер 10.3.1.2 энергия тиімділігі 10.3.1.3 энергия, сандар салыстыр 10.3.1.4 азот айналымы сызбасын

2. Адам қызметінің қоршаған ортаға әсері	7.3.2.1 адам мен экожүйе арасындағы қарым-қатынастарды сипаттау; 7.3.2.2 экожүйеге жағымсыз әсер ететін адам тіршілігінің шаруашылық салаларынан мысалдар келтіру; 7.3.2.3 Қазақстан Республикасының ерекше қорғалатын табиғи аумақтардың өсімдіктері мен жануарларын сипаттау; 7.3.2.4 Қазақстан Республикасының Қызыл кітабына енгізілген жергілікті өңірдің жануарлары мен өсімдіктеріне мысал келтіру		9.3.2.1 биологиялық әртүрлілікті сақтаудың және қолдауды қажеттіктің себептерін негіздеу; 9.3.2.2 Дүниежүзілік Тұқым қорының маңызын бағалау; 9.3.2.3 Қазақстан аумағындағы экологиялық проблемалардың туындау себептері мен оларды шешу жолдарын түсіндіру	10.3.2.1 пайдалы және қ қоршаған түсіндіру; 10.3.2.2 пайдалану ортаға денсаулы түсіндіру; 10.3.2.3 жылыжай ағзаларға 10.3.2.4 озон бұзылуын салдарын

4) "Қолданбалы кіріктірілген ғылымдар" бөлімі:

4-кесте

Бөлімше	Оқу мақсаттары			
	7-сынып	8-сынып	9-сынып	10-сынып
1. Молекулалық биология мен биохимия	7.4.1.1 судың қасиеті мен тірі ағзалар тіршілігі үшін маңызын сипаттау; 7.4.1.2 тірі ағзалар тіршілік әрекеті үшін микро-және макроэлементтердің ролін сипаттау; 7.4.1.3 азық-түліктер құрамындағы нәруыз, май, көмірсулардың бар болуын дәлелдеу; 7.4.1.4 өсімдіктер үшін минералдық тыңайтқыштар құрамындағы азот, калий және фосфордың маңызын оқып білу		9.4.1.1 биологиялық мысалдарды пайдаланып полимерлер мен мономерлер арасындағы айырмашылықты сипаттау; 9.4.1.2 көмірсулар мен липидтердің биологиялық қызметтерін сипаттау; 9.4.1.3нәруыздар-дың қасиеттері мен биологиялық қызметтерінсипаттау	10.4.1.1 ферментт механизм 10.4.1.2 дезоксири қышқыл молекула шиыршын сипаттау; 10.4.1.3 дезоксири қышқыл қағидалар үлгілеу
2. Жасушалық биология	7.4.2.1 жасуша, ұлпа, мүше, мүшелер жүйесі ұғымын түсіндіру;		9.4.2.1 өсімдік және жануар ұлпаларын жіктеу; 9.4.2.2	10.4.2.1 өсімдік жасушала

	7.4.2.2жануарлар және өсімдіктер жасушаларын ажырату		прокариот және эукариот жасушаларының құрылысын салыстыру	бөліктерін қызметін 10.4.2.2 микрофот қолданып сызықтық
3. Микробиология және биотехнология	7.4.3.1 бактериялар формаларының әртүрлілігін сипаттау; 7.4.3.2 ірімшік және йогурт өндірісін зерттеу; 7.4.3.3 антибиотиктер, антисептиктер мен залалсыздандыру өнімдерінің қолданылуын сипаттау; 7.4.3.4 вирустардың тіршіліктің жасушасыз формасы екендігін түсіндіру		9.4.3.1 қарапайымдылар, бактериялар, саңырауқұлақтар, вирустармен туындайтын аурулардың ерекшеліктері мен алдын алу шараларын сипаттау	10.4.3.1 инсулин биотехнол үдерістің сипаттау; 10.4.3.2 биотехнол өндірілет мысал кел
4.4 Биофизика			9.4.4.1 тік жүруге байланысты адам қозғалуының биомеханикалық ерекшеліктерін зерттеу	10.4.4.1 тірі ағза үдерістер 10.4.4.2 "компьют технологи ерекшелік

32. ТҚАБ білім алушыларға арналған негізгі орта білім беру деңгейінің 7-10-сыныптары үшін "Биология" оқу пәнінен жаңартылған мазмұндағы үлгілік оқу бағдарламасыұзақ мерзімді жоспарына сәйкес жүзеге асырылады.

Негізгі орта білім беру
деңгейінің 7-10 сыныптары үшін
"Биология" пәнінен
жаңартылған мазмұндағы
Үлгілік оқу бағдарламасына
қосымша

Тірек-қимыл аппараты бұзылған білім алушыларға арналған негізгі орта білім беру деңгейінің 7-10 сыныптары үшін "Биология" пәнінен жаңартылған мазмұндағы Үлгілік оқу бағдарламасы жүзеге асыру бойынша ұзақ мерзімді жоспары

1) 7-сынып:

1-кесте

Ұзақ мерзімді жоспардың бөлімшелері	Ұзақ мерзімді жоспардың мазмұны	Оқыту мақсаттары
1-тоқсан		

3.1 Экожүйелер	Ортаның экологиялық факторлары: абиотикалық (температура, жарық, pH, ылғалдылық) биотикалық (микроағзалар, жануарлар, өсімдіктер). Зертханалық жұмыс "Жергілікті жердің экожүйелерін зерттеу (мектеп ауласы мысалында)"	7.3.1.1 жергілікті жер экожүй факторларының тірі ағза әрекеті мен таралуына әсерін
	Қоректік тізбектер және қоректік торлар. Модельдеу "Қоректік тізбек пен торды құру"	7.3.1.2 табиғи қоректік тізбек 7.3.1.3 қоректік тізбектер торларды құрастыру
	Экологиялық сукцессиялар: Бірінші және екінші реттік сукцессиялар. Экожүйелердің алмасуы	7.3.1.4 экологиялық сук сипаттау
	Адам экожүйенің бір бөлігі. Антропогендік фактор	7.3.2.1 адам мен экожүйе ар қатынастарды сипаттау
	Адам әрекеттерінің экожүйеге жағымсыз әсері	7.3.2.2 экожүйеге жағымсыз тіршілігінің салаларына мыс
	Қазақстанда ерекше қорғалатын аймақтар. Жергілікті жердің ерекше қорғалатын аймақтары	7.3.2.3 Қазақстан Республи қорғалатын табиғи аймақтар мен жануарларын сипаттау
	Қазақстан Республикасының Қызыл кітабы. Жергілікті өңірдің ҚР Қызыл кітабына енгізілген жануарлары мен өсімдіктері	7.3.2.4 жергілікті өңір Республикасының Қызыл кі жануарлары мен өсімдіктерін
1.1 Тірі ағзаларды жүйелеу	Тірі ағзалардың бес патшалығына жалпы сипаттама: прокариоттар, протисталар, саңырауқұлақтар, өсімдіктер, жануарлар. Өсімдіктер мен жануарлардың негізгі жүйелік топтары: Патшалықтар. Типтер. Бөлімдер. Кластар. Өсімдіктер мен жануарларды жүйелеудің маңызы	7.1.1.1 жүйелеудің маңызын 7.1.1.2 жүйелеуде тірі ағз анықтау
	Омыртқасыз және омыртқалы жануарлардың сыртқы құрылысындағы ерекшеліктер	7.1.1.3 омыртқасыз жа жануарлардың құрылысын сипаттау
	Дихотомиялық әдіс. Дихотомиялық кілттерді қолдану	7.1.1.4 жекелеген ағзал дихотомиялық кілттерді қол
4.2 Жасушалық биология Су және органикалық заттар	Жасуша, ұлпа, мүше, мүшелер жүйесі түсініктері. Өсімдіктер және жануарлар жасушаларын салыстыру. Жарық микроскобынан көрінетін жасуша құрылымдары: пластидтер, вакуоль, ядро, цитоплазма, жасушалық мембрана, жасушалық қабырға	7.4.2.1 "жасуша", "ұлпа", " жүйесі" туралы түсініктер; 7.4.2.2 өсімдіктер жа жасушаларын ажырату
	Судың қасиеттері: беттік керілу, судың қозғалысы, еріткіштігі, қайнау және балқу температурасы, жылусыйымдылығы. Судың биологиялық маңызы және оның еріткіш ретіндегі, температураны сақтау мен реттеудегі ролі. Зертханалық жұмыс "Судың тірі ағзалар үшін маңызы меңқасиеттерін зерттеу". Микро- (мырыш, темір, селен, фтор) және	7.4.1.1 судың қасиеті мен маңызын сипаттау; 7.4.1.2 тірі ағзалар тіршілік микро- және макроэлем сипаттау

	макроэлементтердің (магний, кальций, калий, фосфор,) тірі ағзалардың тіршілік әрекеті үшін маңызы	
	Азық-түліктердегі органикалық заттар: нәруыздар, майлар, көмірсулар. Зертханалық жұмыс "Азық-түліктерде көмірсулар, нәруыздар және майлардың бар болуын зерттеу"	7.4.1.3 азық – түлікте нәруыздар және майлард дәлелдеу
	Өсімдіктерде макроэлементтердің тапшылығы (азот, калий, фосфор,). Тыңайтқыштар: органикалық және минералдық (азотты, калийлі жәнефосфорлы)	7.1.1.4 минералды тыңайт калий және фосфордың маңызын танып білу
2-тоқсан		
1.3 Заттардың тасымалдануы	Заттар тасымалдануының тірі ағзалардың тіршілік әрекеті үшін маңызы. Заттардың тасымалдануына қатысатын тірі ағзалардың мүшелері мен мүшелер жүйесі	7.1.3.1 тірі ағзалардағы қо тасымалының маңызын түсін 7.1.3.2 өсімдіктерде затта қамтамасыз ететін мүшелерд
	Сабақ және тамыр. Сабақтың ішкі құрылысы: қабық, камбий, сүрек, өзек. Тамыр аймақтары: бөліну, өсу, сору және өткізу аймақтары. Тамырдың ішкі құрылысы: флоэма, ксилема, камбий. Зертханалық жұмыс "Сабақтың ішкі құрылысын зерттеу". Зертханалық жұмыс "Тамыр аймақтарын зерттеу"	7.1.3.3 тамыр және сабақтың зерттеу; 7.1.3.4 тамыр және сабақты қызметі арасындағы байланы
	Ксилема, флоэма және олардың құрылымдық элементтері	7.1.3.5 флоэма мен ксилема құрылысын салыстыру
	Жануарлардағы қанайналым мүшелері: буылтық құрттар, ұлулар, буынаяқтылар және омыртқалылар	7.1.3.6 жануарларда зат қатысатын мүшелерді танып
1.2 Тірі ағзалардың қоректенуі	Жапырақтың құрылысы мен қызметі. Жапырақтың ішкі құрылысы. Лептесік. Жапырақ фотосинтездеуші негізгі арнайы мүше. Судың буланyы мен газдардың алмасуы	7.1.2.1 жапырақтың ішкі құр құрылысы мен қызметі а байланысты түсіндіру
	Фотосинтезге қажетті жағдайлар. Зертханалық жұмыс "Фотосинтез үдерісіне қажетті жағдайларды зерттеу"	7.1.2.2 фотосинтезге қаже зерттеу
1.4 Тыныс алу	Өсімдіктер мен жануарлар үшін тыныс алудың маңызы. Тыныс алу - энергия көзі. Тыныс алу типтері: анаэробты және аэробты. Анаэробты және аэробты тынысалуды салыстыру:оттегінің қатысында/қатысынсыз, статикалық/динамикалық жұмыс, жылықанды/суыққанды жануарлар	7.1.4.1 тірі ағзалардағы тын сипаттау; 7.1.4.2 анаэробты және аэр типтерін ажырату
	Өсімдіктердің тыныс алуы. Тұқымның немесе өскіндердің тынысалуы мысалында Зертханалық жұмыс "Өсімдіктердің тынысалуын зерттеу"	7.1.4.3 өсімдіктердегі тыныс

	Омыртқасыз және омыртқалы жануарлардың тыныс алу мүше-лері (бунақденелілердің демтүтік-тері, балықтарының желбезектері, құстардың және сүтқоректілердің өкпесі). Модельдеу "Омыртқалы және омыртқасыз жануарлардың тынысалу жүйесі мүшелерін салыстыру"	7.1.4.4 омыртқасыз жа жануарлардың тыныс салыстыру
	Тынысалу мүшелері. Адамның тынысалу жолдарының құрылысы мен газалмасу мүшелері.	7.1.4.5 адамның тыныс құрылыс ерекшеліктерін тан
	Тыныс алу мүшелерінің аурулары. Тыныс алу мүшелерінің ауруларының себептері мен алдын алу жолдары (өкпе обыры, астма, бронхит, туберкулез, тұмау)	7.1.4.6 тыныс алу мүшелер себептері мен алдын алу жол
3-тоқсан		
1.5 Бөліп шығару	Бөліп шығарудың тірі ағзалар үшін маңызы. Жануарлардағы бөліп шығару өнімдері. Зат алмасудың соңғы өнімдері	7.1.5.1 ағзалардың тіршілік шығарудың маңыздылығын т
	Өсімдіктердегі бөліп шығару өнімдері: тыныс алу мен фотосинтездің бастапқы және соңғы өнімдері. Зертханалық жұмыс "Өсімдіктердің тынысалу ерекшеліктерін өскіндер мысалында зерттеу"	7.1.5.2 өсімдіктердегі ерекшеліктерін зерттеу
	Жануарлардың бөліп шығару жүйелері. Жануарлардың бөліп шығару жүйелерінің құрылысын салыстыру	7.1.5.3 омыртқасыз жа жануарлардың бөліп шы құрылысын салыстыру
1.6 Қозғалыс	Өсімдіктердің қозғалысы. Қозға-лыстың өсімдіктер тіршілігіндегі маңызы. Өсімдіктердің қозғалу тәсілдері (тропизмдер, таксистер, өсу қозғалыстары). Өсімдіктердің өсуі мен дамуына жарықтың әсері. Жарықтың түсу деңгейіне қарай өсімдіктердің бейімделуі. Фотопериодизм күннің жарық түсу ұзақтығына ағзалардың бейімделуі	7.1.6.1 өсімдіктердің қозға түсіндіріп, қозғалыстың маң 7.1.6.2 жарықтың өсімдіктерд түсіндіру; 7.1.6.3 өсімдіктердегі фото сипаттау
	Жануарлардың қозғалыс мүшелері. Тірі ағзалардағы қозғалыстың рөлі. Жануарлардың қозғалу тәсілдеріне мысалдар. Жануарлардың мекен ортасы мен қозғалыстәсілдері арасындағы байланыстарды анықтау	7.1.6.4 омыртқасыз жа жануарлардың қозғалыс мүш
1.7 Координация және реттелу	Жүйке жүйесінің типтерін салыстыру: диффузиялы, сатылы, түйнекті, түтіктәрізді	7.1.7.1 жануарлардың ж типтерін салыстыру
	Жүйке жүйесінің құрам бөліктері. Жүйке жүйесінің қызметі. Нейронның құрылысы: денесі, дендриттер, аксон. Нейронның қызметтері	7.1.7.2 жүйке жүйесінің құрылымдық компоненттерін 7.1.7.3 жүйке жасушасыны анықтау
	Жүйке жүйесінің орталық және шеткі бөлімдері. Жұлын. Ми. Ми бөлімдерінің құрылысы мен қызметтері: сопақша ми, артқы	7.1.7.4 орталық жүйке жү құрылысы мен қызметтерін с

	(ми көпірі, мишық), орталық және аралық ми. Үлкен ми сыңарлары	
	Рефлекстік доға: рецептор, сезгіш, аралық, қозғалыс нейрондары, жұмыс мүшесі. Зертханалық жұмыс "Тізе рефлексі"	7.1.7.5 рефлекстік доғаны зер
	Мінез-құлықтың рефлекторлық табиғаты: шартсыз және шартты рефлекстер. Шартты рефлекстердің сөнуі	7.1.7.6 мінез-құлықтың табиғатын түсіндіру
	Ішкі мүшелер жұмысының жүйкелік реттелуі	7.1.7.7 вегетативті жүйке ж сипаттау
	Адам ағзасы үшін ұйқының маңызы. Биологиялық ритмдер. Ұйқының кезеңдері: баяу және жылдам ұйқы. Жұмысқа қабілеттілікКүн тәртібі. Оқу еңбегі мен дене еңбегініңгигиенасы. Күйзеліс. Күйзеліс жағдайларымен күрес және олардың алдын алу әдістері	7.1.7.8 ағзаның тіршілік әрек келуіне және тынығуына ұ түсіндіру; 7.1.7.9 жақсы психикалы сақтаудың принциптерін түсі
	Жүйке жүйесінің қызметіне алкаголь, темекі, және наркотикалық заттардың әсері	7.1.7.10 жүйке жүйесінің қы темекі, және наркотикалық түсіндіру
4-тоқсан		
2.4 Тұқымқуалау мен өзгергіштік	Адамда белгілердің тұқым қуалауында гендер мен ДНҚ рөлі. Жүре пайда болған және тұқымқуалайтын белгілер.. Хромосоманың құрылымы. Генетикалық материалды сақтаушы және тасымалдаушы ДНҚ жайлы түсінік. Модельдеу "Адам ағзасындағы тұқым қуалайтын және тұқым қуаламайтын белгілерді зерттеу"	7.2.4.1 адам ағзасындағы және тұқым қуаламайтын бел 7.2.4.2 үздік және үздіксіз өз 7.2.4.3 белгілерді анықтауды түсіндіру; 7.2.4.4 хромосомадағы ген дезоксирибонуклеин қышқы
	Әртүрлі ағзалар түрлерінің хромосомалар саны. Соматикалық және жыныс жасушалар. Гаплоидты және диплоидты хромосомалар жиыны.	7.2.2.1 әртүрлі ағзалардағы санын салыстыру; 7.2.2.2 соматикалық хромосомаларындағы хромо әртүрлілігін түсіндіру
2.1 Көбею 2.3 Өсу және даму	Өсімдіктердің жынысты және жыныссыз көбеюі. Өсімдіктердің жынысты және жыныссыз көбеюінің биологиялық маңызы	7.2.1.1 өсімдіктердің жыныст көбеюін сипаттау
	Өсімдіктердің өсімді жолмен көбеюі, оның түрлері және табиғаттағы биологиялық маңызы. Өсімдік өсіруде өсімді жолмен көбею тәсілдерін қолдану. Қалемшелеу, сұлатпа өркен, телу (қалемшелермен, көзшелермен), көбею ұлпаларымен. Зертханалық жұмыс "Өсімдіктердегі вегетативті көбею тәсілдері".	7.2.1.2 өсімдіктердің өсімді салыстыру
	Гүл құрылысы. Тозаңдану түрлері. Гүлдеу және тозаңдану. Тозаңдану түрлері (өздігінен, айқас, жасанды). Өсімдіктердегі ұрықтану	7.2.1.3 өздігінен және айқ шамалы артықшылықтарын

	туралы түсінік және зиготаның түзілуі. Қосарлы ұрықтану. Қосарлы ұрықтанудың биологиялық маңызы.	7.2.1.4 гүлді өсімдікте ұрықтанудың маңызын сипат
	Ағзалардың жеке дамуы түсінігі. Өсімдіктер мен жануарлардағы онтогенез кезеңдері. Бөліну, өсу, көбею, қартаю. Өсімдіктердің өсуі. Сабақтың ұзарып және жуандап өсуі. Камбийдің рөлі. Жылдық сақиналар. Зертханалық жұмыс "Жылдық сақинаны санау"	7.2.3.1 ағзалардың өсу және сипаттау; 7.2.3.2 өсімдіктердің ұзарып үдерістерін зерттеу
	Жануарлардағы тура және түрленіп дамуонтогенез типтері. Бунақденелілердің шала және толық түрленіп дамуына мысалдар. Модельдеу "Жануарлардағы онтогенез типтерін салыстыру".	7.2.3.3 өсімдіктер мен онтогенез кезеңдерін ажырат 7.2.3.4 жануарлардағы тура онтогенез типтерін салыстыр
4.3 Микробиология және биотехнология	Бактериялардың формаларының әртүрлілігі. Бактериялардың таралуы. Зертханалық жұмыс "Пішен таяқшасының сыртқы пішінін қарастыру" Бұршақ тұқымдастардың тамырындағы түйнек бактериялары	7.4.3.1 бактериялар әртүрлілігін сипаттау
	Бактерияларды пайдалану. Табиғаттағы және адам өміріндегі бактериялардың маңызы. Зертханалық жұмыс "Өндірісте йогурт және ірімшік жасауды зерттеу".	7.4.3.2 ірімшік және йогурт ө
	Патогендермен күрес тәсілдері. Бактериялардың антибиотиктерге тұрақтылығы. Зертханалық жұмыс "Антибиотиктер, антисептиктер және залалсыздандыру өнімдерін қолдануды зерттеу".	7.4.3.3 антибиотиктер, ант залалсыздандыру өнімдерін сипаттау
	Вирустар. Жасушасыз құрылым иелері вирустардың құрылыс ерекшеліктері.	7.4.3.4 вирустардың тіршіл формасы екендігін түсіндіру

2) 8-сынып:

2-кесте

Ұзақ мерзімді жоспар бөлімшелері	Ұзақ мерзімді жоспардың бөлімшелері	Оқыту мақсаты
1-тоқсан		
4.2 Жасушалық биология	Жасуша – тірі ағзалардың құрылымдық негізгі өлшем бірлігі. Прокариот және эукариот жасушалардың құрылысы: ядроның болуы және орналасуы, жасуша қабырғасы, жасуша мембранасы, пластидтер, митохондрия, рибосомалар, Гольджи аппараты, вакуоль	8.4.2.2 прокариот ж жасушалардың құрылысын с
	Өсімдік ұлпаларының әртүрлілігі: түзуші, жабын, негізгі, өткізгіш, механикалық, бөліп шығарушы ұлпа. Жануар ұлпаларының әртүрлілігі: эпителий, дәнекер, бұлшықет, жүйке.	8.4.2.1 өсімдіктер мен ұлпаларын классификацияла

	Зертханалық жұмыс "Өсімдіктер ұлпаларын жіктеу". Зертханалық жұмыс "Жануарлар ұлпаларын жіктеу"	
4.1 Молекулалық биология	Жасушаның құрамындағы органикалық заттар. Мономерлер мен полимерлер арасындағы айырмашылық	8.4.1.1 биологиялық мысалд полимерлер мен мономер айырмашылықты сипаттау
	Көмірсулар – энергия көзі. Глюкоза, сахароза, гликоген, крахмал, жасұнық пен хитиннің маңызы және қызметтері. Липидтердің қасиеттері мен қызметі. Липидтердің әртүрлілігі: майлар, фосфолипидтер, балауыз	8.4.1.2 көмірсулар мен липид биологиялық қызметтерін си
	Нәруыздар, қасиеттері мен қызметтері	8.4.1.3 нәруыздардың биолог мен қызметі
1.1 Тірі ағзалардың көп түрлілігі	Зертханалық жұмыс "Өсімдіктер бөлімдеріндегі ерекшелік белгілерді анықтау. Балдырлар, мүктәрізділер, қырықжапырақтәрізділер, ашықтұқымдылар және жабықтұқымдылар	8.1.1.1 балдырлар, мүктер тәріздестер, ашық және мысалында өсімдіктердің сипаттау
	Саңырауқұлақтар патшалығы. Зең саңырауқұлағы: мукор, пеницилл. Біржасушалы саңырауқұлақтар – ашытқы. Көпжасушалы саңырауқұлақтар. Қалпақшалы саңырауқұлақтар. Жеуге жарамды және улы саңырауқұлақтар	8.1.1.2 саңырауқұлақтардың сипаттау
	Зертханалық жұмыс "Дара жарнақты және қосжарнақтылар өсімдіктер кластарының белгілерін зерттеу"	8.1.1.3 даражарнақты жә өсімдіктерді негізгі белгілері
	Буынаяқтылар типі. Хордалылар типі. Сыртқы белгілеріне қарай салыстырмалы сипаттама Демонстрация "Хордалы жануарлар мен буынаяқтылардың ерекшелік белгілерін анықтау"	8.1.1.4 буынаяқтылар мен хо кластарын ерекше белгілері б
1.2 Қоректену	Жауын құртының, сиырдың және адамның асқорыту жүйесінің құрылысы. Модельдеу "Адамның, сиырдың және жауынқұртының" асқорыту жүйесінің құрылысын салыстыру	8.1.2.1 омыртқасыз (жа қайыратын (сиыр) жануарла қорыту жүйесінің құрылысы
	Тістің құрылысы мен қызметі, сүт тістердің тұрақты тістерге ауысуы. Тіс гигиенасы. Адамның асқорыту жолдарының құрылысы. Асқорыту бездері. Асқорыту мүшелерінің қызметі	8.1.2.2 тістердің құрылысы мен қызметтері арасындағы тісті күту ережелерін сипатта 8.1.2.3 адамның ас қорыту жү мен қызметтері арасындағы анықтау
	Тамақтану гигиенасы. Асқорыту мүшелерінің жұқпалы аурулары және олардың алдын алу. Тағамнан уланудың алдын алу. Алғашқы	8.1.2.4 асқорыту жолы аурула және астан улану себебін аш

	жәрдем шаралары. Ішек құрт ауруларының алдын алу	
	Дәрумендер және олардың маңызы. Суда еритін және майда еритін дәрумендер. Дәрумендердің тәуліктік мөлшері. Авитаминоз, гиповитаминоз және гипервитаминоз. А авитаминоздағы ақшам соқыр, В1 авитаминоздағы бери – бери ауруы, С авитаминоздағы қырқұлақ , Д авитаминоздағы мешел аурулары. Зертханалық жұмыс "Тағамдық заттар құрамынан С дәруменді анықтау"	8.1.2.5 адам ағзасындағы маңыздылығын сипаттау; 8.1.2.6 құрамында дәрумен мөлшері бар азық-түлік тізім 8.1.2.7 азық – түлік құрамын анықтау
2-тоқсан		
1.3 Заттардың тасымалдануы	Ағзаның ішкі ортасы және оның маңызы. Лимфа. Лимфа айналымы мен оның маңызы. Гомеостаз.Ағзаның ішкі ортасы: қан, лимфа, ұлпа сұйықтығы	8.1.3.5 лимфа жүйесін сұйықтығы мен лимфа а байланысты сипаттау
	Қанның құрамы мен қызметі. Қан түйіршіктері: эритроциттер, лейкоциттер, тромбоциттер. Плазма. Қанның қызметі: транспорттық, гомеостаздық, қорғаныштық	8.1.3.1 қан құрамы мен қызм
	Зертханалық жұмыс "Әр түрлі ағзалардың қан жасушаларын зерттеу". Қан жасушаларын формасына, мөлшеріне, санына және ядросының болуына қарай салыстыру	8.1.3.2 дайын микропрепар түрлі ағзалардың қан жасуша ерекшеліктерін зерттеу
	Иммунитет. Гуморальдық және жасушалық иммунитет. Лейкоциттердің түрлі типтері және олардың қызметтері. Т – және В-лимфоциттердің әрекет етуі	8.1.3.3 лейкоциттердің қызметтерін сипаттау 8.1.3.4 гуморальдық ж иммунитетті салыстыру
	Жұқпалы аурулар және олардың алдын алу: амебалыққантышқақ, фитофтороз, оба, күл, лейшмания, герпес	8.4.3.5 қарапайымдылар, бактериялар мен вирустар туындайтын аурулардың сипаттау және алдын алу ша
	Иммунитет. Иммунитеттің түрлері: туа пайда болған және жүре пайда болған иммунитет. Екпенің (вакцин) түрлері және оның жасанды иммунитетті қалыптастырудағы маңызы. Жұқпалы аурулардың алдын алу	8.1.3.6 аурудың алдын алуда рөлін бағалау
	Қан топтары. Қан құю. Резус – фактор. Агглютинация. Резус – конфликт	8.1.3.7 агглютинация және механизмдерін түсіндіру
	Буылтық құрттардың (жауын құрт), ұлулардың, буынаяқтылардың және омыртқалылардың жүрегі және қантамырларының құрылысы мен қызметі	8.1.3.8 жануарлар жүрегіні қантамырлар жүйелерінің ма 8.1.3.9 қантамыр қабырғасын олардың қызметі арасынд орнату
	Қантамырлар жүйесінің түрлері. Ашық және тұйық қанайналым жүйелері. Үлкен және кіші қанайналым шеңберлері. Адамның қанайналым жүйесі	8.1.3.10 жануарлардың қан түрлерін сипаттау

	Зертханалық жұмыс "Дене жаттығуларының жүрек жұмысына әсерін зерттеу"	8.1.3.11 дене жаттығул жұмысына әсерін зерттеу
	Жүрек-қантамырлар жүйесі аурулары (гипертония, инфаркт,тахикардия, ишемиялық ауру, атеросклероз, инсульт). Аурудың себептері: тұқым қуалайтын ауруларға бейімділік, салауатты өмір салтын дұрыс ұстанбау, т.б.	8.1.3.12 қантамыр жүйе себептері мен ауру белгілерін 8.1.3.13 жүрек қан-тамы сипаттау
1.4 Тыныс алу	Альвеола мен қан арасындағы газ алмасу. Өкпедегі қанның оттекке қанығуы. Ұлпа мен қан арасындағы газ алмасу. Қанның көмірқышқыл газына қанығуы, жасушаның оттекке қанығуы	8.1.4.1 өкпе мен ұ механизмдерін сипаттау
	Тыныс алу және тыныс шығару механизмі. Кеуде қуысының құрылысы. Тыныс алуға және тыныс шығаруға қатысатын бұлшықеттер. Тыныс алу және тыныс шығарудағы көкеттің маңызы. Ауа жүретін жолдардағы қысымның өзгеруі	8.1.4.2 тыныс алу және механизмін түсіндіру
	Тыныс алудың минуттық көлемі. Әр түрлі жастағы, физикалық дамыған, ер және әйел адамдардың өкпесінің тіршілік сыйымдылығы.Тынысалу қозғалыстарының жиілігі. Шылым шегудің өкпенің тіршілік сыйымдылығына әсері. Зертханалық жұмыс "Өкпенің тіршілік сыйымдылығын зерттеу"	8.1.4.3 өкпенің тіршілік анықтау.жәнеқалыпты жа дененің физикалық жүктеме алудың минуттық көлемін ан
3-тоқсан		
1.5 Бөліп шығару	Зәр шығару жүйесі мүшелерінің құрылысы (бүйрек, несепағар, қуық, несеп жолы) мен қызметі. Бөліпшығару және сүзу мүшелері. Бүйректің құрылысы (қыртысты және милы қабат, нефрон, пирамида, астауша, бүйрек өзекшелері)	8.1.5.1 дамның зәр шығару ж құрылысы мен қызметін сипа 8.1.5.2 бүйректің құрылы танып білу
	Терінің маңызы, құрылысы мен қызметі. Тер бөлінудің реттелуі	8.1.5.3 терінің құрылысы шығарудағы маңызын сипатт
	Тері ауруларының пайда болу себептері мен салдары (қышыма, теміреткі, безеу бөртпелері,). Белгілері мен алдын алу шаралары	8.1.5.4 тері ауруларының себ 8.1.5.5 тері ауруларын шараларын түсіндіру
1.6 Қозғалыс. 4.4 Биофизика	Адам қаңқасының құрылысы. Тірек-қимыл жүйесінің маңызы мен қызметі	8.1.6.1 тірек-қимыл жүйес сипаттау
	Сүйектің макро - және микроскопиялық құрылысы. Сүйектің химиялық құрамы. Зертханалық жұмыс "Сүйектің макро және микроскопиялық құрылысы". Демонстрация "Сүйектің химиялық құрамы"	8.1.6.2 сүйектің химиялық және микроскопиялық құрыл
	Сүйектің байланыс түрлері: қозғалмайтын, жартылай қозғалмалы, қозғалмалы	8.1.6.3 сүйектердің бай салыстыру

	Буынның құрылысы және қызметтері. Сүйек буындарының атқаратын қызметіне сәйкес бейімделуі	8.1.6.4 буынның әр түрлі тип және олардың қызметт байланыс орнату
	Бұлшықет ұлпаларының құрылысы мен қызметі (бірыңғай салалы, көлденең жолақты қаңқа, көлденең жолақты жүрек). Зертханалық жұмыс "Бұлшықет ұлпаларының құрылысын зерттеу" Адам денесінің бұлшықеттерін жіктеу	8.1.6.5 бұлшық ет ұлпасы олардың қызметтерін сипатт 8.1.6.6 адам бұлшық еттерін бұлшықет топтарын оқып та
	Гиподинамия. Сымбаттың бұзылуы және жалпақ жалпақтабандылықтың пайда болу себептері. Сымбаттың бұзылуы мен жалпақтабандылықтың алдын алу шаралары	8.1.6.7 гиподинамия салдар 8.1.6.8 сымбаттың бұзылу жалпақтабандылықтың пайд анықтау
	Тік жүруге байланысты адам қозғалуының биомеханикалық ерекшеліктері. Тік жүруге байланысты адамның қаңқа құрылысының ерекшеліктері. Тік жүруге байланысты бұлшықеттің маңызы. Тік жүру кезіндегі дененің ауырлық орталығы. Адам денесіндегі иіндер	8.4.4.1 тік жүруге ба қозғалуының биомеханикал зерттеу; 8.4.4.2 тік жүрудегі бұлшық е
4-тоқсан		
1.7 Координация және реттелу	Көру мүшелерінің құрылысы. Көрудің маңызы. Көру қызметінің бұзылуы. Көру гигиенасы. Зертханалық жұмыс "Көру жітілігі мен көру аймағының шегін зерттеу"	8.1.7.1 көру мүшесінің құрыл 8.1.7.2 көруді қабылдауды зерттеу және көру гиг сипаттау; 8.1.7.3 көру мүшелерінің бұз
	Есту мүшесінің құрылысы. Естудің маңызы. Естудің бұзылу себептері. Есту мүшесінің гигиенасы Зертханалық жұмыс "Дыбыстықабылдау ерекшеліктерін зерттеу". (құлақтың есту қабілетін анықтау)	8.1.7.4 есту мүшесінің құрыл сипаттау; 8.1.7.5 естудің бұзылу себеп 8.1.7.6 дыбысты қабылдау зерттеу және есту гигиена сипаттау
	Таяқшаның, құтышаның және түкті жасушалардың құрылымы мен қызметі. Зертханалық жұмыс "Соқыр дақты анықтау, түстердің аралсуына тәжірибе, дыбыстың ауа және сүйек арқылы өтуі"	8.1.7.7 көру және есту құрылымы мен қызметтерін
	"Гормондар", "Гуморальдық реттелу" ұғымдары. Эндокринді, экзокринді және аралас бездердің орналасуы және қызметі. Бездерден бөлінетін гормондар	8.1.7.8 эндокринді, экзокр бездердің орналасқан жерлер 8.1.7.9 бездердің негізгі қызм 8.1.7.10 гормондардың маңы
	Эндокринді бездер қызметінің бұзылуынан туындаған аурулар (гипо- және гиперфункция)	8.1.7.11 эндкриндік без бұзылуынан туындаған ауру
	Адам денесінде орналасқан тері рецепторлары (терморецепторлар, механорецепторлар, ноцицептор-лар). Зертханалық жұмыс "Тері сезімталдығын зерттеу"	8.1.7.12 адам денесіндегі қызметін сипаттау; 8.1.7.13 терінің сезімталдығы
	Жылықанды жануарлардың тұрақты температураны сақтауындағы терінің ролі. Температураға сезімталдық.	8.1.7.14 жылықанды жан температураны сақтау, ролінсипаттау

	Терморецепторлардың температураның өзгеруіне бейімделуі	

3) 9 сынып:

3-кесте

Ұзақ мерзімді жоспардың бөлімшелері	Ұзақ мерзімді жоспардың мазмұны	Оқыту мақсаттары
1-тоқсан		
2.1 Көбею	Митоз. Мейоз. Митоз бен мейоздың биологиялық маңызы	9.2.2.1 тірі ағзалардың тір митоз бен мейоздың маңызы
	Жануарлардың көбею формалары. Жыныссыз көбею типтері. Жынысты көбею	9.2.1.2 жануарлардың к салыстыру
	Мүктер мен қырықжапырақтардың тіршілік циклі. Гаметофит. Спорофит	9.2.1.3 мүктер мен қыр мысалдарында жынысты ұрпақтарының ерекшеліктері
	Ашықтұқымды және жабықтұқымды өсімдіктердің тіршілік циклі	9.2.1.4 ашықтұқымды өсім циклінің ерекшеліктерін түсі 9.2.1.5 жабықтұқымды өсім циклінің ерекшкліктерін түсі
2.3 Өсу және даму	Эмбрионалдық даму кезеңдері: бластула, гаструла, нейрула. Ұлпалар мен мүшелердің дифференциялануы. Органогенез	9.2.3.1 эмбрионалдық сипаттау; 9.2.3.2 әр түрлі ұрық қалыптасатын ұлпалар дифференциялануын сипатта
2.4 Тұқым қуалаушылық пен өзгергіштік заңдылықтары	Тұқым қуалаушылық пен өзгергіштіктің эволюциядағы маңызы.Өзгергіштік пен қоршаған орта жағдайларына бейімделгіштік арасындағы өзара байланыс	9.2.4.1 тұқым қуалаушылық эволюциядағы ролін дәйекте
	Қолдан сұрыптау және оның селекция үшін маңызы. Қолдан сұрыптау түрлері	9.2.4.2 ағзалар селекция сұрыптаудың маңызын сипат
	Мәдени өсімдіктер мен үй жануарларының шығу орталықтары	9.2.4.3 мәдени өсімді жануарларының шығу тегі оқып білу
	Қазақстан территориясында кездесетін егістік дақылдар мен үй жануарларының қолтұқымдары. Маңызды белгілер	9.2.4.4 маңызды мәдени өсім мен үй жануарлары қолтұқы 9.2.4.5 мәдени өсімдікте жануарларының маңызды бе
2-тоқсан		
3.1 Биосфера, экожүйе, популяция	Экожүйелердіңкомпоненттері. Су және құрлық экожүйелері. Модельдеу "Су және құрлық экожүйелерін салыстыру"	9.3.1.1 экожүйелердің жал сызбасын жасау; 9.3.1.2 су және құрл салыстыру
	Популяцияның құрылымының негізгі сипаттамалары және ерекшеліктері. Ағзалардың тіршілікке қабілеттілігінің әртүрлі тәсілдері. (Тіршілікті сақтаудың К және r стрпатегиялары). "Жыртқыш-жемтік" қарымқатынас түрі. Популяция санының өзгеруі	9.3.1.3 популяцияның негізг құрылымдық ерекшеліктерін 9.3.1.4 ағзалардың тіршілік әртүрлі тәсілдерін зерттеу; 9.3.1.5 жыртқыш-құрбан мысалында популяция себептерін анықтау

	Тірі ағзалардың өзара қарым-қатынас түрлері. Ағзалардың тікелей және жанама қарымқатынас түрлері. Қоршаған орта жағдайларының өзгерістеріне ағзалардың бейімделуі	9.3.1.6 тірі ағзалардың өзар түрлерін сипаттау; 9.3.1.7 тірі ағзалардың қ өзгермелі жағдайларын механизмдерін түсіндіру
3.2 Адам қызметінің қоршаған ортаға әсері	Адамның табиғаттағы ролі. Табиғатты тиімді пайдалану. Табиғатты қорғау. Биологиялық алуан түрлілікті сақтау. Дүниежүзілік Тұқым қоры	9.3.2.1 адамның айналадағы тигізетін әсері неге күшее түс 9.3.2.2 биологиялық әртүр және қолдауды қажеттіктің с 9.3.2.3 Дүниежүзілік Тұқым к бағалау
	Қазақстан Республикасының экологиялық проблемалары. Себептері мен салдарлары. Оларды шешу жолдары	9.3.2.4 Қазақстан аумағынд проблемалардың туындау себ 9.3.2.5 Қазақстан аумағынд проблемалардың шешу жолд
3-тоқсан		
4.2 Жасушалық биология	Жасушаның негізгі компонент-терінің қызметтері. Жасуша құрылымдары:плазмалық мембрана, цитоплазма, ядро, эндоплазмалық тор, жасуша орталығы, рибосомалар, Гольджи аппараты мен лизосомалар, митохондрия, пластидтер, қозғалыс органоидтары, жасушаның қосындылары. Құрылыстары және атқаратын қызметтері	9.4.2.1 өсімдік және жануар негізгі бөліктерінің құрылы түсіндіру
	Жасушалардың сызықтық ұлғаюын есептеу. Ұлғаю, актуальды өлшемі және суреттің нақты өлшемі.Өлшем бірліктерін СИ жүйесіне аудару (сантиметр-миллиметр-микрометр-нанометр). Модельдеу "Микрофотографияларды пайдаланып жасушаның сызықтық ұлғаюын есептеу"	9.4.2.2 микрофотография жасушалардың сызықтық ұл
1.1 Тірі ағзалардың көп түрлілігі. 3.1 Биосфера және экожүйе	Әртүрлі түрлерді сипаттаудабинарлық номенклатураны қолдану. Зертханалық жұмыс "Анықтағыш көмегімен өсімдіктер мен жануарлар түрлерін (жергілікті регионның) анықтау"	9.1.1.1 әр түрлі түрлерді си номенклатураны қолдану; 9.1.1.2 өсімдіктер мен жануа ерекшелік белгілері бойы (анықтағыш бойынша)
	Популяцияның өсуінің экспоненциалды және сигмоидты қисығы	9.3.1.1 популяция өсімінің және сигмоидтік үлг сызықтарының графиктерін т
	Экожүйедегі энергия тасымаланың тиімділігі. Энергия ағыны және қоректік тізбектер. Экологиялық пирамида түрлері	9.3.1.2 энергия ағымының ти 9.3.1.3 энергия, биомасс пирамидаларын салыстыру
	Табиғаттағы көміртек пен азот айналымы. Биосферадағы биохимиялық үрдістер. Топырақ пен шөгінді жыныстар түзудегі тірі ағзалардың рөлі	9.3.1.4 азот пен көмірте айналымының сызбасын құр
3.2	Пайдалы қазбаларды өндірудің қоршаған орта мен адам денсаулығына әсері	9.3.2.1 пайдалы қазбалар өнд өңдеудің қоршаған ортаға әс

Адам қызметінің қоршаған ортаға әсері	Пестицидтердің қоршаған орта мен адам денсаулығына әсері	9.3.2.2 пестицидтерді пайдал орта мен адам денсаулығына
	Жылыжай эффектісі (булану) және озон қабатының жұқаруы. Дүниежүзілік мұхит деңгейінің, су мен атмосфера температурасының көтерілуінің тірі ағзаларға әсері	9.3.2.3 парниктік эффектін әсерін түсіндіру; 9.3.2.4 озон қабатының бұзы мен салдарын түсіндіру
1.2 Қоректену	Ыдырау үдерісі. Асқорыту ферменттерінің әсері. Асқорытудағы ферменттердің маңызы. Сіңіру және бөліп шығару	9.1.2.1 адамның асқорыт үдерістерді сипаттау; 9.1.2.2 ас қорыту үдерісін заттар мен сәйкесі фермент байланысты орнату
	Ферменттердің әсер ету механизмі. Ферменттің белсенді орталығы. Зертханалық жұмыс "Ферменттердің белсенділігіне әр түрлі жағдайлардың (температура, pH) әсерін зерттеу"	9.1.2.3 ферменттер механизм 9.1.2.4 ферменттердің белсе жағдайлардың (температура,
	Өттің әсерінен майлардың эмульгациясы. Зертханалық жұмыс "Өттің әсерінен майлардың эмульгациялануын зерттеу"	9.1.2.5 өттің әсерін эмульгациялануы үдерісін зе
1.3 Заттар тасымалы	Активті және пассивті тасымалдардың ұқсастығы мен айырмашылығы. Жасуша мембранасы арқылы тасымалдану. Белсенді тасымалдану кезіндегі энергияның жұмсалуы	9.1.3.1 активті және пасси салыстыру
	Сыртқы және ішкі факторлардың транспирацияға әсері. Зертханалық жұмыс "Транспирация үдерісі кезіндегі сыртқы факторларды (температура, ылғалдылық пен су буының қысымы, ауа қозғалысын) зерттеу. Зертханалық жұмыс "Ішкі факторларды: Буландыратын беттің ауданы және бұл беттік ауданның өсімдік көлеміне қатынасының (кутикула мен лептесіктер) транспирация үдерісіне әсері"	9.1.3.2 өсімдіктердегі трансп мәнін түсіндіру; 9.1.3.3 ішкі және сыртқ транспирацияға әсерін зертте
	Сыртқы факторлардың флоэмада зат тасымалына әсері: температура, ылғалдылық, жарық	9.1.3.4 сыртқы факторларды заттардың тасымалдануына ә
4-тоқсан		
1.4 Тыныс алу	Анаэробты және аэробты тыныс алу. Анаэробты және аэробты тыны салу үдерістерін химиялық реакция теңдеулерін қолданып қарастыру. Анаэробты және аэробты тыныс алудың тиімділіктері	9.1.4.1 тыныс алу реакция теңдеуін пайдалана отырып аэробты тыныс алуды салыст 9.1.4.2 анаэробты және аэроб тиімділігін сипаттау
	Аэробты, анаэробты тынысалу үдерістерімен байланысты бұлшық еттердің қажуы. Аэробты және анаэробты тынысалуға физикалық жүктемелердің әсері	9.1.4.3 бұлшық еттердің сипаттау; 9.1.4.4 бұлшықет қажуы анаэробты тыныс алу үдер байланысты қарастыру

1.5 Бөліп шығару	Нефронның құрылысы және қызметі. Ультрафильтрация. Абсорбция және таңдамалы реабсорбция. Несептің құрамы. Фильтрация мен кері фильтрацияның себептері	9.1.5.1 нефронның құрылы сипаттау; 9.1.5.2 фильтрация және үрдістерін сипаттау
	Бүйрек жұмысына әсер ететін факторлар: тамақтану рационы, дене температурасының күрт түсуі, дәрілік препараттар, созылмалы және инфекциялық аурулар (кариес, іріңді ангина т.б.)	9.1.5.3 бүйректің жұмысы факторларды сипаттау
	Зәр шығару жүйесінің гигиенасы. Бүйрек және зәр шығару жүйесінің аурулары: пиелонефрит, цистит, бүйрекке тастың жиналуы. Себептері және алдын алу шаралары	9.1.5.4 бүйрек және зәр ауруларының алдын алу жол
	Құрлықта, шөлде, тұщы және тұзды суларда тіршілік ететін тірі ағзалардың зат алмасуының соңғы өнімдері. Құрамында азоты бар органикалық заттардың ыдырау өнімдері: аммиак, несепнәр, несеп қышқылы	9.1.5.5 құрамында азоты заттардың ыдырауын сипатта 9.1.5.6 әртүрлі ағзалардың мен зат алмасудың соңғы өні байланысты орнату

4) 10 сынып:

4-кесте

Ұзақ мерзімді жоспардың бөлімшелері	Ұзақ мерзімді жоспардың мазмұны	Оқыту мақсаттары
1-тоқсан		
1.7 Координация және реттелу	Нейрондардың түрлері мен қызметтері. Жүйке ұлпасының қызметі (глиальды жасушалар). Аксондардың миеленді және миеленсіз қабықтары. Синапстар және медиаторлар. Модельдеу "Жүйке ұлпаларын зерттеу"	10.1.7.1 нейрондардың түр сипаттау; 10.1.7.2 жүйке жасушасын қызметі арасындағы өзара ба 10.1.7.3 жүйке ұлпаларымен бөліктерінің қызметтерін тал
	Миеленді, миеленсіз аксондарда жүйке импульстарының туындауы және өткізілуі. Өткізу жылдамдығы. Мембраналық потенциал, тыныштық потенциалы және әрекет потенциалы. Модельдеу "Жүйке импульстарының туындауы мен таралу жылдамдығын зерттеу"	10.1.7.4 мембраналық, тыны потенциалдарын сипаттау; 10.1.7.5 жүйке импульсінің т сипаттау
	Тірі ағзалардағы электрлік үдерістер. Электрорецепторлар және электрлі мүшелер	10.1.7.6 тірі ағзалардағы эл зерттеу; 10.1.7.7 электрлі мүшелерді с
	Тынысалу мен тыныс шығарудың реттелуі мысалында нейрогумо-ральдық реттелу механизмі. Жүйкелік және гуморальдық реттелуді салыстыру. Ағзаның күйзеліске бейімделуі	10.1.7.8 нейрогуморалды рет түсіндіру; 10.1.7.9 тынысалу мен т реттелу мысалында нейрогу механизммін сипаттау
	Нейрокомпьютерлік интерфейс. Компьютер мен ми арасындағы ақпарат алмасу жүйесі	10.1.7.10 "компьютер-м технологиясының ерекшелік
	Гомеостазды тұрақты ұстаудың механизмдері	10.1.7.11 ағзаның ішкі ортасы ұстаудағы гомеостазды сақ түсіндіру

	Өсімдіктердің өсуі мен дамуын реттеуші. Зертханалық жұмыс "Ауксиннің өсімдіктерге әсерін зерттеу"	10.1.7.12 фитогормондардың 10.1.7.13 өсімдіктердің өсуі ететін заттардың әрекетін тал
2-тоқсан		
1.6 Қозғалыс	Бұлшық еттің жұмысы. Демонстрация " Негізгі бұлшық еттердің жұмысын өзіндік бақылау, иық белдеуінің қол қозғалысындағы рөлі.Бұлшықет қозғалысын реттеу" Зертханалық жұмыс "Статикалық және динамикалық жұмыс кезіндегі бұлшық еттің қажуын зерттеу"	10.1.6.1 қол бұлшық етте жұмыс күшін және күшке төз 10.1.6.2 иық белдеуінің қо рөлін сипаттау; 10.1.6.3 бұлшық еттің ж бұлшықет жұмысының тәуел
4.1 Молекулалық биология	Дезоксирибонуклеин қышқылының молекулалық құрылысының принцптері:нуклеотидтердің комплементарлылығы. Модельдеу "Дезоксирибонуклеин қышқылы" молекуласын құру"	10.4.1.2 дезоксирибонукле молекуласының қос шиыр сипаттау; 10.4.1.3 дезоксирибонукле құрылымдық қағидалары нег
2.2 Жасушалық цикл	Интерфаза. Интерфаза кезеңдері: Gl, S және G2	10.2.2.1 жасуша айналым кезіндегі жүретін үдерістерді 10.2.2.2 интерфаза кезеңдерін
	Митоз. Митоз фазалары. Зертханалық жұмыс "Пияз тамыр ұшындағы жасушалардан митозды зерттеу"	10.2.2.3 митоздың кезеңдерін
	Митоз. Митоз фазалары. Мейоз бен митозды салыстыру. Модельдеу "Митоз кезеңдерңн зерттеу"	10.2.2.4 мейоз кезеңдерін сип 10.2.2.5 митоз және мейоз үде
3-тоқсан		
2.4 Тұқым қуалаушылық пен өзгергіштік заңдылықтары	Мендель ашқан белгілердің тұқымқуалаузаңдылықтары. Тұқымқуалаушылықты зерттеудің гибридологиялық әдісі	10.2.4.1 генетиканың қалыптасуындағы Мендель з бағалау
	Тұқымқуалаушылық заңдылықтарының цитологиялық негіздері. Гаметалар тазалығы және оның цитологиялық негіздемесі. Моногибридті және дигибридті будандастыру. Басымдылық заңы. Ажырау заңы	10.2.4.2 моногибридті цитологиялық негіздерін дәл шығару; 10.2.4.3 дигибридті цитологиялық негіздерін дәл шығару
	Аллельді гендердің әрекеттесуі: толықжәне толымсыз. Доминантты-лық белгілердің пайда болуы. Талдаушы шағылыстыру ұғымы мен оның практикалық маңызы	10.2.4.4 толық және толымсы салыстыру; 10.2.4.5 талдаушы маңыздылығын бағалау
	Жыныс генетикасы. Жынысты анықтаудың генетикалық механизмі. Жыныспен тіркесіп тұқымқуалау. Гемофилия және дальтонизм	10.2.4.6 жынысты анықтау те 10.2.4.7 жынысты а хромосомалардың рөлін т жасау
	Адам қан топтарының тұқымқуалау заңдылықтары. Резус-фактор	10.2.4.8 адамның қан тобын және қан топтарын ан түсіндіру

	Адам генетикасы. Адамның тұқым-қуалау белгілерін зерттеу әдістері. Адамның генетикалық аурулары-ның алдын алу. Модельдеу "Адамның генеалогиялық шежіре ағашын құру"	10.2.4.9 адам генетикасын әдістерін сипаттау; 10.2.4.10 шежіре сызбасын қ
	Өнімділікті арттыратын заманауи ауыл шаруашылық технологиялары. Өнімділігі жоғары ауыл шаруашылықты жүргізудің жаңа баламалы жолдары	10.2.4.11 мәдени өсімдік арттыру үшін заманауи технологияларды қолданылу
4.3 Микробиология және биотехнология	Биотехнологиялық үдерістің жалпы сызбасы және биотехнологияда алынатын өнімдері (медицинада, өнеркәсіпте және ауылшаруашылықта). Инсулин өндірісі	10.4.3.1 инсулин өнд биотехнологиялық үдерістің сипаттау; 10.4.3.2 биотехнологияда өн мысал келтіру
2.1 Көбею	Адамның жыныс жүйесінің құрылымы мен қызметі	10.2.1.1 адамның жыныс жү сипаттау
	Зертханалық жұмыс "Аталық және аналық гаметалардың құрылысын зерттеу"	10.2.1.2 аталық және жасушаларының құрылысын
	Екінші реттік жыныстық белгілер. Ұлдар мен қыздардың жыныстық жетілуі. Биологиялық және әлеуметтік жетілу	10.2.1.3 жыныстық жетілу реттік жыныстық белгілердің
	Менструалдық цикл: менструалдық циклындағы эстроген мен прогестерон гормондарының маңызы	10.2.1.4 менструалдық цикл прогестеронның маңызын си
	Контрацепция түрлері және олардың қолданылуы мен маңызы	10.2.1.5 контрацепцияның ма түсіндіру
	Жыныстық жолмен берілетін аурулар: жүре пайда болған иммундық дефицитінің синдромы (ЖИТС), сифилис, гонорея, гепатит В,С. Алдын алу шаралары	10.2.1.6 жыныстық жо аурулардың салдары мен ал түсіндіру
4-тоқсан		
2.3 Өсу және даму	Құрсақта даму. Ұрықтық дамудың алғашқы кезеңдері. Ұрықтың қалыптасуы мен дамуы	10.2.3.1 ұрықтың дамуын маңызын түсіндіру; 10.2.3.2 эмбрион мен салыстыру
	Шылым шегу, есірткі мен ішімдіктің адам ұрығының дамуына тигізетін әсері	10.2.3.3 адам ұрығының дам алкоголь мен басқа есірткіле түсіндіру
2.5 Эволюциялық даму	Жердегі тіршіліктің пайда болуы кезеңдері	10.2.5.1 Жердегі тіршіліктің кезеңдерін оқып білу; 10.2.5.2 Жердегі тіршілікті салыстыру; 10.2.5.3 Жердегі тіршілікті сипаттау
	Эволюциялық ұғымдардың қалыптасуы және дамуы. Ч.Дарвиннің эволюциялық ілімінің негізгі қағидалары. Эволюцияның қазіргі заман теориясының пайда болуы	10.2.5.4 К. Линней ме еңбектерінің негізгі қағидала 10.2.5.5 эволюция ілімінің Ч.Дарвин еңбектерініңрөлін

		10.2.5.6 эволюцияның теориясының пайда болуын с
	Эволюцияның қозғаушы күштері. Табиғи сұрыпталу нәтижесіндегі бейімделушілік. Эволюциялық үдерістегі өзгергіштіктің (мутация-лық, комбинтивтік) рөлі. Табиғи сұрыпталу, оның түрлері (қозғаушы және тұрақтандырушы). Тіршілік үшін күрес (түрішілік, түраралық). Модельдеу "Бейімделгіштікті табиғи сұрыпталу нәтижесі ретінде зерттеу (көбелек)"	10.2.5.7 эволюцияның қо сипаттау; 10.2.5.8 табиғи сұрыпталуды 10.2.5.9 ағзалардың бейі сұрыпталудың рөлін сипатта
	"Түр" ұғымының анықтамасы. Түр-дің құрылымы. Түр критерийлері. "Түр түзілу" ұғымы. Түр түзілудің тәсілдері мен механизмдері	10.2.5.10 түрдің құрылымы сипаттау; 10.2.5.11 түр түзілу үдерісін

Қазақстан Республика
Білім және ғылым ми
2022 жылғы 1 сәуір
№ 123 бұйрығын
36-қосымша
Қазақстан Республикас
және ғылым минист
2013 жылғы 3 сәуір
№ 115 бұйрығын
673-қосымша

Тірек-қозғалыс аппараты бұзылған білім алушыларға арналған негізгі орта білім беру деңгейінің 7-10 сыныптары үшін "Физика" пәнінен жаңартылған мазмұндағы үлгілік оқу бағдарламасы

1-тарау. Жалпы ережелер

1. Тірек-қозғалыс аппараты бұзылған білім алушыларға арналған негізгі орта білім беру деңгейінің 7-10 сыныптары үшін "Физика" пәнінен жаңартылған мазмұндағы үлгілік оқу бағдарламасы (бұдан әрі – Бағдарлама) Қазақстан Республикасының "Білім туралы" Заңының 5-бабы 6) тармақшасына сәйкес әзірленген.

2. Бағдарлама мақсаты: білім алушылардың ғылыми дүиетанымдық негіздерін, әлемнің жаратылыстанымдық-ғылыми бейнесін тұтастай қабылдауын, өмірде маңызды практикалық мәселелерді шешде табиғат құбылыстарын бақылау, жазу, талдау қабілеттерін қалыптастыру.

3. Бағдарлама міндеттері:

1) білім алушылардың әлемнің заманауи физикалық бейнесінің негізінде жатқан заңдылықтар мен принциптер туралы іргелі білімді, табиғатты танудың ғылыми әдістерді меңгеруіне ықпал ету;

2) білім алушылардың интеллектуалдық, ақпараттық, коммуникативтік және рефлективтік мәдениетін дамытуға, физикалық экспериментті және зерттеу жұмыстарын орындау дағдыларын қалыптастыру;

3) оқу және зерттеу қызметіне жауапкершілікпен қарауға тәрбиелеу;

4) меңгерген дағдыларды табиғат ресурстарын пайдалану мен қоршаған ортаны қорғауда, қоғам мен адам өмірінің қауіпсіздігін қамтамасыз етуде қолдану.

4. Түзете-дамыту міндеттері:

1) білім алушының тұлғалық танымдық саласын дамыту: сезіну, қабылдау, есте сақтау, ойлау, қиял;

2) зертханалық жұмыстар мен тәжірибелік тапсырмаларды орындау барысында визуалды-кеңістіктік танып білуді қалыптастыру;

3) білімді игеруді қамтамасыз ету үшін, теориялық ойлау элементтерін қалыптастыру: ұғымдар, пайымдаулар, тұжырымдар;

4) ойлау әрекетін дамыту: талдау және синтез операциялары, негізгі ойды анықтау, логикалық және себеп-салдарлық байланыстарды құру, ойлаудың жоспарлау функциясы, дәлелді ойлау қабілеті, ойын дәйекті, дәл және нақты білдіру;

5) бақылау, кеңістіктік қиялды дамыту;

6) бұлшықет тырысуы мен эмоционалды қысылудың төмендеуі;

7) көріп қабылдауды дамыту (кестеде, диаграммада бейнеленгенді қабылдау және түсіну);

8) сөйлеудегі оқшаулауды, күмәнді жеңу үшін жағдай жасау (көзқарасты білдіру, гипотезаны қорғау және дәлелдеу, басқа адамдардың пікірін құрметтеу, көшбасшылық қасиеттердің көрінісі);

9) білім алушылардың жеке тұлғалық қасиеттерін, эмоционалды ерік- жігер өрісін дамыту: өзін-өзі бақылау дағдысы, табандылық және шыдамдылық, өз сезімдерін білдіру қабілеті.

2-тарау. Оқу процесін ұйымдастырудағы педагогикалық тәсілдер

5. Тірек-қозғалыс аппараты бұзылған білім алушылар үшін "Физика" пәні бойынша оқу процесін ұйымдастыруда қолданылатын педагогикалық тәсілдер: әрекеттік тәсіл, сараланған тәсіл, коммуникативтік тәсіл, тұлғаға бағытталған тәсіл, түзету-дамытушылық, жеке-дара әсер ету тәсілі.

6. Әрекеттік тәсілі - білім алушы білімді дайын түрде емес, оны өзі ізденіп табады, оқу іс-әрекетінің мазмұны мен формаларын түсінеді, оның нормалар жүйесін түсініп, қабылдайды және оларды жетілдіруге белсенді қатысады, бұл оның білімін, оқу дағдылары мен біліктерін белсенді, әрі сәтті қалыптастыруға ықпал етеді. "Физика" пәнін оқу барысында білім алушы ғалым физиктердің өмірбаянын, ашқан жаңалықтары мен жетістіктерін өз бетінше зерделейді.

7. Сараланған тәсіл-бұл тірек-қозғалыс аппараты бұзылған білім алушыларға әртүрлі оқу жағдайларын жасау, бастысы ол үш негізгі қағидаға негізделген: еркіндік, дербестік, ынтымақтастық.

8. Коммуникативті тәсіл білім алушыларды ақпаратпен сауатты жұмыс істеуге, ақпараттың әртүрлі түрлерін білуге, коммуникативті болуға, әртүрлі мәселелерді шешуде бірлесіп жұмыс істеуге, әртүрлі мәселелер бойынша пікірталастар жүргізуге, өз ұстанымдарын білдіруге үйретеді.

9. Тұлғаға бағытталған тәсіл - білім алушыларды оқытуда келесі ерекшеліктерін ескере отырып жүзеге асырылады:

1) жас, зияткерлік, психологиялық, физиологиялық;

2) бағдарламалық материалдың күрделілігінің түрлі деңгейіне бағытталған білім беру қажеттіліктері;

3) білімі мен қабілеті бойынша.

10. Түзету-дамыту бағытын іске асыру барысында ескерілетін: ойлау процестерінің пассивтілігі, танымдық белсенділіктің төмендігі, ойлаудың жалпылама және дерексіз функциясының әлсіздігі, сөйлеу тіл дамуындағы артта қалушылық. Оқу пәнінің түзету бағыты "Физика" сабақтарында сөйлеу тілін және қозғалыс саласын дамыту, зейін, есте сақтау, ойлау тәрізді психикалық процестерді түзету бойынша жұмыстардың үйлесуінде.

11. Дамытушылық оқыту балалардың жеке және жас ерекшеліктерін ескере отырып, тірек-қозғалыс аппараты бұзылған білім алушының жеке қасиеттерінің жиынтығын бірлікте дамытуға бағытталған, шаршау мен шамадан тыс жұмыстың алдын алу үшін, іс-әрекеттің кезектесіп алмасуы, білім алушылардың қозғалыс әдістерін игеруіне ықпал етіп, өзінің оқу іс-әрекетін жоспарлауға және оны басқаруға үйретеді.

12. Жеке-дара әсер ету қағидаты оқу материалын игеру барысында тірек-қимыл аппараты бұзылған білім алушыларда сөйлеу тілінің психикалық даму ерекшеліктерінің болуы, меңгерілетін білім сапасына әсер ететіндіктен: әрбір білім алушыға мұғалім оның мүмкіндіктеріне сәйкес келетін оқу материалын іріктеумен негізделеді. Бұл ретте оқу жұмысының қарқыны, дербестік дәрежесі, оқытудың әдістері мен тәсілдері өзгеріп, түрленіп отырады. Жеке оқыту дербес танымдық іс-әрекет дағдылармен бірге, өзін-өзі тәрбиелеуге деген қажеттілік пен дайындықты қалыптастыруға ықпал етеді.

13. Оқыту барысында оқу процесін ұтымды ұйымдастыруға, нәтижелілікті және оқуға деген ынтаны арттыруға мүмкіндік беретін заманауи білім беру технологиялары қолданылады:

1) проблемалық оқыту технологиясы оқушылардың шығармашылық ойлау белсенділігін арттырады, танымдық қызығушылықты қалыптастырады. Жаңа материалды түсіндіру барысында сәйкессіздік пен тосыннан күтпеген жағдаяттар жиі қолданылады;

2) ақпараттық-коммуникациялық технологиялар. Физика сабақтарындағы қолданылатын компьютерлік технологиялар: оқу материалын зерттеуде мультимедиялық технологияларды қолдану; компьютерлерді қарқынды пайдалану; физиканың басқа оқу пәндерімен пәнаралық байланыстарын іске асыру; өзіндік іздестіру және зерттеу жұмысының әдістерін әзірлеу; Интернетті пайдалана отырып, зерттелетін материал шеңберінде ақпаратты іздеу және өңдеу; есептерді шешу үшін электрондық кестелерді пайдалану; виртуалды зертханалық жұмыстарды жүргізуді көздейді;

3) ғылыми-зерттеу және жобалау әрекеті. Білім алушылардың жобалау әрекеті, есте сақтау процесі ретіндегі оқудан, дербес танымдық іс-әрекетке көшуге мүмкіндік береді. Жоба – алғашқы идеядан бастап, материалдық іске асыруға дейінгі оқушының өзіндік шығармашылық жұмысы.

4) интерактивті оқыту - бұл диалогтық оқыту, оның барысында мұғалім мен білім алушының өзара әрекеті жүзеге асырылады. Интерактивті оқытудың маңыздылығы барлық білім алушылардың таным процесіне тартылатындығында, олардың өздері білетін, ойлайтын жағдайларды түсініп және рефлексия жасауға мүмкіндігі бар. Әрбір білім алушы өзінің ерекше жеке үлесін қосады, білімі мен идеяларымен алмасады;

5) шығармашылық міндеттерді орындау: бұл ақпараттық білім беруді ұйымдастыру түрі, онда берілген шарт пен белгісіз мәліметтермен қатар, білім алушыларға жеке әлеуетін жүзеге асыруға және қажетті білім беру материалын меңгеруге бағытталған өзіндік шығармашылық әрекеті туралы нұсқау беріледі.

14. Оқыту әдісі ретінде ойын формаларын қолдану оқушылардың танымдық қызығушылықтарын арттыруға ықпал етеді. Ұжымдық қызмет түрлерін ұйымдастыруға бағытталған ойын тәсілдері, білім алушылардың топтың басқа мүшелерінің пікірін құрметтеуге үйретеді, түпкілікті нәтижелерді болжауға, іс-әрекеттерді өз бетінше жоспарлауға, мақсатқа жету әдістерін анықтауға әсер етеді.

15. "Физика" пәні бойынша бағдарлама жүйелілік және бірізділік қағидаты бойынша құрылған:

1) пәннің барлық тақырыптары мен бөлімдері бір-бірімен байланысты, материалды жүйелі оқу барысында білім мен дағды жаңа мазмұнмен байытылып, 7-сыныпта оқушылардың алған білімдері негізінде дамиды;

2) оқу процесінде практикалық дағдылар мен біліктер қалыптасады, 7-ден 10-сыныпқа дейінгі физика курсын оқып-үйрену барысында практикалық сабақтар қарастырылған, онда білім алушылар зертханалық жұмыстарды жүргізеді және практикалық маңызы бар сұрақтары шешеді;

3) жалпы білім беретін мектептің бағдарламасымен салыстырғанда пән бойынша оқу мерзімі бір жылға ұзарырақ, осыған байланысты 7 және 8-сыныптарда бағдарламалық материалдың мазмұны қайта бөлінеді. 7-сыныптың "Сақталу заңдары", "Механика" бөлімінің "Статика" және "Астрономия негіздері" бөлімінің "Жер және ғарыш" кіші бөлімдері 8-сыныптың бағдарламалық материалына көшірілді. "Электр және магнетизм" бөлімінің және "Геометриялық оптика" бөлімінің "Электростатика негіздері", "Электр тогы", "Магнит өрісі", "Электромагниттік тербелістер мен толқындар" 8 бөлімдері кейінгі кезеңдерге ауыстырылды. Бұл бөлімдер 9-сыныптың бағдарламалық материалының мазмұнында көрсетілген және олар өз кезегінде нақты материалды егжей-тегжейлі көрсетуді қажет етеді.

16. Жалпы оқу процесі жаңа материалды оқып-үйренуде, өткенді бекіту кезінде де ауызша және жазбаша жұмыс түрлерін ұтымды үйлестіруге бағытталған. Бекіту жұмысы сабақ барысында, сонымен қатар үй тапсырмасын орындау кезінде де жүзеге асырылады. Үй тапсырмасын оқушыларға түсіндірумен қоса, жеңілдетілген нұсқасын беру қажет. Білім алушылардың дайындық деңгейіне байланысты үй тапсырмаларын саралау талап етіледі.

3-тарау. "Физика" пәнінің мазмұнын ұйымдастыру

17. "Физика" пәні бойынша оқу жүктемесінің көлемі:

1) 7-сынып – аптасына 2 сағат, оқу жылында – 68 сағатты;

2) 8-сынып – аптасына 2 сағат, оқу жылында – 68 сағатты;

3) 9-сынып – аптасына 2 сағат, оқу жылында – 68 сағатты;

4) 10-сынып – аптасына 2 сағат, оқу жылында – 68 сағатты құрайды.

18. Бағдарламаның мазмұны келесі бөлімдерді қамтиды:

1) "Физикалық шамалар мен өлшеулер";

2) "Механика";

3) "Жылу физикасы";

4) "Электр және магнетизм";

5) "Геометриялық оптика";

6) "Кванттық физика элементтері";

7) "Астрономия негіздері";

8) "Әлемнің қазіргі физикалық бейнесі".

19. "Физикалық шамалар мен өлшеулер" бөлімі келесі бөлімшелерден тұрады:

1) физика – табиғат туралы ғылым;

2) физикалық шамалар;

3) физикалық өлшеулер.

20. "Механика" бөлімі келесі бөлімшелерден тұрады:

1) кинематика негіздері;

2) динамика негіздері;

3) сақталу заңдары;

4) статика;

5) тербелістер мен толқындар.

21. "Жылу физикасы" бөлімі келесі бөлімшелерден тұрады:

1) молекулалы-кинетикалық теория негіздері;

2) термодинамика негіздері.

22. "Электр және магнетизм" бөлімі келесі бөлімшелерден тұрады:

1) электростатика негіздері;

2) электр тогы;

3) магнит өрісі;

4) электромагниттік толқындар және тербеліс.

23. "Геометриялық оптика" бөлімі келесі бөлімшелерден тұрады:

1) геометриялық оптика заңдары.

24. "Кванттық физика элементтері" бөлімі келесі бөлімшелерден тұрады:

1) атом мен атом ядросының құрылысы;

2) радиоактивтілік;

3) элементар бөлшектер.

25. "Астрономия негіздері" бөлімі келесі бөлімшелерден тұрады:

1) Жер және Ғарыш;

2) астрофизика элементтері.

26. "Әлемнің қазіргі физикалық бейнесі" бөлімі:

1) "физиканың дүниетанымдық мәні" бөлімшесінен тұрады

27. 7 сыныпқа арналған "Физика" пәнінің базалық мазмұны:

1) "Физика – табиғат туралы ғылым". Физика – табиғат туралы ғылым; табиғатты зерттеудің ғылыми әдістері. "Физикалық шамалар мен өлшеулер". Халықаралық бірліктер жүйесі; скаляр және векторлық физикалық шамалар; өлшеулер мен есептеулердің дәлдігі; үлкен және кіші сандарды ықшамдап жазу. Зертханалық жұмыс: № 1 зертханалық жұмыс: кішкентай денелердің өлшемін анықтау; № 2-зертханалық жұмыс: физикалық шамаларды өлшеу; Практикалық жұмыстар: сапалық және сандық есептер шығару; аспап шкаласындағы бөліктің құнын анықтау.

2) "Механикалық қозғалыс". Механикалық қозғалыс және оның сипаттамалары; санақ жүйесі; механикалық қозғалыстың салыстырмалылығы; түзусызықты бірқалыпты және бірқалыпсыз қозғалыстар; жылдамдық және орташа жылдамдықты есептеу; әртүрлі механикалық қозғалыстардың графиктік көрінісі. Практикалық жұмыстар: сапалық және сандық есептер шығару; координатаның уақытқа тәуелділік графигін зерттеу;

3) "Тығыздық". Масса және денелердің массасын өлшеу; дұрыс және дұрыс емес пішінді денелердің көлемін өлшеу; заттың тығыздығы және тығыздықтың өлшем бірлігі; тығыздықты есептеу; № 3 зертханалық жұмыс: сұйықтар мен қатты денелердің тығыздығын анықтау. Практикалық жұмыстар: сапалық және сандық есептер шығару; электрондық және ииндік таразыларды қолданып, әр түрлі денелердің массасын анықтау; мензуркадағы сұйықтық көлемін анықтау;

4) "Денелердің өзара әрекеттесуі". Инерция құбылысы; күш; тартылыс құбылысы және ауырлық күші; салмақ; деформация; серпімділік күші, Гук заңы; үйкеліс күші; үйкеліс әрекетін техникада ескеру; бір түзу бойымен денеге әсер еткен күштерді қосу. № 4 зертханалық жұмыс: серпімді деформацияларды зерделеу; № 5 зертханалық жұмыс: сырғанау үйкеліс күшін зерттеу; Практикалық жұмыстар: сапалық және сандық есептер шығару; динамометр көмегімен өлшеу; ауырлық күшін зерттеу; түрлі денелердің созылуын зерттеу;

5) "Қатты денелер, сұйықтар және газдардағы қысым". Газдардың, сұйықтардың және қатты денелердің молекулалық құрылымы; қатты денелердегі қысым; сұйықтар мен газдардағы қысым, Паскаль заңы; қатынас ыдыстар; гидравликалық машиналар; атмосфералық қысым, атмосфералық қысымды өлшеу; манометрлер, сорғылар; кері итеруші күш. № 6 зертханалық жұмыс: Архимед заңын зерделеу; № 7 зертханалық жұмыс: дененің сұйықта жүзу шарттарын анықтау; Практикалық жұмыстар: сапалық және сандық есептер шығару; кез-келген пішінді қатынас ыдыстардағы бірдей және әртүрлі сұйықтардың беттерінің орналасуын зерттеу; атмосфералық қысымның бар екендігін зерттеу;

28. 8 сыныпқа арналған "Физика" пәнінің базалық мазмұны:

1) "Жұмыс және қуат". Механикалық жұмыс; қуат. Практикалық жұмыстар: сапалық және сандық есептер шығару; жұмыстың мәнін график бойынша анықтау; ауырлық күші мен үйкеліс күшінің жұмысын салыстыру; транспорт түрлерінің қуатын бағалау;

2) "Энергия". Кинетикалық энергия; потенциалдық энергия; энергияның сақталуы және басқа түрге айналуы. Практикалық жұмыстар: сапалық және

сандық есептер шығару; үстел теннисіне арналған шариктің тебілу биіктігін анықтау;

3) "Жай механизмдер". Жай механизмдер; дененің массалық центрі; иіндіктің тепе-теңдік шарты; пайдалы әрекет коэффициенті. № 8 зертханалық жұмыс: Жазық фигураның массалар центрін анықтау; № 9 зертханалық жұмыс: иіндіктің тепе-теңдік шарттарын анықтау; № 10 зертханалық жұмыс: көлбеу жазықтықтың пайдалы әрекет коэффициентін анықтау. Практикалық жұмыстар: сапалық және сандық есептер шығару; түсірілген күштің айналу осіне дейінгі қашықтыққа тәуелділігін зерттеу;

4) "Жер және Ғарыш". Аспан денелері туралы ғылым; Күн жүйесі; Күнтізбе негіздері (тәулік, ай, жыл).

5) "Жылулық құбылыстар". Жылулық қозғалыс, броундық қозғалыс, диффузия; температура, оны өлшеу тәсілдері, температураның шкалалары; ішкі энергия, ішкі энергияны өзгерту тәсілдері; жылуөткізгіштік, конвекция, сәуле шығару; табиғаттағы және техникадағы жылу берілу; жылу құбылыстарының тірі ағзалардың өмірлеріндегі ролі; жылу мөлшері, заттың меншікті жылу сыйымдылығы; отынның энергиясы; отынның меншікті жану жылуы; жылу үдерістеріндегі энергияның сақталу және басқа түрге айналу заңы. №1 зертханалық жұмыс: әртүрлі температурадағы суларды араластырғандағы жылу мөлшерлерін салыстыру; Практикалық жұмыстар: денені қыздыру үшін қажетті немесе оны суытқанда бөлінетін жылу мөлшерін есептеу; заттың меншікті жылу сыйымдылығын анықтау; заттың агрегаттық күйлері өзгерген кездегі жылу мөлшерін есептеу; заттың меншікті жылу сыйымдылығын анықтау; жылу мөлшерінің дене массасына тәуелділігін зерттеу; жылу мөлшерінің қыздыру температурасына тәуелділігін зерттеу; әртүрлі отынның жану тиімділігін бағалау;

6) "Заттың агрегаттық күйлері". Қатты денелердің балқуы және қатаюы, балқу температурасы, меншікті балқу жылуы; булану және конденсация; қаныққан және қанықпаған булар; қайнау, меншікті булану жылуы; қайнау температурасының атмосфералық қысымға байланыстылығын анықтау. №2 зертханалық жұмыс: мұздың меншікті балқу жылуын анықтау; Практикалық жұмыстар: сапалық және сандық есептер шығару; заттың фазалық ауысу графигін зерттеу; мұздың балқу температурасын зерттеу; булану жылдамдығының әртүрлі факторларға тәуелділігін зерттеу;

7) "Термодинамика негіздері". Термодинамиканың бірінші заңы, газдың және будың жұмысы; жылу үдерістерінің қайтымсыздығы, термодинамиканың екінші заңы; жылу қозғалтқыштары; жылу қозғалтқыштарының пайдалы әрекет коэффициенті; жылу машиналарын пайдаланудағы экологиялық мәселелер.

Практикалық жұмыстар: сапалық және сандық есептер шығару; ішкі энергияның механикалық энергияға айналуын зерттеу; жылулық тепе-теңдік орныққандағы энергияның сақталу заңын зерттеу;

26. 9 сыныпқа арналған "Физика" пәнінің базалық мазмұны:

1) "Кинематика негіздері". Механикалық қозғалыс; векторлар және оларға амалдар қолдану, вектордың координаталар осьтеріне түсірілген проекциялары; түзусызықты теңайнымалы қозғалыс, үдеу; түзусызықты теңайнымалы қозғалыс кезіндегі жылдамдық және орын ауыстыру; дененің еркін түсуі, еркін түсу үдеуі; қисықсызықты қозғалыс; материялық нүктенің шеңбер бойымен бірқалыпты қозғалысы; сызықтық және бұрыштық жылдамдықтар; центрге тартқыш үдеу. №1 зертханалық жұмыс: теңүдемелі қозғалыс кезіндегі дененің үдеуін анықтау; №2 зертханалық жұмыс: горизонталь лақтырылған дененің қозғалысын зерделеу; Практикалық жұмыстар: сапалық және сандық есептер шығару; денелердің қозғалысын сипаттау тәсілдері; қозғалыстың салыстырмалылығы;

2) "Астрономия негіздері". Жұлдызды аспан; аспан сферасы, аспан координаталарының жүйесі; әртүрлі географиялық ендіктегі аспан шырақтарының көрінерлік қозғалысы, жергілікті, белдеулік және бүкіләлемдік уақыт; Күн жүйесіндегі ғаламшарлардың қозғалыс заңдары; Күн жүйесі денесіне дейінгі ара қашықтықты параллакс әдісімен анықтау;

3) "Электростатика негіздері". Денелердің электрленуі, электр заряды; өткізгіштер мен диэлектриктер; электр зарядының сақталу заңы; қозғалмайтын зарядтардың өзара әрекеттесуі; Кулон заңы, элементар электр заряды; электр өрісі, электр өрісінің кернеулігі; электр өрісінің потенциалы және потенциалдар айырымы, конденсатор. Практикалық жұмыстар: сапалық және сандық есептер шығару; бір-бірінен қандай-да бір арақашықтықта орналасқан және жіңішке жіпке ілінген екі бірдей ауа шарының әрекеттесуін зерттеу; электроскопты жасау;

4) "Тұрақты электр тогы. Электр тогы, электр тогы көздері; электр тізбегі және оның құрамды бөліктері, ток күші, кернеу; тізбек бөлігі үшін Ом заңы; өткізгіштің электр кедергісі; өткізгіштің меншікті кедергісі, реостат; өткізгіштерді тізбектей және параллель қосу; электр тогының жұмысы мен қуаты; электр тогының жылулық әсері, Джоуль-Ленц заңы; металдардағы электр кедергісінің температураға тәуелділігі, асқын өткізгіштік; электрқыздырғыш құралдар, қыздыру шамдары, қысқа тұйықталу, балқымалы сақтандырғыштар; электр тогының химиялық әсері (Фарадейдің заңы). №3 зертханалық жұмыс: электр тізбегін құрастыру және оның әртүрлі бөліктеріндегі ток күшін өлшеу; №4 зертханалық жұмыс: тізбек бөлігі үшін ток күшінің кернеуге тәуелділігін зерттеу; №5 зертханалық жұмыс: өткізгіштерді тізбектей қосуды зерделеу; №6

зертханалық жұмыс: өткізгіштерді параллель қосуды зерделеу; №7 зертханалық жұмыс: электр тогының жұмысы мен қуатын анықтау; Практикалық жұмыстар: сапалық және сандық есептер шығару; тізбектегі ток күшін өлшеу; тізбек бөгіндегі кернеуді өлшеу; өткізгіш кедергісінің материал тегіне тәуелділігі; қыздыру шамының қуаты мен жұмысын өлшеу; тізбектей қосылған шамдардың ток қуатын зерттеу; параллель қосылған шамдардың ток қуатын зерттеу.

5) "Электромагниттік құбылыстар". Тұрақты магниттер, магнит өрісі; тогы бар түзу өткізгіштің магнит өрісі; тогы бар шарғының магнит өрісі; электромагниттер және оларды қолдану; магнит өрісінің тогы бар өткізгішке әрекеті, электроқозғалтқыш; электр өлшеуіш құралдар; электромагниттік индукция, генераторлар. №8 зертханалық жұмыс: тұрақты магниттің қасиеттерін оқып-үйрену және магнит өрісінің бейнесін алу; №9 зертханалық жұмыс: электрмагнитті құрастыру және оның әсерін сынау; Практикалық жұмыстар: сапалық және сандық есептер шығару; су компасын (құбылнамасын) жасау; магнит өрісінің түрлі материалдар арқылы өтуін зеттеу; түрлі тиындардың магниттік қасиеттерін зерттеу; үйкеліс арқылы магниттеу; магниттің қасиетіне температураның әсері;

4) "Жарық құбылыстары". Жарықтың түзу сызықты таралу заңы; жарықтың шағылуы, шағылу заңдары, жазық айналар; сфералық айналар, сфералық айна көмегімен кескін алу; жарықтың сынуы, жарықтың сыну заңы, толық ішкі шағылу; линзалар, линзаның оптикалық күші, жұқа линзаның формуласы; линзаның көмегімен кескін алу; көз - оптикалық жүйе, көздің көру кемшіліктері және оларды түзету әдістері; оптикалық аспаптар. №10 зертханалық жұмыс: шынының сыну көрсеткішін анықтау; №11 зертханалық жұмыс: жұқа линзаның фокустық қашықтығын анықтау; Практикалық жұмыстар: сапалық және сандық есептер шығару; қарапайым перископты жасау; калейдоскопты жасау; жазық айнадағы кескінді зерттеу; ойыс айнаға түскен және шағылған стандартты сәулелердің жүрісі; жинағыш және шашыратқыш линзадағы негізгі сәулелердің жүрісі; көз бен фотоаппараттың оптикалық жүйелерін салыстыру;

5) "Кинематика негіздері". Механикалық қозғалыс; векторлар және оларға амалдар қолдану, вектордың координаталар осьтеріне түсірілген проекциялары; түзусызықты теңайнымалы қозғалыс, үдеу; түзусызықты теңайнымалы қозғалыс кезіндегі жылдамдық және орын ауыстыру; дененің еркін түсуі, еркін түсу үдеуі; қисықсызықты қозғалыс; материялық нүктенің шеңбер бойымен бірқалыпты қозғалысы; сызықтық және бұрыштық жылдамдықтар; центрге тартқыш үдеу. №1 зертханалық жұмыс: теңүдемелі қозғалыс кезіндегі дененің үдеуін анықтау; №2 зертханалық жұмыс: горизонталь лақтырылған дененің қозғалысын зерделеу;

Практикалық жұмыстар: сапалық және сандық есептер шығару; денелердің қозғалысын сипаттау тәсілдері; қозғалыстың салыстырмалылығы;

30. 10 сыныпқа арналған "Физика" пәнінің базалық мазмұны:

1) "Астрономия негіздері". Жұлдызды аспан; аспан сферасы, аспан координаталарының жүйесі; әртүрлі географиялық ендіктегі аспан шырақтарының көрінерлік қозғалысы, жергілікті, белдеулік және бүкіләлемдік уақыт; Күн жүйесіндегі ғаламшарлардың қозғалыс заңдары; Күн жүйесі денесіне дейінгі ара қашықтықты параллакс әдісімен анықтау.

2) "Динамика негіздері". Ньютонның бірінші заңы, инерциялық санақ жүйелері; механикадағы күштер; Ньютонның екінші заңы, масса; Ньютонның үшінші заңы; Бүкіләлемдік тартылыс заңы; дененің салмағы, салмақсыздық; денелердің ауырлық күшінің әрекетінен қозғалуы; Жердің жасанды серіктерінің қозғалысы. Практикалық жұмыстар: сапалық және сандық есептер шығару; күшті өлшеудің практикалық тәсілдері; жердің ауырлық өрісіндегі дене қозғалысының параметрлерін есептеу; дененің еркін түсу үдеуін өлшеу;

3) "Сақталу заңдары". Дене импульсі және күш импульсі; импульстің сақталу заңы; реактивті қозғалыс; механикалық жұмыс және энергия; энергияның сақталу және айналу заңы. Практикалық жұмыстар: сапалық және сандық есептер шығару; дененің кинетикалық энергиясының өзгеруіне қатысты күштің жұмысын салыстыру; денелердің соқтығысуы кезіндегі импульстің сақталу заңын зерттеу;

4) "Тербелістер және толқындар". Тербелмелі қозғалыс; тербелістер кезіндегі энергияның түрленуі; тербелмелі қозғалыстың теңдеуі; математикалық және серіппелі маятниктердің тербелістері; еркін және еріксіз тербелістер, резонанс; еркін электромагнитік тербелістер; толқындық қозғалыс; дыбыс, дыбыстың сипаттамалары, акустикалық резонанс; жаңғырық; электромагниттік толқындар; электромагниттік толқындар шкаласы. №3 зертханалық жұмыс: математикалық маятниктің көмегімен еркін түсу үдеуін анықтау; №4 зертханалық жұмыс: беттік толқындардың таралу жылдамдығын анықтау. Практикалық жұмыстар: сапалық және сандық есептер шығару; әр түрлі маятниктер тербелісінің периодын есептеу; еркін және еріксіз тербелістерді зерттеу; толқындардың сипаттамасын зерттеу; ұялы телефонның жұмыс істеу принципі; аналогті сигналдың берілуі; Морзе әліппесі;

5) "Атом құрылысы. Атомдық құбылыстар". Жылулық сәуле шығару; жарық кванттары туралы Планк гипотезасы; фотоэффект құбылысы; рентген сәулелері; радиоактивтілік; радиоактивті сәулеленудің табиғаты; Резерфорд тәжірибесі, атомның құрамы. Практикалық жұмыстар: сапалық және сандық есептер шығару;

6) "Атом ядросы. Ядролық өзара әрекеттесу, ядролық күштер; массалар ақауы, атом ядросының байланыс энергиясы; ядролық реакциялар, радиоактивті ыдырау заңы; ауыр ядролардың бөлінуі, тізбекті ядролық реакция; ядролық реактор; термоядролық реакциялар; радиоизотоптар, радиациядан қорғану; элементар бөлшектер. Практикалық жұмыстар: сапалық және сандық есептер шығару; радиоактивті элементтердің жартылай ыдырау периодын есептеу;

7) "Әлемнің қазіргі физикалық бейнесі". Физика және астрономияның дүниетанымдық маңызы; экологиялық мәдениет.

4 тарау. Оқыту мақсаттарының жүйесі

31. Бағдарламада оқыту мақсаттары кодтық белгімен белгіленді. Кодтық белгідегі бірінші сан сыныпты, екінші және үшінші сандар - бөлім және бөлімше ретін, төртінші сан бөлімшедегі оқыту мақсатының реттік нөмірін көрсетеді. Мысалы, 7.2.1.4. кодында "7" – сынып, "2.1" – бөлім және бөлімшесі, "4" – оқыту мақсатының реттік саны.

32. Мақсаттартарға сәйкес оқытудан күтілетін нәтижелер:

1) "Физикалық шамалар мен өлшеулер" бөлімі:

1-кесте

Бөлімшелер	Оқыту мақсаттары			
	7 сынып	8 сынып	9 сынып	10 сынып
1.1 Физика –табиғат туралы ғылым	7.1.1.1 физикалық құбылыстарға мысалдар келтіру 7.1.1.2 табиғатты зерттеудің әдістерін ажырату			
1.2 Физикалық шамалар	7.1.2.1 физикалық шамаларды олардың (Халықаралық бірліктер жүйесі) жүйесіндегі өлшем бірліктерімен сәйкестендіру 7.1.2.2 скаляр және векторлық шамаларды ажырату және мысалдар келтіру; 7.1.2.3 үлкен және кіші сандарды жазған кезде еселік және үлестік қосымшаларды білу және қолдану, санды: стандартты түрде жазу			
1.3 Физикалық өлшеулер және сақтау	7.1.3.1 дененің ұзындығын, көлемін, температурасын және уақытты өлшеу, өлшеу	8.1.3.1 эксперимент-тен деректерін жинақтау,	9.1.3.1 алған нәтижені түсіндіру және қорытынды жасау;	10.1.3.1 түсіндіру жасау;

	нәтижелерін аспаптардың қателіктерін есепке ала отырып жазу; 7.1.3.2 кішкентай денелердің өлшемін қатарлау әдісі арқылы анықтау; 7.1.3.3 физика кабинетінде қауіпсіздік ережелерін білу және сақтау	талдау және өлшеу және қателіктерін ескеріп жазу; 8.1.3.2 тәжірибені жүргізуге әсер ететін факторларды анықтау; 8.1.3.3 физика кабинетінде қауіпсіздік ережелерін білу	9.1.3.2 эксперименттің нәтижесіне әсер ететін факторларды талдау және экспериментті жүргізуді жақсарту жолдарын ұсыну; 9.1.3.3 физика кабинетінде қауіпсіздік ережелерін білу және сақтау	10.1.3.2 нәтижесін факторлар эксперим жақсарту 10.1.3.3 ф қауіпсізді және сақт

2) "Механика" бөлімі:

2-кесте

Бөлімшелер	Оқыту мақсаттары			
	7 сынып	8 сынып	9 сынып	10 сынып
2.1 Кинематика негіздері	7.2.1.1 келесі терминдердің физикалық мағынасын түсіндір: материялық нүкте, санақ жүйесі, қозғалыстың салыстырмалылығы, траектория, жол, орын ауыстыру; 7.2.1.2 механикалық қозғалыстың салыстырмалылығына мысалдар келтіру; 7.2.1.3 түзу сызықты бірқалыпты қозғалысты және бірқалыпсыз қозғалысты ажырата білу; 7.2.1.4 қозғалыстағы дененің жылдамдығы мен орташа жылдамдығын есептеу; 7.2.1.5 s-тің t-ға тәуелділік графигін тұрғызуда координата осьтерінде және кестелерде өлшем бірліктерін дұрыс белгілеу; 7.2.1.6 дененің орын ауыстыруының уақытқа тәуелділік графигінен келесі жағдайларды анықтау: (1) дененің тыныштық күйін, (2) тұрақты жылдамдықпен қозғалысын; 7.2.1.7 бірқалыпты қозғалған дененің орын ауыстыруының уақытқа		9.2.1.1 материялық нүкте, санақ жүйесі, механикалық қозғалыстың салыстырмалылығы ұғымдарының мағынасын түсіндіру, жылдамдықтарды қосу және орын ауыстыру теоремаларын қолдану; 9.2.1.2 векторларды қосу, азайту, векторды скалярға көбейту; 9.2.1.3 вектордың координаталар остеріне проекцияларын анықтау, векторларды құраушыларға жіктеу; 9.2.1.4 уақытқа тәуелділік графиктерінен орын ауыстыру, жылдамдық, үдеуді анықтау; 9.2.1.5 түзу сызықты теңайнымалы қозғалыс кезіндегі жылдамдық және үдеу формулаларын есептер шығаруда қолдану; 9.2.1.6 түзу сызықты теңайнымалы қозғалыс кезіндегі координата мен орын ауыстыру теңдеулерін есептер шығаруда қолдану; 9.2.1.7 тең үдемелі қозғалыс кезіндегі дененің үдеуін эксперименттік жолмен анықтау;	

	тәуелділік графигінен жылдамдығын анықтау		9.2.1.8 тең үдемелі қозғалыс кезіндегі орын ауыстырудың және жылдамдықтың уақытқа тәуелділік графиктерін тұрғызу және оларды түсіндіру; 9.2.1.9 еркін түсуді сипаттау үшін теңайнымалы қозғалыстың кинематикалық теңдеулерін қолдану; 9.2.1.10 теңайнымa-лы және бірқалыпты қозғалыстың кинематикалық теңдеулерін қолдана отырып, горизонталь лақтырылған дененің қозғалысын сипаттау; 9.2.1.11 горизонталь лақтырылған дененің қозғалыс жылдамдығын анықтау; 9.2.1.12 горизонталь лақтырылған дененің қозғалыс траекториясын сызу; 9.2.1.13 дененің шеңбер бойымен бірқалыпты қозғалысын сызықтық және бұрыштық шамалар арқылы сипаттау; 9.2.1.14 сызықтық және бұрыштық жылдамдықты байланыстыратын өрнекті есептер шығаруда қолдану; 9.2.1.15 центрге тартқыш үдеу формуласын есептер шығаруда қолдану	
2.2 Динамика негіздері	7.2.2.1 инерция құбылысын түсіндіру және мысалдар келтіру; 7.2.2.2 күнделікті өмірден күштердің әрекет етуіне мысалдар келтіру; 7.2.2.3 пластикалық және серпімді деформацияларды ажырату, мысалдар келтіру; 7.2.2.4			10.2.2.1 и және ин жүйесі мағынасы 10.2.2.2 Н заңын тұ есептер ш 10.2.2.3 серпімділ үйкеліс түсіндіру;

	серпімділік күшінің серіппенің ұзаруына тәуелділік графигінен қатаңдық коэффициентін анықтау; 7.2.2.5 Гук заңының формуласы бойынша серпімділік күшін есептеу; 7.2.2.6 тыныштық, домалау және сырғанау үйкелістерін сипаттау; 7.2.2.7 үйкеліс күшінің пайдасы мен зиянына мысалдар келтіру; 7.2.2.8 күштерді берілген масштабта графикалық түрде көрсету; 7.2.2.9 денеге бір түзудің бойымен әрекет ететін күштердің тең әрекетті күшінің бағытын анықтау; 7.2.2.10 масса, салмақ және ауырлық күші ұғымдарын ажырату; 7.2.2.11 электронды, серіппелі, иінді таразылардың көмегімен дененің массасын өлшеу; 7.2.2.12 әртүрлі пішіндегі қатты дененің немесе сұйықтың көлемін өлшеу үшін өлшеуіш цилиндрді (мензурка) қолдану; 7.2.2.13 тығыздықтың физикалық мағынасын түсіндіру; 7.2.2.14 сұйықтар мен қатты денелердің тығыздығын тәжірибе арқылы анықтау; 7.2.2.15 тығыздықтың формуласын есептер шығаруда қолдану			10.2.2.4 Н заңын тұ есептер ш 10.2.2.5 Н заңын тұ есептер ш 10.2.2.6 Бүкіләлем заңын тұ оны ес қолдану; 10.2.2.7 ғарыш орбиталар 10.2.2.8 та дененің сипаттайт анықтау; 10.2.2.9 бірінші жылдамды формулас шығаруда 10.2.2.10 дененің са 10.2.2.11 күйді түсі

2.3 Сақталу заңдары		8.2.3.1 механикалық жұмыс деген физикалық ұғымның мағынасын түсіндіру; 8.2.3.2 механикалық энергияның екі түрін ажырату; 8.2.3.3 кинетикалық энергия формуласын есептер шығаруда қолдану; 8.2.3.4 жоғары көтерілген дене үшін потенциалдық энергиясының және серпімді дененің формуласын қолдану; 8.2.3.5 энергияның түрленуіне мысалдар келтіру; 8.2.3.6 механикалық энергияның сақталу заңын есептер шығаруда қолдану; 8.2.3.7 қуат ұғымының физикалық мағынасын түсіндіру; 8.2.3.8 механикалық жұмыс пен қуаттың формулаларын есептер шығаруда қолдану		10.2.3.1 "дене им импульсін 10.2.3.2 и заңын т есептер ш 10.2.3.3 техникада қозғалыс келтіру; 10.2.3.4 айлағыны халықара маңыздыл 10.2.3.5 жұмысты және гр анықтау; 10.2.3.6 жұмыс байланыс 10.2.3.7 э заңын е қолдану
2.4 Статика		8.2.4.1 "Механиканың алтын ережесін" тұжырымдау және қарапайым механизмдердің қолданылуына мысалдар келтіру; 8.2.4.2 күш моменті ұғымының физикалық мағынасын түсіндіру; 8.2.4.3 жазық фигураның массалық центрін тәжірибеде анықтау; 8.2.4.4 тепе-теңдікте тұрған денелер үшін күш моменттер ережесін тұжырымдау және есептер шығаруда қолдану;		

		8.2.4.5 тәжірибеде иіндіктің тепе-теңдік шарттарын анықтау; 8.2.4.6 көлбеу жазықтықтың пайдалы әсер коэффициентін тәжірибеде анықтау		
2.5 Тербелістер мен толқындар				10.2.5.1 е тербеліст келтіру; 10.2.5.2 әдіспен а жиілікті а 10.2.5.3 қолданып циклдік ж 10.2.5.4 процесте сақталу за 10.2.5.5 тербеліст бойынша жылдамд үдеудің білу; 10.2.5.6 ә жүйедегі болу себе 10.2.5.7 тербелісі әртүрлі тәуелділіг 10.2.5.8 маятник формулас үдеуін ан 10.2.5.9 квадраты ұзындығ графигін талдау; 10.2.5.10 амплитуд мәжбүрле жиілігіне график бо 10.2.5.11 құбылыс 10.2.5.12 жылдамд

				толқын формулал шығаруда 10.2.5.13 бойлық салыстыр 10.2.5.1 толқында жылдамд түрінде ан 10.2.5.15 болу шарттары 10.2.5.16 сипаттама толқында және сәйкестен 10.2.5.17 р болу шар оның мысалдар 10.2.5.18 пайда бол оны қо сипаттау; 10.2.5.19 техникада инфрадыб мысалдар

3) "Жылу физикасы" бөлімі:

3-кесте

Бөлімшелер	Оқыту мақсаттары			
	7 сынып	8 сынып	9 сынып	10 сынып
3.1 Молекулалы- кинетикалық теория негіздері	7.3.1.1 заттардың молекулалық құрылысы негізінде, газдардың сұйықтар мен қатты денелердің құрылымын сипаттау; 7.3.1.2 қысымның физикалық мағынасын түсіндіру және өзгерту әдістерін сипаттау; 7.3.1.3 есептер шығаруда қатты дененің қысымының формуласын қолдану; 7.3.1.4 газ қысымын молекулалық құрылым негізінде түсіндіру;	8.3.1.1 кинетикалық теорияның негізгі қағидаларын дәлелдейтін мысалдар келтіру және тәжірибені сипаттау; 8.3.1.2 температураның мәндерін әр түрлі шкала (Цельсий, Кельвин) бойынша өрнектеу; 8.3.1.3 температураны өлшеуді жылулық ұлғаю негізінде сипаттау; 8.3.1.4 молекула-кинетикалық теория негізінде қатты		

	7.3.1.5 сұйықтықтағы гидростатикалық қысымның формуласын шығару және оны есептер шығаруда қолдану; 7.3.1.6 қатынас ыдыстардың қолданылуына мысалдар келтіру; 7.3.1.7 гидравликалық машиналардың жұмыс істеу принципін сипаттау; 7.3.1.8 гидравликалық машиналарды қолдану кезіндегі күштен ұтысты есептеу; 7.3.1.9 атмосфералық қысымның табиғатын түсіндіру және оны өлшеудің әдістерін ұсыну; 7.3.1.10 манометр мен сорғылардың жұмыс істеу принципін сипаттау; 7.3.1.11 кері итеруші күшті анықтау және оның сұйыққа батырылған дененің көлеміне тәуелділігін зерттеу; 7.3.1.12 сұйықтар мен газдардағы кері итеруші күштің табиғатын түсіндіру; 7.3.1.13 есептер шығару кезінде Архимед заңын қолдану; 7.3.1.14 дененің сұйықта жүзу шарттарын зерттеу	күйден сұйыққа және кері айналуды сипаттау; 8.3.1.5 молекула-кинетикалық теория негізінде заттың сұйық күйден газ күйіне және кері айналуын сипаттау		
3.2 Термодинамика негіздері		8.3.2.1 дененің ішкі энергиясын өзгерту тәсілдерін сипаттау; 8.3.2.2 жылу берілудің түрлерін салыстыру; 8.3.2.3 техникада және тұрмыста жылу берілу түрлерінің қолданылуына мысалдар келтіру; 8.3.2.4 әртүрлі температураға тірі ағзалардың бейімделуі (мысалдар келтіру);		

		8.3.2.5 жылу алмасу процесі кезінде алған немесе берген жылу мөлшерін анықтау; 8.3.2.6 заттың меншікті жылу сыйымдылығының мағынасын түсіндіру; 8.3.2.7 отынның жануы кезінде бөлінген жылу мөлшерін анықтау; 8.3.2.8 жылу құбылыстарындағы энергияның сақталу және айналу заңын зерттеу; 8.3.2.9 жылулық тепе-теңдік теңдеуін есептер шығаруда қолдану; 8.3.2.10 балқу/кристалдану кезіндегі жұтылатын/бөлінетін жылу мөлшерінің формуласын есептер шығаруда қолдану; 8.3.2.11 заттың балқу және қатаю процесі кезіндегі температураның уақытқа тәуелділік графигін талдау; 8.3.2.12 эксперимент көмегімен мұздың меншікті балқу жылуын анықтау; 8.3.2.13 булану және конденсациялану кезіндегі температураның уақытқа тәуелділік графигін талдау; 8.3.2.14 су буының мысалында қанығу күйін сипаттау; 8.3.2.15 меншікті булану жылуын анықтау; 8.3.2.16 қайнау температурасының сыртқы қысымға тәуелділігін түсіндіру; 8.3.2.17 термодинамиканың бірінші заңының мағынасын түсіндіру; 8.3.2.18 термодинамиканың екінші заңының мағынасын түсіндіру; 8.3.2.19 жылу қозғалтқышының пайдалы әсер коэффициентін анықтау;		

		8.3.2.20 іштен жану қозғалтқышының, бу турбинасының жұмыс істеу принципін түсіну және сипаттау; 8.3.2.21 жылу қозғалтқыштарын жетілдіру жолдарын ұсыну; 8.3.2.22 жылу қозғалтқыштарындағы энергияның түрленуін сипаттау; 8.3.2.23 жылу машиналарының қоршаған ортаның экологиясына әсерін бағалау		

4) "Электр және магнетизм" бөлімі:

4-кесте

Бөлімшелер	Оқыту мақсаттары			
	7 сынып	8 сынып	9 сынып	10 сынып
4.1 Электро статика негіздері			9.4.1.1 электр зарядын сипаттау; 9.4.1.2 үйкеліс арқылы денені электрлендіру және индукция құбылысын түсіндіру; 9.4.1.3 электрленудің оң және теріс әсерлеріне мысалдар келтіру; 9.4.1.4 электр зарядының сақталу заңын түсіндіру 9.4.1.5 Кулон заңын есептер шығаруда қолдану; 9.4.1.6 "электр өрісі" және оның күштік сипаттамасы ұғымдарының физикалық мағынасын түсіндіру; 9.4.1.7 біртекті электростатикалық өрістегі зарядқа әсер етуші күшті есептеу; 9.4.1.8 электр өрісін күш сызықтар арқылы графиктік кескіндеу; 9.4.1.9 потенциалдың физикалық мағынасын түсіндіру 9.4.1.10 конденсаторлардың құрылысын және қолданылуын сипаттау	

4.2 Электр тогы			9.4.2.1 электр тогы ұғымын және электр тогының пайда болу шарттарын түсіндіру; 9.4.2.2 электр схемасын графикалық бейнелеуде электр тізбегі элементтерінің шартты белгілерін қолдану; 9.4.2.3 кернеудің физикалық мағынасын, оның өлшем бірлігін түсіндіру; 9.4.2.4 электр тізбегіндегі ток күші мен кернеуді анықтау; 9.4.2.5 тұрақты температурада металл өткізгіштің вольт-амперлік сипаттамасын графикалық түрде бейнелеу және түсіндіру; 9.4.2.6 тізбек бөлігі үшін Ом заңын есептер шығаруда қолдану; 9.4.2.7 кедергінің физикалық мағынасын, оның өлшем бірлігін түсіндіру; 9.4.2.8 өткізгіштің меншікті кедергісі формуласын есептер шығаруда қолдану; 9.4.2.9 өткізгіштерді тізбектей жалғаудың заңдылықтарын эксперимент арқылы анықтау; 9.4.2.10 өткізгіштерді параллель жалғаудың заңдылықтарын эксперимент арқылы анықтау; 9.4.2.11 өткізгіштерді тізбектей және параллель жалғауда тізбек бөлігі үшін Ом заңын қолданып, электр тізбектеріне есептеулер жүргізу; 9.4.2.12 жұмыс және қуат формулаларын есептер шығаруда қолдану;	

			9.4.2.13 Джоуль-Ленц заңын есептер шығару үшін қолдану; 9.4.2.14 эксперимент көмегімен электр тогының жұмысы мен қуатын анықтау; 9.4.2.15 кВтсағ өлшем бірлігін қолданып, электр энергиясының құнын практикалық есептеулермен алу; 9.4.2.16 металл өткізгіштердегі электр тогын және оның кедергісінің температураға тәуелділігін сипаттау; 9.4.2.17 қысқа тұйықталудың пайда болу себептерін және алдын алу амалдарын түсіндіру; 9.4.2.18 сұйықтардағы электр тогын сипаттау	
4.3 Магнит өрісі			9.4.3.1 магниттердің негізгі қасиеттеріне сипаттама беру және магнит өрісін күш сызықтары арқылы графикалық бейнелеу; 9.4.3.2 магнит өрісінің сипаттамаларын түсіндіру; 9.4.3.3 тогы бар түзу өткізгіштің және соленоидтің айналасында магнит өрісі сызықтарының бағытын анықтау; 9.4.3.4 жолақ магнит пен соленоидтың магнит өрістерін салыстыру; 9.4.3.5 магнит өрісінің тогы бар өткізгішке әсерін сипаттау 9.4.3.6 электр қозғалтқыштың және электр өлшеуіш құралдардың жұмыс істеу принципін түсіндіру; 9.4.3.7 электро магниттік индукция құбылысын түсіндіру	

			9.4.3.8 Қазақстанда және дүние жүзінде электр энергиясын өндірудің мысалдарын келтіру	
4.4 Электро магниттік толқындар және тербеліс			9.4.4.1 тербелмелі контурдағы еркін электромагниттік тербелістерді сапалы сипаттау; 9.4.4.2 механикалық толқындар мен электромагниттік толқындардың ұқсастығы мен айырмашылығын салыстыру; 9.4.4.3 электро магниттік толқындар шкаласын сипаттау және әртүрлі диапазондағы толқындардың қолданылуына мысалдар келтіру; 9.4.4.4 шыны призма арқылы өткен жарықтың дисперсиясына сапалы сипаттама беру	

5) "Геометриялық оптика" бөлімі:

5-кесте

Бөлімшелер	Оқыту мақсаттары			
	7 сынып	8 сынып	9 сынып	10 сынып
5.1 Геометрия лық оптика заңдары			9.5.1.1 Күннің және Айдың тұтылуын графикалық бейнелеу; 9.5.1.2 эксперимент арқылы түсу және шағылу бұрыштарының тәуелділігін анықтау; 9.5.1.3 айналық және шашыранды шағылудың мысалдарын келтіру және түсіндіру; 9.5.1.4 жазық айнада дененің кескінін алу және оны сипаттау; 9.5.1.5 дененің кескінін алу үшін сфералық айнада сәуленің жолын салу және алынған кескінді сипаттау;	

			9.5.1.6 жазық параллель пластинада сәуленің жолын салу; 9.5.1.7 жарықтың сыну заңын пайдаланып есептер шығару; 9.5.1.8 тәжірибеге сүйене отырып толық ішкі шағылу құбылысын түсіндіру; 9.5.1.9 экспериментте шынының сыну көрсеткішін анықтау; 9.5.1.10 сыну көрсеткішінің анықталған мәнін кестелік мәндермен салыстыру және эксперимент нәтижесін бағалау; 9.5.1.11 жұқа линза формуласын есептер шығару үшін қолдану; 9.5.1.12 линзаның сызықтық ұлғаю формуласын сандық және графиктік есептер шығару үшін қолдану; 9.5.1.13 жұқа линзада сәуленің жолын салу және кескінге сипаттама беру; 9.5.1.14 жұқа линзаның фокустық қашықтығын және оптикалық күшін анықтау; 9.5.1.15 көздің алыстан көргіштігі мен жақыннан көргіштігін түзетуді сипаттау; 9.5.1.16 қарапайым оптикалық құралдарды (перископ, Обскура камерасы) құрастыру	

6) "Кванттық физика элементтері" бөлімі:

6-кесте

Бөлімшелер	Оқыту мақсаттары			
	7 сынып	8 сынып	9 сынып	10 сынып
6.1 Атом мен атом ядросының құрылысы				10.6.1.1 энергияны тәуелділіг 10.6.1.2 Г есептер ш 10.6.1.3 құбылысь

				фотоэффе техникада мысалдар 10.6.1.4 Эйнштейн есептер ш 10.6.1.5 электрома сәулелерд түрлеріме 10.6.1.6 қолдануға келтіру; 10.6.1.7 шашырау Резерфорд сипаттау; 10.6.1.8 я қасиеттер 10.6.1.9 масса ақа 10.6.1.10 байланыс формулас шығаруда 10.6.1.11 реакциянь шешуде массалық сақталу за
6.2 Радиоактивтілік				10.6.2.1 сәулелену қасиеттер 10.6.2.2 ыдырауды сипатын т 10.6.2.3 ыдырау шығаруда 10.6.2.4 реакцияла шарттары 10.6.2.5 реакторды принципі 10.6.2.6 мен яд салыстыр 10.6.2.7 изотоптар мысалдар

				10.6.2.8 қорғану ә
6.3 Элементар бөлшектер				10.6.3.1 бөлшекте

7) "Астрономия негіздері" бөлімі:

7-кесте

Бөлімшелер	Оқыту мақсаттары			
	7 сынып	8 сынып	9 сынып	10 сынып
7.1 Жер және Ғарыш		8.7.1.1 геоцентрлік және гелиоцентрлік жүйелерді салыстыру; 8.7.1.2 Күн жүйесінің нысандарын жүйелеу; 8.7.1.3 жыл мезгілдерінің ендіктерге байланысты ауысуын және күн мен түннің ұзақтығын түсіндіру		
7.2 Астрофизика элементтері				10.7.2.1 көрінерлі шамалард 10.7.2.2 жарқырау факторлар 107.2.3 а негізгі эле 10.7.2.4 аспанның картасына аспан анықтау; 10.7.2.5 жұлдызда айырмаш 10.7.2.6 белдеулік бүкіләлем сәйкестен 10.7.2.7 К негізінде қозғалыс 10.7.2.8 денелерді мен өлш үшін п қолдануд

8) "Әлемнің қазіргі физикалық бейнесі" бөлімі:

8-кесте

Бөлімшелер	Оқыту мақсаттары

	7 сынып	8 сынып	9 сынып	10 сынып
8.1 Физиканың дүниетанымдық мәні				10.8.1.1 дүниетан көзқарас қалыптас астроном әсерін түс 10.8.1.2 технологи қоршаған артықшы қауіптіліг

33. Осы Бағдарлама тірек – қимыл аппараты бұзылған білім алушыларға арналған негізгі орта білім беру деңгейінің 7-10 сыныптары үшін "Физика" пәнінен жаңартылған мазмұндағы үлгілік оқу бағдарламасының ұзақ мерзімді жоспары негізінде осы Бағдарламаның қосымшасына сәйкес жүзеге асырылады. Ұзақ мерзімді жоспарда барлық сынып бойынша әр бөлімде қамтылатын оқу мақсаттарының көлемі белгіленген.

34. Бөлімдер мен тақырыптар бойынша сағат сандарын бөлу мұғалімнің еркіне қалдырылады.

Тірек-қозғалыс аппараты
бұзылған білім алушыларға
арналған негізгі орта білім беру
деңгейінің 7-10 сыныптары үшін
"Физика" пәнінен жаңартылған
мазмұндағы үлгілік оқу
бағдарламасына
қосымша

Тірек-қозғалыс аппараты бұзылған білім алушыларға арналған негізгі орта білім беру деңгейінің 7-10 сыныптары үшін "Физика" пәнінен жаңартылған мазмұндағы үлгілік оқу бағдарламасын жүзеге асыру бойынша ұзақ мерзімді жоспар

1) 7-сынып:

1-кесте

Ұзақ мерзімді жоспардың бөлімі	Ұзақ мерзімді жоспар бөлімінің/тақырыптық мазмұны	Оқыту мақсаттары
1-тоқсан		
Физика – табиғат туралы ғылым	Физика – табиғат туралы ғылым	7.1.1.1 физикалық құбыл келтіру
	Табиғатты зерттеудің ғылыми әдістері	7.1.1.2 табиғатты зерттеудің ажырату
Физикалық шамалар мен өлшеулер	Халықаралық бірліктер жүйесі (SI)	7.1.2.1 физикалық шам Халықаралық SI- жүй бірліктерімен сәйкестендіру
	Скаляр және векторлық физикалық шамалар	7.1.2.2 скаляр және векто шамалар ажырату және мыс

	Өлшеулер мен есептеулердің дәлдігі. Үлкен және кіші сандарды ықшамдап жазу. №1 зертханалық жұмыс. "Кішкентай денелердің өлшемін анықтау" №2-зертханалық жұмыс. "Физикалық шамаларды өлшеу"	7.1.2.3 үлкен және кіші санд еселік және үлестік қосымш қолдану, : санды: стандартты 7.1.3.1 дененің ұзынд температурасын және уақыт нәтижелерін аспаптардың қ ала отырып жазу; 7.1.3.2 кішкентай денелердің әдісі арқылы анықтау; 7.1.3.3 физика кабинет ережелерін білу және сақтау
2-тоқсан		
Механикалық қозғалыс	Механикалық қозғалыс және оның сипаттамасы Санақ жүйесі	7.2.1.1 келесі терминде мағынасын түсіндіру - матери жүйесі, қозғалыстың са траектория, жол, орын ауыст
	Қозғалыстың салыстырмалылығы	7.2.1.2 механикалық салыстырмалылығына мысал
	Түзусызықты бірқалыпты және бірқалыпсыз қозғалыстар	7.2.1.3 түзу сызықты бірқаль бірқалыпсыз қозғалысты ажы
	Жылдамдық және орташа жылдамдықты есептеу	7.2.1.4 қозғалыстағы дененің орташа жылдамдығын есепте
	Әртүрлі механикалық қозғалыстардың графиктері	7.2.1.5 s -тің t-ға тәуелділік г координаталар осьтерінде өлшем бірліктерін дұрыс бел 7.2.1.6 дененің орын ауыст тәуелділік графигінен кел анықтау: (1) дененің тын тұрақты жылдамдықпен қозғ 7.2.1.7 бірқалыпты қозғалғ ауыстыруының уақытқа тәуе жылдамдығын анықтау
3-тоқсан		
Тығыздық	Масса және денелердің массасын өлшеу	7.2.2.11 электронды, с таразылардың көмегімен д өлшеу
	Дұрыс және дұрыс емес пішінді денелердің көлемін өлшеу	7.2.2.12 әртүрлі пішіндегі қат сұйықтың көлемін өлшеу цилиндрді (мензурка) қолдан
	Заттың тығыздығы және тығыздықтың өлшем бірлігі. №3 зертханалық жұмыс. "Сұйықтар мен қатты денелердің тығыздығын анықтау"	7.2.2.13 тығыздықтың физи түсіндіру; 7.2.2.14 сұйықтар мен қ тығыздығын тәжірибе арқыл 7.1.3.3 физика кабинет ережелерін білу және сақтау
	Тығыздықты есептеу	7.2.2.15 тығыздықтың фор шығаруда қолдану
Денелердің өзара әрекеттесуі	Инерция құбылысы	7.2.2.1 инерция құбылысы мысалдар келтіру

	Күш	7.2.2.2 күнделікті өмірден етуіне мысалдар келтіру
	Тартылыс құбылысы және ауырлық күші. Салмақ	7.2.2.10 масса, салмақ жә ұғымдарын ажырату
	№4 зертханалық жұмыс. "Серпімді деформацияларды зерделеу"	7.2.2.4 серпімділік күш ұзаруына тәуелділік граф коэффициентін анықтау; 7.1.3.3 физика кабинет ережелерін білу және сақтау
	Деформация	7.2.2.3 пластикалық деформацияларды ажырату,
	Серпімділік күші, Гук заңы	7.2.2.5 Гук заңының фор серпімділік күшін есептеу
	Үйкеліс күші. Үйкеліс әрекетін техникада ескеру №5 зертханалық жұмыс. "Сырғанау үйкеліс күшін зерттеу"	7.2.2.6 тыныштық, домала үйкелістерін сипаттау; 7.2.2.7 үйкеліс күшінің пай мысалдар келтіру
	2.2 Бір түзу бойымен денеге әрекет еткен күштерді қосу	7.2.2.8 күштерді беріл графикалық түрде көрсету; 7.2.2.9 денеге әсер ететін бойымен бағытталған күшт күшінің бағытын анықтау
4-тоқсан		
Қысым	3.1 Газдардың сұйықтар және қатты денелердің молекулалық құрылымы	7.3.1.1 заттардың молеку негізінде, газдардың сұйы денелердің құрылымын сипа
	3.1 Қатты денелердегі қысым	7.3.1.2 қысымның физика түсіндіру және өзгерту әдіст 7.3.1.3 есептер шығаруда қысымының формуласын қо
	3.1 Сұйықтар мен газдардағы қысым, Паскаль заңы	7.3.1.4 газ қысымын моле негізінде түсіндіру; 7.3.1.5 сұйықтардағы қысымның формуласын ш есептер шығаруда қолдану
	3.1 Қатынас ыдыстар	7.3.1.6 қатынас ыдыст мысалдар келтіру
	3.1 Гидравликалық машиналар	7.3.1.7 гидравликалық маш істеу принципін сипаттау; 7.3.1.8 гидравликалық маш кезіндегі күштен ұтысты есе
	3.1 Атмосфералық қысым. Атмосфералық қысымды өлшеу	7.3.1.9 атмосфералық қыс түсіндіру және оны өлшеудің
	3.1 Манометрлер. Сорғылар	7.3.1.10 манометр мен сор істеу принципін сипаттау
	3.1 № 6 зертханалық жұмыс. "Архимед заңын зерделеу"	7.3.1.11 кері итеруші күшті а сұйыққа батырылған д тәуелділігін зерттеу;

	3.1 Кері итеруші күш	7.3.1.12 сұйықтар мен газдар күштің табиғатын түсіндіру; 7.3.1.13 есептер шығаруда қолдану
	3.1 № 7 зертханалық жұмыс. "Дененің сұйықта жүзу шарттарын анықтау"	7.3.1.14 дененің сұйықта зерттеу; 7.1.3.3 физика кабинет ережелерін білу және сақтау

2) 8-сынып:

2-кесте

Ұзақ мерзімді жоспардың бөлімі	Ұзақ мерзімді жоспар бөлімінің/тақырыптық мазмұны	Оқыту мақсаттары
1-тоқсан		
Жұмыс және қуат	Механикалық жұмыс Қуат	8.2.3.1 механикалық жұ физикалық мағынасын түсінд 8.2.3.7 қуат ұғымының физи түсіндіру; механикалық жұ формулаларын есептер шыға 8.2.3.8 механикалық жұм формулаларын есептер шыға
Энергия	Кинетикалық энергия. Потенциалдық энергия	8.2.3.2 механикалық энерг ажырату; 8.2.3.3 кинетикалық энер есептер шығаруда қолдану; 8.2.3.4 жоғары көтерілг потенциалдық энергияның дененің формуласын қолдану
	Энергияның сақталуы және айналуы	8.2.3.5 энергияның түрл келтіру; 8.2.3.6 механикалық энергия есептер шығаруда қолдану
2-тоқсан		
Күш моменті	Жай механизмдер	8.2.4.1 "Механиканың а тұжырымдау және қарапайы қолданылуына мысалдар кел 8.2.4.2 "күш моменті" ұғым мағынасын түсіндіру
	Дененің массалық центрі № 8 зертханалық жұмыс. "Жазық фигураның массалар центрін анықтау"	8.2.4.3 жазық фигураның тәжірибеде анықтау
	№ 9 зертханалық жұмыс. "Иіндіктің тепе-теңдік шарттарын анықтау"	8.2.4.5 тәжірибеде иінді шарттарын анықтау; 8.1.3.3 физика кабинет ережелерін білу және сақтау
	Иіндіктің тепе-теңдік шарты	8.2.4.4 тепе-теңдікте тұрған моменттер ережесін тұжыры шығаруда қолдану

	2.4 Пайдалы әрекет коэффициенті. №10 зертханалық жұмыс. "Көлбеу жазықтықтың пайдалы әрекет коэффициентін анықтау"	8.2.4.6 көлбеу жазықтықты коэффициентін тәжірибеде а 8.1.3.3 физика кабинет ережелерін білу және сақтау
Жер және Ғарыш	Аспан денелері туралы ғылым	8.7.1.1 геоцентрлік және жүйелерді салыстыру
	Күн жүйесі	8.7.1.2 Күн жүйесінің нысанд
	Күнтізбе негіздері (тәулік, ай, жыл)	8.7.1.3 жыл мезгілдер байланысты ауысуы және ұзақтығын түсіндіру
3-тоқсан		
Жылу құбылыстары	Жылулық қозғалыс, броундық қозғалыс, диффузия	8.3.1.1 молекула-кинетика негізгі қағидаларын дәлел келтіру және тәжірибені сипа
	Температура, оны өлшеу тәсілдері, температураның шкалалары	8.3.1.3 температураны өлшеу негізінде сипаттау; 8.3.1.2 температураны әр түр Кельвин) бойынша өрнектеу
	Ішкі энергия, ішкі энергияны өзгерту тәсілдері	8.3.2.1 дененің ішкі эне тәсілдерін сипаттау;
	Жылуөткізгіштік, конвекция, сәуле шығару	8.3.2.2 жылу берілудің түрле
	Табиғаттағы және техникадағы жылу берілу	8.3.2.3 техникада және тұр түрлерінің қолданылуына мы
	Жылу құбылыстарының тірі ағзалардың өмірлеріндегі ролі	8.3.2.4 әр түрлі темпе ағзалардың бейімделуіне мы
	Жылу мөлшері. Заттың меншікті жылу сыйымдылығы	8.3.2.5 жылу алмасу проц немесе берген жылу мөлшері 8.3.2.6 заттың ме сыйымдылығының мағынас
	Отынның энергиясы Отынның меншікті жану жылуы	8.3.2.7 отынның жануы кезін мөлшерін есептер шығаруда
	№ 1 зертханалық жұмыс. "Температуралары әр түрлі суды араластырғандағы жылу мөлшерлерін салыстыру"	8.3.2.8 жылу құбылыстарын сақталу және айналу заңын з 8.1.3.2 тәжірибені жүргіз факторларды анықтау; 8.1.3.3 физика кабинет ережелерін білу және сақтау
	Жылу үдерістеріндегі энергияның сақталу және айналу заңы	8.3.2.9 жылулық тепе-теңдік шығаруда қолдану
Заттың агрегаттық күйлері	Қатты денелердің балқуы және қатаюы, балқу температурасы, меншікті балқу жылуы	8.3.1.4 молекула-кинетикалы қатты күйден сұйыққа жә сипаттау; 8.3.2.10 балқу/кристалд жұтылатын/бөлінетін жы формуласын есептер шығару 8.3.2.11 заттың балқу жә кезіндегі температураның у графигін талдау

	№ 2 зертханалық жұмыс. "Мұздың меншікті балқу жылуын анықтау"	8.3.2.12 эксперимент кө меншікті балқу жылуын аны 8.1.3.3 физика кабинет ережелерін білу және сақтау
	Булану және конденсация. Қаныққан және қанықпаған булар	8.3.1.5 молекула-кинетикалы заттың сұйық күйден газ айналуын сипаттау; 8.3.2.13 заттың булану ж үдерісі кезіндегі темпера тәуелділік графигін талдау; 8.3.2.14 су буының мысалы күйін сипаттау
	Қайнау, меншікті булану жылуы. Қайнау температурасының атмосфералық қысымға байланыстылығын анықтау	8.3.2.15 меншікті булану жы 8.3.2.16 қайнау темпера қысымға тәуелділігін түсінді
4-тоқсан		
Термодинами ка негіздері	Термодинамиканың бірінші заңы, газдың және будың жұмысы	8.3.2.17 термодинамиканың мағынасын түсіндіру
	Жылу үдерістерінің қайтымсыздығы, термодинамиканың екінші заңы	8.3.2.18 термодинамиканың мағынасын түсіндіру
	Жылу қозғалтқыштары	8.3.2.22 жылу қозғ энергияның түрленуін сипат 8.3.2.20 іштен жану қозғ турбинасының жұмыс і сипаттау
	Жылу қозғалтқыштарының пайдалы әрекет коэффициенті	8.3.2.19 жылу қозғалтқы әрекет коэффициентін анықт 8.3.2.21 жылу қозғалтқыш жолдарын ұсыну
	Жылу машиналарын пайдаланудағы экологиялық мәселелер	8.3.2.23 жылу машинала ортаның экологиясына әсерін

3) 9-сынып:

3-кесте

Ұзақ мерзімді жоспардың бөлімі	Ұзақ мерзімді жоспар бөлімінің/тақырыптық мазмұны	Оқыту мақсаттары
1-тоқсан		
Электростатика негіздері	Денелердің электрленуі, электр заряды, өткізгіштер мен диэлектриктер	9.4.1.1 электр зарядын сипат 9.4.1.2 үйкеліс арқылы денен индукция құбылысын түсінд 9.4.1.3 электрленудің оң ж мысалдар келтіру
	Электр зарядының сақталу заңы,қозғалмайтын зарядтардың өзара әрекеттесуі, Кулон заңы, элементар электр заряды	9.4.1.4 электр зарядының түсіндіру; 9.4.1.5 Кулон заңын есептер
	Электр өрісі, электр өрісінің кернеулігі	9.4.1.6 "электр өрісі" жә сипаттамасы ұғымдарын мағынасын түсіндіру;

		9.4.1.7 біртекті электроста зарядқа әсер етуші күшті есе 9.4.1.8 электр өрісін күш кескіндеу
	Электр өрісінің потенциалы және потенциалдар айырымы, конденсатор	9.4.1.9 потенциалдар айы потенциалдың физикаль түсіндіру; 9.4.1.10 конденсаторлардың қолданылуын сипаттау
2-тоқсан		
Тұрақты электр тогы	Электр тогы, электр тогы көздері	9.4.2.1 электр тогы ұғым тогының пайда болу шарттар
	Электр тізбегі және оның құрамды бөліктері, ток күші, кернеу	9.4.2.2 электр схемасы бейнелеуде электр тізбег шартты белгілерін қолдану; 9.4.2.3 кернеудің физикалық өлшем бірлігін түсіндіру
	№ 3 зертханалық жұмыс. "Электр тізбегін құрастыру және оның әртүрлі бөліктеріндегі ток күшін өлшеу"	9.4.2.4 электр тізбегіндегі кернеуді анықтау; 9.1.3.3 физика кабинет ережелерін білу және сақтау
	№ 4 зертханалық жұмыс. "Тізбек бөлігі үшін ток күшінің кернеуге тәуелділігін зерттеу"	9.4.2.5 тұрақты темпер өткізгіштің вольт-амперлі графикалық түрде бейнелеу 9.1.3.1 эксперименттен дере талдау және өлшеу және қ жазу 9.1.3.3 физика кабинет ережелерін білу және сақтау
	Тізбек бөлігі үшін Ом заңы	9.4.2.6 тізбек бөлігі үшін О шығаруда қолдану;
	Өткізгіштің электр кедергісі, өткізгіштің меншікті кедергісі, реостат	9.4.2.7 кедергінің физикалық өлшем бірлігін түсіндіру; 9.4.2.8 есеп шығарғанда өт кедергісін формуласын қолда
	№ 5 зертханалық жұмыс. "Өткізгіштерді тізбектей қосуды зерделеу"	9.4.2.9 өткізгіштерді тізбе заңдылықтарын эксперимент 9.1.3.3 физика кабинет ережелерін білу және сақтау
	№ 6 зертханалық жұмыс. "Өткізгіштерді параллель қосуды зерделеу"	9.4.2.10 өткізгіштерді пара заңдылықтарын эксперимент 9.1.3.3 физика кабинет ережелерін білу және сақтау
	Өткізгіштерді тізбектей және параллель қосу	9.4.2.11 өткізгіштерді тізбект жалғауда тізбек бөлігі қолданып, электр тізбект жүргізу
	Электр тогының жұмысы мен қуаты	9.4.2.12 жұмыс және қуа есептер шығаруда қолдану

	Электр тогының жылулық әсері, Джоуль-Ленц заңы	9.4.2.13 Джоуль-Ленц заңы үшін қолдану;
	№ 7 зертханалық жұмыс. "Электр тогының жұмысы мен қуатын анықтау"	9.4.2.14 эксперимент кө тогының жұмысы мен қуаты 9.4.2.15 кВт*сағ өлшем бі электр энергиясының құнын анықтау; 9.1.3.3 физика кабинет ережелерін білу және сақтау
	Металдардағы электр кедергісінің температураға тәуелділігі, асқын өткізгіштік	9.4.2.16 металл өткізгіштерд және оның кедергісінің тәуелділігін сипаттау
	Электрқыздырғыш құралдар, қыздыру шамдары, қысқа тұйықталу, балқымалы сақтандырғыштар	9.4.2.17 қысқа тұйықталуд себептерін және алдын түсіндіру
	Электр тогының химиялық әсері (Фарадейдің заңы)	9.4.2.18 сұйықтардағы электр
2-тоқсан		
Электромагниттік құбылыстар	Тұрақты магниттер, магнит өрісі. № 8 зертханалық жұмыс. "Тұрақты магниттің қасиеттерін оқып-үйрену және магнит өрісінің бейнесін алу"	9.4.3.1 магниттердің негі сипаттама беру және маг сызықтары арқылы бейнелеу 9.1.3.3 физика кабинет ережелерін білу және сақтау
	Тогы бар түзу өткізгіштің магнит өрісі. Тогы бар шарғының магнит өрісі	9.4.3.2 магнит өрісінің түсіндіру; 9.4.3.3 тогы бар түзу соленоидтің айналасы сызықтарының бағытын аны
	Электромагниттер және оларды қолдану. № 9 зертханалық жұмыс. "Электрмагнитті құрастыру және оның әсерін сынау"	9.4.3.4 жолақ магнит пен сол өрістерін салыстыру; 9.1.3.3 физика кабинет ережелерін білу және сақтау
	Магнит өрісінің тогы бар өткізгішке әрекеті, электроқозғалтқыш, электр өлшеуіш құралдар	9.4.3.5 магнит өрісінің тог әсерін сипаттау; 9.4.3.6 электрқозғалтқышты өлшеуіш құралдардың жұмы түсіндіру
	Электромагниттік индукция, генераторлар	9.4.3.7 электромагниттік инд түсіндіру; 9.4.3.8 Қазақстанда және дүн энергиясын өндірудің мысал
Жарық құбылыстары	Жарықтың түзу сызықты таралу заңы.	9.5.1.1 Күннің және А графикалық бейнелеу;
	Жарықтың шағылуы, шағылу заңдары, жазық айналар	9.5.1.2 эксперимент арқылы бұрыштарының тәуелділігін 9.5.1.3 айналық және шашы мысалдарын келтіру және тү 9.5.1.4 жазық айнада дененің оны сипаттау

	Сфералық айналар, сфералық айна көмегімен кескін алу	9.5.1.5 дененің кескінін ал айнада сәуленің жолын са кескінді сипаттау
	Жарықтың сынуы, жарықтың сыну заңы, толық ішкі шағылу	9.5.1.6 жазық параллель пл жолын салу; 9.5.1.7 жарықтың сыну за есептер шығару; 9.5.1.8 тәжирибеге сүйене о шағылу құбылысын түсіндір
	№ 10 зертханалық жұмыс. "Шынының сыну көрсеткішін анықтау"	9.5.1.9 экспериментте көрсеткішін анықтау; 9.5.1.10 сыну көрсеткішінің кестелік мәндермен с эксперимент нәтижесін бағал
	Линзалар, линзаның оптикалық күші, жұқа линзаның формуласы. Линзаның көмегімен кескін алу	9.5.1.11 жұқа линза фор шығару үшін қолдану; 9.5.1.12 линзаның сы формуласын сандық және шығару үшін қолдану; 9.5.1.13 жұқа линзада сәул және кескінге сипаттама бер
	№ 11 зертханалық жұмыс. "Жұқа линзаның фокустық қашықтығын және оптикалық күшін анықтау"	9.5.1.14 жұқа линзаның фоку және оптикалық күшін анық 9.1.3.3 физика кабинет ережелерін білу және сақтау
	Көз - оптикалық жүйе, көздің көру кемшіліктері және оларды түзету әдістері	9.5.1.15 көздің алыстан жақыннан көргіштігін түзету
	Оптикалық аспаптар	9.5.1.16 қарапайым оптик (перископ, обскура камерасы
4-тоқсан		
Кинематика негіздері	Механикалық қозғалыс	9.2.1.1 Материялық нүкте механикалық қозғалыстың са ұғымдарының мағынас жылдамдықтарды қосу жән теоремаларын қолдану
	Векторлар және оларға амалдар қолдану, вектордың координаталар осьтеріндегі проекциялары	9.2.1.2 векторларды қосу, скалярға көбейту; 9.2.1.3 вектордың коор проекциясын анықтау, вектор жіктеу
	Түзусызықты теңайнымалы қозғалыс, үдеу	9.2.1.4 уақыттан тәуелділ орын ауыстыруды, жылд анықтау;
	Түзусызықты теңайнымалы қозғалыс кезіндегі жылдамдық және орын ауыстыру	9.2.1.5 түзу сызықты теңай кезіндегі жылдамдық және үд есептер шығаруда қолдану; 9.2.1.6 түзу сызықты теңай кезіндегі координата мен теңдеулерін есептер шығару

	№ 1 зертханалық жұмыс. "Теңүдемелі қозғалыс кезіндегі дененің үдеуін анықтау"	9.2.1.7 теңүдемелі қозғалыс үдеуін эксперименттік жолм 9.1.3.2 эксперименттің нәти факторларды талдау жән жүргізуді жақсарту жолдары 9.2.1.8 теңүдемелі қозғалы ауыстырудың және жылдам тәуелділік графиктерін тұрғ түсіндіру
	Дененің еркін түсуі, еркін түсу үдеуі	9.2.1.9 еркін түсуді теңайнымалы қозғалыстың теңдеулерін қолдану
	№ 2 зертханалық жұмыс. "Горизонталь лақтырылған дененің қозғалысын зерделеу"	9.2.1.10 теңайнымалы ж қозғалыстың кинематикал қолдана отырып, горизонт дененің қозғалысын сипатта 9.2.1.11 горизонталь лақт қозғалыс жылдамдығын аны 9.5.1.12 линзаның сы формуласын сандық және шығару үшін қолдану;
	Қисықсызықты қозғалыс; материялық нүктенің шеңбер бойымен бірқалыпты қозғалысы Сызықтық және бұрыштық жылдамдықтар	9.2.1.13 дененің шеңбер бой қозғалысын сызықтық ж шамалар арқылы сипаттау; 9.2.1.14 центрге тартқыш есептер шығаруда қолдану; 9.5.1.15 көздің алыстан жақыннан көргіштігін түзету

4) 10-сынып:

4-кесте

Ұзақ мерзімді жоспардың бөлімі	Ұзақ мерзімді жоспар бөлімінің/тақырыптық мазмұны	Оқыту мақсаттары
1-тоқсан		
Астрономия негіздері	Жұлдызды аспан	10.7.2.1 абсолюттік және көр шамаларды ажырату; 10.7.2.2 жұлдыздырдың ж ететін факторларды атау
	Аспан сферасы, аспан координаталарының жүйесі	10.7.2.3 аспан сферасының н атау; 10.7.2.4 жұлдызды аспан картасынан жұлдызда координатасын анықтау
	Әртүрлі географиялық ендіктегі аспан шырақтарының көрінерлік қозғалысы, жергілікті, белдеулік және бүкіләлемдік уақыт	10.7.2.5 әртүрлі ендікте шарықтау айырмашылығын 10.7.2.6 жергілікті, белдеулік уақытты сәйкестендіру
	Күн жүйесіндегі ғаламшарлардың қозғалыс заңдары	10.7.2.7 Кеплер заңдарын денелерінің қозғалысын түсі

	Күн жүйесі денесіне дейінгі ара қашықтықты параллакс әдісімен анықтау	10.7.2.8 Күн жүйесіндегі қашықтығын немесе өлшемд параллакс әдісін қолдануды т
Динамика негіздері	Ньютонның бірінші заңы, инерциялық санақ жүйелері	10.2.2.1 инерция, инерттілік санақ жүйесі ұғымдары түсіндіру; 10.2.2.2 Ньютонның бірінші және оны есептер шығаруда
	Механикадағы күштер	10.2.2.3 ауырлық күші, серп үйкеліс күші табиғатын түсін
	Ньютонның екінші заңы, масса	10.2.2.4 Ньютонның екінші және оны есептер шығаруда
	Ньютонның үшінші заңы	10.2.2.5 Ньютонның үшінші және оны есептер шығаруда
	Бүкіләлемдік тартылыс заңы	10.2.2.6 Бүкіләлемдік тұжырымдау және оны қолдану
	Дененің салмағы, салмақсыздық	10.2.2.10 үдеумен қозғалған анықтау; 10.2.2.11 - салмақсыздық күй
	Денелердің ауырлық күшінің әрекетінен қозғалуы. Жердің жасанды серіктерінің қозғалысы	10.2.2.9 бірінші ғарышты формуласын есептер шығару 10.2.2.7 ғарыш аппараттар салыстыру; 10.2.2.8 тартылыс өрісіндегі сипаттайтын шамаларды аны
2-тоқсан		
Сақталу заңдары	Дене импульсі және күш импульсі	10.2.3.1 "дене импульсі" ме ажырату
	Импульстің сақталу заңы. Реактивті қозғалыс	10.2.3.2 импульстің сақталу және есептер шығаруда қолд 10.2.3.3 табиғаттағы және тех қозғалысқа мысалдар келтіру 10.2.3.4 Байқоңыр ғарыш ай және халықаралық маңыздыл
	Механикалық жұмыс және энергия	10.2.3.5 механикалық жұмы және графиктік тәсілдермен а 10.2.3.6 жұмыс пен энерги түсіндіру
	Энергияның сақталу және айналу заңы	10.2.3.7 энергияның сақталу және есептер шығаруда қолд
3-тоқсан		
Тербелістер және толқындар	Тербелмелі қозғалыс	10.2.5.1 еркін және ерік мысалдар келтіру; 10.2.5.2 эксперименттік әд период, жиілікті анықтау; 10.2.5.3 формулаларды қ жиілік, циклдік жиілікті аны

	Тербелістер кезіндегі энергияның түрленуі. Тербелмелі қозғалыстың теңдеуі	10.2.5.4 тербелмелі про сақталу заңын сипаттау; 10.2.5.5 гармониялық тербел бойынша координатаның, жы үдеудің теңдеулерін жаза біл
	Математикалық және серіппелі маятниктердің тербелістері	10.2.5.6 әртүрлі тербелмелі ж пайда болу себептерін түсінд 10.2.5.7 маятниктер терб әртүрлі параметрлерге тәуелд
	№ 3 зертханалық жұмыс. "Математикалық маятниктің көмегімен еркін түсу үдеуін анықтау"	10.2.5.8 математикалық ма формуласынан еркін түсу үдеу 10.2.5.9 период квадра ұзындығына тәуелділік граф талдау; 10.1.3.1 алған нәтижені қорытынды жасау
	Еркін және еріксіз тербелістер	10.2.5.10 еріксіз тербеліс мәжбүрлеуші күштің жиі график бойынша сипаттау; 10.2.5.11 резонанс құбылысы
	Еркін электромагнитік тербелістер	10.4.4.1 тербелмелі кө электромагниттік тербеліст сипаттау
	Толқындық қозғалыс	10.2.5.12 толқын жылдамд толқын ұзындығы формулала қолдану; 10.2.5.13 көлденең және бо салыстыру
	№4 зертханалық жұмыс. "Беттік толқындардың таралу жылдамдығын анықтау"	10.2.5.14 су бетіндегі тол жылдамдығын эксперимент т
	Дыбыс, дыбыстың сипаттамалары, акустикалық резонанс, жаңғырық	10.2.5.15 дыбыстың пайда шарттарын атау; 10.2.5.16 дыбыс сипатт толқындарының жиілігі жән сәйкестендіру; 10.2.5.17 резонанстың пайд атау және оның қолдан келтіру; 10.2.5.18 жаңғырықтың пай және оны қолдану әдістерін с 10.2.5.19 табиғатта ультрадыбыс пен инфра мысалдар келтіру
	Электромагниттік толқындар Электромагниттік толқындар шкаласы	10.4.4.2 механикалық электромагниттік толқындар айырмашылығын салыстыру 10.4.4.3 электромагниттік то сипаттау және әртүрл толқындардың қолданылуын

		10.4.4.4 шыны призма арқыл дисперсиясына сапалы сипат
Атом құрылысы. Атомдық құбылыстар	Жылулық сәуле шығару	10.6.1.1 жылулық сәуле шы температураға тәуелділігін сі
	Жарық кванттары туралы Планк гипотезасы	10.6.1.2 Планк формуласын қолдану
	Фотоэффект құбылысы	10.6.1.3 фотоэффект құбыль фотоэффект құбылысы пайдаланылуына мысалдар к 10.6.1.4 фотоэффект формуласын есептер шығару
	Рентген сәулелері	10.6.1.5 рентген сәулесін сәулелердің басқа түрлерімен 10.6.1.6 рентген сәулесін қ келтіру
	Радиоактивтілік. Радиоактивті сәулеленудің табиғаты	10.6.2.1 сәулеленудің табиға түсіндіру
	Резерфорд тәжірибесі, атомның құрамы	10.6.1.7 а-бөлшегінің ша Резерфорд тәжірибесін сипат
4-тоқсан		
Атом ядросы	Ядролық өзара әрекеттесу, ядролық күштер. Массалар ақауы, атом ядросының байланыс энергиясы	10.6.1.8 ядролық күште сипаттау; 10.6.1.9 атом ядросының мас 10.6.1.10 атом ядросының б формуласын есептер шығару
	Ядролық реакциялар. Радиоактивті ыдырау заңы	10.6.1.11 ядролық реакцияны зарядтық және массалық заңын қолдану; 10.6.2.2 радиоактивті ыдыра сипатын түсіндіру; 10.6.2.3 радиоактивті ыды шығаруда қолдану
	Ауыр ядролардың бөлінуі, тізбекті ядролық реакция. Ядролық реакторлар	10.6.2.4 тізбекті ядролық р шарттарын сипаттау; 10.6.2.5 ядролық реактор принципін сипаттау
	Термоядролық реакциялар. Радиоизотоптар, радиациядан қорғану	10.6.2.6 ядролық ыдырау ме салыстыру; 10.6.2.7 радиактивті изотоп мысалдарын келтіру; 10.6.2.8 радиациядан қорғану
	Элементар бөлшектер	10.6.3.1 элементар бөлшектер
Әлемнің қазіргі физикалық бейнесі	Физика және астрономияның дүниетанымдық маңызы	10.8.1.1 адамның дүниетаным қалыптасуына физика жә дамуының ықпалын түсіндір
	Экологиялық мәдениет	10.8.1.3 жаңа технология ортаға ықпалының ар қауіптілігін бағалау;

Қазақстан Республика
Білім және ғылым ми
2022 жылғы 1 сәуір
№ 123 бұйрығын
37-қосымша
Қазақстан Республикас
және ғылым Минист
2013 жылғы 3 сәуір
№ 115 бұйрығын
674-қосымша

Тірек-қимыл аппараты бұзылған білім алушыларға арналған негізгі орта білім беру деңгейінің 7-10 сыныптары үшін "Химия" пәнінен жаңартылған мазмұндағы үлгілік оқу бағдарламасы

1-тарау. Жалпы ережелер

1. Тірек-қимыл аппараты бұзылған білім алушыларға арналған негізгі орта білім беру деңгейінің 7-10 сыныптары үшін "Химия" пәнінен жаңартылған мазмұндағы үлгілік оқу бағдарламасы (бұдан әрі – Бағдарлама) Қазақстан Республикасының "Білім туралы" Заңының 5-бабы 6) тармақшасына сәйкес әзірленген.

2. Бағдарлама мақсаты – заттар мен олардың айналымы, заттар қасиеттерінің, олардың құрамы мен құрылысына тәуелділігін түсіндіретін заңдар мен теориялар туралы білім жүйесін қалыптастыру.

3. Бағдарлама міндеттері:

1) химиялық процестер, заңдар мен олардың заңдылықтары туралы білімдерін өмірде қауіпсіз пайдалану біліктерін дамыту;

2) білімалушының жалпы дамуына қажет маңызды дәлелдер, бастапқы химиялық ұғымдар, заңдар және теорияларды оқыту;

3) химияның көптеген маңызды идеялары және жетістіктерімен таныстыру, алған білімдерін түпкі ғылыми дүниетанымын дамытуға жұмсау;

4) химиялық заттар, қарапайым аспаптар, құрылғылармен жұмыс істей алу дағдыларын қалыптастыру, химиялық тәжірибелер жасау кезінде қауіпсіздік техникасын сақтау, тәжірибе нәтижесін тіркеу, сәйкес қорытынды жасау;

5) химияның оқу материалында салыстыру, себеп - салдар байланысын табу, қорытынды жасауды, оқу материалын байланысты және дәлелді түрде жеткізуді қалыптастыру;

6) практикада көп қолданылатын заттармен (қышқылдар, сілтілер, оксидтер, тұздар және т.б) жұмыс істеудің іс - жүзіндегі дағдысын сіңіру және бекіту;

4. Түзету – дамыту міндеттері:

1) білім алушылардың танымдық белсенділігі мен зейінін химиялық тілді (белгілер, формулалар, химиялық терминдер) пайдалану үрдісінде және заңдарды

тұжырымдауда дамыту: құрам тұрақтылық заңын, Авогадро заңын, зат массасының сақталу заңын, газдардың көлемдік қатынас заңын;

2) химиялық заттар, қарапайым аспаптар, құрылғылармен жұмыс істеу кезінде визуальды - кеңістіктік көріністерді қалыптастыру;

3) химиялық үрдістер, олардың заңдылықтарын түсіну және болжауды айшықтау үшін, химияның маңызды заңдылығын бағалау мен қолдануда жалпыинтеллектуалдық дағдыларды дамыту;

4) бұлшықет қалжырауын және эмоционалдық қысылуды төмендету; білімалушының психикалық - тілдік дамуындағы бар кемістікті түзету;

5) коммуникативтік және әлеуметтік дағдыларды, топпен және жұппен жұмыс істеу дағдысын, өз көзқарасын білдіру, өзге адамдардың пікірін сыйлау, көшбасшылық қасиеттерінің көрінісін, өз жұмысын жазбаша және ауызша таныстыра алуды дамыту.

2-тарау. Оқу процесін ұйымдастырудың педагогикалық тәсілдері

5. Оқыту құндылыққа бағытталған тұлғаға бағытталған белсендірілген сараланған, және коммуникативтік тәсілдері негізінде жүзеге асырылады.

6. Құндылыққа бағытталған тәсіл мақсатты түрде білімалушының әлеуметтік маңызды жеке тұлға құндылығының жүйесін, олардың дұрыс тәртібі мен іс – әрекетін, мотивацияны, қазақстандық патриотизм мен азаматтық жауапкершілікті, бір - біріне деген сыйластықты, ынтымақтастыққа тырысуды қалыптастырады.

7. Тұлғаға бағытталған тәсіл оқу, тәрбие және барлық білімалушылардың жеке ерекшелігін ескере отырып дамыту дегенді білдіреді:

1) жасерекшеліктік, физиологиялық, психологиялық, интеллектуалдық ;

2) білім беру қажеттілігі, бағдарламалық материалдың әртүрлі күрделілік деңгейіне бағытталған;

3) білімалушыларды біліміне, қабілетіне қарай топқа бөлу;

4) білімалушыларды біртекті топтарға бөлу (қабілетіне, кәсіптік бағдарына қарай);

5) әр балаға бірегей жеке тұлға ретінде қарау.

8. Белсенділікке негізделген іс - әрекет тәсілі жаңа білімдердің дайын түрде берілмейтініне, оны өзі практика арқылы, мұғалімнің біртіндеп ұйымдастырған қолжетімді іс әрекетін (бақылау, зерттеу), жалпыоқу және пәндік терминологиялық ауызекі сөздікті түсіндіру, пысықтау мен нақтылау арқылы табуға негізделген.

9. Сараланған тәсіл білімалушылардың ерекшеліктерін ескере отырып, оқытудың әртүрлі жағдайларын жасау керектігін білдіреді.

10. Коммуникативтік тәсіл тілтабысу дағдысын қалыптастыруға итермелейтін тапсырмаларды енгізуді, түрлі ақпараттарды алуды, әртүрлі мәселелер бойынша пікірталас жүргізу қабілетін дамытуды, өз ұстанымын айтуды білдіреді.

11. Қоғам үшін өзекті мәселелерді көрсететін және қоғамдық дамудың біртұтас көрінісін алуға болатын ортақ тақырыптары бойынша оқыту нәтижелі, олар білім алушылардың өздерінің алған білімдерін өмірдің әртүрлі жағдайларында қолдану қабілеттерін қалыптастыруға ықпал етеді.

12. Оқытуда ойындарды қолдану жағымды эмоцияларды тұғызады, қалыпты көңіл күйге кедергі келтіретін, өз қатарластарымен араласуға жайсыздық туғызатын, уайымнан арылуға көмектеседі.

13. Оқыту сапасын көтеретін және оқуға мотивация беретін тиімді технологияларға жататындар:

1) көп деңгейлі оқыту технологиясы - бұл оқу процесін ұйымдастырушы, оның шеңберінде әрбір білімалушының қабілеті мен жеке тұлға ерекшеліктеріне байланысты оқу материалын қабылдаудың басқа деңгейі күтілуі мүмкін, ол одан әрі дамытуға мүмкіндік береді;

2) бірлесіп оқыту педагог пен оқушының бірлескен іс әрекеті ретінде қарастырылады, оқу білімалушының мүмкіндігі бойынша іске асады;

3) проблемалық оқыту технологиясы – бұл мотивация туғызу үрдісі, ерекше шығармашылық тәсілді, жобалау қабілетін, жұмысты алдын - ала жоспарлауды қажет етеді;

4) оқытудың ақпараттық - коммуникациялық технологияларын қолдану базалық АКТ - дағдыларына негізделеді және химиялық эксперименттермен жұмыс жасау технологиясын дұрыс және креативті қолдануды, материалды терең және кең түрде баяндау мен игеруді қамтиды. Білім алушылар сандық және ғаламтор көздерінен ақпараттарды іздейді, таңдайды, өңдейді, бірлесіп жұмыс жасайды және жұмысын бағалайды; басқа оқушылармен шығармашылық жұмыс жасау үшін слайд-презентация құру, ақпарат алмасу дағдыларын дамытады; оқытудың белсенді тәсілдеріне техникалық қолдау көрсету үшін интерактивті тақтаны қолданады.

5) өтемдік оқыту технологиясы - бұл оқытуда кеңістік бейімделеді, кемшіліктердің орны толады, жұмыс қабілеттілігінің бұзылуы жойылады, дене дамуының және жүйке - психикалық денсаулық қорғалады, нығайтылады;

6) практикалық шеберлік пен дағдыны қалыптастыру; оқытудың барлық деңгейлерінде білім алушылар тәжірибе жасап, бақылау жүргізе алатын практикалық жұмыстар беріледі.

14. Сабақта оқу дәстүрлі химиялық оқу құралдарын, оқудың техникалық құралдарын, Ғаламторға қосылған компьютерлерді пайдалануды көздейді. Оқыту кезінде аудиовизуальды құралдар, оқудың көмекші құралдары, көрнекі құралдар пайдаланылады.

15. Бұл бағдарлама:

1) қорғау режимі мен денсаулықсақтаушы технологияларды сақтауға: дене қалпын өзгерту, бұлшықетті босаңсыту, күштеу қозғалыстарын азайту, жұмыс істеу кезінде ыңғайлы қарқын туғызуға бағытталған;

2) сабақта биология, география, физика сияқты оқу пәндерімен ауқымды түрде пәнаралық байланысты кеңейту, әр – түрлі оқу материалдарының көмегімен алған білімдерін, шеберлік пен дағдыны бекітеді. Материалды бірнеше рет қайталау белгіленген рефлекстер мен ерікті моториканың дамуына ықпал етеді.

3-тарау. "Химия" оқу пәнінің мазмұнын ұйымдастыру

16. "Химия" оқу пәні бойынша оқу жүктемесінің көлемі:

1) 7-сынып – аптасына 1 сағатты, оқу жылында –34сағатты;

2) 8-сынып – аптасына 2 сағатты, оқу жылында –68сағатты;

3) 9-сынып - аптасына 2 сағатты, оқу жылында – 68 сағатты;

4) 10-сынып – аптасына 2 сағатты, оқу жылында – 68 сағатты құрайды.

17. Бағдарлама 5 бөлімді қамтиды:

1) заттардың бөлшектері;

2) химиялық реакциялардың жүру заңдылықтары;

3) химиядағы энергетика;

4) химия және қоршаған орта;

5) химия және өмір.

18. "Заттардың бөлшектері" бөлімі келесідей бөлімшелерді қамтиды:

1) атомдар иондар және молекулалар;

2) атомның құрамы мен құрылысы;

3атомда электрондардың қозғалысы мен таралуы, атомдардан иондардың құрылуы;

4) химиялық байланыстардың түрлері.

19. "Химялық реакциялардың жүру заңдылықтары" бөлімі келесідей бөлімшелерді қамтиды:

1) периодтық заң және химиялық элементтердің периодтық жүйесі;

2) химиялық реакциялардың жіктелуі;

3) зат массасының сақталу заңы;

4) металдардың электрохимиялық кернеу қатары.

20. "Химиядағы энергетика" бөлімі келесідей бөлімшелерді қамтиды:

1) экзотермиялық және эндотермиялық реакциялар;

2) химиялық реакциялардың жылдамдығы;

3) химиялық тепе - теңдік;

4) қышқылдар мен негіздер теориясы.

21. "Химия және қоршаған орта" бөлімі келесідей бөлімшелерді қамтиды:

1) заттардың жіктелуі;

2) жер химиясы;

3) көміртек және оның қосылыстары химиясы.

22. "Химия және өмір" бөлімі "Биохимия" бөлімшесінен тұрады.

23. 7-сыныпқа арналған "Химия" оқу пәнінің базалық мазмұны:

1) заттардың бөлшектері: химия пәні, таза заттар мен қоспалар. Химия – заттар туралы жаратылыстану ғылымдарының бір саласы, химияның дамуы мен маңызы, химия кабинетіндегі және зертханасындағы қауіпсіздік техникасының ережелері, таза заттар және олардың физикалық қасиеттері, біртекті және әртекті қоспалар, заттарды тазарту және бөлу тәсілдері, жай және күрделі заттар, элемент, химиялық қосылыстар; № 1 практикалық жұмыс "Техника қауіпсіздігі ережелері және зертханалық құрал-жабдықтармен танысу"; № 1 зертханалық тәжірибе "Заттарды және олардың қосылыстарын салыстыру"; № 2 зертханалық тәжірибе "Ластанған ас тұзын тазарту"; "Заттар күйінің өзгеруі". Физикалық және химиялық құбылыстар, химиялық реакция, заттың агрегаттық күйлері, қатты, сұйық, бөлшектердің кинетикалық теориясына сәйкес газ тәріздес заттардың құрылымы, заттардың салқындау, қыздыру және булану үдерістері; № 3 зертханалық тәжірибе "Химиялық реакциялардың белгілерін зерттеу"; № 4 зертханалық тәжірибе "Аспирин немесе салолдың салқындау үдерісін зерттеу"; № 5 зертханалық тәжірибе "Судың қайнау үдерісін зерттеу"; № 1 бақылау жұмысы; "Атомдар. Молекулалар. Заттар". Атомдар мен молекулалар, атомдар мен молекулалардың айырмашылығы, химиялық элементтер, химиялық элементтердің символдары, элементтерді металдар мен бейметалдарға жіктеу, жай және күрделі заттар, атомның құрамы мен құрылысы, ядро, протон, нейтрон, электрон, изотоптар, элементті аталуы және фундаменталды бөлшектерінің саны бойынша сипаттау;

2) химиялық реакциялардың жүру заңдылықтары: ауа, жану реакциясы. Ауа және оның құрамы, атмосфералық ауаны ластанудан қорғаудың маңызы, жану үдерісі, заттың жану шарттары, тез тұтанатын, жанатын және жанбайтын заттар, отын, оттек, тұтану көзі, тұтану температурасы, металдар мен бейметалдардың жануы, жану реакциясының өнімдері; № 6 зертханалық тәжірибе "Балауыз шамның жануы"; № 2 практикалық жұмыс/көрсетілім "Күкірттің, фосфордың, темірдің ауада және оттегінде жануын салыстыру"; № 2 бақылау жұмысы;

3) химиядағы энергетика: табиғи қышқылдар мен сілтілер; "қышқылдық" және "сабынды" қасиеттері, индикаторлар, әмбебап индикатор, pH шкала метилоранж, лакмус, фенолфталеин, индикаторлардың түрлі орталардағы түстерінің өзгеруі, қышқылдар мен сілтілер, антацидті заттар, бейтараптану реакциясы, сұйылтылған қышқылдар, қышқылдардың қолданылу аймақтар, қышқылдармен жұмыс жүргізу ережелері, сұйылтылған қышқылдардың түрлі металдармен әрекеттесуі, сутекке сапалық реакция, карбонаттар, сұйылтылған қышқылдардың карбонаттармен әрекеттесуі, көмірқышқыл газына сапалық реакция; № 7 зертханалық тәжірибе "Ерітінділердің қышқылдық, негіздік ортасын анықтау"; № 8 зертханалық тәжірибе "Хлорсутек қышқылының бейтараптану реакциясы"; № 9 зертханалық тәжірибе "Мырыштың сұйылтылған тұз қышқылымен реакциясы"; № 10 зертханалық жұмыс "Сутекке сапалық реакция"; № 3 практикалық жұмыс "Сұйылтылған қышқылдар мен карбонаттардың әрекеттесуі. Көмірқышқыл газына сапалық реакция";

4) химия және қоршаған орта: химиялық элементтердің периодтық кестелерін құру тарихы, И. ДҰберейнер, Дж. Ньюлендс, Д.И. Менделеевтің элементтерді жіктеуі, периодтық заң, периодтық кестенің құрылымы, периодтық кестенің құрылу принципі, атом нөмірі ядро заряды, атомдағы элементтер бөлшектері. "Салыстырмалы атомдық масса және қарапайым формулалар". Изотоптар қоспасы, табиғи изотоптар, салыстырмалы атомдық масса, салыстырмалы молекулалық/формулалық масса, химиялық формула, химиялық элементтердің валенттілігі, бинарлы қосылыстардың формулаларын құрастыру, қосылыстардағы атомдардың қатынастары;санды0 есептер: салыстырмалы молекулалық массаны есептеу; № 3 бақылау жұмысы;

5) химия және өмір: адам ағзасындағы химиялық элементтер. Қоректік заттар, адам ағзасындағы химиялық элементтер (O, C, H, N, Ca, P, K), химиялық элементтердің тірі және өлі табиғаттағы таралуы, адам ағзасындағы микро-макроэлементтердің биологиялық рөлі, тыныс алу үдерісі, тамақтану теңгерімі; № 4 практикалық жұмыс "Тағам құрамындағы қоректік заттарды анықтау"; № 11 зертханалық тәжірибе "Тыныс алу үдерісін зерттеу". "Геологиялық химиялық қосылыстар". Пайдалы геологиялық химиялық қосылыстар, табиғи ресурстар, кен орны, кен, кеннің құрамы, минералдар, табиғи ресурстарды өндіру, металдарды алу, Қазақстанның пайдалы қазбалары, минералдарды өндірудің экологиялық аспектілері; № 4 бақылау жұмысы.

24. 8-сыныпқа арналған "Химия" оқу пәнінің базалық мазмұны:

1) заттардың бөлшектері: атомдардағы электрондардың қозғалысы, атомдардағы электрондардың орналасуы, энергетикалық

деңгейлер, s және рорбитальдарының пішіндері, электрондық конфигурация, электронды-графикалық формула, ион, иондардың түзілуі, "нольдік қосынды" әдісімен қосылыстардың формулаларын құрастыру; № 1 зертханалық тәжірибе "Атомдардың модельдерін жасау";

2) химиялық реакциялардың заңдылықтары: заттардың формулалары және химиялық реакция теңдеулері. Заттардың массасының сақталу заңы, химиялық реакциялардың типтері: қосылу, айырылу, орынбасу, алмасу; табиғаттағы химиялық реакциялар, тірі организмдер мен адам тіршілігіндегі химиялық реакциялар; № 1 көрсетілім "Заттардың массасының сақталу заңын дәлелдейтін тәжірибе"; № 2 зертханалық тәжірибе "Әрекеттесуші заттардың массасының қатынасы"; сандық есептер: химиялық формула бойынша химиялық қосылыстардағы элементтің массалық үлесін есептеу, элементтердің массалық үлестері бойынша заттың қарапайым формуласын анықтау; №1 бақылау жұмысы. "Металдардың химиялық белсенділігі". Металдардың тотығуы, металдардың жемірілуі, металдардың сумен әрекеттесуі, металдардың қышқыл ерітінділерімен, металдардың тұз ерітінділерімен әрекеттесуі, металдардың белсенділік қатары, металдардың белсенділігін салыстыру; № 2 көрсетілім "Белсенді металдардың сумен әрекеттесуі"; № 3 зертханалық тәжірибе "Металдардың қышқылдар ерітіндісімен әрекеттесуі"; № 3 көрсетілім "Тұз ерітінділерінен металдарды ығыстыру"; № 1 практикалық жұмыс "Металдардың белсенділігін салыстыру";

3) химиядағы энергетика: заттың мөлшері, моль, Авогадро саны, заттың молярлық массасы; сандық есептер есептер: жәй және күрделі заттардың салыстырмалы молярлық массасын есептеу, химиялық формула бойынша заттың молярлық массасын, массасын және заттың мөлшерін есептеу, заттың белгілі мөлшеріндегі атомдардың (молекулалардың) сандарын есептеу. "Стехиометриялық есептеулер". Химиялық реакциялардың теңдеулері бойынша есептер шығару, молярлық көлем, газдардың салыстырмалы тығыздығы, көлемдік қатынастар заңы, қалыпты және стандартты жағдайлар;

сандық есептер: химиялық формула бойынша заттың молярлық массасын және заттың мөлшерін есептеу, заттың берілген массасы немесе заттың мөлшері бойынша атомдар мен молекулалардың сандарын есептеу, химиялық реакциялардың теңдеулері бойынша реакция өнімінің массасын, көлемін (газдың) және зат мөлшерін есептеу, қалыпты жағдайлардағы газдың көлемін, газдардың салыстырмалы тығыздығын есептеу, оттек және ауа бойынша газдардың салыстырмалы тығыздықтарын есептеу, заттың мөлшері, молярлық масса, газдың молярлық көлемі, Авогадро заңы ұғымдарын пайдаланып формулалар бйынша

есептеулер жасау, химиялық реакциялар кезіндегі газдардың көлемдік қатынастары түсініктерін қолданып есептеулер жасау; №2 бақылау жұмысы. Отынның жануы және энергияның бөлінуі, көміртекті отынның жануы кезінде көмірқышқыл газы, иіс газы немесе көміртек түзілуі мүмкіндігі, жылыжайлық эффектісінің себептері және шешу жолдары, экзотермиялық және эндотермиялық реакциялар, әртүрлі отындардың потенциалы, қоршаған ортаға әсері, кинетикалық бөлшектер теориясы тұрғысынан энергия өзгерісі, реакцияның жылу эффектісі, термохимиялық теңдеулер; № 4 зертханалық тәжірибе "Энергияның өзгеруімен жүретін химиялық реакциялар"; сандық есептер: реакциялардың термохимиялық теңдеулері бойынша реакцияның жылу эффектісін есептеу;

4) химия және қоршаған орта: сутек, оттек және озон. Сутек – химиялық элемент және жәй зат, сутектің изотоптары (протий, дейтерий және тритий), сутектің қасиеттері, қолданылуы және алынуы, оттек – химиялық элемент және жәй зат, оттектің қасиеттері, қолданылуы және алынуы, сутектің және оттектің бинарлы қосылыстары, табиғатта таралуы, оттектің аллотропиялық түрөзгерісі, озон, сутек пен оттекті алу, Жер бетіндегі озон қабатының маңызы; № 4 көрсетілім "Сутек пероксидінің ажырауы"; № 2 практикалық жұмыс "Сутекті алу және оның қасиеттерін зерттеу"; № 3 практикалық жұмыс "Сутектің переоксидінен оттекті алу және оның қасиеттерін зерттеу"; сандық есептер: реакцияға қатысатын немесе реакция нәтижесінде түзілген өнімнің белгілі массасы, заттың мөлшері немесе көлемі бойынша заттың массасын, заттың мөлшерін, (газдың) көлемін есептеу. Химиялық элементтердің периодтық жүйесінің құрылымы, периодтың, топтың, атом нөмірінің физикалық мәні, химиялық элементтердің атомдарының кейбір қасиеттері мен сипаттамаларының периодты түрде өзгеруі, периодтық жүйедегі орыны бойынша элементтің сипатталуы, химиялық элементтердің табиғи тектестері, сілтілік металдардың, галогендердің, инертті газдардың тектестері, металдар мен бейметалдар, периодтық кестеде орналасуына байланысты химиялық элементтің қасиеттері; №3 бақылау жұмысы. "Химиялық байланыс түрлері". Химиялық элементтердің электртерістілігі, атомдар арасындағы химиялық байланыстар табиғатының бірлігі, ковалентті полярлық және полярлық емес байланыс, иондық байланыс, заттың аморфты және кристалдық күйлері, кристалл торларының типтері, заттардың қасиеттерінің оның құрылысына тәуелділігі;

5) химия және өмір: ерітінділер және ерігіштік, заттардың суда еруі, заттардың судағы ерігіштігі бойынша жіктелуі, ерітінділер, еріген заттың массалық үлесі, молярлық концентрация, қатты заттардың, сұйықтардың және газдардың суда

ерігіштігі, кристаллогидраттар, ерітінділердің табиғаттағы және күнделікті өмірдегі рөлі, заттарды ерігіштігіне температураның әсері; № 5 зертханалық тәжірибе "Заттардың ерігіштігін зерттеу"; № 4 практикалық жұмыс "Қатты заттардың ерігіштігіне температураның әсері"; №5 практикалық жұмыс "Берілген пайыздық және молярлық концентрациялы ерітінділерді дайындау"; сандық есептер: заттардың судағы ерігіштігін есептеу, тығыздығы мен көлемі бойынша ерітіндінің массасын анықтау, еріген заттың және еріткіштің массасын, еріген заттың массалық үлесін есептеу, ерітіндідегі заттың молярлық концентрациясын есептеу; № 4 бақылау жұмысы.

25. 9-сынып оқу пәнінің базалық мазмұны:

1) заттардың бөлшектері: бейорганикалық қосылыстардың негізгі кластары, оксидтер: құрамы, номенклатурасы, жіктелуі, қасиеттері, алынуы және қоданылуы, қышқылдар: құрамы, номенклатурасы, жіктелуі, қасиеттері, алынуы және қолданылуы, негіздер: құрамы, номенклатурасы, жіктелуі, қасиеттері, алынуы және қолданылуы, тұздар: құрамы, номенклатурасы, жіктелуі, қасиеттері, алынуы және қолданылуы, бейорганикалық қосылыстардың негізгі кластары арасындағы генетикалық байланыс; № 1 зертханалық тәжірибе "Оксидтердің химиялық қасиеттерін зерттеу"; № 2 зертханалық тәжірибе "Қышқылдардың химиялық қасиеттерін зерттеу"; № 3 зертханалық тәжірибе "Негіздердің химиялық қасиеттерін зерттеу"; № 4 зертханалық тәжірибе "Тұздардың қасиеттері және алынуы"; сандық есептер: химиялық реакция теңдеуі бойынша реакцияға қатысушы немесе реакция нәтижесінде түзілген бір заттың белгілі массасы, мөлшері немесе көлемі бойынша табиғатта жүретін процестер мен химиялық реакция нәтижесінде түзілген өнімнің немесе реагенттің массасын, заттың мөлшерін, көлемін есептеу, ерітіндінің белгілі массасы және еріген заттың массалық үлесі бойынша реакция өнімінің массасын, көлемін және заттың мөлшерін есептеу. Көміртек және оның қосылыстары. Көміртектің жалпы сипаттамасы; табиғатта көміртек және оның қосылыстарының таралуы, көміртектің аллотропиялық түр өзгерістері, көміртектің аллотропиялық түр өзгерістерінің қолдану аймағы, көміртектің қасиеттері, көміртектің оксидтері және олардың қасиеттері, тірі ағзаларға иіс газының физиологиялық әсері, көміртектің табиғаттағы айналымы; № 1 практикалық жұмыс "Көміртектің физикалық және химиялық қасиеттері"; № 2 практикалық жұмыс "Көмірқышқыл газын алу және оның қасиеттері зерттеу"; сандық есептер: химиялық реакция теңдеуі бойынша реакцияға қатысушы немесе реакция нәтижесінде түзілген бір заттың белгілі массасы, мөлшері немесе көлемі бойынша табиғатта жүретін процестер мен химиялық реакция нәтижесінде түзілген өнімнің немесе реагенттің

массасын, заттың мөлшерін, көлемін есептеу, ерітіндінің белгілі массасы және еріген заттың массалық үлесі бойынша реакция өнімінің массасын, көлемін және заттың мөлшерін есептеу; №1 бақылау жұмысы. Судың құрамы, қасиеттері және қолданылуы, табиғаттағы су, су – табиғи әмбебап еріткіш, сулы ерітінділер және жүзгіндер, судың бірегей қасиеттері және оның өмір үшін маңызы, судың табиғаттағы айналымы, судың ластану себептері, судың кермектігі және оны жою тәсілдері, судың және сулы ерітінділердің табиғаттағы, өндірістің түрлі салаларындағы және ауыл шаруашылығындағы маңызы, суды тазарту әдістері, ауыз суын тазарту, Қазақстан Республикасындағы ауыз су мәселесі, су басейнін ластанудан қорғау, Қазақстандағы су ресурстарының экологиялық мәселелері, сусыз мыс (II) сульфатының көмегімен суды анықтау әдісі; № 5 зертханалық тәжірибе "Судың кермектігін анықтау"; сандық есептер: еріген заттың массалық үлесін, еріткіштің, еріген заттың массасын есептеу;

2) химиялық реакциялардың жүру заңдылықтары: электролиттік диссоциация. Электролиттер және бейэлектролиттер, С. Аррениустың электролиттік диссоциациялану теориясының негізгі қағидалары, электролиттік диссоциациялану механизмі, ерітінділердің немесе заттың балқымаларының электр өткізгіштігінің химиялық байланыс түріне тәуелділігі, күшті және әлсіз электролиттер, диссоциациялану дәрежесі, қышқыл, сілті және тұздардың судағы ерітінділерінде электролиттік диссоциациялануы, көпнегізді қышқылдардың, қышқылдық және негіздік тұздардың диссоциациялануы, ион алмасу реакциялары және олардың жүру жағдайлары, электролиттік диссоциациялану теориясы тұрғысынан қышқыл, негіз және тұз ерітінділерінің химиялық қасиеттері, тұздар гидролизі; № 1 көрсетілім "Иондық және ковалентті полярлық байланысы бар заттардың электролиттік диссоциациясы"; № 6 зертханалық тәжірибе "Қышқыл, сілті ерітінділерінің pH анықтау"; № 3 практикалық жұмыс "Ион алмасу реакциялары"; № 7 зертханалық тәжірибе "Тұздар гидролизі"; сандық есептер: химиялық реакция теңдеуі бойынша заттың мөлшерін, массасын, реакция өнімінің көлемін есептеу, диссоциациялану дәрежесін есептеу. Катиондарға сапалық реакциялар, жалын түсінің боялуы бойынша Li+, Na+, K+, Ca2+, Sr2+, Ba2+, Cu2+ металл катиондарын анықтау, аниондардың сапалық реакциялары, бейорганикалық қосылыстардың құрамын сапалық талдау; № 8 зертханалық тәжірибе жалын түсінің боялуы бойынша "Li+, Na+, K+, Ca2+, Sr2+, Ba2+, Cu2+ катиондарын анықтау"; № 9 зертханалық тәжірибе "Fe2+, Fe3+, Cu2+ катиондарына сапалық реакциялар"; № 10 зертханалық тәжірибе "Сулы ерітіндідегі Cl–, Br–, I–, PO43–, SO42–, CO32–, NO3–, SiO32 аниондарын анықтау"; № 4 практикалық жұмыс "Бейорганикалық қосылыстарды сапалық

талдау"; сандық есептер: егер әрекеттесуші заттардың біреуі артық мөлшерде берілсе химиялық теңдеулер бойынша есептеу; №2 бақылау жұмысы;

3) химиядағы энергетика: химиялық реакциялардың жылдамдығы, химиялық реакциялардың жылдамдығына әсер ететін факторлар, бөлшектердің кинетикалық тұрғысынан реакция жылдамдығы, катализаторлар, ингибиторлар, катализаторлар мен ингибиторлардың реакция жылдамдығына әсері; № 2 көрсетілім "Түрлі химиялық реакциялардың жылдамдығы"; № 11 зертханалық тәжірибе "Концентрацияның температурасы мен бөлшектер көлемінің реакция жылдамдығына әсері"; № 5 практикалық жұмыс "Реакция жылдамдығына катализатордың әсері". "Қайтымды реакциялар". Химиялық тепе-теңдік, тепе-теңдік динамикалық үдеріс ретінде, химиялық тепе-теңдіктің ығысуы, Ле-Шателье-Браун принципі, химиялық тепе-теңдік күйіне және химиялық реакция жылдамдығына жағдайлардың өзгерісінің әсері, бөлшектердің кинетикалық теориясы тұрғысынан химиялық тепе-теңдік; № 3 көрсетілім "Қайтымды химиялық реакциялар"; № 12 зертханалық тәжірибе "Химиялық тепе-теңдіктің ығысуы". "Тотығу-тотықсыздану реакциялары". Химиялық элементтердің тотығу дәрежелері, қосылыстардың формулалары бойынша химиялық элементтердің тотығу дәрежелерін анықтау, тотықтырғыш және тотықсыздандырғыш туралы түсінік, тотығу-тотықсыздану реакциялары, электрондық баланс әдісі;

4) химия және қоршаған орта: металдардың жалпы сипаттамасы, металдық байланыс пен металдық кристалдық тор, темір мен мыстың физикалық және химиялық қасиеттері, металдардың тек тотықсыздандырғыш қасиеттерін көрсетуі, темір қорытпалары және олардың қолданылуы, металлургия туралы түсінік, шойын мен болат өндірісі, Қазақстанда металлургияның дамуы, металдар мен олардың қорытпаларын алу, Қазақстандағы металдар және оның қосылыстарының маңызды кен орындары, металдарды өндіру үдерістері, қоршаған ортаға әсері, металдарды алу; № 4 көрсетілім "Металдардың кристалдық торы модельдері"; № 5 көрсетілім "Металдар және қорытпалар"; сандық есептер: егер құрамында қоспаның белгілі бір массалық үлесі бар басқа заттың массасы белгілі болған жағдайда реакция теңдеуі бойынша заттың массасын есептеу, өндірістік және экологиялық мазмұндағы теориялық мүмкін мәнімен саластырғандағы заттың шығымы массасын есептеу; №3 бақылау жұмысы. 1 (I), 2 (II) және 13 (III) топтар элементтері және олардың қосылыстары. (I)-топ элементтері және олардың қосылыстары, атомдары құрылысы негізінде сілтілік металдардың жалпы қасиеттері, сілтілік металдардың оксидтері мен гидроксидтерінің негіздік қасиеттері және олардың қолданылуы, 2 (II)-топ элементтері және олардың қосылыстары, 1 (I)-ші және (II)-топ металдарының

жалпы қасиеттері, кальций оксиді мен гидроксидінің негіздік қасиеттері және олардың қолданылуы, 3 (III)-топ элементтері, алюминий және оның қосылыстары, алюминийдің қосылыстары мен қорытпаларынның қолдану аймағы, алюминий, оның оксиді мен гидроксидінің екі дайлы қасиеттері; № 6 көрсетілім "Натрийдің, кальцидің сумен әрекеттесуі"; № 13 зертханалық тәжірибе "Кальцийдің сумен және қышқыл ерітіндісімен әрекеттесуі"; № 7 көрсетілім "Алюминий мен оның қорытпалары"; № 14 зертханалық тәжірибе "Алюминийдің қышқыл және сілті ерітінділерімен әрекеттесуі"; № 5 практикалық жұмыс "Металдар" тақырыбына эксперименттік есептер шығару; сандық есептер: егер құрамында қоспаның белгілі массалық үлесі бар басқа заттың массасы белгілі болғанда, заттың (реагенттің немесе өнімнің) массасын реакция теңдеуі бойынша есептеу, өндірістік және экологиялық мазмұндағы теориялық мүмкін мәнімен саластырғандағы заттың шығымы массасын есептеу, өндірістік және экологиялық мазмұндағы теориялық мүмкін мәнімен саластырғандағы заттың шығымы массасын есептеу;

5) химия және өмір: 17 (VII), 16 (VI), 15 (V), 14 (IV) - топтарының элементтері және олардың қосылыстары.(VII) топ элементтері, галогендер, байланыс түрі және кристалдық тор типі, топтағы галогендер қасиеттерінің өзгеру заңдылықтары, хлор, хлордың химиялық қасиеттері: металдармен, сутекпен және галогенидтермен әрекеттесуі, хлорсутек қышқылының құрамы қасиеттері мен қолданылуы; №15 зертханалық тәжірибе "Хлорсутек қышқыл ерітіндісінің қасиетін зерттеу"; №4 бақылау жұмысы.

26. 10-сынып оқу пәнінің базалық мазмұны:

1) заттардың бөлшектері: 16 (VI)-топ элементтері, күкірт, күкірттің аллотропиялық түр өзгерістерінің физикалық қасиеттері, күкірттің негізгі қосылыстары және олардың физикалық және химиялық қасиеттері, қышқылдық жаңбырдың пайда болу себебі мен экологияға тигізетін әсері, күкірт қышқылы, күкірт қышқылы және оның тұздарының жалпы және ерекше қасиеттері, қасиеттері мен қолданылуы, 15 (V)-топ элементтері: азот, азоттың қасиеттері және табиғаттағы азот айналымы, аммиак, аммиактың қасиеттері, алынуы мен қолданылуы, аммиак өндірісі, (Габер синтезі): азот қышқылы, азот қышқылының қасиеттері, азот қышқылы мен нитраттардың өзіне тән қасиеттері, фосфор және оның қосылыстары, фосфорды аллотропиялық түрлендіру, фосфор қосылыстарының Қазақстандағы кен орындары, фосфор және оның қосылыстарының жалпы химиялық қасиеттері, минералды тыңайтқыштар, олардың Қазақстанда өндірілуі және оларды тиімді қолдану, азот және фосфор тыңайтқыштарының қоршаған ортаға әсері; № 1көрсетілім "Күкірттің

аллотропиялық түр өзгерістері"; № 1 практикалық жұмыс "Сұйылтылған күкірт қышқылы ерітіндісі және оның тұздарының химиялық қасиеттерін зерттеу"; № 1 зертханалық тәжірибе "Азот молекуласының моделін дайындау"; № 2зертханалық тәжірибе "Аммиак молекуласының моделін дайындау"; № 2 практикалық жұмыс "Аммиактың алынуы және оның қасиеттерін зерттеу"; № 3 зертханалық тәжірибе "Азот қышқылының басқа қышқылдармен ортақ қасиеттері"; № 2көрсетілім "Минералды тыңайтқыштар"; 14 (IV) - топ элементтері, кремний және оның қосылыстары, кремнийдің қолданылу аймағы және оның жартылай өткізгіш ретінде маңызы, сұйық кристалдар, кремний, оның диоксиді мен карбидіндегі химиялық байланыс түрін және кристалдық тор типі, кремний мен оның қосылыстарының химиялық қасиеттері, Қазақстандағы силикат өнеркәсібі:

№ 3 көрсетілім "Алмаз, кремний, кремний диоксиді мен кремний карбидінің кристалдық торларының модельдері"; сандық есептер: химиялық реакция теңдеуі бойынша есептеу, бірі зат бастапқы заттардан артық берілген есептер, егер реакция өнімінің практикалық шығымының массалық үлесі белгілі болса, химиялық реакция теңдеуі бойынша заттың (реагенттің немесе өнімнің) массасын есептеу, құрамындағы қоспаның массалық үлесі бар басқа заттың массасы бойынша реакция өнімінің массасын есептеу; №1 бақылау жұмысы;

2) химиялық реакциялардың жүру заңдылықтары: адам ағзасының химиялық құрамы, макроэлементтер және микроэлементтер, олардың маңызы, адам ағзасының құрамына кіретін элементтер және олардың маңызы: (O, C, H, N, Ca, P, K, S, Cl, Mg, Fe), Қазақстан тұрғындарының теңгерімді тамақтану рационы, ағзадағы кейбір элементтерді анықтау, ауыр металдармен қоршаған ортаның ластануы көздері, ауыр металдардың ағзаларға әсері: № 4 зертханалық тәжірибе "Сүйек құрамындағы кальцийді анықтау"; № 5 зертханалық тәжірибе "Тамақ өнімдерінің құрамындағы көміртекті анықтау";

3) химиядағы энергетика: органикалық химияға кіріспе. Органикалық химия – көміртек қосылыстарының химиясы, А.М. Бутлеровтың органикалық қосылыстардың құрылыс теориясының негізгі қағидалары, органикалық заттардың ерекшеліктері, органикалық қосылыстардың жіктелуі, функционалдық топ түсінігі, органикалық қосылыстардың гомологтық қатарлары, органикалық қосылыстардың номенклатурасы, органикалық қосылыстардың изомериясы;

№ 4 көрсетілім "Метан, этан, этен, этин, этанол, этаналь,этан қышқылы, глюкоза, аминоэтан қышқылы модельдері"; № 5 көрсетілім "Алкандардың алғашқы бес өкілдерінің және сызықты құрылымды спирттердің модельдері"; № 6 көрсетілім "Пентан изомерлерінің модельдері"; сандық есептер: элементтердің

массалық үлесі және салыстырмалы тығыздығы бойынша газтәрізді заттардың молекулалық формулаларын табу; №2 бақылау жұмысы;

4) химия және қоршаған орта: көмірсутектер, отын. Көмірсутектердің жіктелуі, номенклатурасы және изомериясы, қаныққан көмірсутектер, алкан, метан, қанықпаған көмірсутектер, алкендер, этилен, алкиндер, ацетилен, арендер, бензол,көмірсутектер арасындағы генетикалық байланыс, көмірсутектердің табиғи көздері, көмірсутекті отындар, табиғи газдың, мұнайдың, көмірдің Қазақстандағы кен орындары, оларды өндіру және өңдеу, көмірсутектерді өндіру, өңдеу және қолданудағы экологиялық мәселелер, көмірсутектерді экономиканың түрлі салаларында және тұрмыста пайдалану, альтернативті отын түрлері, мұнай, мұнай фракциялары және шикі мұнай өнімдерінің қолдану аймағы; № 7 көрсетілім "Этиленнің жануы, бром суы мен калий перманганаты ерітінділерін түссіздендіруі"; № 8 көрсетілім "Отын түрлері"; № 9 көрсетілім "Мұнай және мұнай өнімдері"; сандық есептер:реакция өнімінің массасы немесе көлемі және белгілі заттың салыстырмалы тығыздығы бойынша органикалық заттың формуласын анықтау; №3 бақылау жұмысы;

5) химия және өмір: оттекті және азотты органикалық қосылыстар. Оттекті органикалық қосылыстардың жіктелуі және номенклатурасы, метанол, этанол, спирттердің улылығы және этил спиртінің адам организміне зиянды әсері, оттекті органикалық қосылыстардың өкілдері, этандиол, пропантриол, этан қышқылы, глюкоза, сахароза, крахмал, целлюлозаның қолданылуы, карбон қышқылдары, күрделі эфирлер мен майлар, сабын, синтетикалық жуғыш заттар, синтетикалық жуғыш заттардың қоршаған ортаға әсері, көмірсулар, нәруыздар, аминқышқылдары, биологиялық маңызды органикалық қосылыстар, Қазақстанның тамақ өнеркәсібі; № 6 зертханалық тәжірибе "Сірке қышқылының қасиеттерін зерттеу"; № 7 зертханалық тәжірибе "Нәруыздардың денатурациясы"; сандық есептер: егер құрамында қоспаның массалық үлесі бар басқа заттың массасы белгілі болған жағдайда, реакция теңдеуі бойынша органикалық заттың (реагенттің немесе өнімнің) массасын есептеу, өндірістік және экологиялық мазмұндағы теориялық мүмкін мәнімен саластырғандағы заттың шығымы массасын есептеу, метан, бутан, этанолдың жану реакция теңдеуі бойынша оттектің, ауаның көлемдерін есептеу; № 4 бақылау жұмысы.

4-тарау. Оқыту мақсаттарының жүйесі

27. Бағдарламада, оқыту мақсаттары кодтық белгімен берілген. Кодтық белгідегі бірінші сан сыныпты, екінші және үшінші сан бөлімше ретін, төртінші сан оқыту мақсатының реттік нөмірін көрсетеді. Мысалы,9.2.1.2. кодында "9" - сынып, "2.1" - бөлімше, "2" - оқыту мақсатының реттік саны.

28. Күтілетін нәтижелер бойынша оқыту мақсаттарының жүйесі:

1) "Заттар бөлшектері" бөлімі:

1-кесте

Бөлімшелер	Оқыту мақсаттары			
	7-сынып	8-сынып	9-сынып	10-сынып
1.1 Атомдар, иондар және молекулалар	7.1.1.1 "Химия" ғылымының нені оқытатынын білу; 7.1.1.2 химиялық зертханада және кабинетінде жұмыс жүргізу кезіндегі қауіпсіздік техникасының ережелерін білу және түсіну; 7.1.1.3 физикалық және химиялық құбылыстарды ажырата алу; 7.1.1.4 заттардың әртүрлі агрегаттық күйлерін білу және бөлшектердің кинетикалық теориясы тұрғысынан қатты, сұйық, газ тәріздес заттардың құрылымын түсіндіре алу; 7.1.1.5 салқындау үдерісін зерделеу, салқындау қисығын салу және оны талдау, бөлшектердің кинетикалық теориясына сай, өз бақылауларын түсіндіру; 7.1.1.6 судың қайнау үдерісін зерделеу, қыздыру қисығын салу және оны талдау, бөлшектердің кинетикалық теориясын пайдалана отырып, өз бақылауларын түсіндіру	8.1.1.1 зат мөлшерінің өлшем бірлігі ретінде мольді және Авогадро санын білу; 8.1.1.2 формула бойынша заттың массасын, зат мөлшерін, құрылымдық бөлшектер санын есептей алу		
1.2 Атомның құрамы мен құрылысы	7.1.2.1 атомдар мен молекулалардың айырмашылығын білу; 7.1.2.2 әрбір элементтің химиялық таңбамен белгіленетіндігін және белгілі атом түрі екенін білу; 7.1.2.3 элементтерді металдар мен бейметалдарға жіктей алу;			

	7.1.2.4 заттарды құрамына қарай жай және күрделіге жіктеу; 7.1.2.5 протон, электрон, нейтронды және олардың атомдағы орналасу тәртібін, массасын зарядын білу; 7.1.2.6 алғашқы 20 элементтің атом құрылысы (p+, n0, e-) мен атом ядросының құрамын білу; 7.1.2.7 "изотоп" түсінігін білу; 7.1.2.8 Жердегі элементтердің басым бөлігі планеталардың қалыптасу кезінде пайда болған изотоптар қоспасы түрінде кездесетіндігін түсіну; 7.1.2.9 табиғи изотоптары бар химиялық элементтердің атомдық массалары бөлшек сан болатындығын түсіну; 7.1.2.10 салыстырмалы атомдық массаның анықтамасын білу; 7.1.2.11 элементтердің атауларын, валенттілікті және олардың қосылыстардағы атомдық қатынастарын қолдана отырып, бинарлы химиялық қосылыстардың формулаларын дұрыс құра білу; 7.1.2.12 химиялық қосылыстың формуласы бойынша салыстырмалы молекулалық/формулалық массасын есептеу			
1.3 Атомда электрондардың қозғалысы мен таралуы. Атомдардан иондардың құрылуы		8.1.3.1 атомда электрондар ядродан арақашықтығы артқан сайын біртіндеп энергетикалық деңгейлер бойынша таралатынын түсіну; 8.1.3.2 әрбір электрон қабатында электрон саны нақты максимал мәннен аспайтынын түсіну;		

		8.1.3.3 s және рорбиталдарының пішінін білу; 8.1.3.4 алғашқы 20 химиялық элементтің электрондық конфигурациясын және электронды –графикалық формулаларын жаза білу; 8.1.3.5 атомдар электрондарды қабылдай немесе жоғалта алатынын және осының нәтижесінде иондар түзілетінін түсіну; 8.1.3.6 "нольдік қосынды" әдісімен қосылыстардың формуласын құрастыру		
1.4 Химиялық байланыстардың түрлері		8.1.4.1 электртерістілік ұғымына сүйеніп ковалентті байланыстың түзілуін түсіндіру; 8.1.4.2 иондық байланыстың түзілуін сипаттау және иондық қосылыстардың қасиеттерін болжау; 8.1.4.3 заттар қасиеттерінің кристалдық тор типтеріне тәуелділігін түсіндіру	9.1.4.1 металдық байланыс пен металдық кристалдық тор жайындағы білімдерін қолданып металдардың қасиетін түсіндіре алу; 9.1.4.2 металдарға тән физикалық және химиялық қасиеттерді сипаттау және металл атомдарының тек тотықсыздандырғыш қасиет көрсететінін түсіндіру; 9.1.4.3 құйма ұғымын білу және оның артықшылықтарын түсіндіру; 9.1.4.4 шойын мен болаттың құрамы мен қасиеттерін салыстыру; 9.1.4.5 галоген молекулала-рының электрондық формулаларын құрастыру және кристалдық тор түрлері мен байланыс типтерін анықтау;	10.1.4.1 молекула және формула 10.1.4.2 а молекула білу арасында байланыс түсіндіру; 10.1.4.3 диоксиді химиялық және кри сипаттау

2) "Химиялық реакциялардың жүру заңдылықтары" бөлімі:

2-кесте

Бөлімшелер	Оқыту мақсаттары			
	7-сынып	8-сынып	9-сынып	10-сынып
2.1 Периодтық заң мен химиялық элеметтердің периодтық жүйесі	7.2.1.1 И. ДҰберейнер Дж. Ньюлендс, Д.И. Менделеевтің еңбектерінің мысалында элементтердің	8.2.1.1 топ, период, атом нөмірінің физикалық мәнін түсіндіру; 8.2.1.2 бір топтағы элементтердің сыртқы	9.2.1.1 атом құрылысы негізінде сілтілік металдардың жалпы қасиеттерін түсіндіру;	10.2.1.1 элементте қасиеттер 10.2.1.2 аллотроп

	жіктелуін білу және салыстыру; 7.2.1.2 периодтық кестенің кестенің құрылымын білу және сипаттау: топтар және периодтар	электрондық деңгейінде электрондар санының бірдей болатындығын түсіну; 8.2.1.3 топтар мен периодтарда элементтер қасиеттерінің өзгеру заңдылығын түсіндіру; 8.2.1.4 периодтық жүйедегі орны бойынша элементті сипаттау; 8.2.1.5 химиялық қасиеттері ұқсас элемент-тердің бір топқа жататындығын дәлелдеу; 8.2.1.6 химиялық элементтердің табиғи ұяластарын білу және сілтілік металдар, галогендер, инертті элементтердің ұяластарына мысалдар келтіру; 8.2.1.7 химиялық элементтің периодтық кестеде орналасуына сай қасиеттерін болжау	9.2.1.2 сілтілік металдардың оксидтері мен гидроксидтерінің негіздік қасиеттерін сипаттайтын реакция теңдеулерін құрастыру; 9.2.1.3 1 (I) және 2 (II) -топ металдарының жалпы қасиеттерін салыстыру және химиялық реакция теңдеулерін құрастыру; 9.2.1.4 кальций оксиді мен гидроксидінің негізгі қасиеттерін түсіндіру және қолданылуын сипаттау; 9.2.1.5 атом құрылысы негізінде алюминийдің қасиеттерін түсіндіру, оның маңызды қосылыстары мен құймаларынның қолдану аймағын атау; 9.2.1.6 алюминийдің, оксиді мен гидроксидінің екідайлы қасиеттерін зерттеу; 9.2.1.7 1 (I), 2 (II), 13 (III) -топ металдарының жай және күрделі заттармен әрекеттесуіне байланысты тәжірибені жоспарлау және жүргізу; 9.2.1.8 топта галогендер қасиеттерінің өзгеру заңдылықтарын болжау; 9.2.1.9 хлордың физикалық қасиеттерін сипаттау және металдармен, сутекпен және галогенидтермен реакция теңдеулерін құру; 9.2.1.10 хлорсутек қышқылы ерітіндісінің химиялық қасиеттерін зерттеу және оның қолдану аясын білу	өзгерістер қасиеттер және күк қасиеттер реакция құрастыру 10.2.1.3 к (VI) физикалы қасиеттер және кү физиолог түсіндіру; 10.2.1.4 ерітіндісі тұздарын және хим зерттеу; 10.2.1.5 аз және та айналымы 10.2.1.6 а қасиеттер қолданыл 10.2.1.7 а тұзы ері ерітіндісін жолымен газ тәрізд ерітіндісін зерттеу; азот қы реакция құрастыру 10.2.1.9 а басқа жалпы қ зерттеу; 10.2.1.10 концентр қышқылы әрекеттес сипаттау баланс теңдеуін 10.2.1.11 термиялы ерекшелі реакция құрастыру

				10.2.1.12 аллотроп өзгерістер 10.2.1.13 қосылыст химиялық түсіндіру; 10.2.1.14 қолданыл оның жа ретінде түсіндіру; 10.2.1.15 оның негізгі қасиеттер реакция құрастыр
2.2 Химиялық реакциялардың жіктелуі	7.2.2.1 сұйылтылған қышқылдардың қолдану аяларын және олармен жұмыс жасау ережелерін атау; 7.2.2.2 сұйылтылған қышқылдардың әртүрлі металдармен реакцияларын зерттеу және сутек газының сапалық реакциясын жүзеге асыру; 7.2.2.3 кейбір карбонаттардың сұйылтылған қышқылдармен реакцияларын зерттеу және көмірқышқыл газының сапалық реакциясын жүзеге асыру	8.2.2.1 бастапқы және түзілген заттардың саны мен құрамы бойынша химиялық реакцияларды жіктеу; 8.2.2.2 табиғаттағы және тірі ағзалар мен адам тіршілігіндегі химиялық реакцияларды сипаттау	9.2.2.1 реакция теңдеулерін молекулалық және иондық түрде құру; 9.2.2.2 бейтараптану және ион алмасу реакцияларының жүру себептерін түсіндіру; 9.2.2.3 тотығу дәрежесі ұғымының мәнін түсіндіру және оны заттың формуласы бойынша анықтау; 9.2.2.4 тотығу және тотықсыздану үдерістері бір-бірімен байланысты екенін және бір мезгілде жүретіндігін түсіну; 9.2.2.5 тотығу-тотықсыздану реакцияларын тотығу дәрежесі өзгере жүретін реакциялар ретінде түсіну; 9.2.2.6 тотығу процесін электронды беру, ал тотықсыздану-электронды қосып алу деп түсіну; 9.2.2.7 электрондық баланс әдісімен тотығу-тотықсыздану реакцияларының коэффициенттерін қою	
2.3 Зат массасының сақталу заңы		8.2.3.1 заттар құрамындағы элементтердің массалық	9.2.3.1 әрекеттесуші заттардың біреуі артық	10.2.3.1 мүмкіндік

		үлесін табу, элементтердің массалық үлесі бойынша заттардың формуласын шығару; 8.2.3.2 әрекеттесетін заттар қатынасын эксперименттік жолмен анықтау; 8.2.3.3 реакцияға қатысатын және түзілетін заттардың формуласын жаза отырып, химиялық реакциялар теңдеулерін құру; 8.2.3.4 аттар массасының сақталу заңын білу; 8.2.3.5 химиялық реакция теңдеулері бойынша зат массасын, зат мөлшерін есептеу; 8.2.3.6 Авогадро заңын білу және қалыпты және стандартты жағдайлардағы газдар көлемін есептеуде молярлық көлемді қолдану; 8.2.3.7 газдардың салыстырмалы тығыздығын және заттың молярлық массасын салыстырмалы тығыздық бойынша есептеу; 8.2.3.8 газдардың қатысуымен жүретін реакциялар бойынша есептер шығаруда газдардың көлемдік қатынас заңын қолдану	берілген реакция теңдеулері бойынша есептеулер жүргізу; 9.2.3.2 қоспаның белгілі бір массалық үлесін құрайтын, басқа заттың массасы белгілі жағдайда реакция теңдеуі бойынша зат массасын есептеу	салыстыр өнімінің ш 10.2.3.2 га молекулал салыстыр немесе массалық анықтау
2.4 Металдар дың электро химиялық кернеу қатары		8.2.4.1 кейбір металдар басқаларға қарағанда тотығуға тезірек ұшырайтындығын білу; 8.2.4.2 белсенді металдардың салқын сумен, ыстық су немесе бумен әрекеттесуін сипаттау; 8.2.4.3 металдар коррозиясын туындатуға әсер ететін жағдайларды зерттеу; 8.2.4.4 қышқыл ерітінділерімен әртүрлі металдардың реакцияларын зерттеу;		

		8.2.4.5 металдардың қышқылдармен әрекеттесуінің реакция теңдеулерін құрастыру; 8.2.4.6 металдардың тұз ерітінділерімен әрекеттесуінің жоспарын жасау және жүргізу; 8.2.4.7 эксперимент нәтижесі бойынша металдардың белсенділік қатарын құру және оны анықтама мәліметтерімен сәйкестендіру; 8.2.4.8 металдардың белсенділік қатарын қолданып металдардың таныс емес орынбасу реакцияларының жүру мүмкіндігін болжау		

3) "Химиядағы энергетика" бөлімі:

3-кесте

Бөлімшелер	Оқыту мақсаттары			
	7-сынып	8-сынып	9-сынып	10-сынып
3.1 Экзотермиялық және эндотермиялық реакциялар	7.3.1.1 ауа құрамын білу; 7.3.1.2 заттардың жану кезінде ауаның құрамына кіретін оттектің жұмсалатындығын білу; 7.3.1.3 атмосфералық ауаны ластанудан қорғаудың маңызын түсіну; 7.3.1.4 затты жағуға қажетті жағдайларды және жану реакциясының өнімдерін білу; 7.3.1.5 тез тұтанатын, жанғыш және жанбайтын заттарға мысалдар келтіру; 7.3.1.6 заттардың таза оттекте ауаға қарағанда жақсырақ жанатындығын түсіну; 7.3.1.7 металдар мен бейметалдардың жануы кезінде оксидтер түзілетіндігін білу	8.3.1.1 заттың жану реакциясының өнімі көбінесе оксидтер екенін және құрамында көміртегі бар отын оттекте жанғанда, көмірқышқыл газы, иіс газы немесе көміртек түзілетінін түсіну; 8.3.1.2 парниктік эффектінің себептерін түсіндіру және шешу жолдарын ұсыну; 8.3.1.3 экзотермиялық реакциялар жылу бөле жүретінін, ал эндотермиялық реакциялар жылу сіңіре жүретінін білу; 8.3.1.4 әртүрлі жанғыш заттардың қоршаған ортаға әсерін түсіну; 8.3.1.5 энергия өзгерісін бөлшектердің кинетикалық теориясы тұрғысынан түсіндіру		

3.2 Химиялық реакциялар-дың жылдам-дығы			9.3.2.1 реакция жылдамдығы ұғымын түсіндіру; 9.3.2.2 реакция жылдамдығына әсер ететін факторларды анықтау және оны бөлшектердің кинетикалық теориясы тұрғысынан түсіндіру; 9.3.2.3 катализатордың реагенттен айырмашылығын және олардың реакция жылдамдығына әсерін түсіндіру; 9.3.2.4 реакция жылдамдығына ингибитордың әсерін түсіндіру	
3.3 Химиялық тепе-теңдік			9.3.3.1 тепе-теңдікті динамикалық үдеріс ретінде сипаттау; 9.3.3.2 Ле-Шателье-Браун принципі бойынша химиялық тепе-теңдіктің ығысуын болжау; 9.3.3.3 химиялық тепе-теңдік күйіне және химиялық реакция жылдамдығына жағдайлар өзгерісінің әсерін түсіну және ажырату; 9.3.3.4 химиялық тепе-теңдікті бөлшектердің кинетикалық теориясы тұрғысынан түсіндіру	10.3.3.1 а үдерісін с
3.4 Қышқылдар мен негіздер теориясы	7.3.4.1 кейбір табиғи қышқылдар мен сілтілердің "қышқылдық" және "сабындылық" қасиеттер белгілері болуы мүмкін екендігін білу; 7.3.4.2 химиялық индикаторлар метилоранж, лакмус, фенолфталеинді және олардың әртүрлі ортада түстерінің өзгеруін білу; 7.3.4.3 pH шкаланың негізінде әмбебап индикаторды қолданып,	8.3.4.1 заттарды олардың судағы ерігіштігі бойынша жіктеу; 8.3.4.2 заттар ерітінділерінің табиғаттағы және күнделікті өмірдегі маңызын түсіндіру; 8.3.4.3 заттың ерігіштігіне температура әсерін түсіндіру; 8.3.4.4 буландыру техникасын қолдана отырып, заттың 100 г судағы ерігіштігін есептеу, алынған нәтижелерді	9.3.4.1 оксидтердің жіктелуін және қасиеттерін білу, олардың химиялық қасиеттерін сипаттайтын реакция теңдеулерін құрастыру; 9.3.4.2 қышқылдардың жіктелуін, қасиеттерін білу және түсіну, олардың химиялық қасиеттерін сипаттайтын реакция теңдеулерін құрастыру; 9.3.4.3 негіздердің жіктелуі мен қасиеттерін білу және түсіну, олардың химиялық	

	сілтілер мен қышқылдарды анықтай алу; 7.3.4.4 "антацидтік заттарды" қолдану мысалында қышқылдардың бейтараптануын түсіну	анықтамалық мәндермен салыстыру; 8.3.4.5 еріген заттың массалық үлесі мен ерітіндінің белгілі массасы бойынша еріген заттың массасын есептеу; 8.3.4.6 ерітіндідегі заттың молярлық концентрациясын есептеу;	қасиеттерін сипаттайтын реакция теңдеулерін құрастыру; 9.3.4.4 тұздарды алудың әртүрлі әдістерін білу, сәйкес реакция теңдеулерін құрастыру; 9.3.4.5 тұздардың қасиеттерін, жіктелуін білу және түсіну, олардың химиялық қасиеттерін сипаттайтын реакция теңдеулерін құрастыру; 9.3.4.6 бейорганикалық қосылыстардың негізгі кластары арасындағы генетикалық байланысты зерттеу 9.3.4.7 қышқылдар, еритін және ерімейтін негіздер, орта тұздардың химиялық қасиеттерін көрсететін реакция теңдеулерін молекулалық және иондық түрде құрастыру; 9.3.4.8 қышқылдар және негіздер,орта тұздардың химиялық қасиеттерін тәжірибе жүзінде зерттеу және қорытынды жасау; 9.3.4.9 орта тұз ерітіндісінің ортасын тәжірибе жүзінде анықтау; 9.3.4.10 орта тұз гидролизінің теңдеуін молекулалық және иондық түрде құрастыру; 9.3.4.11 орта тұз ерітіндісінің реакция ортасын болжау	

4) "Химия және қоршаған орта" бөлімі:

4-кесте

Бөлімшелер	Оқыту мақсаттары			
	7-сынып	8-сынып	9-сынып	10-сынып
4.1 Заттардың жіктелуі	7.4.1.1 элементті (жай зат) бірдей атомдардың жиынтығы ретінде түсіну; 7.4.1.2 таза заттар атомдардың немесе		9.4.1.1 электролиттер мен бейэлектролиттердің анықтамасын білу және мысалдар келтіру; 9.4.1.2 заттардың ерітінділері немесе	

	молекулалардың бір түрінен түзілетінін білу; 7.4.1.3 элемент (жай зат) қоспа және қосылыс түсініктерін ажырата алу; 7.4.1.4 қосылыстардың және элементтердің физикалық қасиеттері туралы алған білімдерін қоспа құрамындағы таныс емес заттарды ажыратуға қолдана алу; 7.4.1.5 қоспалардың түрлерін және оларды бөлу әдістерін білу; 7.4.1.6 қоспаны бөлуге негізделген тәжірибені жоспарлау және өткізу		балқымаларының электрөткізгіштігі химиялық байланыс түріне тәуелді екендігін түсіндіру; 9.4.1.3 иондық және коваленттік полюсті байланысы бар заттардың электролиттік диссоциациялану механизмін түсіндіру; 9.4.1.4 электролиттік диссоциация теориясының негізгі қағидаларын білу; 9.4.1.5 ерітінділердің қышқылдылығы мен сілтілігін ажырату; 9.4.1.6 қышқыл, негіз, орта және қышқылдық тұздардың электролиттік диссоциациялану теңдеулерін құрастыру; 9.4.1.7 күшті және әлсіз электролиттерге мысал келтіру және оларды ажырату, диссоциациялану дәрежесін анықтай білу; 9.4.1.8 Li+, Na+, K+, Ca2+, Sr2+, Ba2+, Cu2+ металл катиондарын анықтау үшін жалын түсінің боялу реакциясын жүргізу және сипаттау; 9.4.1.9 Fe2+, Fe3+, Cu2+катиондарына сапалық реакция жүргізу; 9.4.1.10 хлорид-, бромид-, йодид-, сульфат, карбонат-, фосфат-, нитрат-, силикат-иондарына сапалық реакцияларды тәжірибе жүзінде жүргізу және ион алмасу реакцияларын бақылап, нәтижесін сипаттау; 9.4.1.11 белгісіз заттардағы катион мен аниондарды анықтау тәжірибесінің жоспарын құру және оны практикада жүзеге асыру	

4.2 Жер химиясы	7.4.2.1жер қыртысында көптеген пайдалы химиялық қосылыстар барын түсіну; 7.4.2.2 кейбір минералдар мен пайдалы табиғи қосылыстардың кендерге жататынын түсіну; 7.4.2.3 металды алу үшін кенді өңдеу үдерісін сипаттау; 7.4.2.4 Қазақстан қандай минералды және табиғи ресурстармен бай екендігін және олардың кен орындарын білу; 7.4.2.5 табиғи ресурстарды өндірудің қоршаған ортаға әсерін зерделеу	8.4.2.1 сутекті алу және оның қасиеттері мен қолдануын зерттеу; 8.4.2.2 ауа құрамындағы және жер қыртысындағы оттектің пайыздық мөлшерін білу; 8.4.2.3 оттекті алу және оның қасиеттері мен қолданылуын зерттеу; 8.4.2.4 оттектің аллотропиялық түр өзгерістерінің құрамы мен қасиеттерін салыстыру; 8.4.2.5 Жер бетіндегі озон қабатының маңызын түсіндіру; 8.4.2.6 табиғаттағы және тірі ағзалар қызметі мен адамның тіршілігіндегі жүретін химиялық реакцияларды сипаттау	9.4.2.1 судың табиғатта кең таралғандығын, бірегей қасиеттерін және оның өмір үшін маңызын түсіндіру; 9.4.2.2 табиғаттағы су айналымын түсіндіру; 9.4.2.3 судың ластану қауіптілігін және салдарын анықтау, суды тазарту әдістерін түсіндіру; 9.4.2.4 судың "кермектігін" анықтау және оны жою тәсілдерін түсіндіру; 9.4.2.5 суды сусыз мыс (II) сульфатын қолданып анықтау тәсілін білу; 9.4.2.6 Қазақстандағы металдардың кен орындарын атау және оларды өндіру процестерін, қоршаған ортаға әсерін түсіндіру; 9.4.2.7 кеннен металды алу үдерісін сипаттау	10.4.2.1 жаңбырла себебі тигізетін 10.4.2.2 қосылыст Қазақстан орындары 10.4.2.3 тыңайтқы жіктелуін құрамына элементте 10.4.2.4 а тыңайтқы қоршаған оқып білу
4.3 Көміртек және оның қосылыстары			9.4.3.1 көміртек неліктен көптеген қосылыстарында төрт байланыс түзетінін түсіндіру; 9.4.3.2 табиғатта көміртек және оның қосылыстарының таралуын сипаттау; 9.4.3.3 көміртектің аллотропиялық түр өзгерістерінің құрылысын және қасиеттерін салыстыру; 9.4.3.4 көміртектің аллотропиялық түр өзгерістерінің қолданылу аймағын зерттеу; 9.4.3.5 көміртектің физикалық және химиялық қасиеттерін зерттеу; 9.4.3.6 көміртек жанған кезде көміртек диоксиді мен көміртек монооксидінің түзілу жағдайларын сипаттау және тірі ағзаға иіс газының физиологиялық әсерін түсіндіру;	10.4.3.1 қосылыст көптүрліл түсіндіру; 10.4.3.2 және олар спирттер, карбон аминқыш жіктелуін 10.4.3.3 ф түсінігін қосылыс қасиеттер ретінде тү 10.4.3.4 және айырмаш 10.4.3.5 қосылыст кластары: алкендер, арендер, альдегидт қышқылд аминқыш

			9.4.3.7 көмір-қышқыл газын алу, оны анықтау және қасиеттерін зерттеу; 9.4.3.8 көміртегінің табиғаттағы айналымын құру және түсіндіру	IUPAC қолдану; 10.4.3.6 құрылымд формулал алужәне құбылысь 10.4.3.7 химиялық сипаттау теңдеулер 10.4.3.8 үшін хлорлауды бұл еріткі дәрежесін 10.4.3.9 ұғымын с 10.4.3.10 алкендерд қасиеттер гидратаци сапалық үйрену, х теңдеулер 10.4.3.11 мысалынд реакциясы мен құрылым ерекшелік 10.4.3.12 ыдырау м мәселесін білу, қ пластик көбеюінің 10.4.3.13 алкиндерд қасиеттер гидратаци сапалық үйрену, х теңдеулер 10.4.3.14 алынуы, қолданыл 10.4.3.15 көміртек қосылыст ретінде

				екендігін альтернат түрлерін артықшы кемшілік 10.4.3.16 көмірдің, газдың ке және ол қоршаған түсіндіру; 10.4.3.17 фракциял мұнайды қолдану а 10.4.3.18 органикал жіктелуін 10.4.3.19 жіктелуін этанолды этанолды және қаси 10.4.3.20 этанолды физиолог түсіндіру; 10.4.3.21 глицерин қасиеттер қолданыл 10.4.3.22 қышқылд білу қышқылы қасиеттер қолданыл 10.4.3.23 мен ерекшелік майларды түсіндіру; 10.4.3.24 мен оны білу; 10.4.3.25 жуғыш за ортаға әсе 10.4.3.26 жіктелуін

				маңызы түсіндіру; 10.4.3.27 аминқыш пептидтік түзілуін т 10.4.3.28 денатурац реакциясы 10.4.3.29 биологиял қызметін

5) "Химия және өмір " бөлімі:

5-кесте

Бөлімшелер	Оқыту мақсаттары			
	7-сынып	8-сынып	9-сынып	10-сынып
5.1 Биохимия	7.5.1.1 тағам өнімдерін химиялық заттардыңжиынтығы деп түсіну; 7.5.1.2 тағамдық өнімдердің бір қатарын: қант, крахмал, (көмірсулар), нәруыз, майларды білу және анықтай алу; 7.5.1.3 адам ағзасына кіретін элементтерді (O, C, H, N, Ca, P, K) білу; 7.5.1.4 тыныс алу үдерісін түсіндіру			10.5.1.1 құрамына элементте олардың м (O, C, H, Mg, Fe); 10.5.1.2 тұрғындар тамақтану зерттеу тамақтану құрастыру 10.5.1.3 темірдің рөлін түсі 10.5.1.4 т құрамынд анықтау; 10.5.1.5 к ауыр мет көздерін а ағзаларға

29. Бағдарлама тірек – қимыл аппараты бұзылған білім алушыларға арналған негізгі орта білім беру деңгейінің 7-10 сыныптары үшін "Химия" пәнінен жаңартылған мазмұндағы үлгілік оқу бағдарламасының ұзақ мерзімді жоспары негізінде осы Бағдарламаның қосымшасына сәйкес жүзеге асырылады. Ұзақ мерзімді жоспарда барлық сынып бойынша әр бөлімде қамтылатын оқу мақсаттарының көлемі белгіленген.

30. Бөлімдер мен тақырыптар бойынша сағат сандарын бөлу мұғалімнің еркіне қалдырылады.

Тірек – қимыл аппараты
бұзылған білім алушыларға
арналған Негізгі орта білім беру
деңгейінің 7-10 сыныптары үшін
"Химия" пәнінен жаңартылған
мазмұндағы үлгілік оқу
бағдарламасына
қосымша

Тірек – қимыл аппараты бұзылған білім алушыларға арналған негізгі орта білім беру деңгейінің 7-10 сыныптары үшін "Химия" пәнінен жаңартылған мазмұндағы үлгілік оқу бағдарламасын жүзеге асыру бойынша ұзақ мерзімді жоспар

1) 7-сынып:

1-кесте

Ұзақ мерзімді жоспардың бөлімі	Ұзақ мерзімді жоспар бөлімінің мазмұны	Оқыту мақсаттары
1-тоқсан		
Химия пәніне кіріспе. Таза заттар және қоспалар	Химия пәні. №1 практикалық жұмыс "Қауіпсіздік техникасының ережелерімен және зертханалық құрал-жабдықтармен танысу"	7.1.1.1 химия ғылымының білу; 7.1.1.2 химиялық лабо кабинетте жұмыс жүргізу ке техникасының ережелерін бі
	Элемент, қоспа және қосылыс. № 1 зертханалық тәжірибе "Заттар қоспалары мен олардың қосылыстарын салыстыру"	7.4.1.1 элементті (жай зат) б жиынтығы ретінде түсіну; 7.4.1.2 таза заттар ато молекулалардың бір түрінен 7.4.1.3 элемент(жай зат), қо түсініктерін ажырата алу; 7.4.1.4 қосылыстардың жә физикалық қасиеттері тураль қоспа құрамындағы таныс ажыратуға қолдана алу
	Қоспаларды бөлу әдістері. № 2 зертханалық тәжірибе "Ластанған ас тұзын тазарту"	7.4.1.5 қоспалардың түрлерін әдістерін білу; 7.4.1.6 қоспаны бөлуге негіз жоспарлау және өткізу
Заттардың агрегаттық күйінің өзгеруі	Физикалық және химиялық құбылыстар. № 3 зертханалық тәжірибе "Химиялық реакциялардың белгілері"	7.1.1.3 физикалық ж құбылыстарды ажырату
	Заттардың агрегаттық күйлері	7.1.1.4 заттардың әртүрлі аг білу және бөлшектердің кине тұрғысынан қатты, сұйы заттардың құрылымын түсін
	Салқындау үдерісі № 4 зертханалық тәжірибе "Салқындау үдерісін зерттеу"	7.1.1.5 салқындау үдерісін зе қысығын салу және оны тал кинетикалық теориясына сай түсіндіру
	Қыздыру үдерісі № 5 зертханалық тәжірибе "Судың қайнау үдерісін зерттеу"	7.1.1.6 судың қайнау үд қыздыру қисығын салу ж бөлшектердің кинетикал пайдалана отырып, өз бақыла

2-тоқсан		
Атомдар Молекулалар Заттар	Атомдар мен молекулалар	7.1.2.1 атомдар мен айырмашылығын білу
	Химиялық элементтер. Жай және күрделі заттар	7.1.2.2 элементтерді бейметалдарға жіктеу; 7.1.2.3 заттарды құрамына күрделіге жіктеу
	Химиялық элементтердің таңбалары	7.1.2.4 әрбір элементтің хи белгіленетіндігін және белгіл білу;
	Атомның құрамы мен құрылысы. Изотоптар	7.1.2.5 протон, электрон, олардың атомдағы орналасу зарядын білу; 7.1.2.6 алғашқы 20 элементт (p+, n0, e-) мен атом ядросын 7.1.2.7 изотоп түсінігін білу
3- тоқсан		
Ауа. Жану реакциясы	Ауа. Ауаның құрамы №6 зертханалық тәжірибе "Балауыз шамның жануы"	7.3.1.1 ауа құрамын білу; 7.3.1.2 заттардың жану құрамына кіретін оттектің білу; 7.3.1.3 атмосфералық ау қорғаудың маңызын түсіну
	Жану үдерісі	7.3.1.4 затты жағуға қажетті жану реакциясының өнімдер 7.3.1.5 тез тұтанатын, жанғы заттарға мысалдар келтіру; 7.3.1.6 заттардың таза о жанатындығын түсіну
	Негіздік және қышқылдық оксидтердің түзілуі № 2 практикалық жұмыс/көрсетілім "Күкірттің, фосфордың, темірдің ауада және оттекте жануын салыстыру"	7.3.1.7 металдар мен бейме кезінде оксидтер түзілетіндіг
Химиялық реакциялар	Табиғи қышқылдар мен негіздер. Индикаторлар. №7 зертханалық тәжірибе "Ерітінділердің қышқылдық, сілтілік ортасын анықтау"; №8 зертханалық тәжірибе "Хлорсутек қышқылының бейтараптану реакциясы"	7.3.4.1 "қышқылдық" жән қасиеттер кейбір табиғи сілтілердің белгілері болуы білу; 7.3.4.2 химиялық индикато лакмус, фенолфталеинді жән ортадағы түстерінің өзгеруін 7.3.4.3 pH шкаласы не индикаторды қолданып, қышқылдарды анықтай алу; 7.3.4.4 "антацидтік зат мысалында қышқылдардың түсіну
	Сұйылтылған қышқылдардың металдармен әрекеттесуі. №9 зертханалық тәжірибе "Мырыштың сұйылтылған тұз қышқылымен	7.2.2.1 сұйылтылған қышқы аяларын және олармен ережелерін атау;

	әрекеттесуі"; №10 зертханалық тәжірибе "Сутекке сапалық реакция"	7.2.2.2 сұйылтылған қышқ металдармен реакцияларын з газының сапалық реакциясы
	Сұйылтылған қышқылдардың карбонаттармен әрекеттесуі. № 3 практикалық жұмыс "Сұйылтылған қышқылдар мен карбонаттардың әрекеттесуі. Көмірқышқыл газына сапалық реакция"	7.2.2.4 кейбір карбонаттард қышқылдармен реакциялар көмірқышқыл газының сап жүзеге асыру
Химиялық элементтердің периодтық кестесі	Химиялық элементтердің периодтық кестелерін құру тарихы	7.2.1.1 И. ДҰберейнер, Дж. Менделеевтің еңбектерін элементтердің жіктелуін білу
	Периодтық кестенің құрылымы	7.2.1.2 периодтық кестенің және сипаттау: топтар мен пе
	Химиялық элементтердің табиғи ұяластары	7.2.1.3 химиялық элеме ұяластарын білу
4 - тоқсан		
Салыстырмалы атомдық масса және қарапайым формула	Салыстырмалы атомдық масса	7.1.2.8 Жердегі элементтер планеталардың қалыптасу ке изотоптар қоспасы түрінд түсіну; 7.1.2.9 табиғи изотоптары элементтердің атомдық масс болатындығын түсіну; 7.1.2.10 салыстырмалы ат анықтамасын білу
	Валенттілік. Химиялық формулалар.	7.1.2.11 элементтердің атаула және олардың қосылыст қатынастарын қолдана оты химиялық қосылыстардың дұрыс құра білу;
	Қосылыстардың формуласы бойынша салыстырмалы молекулалық массасын есептеу	7.1.2.12 химиялық қосылы бойынша салыстырмалы формулалық массасын есепте
Адам ағзасындағы химиялық элементтер	Тағам құрамындағы қоректік заттар. № 4 практикалық жұмыс "Тағам құрамындағы қоректік заттарды анықтау"	7.5.1.1 тағам өнімдерін хим жиынтығы деп түсіну; 7.5.1.2 тағамдық өнімдердің крахмал, (көмірсулар), на білужәне анықтай алу
	Адам ағзасындағы химиялық элементтер. Тыныс алу үдерісі. №11 зертханалық тәжірибе "Тыныс алу үдерісін зерттеу"	7.5.1.3 адам ағзасына кіретін C, H, N, Ca, P, K) білу; 7.5.1.4 тыныс алу үдерісін тү

2) 8-сынып:

2-кесте

Ұзақ мерзімді жоспардың бөлімі	Ұзақ мерзімді жоспар бөлімінің мазмұны	Оқыту мақсаттары
1-тоқсан		
Геологиялық химиялық қосылыстар	Пайдалы геологиялық химиялық қосылыстар. Кен құрамы	7.4.2.1 Жер қыртысында к химиялық қосылыстар барын

		7.4.2.2 кейбір минералдар ме қосылыстардың кендерге жа 7.4.2.3 металды алу үшін ке сипаттау
	Қазақстанның пайдалы қазбалары Минералдарды өндірудің экологиялық аспектілері	7.4.2.4 Қазақстан қандай табиғи ресурстармен бай олардың кен орындарын білу 7.4.2.5 табиғи ресурстарды ө ортаға әсерін зерделеу
Атомдағы электрондардың қозғалысы	Атомда электрондардың таралуы	8.1.3.1 атомда электр арақашықтығы артқан энергетикалық деңгейл таралатынын түсіну
	Энергетикалық деңгейлер. № 1 зертханалық тәжірибе "Атомдар модельдерін жасау"	8.1.3.2 әрбір электрон қабаты нақты максимал мәннен аспа 8.1.3.3 s және p орбиталдары
	Атомдағы электрондардың қозғалысы	8.1.3.4 алғашқы 20 хими электрондық конфигура электронды графикалық фор
	Иондардың түзілуі	8.1.3.5 атомдар электрон немесе жоғалта алатыны нәтижесінде иондар түзілетін
	Қосылыстар формуласын құрастыру	8.1.3.6 "нольдік қосы қосылыстардың формуласын
Заттардың формулалары және химиялық реакция теңдеулері	Химиялық формулалар бойынша есептеулер	8.2.3.1 заттар құрамында массалық үлесін табу, элеме үлесі бойынша заттардың фо
	Химиялық реакция теңдеулерін құру. Зат масссасының сақталу заңы. № 1 көрсетілім "Зат массасының сақталу заңын дәлелдейтін тәжірибе"; № 2 зертханалық тәжірибе "Әрекеттесуші заттардың қатынасы"	8.2.3.2 әрекеттесетін за эксперименттік жолмен аны 8.2.3.3 реакцияға қатысаты заттардың формуласын химиялық реакциялар теңдеу 8.2.3.4 заттар массасының са
	Химиялық реакция типтері	8.2.2.1 бастапқы және түзілг мен құрамы бойынша химия жіктеу
	Табиғаттағы және тірі ағзалар мен адам тіршілігіндегі химиялық реакциялар	8.2.2.2 табиғаттағы және тір тіршілігіндегі химиялық сипаттау
Металдар белсенділігін салыстыру	Металдардың оттекпен және сумен әрекеттесуі. № 2 көрсетілім "Белсенді металдардың салқын және ыстық сумен әрекеттесуі"	8.2.4.1 кейбір металдар баск тотығуға тезірек ұшырайты 8.2.4.2 белсенді металдарды ыстық су немесе бумен әреке 8.2.4.3 металдар коррозиясы ететін жағдайларды зерттеу
	Металдардың қышқыл ерітінділерімен әрекеттесуі. № 3 зертханалық тәжірибе "Металдардың қышқылдар ерітінділерімен әрекеттесуі"	8.2.4.4 қышқыл ерітінді металдардың реакцияларын 8.2.4.5 металдардың әрекеттесуінің реакция теңде

	Металдардың тұз ерітінділерімен реакциялары. № 3 көрсетілім "Тұз ерітінділерінен металдарды ығыстыру"	8.2.4.6 металдардың тұз әрекеттесуінің жоспарын жас
	Металдардың белсенділік қатары. № 1 практикалық жұмыс "Металдардың белсенділігін салыстыру"	8.2.4.7 эксперимент нәт металдардың белсенділік қа оны анықтама мәліметтеріме 8.2.4.8 металдардың белс қолданып металдардың тан реакцияларының жүру мүмкі
2- тоқсан		
Зат мөлшері	Зат мөлшері. Моль. Авогадро саны.	8.1.1.1 зат мөлшерінің өлше мольді білу және Авогадро са
	Заттардың молярлық массасы	8.1.1.2 қосылыстың мол есептей алу
	Масса, молярлық масса және зат мөлшері арасындағы байланыс	8.1.1.3 масса, зат мөлшері ж бөлшектер санын есептеу
Стехиометриялық есептеулер	Химиялық реакция теңдеулері бойынша есептер шығару	8.2.3.5 химиялық реакция те заттың массасын, зат мөлшер
	Авагадро заңы. Молярлық көлем	8.2.3.6 Авогадро заңын бі және стандартты жағда көлемін есептеуде молярлық
	Газдардың салыстырмалы тығыздығы. Көлемдік қатынас заңы	8.2.3.7 газдардың салыстырм және заттың молярл салыстырмалы тығыздық бой 8.2.3.8 газдардың қатыс реакциялар бойынша ес газдардың көлемдік қатынас
3-тоқсан		
Химиялық реакциядағы энергиямен танысу	Отынның жануы және энергияның бөлінуі	8.3.1.1 заттың жану реа көбінесе оксид екенін көміртегі бар отын от көмірқышқыл газы, иіс газы түзілетінін түсіну; 8.3.1.2 парниктік эффек түсіндіру және шешу жолдар
	Экзотермиялық және эндотермиялық реакциялар. № 4 зертханалық тәжірибе "Энергияның өзгеруімен жүретін химиялық реакциялар"	8.3.1.3 экзотермиялық реакц жүретінін, ал эндотермиялық сіңіре жүретінін білу; 8.3.1.4 әртүрлі жағдыш зат ортаға әсер ету салдарын түс
	Термохимиялық реакциялар	8.3.1.5 энергия өзгерісі кинетикалық теориясы тұрғы
Сутек. Оттек және озон	Сутек, алынуы, қасиеттері және қолданылуы. № 2 практикалық жұмыс "Сутекті алу және оның қасиеттерін тану"	8.4.2.1 сутекті алу және оны қолданылуын зерделеу
	Оттек, алынуы, қасиеттері, қолданылуы. № 4 көрсетілім "Сутек пероксидінің ыдырауы"; №	8.4.2.2 ауа құрамындағ қыртысындағы оттектің пай білу;

	3 практикалық жұмыс "Оттекті алу және оның қасиеттерін тану"	8.4.2.3 оттекті алу және он қолданылуын зерттеу
	Оттек және озон	8.4.2.4 оттектің алло өзгерістерінің құрамы м салыстыру; 8.4.2.5 Жер бетіндегі озон қа түсіндіру
Химиялық элементтердің периодтық жүйесі	Химиялық элементтердің периодтық жүйесінің құрылымы	8.2.1.1 топ, период, атом нө мәнін түсіндіру
	Химиялық элемент атомдарының қасиеттері мен кейбір сипаттамаларының периодты түрде өзгеруі	8.2.1.2 бір топтағы элеме электрондық деңгейінде эле бірдей болатындығын түсіну 8.2.1.3 топтар мен период қасиеттерінің заңдылық түсіндіру
	Периодтық жүйедегі орны бойынша элементтің сипаттамасы	8.2.1.4 периодтық жүйеде химиялық элементті сипатта
	Химиялық элементтердің табиғи ұяластары және олардың қасиеттері	8.2.1.5 химиялық қа элементтердің бір топқа дәлелдеу; 8.2.1.6 химиялық элеме ұяластарын білу және с галогендер, инертті элементт мысалдар келтіру
	Металдар және бейметалдар	9.2.1.7 химиялық элеме кестеде орналасуына сай қас
4-тоқсан		
Химиялық байланыс түрлері	Электртерістілік. Коваленттi байланыс	8.1.4.1 электртерістілік атомдар арасындағы ковале түзілуін түсіндіру
	Иондық байланыс	8.1.4.2 иондық байланыстың сипаттау және иондық қасиеттерін болжау
	Кристалдық тор түрлері, байланыс типтері және заттардың қасиеттері арасындағы өзара байланыс	8.1.4.3 заттар қасиеттерінің типтеріне тәуелділігін түсінд
Ерітінділер және ерігіштік	Заттардың суда еруі. № 5 зертханалық тәжірибе "Заттардың ерігіштігін зерттеу"	8.3.4.1 заттарды судағы ер жіктеу; 8.3.4.2 ерітінділердің та күнделікті өмірдегі маңызын
	Заттардың ерігіштігі. № 4 практикалық жұмыс "Қатты заттардың ерігіштігіне температураның әсері"	8.3.4.3 заттың ерігіштігіне әсерін түсіндіру; 8.3.4.4 буландыру техникасы заттың 100 г судағы ері алынған нәтижелерді анықта салыстыру
	Еріген заттың массалық үлесі	8.3.4.5 еріген заттың мас ерітіндінің белгілі массасы заттың массасын есептеу

	Ерітіндідегі заттардың молярлық концентрациясы. № 5 практикалық жұмыс "Пайыздық және молярлық концентрациялары берілген ерітінділерді дайындау"	8.3.4.6 ерітіндідегі зат концентрациясын есептеу

3) 9 сынып:

3-кесте

Ұзақ мерзімді жоспар бөлімі	Тақырыптар/ Ұзақ мерзімді жоспар бөлімі мазмұны	Оқу мақсаттары
1-тоқсан		
Бейорганикалық қосылыстардың негізгі кластары. Генетикалық байланыс	Оксидтер. № 6 зертханалық тәжірибе "Оксидтердің қасиеттерін зерттеу"	8.3.4.7 оксидтердің жіктелуін білу, олардың химиял сипаттайтын реакция теңдеул
	Қышқылдар. № 7 зертханалық тәжірибе "Қышқылдардың қасиеттерін зерттеу"	8.3.4.8 қышқылдардың жікте білу және түсіну, ола қасиеттерін сипаттайтын ре құрастыру
	Негіздер. № 8 зертханалық тәжірибе "Негіздердің қасиеттерін зерттеу"	8.3.4.9 негіздердің жіктелуі білу және түсіну, ола қасиеттерін сипаттайтын ре құрастыру
	Тұздар. № 9 зертханалық тәжірибе "Тұздардың қасиеттері және алынуы"	8.3.4.10 тұздарды алудың білу, сәйкес реакция теңдеул 8.3.4.11 тұздардың қасиеттер және түсіну, олардың хими сипаттайтын реакция теңдеул
	Бейорганикалық қосылыстар арасындағы генетикалық байланыс	8.3.4.12 бейорганикалық негізгі кластары арасынд байланысты зерттеу
Көміртек және оның қосылыстары	Көміртектің жалпы сипаттамасы	8.4.3.1 көміртек нелі қосылыстарында төрт бай түсіндіру; 8.4.3.2 табиғатта көмірт қосылыстарының таралуын с
	Көміртектің аллотропиялық түр өзгерістері	8.4.3.3 көміртектің алло өзгерістерінің құрылысын салыстыру; 8.4.3.4көміртектің аллот өзгерістерінің қолданылу айм
	Көміртектің қасиеттері. № 6 практикалық жұмыс "Көміртектің физикалық және химиялық қасиеттері". Көміртектің оксидтері. № 7 практикалық жұмыс "Көмірқышқыл газын алу және оның қасиеттерін зерттеу"	8.4.3.5 көміртектің физикаль қасиеттерін зерттеу; 8.4.3.6 көміртек жанған диоксиді мен көміртек мон жағдайларын сипаттау және газының физиологиялық әсер 8.4.3.7 көмірқышқыл газы анықтау және қасиеттерін зер 8.4.3.8 көміртектің табиғат құру және түсіндіру

2-тоқсан		
Су	Табиғаттағы су	8.4.2.6 судың табиғатта ке бірегей қасиеттерін және маңызын түсіндіру; 8.4.2.7 судың табиғатта түсіндіру
	Судың ластану себептері. Судың кермектігі. № 10 зертханалық тәжірибе "Судың кермектігін анықтау"	8.4.2.8 судың ластануының себебін анықтау, суды т түсіндіру; 8.4.2.9 судың "кермектігін" а жою тәсілдерін түсіндіру; 8.4.2.10 суды сусыз мыс қолданып анықтау тәсілін бі
Электролиттік диссоциация	Электролиттер мен бейэлектролиттер. № 1 көрсетілім "Иондық және коваленттi полюсті байланысы бар заттардың электролиттік диссоциациясы"	9.4.1.1 электролиттер мен бе анықтамасын білу және мыса 9.4.1.2 заттардың еріт балқымаларының электрөткі байланыс түріне тәуелді екен
	Электролиттік диссоциациялану теориясы	9.4.1.3 электролиттік теориясының негізгі қағидал 9.4.1.4 иондық және ков байланысы бар заттарды диссоциациялану механизмін
	Қышқыл, негіз, тұздардың электролиттік диссоциациясы. № 1 зертханалық тәжірибе "Қышқыл, сілті ерітінділерінің pH анықтау"	9.4.1.5 ерітіндінің қышқылд ажырату; 9.4.1.6 қышқыл, сілті, орта тұздардың электролиттік теңдеулерін құрастыру
	Диссоциациялану дәрежесі. Күшті және әлсіз электролиттер	9.4.1.7 күшті және әлсіз элек келтіру және олар диссоциациялану дәрежесін а
	№ 1 практикалық жұмыс "Ион алмасу реакциялары"	9.2.2.1 алмасу реакци молекулалық және иондық т 9.2.2.2 ион алмасу реакц себептерін түсіндіру
	Электролиттік диссоциациялану теориясы тұрғысынан қышқыл, негіз, тұздардың химиялық қасиеттері	9.3.4.1 қышқылдар, еритін негіздер, орта тұздардың хим көрсететін реакция теңдеул және иондық түрде құрастыр 9.3.4.2 қышқылдар және не дың химиялық қасиеттерін зерттеу және қорытынды жас
	Тұздар гидролизі. № 2 зертханалық тәжірибе "Тұздар гидролизі"	9.3.4.3 орта тұз ерітіндісінің жүзінде анықтау; 9.3.4.4 орта тұз гидро молекулалық және иондық т 9.3.4.5 орта тұз ерітіндісінің болжау

Бейорганикалық қосылыстардың сапалық талдауы	Катиондарға сапалық реакциялар. № 3 зертханалық тәжірибе "Li+, Na+, K+, Ca2+, Sr2+, Ba2+, Cu2+ катиондарын жалын түсінің боялуы бойынша анықтау"; № 4 зертханалық тәжірибе "Fe2+, Fe3+, Cu2+катиондарына сапалық реакциялар"	9.4.1.8 Li+, Na+, K+, Ca2+, металл катиондарын анық түсінің боялу реакциясы сипаттау; 9.4.1.9 Fe2+, Fe3+, Cu2+ кат үшін сапалық реакция жүргіз
	Аниондардың сапалық реакциялары. № 5 зертханалық тәжірибе "Сулы ерітіндідегі Cl–, Br–, I–, PO43–, SO42–, CO32–, NO3–, SiO32- аниондарын анықтау"	9.4.1.10 хлорид-, бромид-, карбонат-, фосфат-, ни иондарына сапалық реакци жүзінде жүргізу және реакцияларын бақылап нәтиж
	№ 2 практикалық жұмыс "Бейорганикалық қосылыстар құрамының сапалық талдауы"	9.4.1.11 белгісіз заттардан аниондарды анықтау тәжіри құру және оны практикада ж
	Есептер шығару "Әрекеттесуші заттардың біреуі артық мөлшерде берілген реакция теңдеулері бойынша есептеулер"	9.2.3.1 әрекеттесуші заттар берілген реакция теңде есептеулер жүргізу
3-тоқсан		
Химиялық реакция жылдамдығы	Химиялық реакциялардың жылдамдығы. Химиялық реакциялар жылдамдығына әсер ететін факторлар. № 2 көрсетілім "Әртүрлі реакциялар жылдамдығы"; № 6 зертханалық тәжірибе "Реакция жылдамдығына температура, концентрация мен бөлшектер өлшемінің әсері"	9.3.2.1 реакция жылда түсіндіру; 9.3.2.2 реакция жылдамды факторларды анықтау және кинетикалық теориясы тұрғы
	Катализаторлар. Ингибиторлар. № 3 практикалық жұмыс "Реакция жылдамдығына катализатордың әсері"	9.3.2.3 катализатордың айырмашылығын және реакц әсерін түсіндіру; 9.3.2.4 реакция жылдамдығ әсерін түсіндіру
Қайтымды реакциялар	Қайтымды және қайтымсыз химиялық реакциялар. Химиялық тепе-теңдік. № 3 көрсетілім "Қайтымды химиялық реакциялар"; № 7 зертханалық тәжірибе "Химиялық тепе-теңдіктің ығысуы"	9.3.3.1 қайтымды жә реакцияларды біл; 9.3.3.2 тепе-теңдікті дина ретінде сипаттау және принципі бойынша химиял ығысуын болжау; 9.3.3.3 химиялық тепе-тең химиялық реакция жылдамд өзгерісінің әсерін түсіну жән 9.3.3.4 химиялық тепе-теңд кинетикалық теориясы тұрғы
Тотығу-тотықсыздану реакциялары	Тотығу дәрежесі. Тотығу және тотықсыздану	9.2.2.3 тотығу дәрежесін табу және қолдану; 9.2.2.4 тотығу және тотықс бір-бірімен байланысты е мезгілде жүретіндігін түсіну
	Тотығу-тотықсыздану реакциялары	9.2.2.5 тотығу-тотықсыздан тотығу дәрежесі өзгере жү ретінде түсіну;

		9.2.2.6 тотығу процесін эле тотықсыздану-электронды түсіну
	Электрондық баланс әдісі	9.2.2.7 электрондық баланс тотықсыздану коэффициенттерін қою
Металдар мен құймалар	Металдардың жалпы сипаттамасы. № 4 көрсетілім "Металдардың кристалдық тор модельдері"	9.1.4.1 металдық байланы кристалдық тор жайын қолданып металдардың қасие 9.1.4.2 металдарға тән химиялық қасиеттерді сипат атомдарының тек тотықсызд көрсететінін түсіндіру
	Металдар құймалары. № 5 көрсетілім "Металдар және құймалар"	9.1.4.3 құйма ұғымын артықшылықтарын білу; 9.1.4.4 шойын мен болат қасиеттерін салыстыру; 9.4.2.5 Қазақстандағы м орындарын атау және үдерістерін, қоршаған ортаға
	Металдарды алу	9.4.2.6 кеннен металды алу ү
	Есептер шығару "Реакция теңдеуі бойынша қоспаның белгілі бір массалық үлесін құрайтын, басқа заттың массасы белгілі жағдайда зат массасын есептеу"	9.2.3.2 қоспаның белгілі бір құрайтын, басқа заттың жағдайда реакция теңдеу массасын есептеу
4-тоқсан		
1 (I), 2 (II) және 13 (III) топ элементтері және олардың қосылыстары	1 (I)-топ элементтері және олардың қосылыстары. № 6 көрсетілім "Натрийдің сумен әрекеттесуі"	9.2.1.1 атом құрылысы металдардыңжалпы қасиетте 9.2.1.2 сілтілік металдарды гидроксидтерінің негізді сипаттайтын реакция теңдеу
	2 (II)-топ металдары және олардың қосылыстары. № 8 зертханалық тәжірибе "Кальцийдің сумен және қышқыл ерітіндісімен әрекеттесуі"	9.2.1.3 1 (I)- ші және 2 (II)т жалпы қасиеттерін салысты теңдеулерін құрастыру; 9.2.1.4 кальций оксиді м негіздік қасиеттерін қолданылуын сипаттау
	13 (III)-топ металдары. Алюминий және оның қосылыстары. № 7 көрсетілім "Алюминий мен оның құймалары"; № 9 зертханалық тәжірибе "Алюминийдің қышқыл және сілті ерітінділерімен әрекеттесуі"	9.2.1.5 атом құрылысы негіз қасиеттерін түсіндіру, қосылыстары мен құймала аймағын атау; 9.2.1.6 алюминий, оны гидроксидінің екідайлы қаси
	№ 4 практикалық жұмыс "Металдар" тақырыбына эксперименттік есептер шығару	9.2.1.7 1 (I), 2 (II), 13 (III) –т жай және күрделі заттарм байланысты тәжірибені жүргізу

1 (I), 2 (II) және 13 (III) топ элементтері және олардың қосылыстары	1 (I)-топ элементтері және олардың қосылыстары. № 6 көрсетілім "Натрийдің сумен әрекеттесуі"	9.2.1.1 атом құрылысы металдардыңжалпы қасиетте 9.2.1.2 сілтілік металдарды гидроксидтерінің негізд сипаттайтын реакция теңдеу
17 (VII)-топ элементтері және олардың қосылыстары	Галогендер	9.1.4.5 галоген молекулалары формулаларын құрастыру жә түрі мен байланыс типін аны 9.2.1.8 топта галогендер қа заңдылықтарын болжау
	Хлор	9.2.1.9 хлордың химия сипаттау: металдармен, галогенидтермен әрекеттесуі
	Хлорсутек қышқылы. № 10 зертханалық тәжірибе "Хлорсутек ерітіндісінің химиялық қасиеттерін зерттеу"	9.2.1.10 хлорсутек қышқ химиялық қасиеттерін зерт аясын білу

4) 10 сынып:

4-кесте

Ұзақ мерзімді жоспар бөлімі	Тақырыптар/ Ұзақ мерзімді жоспар бөлімі мазмұны	Оқу мақсаттары
1-тоқсан		
16 (VI), 15 (V)-топ элементтері және олардың қосылыстары	16 (VI)-топ элементтері. Күкірт. № 7 көрсетілім "Күкірттің аллотропиялық түр өзгерістері"	9.2.1.11 16 (VI)-топ элем қасиетін сипаттау; 9.2.1.12 күкірттің алл өзгерістерінің физикал салыстыру және күкірттің хи көрсететін реакция теңдеуле
	Күкірттің қосылыстары	9.2.1.13 күкірттің (IV) және физикалық және химия салыстыру және күк физиологиялық әсерін түсінд 9.4.2.1 қышқылдық жаңбы себебі мен экологияға тигізе
	Күкірт қышқылы және оның тұздары. № 5 практикалық жұмыс "Сұйылтылған күкірт қышқылы ерітіндісі және оның тұздарының химиялық қасиеттерін зерттеу"	9.2.1.14 күкірт қышқылы е тұздарының физикалық қасиеттерін зерттеу
	Есеп шығару. Теориялық мүмкіндікпен салыстырғандағы реакция өнімі шығымының массалық/көлемдік үлестеріне есептеулер"	9.2.3.3 теориялық салыстырғандағы реакция есептеу
	Азот.№ 11 зертханалық тәжірибе "Азот молекуласының моделі"	9.2.1.15 азоттың қасиеттерін азот айналымын түсіндіру
	Аммиак. № 12 зертханалық тәжірибе "Аммиак молекуласының моделі"	9.1.4.6 аммиактың молекул және құрылымдық формулас
	Аммиактың қасиеттері, алынуы мен қолданылуы. № 6 практикалық жұмыс "Аммиактың алынуы және оның қасиеттерін зерттеу". Аммиак өндірісі	9.2.1.16 аммиакты ты алуд қолданылуын түсіндіру; 9.2.1.17 аммиакты аммоний сілті ерітіндісін әрекеттестір

		білу және газ тәрізді а ерітіндісінің қасиеттерін зерт 9.3.3.5 аммиак өндірісінің үд
	Азот қышқылы. № 13 зертханалық тәжірибе "Азот қышқылының басқа қышқылдармен ортақ қасиеттері"	9.1.4.7 азот қышқылын формулаларын білу және а химиялық байланыстардың т 9.2.1.18 азоттан азот қышқыл теңдеуін құрастыру; 9.2.1.19 азот қышқылының мен жалпы ортақ қасиеттерін
	Азот қышқылы мен нитраттардың өзіне тән қасиеттері	9.2.1.20 сұйылтылған және қышқылының металмен ерекшелігін сипаттау және р құрастыру; 9.2.1.21 нитраттың термия ерекшелігін түсіндіру, ре құрастыру
	Фосфор және оның қосылыстары	9.2.1.22 фосфордың ал өзгерістерін салыстыру; 9.4.2.2 фосфор қосылыстары кен орындарын атау; 9.2.1.23 фосфор және оны жалпы химиялық қасиеттерін
	Минералды тыңайтқыштар. № 8 көрсетілім "Минералды тыңайтқыштар"	9.4.2.3 минералды тыңайтқы және олардың құрамына элементтерді атау; 9.4.2.4 азот және фосфор т қоршаған ортаға әсерін зерде
2-тоқсан		
14 (IV)-топ элементтері және олардың қосылыстары	Кремний және оның қосылыстары. № 9 көрсетілім "Алмаз, кремний, кремний диоксиді мен кремний карбидінің кристалдық торының модельдері"	9.2.1.24 кремнийдің қолдан оның жартылай өткізгіш ре түсіндіру; 9.1.4.8 кремний, оның диокси химиялық байланыс түрін ж түрін сипаттау; 9.2.1.25 кремний мен оны негізгі химиялық қасиетте реакция теңдеулерін құрасты
Адам ағзасындағы химиялық элементтер	Адам ағзасының химиялық құрамы. Макроэлементтер, микроэлементтер және олардың маңызы	9.5.1.1 адам ағзасының элементтерді атау және түсіндіру (O, C, H, N, Ca, P, K 9.5.1.2 Қазақстанның тұрғ тамақтану рационын зертте тамақтану рационын құрасты
	Ағзадағы кейбір элементтерді анықтау. № 14 зертханалық тәжірибе "Сүйек құрамындағы кальцийді анықтау"; № 15 зертханалық тәжірибе "Тамақ өнімдерінің құрамындағы көміртекті анықтау"	9.5.1.3 адам ағзасындағы ка ролін түсіндіру; 9.5.1.4 тамақ өнімдерін көміртекті анықтау

	Ауыр металдармен қоршаған ортаның ластануы	9.5.1.5 қоршаған ортаның ластану көздерін атау және әсерін түсіндіру
Органикалық химияға кіріспе	Органикалық заттардың ерекшеліктері	9.4.3.1 органикалық көптүрлілігінің себебін түсін
	Органикалық қосылыстардың жіктелуі. № 10 көрсетілім "Метан, этан, этен, этин, этанол, этаналь,этан қышқылы, глюкоза, аминоэтан қышқылы модельдері"	9.4.3.2 көмірсутектердің туындылары: спирттер, ал қышқылдары, аминқышқылдарының жіктел 9.4.3.3 функционалдық топ класс қосылысының хим анықтайтын топ ретінде түсі
	Органикалық қосылыс-тардың гомологтық қатарлары. № 11 көрсетілім "Алкандардың алғашқы бес өкілінің және сызықты құрылымды спирттердің модельдері"	9.4.3.4 гомолог ұғымын айырмашылықты білу
	Органикалық қосылыстардың номенклатурасы	9.4.3.5 органикалық қосы кластары: алкандар, алк арендер, спирттер,альде қышқылдары, аминқышқыл номенклатурасын қолдану
	Органикалық қосылыстардың изомериясы. № 12 көрсетілім "Пентан изомерлерінің модельдері"	9.4.3.6 изомерия құбыль көмірсутектер құрылымд формулаларын құрастыру
	Есеп шығару "Элементтердің массалық үлестері мен салыстырмалы тығыздық бойынша газ тектес заттардың молекулалық формуласын табу"	9.2.3.4 газтектес заттард формуласын салыстырмал элементтердің массалық анықтау
3-тоқсан		
Көмірсутектер. Отын	Алкандар	9.4.3.7 алкандардың хим сипаттау және оны реак дәлелдеу; 9.4.3.8 еріткіштерді алу хлорлаудың маңызы мен қауіптілік дәрежесін түсіндір
	Алкендер. № 13 көрсетілім "Этиленнің жануы, бром суы мен калий перманганаты ерітінділерін түссіздендіруі"	9.4.3.9 қанықпағандық ұғым 9.4.3.10 этен мысалында алк қасиеттерін (жану, гидр галогендеу, сапалық реакци химиялық реакция теңдеулер 9.4.3.11 полиэтилен мысал реакциясының механизмі м құрылымының ерекшеліктер 9.4.3.12 пластиктің ыдырау мәселесін түсіну және оқы ортада пластик материал зардабын білу.
	Алкиндер	9.4.3.13 этин мысалында алки қасиеттерін (жану, гидр

		галогендеу, сапалық реакци химиялық реакция теңдеулер
	Ароматты көмірсутектер. Бензол	9.4.3.14 бензолдың алынуы қолданылуын сипаттау
	Көмірсутекті отындар. № 14 көрсетілім "Отын түрлері"	9.4.3.15 құрамында көміртек отын ретінде пайдалану мү және альтернативті отын олардың артықшылықтары атау; 9.4.3.16 Қазақсатандағы кө табиғи газдың кен орындары өндірудің қоршаған ортаға әс
	Мұнай. № 15 көрсетілім "Мұнай және мұнай өнімдері"	9.4.3.17 мұнай фракцияла мұнайды айдау өнімдерінің к атау
4-тоқсан		
Оттекті және азотты органикалық қосылыстар	Оттекті органикалық заттар. Спирттер	9.4.3.18 оттекті органи жіктелуін білу; 9.4.3.19 спирттердің жіктел этанолдың қолданылуын, э білу және қасиеттерін түсінд 9.4.3.20 метанол мен этанол физиологиялық әсерін түсінд 9.4.3.21 этиленгликоль физикалық қасиеттері мен қо
	Карбон қышқылдары. № 16 зертханалық тәжірибе "Сірке қышқылының қасиеттерін зерттеу"	9.4.3.22 карбон қышқылдары және сірке қышқылының хи мен қолданылуын сипаттау
	Күрделі эфирлер мен майлар	9.4.3.23 күрделі эфирлер ерекшеліктері мен май түсіндіру
	Сабын мен синтетикалық жуғыш заттар	9.4.3.24 сабынның алы қолданылуын білу; 9.4.3.25 синтетикалық ж қоршаған ортаға әсерін түсін
	Көмірсулар	9.4.3.26 көмірсулардың жікт маңызы мен қызметін түсінд
	Амин қышқылдары. Нәруыздар. № 17 зертханалық тәжірибе "Нәруыздардың денатурациясы"	9.4.3.27 нәруыздағы □- арасында пептидтік байл түсіндіру; 9.4.3.28 нәруыз денатурация зерттеу; 9.4.3.29 нәруыздың биологи қызметін түсіндіру

Қазақстан Республика
Білім және ғылым ми
2022 жылғы 1 сәуір
№ 123 бұйрығын
38-қосымша

Қазақстан Республикас
және ғылым Минист
2013 жылғы 3 сәуір
№ 115 бұйрығы
675-қосымша

Тірек-қимыл аппараты бұзылған білім алушыларға арналған негізгі орта білім беру деңгейінің 5-10 сыныптары үшін "Қазақстан тарихы" пәнінен жаңартылған мазмұндағы Үлгілік оқу бағдарламасы

1-тарау. Жалпы ережелер

1. Тірек- қимыл аппараты бұзылған (бұдан әры – ТҚАБ) білім алушыларға арналған 5-10 сыныптары үшін "Қазақстан тарихы" жаңартылған мазмұндағы үлгілік оқу бағдарламасы (бұдан әрі-Бағдарлама) Қазақстан Республикасының "Білім туралы" Заңының 5-бабы 6) тармақшасына сәйкес әзірленген.

2. Бағдарлама мақсаты- білім алушылардың бойында өз елінің ғасырлар бойы қалыптасқан мәдениеті, дәстүрі, тарихы туралы түсінік пен құрметті қалыптастыру.

3. Бағдарлама міндеттері:

1) Қазақстан Республикасының Мемлекеттік рәміздеріне құрмет, Отанға деген махаббат, патриоттық және азаматтық қасиеттерді тәрбиелеу;

2) білім алушылардың жас ерекшеліктерін ескере отырып карта мен жұмыс істеу дағдысын қалыптастыру, әр түрлі деректерден қажетті мәліметтерді іздестіруге бағытталған өзіндік жұмысты жүргізуге жағдай жасау;

3) тарихи ойлаудың дағдыларын дамыту (тарихи құбылыстар мен оқиғаларды түсіну және түсіндіру, талдау, зерттеу);

4) білім алушыларға ұлттық және жалпы адамзаттық құндыдықтарды, тарихи сананы қалыптастыру;

5) білім алушының бойында "тарихи ойлауды " қалыптастыру бұл дегеніміз - өткен тарихты сол уақыт шеңберінде оған дейінгі және кейінгі тарихи оқиғалар мен өзара байланыста қарастырып талдау, бағалау, айқындау, көру қабілетін қалыптастыру.

4. Түзету- дамыту міндеттер:

1) танымдық белсенділік пен зейінді дамыту, негізгі ойды анықтау, логикалық және себеп-салдарлық байланыстарды орнату, ойлаудың жоспарлау функциясы, кеңістіктік қиял негізгі нәрсені бөліп көрсетуге үйретеді (есте сақтау, сақтау, жаңғырту);

2) карталармен, тесттермен, кроссвордтармен жұмыс істеу кезінде визуалды кеңістіктік көріністерді қалыптастыру, назар аударуға жаттығу, зейінді бөлуге үйрету (бөтен тітіркендіргіштерді байқамау);

3) ойлау кернеуін және эмоциялық қысылуын төмендету, тарих сабағында оқушылардың психо-сөйлеу дамуында орын алған бұзылуларды түзету(мәтінді

қайталау) мәтінді есте сақтау және оны жаңғырту, есте сақтау және жаңғырту үдерістерін белсендіру;

4) талдаудың ,салыстырудың, жалпылаудың, қорытынды жасауға үйретудің жалпы интеллектуалдық біліктерін дамыту, ойлау шығармашылық қызметін дамыту;

5) өзін-өзі бақылаудың, табандылықтың және шыдамдылықтың коммуникативтік және әлеуметтік дағдыларын дамыту, өзінің және басқалардың іс-әрекеттерін барабар бағалау ,сенімділікті, оқшауланууды жеңу, сұрақтарға жауап бере білу, пікірге қарсылық білдіре білу (аргумент жасай білу), диалог, монолог жүргізе білу, сабақта да, қоғамда да қарым-қатынас мәдениеті мен техникасын арттыру.

2-тарау. Оқу процесін ұйымдастырудың педагогокалық тәсілдері

5. Оқыту құндылыққа негізделген, жеке тұлғаға бағытталған, белсенділік, сараланған және коммуникативті тәсілдер арқылы жүзеге асырылады.

6. Құндылыққа негізделген тәсіл мақсатты түрде білім алушының тұлғалық әлеуметтік маңызды құндылықтар жүйесін қалыптастырады. Олардың дұрыс мінез-құлқы мен іс-әрекеттері, уәждемесі, қазақстандық патриотизм мен азаматтық жауапкершілікке, бір-бірін құрметтеуге, ынтымақтастыққа ұмтылуға тәрбиелейді.

7. Тұлғаға бағытталған тәсіл ТҚАБ оқушының жеке басының үйлесімді қалыптасуы мен жан-жақты дамуын, оның психикалық және физикалық дамуының жеке ерекшеліктерін ескере отырып, оның шығармашылық күштерін толық ашуды болжайды.

8. Іс-әрекеттік тәсіл оқу процесін жоспарлау мен ұйымдастыруды қамтиды, онда басты орын белсенді және жан-жақты, оқушылардың өзіндік, танымдық іс-әрекетінің максималды деңгейіне беріледі.

9. Қызметтік тәсіл: оқу және анықтамалық әдебиеттермен жұмыс (әртүрлі көздерден қажетті ақпаратты іздеу); ұғымдар ағашын құру (тарихи терминологиямен жұмыс); тарихи тұлғалардың өмірбаяндық анықтама-сипаттамаларын құру, жеке тұлғаның іс-әрекетін бағалау; тарихи картамен жұмыс жасау арқылы жүзеге асырылады.

10. Сараланған тәсіл білім алушының психофизикалық ерекшеліктерін ескере отырып, әртүрлі әдістер мен тәсілдерді пайдалана отырып оқыту принципін қолданады.

11. Коммуникативті тәсіл сөйлеудің өзара әрекеттесу процесінде ақпаратты беру мен хабарлауды, білім, дағдылар мен икемдермен алмасуды қамтиды; сөйлеудің грамматикалық құрылымын қалыптастырады және белсенді , пассивті сөздікті байытады.

12. Оқыту сапасын және оқуға деген ынтаны арттыратын неғұрлым тиімді технологиялар:

1) көп деңгейлі оқыту технологиясы - оқу процесін ұйымдастыру, оның шеңберінде оқу материалын қабілеттеріне және оқу үрдісіне байланысты меңгерудің әртүрлі деңгейі көзделеді.

2) ынтымақтастықта оқыту - педагог пен оқушының бірлескен қызметі, мұнда оқыту білім алушы меңгеріп отырған мүмкіндіктерден басталады;

3) проблемалық оқыту технологиясы-ерекше шығармашылық тәсілді талап ететін уәждеме құру процесі;

4) ақпараттық - коммуникациялық технологиялар-кеңістік бейімделетін, кемшіліктер өтелетін, жұмыс тәсілінің бұзылуы жойылатын, дене және жүйке-психикалық денсаулығы қорғалатын және нығайтылатын оқыту.

13. Бағдарлама аналитикалық оқу-зерттеу дағдыларын қалыптастыруға, тарихи білімді өз бетінше алуға және Отанға деген сүйіспеншілікті тәрбиелеуге бағытталған.

3-тарау. "Қазақстан тарихы" оқу пәнінің мазмұнын ұйымдастыру

14. "Қазақстан тарихы" пәні бойынша оқу жүктемесінің көлемі:

1) 5-сыныпта – аптасына 2 сағат, жылына 68 сағат;

2) 6-сыныпта - аптасына 2 сағат, жылына 68 сағат;

3) 7-сыныпта - аптасына 2 сағат, жылына 68 сағат;

4) 8-сыныпта - аптасына 2 сағат, жылына 68 сағат;

5) 9-сыныпта - аптасына 2 сағат, жылына 68 сағат;

6) 10-сыныпта - аптасына 2 сағат, жылына 68 сағат;

15. "Қазақстан тарихы" оқу пәні жалпы білім беретін мектепте 5-тен 9-шы сыныптарға дейін, арнайы мектептерде ТҚАБ (сыныптарда) 5-тен 10-шы сыныптарға дейін оқытылады, материал 1 жылға ұзартылады. 6-сынып бағдарламасы 7-сыныпта жалғасады, 9 - сыныпта "Қазіргі заман тарихы" - XX ғасырдың I жартысы - Ұлы Отан соғысы (бұдан әрі - ҰОС) аяқталғанға дейін, 10-сыныпта – "Қазіргі заман тарихы" Ұ.О.С. аяқталғаннан бүгінгі күнге дейін оқытылады.

16. Материалдың бөлінуі тақырыптың оқиғаның келесі кезеңдерін түсіну үшін қажетті терминдердің көптеген оқиғаларымен қанықкандығына байланысты, бұл балалардың ерекшеліктерін ескере отырып, оқиғаларды, құбылыстарды, процестерді зерттеуге көбірек уақыт бөлуді талап етеді.

17. "Қазақстан тарихы" оқу пәнінің мазмұны оқу бөлімдері бойынша ұйымдастырылған. Бөлімдер одан әрі күтілетін нәтижелер түрінде сыныптар бойынша оқыту мақсаттарын қамтитын бөлімшелерге бөлінген.

18. Бағдарлама 4 бөлімді қамтиды:

1) әлеуметтік қатынастарды дамуы;

2) мәдениеттің дамуы;

3) мемлекеттің дамуы;

4) Қазақстанның экономикалық дамуы.

19. "Әлеуметтік қатынастардың дамуы" бөлімі келесідей бөлімшелерді қамтиды:

1) этникалық қатынастар;

2) әлеуметтік қатынастар.

20. "Мәдениеттің дамуы" бөлімі келесідей бөлімшелерді қамтиды:

1) дүниетаным және дін;

2) өнер және әдебиет;

3) білім және ғылым.

21. "Мемлекеттің дамуы" бөлімі келесідей бөлімшелерді қамтиды:

1) мемлекеттің ішкі саясаты;

2) мемлекеттің сыртқы саясаты.

22. "Қазақстанның экономикалық дамуы" бөлімі келесідей бөлімшелерді қамтиды:

1) шаруашылық;

2) өндірістік қатынастар және сауда.

23. Әрбір бөлімше ішінде жүйелі және дәйекті ұйымдастырылған оқу мақсаттары мұғалімдерге өз жұмысын жоспарлауға, білім алушылардың жетістіктерін бағалауға және оларды оқытудың келесі кезеңдері туралы хабардар етуге мүмкіндік береді.

24. Тарихи ойлау дағдыларын қалыптастыру, сондай-ақ "Қазақстан тарихы" оқу пәні бойынша оқыту мақсаттарын тиімді іске асыру тарихи тұжырымдамалар (ұғымдар) негізінде жүзеге асырылады:

1) өзгеріс және сабақтастық;

2) себеп және салдар;

3) дәлелдеу;

4) ұқсастық және айырмашылық;

5) маңыздылығы;

6) түсіндіру.

25. 5-сыныпқа арналған "Қазақстан тарихы" пәнінің базалық мазмұны:

1) әлеуметтік қатынастардың дамуы: 2.5 млн жыл бұрынғы тарих, Адамның пайда болуынан бастап алғашқы қауымдық құрылысқа көшу кезеңі, Қазақстанның ежелгі адамдарының өмірі. Тас дәуіріндегі Қазақстан: әлеуметтік ұйымның алғашқы формалары. Ежелгі адамдардың кәсібі (аң аулау мен

терімшілік). Қазақстан аумағындағы тас дәуірінің тұрақтары. Адамдарды біріктірудің бастапқы формалары тобыр, ру, қауым, тайпалық одақтар; қоғамның сипаттамасы; әскери, азаматтық шенеуніктер діни қызметкерлер; шаруалар. Егіншілік пен мал шаруашылығының пайда болуы. Көшпелі мал шаруашылығының пайда болуы. Ерте көшпенділердің тіршілігін қамтамасыз ету жүйесі:

2) мәдениеттің дамуы: ежелгі әлемдегі дін негіздері; діни сенімдер; анимизм, тотемизм, фетишизм, сиқыр, ақырет әлемі; пұт, Құдай, діни қызметкер, ғибадатхана; діни сенімдер, политеизмнің дамуы, монотеизм. Алғашқы қауымдық қоғамдағы бейнелеу өнерінің негіздері, Тамғалы шатқалындағы петроглифтер, Алтын адам, Үстірт пен Қаратаудағы олжалар, Ботай, Андронов, Беғазы-Дәндібай қорғандарындағы заттар. Сәулет, жазудың адамзаттың дамуы үшін маңызы. Ғылымның дамуы. Ежелгі Қазақстанның мәдени мұрасы;

3) мемлекеттің дамуы: ежелгі әлемдегі саяси жүйелер, тайпалық одақтар, үстемдік үшін күрес. Сақтардың саяси тарихы. Үйсін мен қаңлылардың қоғамдық құрылымы. Ғұндардың, сарматтардың ерте тарихы. Қазақстанның ежелгі тарихының негізгі оқиғалары, құбылыстары, процестері;

4) Қазақстанның экономикалық дамуы: шаруашылықтың түрін беретін (жинау, аң аулау, балық аулау), шаруашылықтың түрін өндіретін (егіншілік, мал шаруашылығы, металдарды игеру, айырбас саудасы). "Неолиттік революция" ұғымы өндіргіш күштердің дамуына және алғашқы қауым құрылымдардың ыдырауына серпін ретінде. Металды қолдану, қолөнер мен сауданы тәуелсіз қызмет түрлеріне бөлу. Жеке меншіктің пайда болуы, таптардың пайда болуы және экономикалық қатынастардың өзгеруі.

26. 6-сыныптың "Қазақстан тарихы" пәнінің базалық мазмұны:

1) әлеуметтік қатынастарды дамыту: VI-IX ғасырлардағы Қазақстанның сипаттамасы. Қазақстанның ортағасырлық тарихын кезеңдестіру. Ұлы Түрік қағанатының құрылуы. Қазақстан аумағындағы ерте ортағасырлық мемлекеттер: Батыс Түрік қағанаты, Түргеш қағанаты, Қарлұқ қағанаты, Оғыз мемлекеті, Қимақ қағанаты. Атлах шайқасының тарихи маңызы. Шыңғысханның жаулап алу жорықтары;

2) мәдениетті дамыту: исламның Қазақстан аумағында таралуы, сауда және қалалық мәдениетті дамыту. Түркі мәдениетінің әлемдік өркениеттің дамуына қосқан үлесі. Түркі әлемінің көрнекті ойшылдары. М.Х. Дулатидің "Тарихи Рашиди" еңбегі Қазақ хандығының ерте тарихы, материалдық, рухани мәдениеті бойынша құнды дерек көзі болып табылады. Әдебиет және өнер: ежелгі түрік халқының жазуы, ақын жыраулардың, халық әншілері мен композиторларының

шығармашылығы, музыкалық өнер. Дәстүрлі шаруашылық. Қазақтардың қолданбалы өнері;

3) мемлекеттің дамуы: түркі мемлекеттерінің қоғамдық-саяси құрылымы. Қазақстан X – XIII ғасырдың басында. Қарахандар мемлекеті. Найман, керейіт және жалайырлар. Қыпшақ хандығы. "Дешті Қыпшақ" түсінігі. Қазақстан XIII ғасыр - XV ғасырдың бірінші жартысында. Қазақстан аумағындағы моңғол шапқыншылығы. Отырарды қорғау. Моңғол империясы, Алтын Орда, Ақ Орданың құрылуы. Бату ханның билігі. Берке ханның билігі. Алтын Ордадағы қиындықтар мен сарай төңкерістері .Шығыс Дешті Қыпшақтың саяси оқшаулануы;

4) Қазақстанның экономикалық дамуы: Қазақстан X – XIII ғасырдың басында сауда, қалалардың және ауылдық елді мекендердің дамуы. Дәстүрлі шаруашылық, мал шаруашылығы және егіншілік. Тары мен бидай өсіру, бау-бақша шаруашылығын, жүзім шаруашылығын дамыту. Ұлы Жібек жолы және тарихи маңызы. Сауда мен қолөнерді дамытудағы металлургия, қарулы армия құру. Түріктердің негізгі кәсібі көшпелі және жартылай көшпелі мал шаруашылығы.

27. 7-сыныптың "Қазақстан тарихы" пәнінің базалық мазмұны:

1) әлеуметтік қатынастарды дамыту: Моғолстан мемлекеті, Темірді әскери жорықтары, Ноғай Ордасы, Әбілхайыр хандығы. XIII - XV ғасырдың бірінші жартысындағы мемлекеттердің қоғамдық-саяси құрылымы. Ортағасырлық саяхатшылар Қазақстан туралы. Қазақ халқының қалыптасуы, тарихи және этникалық сабақтастық. "Қазақ" этнонимі, қазақ халқының түпкілікті қалыптасуы. Қазақ ұлттық мемлекетінің қалыптасуының алғышарттары, Қазақ хандығының құрылуы (аумағы, халықтың этникалық құрамы). Ұлы билер. Қазақ хандығының мемлекеттік-әкімшілік құрылымы. Қазақ қоғамының әлеуметтік стратификациясы;

2) мәдениеттің дамуы: XVII ғасырдағы ақындар мен жыраулар шығармашылығы. XVII ғасыр тарихы бойынша қазақ дереккөздері. Қазақтардың қолданбалы өнері. Рухани және материалдық мәдениетті дамыту, тіл және жазу. Ғылым мен әдебиеттің дамуы, қазақтардың дәстүрі мен тұрмысы. Халық ауыз әдебиеті;

3) мемлекеттің дамуы: Қазақ хандығының қалыптасуы, біртұтас Қазақ мемлекетінің құрылуы. Қазақ хандығының қалыптасуының алғашқы жылдарындағы ішкі және сыртқы саясаты, мемлекет негізін қалаушылар Жәнібек пен Керей. Қасым хан басқарған кезеңде мемлекеттің нығаюы. Хакназар хан кезінде одан әрі нығаюы және саяси өрлеуі. Тәуекел хан, Есім хан, Жәңгір ханның

ішкі және сыртқы саясаты. Тәуке ханның "Жеті жарғысы". Қазақ хандығының мемлекеттік-әкімшілік құрылымы; Қазақ хандығының ішкі және сыртқы саяси жағдайы;

4) Қазақстанның экономикалық дамуы: моңғол шапқыншылығынан кейін шаруашылық өмірді қалпына келтіру, салықтарды белгілеу, ақша реформасы. Қалалық және ауылдық өмірдің өрлеуі. Қолөнер өндірісінің дамуы. Жаңа қалалардың қалпына келуі және пайда болуы. Сығанақ монеталары, Азиядан Еуропаға керуен жолдарын дамыту, қауіпсіз және тиімді сауда;

28. 8-сыныптың "Қазақстан тарихы" пәнінің базалық мазмұны:

1) әлеуметтік қатынастардың дамуы: Жоңғар мемлекеті, қазақ-жоңғар соғыстары. "Ұлы апат" жылдары – "Ақтабан шұбырынды". Қарақұм мен Ордабасындағы құрылтай-қазақ жасақтарының ұйымы. Аңырақай шайқасы. XVIII ғасырдың бірінші жартысындағы қазақ хандығы, XVIII ғасырдың басына дейінгі қазақ-орыс қарым-қатынастары. Қазақстан XVIII ғасырдың басындағы Ресей империясының мүдделері орбитасында (саяси және экономикалық мақсаттар, әскери-барлау экспедициялары, алғашқы әскери бекіністердің құрылысы). Кіші жүз ханы Әбілхайырдың Ресей бодандығын қабылдауы: себептері мен мақсаттары. XVIII ғасырдың 30-50 жылдарындағы Қазақстандағы Ресей империясының саясаты;

2) мәдениеттің дамуы: XVIII ғасырдағы Қазақстан. XVIII ғасырдағы ақындар мен жыраулар шығармашылығы. XVIII ғасыр тарихы бойынша қазақ дереккөздері. Қазақтардың қолданбалы өнері, XIX ғасырдағы Қазақстандағы ағарту және ғылымның ламуы. Бөкей Ордасының ханы Жәңгір ханның ағартушылық қызметі. Қазақстанды ғылыми зерттеу (П. Семенов-Тянь-Шаньский, Г.Н. Потанин, В. В. Радлов, М. Шорманов, М. Бабаджанов, А. Диваев). Зайырлы және діни оқу орындары. Жадидизм және жаңа әдісті мектептер. Шоқан Уәлиханов - қазақтың ұлы ғалымы, Ы. Алтынсарин-ағартушы, жаңашыл педагог, қоғам қайраткері, Абай Құнанбаев-ұлы ойшыл, қазақ жазба әдебиетінің негізін қалаушы. Қазақтардың музыкалық мәдениетін дамыту (Құрманғазы Сағырбайұлы, Тәттімбет Қазанғапұлы, Дәулеткерей Шығайұлы);

3) мемлекеттің дамуы: Ресей империясының отарлық саясаты: мақсаттары, әдістері. Абылай хан жанындағы Қазақ хандығы; ішкі және сыртқы саясат. Сырым Датұлының ұлт-азаттық қозғалысы (себептері, қозғалыстың әлеуметтік базасы, кезеңдері мен барысы, нәтижелері). 1822-1824 жылдардағы патша реформалары (орта және кіші жүздердегі хан билігін жою). Бөкей Ордасындағы қазақтардың 1836-1838 жылдардағы көтерілісі (себептері, негізгі кезеңдері мен шайқастары). XIX ғасырдың бірінші жартысындағы қазақ халқының ұлт-азаттық

қозғалысы (Жоламан Тіленшиев, Саржан Қасымов). Кенесары Қасымов бастаған ұлт-азаттық қозғалыс (ұлт-азаттық қозғалыстың себептері, мақсаттары мен қозғаушы күштері, негізгі кезеңдері). Кенесары Қасымов: тұлға және саясаткер. Жанқожа Нұрмұхамедов пен Есет Көтібаров бастаған қазақтардың көтерілісі (көтерілістің себептері, барысы). Қазақстанның оңтүстік аймақтарын Ресей империясының қосып алуы. XYIII ғасырдың аяғы- XX ғасырдағы Қазақстандағы ұлт-азаттық қозғалысының тарихи маңызы.

4) экономикалық дамуы: Ресей империясының құрамында. XIX ғасырдың екінші жартысындағы патша үкіметінің жүргізген реформалары.1967-1968 жылдардағы реформалар. Қазақстандағы патша үкіметінің аграрлық және қоныс аудару саясаты. XIX ғасырдың екінші жартысындағы Қазақстанның әлеуметтік және экономикалық дамуы.Капиталистік қатынастардың ене бастауы. XIX ғасырдың 80-90 - жылдарындағы әкімшілік-аумақтық реформалар: мазмұны мен салдары.Сауда қатынастарының дамуы. Дәстүрлі қазақ қоғамының трансформациясы; Қазақтардың дәстүрлі шаруашылығына отарлық саясаттың әсері;

29. 9-сыныптың "Қазақстан тарихы" пәнінің базалық мазмұны:

1) әлеуметтік қатынастардың дамуы: XX ғасырдың басындағы қоғамдық-саяси процестер; Қазақстандағы панисламизм және пантюркизм. 1916 жылғы ұлт-азаттық қозғалыс қазақ зиялылары және оның қоғамдық-саяси үдерістерге ықпалы. Қазақ халқының саяси көшбасшылары А.Байтұрсынов, М. Дулатов, Б. Қаратаев, М. Тынышпаев, М. Шоқаев. Ұлттық саяси баспасөзді дамыту ("Қазақ" газеті, "Айқап" журналы). "Алаш" қозғалысы және Қазақ ұлттық идеясы. Саяси репрессиялар. Қазақстан аумағындағы Кеңестік еңбекпен түзеу лагерлері;

2) мәдениетті дамыту: А. Байтұрсынов Ұлт мұғалімі. 20-30 жылдардағы ғылым және білім беру жүйесі. Жоғары оқу орындарының пайда болуы, КСРО ҒА Қазақ филиалының құрылуы және Қазақстан ғылымының дамуындағы Қ.Сәтбаевтың рөлі. Қазақстан ғалымдары және олардың жетістіктері. 20 ғасырдың 20-30 жылдарындағы қазақ әдебиетінің дамуы. 20-30 жылдары Қазақ өнерінің дамуы;

3) мемлекеттің дамуы: 1917 жылғы Ақпан буржуазиялық-демократиялық революциясы және оның Қазақстанға ықпалы. Қазақстан азаматтық текетірес жылдары (1917-1920ж). Қазақстанда кеңес өкіметінің орнауы. Қазақстандағы ұлттық автономиялар. Қазақ КСР-інің дербес құрылуы. Қазақ АКСР аумағын қалыптастыру. Қазақстандағы ұжымдастыру.1931-1933 жж ашаршылық- 20 ғасырдағы қазақ халқының қасіреті;

4) экономикалық даму: 20 ғасырдың басындағы Қазақстанның экономикалық дамуы. Столыпин аграрлық реформасы және шаруалардың Қазақстанға жаппай қоныс аударуы. Әскери коммунизмнен жаңа экономикалық саясатқа өту. Қазақстандағы индустрияландыру 20-30 жылдары ауыл шаруашылығындағы күштеп ұжымдастыру саясаты және оның экономикалық салдары.

30. 10-сыныптың "Қазақстан тарихы" пәнінің базалық мазмұны:

1) әлеуметтік қатынастардың дамуы: соғыстан кейінгі жылдардағы әлеуметтік-экономикалық өзгерістер; өнеркәсіпті, ауыл шаруашылығын дамыту. Қазақстан соғыстан кейінгі жылдары (1946-1953 жылдары). Пайдалы қазбаларды өңдеу және өнеркәсіпті дамыту. Ауыл шаруашылығын дамыту. Қазақстанның әскери-өнеркәсіптік кешенін құру (Қазақстандағы ядролық полигон). Соғыстан кейінгі жылдардағы қоғамдық-саяси өмірдің ерекшеліктері. "Е. Бекмаханов ісі". Қазақстан "жылымық" жылдары (1954-1964 жылдары). Қазақстандағы әскери-өнеркәсіптік кешен ("Байқоңыр" ғарыш айлағы). "Хрущевтің жылымығы". Республикадағы 1954-1965 жылдардағы қоғамдық-саяси өмір. Қазақстан "тоқырау" жылдарында (1965-1985 жылдары). 1965-1985 жылдардағы қоғамдық-саяси өмір. Урбанизация. Тәуелсіздіктің алғашқы жылдарындағы әлеуметтік-демографиялық процестер;

2) мәдениеттің дамуы: 1946-1985 жылдардағы Кеңестік Қазақстан мәдениеті. Білім беру саласындағы мемлекеттік саясат. Міндетті жалпы орта білім беру. Қазақ тілінің жағдайы. Ғылымның дамуы. Әдебиеттің дамуы (А.Нұрпейісов, Б. Момышұлы, І. Есенберлин, О. Сүлейменов, М. Шаханов). Өнер (театр, кино); қазіргі Қазақстан мәдениеті (1991 жылдан қазіргі уақытқа дейін). Білім және ғылым саласындағы мемлекеттік саясат. "Болашақ" мемлекеттік бағдарламасы. Инновациялық ғылыми-білім беру ұйымдарын құру. Этносаралық және конфессияаралық келісімнің қазақстандық моделі. Қазақстан халқы Ассамблеясы. Жаһандану дәуірінде ұлттық мәдениетті жаңғырту және сақтау, қазіргі заманғы өнер мен әдебиеттің даму үрдісі. "Мәдени мұра" мемлекеттік бағдарламасы. "Мәңгілік Ел" жалпыұлттық біріктіруші идеясы. Болашаққа бағдар: рухани жаңғыру "бағдарламасы";

3) мемлекеттілікті дамыту: ҰОС кезіндегі Қазақстан, Қазақстандағы жұмылдыру және қазақстандық әскери құрылымдар, ҰОС жылдарындағы қазақстандықтардың ерлігі мен тағдыры. ҰОС шайқастарына қазақстандықтардың қатысуы. Қазақстандықтар-Кеңес Одағының батырлары. Б. Момышұлы-аты аңызға айналған тұлға. Қазақстан-майдан арсеналы. КСРО халықтарының Қазақстанға депортациясы.Ғылымды дамыту. Қазақстан соғыстан кейінгі жылдары (1946-1953 жылдары). Әлеуметтік-экономикалық өзгерістер.

Пайдалы қазбаларды өңдеу және өнеркәсіпті дамыту, ауыл шаруашылығын дамыту. Қазақстанның әскери-өнеркәсіптік кешенін құру (Қазақстандағы ядролық полигон). Соғыстан кейінгі жылдардағы қоғамдық-саяси өмірдің ерекшеліктері. "Бекмаханов ісі"; Қазақста "жылымық" жылдары (1954-1964 жылдар). "Хрущев кезеңінде" Қазақстандағы өнеркәсіптің дамуы. Қазақстанда тың және тыңайған жерлерді игеру (тың игерудің экономикалық, экологиялық және демографиялық салдары). Қазақстандағы әскери-өнеркәсіптік кешен ("Байқоңыр" ғарыш айлағы). Қазақстан "тоқыра" жылдарында (1965-1985 жылдары). Қазақстанның 1965-1985 жылдардағы әлеуметтік-экономикалық дамуы. 1970-1980-шы жылдары. 1965-1985 жылдардағы қоғамдық-саяси өмір. 1979 жылғы Целиноград оқиғалары. Қазақ КСР басшыларының қызметі (Ж. Шаяхметов, Д. Қонаев, Ж. Тәшенов);

4) экономикалық даму: "Хрущев кезеңінде" Қазақстандағы өнеркәсіптің дамуы. Қазақстанның 1965-1985 жылдардағы әлеуметтік - экономикалық дамуы. Экономиканың шикізаттық бағыты. 1970-1980 жылдардағы ауыл шаруашылығындағы дағдарыстық көріністер. "Қайта құру" жылдарындағы әлеуметтік-экономикалық өзгерістер: мақсаттар, проблемалар және қайшылықтар. 1986 жылғы Желтоқсан оқиғалары "Қазақ КСР Мемлекеттік Егемендігі туралы Декларация" (1990 жылғы қазан). КСРО-ның ыдырауы. Семей ядролық полигонының жабылуы. Қазақстан мемлекеттілігінің жаңдануы (1991-1997жж.). "Мемлекеттік тәуелсіздік туралы" Конституциялық заң қабылдаудың тарихи маңызы. Н. Ә. Назарбаев-Қазақстан Республикасының Тұңғыш Президенті. 1995 жылғы Конституцияны қабылдау. 1997 жылдан бастап қазіргі уақытқа дейін тәуелсіз Қазақстанды нығайту. Қазақстан Республикасының халықаралық аренадағы беделінің артуы. Қазақстанның өңірлік және халықаралық ұйымдармен өзара қарым-қатынасы. Қазақстанның Еуропадағы қауіпсіздік және Ынтымақтастық Ұйымына (ЕҚЫҰ) және Ислам Ынтымақтастығы Ұйымына (ИЫҰ) төрағалық етуі. Қазақстан әлемдік экономикалық байланыстар жүйесінде. Елдің экономикалық және әлеуметтік жағдайы. Астана-Қазақстан Республикасының жаңа елордасы. "Қазақстан 2050" Стратегиясы – қалыптасқан мемлекеттің жаңа саяси бағыты.

4-тарау. Оқыту мақсаттарының жүйесі

31. Оқу мақсаттарының жүйесінде кодтау бар. Бірінші санның коды сыныпты, екінші және үшінші санды-бөлім мен бөлімшені, төртінші сан оқу мақсатының нөмірленуін көрсетеді. Мысалы, 7.2.1.2 "7" кодында - сынып, "2"- бөлім, "1"- бөлімше, "2"- оқу мақсатының нөмірленуі.

32. Күтілетін нәтижелер бойынша оқыту мақсаттарының жүйесі:

1) "Әлеуметтік қатынастарды дамыту" бөлімі:

1-кесте

Бөлімше	Оқыту мақсаттары					
	5-сынып	6-сынып	7-сынып	8-сынып	9-сынып	1
	Шамамен 1 млн жыл бұрын – V ғасыр	VI ғ.- XIII ғ.	XIV ғ. -XVI ғ.	XVII ғ.-XIX ғ.	XX ғасырдың I жартысы	X ж у
1.1 Этникалық қатынастар	5.1.1.1 алғашқы адамдардың антропологиялық белгілерін сипаттау; 5.1.1.2 ежелгі Қазақстан халқының антропологиялық бейнесін анықтау; 5.1.1.3 тарихи картада ғұндардың қоныс аудару бағыттарын көрсету	6.1.1.1 түркі тайпаларын атау және картада аумақтық қоныстануды көрсету; 6.1.1.2 этно-әлеуметтік құрылымды анықтау; 6.1.1.3 ежелгі және орта ғасырлардағы тарихи оқиғалар арасындағы байланысты орната отырып, қазақ халқының негізгі қалыптасуын анықтау 6.1.1.4 "қазақ" сөзінің мағынасын түсіндіру	7.1.1.1 XIII-XV ғасырларда мемлекеттердің этно-әлеуметтік құрылымын анықтау; 7.1.1.2 XIII-XV ғасырлардағы мемлекеттің этноәлеуметтік құрылымын анықтау	8.1.1.1 жоңғар шапқыншылығы кезеңіндегі демографиялық өзгерістер мен көші-қон процестерін түсіндіру; 8.1.1.2 Ресей империясының қоныс аудару саясатының себептері мен салдарын талдау;	9.1.1.1 демографиялық өзгерістердің себептері мен салдарын анықтаңыз;	1 с б т д ө с с а 1 т с о қ д п б 1 Қ с д с б
1.2 Әлеуметтік қатынастар	5.1.2.1 алғашқы адамдардың өмірі мен тұрмысын шығармашылық түрде көрсету; 5.1.2.2 әлеуметтік топтардың ерекшеліктерін түсіндіру	6.1.2.1 Қазақстан аумағындағы әлеуметтік қоғамдағы рөлін анықтау	7.3.1.8 Қазақстан аумағындағы мемлекеттердің басқару жүйесінің ерекшеліктерін анықтау	8.1.2.1 дәстүрлі қазақ қоғамындағы өзгерістерді алдыңғы кезеңдермен салыстыру негізінде анықтау	9.1.2.1 қазақ зиялыларының рөлі мен қызметін талдау; 9.1.2.2 соғыс жылдарындағы халықтың әлеуметтік жағдайын анықтау	1 с д қ х ә ж

2) "Мәдениет дамуы" бөлімі:

2-кесте

Бөлімше	Оқыту мақсаттары					
	5-сынып	6-сынып	7-сынып	8-сынып	9-сынып	1
	Шамамен 1 млн жыл бұрын – V ғасыр	VI ғ.- XIII ғ.	XIV ғ. -XVI ғ.	XVII ғ.-XIX ғ.	XX ғасырдың I жартысы	X ж у
2.1 Дүниетаным және дін	5.2.1.1 алғашқы адамдардың сенімдерін сипаттау;	6.2.1.1 түркілердің дүниетанымының ерекшелігін түсіндіру;	7.1.2.1 Қазақ хандығындағы әлеуметтік	8.2.1.1 салт-дәстүрлердің құндылығы мен	9.2.1.1	1 д ұ қ

	5.2.1.2 ежелгі тайпалардың дүниетанымын сипаттау	6.2.1.2 исламның қоғамдық өмірге әсерін анықтау; 6.2.1.3 тарихи оқиғалар мен үдерістердің сабақтастығын сипаттау үшін "Ұлы Дала Елі" ұғымын пайдалану	топтардың рөлін анықтау; 7.3.1.11 мемлекеттің қоғамдық-саяси өміріндегі сұлтандардың, билердің, батырлардың, жыраулардың қызметін сипаттау	маңыздылығын анықтау; 8.2.1.2 отаршылдық саясаттың ұлттық құндылықтарға теріс әсерін талдау		
2.2 Өнер және әдебиет	5.2.2.1 археологиялық ескерткіштерді сипаттау 5.2.2.2 археологиялық дереккөздерге сүйене отырып, андронов мәдениетінің белгілерін анықтау; 5.2.2.3 ежелгі тайпалардың қолданбалы өнерінің ерекшеліктерін сипаттау; 5.2.2.4 Есік қорғанынан табылған "Алтын адам" археологиялық олжасының ерекшеліктерін анықтау; 5.2.2.5 Ә. Марғұланды археолог-ғалым ретінде анықтау; 5.2.2.6 көшпенділердің әлемдік өркениетке қосқан үлесін түсіну; 5.2.2.7 тарихи мұраға қол жеткізудегі	6.2.2.1 тарихи деректер ретінде күйлер, аңыздар, шежірелер мен эпостардың маңыздылығын анықтау 6.2.2.2 ортағасырлық сәулет ескерткіштерінің ерекшеліктерін түсіндіру; 6.2.2.3 көшпенділердің әскери өнерінің жетістіктерін сипаттау; 6.2.2.4 М. Қашқари, Ж Баласағұни және А. Яссауи еңбектерінің түркі кезеңіндегі қоғам сипаттамасындағы тарихи құндылығын түсіндіру; 6.2.2.5 көшпенділердің қолданбалы өнерінің жетістіктерін сипаттау	7.2.2.1 халық фольклоры мен музыкалық шығармалардың құндылығын тарихи деректер ретінде бағалау 7.2.2.5 көшпенділердің қолданбалы өнердегі жетістіктерін сипаттау; 7.2.2.3 ұлттық музыкалық аспаптардың ерекшеліктерін мақсаты бойынша сипаттау; 7.2.2.4 қолданбалы өнердің жетістіктерін бағалау; 7.2.2.1 Тарихи деректер ретінде күйлердің, аңыздардың, шежірелер мен эпостардың маңыздылығын анықтау; 7.2.3.4 М. Х. Дулати "Тарихи Рашиди" еңбегінің маңызын анықтау	8.2.2.2 А. Қуатбаевтың ақын, ойшыл, қоғам қайраткері ретіндегі рөлін бағалау; 8.2.2.4 қолданбалы өнердің жетістіктерін бағалау	9.2.2.3 қазақ зиялыларының шығармашылық мұрасын талдау, оның қоғамдық санаға әсерін бағалау; 9.2.2.2 А. Байтұрсыновтың Қазақ тіл білімінің негізін қалаушы және қоғам қайраткері ретіндегі қызметін бағалау; 9.2.2.3 өнердегі және әдебиеттегі өзгерістерді анықтау; 9.2.2.4 қазақ халқын әлемдік деңгейде даңқтаған Ә. Қашаубаев пен Қ. Мұңайтпасовтың рөлін бағалау; 9.2.2.5 соғыс уақытында халықтың рухын көтеруде өнер мен әдебиеттің маңыздылығын бағалау	

	экспонаттардың рөлін сипаттау; 5.2.2.8 туған өлкенің тарихи ескерткіштерінің құндылығын түсіну; 5.2.2.9 туған жер туралы аңыздар мен ертегілердің мағынасын түсіндіру					
2.3 Білім және ғылым	5.2.3.1 қазақстандық ғалымдардың археологиялық жаңалықтарын білу	6.2.3.1 көне түркі жазуының тарихи маңызын түсіндіру; 6.2.3.2 Әл Фараби мен басқа да ғалымдардың ортағасырлық ғылымның дамуына қосқан үлесін анықтау; 6.2.3.3 "Кодекс куманикус" сөздігінің халықаралық қатынастардағы рөлін анықтау	7.3.1.11 сұлтандардың, билердің, батырлардың, жыраулардың қоғамдық саяси өмірдегі қызметін сипаттау	8.2.3.1 Ш. Уәлиханов ғылыми мұрасының тарихи маңызын анықтау; 8.2.3.2 XIX ғасырдағы білім беру мен ағартудың даму ерекшеліктерін түсіндіру; 8.2.3.3 Ы. Алтынсариннің ағартушылықты дамытуға қосқан үлесін бағалау; 8.2.3.4 Ш. Құдайбердіұлы, М. Көпеев және К. Халид еңбектерінің тарихи деректер ретіндегі маңызын анықтау	9.2.3.1. қоғамдық-саяси сананы оятудағы ұлттық баспасөздің рөлін бағалау; 9.2.3.2 кеңестік кезеңдегі қазақ тілінің жағдайын анықтау; 9.2.3.3 XX ғасырдың I жартысындағы білім және ғылым саласындағы өзгерістерді талдау; 9.2.3.4 қазақстандық өнеркәсіп пен ғылымды дамытудағы Қ. Сәтбаевтың рөлін бағалау	1 Б Қ т д ү 1 м ж с с

3) "Мемлекеттің дамуы" бөлімі:

3-кесте

Бөлімше	Оқыту мақсаттары					
	5-сынып	6-сынып	7-сынып	8-сынып	9-сынып	1
	Шамамен 1 млн жыл бұрын – V ғасыр	VI ғ.- XIII ғ	XIV ғ. -XVI ғ.	XVII ғ.-XIX ғ.	XX ғасырдың I жартысы	Х ж у
3.1 Мемлекеттің ішкі саясаты	5.3.1.1 картада тайпалық одақтардың қоныстануын көрсету; 5.3.1.2 ежелгі мемлекеттік бірлестіктердің	6.3.1.1 Түркі қағанатының қалыптасуының тарихи маңыздылығын анықтау, оқиғалар арасындағы өзара байланысты анықтау;	7.3.1.3 X-XIII ғасырдың басындағы түркі мемлекеттерінің даму ерекшеліктерін түсіндіру, олардың ұқсастықтары мен	8.3.1.1 Жоңғар экспансиясына қарсы халықты біріктірудегі Қарақұм мен Ордабасындағы құрылтайлардың рөлін бағалау;	9.3.1.1 Ресей империясының Мемлекеттік Думасындағы қазақ зиялылары өкілдерінің қызметін бағалау; 9.3.1.3 1916 жылғы ұлт-азаттық	1 с е т т 1 Р К м

	қалыптасуын түсіндіру; 5.3.1.3 туған өлке тарихындағы тарихи тұлғалардың рөлін түсіндіру	6.3.1.2 VI-IX ғасырлардағы түркі мемлекеттерінің даму ерекшеліктерін түсіндіру, олардың ұқсастықтары мен айырмашылықтарын анықтау 6.3.1.4 тарихи ұғымдарды қолдана отырып, Қарахан мемлекетінде жер иеленудің ерекшеліктерін түсіндіру; 6.3.1.5 Отырар қаласы тұрғындарының ерлігін сипаттау; 6.3.1.7 ортағасырлық мемлекеттердің ыдырауының негізгі және қайталама себептерін анықтау; 6.3.1.8 Қазақстан аумағындағы мемлекеттердің басқару жүйесінің ерекшеліктерін анықтау; 6.3.1.11 сұлтандарды, билердің, батырлардың, жыраулардың қызметін мемлекеттің қоғамдық-саяси өмірінде сипаттау; 6.3.1.12 туған өлке тарихындағы қазіргі куәгерлердің ерліктері мен еңбектерін сипаттау	айырмашылықтарын анықтау; 7.3.1.10 мемлекеттерді нығайтудағы Қазақ хандарының рөлін анықтау 7.3.1.9 Қазақ хандығының құрылуының тарихи маңыздылығын анықтау 7.3.1.11 сұлтандардың, билердің, батырлардың, жыраулардың қызметін мемлекеттің қоғамдық-саяси өмірінде сипаттау 7.3.1.10 мемлекетті нығайтудағы Қазақ хандарының рөлін анықтау	8.3.1.2 Қазақ хандығының ішкі саяси жағдайын талдау; 8.3.1.3 Ресей империясының отаршылдық саясатының себептері мен салдарын анықтау; 8.3.1.4 патша өкіметін реформалау нәтижесіндегі әкімшілік-аумақтық өзгерістерді түсіндіру; 8.3.1.5 қазақ халқының отаршылдық саясатқа қарсы ұлт-азаттық күресінің себептері мен салдарын анықтау; 8.3.1.6 ұлт-азаттық көтерілістер басшыларының рөлін бағалау	көтерілістің тарихи маңыздылығын анықтау және тұлғалардың рөлін бағалау; 9.3.1.4 Ұлттық мемлекеттілікті жаңғыртудағы "Алаш" партиясының саясатын талдау; 9.3.1.5 Ә. Бөкейхановтың саяси көшбасшы ретіндегі қызметін бағалау; 9.3.1.6 Қазақстанда құрылған Ұлттық автономиялардың маңыздылығын бағалау; 9.3.1.7 XX ғасырдың 20-30 жылдарындағы командалық-әкімшілік жүйе саясатының салдарын талдау	т к б 1 к э қ н к с т 1 ж о т м б 1 Қ т ж а қ а к 1 о с о Қ т ж т м т 1 Қ к д ж 1 м м с т 1 Қ Н т қ р

						1 ж ө с а
3.2 Мемлекеттің сыртқы саясаты	5.3.2.1 Қазақстанның ерте көшпелілерінің халықаралық аренадағы орнын анықтау; 5.3.2.2 Қазақстан аумағындағы алғашқы мемлекеттік бірлестіктердің көрші елдермен өзара қарым-қатынасын айқындау	6.3.2.1 тарихи оқиғалар арасындағы өзара байланысты анықтай отырып, түркітілдес тайпалардың көші-қон процестерін түсіндіру; 6.3.2.2 ерте түрік мемлекеттерінің сыртқы саясатының бағыттарын анықтау; 6.3.2.3 Атлах шайқасының тарихи маңыздылығын талдау; 6.3.2.4 қыпшақтардың Еуразия тарихындағы орнын анықтау; 6.3.2.5 тарихи оқиғалар арасындағы өзара байланысты анықтай отырып, Қазақстан аумағында XIII-XV ғасырларда құрылған мемлекеттердің сыртқы саясатын түсіндіру	7.3.1.6 XIII-XV ғасырлардағы мемлекеттердегі саяси процестерді картаны қолдана отырып түсіндіру; 7.3.2.7 Орбұлақ шайқасында қазақ әскерінің әскери өнері мен ерлігін бағалау; 7.3.2.6 қазақ хандарының сыртқы саясатын талдау	8.3.2.1 Жоңғар шапқыншылығына қарсы күресте даңқты хандар мен батырлардың рөлін түсіндіру; 8.3.2.2 Қазақ хандығының сыртқы саясатының нәтижелерін анықтау; 8.3.2.3 Абылай ханның дипломатиялық шеберлігі мен саясатын бағалау	9.3.2.1 Қазақстандықтардың екінші дүниежүзілік соғыстағы жеңіске қосқан үлесін бағалау; 9.3.2.2 Б. Момышұлының батырлық және жеке қасиеттерін анықтау	1 ға ж Қ әс ө к с т 1 Р х а т 1 Қ ө ұ қ т қ д т б м а

4) "Қазақстанның экономикалық дамуы" бөлімі:

4-кесте

Бөлімше	Оқыту мақсаттары					
	5-сынып	6-сынып	7-сынып	8-сынып	9-сынып	1
	Шамамен 1 млн жыл бұрын – V ғасыр	VI ғ.- XIII ғ	XIV ғ. -XVI ғ.	XVII ғ.-XIX ғ.	XX ғасырдың I жартысы	X ж у
4.1 Шаруашылық	5.4.1.1 ежелгі адамның іс-	6.4.1.1 көшпенділер мен отырықшы	7.4.1.2 көшпенділердің	8.4.1.1 қазақтардың шаруашылығына	9.4.1.1 жаңа экономикалық	1 з

	әрекеттерін сипаттау; 5.4.1.2 көшпелі мал шаруашылығы мен егіншіліктің қалыптасуын түсіндіру	халықтың арасындағы экономикалық өзара байланысты айқындау; 6.4.1.2 көшпенділердің шаруашылық өмірінің ерекшеліктерін анықтау	шаруашылық өмірінің ерекшеліктерін анықтау	Жоңғар шапқыншылығының салдарын анықтау; 8.4.1.2 отарлық саясаттың қазақтардың дәстүрлі шаруашылығына әсерін талдау	саясат нәтижесінде болған өзгерістерді талдау, дереккөздер мен дәлелдерді салыстыру; 9.4.1.2 күштеп ұжымдастырудың ауыл шаруашылығына салдарын талдау	ш о ө б 1 к ә э м 1 ж п Қ Р э ә 1 с ж б
4.2 Өндірістік қатынастар және сауда	5.4.2.1 еңбек құралдары мен қару түрлерін сипаттау; 5.4.2.2 металлургия дамуының шаруашылық салаларына әсерін түсіндіру; 5.4.2.3 Ұлы Жібек жолының пайда болуын түсіндіру	6.4.2.1 Ұлы Жібек жолының қала мәдениетінің дамуына әсерін анықтау; 6.4.2.2 Ұлы Жібек Жолының Халықаралық қатынастарды дамытудағы рөлін анықтау		8.4.2.1 капиталистік қатынастардың Қазақстан экономикасына әсері; 8.4.2.2 жәрмеңкелердің дамуына байланысты сауда қатынастарындағы өзгерістерді анықтау	9.4.2.1 Қазақстандағы индустрияландырудың жетістіктері мен кемшіліктерін талдау; 9.4.2.2 Қазақстан экономикасы әскери жолға қайта құрылғанын дәлелдеу	1 ө к қ 1 э ө қ т 1 Қ ә э и т 1 с э з

33. Бағдарлама тірек – қимыл аппараты бұзылған білім алушыларға арналған негізгі орта білім беру деңгейінің 5-10 сыныптары үшін "Қазақстан тарихы" пәнінен жаңартылған мазмұндағы үлгілік оқу бағдарламасының ұзақ мерзімді жоспары негізінде осы Бағдарламаның қосымшасына сәйкес жүзеге асырылады. Ұзақ мерзімді жоспарда барлық сынып бойынша әр бөлімде қамтылатын оқу мақсаттарының көлемі белгіленген.

34. Бөлімдер мен тақырыптар бойынша сағат сандарын бөлу мұғалімнің еркіне қалдырылады

Тірек- қимыл аппараты
бұзылған білім алушыларға
арналған негізгі орта білім беру
деңгейінің 5-10 сыныптары үшін
"Қазақстан тарихы" пәнінен
жаңартылған мазмұндағы
үлгілік оқу бағдарламасына
қосымша

Тірек- қимыл аппараты бұзылған білім алушыларға арналған негізгі орта білім беру деңгейінің 5-10 сыныптары үшін "Қазақстан тарихы" пәнінен жаңартылған мазмұндағы үлгілік оқу бағдарламасын жүзеге асыру бойынша ұзақ мерзімді жоспар

1) 5-сынып

1-кесте

Ұзақ мерзімді жоспардың бөлімі	Ұзақ мерзімді жоспар бөлімінің мазмұны	Оқыту мақсаттары
1-тоқсан		
1 бөлім Қазақстан аумағындағы ежелгі адамдардың өмірі	Кіріспе сабақ Зерттеу сұрағы: ежелгі Қазақстан тарихы нені зерттейді?	Қазақстанның ежелгі тарихы
	Ежелгі адамдардың өмірі Зерттеу сұрағы: ежелгі адамдар қалай өмір сүрді?	5.1.1.1 алғашқы адамдардың белгілерін сипаттау; 5.1.2.1 алғашқы қауымдық мен тұрмысын шығармашыл
	Қазақстан аумағындағы тас дәуірінің тұрақтары Зерттеу сұрағы: Қазақстан аумағында археологтар дәуірдің қандай олжаларын тапты?	5.2.3.1 қазақстандық археологиялық жаңалықтары 5.2.2.1 археологиялық сипаттау; 5.4.2.1 еңбек құралдары м сипаттау
	Шаруашылықтағы өзгерістер және еңбек құралдарын жетілдіру Зерттеу сұрағы: мезолит және неолит дәуірінде алғашқы адамдардың өмірі қалай өзгерді?	5.4.1.1 ежелгі адамдардың кә 5.4.2.1 еңбек құралдары м сипаттау
	Ботай мәдениеті Зерттеу сұрағы: Не себепті ботайлықтарды жылқыны алғашқы қолға үйретушілер деп атайды?	5.4.1.1 ежелгі адамдардың кә
	Қазақстан аумағында металлургияның пайда болуы. Зерттеу сұрағы: Қазақстан жерінде металды өндіру ежелгі адамдардың өмірін қалай өзгертті?	5.4.2.2 металл өндірісі жетілу салаларына тигізген ықпалы
	Андронов және Беғазы-Дәндібай мәдениеттері. Зерттеу сұрағы: Қазақстандағы қола дәуірі ескерткіштерінің қандай ерекшеліктері бар?	5.2.2.2 археологиялық де отырып, андронов және мәдениеттерінің белгілерін а 5.2.2.5 Ә.Марғұланны археологиясының дамуына айқында

	Қазақстандағы жартастарға салынған ежелгі суреттер. Зерттеу сұрағы: Тасқа салынған суреттер ежелгі адамдардың дүниетанымын қалай бейнелейді?	5.2.1.1 алғашқы адамдардың сипаттау; 5.2.2.1 археологиялық ескерт
	Ежелгі адамдардың өміріне саяхат	5.1.2.1 алғашқы адамдардың шығармашылық түрде көрсет
Өлкетану	Өлкетану мұражайы және тарихи жәдігерлер	5.2.2.7 тарихи мұра жәдігерлердің рөлін сипатта
2-тоқсан		
2 бөлім Ежелгі көшпелілер өмірі	Қазақстан аумағында темірдің игерілуі. Зерттеу сұрағы: Темір өндіру адамдар өмірін қалай өзгертті?	5.4.2.2 металл өндірісі жетілу салаларына тигізген ықпалы
	Көшпелі мал шаруашылығының қалыптасуы. Зерттеу сұрағы: Көшпелі мал шаруашылығы неліктен Қазақстанның ежелгі тұрғындары шаруашылығының негізгі түріне айналды?	5.4.1.2 көшпелі мал ша егіншіліктің қалыптасуын тү 5.2.2.6 көшпелілердің әле қосқан үлесін білу
	Ежелгі көшпелілердің материалдық мәдениеті. Зерттеу сұрағы: Көшпелілер баспанасының ерекшелігі неде?	5.2.2.3 ежелгі тайпалардың ерекшеліктерін сипаттау; 5.2.2.6 көшпелілердің әле қосқан үлесін түсіну
	Ежелгі көшпелілердің дүниетанымы. Зерттеу сұрағы: Көшпелілердің қандай салт-дәстүрлері бүгінгі күнге дейін сақталды?	5.2.1.2 ежелгі тайпаларды сипаттау
2 бөлім Сақтар	Сақтар туралы тарихи мәліметтер. Зерттеу сұрағы: Қандай тарихи дереккөздер сақтар туралы мәлімет береді?	5.3.1.1 картадан тайпал орналасуын көрсету; 5.3.1.2 ежелгі мемлекетті құрылуын түсіндіру
	"Алтын адам" археологиялық олжасы. Зерттеу сұрағы: Есік обасынан табылған "Алтын адам" кім болды?	5.2.3.1 қазақстандық археологиялық жаңалықтары 5.2.2.4 Есік обасынан табыл археологиялық олжасының анықтау; 5.2.1.2 ежелгі тайпаларды сипаттау
Өлкетану	Біздің айналамыздағы тарихи ескерткіштер	5.2.2.8 туған өлкедегі тарих ерекшеоігін түсіну
3- тоқсан		
3 бөлім Сақтар	Шілікті және Бесшатыр патша қорғандары. Зерттеу сұрағы: Неліктен Шілікті мен Бесшатыр "патша қорғандары" деп аталады?	5.2.2.1 археологиялық сипаттау; 5.1.2.2 әлеуметтік топтарды түсіндіру; 5.2.1.2 ежелгі тайпаларды сипаттау
	Берел қорғандары. Зерттеу сұрағы. Берел қорымынан табылған олжалар сақтардың мәдениетін қалай сипаттайды?	5.2.2.1 археологиялық сипаттау; 5.2.1.2 ежелгі тайпаларды сипаттау;

		5.2.2.3 ежелгі тайпалардың ерекшеліктерін сипаттау
	Тасмола археологиялық мәдениеті. Зерттеу сұрағы: "Мұртты обалардың" ерекшелігі неде?	5.2.2.1 археологиялық сипаттау; 5.2.1.2 ежелгі тайпаларды сипаттау
	Сақ патшайымы Томирис. Зерттеу сұрағы: Тарихи деректерде Томиристің бейнесі қалай сипатталған?	5.3.2.1 Қазақстан аум көшпелілердің халықаралық анықтау
	Шырақтың ерлігі. Зерттеу сұрағы: Сақтар тәуелсіздік үшін қалай күресті?	5.3.2.1 Қазақстан аум көшпелілердің халықаралық анықтау
	Сақтардың Александр Македонский әскеріне қарсы күресі. Зерттеу сұрағы: Неліктен Александр Македонский дің сақтарға жасаған жорығы сәтсіз аяқталды?	5.3.2.1 Қазақстан аум көшпелілердің халықаралық анықтау
3 бөлім Үйсіндер мен қаңлылар	Үйсіндер туралы жазба деректер. Зерттеу сұрағы: Қытай авторлары үйсіндердің өмірін қалай сипаттады?	5.3.1.2 ежелгі мемлекетті құрылуын түсіндіру; 5.1.2.2 әлеуметтік топтарды түсіндіру; 5.3.2.2 Қазақстан аумағ мемлекеттік бірлестіктердің қарым-қатынасын анықтау
	Қаңлылардың қалалық мәдениетінің дамуы. Зерттеу сұрағы: Қаңлыларда қала мәдениетінің дамуы немен байланысты?	5.4.2.3 Ұлы Жібек жолын түсіндіру; 5.3.2.2 Қазақстан аумағ мемлекеттік бірлестіктердің қарым-қатынасын анықтау
	Қаңлылардың қоғамдық құрылысы. Зерттеу сұрағы: Сыма Цянь қаңлы қоғамын қалай сипаттады?	5.1.2.2 әлеуметтік топтарды түсіндіру; 5.3.1.2 ежелгі мемлекетті құрылуын түсіндіру
	Үйсіндер мен қаңлылардың материалдық және рухани мәдениеті. Зерттеу сұрағы: Үйсіндер мен қаңлылар мәдениетінің ерекшеліктері қандай?	5.2.2.3 ежелгі тайпалардың ерекшеліктерін сипаттау; 5.2.2.6 көшпелілердің әле қосқан үлесін білу
Өлкетану	Өңірдің тарихи тұлғалары: билер, батырлар және ақындар	5.3.1.3 тарихи тұлғалард тарихындағы ролін түсіндіру
4-тоқсан		
4 бөлім Ғұндар	Ғұн тайпаларының бірігуі. Зерттеу сұрағы: Неге Мөде шаньюй "Жер - мемлекеттің негізі" деді?	5.3.1.1 картада тайпал орналасуын көрсету; 5.3.1.2 ежелгі мемлекетті құрылуын түсіндіру
	Ғұндардың көрші мемлекеттермен қарым-қатынастары.	5.3.2.2 Қазақстан аумағ мемлекеттік бірлестіктердің қарым-қатынасын анықтау

	Зерттеу сұрағы: Ғұндармен Ұлы Қытай қорғанының салынуы арасында қандай байланыс бар?	
	Ғұндардың Батысқа қоныс аударуы. Зерттеу сұрағы: Ғұндардың Батысқа қоныстануы қандай өзгерістерге әкелді?	5.1.1.3 ғұндардың қоныс ау тарихи картадан көрсету
	Аттила және оның жаулаушылық жорықтары. Зерттеу сұрағы: Ежелгі авторлар Аттилаға қандай баға береді?	5.1.1.3 ғұндардың қоныс ау тарихи картадан көрсету; 5.3.2.2 Қазақстан аумағы мемлекеттік бірлестіктердің қарым-қатынасын анықтау
4 бөлім Сарматтар	Сарматтардың қоғамдық құрылысы мен шаруашылық өмірі. Зерттеу сұрақтары: Сармат қоғамы несімен ерекшеленеді?	5.2.2.1 археологиялық сипаттау; 5.2.2.3 ежелгі тайпалардың ерекшеліктерін сипаттау; 5.3.1.1 картада тайпал орналасуын көрсету; 5.1.2.2 әлеуметтік топтарды түсіндіру
	Сарматтардың саяси тарихы. Зерттеу сұрағы: Сарматтар қандай мемлекеттермен өзара қарым-қатынаста болды?	5.3.2.1 Қазақстан аум көшпелілердің халықаралық анықтау
4 бөлім Ежелгі Қазақстан тарихына шолу	Ежелгі Қазақстан адамдарының антропологиялық тұрпаты. Зерттеу сұрағы: Ежелгі Қазақстан адамдарының антропологиялық тұрпаты қалай өзгерді?	5.1.1.2 Ежелгі Қазақста антропологиялық тұрпатын а
	Ежелгі Қытайға саяхат	5.4.1.1 ежелгі адамдардың сипаттау; 5.4.1.2 көшпелі мал ша егіншіліктің қалыптасуын тү 5.4.2.1 еңбек құралдары м сипаттау; 5.4.2.3 Ұлы Жібек жолын түсіндіру
Өлкетану	Өлкетану мұражайы және тарихи экспонаттар	5.2.2.7 тарихи мұра экспонаттардың рөлін сипатт

2) 6-сынып

2- кесте

Ұзақ мерзімді жоспардың бөлімі	Ұзақ мерзімді жоспар бөлімінің мазмұны	Оқыту мақсаттары
1-тоқсан		
1 бөлім VI - IX ғасырлардағы Қазақстан	Кіріспе сабақ. Зерттеу сұрағы: Орта ғасырлардағы Қазақстан тарихы нені оқытады?	Орта ғасырлардағы Қазақстан тарихына жалпы ш
	Қазақстан аумағындағы ерте ортағасырлық мемлекеттер.	6.3.1.1 оқиғалардың өзара арқылы Түрік қағанаты құр маңызын анықтау;

	Зерттеу сұрағы: VI-IX ғасырларда билік құрған қай қағандардың есімдері тарихта сақталды?	6.3.1.2 VI-IX ғасырлардағы даму ерекшеліктерін түсі ұқсастықтары мен ай анықтау; 6.3.2.2 ерте түрік қағанат саясатының негізгі бағыттары 6.2.1.3 тарихи оқиғалар м сабақтастығын сипаттау ү ұғымын қолдану
	Көне түркі жазуы. Зерттеу сұрағы: Білге қаған мен Күлтегіннің мемлекетті нығайтудағы саясаты бізге қандай деректерден белгілі?	6.3.1.2 VI-IX ғасырлардағы даму ерекшеліктерін түсі ұқсастықтары мен ай анықтау; 6.2.3.1 көне түркі жазуының м
	Атлах шайқасы. Зерттеу сұрағы: Неліктен Атлах шайқасын "халықтар шайқасы" деп атайды?	6.3.2.3 Атлах шайқасының талдау; 6.2.2.3 көшпелілердің әс жетістіктерін сипаттау
	Оғыз мемлекеті. Зерттеу сұрағы: Қазақстанның орта ғасырлар тарихында Оғыз мемлекетінің алатын орны қандай?	6.3.1.2 VI-IX ғасырлардағы даму ерекшеліктерін түсі ұқсастықтары мен ай анықтау
2-тоқсан		
2 бөлім Қазақстан VI-IX ғғ.	Қимақ қағанаты. Зерттеу сұрағы: Қимақтарда қалалық мәдениетінің дамуын қандай деректер дәлелдейді?	6.4.2.1 Ұлы Жібек жолының дамуына әсерін анықтау; 6.4.1.1 көшпелілер мен арасындағы өзара байланыстарды анықтау
	Түріктер туралы тарихи деректер. Зерттеу сұрағы: Қытай және араб деректері түркілер туралы қандай ақпарат береді?	6.2.2.3 көшпелілердің әс жетістіктерін сипаттау; 6.4.1.2 көшпелілердің шару ерекшеліктерін анықтау; 6.2.1.1 түркілердің ерекшеліктерін түсіндіру
	Түркі әлемі қалыптасуының басталуы. Зерттеу сұрағы: Түрік тілдес халықтардың миграциясы Еуразия тарихына қаншалықты әсерін тигізді?	6.3.2.1тарихи оқиғалардың е табу арқылы түркі тілд миграциясын түсіндіру; 6.1.1.1 түркі тілдес тайпалар олардың аумақтық орналасу
Өлкетану	Топонимдер – өткен заманның куәгерлері (жер-су атауларының тарихы).	6.2.2.6 жергілікті жер, қал атауларының шығу тарихын
3- тоқсан		
3 бөлім X ғасыр - XIII ғасырдың басындағы Қазақстан	X ғасыр - XIII ғасырдың басындағы Қазақстан аумағындағы саяси процестер. Зерттеу сұрағы: X ғасыр - XIII ғасырдың басында саяси карта қаншалықты өзгерді?	6.3.1.3 X ғасыр - XIII ғасы мемлекеттердің даму түсіндіріп, олардың ұқ айырмашылықтарын анықтау 6.3.1.7 ортағасырлық ыдырауының негізгі және ж анықтау

	Қарахан мемлекеті. Зерттеу сұрағы: Неліктен Қарахан мемлекеті ислам дінін мемлекеттік дін деп жариялады?	6.3.1.3 X ғасыр - XIII ғас мемлекеттердің даму түсіндіріп, олардың ұқ айырмашылықтарын анықтау 6.2.1.2 ислам дінінің қоғамды анықтау; 6.3.1.4 тарихи ұғымдарды қ мемлекетіндегі жер иелен түсіндіру
	Наймандар, керейіттер және жалайырлар. Зерттеу сұрағы: Наймандар, керейіттер мен жалайырлардың ортағасырларлық саяси сахнадағы рөлі қандай болды?	6.3.1.3 X ғасыр - XIII ғас мемлекеттердің даму түсіндіріп, олардың ұқ айырмашылықтарын анықтау
	Қыпшақ хандығы. Зерттеу сұрағы: Не себепті Еуразия даласы "Дешті Қыпшақ" деп аталды?	6.3.1.3 X ғасыр - XIII ғас мемлекеттердің даму түсіндіріп, олардың ұқ айырмашылықтарын анықтау 6.3.2.4 қыпшақтардың Еура орнын анықтау; 6.2.2.3 көшпелілердің әс жетістіктерін сипаттау; 6.2.1.3 тарихи оқиғалар м сабақтастығын сипаттауда "Ұ қолдану
4-тоқсан		
4 бөлім Қазақстан X-XIII ғасырлар ортасында	Ұлы Жібек Жолының Халықаралық қатынастарды дамытудағы рөлі Зерттеу сұрағы: Ұлы Жібек жолы халықаралық қатынастардың дамуына әсер етті ме?	6.4.2.2 Ұлы Жібек жолын қатынастардың дамуындағы
	Ортағасырлық Қазақстанның экономика лық және мәдени дамуына Ұлы Жібек жолының ықпалы. Зерттеу сұрағы: Ұлы Жібек жолы ортағасырлық Қазақстанның экономикалық және мәдени дамуына қалай әсер етті?	6.4.2.1 Ұлы Жібек жолының дамуына әсерін анықтау; 6.4.1.1 көшпелілер мен арасындағы өзара байланыстарын анықтау; 6.2.2.2 ортағасырлық ескерткіштерінің ерекшелікт
	Түріктердің материалдық және рухани мәдениеті. Зерттеу сұрағы: Әлем өркениетінің дамуына түрік мәдениеті қандай үлес қосты??	6.2.2.5 көшпелілердің қ жетістіктерін сипаттау; 6.2.2.2 ортағасырлық ескерткіштерінің ерекшелікт 6.2.3.2 Әл-Фарабидің ж ғалымдардың ортағасырл дамуына қосқан үлесін анық 6.2.2.4 түркі кезеңіндегі қо М. Қашғари, Ж. Баласағұн еңбектерінің тарихи құндыль 6.2.3.3 "Кодекс Куман халықаралық байланыстарда

Өлкетану	Мәдени-тарихи дәстүрді сақтаушылар: өлкенің ұлттық қолөнері	6.2.2.7 өлкенің дәстүрлі кө жандандыруға үлесін қо айқындау

3) 7-сынып

3-кесте

Ұзақ мерзімді жоспардың бөлімі	Ұзақ мерзімді жоспар бөлімінің мазмұны	Оқыту мақсаттары
1- тоқсан		
Бөлім 1 XIII - XV ғасырдың бірінші жартысындағы Қазақстан	Моңғол империясының құрылуы. Зерттеу сұрағы: Моңғолдар мемлекеттілік деңгейге қалай жетті?	7.2.2.3 көшпелілердің әс жетістіктерін сипаттау;; 7.3.1.6. картаны қолдану ғасырлардағы мемлекет процестерді түсіндіру
	Қазақстандағы моңғол шапқыншылығы. Зерттеу сұрағы: Неліктен Шыңғыс хан әскерлері Отырарды алты ай бойы ала алмады?	7.3.1.6. картаны қолд ғасырлардағы мемлекет процестерді түсіндіру; 7.3.1.5 Отырарды қорғаудағ ерлігін сипаттау
	Моңғол шапқыншылықтарының салдары. Зерттеу сұрағы: Орталық Азияға ең үлкен өзгерісті әкелген кімдер: қыпшақтар ма, әлде моңғолдар ма?	7.1.1.2 XIII-XV ғасырлардағ этноәлеуметтік құрылымын а 7.3.1.8 Қазақстан аумағындағ басқару жүйесінің ерекшелік
1 бөлім XVIII ғасырдағы қазақ хандығы	Қазақстан аумағында ұлыстардың құрылуы. Зерттеу сұрағы: Моңғол ұлыстарының құрылуы нәтижесінде саяси картада қандай өзгерістер болды?	7.3.1.6. картаны қолдану ғасырлардағы мемлекет процестерді түсіндіру; 7.1.1.2 XIII-XV ғасырлардағ этноәлеуметтік құрылымын а 7.3.1.7 ортағасырлық ыдырауының негізгі және ж анықтау
	Ақ Орда. Зерттеу сұрағы: Қазақ мемлекеттілігінің қалыптасуындағы Ақ Орданың рөлі қандай болды?	7.3.1.6 картаны қолд ғасырлардағы мемлекет үдерістерді түсіндіру; 7.1.1.2 XIII-XV ғасырлардағ этноәлеуметтік құрылымын а 7.3.2.5 тарихи оқиғалардың анықтап, Қазақстан аума ғасырларда құрылған мемле саясатын түсіндіру
2-тоқсан		
2 бөлім Қазақстан мәдениеті XIII-XV ғасырларда	XIII - XV ғасырлардағы Қазақстанның мәдениеті. Зерттеу сұрағы: XIII - XV ғасырлардағы өнер мен әдебиет ортағасырлық қоғамды қалай бейнелейді?	7.2.2.1 күй, аңыз, шежіре, эп тарихи дереккөзі ретіндег айқындау
	Ортағасырлық саяхатшылардың Қазақстан туралы мәліметтері. Зерттеу сұрағы: Ортағасырлық саяхатшылар Қазақстанды қалай сипаттады?	7.4.1.2 көшпелілердің шару ерекшеліктерін анықтау; 7.2.2.5 көшпелілердің кө жетістіктерін сипаттау

2 бөлім Қазақ халқының қалыптасуы	Қазақ халқының қалыптасу процесінің аяқталуы. Зерттеу сұрағы: Ұлы Дала мұрагері – қазақ халқы қалай қалыптасты?	7.1.1.3 ежелгі және ортағас оқиғалары арасында байлан қазақ халқы қалыптасуының анықтау; 7.1.1.4 "қазақ" этноним түсіндіру
2 бөлім Біртұтас қазақ мемлекетінің құрылуы	Қазақ хандығының құрылуы. Зерттеу сұрағы: Неліктен Қазақ хандығы Орталық Азиядағы алғашқы ұлттық мемлекет деп саналады?	7.3.1.9 Қазақ хандығы құр маңызын анықтау; 7.2.3.4 М.Х.Дулатидің еңбегінің маңыздылығын түс 7.3.1.10 қазақ хандары нығайтудағы рөлін анықтау;
Өлкетану	Бір ел – бір тағдыр (менің өлкемнің халықтары)	7.1.2.2 өлкедегі әр түрлі ұлт тарихын,салт-дәстүрін сипат
3-тоқсан		
3 бөлім XVIII ғасырдағы Қазақстан мәдениеті	Қасым хан тұсындағы Қазақ хандығының күшеюі. Зерттеу сұрағы: Не себепті Қадырғали Жалайыр: "Жәнібек ханның ұлдарының арасында аса белгілі болғаны Қасым хан еді..." деп жазды?	7.3.1.10 қазақ хандары нығайтудағы рөлін анықтау; 7.3.2.6 қазақ хандарының талдау
	Хақназар хан кезіндегі Қазақ хандығының сыртқы саясаты. Зерттеу сұрағы: Неліктен Хақназар хан билеген кезеңді Қазақ хандығының "қайта жаңғыруы" деп атайды?	7.3.1.10 қазақ хандары нығайтудағы рөлін анықтау; 7.3.2.6 қазақ хандарының талдау
3 бөлім Қазақ хандығының XVI - XVII ғасырлардағы дамуы	Тәуекел хан тұсындағы Қазақ хандығының оңтүстік шекараларының нығаюы. Зерттеу сұрағы: Тәуекел хан қазақ жерлерін біріктіру мақсатында қандай саясат ұстанды?	7.3.1.10 қазақ хандары нығайтудағы рөлін анықтау; 7.3.2.6 қазақ хандарының талдау
	Есім хан билігі кезіндегі Қазақ хандығы бірлігінің нығаюы. Зерттеу сұрағы: Есім хан Қазақ хандығының біртұтастығын қалай сақтап қалды?	7.3.1.10 қазақ хандары нығайтудағы рөлін анықтау; 7.3.2.6 қазақ хандарының талдау
	Жәңгір хан тұсындағы қазақ-жоңғар қарсылығы. Зерттеу сұрағы: Орбұлақ шайқасының әлемдік әскери өнер тарихындағы алатын орны қандай?	7.2.2.3 көшпелілердің жетістіктерін сипаттау; 7.3.2.7 Орбұлақ шайқ жасағының әскери өнерде ерлігін бағалау
	Тәуке хан тұсындағы қазақтардың қоғамдық-құқықтық жүйесі. Зерттеу сұрағы: Неліктен А. Левшин Тәуке ханды "Дала Ликургі" деп атады?	7.3.1.10 қазақ хандары нығайтудағы рөлін анықтау; 7.3.2.6 қазақ хандарының талдау
	Қазақ хандығының әлеуметтік құрылымы. Зерттеу сұрағы: Әлеуметтік топтар қазақ қоғамында қандай рөл атқарды?	7.1.2.1 Қазақ хандығын топтардың орнын анықтау; 7.3.1.1 қоғамдық-саяси өмі батыр, жыраулардың қызмет
4-тоқсан		

4 бөлім XVI - XVII ғасырлардағы экономика мен мәдениет	XVI-XVII ғасырлардағы қазақтардың рухани мәдениеті. Зерттеу сұрағы: XVI - XVII ғасырлардағы қазақтардың рухани мәдениетінде халық өмірі қалай көрініс табады?	7.2.2.1 2.2.1 күй, аңыз, жырлардың тарихи дереккөзі маңыздылығын айқындау
	XVI - XVII ғасырлардағы қазақтардың материалдық мәдениеті. Зерттеу сұрағы: Неліктен киіз үй көшпелілердің материалдық мәдениетінің ең жоғарғы үлгісі деп саналады?	7.2.2.5 көшпелілердің қол жетістіктерін сипаттау;
Өлкетану	Қазақтың дәстүрлі шаруашылығы Зерттеу сұрағы: көшпенділердің дәстүрлі шаруашылығының ерекшеліктері қандай?	7.4.1.2 көшпенділердің шар ерекшеліктерін анықтау
	Туған өлке тарихының қазіргі кездегі куәгерлері	7.3.1.12 3.1.12 туған өлке т кездегі куәгерлерінің ерлік сипаттау

4) 8 сынып

4-кесте

Ұзақ мерзімді жоспардың бөлімі	Ұзақ мерзімді жоспар бөлімінің мазмұны	Оқыту мақсаттары
1-тоқсан		
1 бөлім Қазақ-жоңғар соғыстары	Жоңғар басқыншылығына қарсы Отан соғысының басталуы. Зерттеу сұрағы: Не себепті "Елім-ай" бүкілхалықтық әнге айналды?	8.1.1.1 жоңғар шапқынш демографиялық өзгері миграциялық процестерді түс 8.2.2.1 халық ауыз әдебиеті туындыларының тарихи құндылығын бағалау; 8.3.1.2 Қазақ хандығының іш талдау; 8.4.1.1 жоңғар шапқынш халқының шаруашылы зардаптарын анықтау
	Біртұтас халық жасағының ұйымдастырылуы. Зерттеу сұрағы: Неліктен Ордабасы ел бірлігінің нышаны болды?	8.3.1.2 Қазақ хандығының іш талдау; 8.3.1.1 Қарақұм жә құрылтайларының халы басқыншылығына қарсы рөліне баға беру
	Қазақ-жоңғар шайқастары. Зерттеу сұрағы: Неліктен Аңырақай шайқасы қазақ-жоңғар соғысындағы түбегейлі бетбұрыс деп саналады?	8.3.2.1 Жоңғар шапқынш күресте танылған хандар рөлін түсіндіру
1 бөлім XVIII ғасырдағы Қазақ хандығы	XVIII ғасырдың басына дейінгі қазақ-орыс қарым-қатынастарының тарихы. Зерттеу сұрағы: Неліктен Ресей Қазақстанды Азияға шығудың "кілті мен қақпасы" деп санады?	8.3.1.2 Қазақ хандығының іш талдау; 8.3.2.2 Қазақ хандығының сы нәтижелерін анықтау
	Қазақ хандығының Ресей империясына қосылуының басталауы.	8.3.1.2 Қазақ хандығының іш талдау;

	Зерттеу сұрағы: Әбілқайыр ханның Анна Иоанновна патшайымға жазған хатының себептері мен салдары қандай болды?	8.3.2.2 Қазақ хандығының сы нәтижелерін анықтау
	Абылай ханның ішкі және сыртқы саясаты. Зерттеу сұрағы:Дербес Қазақ мемлекетін сақтап қалудағы Абылай ханның рөлі қандай?	8.3.1.2 Қазақ хандығының іш талдау; 8.3.2.3 Абылай ханның іш саясатын бағалау
Өлкетану	Өлкенің туристік маршруттары	8.2.3.5 туристік маршруттард ұсыну
II-тоқсан		
2 бөлім XVIII ғасырдағы Қазақстанның мәдениеті	XVIII ғасырдағы халық ауыз әдебиеті. Зерттеу сұрағы: XVIII ғасырда ақын-жыраулар шығармаларында тарихи оқиғалар қалай көрініс тапты?	8.2.2.1 халық ауыз әдебиеті туындыларының тарихи құндылығын бағалау; 8.2.1.1 салт-дәстүрлер мен құндылықтары мен маңызды
	XVIII ғасырдағы қазақтардың материалдық мәдениеті. Зерттеу сұрағы: Қазақтың ұлттық қолданбалы өнерінің бірегейлігі неде?	8.2.2.4 қолданбалы өнерд бағалау
2 бөлім Отарлау және ұлт-азаттық күрес	XVIII ғасырдағы Қазақстандағы казак-әскери отаршылдығы. Зерттеу сұрағы: Қазақстанды отарлауды Ресей империясы қалай жүзеге асырды?	8.3.1.3 Ресей империяс саясатының себеп-салдарын
	Сырым Датұлы бастаған ұлт-азаттық қозғалыс. Зерттеу сұрағы: Сырым Датұлы Кіші жүз қазақтарының қандай құқықтарын қорғауды көздеді?	8.3.1.5 халықтың отаршылд азаттық күресінің себеп-салд 8.3.1.6 ұлт-азаттық көтерілі рөліне баға беру
	1822-1824 жылдардағы патша реформалары. Зерттеу сұрағы: Неліктен XX ғасырдың 20-шы жылдарында Қазақстанда әкімшілік реформалар жүргізілді?	8.3.1.4 Патша үкіметі нәтижесіндегі әкімшілік-аум түсіндіру; 8.1.2.1 дәстүрлі қазақ өзгерістерді өткен тари салыстыру арқылы анықтау
	1836-1838 жылдардағы Бөкей Ордасындағы қазақтардың көтерілісі. Зерттеу сұрағы: Исатай Тайманұлы мен Махамбет Өтемісұлын қандай ортақ идея біріктірді?	8.3.1.5 қазақ халықының ота ұлт-азаттық күресінің себеп- 8.3.1.6 ұлт-азаттық көтерілі рөліне баға беру
	Кенесары Қасымұлы бастаған ұлт-азаттық қозғалыс. Зерттеу сұрағы: Кенесары хан бастаған ұлт-азаттық күрес неліктен жалпы ұлттық сипатқа ие болды?	8.3.1.5 халықтың отаршылд азаттық күресінің себеп-салд 8.3.1.6 ұлт-азаттық көтерілі рөліне баға беру
Өлкетану	"Атымтай жомарттары"	8.4.1.3 өлкені дамытуға қ тұлғалардың қызметіне баға
3-тоқсан		

3 бөлім Отарлау және ұлт-азаттық күрес	XIX ғасырдың 40-60 жылдарындағы қазақтардың ортаазиялық хандықтармен қарым-қатынастары. Зерттеу сұрағы: Неліктен Орта Азия хандықтарының Қазақстанның оңтүстік аймақтарына экспансиясы күшейді?	8.3.1.5 халықтың отаршыл азаттық күресінің себеп-салд 8.3.1.6 ұлт-азаттық көтерілі рөліне баға беру
	Қазақстанның Ресей империясына қосылуының аяқталуы. Қазақстанның оңтүстік аймақтарының Ресей империясына қосылуының ерекшеліктері қандай?	8.3.1.2 Қазақ хандығының іш талдау; 8.3.2.2 Қазақ хандығының сы нәтижелерін анықтау
3 бөлім Қазақстан Ресей империясы ның құрамында	XIX ғасырдың екінші жартысындағы Қазақстандағы әкімшілік-аумақтық реформалар. Зерттеу сұрағы: Патша өкіметі тарапынан "бөліп ал да, билей бер" ұстанымы қалай жүзеге асты?	8.3.1.3 Ресей империяс саясатының себеп-салдарын 8.3.1.4 Патша үкімет нәтижесіндегі әкімшілік-аум түсіндіру; 8.1.2.1 дәстүрлі қазақ қоғамы өткен тарихи кезеңдермен с анықтау
	Қазақтардың 1860-1870 жылдардағы азаттық күресі. Зерттеу сұрағы: XIX ғасырдың 60-70 жылдарындағы ұлт-азаттық көтерілістердегі халық талаптарының сабақтастығы неден көрінді?	8.3.1.5 қазақ халқының ота ұлт-азаттық күресінің себеп-
	Қазақстандағы жаппай отаршылдық қоныс аудару саясаты. Зерттеу сұрағы: Патша өкіметінің қоныстандыру саясаты қазақ қоғамының өмірін қалай өзгертті?	8.4.1.2 отарлау саясатын дәстүрлі шаруашылығына талдау; 8.1.1.2 Ресей империясын саясатының себептері мен са 8.1.2.1 дәстүрлі қазақ өзгерістерді өткен тари салыстыру арқылы анықтау
3 бөлім Қазақстан Ресей империясы ның құрамында	Қазақстанда капиталистік қатынастардың дамуы. Зерттеу сұрағы: Қазақстанның өнеркәсіптік дамуы қалай басталды?	8.4.2.1 капиталистік қаты Қазақстанның экономика анықтау
	Қазақстанда капиталистік қатынастардың дамуы. Зерттеу сұрағы: Қазақстанның өнеркәсіптік дамуы қалай басталды?	8.4.2.1 капиталистік қаты Қазақстанның экономика анықтау
	XIX ғасырдың екінші жартысындағы қазақ қоғамы. Зерттеу сұрағы: “Зар заман” өкілдерінің қоғамдық-саяси көзқарастары қандай факторлардың әсерінен қалыптасты?	8.2.1.2 ұлттық құндылықта саясаттың кері әсерін талдау; 8.1.2.2 қазақ зиялыларының маңыздылығын түсіндіру
Өлкетану	Туған өлкенің шежіресі	8.4.1.4 өлке дамуының ма анықтау; 8.2.2.5 өлкенің тарихи оқиғал

		құру
4- тоқсан		
4 бөлім XIX ғасыр -XX ғасырдың басындағы Қазақстанның мәдениеті	XIX ғасырдағы мәдениеттің дамуы. Зерттеу сұрағы: Неге XIX ғасыр қазақ халқының дәстүрлі музыка өнерінің гүлденген дәуірі деп саналады?	8.2.1.1 салт-дәстүрлер мен құндылықтары мен маңызды 8.2.2.1 халық ауыз әдебиеті туындыларының тарихи құндылығын бағалау; 8.2.2.3 ұлттық музыкалы қолдану ерекшеліктерін сипа
	XIX ғасырдағы білім беру мен ағарту ісі. Зерттеу сұрағы: XIX ғасырда Қазақстанда оқу-ағартушылық мекемелер қандай түрде дамыды?	8.2.3.2 XIX ғасырдың екін білім беру мен ағарт ерекшеліктерін түсіндіру
	Шоқан Уәлиханов – алғашқы қазақ ғалымы. Зерттеу сұрағы: Неге С. Мұқанов Шоқан Уәлихановқа арналған шығармасын "Аққан жұлдыз" деп атады?	8.2.3.1 Шоқан Уәлихан зерттеулерінің тарихи құнды
	Ы. Алтынсарин – жаңашыл -педагог. Зерттеу сұрағы: Ыбырай Алтынсариннің халық ағарту саласындағы жаңашылдығы неден байқалады?	8.2.3.3 Ыбырай Алтын саласына қосқан үлесін бағал
	Абай Құнанбаев – ұлы ойшыл. Зерттеу сұрағы: Неліктен Абай Құнанбайұлын "Хәкім Абай" деп атады?	8.2.2.2 Абай Құнанбаевтың а қайраткері ретіндегі қызметі
	XIX ғасырдың соңы – XX ғасырдың басындағы Қазақтардың ауызша тарихи дәстүрлерінің дамуы. Зерттеу сұрағы: Ш. Құдайбердіұлы, М. Көпейұлы, Қ. Халид еңбектерінің тарихи құндылығы неде?	8.2.3.4 Шәкәрім Құдайбе Жүсіп Көпейұлы, Қ.Халид дерек ретіндегі маңызын айқ
Өлкетану	Мектебімнің тарихы	8.2.2.6 түрлі дереккөзде мектебінің тарихын анықтау

5) 9 сынып

5-кесте

Ұзақ мерзімді жоспардың бөлімі	Ұзақ мерзімді жоспар бөлімінің мазмұны	Оқыту мақсаттары
1- тоқсан		
1 бөлім XX ғасырдың басындағы Қазақстан	Қазақстанның XX ғасырдың басындағы әлеуметтік-экономикалық жағдайы. Зерттеу сұрағы: Не себепті А. Байтұрсынов: "Қазақ ұлтының өмір сүруінің өзі проблемаға айналды", - деп санады?	9.3.1.2 XX ғасыр басында қоғамдық-саяси процестерге 9.3.1.1 қазақ зиялыл империясының Мемлекетт қызметіне баға беру;
	Қазақстандағы 1916 жылғы ұлт-азаттық қозғалыс. Зерттеу сұрағы: 1916 жылғы ұлт-азаттық көтеріліс неліктен бүкілхалықтық сипат алды?	9.3.1.2 XX ғасырдың басында қоғамдық-саяси процестерге 9.3.1.3 1916 жылғы ұлт-аза тарихи маңызын анықтау рөліне баға беру

	1917 жылғы ақпан буржуазиялық-демократиялық революциясы және оның Қазақстанға әсері. Зерттеу сұрағы: Қазақстанда 1917 жылы саяси белсенділіктің артуы қандай оқиғалардан көрініс тапты?	9.3.1.2 XX ғасыр басында қоғамдық-саяси процестерге
	"Алаш" қозғалысы және қазақ ұлттық идеясы. Зерттеу сұрағы: Неліктен "Алаш" партиясы халық қолдауына ие болды?	9.1.2.1 қазақ зиялыларының мен қызметін талдау; 9.3.1.4 "Алаш" партия мемлекеттілікті жаңғырту талдау; 9.2.3.1 ұлттық баспасөздің сананы оятудағы рөліне баға
	XX ғасырдың басындағы қазақ зиялыларының көрнекті өкілдері. Зерттеу сұрағы: Қазақ зиялылары ұлттық мүдделерді қалайша қорғады?	9.1.2.1 қазақ зиялыларының мен қызметін талдау; 9.2.2.1 қазақ зиялыларының мұрасын талдау және қоғамд әсеріне баға беру; 9.3.1.5 Әлихан Бөкей көшбасшылық қызметіне ба
2- тоқсан		
2 бөлім Қазақстанда кеңестік биліктің орнығуы	Қазақстан азаматтық қарсыластық жылдарында (1917-1920 жылдар). Зерттеу сұрағы: Қазан революциясының ұрандары халық арасында қандай үміт тудырды?	9.3.1.2 XX ғасырдың басында қоғамдық-саяси процестерге
	Қазақстандағы ұлттық автономиялар. Зерттеу сұрағы: Алаш Орда үкіметі мен Түркістан (Қоқан) автономиясының идеялары неліктен жүзеге аспады?	9.3.1.6 Қазақстанда құ автономиялардың маңыздыл 9.1.2.1 қазақ зиялыларының мен қызметін талдау
	Қырғыз (Қазақ) АКСР-нің құрылуы. Зерттеу сұрағы: Қазақ Автономиялық Кеңестік Республикасы құрылуының тарихи маңызы неде?	9.3.1.6 Қазақстанда құ автономиялардың маңыздыл 9.1.2.1 қазақ зиялыларының мен қызметін талдау
	Әскери коммунизм саясатынан Жаңа экономикалық саясатқа көшу. Зерттеу сұрағы: Қазақстан үшін жаңа экономикалық саясаттың артықшылықтары қандай болды?	9.3.1.7 XX ғасырдың 20 әміршіл-әкімшіл жүйе зардаптарын талдау; 9.4.1.1 деректер мен дәйе арқылы жаңа экономик нәтижесінде орын алған өзге
3-тоқсан		
3 бөлім Қазақстан тоталитарлық жүйе кезеңінде	Қазақстандағы 1920-1930 жылдардағы индустрияландыру. Зерттеу сұрағы: Қазақстандағы индустрияландыру саясатының қарама-қайшылығы неде?	9.4.2.1 Қазақстандағы индус жетістіктері мен кемшіліктер
	Қазақстандағы ұжымдастыру. Зерттеу сұрағы: Неліктен ұжымдастыру саясаты "ұлы нәубетке" әкеліп соқтырды?	9.4.1.2 күштеп ұжымдастыру шаруашылығына тигізген зар

		9.1.1.1 демографиялық өзгер мен салдарын анықтау; 9.3.1.7 XX ғасырдың 20-3 әміршіл-әкімшіл жүйе зардаптарын талдау
	1920-1930 жылдардағы саяси репрессиялар. Зерттеу сұрағы: Сталиндік режим не себепті зиялыларға "халық жауы" деген айып тақты?	9.3.1.7 XX ғасырдың 20 әміршіл-әкімшіл жүйе зардаптарын талдау; 9.1.2.1 қазақ зиялыларының мен қызметін талдау
3 бөлім Кеңестік Қазақстанның мәдениеті: білім мен ғылым	Ахмет Байтұрсынов – "ұлт ұстазы". Зерттеу сұрағы: Ахмет Байтұрсыновтың ғылыми мұрасы қандай?	9.2.2.2 Ахмет Байтұрсын білімінің негізін салушы, ретінде бағалау
	XX ғ. 20-30 жылдарындағы білім беру жүйесі мен ғылым. Зерттеу сұрағы: Білім мен ғылым саласының қандай жетістіктері мен кемшіліктері болды?	9.2.3.2 кеңес дәуіріндегі қаза анықтау; 9.2.3.3 XX ғасырдың бірін білім мен ғылым саласын талдау
	Қ.Сатбаев – жан-жақты ғалым. Зерттеу сұрағы: Қаныш Сәтбаевтың феномені неде?	9.2.3.4 Қаныш Сәтбае өнеркәсібі мен ғылымын да баға беру
4- тоқсан		
4 бөлім Кеңестік Қазақстанның мәдениеті: әдебиет пен өнер	XX ғасырдың 20-30 жылдарындағы қазақ әдебиетінің дамуы. Зерттеу сұрағы: Қазақ әдебиетінде социалистік реализм қалай көрініс тапты?	9.2.2.1 қазақ зиялыларының мұрасын талдау және қоғамд әсеріне баға беру
	XX ғасырдың 20-30 жылдарындағы қазақ өнерінің дамуы. Зерттеу сұрағы: Қазақ өнерінің жаңа белеске көтерілуі неден байқалды?	9.2.2.4 Әміре Қашаубаев Мұңайтпасұлының қазақ танытудағы рөліне баға беру 9.2.2.1 қазақ зиялыларының мұрасын талдау және қоғамд әсеріне баға беру; 9.2.2.3 өнер мен әдебиет анықтау
4 бөлім Қазақстан Ұлы Отан соғысы жылдарында	Қазақстандықтардың Ұлы Отан соғысы шайқастарына қатысуы. Зерттеу сұрағы: Қандай қазақстандық Ұлы Отан соғысының батырлары халық есінде сақталды?	9.3.2.1 қазақстандықта дүниежүзілік соғысының үлесін бағалау; 9.3.2.2 Бауыржан Момышұ тұлғалық қасиетін айқындау
	Қазақстан – майдан арсеналы. Зерттеу сұрағы: "Бәрі майдан үшін, бәрі Жеңіс үшін!" ұраны қалай жүзеге асты?	9.4.2.2 Қазақстан эконом жағдайларына бейімделгенді 9.1.2.2 соғыс жылдарын әлеуметтік жағдайын анықта
	Ұлы Отан соғысы жылдарындағы Қазақ КСР мәдениеті. Зерттеу сұрағы: Соғыс жылдарындағы Қазақстанның мәдени жетістіктері қандай болды?	9.2.2.5 соғыс жылдарын әдебиеттің халық рухын кө бағалау

	Қазақстанға КСРО халықтарының депортациясы. Зерттеу сұрағы: Қазақстан қалайша депортацияланған халықтардың өлкесіне айналды?	9.1.1.1 демографиялық өзгер мен салдарын анықтау

6) 10-сынып

6-кесте

Ұзақ мерзімді жоспардың бөлімі	Ұзақ мерзімді жоспар бөлімінің мазмұны	Оқыту мақсаттары
1-тоқсан		
1 бөлім Қазақстан соғыстан кейінгі жылдарда (1946-1953 жылдар)	Соғыстан кейінгі Қазақ КСР-нің әлеуметтік-экономикалық дамуы. Зерттеу сұрағы: Соғыстан кейін қазақстандықтардың өмірі қалай өзгерді?	10.1.1.1 демографиялық өз салдарлық байланысын талд қорытынды жасау; 10.4.1.1 Кеңес үкіметі шаруашылығында орын алға беру; 10.4.2.1 өнеркәсіптің а қорытынды жасау
	Қазақстандағы әскери-өнеркәсіп кешені. Зерттеу сұрағы: Неліктен Қазақстан ядролық сынақтар алаңына айналды?	10.3.1.1 қоғамдық-саяси өмір түсіндіру және өзіндік интер 10.3.2.1 XX ғасырдың екі әскери-өнеркәсіп кешенде тигізген зардаптарын талдау
	Сталиндік идеологияның Қазақстандағы қоғамдық-саяси өмірге әсері. Зерттеу сұрағы: Неліктен тарихшы Ермұхан Бекмаханов 25 жылға бас бостандығынан айырылды?	10.2.3.1 Ермұхан Бекмаха тарихы ғылымына қосқан үл 10.3.1.1 қоғамдық-саяси өмір түсіндіру және өзіндік интер
1 бөлім Қазақстан "Хрущев жылымық" кезеңінде (1954-1964 жылдар)	"Хрущев жылымығы" кезеңіндегі Қазақстанның қоғамдық-саяси дамуы. Зерттеу сұрағы: "Хрущев жылымық кезеңі" қоғамға қандай өзгеріс әкелді?	10.3.1.1 қоғамдық-саяси өмір түсіндіру және өзіндік интер
	Тың игеру жылдарындағы Қазақстан. Зерттеу сұрағы: Тың және тыңайған жерлерді игеру саясаты Қазақстанға қалай әсер етті?	10.1.1.1 демографиялық өз салдарлық байланысын талд қорытынды жасау; 10.4.1.1 Кеңес үкіметі шаруашылығында орын алға беру
	Қазақ КСР экономикасы- ның шикізатқа бағытталуы. Зерттеу сұрағы: Қазақстанның табиғи ресурстарын игеруде ұлттық мүдде қаншалықты ескерілді?	10.3.2.1 XX ғасырдың екі әскери-өнеркәсіп кешенде тигізген зардаптарын талдау; 10.3.1.1 қоғамдық-саяси өмір түсіндіру және өзіндік интер
	2-тоқсан	
2 бөлім Қазақстан "тоқырау" кезеңінде (1965-1985 жылдар)	1965-1985 жылдардағы Қазақстанның әлеуметтік-экономикалық дамуы. Зерттеу сұрағы: Не себепті 1965-1985 жылдар "тоқырау" кезеңі деп аталды?	10.4.2.1 өнеркәсіптің а қорытынды жасау;

		10.4.1.1 Кеңес үкіметі шаруашылығында орын алға беру
	XX ғ. 60-80 жылдарындағы Қазақстанның қоғамдық-саяси дамуындағы қарама-қайшылықтар. Зерттеу сұрағы: XX ғасырдың. екінші жартысында ұлттық мүдделерді қорғау қалай жүзеге асырылды?	10.3.1.1 қоғамдық-саяси өмір түсіндіру және өзіндік интер 10.3.1.4 әміршіл-әкімшіл сая наразылықтарын салыстыры 10.3.1.2 қоғамдық-саяси қайр мүддені қорғаудағы рөліне б
	"Тоқырау" жылдарындағы демографиялық процестер. Зерттеу сұрағы: Қазақстандағы урбандалу процесіне қандай фактор лар әсер етті?	10.1.1.1 демографиялық өз салдарлық байланысын талд қорытынды жасау; 10.1.1.2 өткен тари сабақтастықты орнату арқы демографиялық процестерге
2 бөлім Кеңестік Қазақстанның мәдениеті (1946-1985 жылдар)	XX ғасырдың екінші жартысындағы білім беру жүйесінің дамуы. Зерттеу сұрағы: Кеңестік білім беру саласындағы реформалар қандай мақсат көздеді?	10.2.3.2 білім мен ғы мемлекеттік саясатқа баға бе
	XX ғасырдың 40-80 жылдарындағы қазақстандық ғалымдардың ғылымды дамытудағы жетістіктері. Зерттеу сұрағы: XX ғасырдың екінші жартысында ғылымның қай салалары көбірек дамыды?	10.2.3.2 білім мен ғы мемлекеттік саясатқа баға бе
	XX ғасырдың 40-80 жылдарындағы әдебиет пен өнердің дамуы. Зерттеу сұрағы: Кеңестік идеология қазақ мәдениетінің дамуына қалай әсер етті?	10.2.2.1 кеңестік әдеб туындыларында қоғамдық ө талдау; 10.2.2.2 Мұхтар Әуезов шы әдебиетіндегі орнын бағалау
3-тоқсан		
3 бөлім Қазақстан қайта құру кезеңінде (1986-1991 жылдар)	Қазақстан "Қайта құрудың" бастапқы кезеңінде. Зерттеу сұрағы: КСРО-ның ыдырауы: заңдылық па әлде кездейсоқтық па?	10.3.1.1 қоғамдық-саяси өмір түсіндіру және өзіндік интер 10.4.1.2 Кеңес үкіметі кез әлеуметтік-экономикалық талдау
	Қазақстандағы 1986 жылғы Желтоқсан оқиғалары. Зерттеу сұрағы: Қазақстандағы 1986 жылғы Желтоқсан оқиғаларының сипаты қандай болды?	10.3.1.5 1986 жылғы Желт тарихи маңыздылығына баға 10.3.1.4 әміршіл-әкімшіл сая наразылықтарын салыстыры
	"Қайта құру" жылдарындағы Қазақстандағы демократиялық процестер. Зерттеу сұрағы: Демократиялық процестер қоғамдық сананы қалай өзгертті?	10.3.1.1 қоғамдық-саяси өмір түсіндіру және өзіндік интер
3 бөлім	Қазақстан Республикасы тәуелсіздігінің жариялануы.	10.3.1.6 Қазақстанның тәуе алғашқы қадамдарын анықта

Қазақстан мемлекеттілігінің қайта жаңғыруы (1991 – 1996 жылдар)	Зерттеу сұрағы: "Қазақстан Республикасының тәуелсіздік туралы" Конституциялық Заңының тарихи маңызы қандай?	10.3.1.7 өткен оқиғаларм орнатып, Қазақстан жариялануының тарихи маң
	Н.Ә. Назарбаев - Қазақстан Республикасының Тұңғыш Президенті. Зерттеу сұрағы: Саяси көшбасшының мемлекет тарихының бетбұрысты кезеңдеріндегі рөлі қандай болды?	10.3.1.10 Тәуелсіз қалыптасуындағы Елбасы рөліне баға беру
	Тәуелсіздіктің алғашқы жылдарындағы мемлекеттілікті қалыптастырудағы іс-шаралар. Зерттеу сұрағы: 1995 жылғы жаңа Конституцияны қабылдаудың тарихи маңызы неде?	10.3.1.8 Тәуелсіз Қазақстанн дамуын талдау; 10.3.1.6 Қазақстанның тәуе алғашқы қадамдарын анықта 10.3.1.3 Қазақстан Конституциясын мемлекетті кепілі ретінде бағалау
	Қазақстан – халықаралық құқық субеъектісі. Зерттеу сұрағы: Қазақстанның әлемдік қауымдастыққа кірігуі қалай жүзеге асты?	10.3.2.2 Қазақстан халықаралық аренада танылу 10.3.2.3 Қазақстанның халықаралық ұйымдарыме талдау
	Тәуелсіздіктің алғашқы жылдарындағы Қазақстанның экономикалық дамуы. Зерттеу сұрағы: Неліктен нарықтық экономикаға көшу барысында қиыншылықтар орын алды?	10.4.1.3 Қазақстан жекешелендіру процесін ықпалын талдау; 10.4.2.2 нарықтық эконом қатынастарға әсерін талдау; 10.4.2.3 Қазақстанның әл кірігуін талдау
	Тәуелсіздіктің алғашқы жылдарындағы әлеуметтік-демографиялық процестер. Зерттеу сұрағы :Қазақстандағы әлеуметтік-демографиялық процестердің ерекшеліктері неде?	10.1.1.3 Қазақстанның даму демографиялық саясаттың ба 10.1.1.2 өткен тарих сабақтастықты орнату арқы демографиялық процестерге 10.1.2.1 қазіргі кездегі Қа әлеуметтік жағдайын статис негізінде талдау; 10.3.2.4 қазақ диаспора Отанымен байланысының айқындау
4-тоқсан		
4 бөлім Қазақстан Республикасының дамуы (1997 жылдан бастап бүгінгі күнге дейін)	Қазақстан - 2030" Стратегиясы – мемлекет дамуындағы жаңа кезең. Зерттеу сұрағы: "Қазақстан - 2030" Стратегиясын қабылдау қажеттілігі неден туындады?	10.3.1.9 ұзақ мерзім стратегияларды талдау; 10.1.1.3 Қазақстанның даму демографиялық саясаттың ба
	Қазақстанның 1997 жылдан бастап экономикалық дамуы. Зерттеу сұрағы: Қазақстан Республикасының XXI ғасырдағы экономикалық дамуының негізгі бағыттары қандай?	10.4.2.2 нарықтық эконом қатынастарға әсерін талдау; 10.4.1.4 аграрлық секторды бағыттарын талдау;

		10.4.2.4 сыртқы сауданың з зерттеу
	Қазақстанның 1997 жылдан бастап әлеуметтік дамуы. Зерттеу сұрағы: Қазақстан халқының әлеуметтік жағдайы қалай өзгерді?	10.3.2.3 Қазақстанның халықаралық ұйымдарыме талдау; 10.3.2.2 Қазақстан халықаралық аренада танылу
	Астана – Тәуелсіз Қазақстанның астанасы. Зерттеу сұрағы: Астананы көшіру неліктен ұтымды стратегиялық шешім болып табылды?	10.3.1.11 Астананы жа өркендеуінің нышаны ретінд
	"Қазақстан – 2050" стратегиялары. Зерттеу сұрағы: "Қазақстан – 2050" Стратегиясы қандай жаңа саяси бағытты белгіледі?	10.3.1.9 ұзақ мерзім стратегияларды талдау
	Қазіргі кездегі Қазақстанның дамуындағы басым бағыттары. Зерттеу сұрағы: "5 институтционалды реформаларды жүзеге асырудағы 100 нақты қадам" ұлт жоспары неліктен қабылданды?	10.3.1.9 ұзақ мерзім стратегияларды талдау
4 бөлім Қазіргі заманғы Қазақстан мәдениеті (1991 жылдан бүгінгі күнге дейін)	Тәуелсіздік жылдарындағы білім мен ғылымның дамуы. Зерттеу сұрағы: Жаһандану жағдайындағы қазақстандық білім мен ғылымның даму тенденциялары қандай?	10.2.3.2 білім мен ғы мемлекеттік саясатқа баға бе
	Тәуелсіз Қазақстан мәдениетінің дамуы. Зерттеу сұрағы: Жаһандану дәуіріндегі ұлттық мәдениетті дамыту мен сақтау жолдары қандай?	9.2.2.3 қазіргі кездегі өнер м тенденцияларын айқындау; 9.2.2.4 ұлттық құндылық бағытталған мемлекеттік қажеттілігін негіздеу ("Болашаққа бағдар:рухани ж " бағдарламасы)
	Діннің қазіргі Қазақстан қоғамындағы рөлі. Зерттеу сұрағы: Қазақстан қоғамында зайырлы мемлекет және діни сенім бостандығы ұстанымдары қалай үйлесім табуда?	10.2.1.1 дәстүрлі және ағымдар мен ұйымдардың іс- 10.2.1.2 Қазақстан халқы дінаралық, этносаралық қ тұрақтылықты нығайтудағы
	"Мәңгілік Ел" ұлттық идеясы. Зерттеу сұрағы: "Мәңгілік Ел": идеясының біріктірушілік рөлі неде?	10.2.1.3 "Мәңгілік Ел" Жалпы маңыздылығын бағалау; 10.2.1.2 Қазақстан халқы дінаралық, этносаралық қ тұрақтылықты нығайтудағы

Қазақстан Республика
Білім және ғылым ми
2022 жылғы 1 сәуір
№ 123 бұйрығын
39-қосымша
Қазақстан Республикас
және ғылым Минист
2013 жылғы 3 сәуір

№ 115 бұйрығын
676-қосымша

Тірек-қимыл аппараты бұзылған білім алушыларға арналған негізгі орта білім беру деңгейінің 5-10 сыныптарының "Дүниежүзі тарихы" пәнінен жаңартылған мазмұндағы үлгілік оқу бағдарламасы

1-тарау. Жалпы ереже

1. Тірек- қимыл аппараты бұзылған білім алушыларға арналған негізгі орта білім беру деңгейінің 5-10 сыныптары үшін "Дүниежүзі тарихы" пәнінен жаңартылған мазмұндағы үлгілік оқу бағдарламасы (бұдан әрі – Бағдарлама) Қазақстан Республикасының "Білім туралы" Заңына сәйкес әзірленген.

2. Дүниежүзі тарихын оқытудың мақсаты - оқушылардың бойында ежелгі заманнан қазіргі заманға дейінгі тарихи білімнің, кеңістік - бейнелі және шығармашылық ойлаудың, себеп-салдар құбылыстарының негіздерін қалыптастыру, рухани-адамгершілік мәдениетті дамыту.

3. Бағдарламаның міндеттері:

1) ежелгі дәуірден бүгінгі күнге дейінгі дүниежүзі тарихының негізгі кезеңдері мен мазмұны туралы түсінік қалыптастыру;

2) қоғамның экономикалық, әлеуметтік-саяси дамуы және басқару түрлері мен құрылысы, діндердің ерекшеліктері туралы түсінікті қалыптастыру;

3) саяси, әлеуметтік-экономикалық және мәдени процестерді бағалау үшін тарихи білімді пайдалану дағдыларын дамыту;

4) Уақыт пен кеңістікте бағдарлай алу, карта мен хронология мен жұмыс істеу дағдыларын қалыптастыру;

5) патриотизмді, азаматтық ұстанымды қалыптастыру, өз пікірін талқылау және қорғай білу;

4. Түзету-дамыту міндеттері:

1) білім алушылардың танымдық қызметін дамыту;

2) ойлау процестерін дамыту: талдау, синтездеу, салыстыру, қорыту;

3) қойылған мақсатқа қол жеткізе білу, ең бастысы, ұқсастық пен айырмашылықты табу, жалпылау, белгілерге сәйкес топтастыру, бір қызмет түрінен екіншісіне ауысу ;

4) тарихи тұлғалар үлгісінде өзін-өзі бағалауды қалыптастыру;

5) оқушыларға әлеуметтік бейімделу бойынша жұмыс жасату

6) қарым-қатынас құралы ретінде сөйлеуді қалыптастыру: ауызша және жазбаша сөйлеу дағдыларын меңгеру, грамматикалық құрылысты, тұжырымдардың, ұғымдардың дұрыстығы мен түсінігін жетілдіру, белсенді сөздікті кеңейту;

2-тарау. Оқу процесін ұйымдастырудың педагогикалық тәсілдері

5. Бағдарламада әлеуметтік бейімделу, түзету-өтеу, коммуникативті, белсенділік, сараланған және жеке, пәндік-практикалық, жеке, құндылыққа бағытталған тәсілдер қолданылды.

6. Құндылыққа бағдарланған тәсіл оқушылардың өмір салтын, мінез-құлық стилін, әдеттерін қалыптастыратын құндылықтарды бағдарлау қабілетін дамытуға ықпал етеді. Дүниежүзі тарихын оқыту жалпы адамзаттық құндылықтарға, мәдениет пен табиғатқа құрметпен қарауға тәрбиелеуге құрал ретінде қызмет етіп, толеранттықты, патриотизмді азаматтық ұстанымды қалыптастырады.

7. Коммуникативті тәсіл тіл арқылы , бір-бірімен қарым-қатынас, фразалар мен ұғымдарды қолдану және тұжырымдау арқылы, қол жетімділік қағидаты, нұсқауларды түсіну, диалог жүргізу, "жуан және жіңішке" сұрақтарға жауап беру арқылы жүзеге асырылады. Өз позициясын сақтап қалуға, топта жұмыс істеуді, рөлдерді бөлуді, құрдастарымен және ересектермен ынтымақтастық құруды қалыптастырады.

8. Сараланған және жеке тәсілдер әр баланың есте сақтау, назар аудару және басқа да ақыл-ой функцияларын көрсететін ерекшеліктерін ескере отырып, сыныпты білім, даму қабілеттері, қарым-қатынас, тіл бойынша топтарға бөлу арқылы жүзеге асырылады, мұғалім "жақын және өзекті даму аймақтарын" қолданады. Сараланған тапсырмалар қолданылады, олар күрделілігі, танымдық қызығушылықтары және мұғалімнің көмегінің сипаты бойынша ерекшеленеді.

9. Әрекет тәсілімен тәуелсіз білім алу және өзін-өзі жүзеге асыру үшін жағдай жасау жүреді, мұғалімнің басты міндеті – "оқуға үйрету". Материал оқушылардың жеке мүмкіндіктеріне сәйкес бөліктерге бөлінеді, мұғалім мен оқушылардың бірлескен іс-қимыл алгоритмі жасалады:

1) материалмен танысу;

2) сұрақтарға жауаптар, бастысын бөлу;

3) ұғымдар мен терминдер бойынша жұмыс;

4) рефлексия;

5) практикалық қолдану (мәтін қажет болған жағдайда қайта өңделеді), зерттелетін материалдың өмірлік жағдайларды шешуге арналған практикалық қызметімен байланысы.

10. Әлеуметтік бейімделу тәсілі мінез-құлық нормаларын қалыптастырады, өз бетінше жұмыс істеу мен тәуелсіздікті дамытады, әр түрлі топтар үшін оқу материалының күрделілігін өзгертеді. Осы мақсатта бірлесіп оқыту қолданылады, бұл мұғалімнің және оқушының жеке мүмкіндіктеріне негізделген бірлескен іс-әрекетін білдіреді.

11. Жеке тұлғаға бағытталған тәсілдің мақсаты-оқушылардың даму ерекшеліктерін ескере отырып, оқу процесін дараландыру, үйлесімді және жан-жақты шығармашылық дамыту, өз пікірін қорғауға үйрету, сонымен бірге естуді және тыңдауды үйрену, толеранттылық, мейірімділік, құрмет сияқты қасиеттерді дамыту.

12. Бұл тәсілдерді іске асыру жолдастың пікірін құрметтеу, оқуға ынталандыру, жеке және топтық жұмысты ұйымдастыру, тарих мысалдары арқылы мәселелерді шешу, оқытуды саралау, пәнаралық байланыстарды жүзеге асыру, оқушылардың өзін-өзі бағалауы мен өзара бағалауын дамыту арқылы жүзеге асырылады.

13. "Дүниежүзі тарихы" сабақтарында білім алушылар топтарының түзету-дамыту жұмыстарын құруының негізгі принциптері:

1) педагогикалық оптимизм принципі;

2) танымдық іс-әрекетті дәйекті түрде дамыту;

3) сараланған тәсілді пайдалану, нәтижеге бағытталған ;

4) қол жетімділік педагогика қағидаттарының бірі ретінде оқыту әдісін қарапайымнан күрделіге, белгісізге, оқу материалының оқушылардың даму деңгейімен тығыз байланысын қарастырады;

5) Дүниежүзі тарихын оқытуда жүйелілік пен бірізділік тарихи дамудың кезеңдерінің тұтастығын түсінуге ал бірізділік адамның қоғамдағы дамуының барлық кезеңдерін бақылауға мүмкіндік береді;

6) білім алушылардың пәнге қызығушылығын қолдауға мүмкіндік беретін оқытудағы сана;

7) Әдебиет, Қазақстан тарихы, география пәндерімен пәнаралық байланысты сабақтарда оқу материалын түрлендірудің, оны түсіндірудің көмегімен алынған білімді, іскерлікті және дағдыларды бекіту үшін барынша кеңейту;

8) өтемдік оқыту оқушылардың жұмыс қарқынының баяулауы, жұмыстың басқа түрлеріне нашар ауысуы, тез шаршағыштық, есте сақтау қиын, сөздік қоры нашар болуы сияқты кемшіліктерінің орнын толтыруды көздейді.

14. Оқыту процесінде оқытудың жалпы педагогикалық әдістері мен тәсілдері де, өзіндік ерекшеліктері де қолданылады:

1) Оқулық мәтінімен, хрестоматиялардан, анықтамалықтардан және интернет көздерінен алынған қосымша материалдармен жұмыс істеу;

2) көрнекі көрсету материалын, тірек сөздерді пайдалана отырып, ауызша түсіндіру элементтері бар көрнекі-практикалық әдістер;

3) "Кім жылдам", "дұрыс-бұрыс", "саяхат", "портрет", "ұқсастық табу", "айырмашылықтарды табу", "логикалық тізбек және басқалар", "позицияны табу" дидактикалық әдістері";

4) картамен, схемалармен жұмыс;

5) тарихи жағдайларды модельдеу; рөлдік ойындар;

6) пікірталастар, диспуттар

7) диалогтық рефлексивті технологияларды, оқушылардың жобалау және зерттеу қызметін ұйымдастыру әдістерін пайдалану.

15. Дүниежүзі тарихы пәнін оқыту нәтижелерін бағалау критериалды бағалауды қолдану арқылы жүзеге асырылады. Ол қалыптастырушы және жиынтық бағалауды қамтиды. Тапсырмаларды орындау формасы оқушының ерекшеліктеріне байланысты әр түрлі болуы мүмкін - бұл ауызша жауап (мұғалімнің оқушының сөзінен жазуы), компьютердегі жауап, парақшадағы қарапайым жауап.

16. Техникалық құралдар мен ақпараттық-коммуникациялық технологияларды (бұдан әрі – АКТ) пайдалану материалдарды іздеуді, өңдеуді, презентациялар жасауды қамтиды .

3-тарау. "Дүниежүзі тарихы" оқу пәнінің мазмұнын ұйымдастыру

17. "Дүниежүзілік тарих" оқу пәні бойынша оқу жүктемесінің көлемі:

1) 5-сыныпта - аптасына 1 сағат, оқу жылында 34 сағат;

2) 6-сыныпта - аптасына 1 сағат, оқу жылында 34 сағат;

3) 7-сыныпта - аптасына 1 сағат, оқу жылында 34 сағат;

4) 8-сыныпта - аптасына 1 сағат, оқу жылында 34 сағат;

5) 9-сыныпта - аптасына 1 сағат, оқу жылында 34 сағат;

6) 10-сыныпта - аптасына 1 сағат,оқу жылында 34 сағат.

18. "Дүниежүзі тарихы" пәні жалпы білім беретін мектепте 5-9 сыныптарда, арнайы мектептерде (сыныптарда) 5-10 сыныптарда оқытылады, материал 1 жылға ұзартылады. 7-сыныпта "Жаңа заман" тарихы, XVII ғасырдың ортасынан XIX ғасырдың ортасына дейінгі кезең; 8-сыныпта "Жаңа заман" тарихы, XIX ғасырдың ортасынан XX ғасырға дейінгі кезең жалғастырылып оқытылады; 9-сыныпта "Қазіргі заман тарихы", XX ғасырдан бастап екінші дүниежүзілік соғыстың аяқталуына дейінгі кезең, 10 сыныпта "Қазіргі заман тарихы", екінші дүниежүзілік соғыстан қазіргі күнге дейінгі кезең оқытылады.

19. Материалдың бөлінуі "Жаңа заман" тарихы көптеген оқиғаларға және тарихтың маңызды кезеңдерін түсіну үшін қажет көптеген терминдерге толы екендігіне байланысты, бұл балалардың ерекшеліктерін ескере отырып, осы уақытта болған оқиғаларды, құбылыстарды, процестерді зерттеуге көбірек уақыт бөлуді талап етеді.

20. "Дүниежүзі тарихы" оқу пәнінің мазмұны оқу бөлімдері бойынша ұйымдастырылған. Бөлімдер күтілетін нәтижелер түрінде сыныптар бойынша оқыту мақсаттарын қамтитын бөлімшелерге бөлінген.

21. Бағдарламаның мазмұны келесі бөлімдерді қамтиды:

1) әлеуметтік қатынастардың дамуы;

2) мәдениеттің дамуы және өзара әрекеті;

3) саяси жүйелердің дамуы және олардың өзара әрекеті;

4) экономикалық қатынастардың дамуы;

22. "Әлеуметтік қатынастардың дамуы" бөлімі мынадай бөлімшелерді қамтиды:

1) әлеуметтік құрылымдар;

2) әлеуметтік іс-әрекет.

23. "Мәдениеттің дамуы және өзара әрекеті" бөлімі мынадай бөлімшелерді қамтиды:

1) дін;

2) өнер;

3) философиялық жүйелер;

4) ғылым;

24. "Саяси жүйелердің дамуы және олардың өзара әрекеті" бөлімі мынадай бөлімшелерді қамтиды:

1) мемлекет;

2) империялар, соғыстар, көтерілістер және революциялар.

25. "Экономикалық қатынастардың дамуы" бөлімі мынадай бөлімшелерді қамтиды:

1) шаруашылық жүйелері;

2) экономикалық жүйелердің тарихи модельдері;

26. 5-сыныпқа арналған "Дүниежүзі тарихы" пәнінің базалық мазмұны:

1) әлеуметтік қатынастардың дамуы: ежелгі әлемнің тарихын білу және түсіну, адамның пайда болуынан бастап алғашқы қауымдық жүйеге көшу, алғашқы өркениеттер мен мемлекеттердің пайда болуы, 476 жылы Рим империясының құлауына дейін; адамдарды біріктірудің бастапқы формалары (тобыр, ру, қауым,тайпа); рулық жүйенің ыдырауы, белгілі бір аймақтарда мемлекеттердің құрылуы- Месопотамия, Египет, Үндістан, Қытай, Грекия және Рим; бұл қоғамдардың негізін құрайтынын түсіндіру; құл иелері, құлдар және еркін өндірушілер; Парсы патшалығындағы, Үндістан мен Қытайдағы әлеуметтік қатынастардың күрделі жүйелері; қоғамның сипаттамасы: әскери, азаматтық

шенеуніктердің, діни қызметкерлердің артықшылықтары мен мәртебесі. Шаруалар, қолөнершілер, саудагерлер, құлдар;

2) мәдениеттің дамуы және өзара әрекеті: ежелгі әлемдегі дін негіздерін білу және түсіну; діни нанымдардың айырмашылығы: тотемизм, фетишизм, сиқырға, ақырет әлеміне сену. Идол, құдай, діни қызметкер, ғибадатхана туралы ұғымдар. Политеизмнің дамуы (көп құдайшылыққа сену); монотеизмге, индуизмге, буддизмге және христиандыққа көшу. Қарапайым қоғамда қалыптасқан бейнелеу өнерінің негіздерімен танысу; ежелгі Египеттегі храмдар мен пирамидалар; ежелгі Египеттегі, ежелгі Грекиядағы, Ежелгі Үндістан мен Қытайдағы, ежелгі Римдегі сәулет, театр, музыка, әдебиетті талдау. Ежелгі философтардың көзқарастары олардың ежелгі әлемде пайда болуы; олардың ойлары мен көзқарастарын талдау, жалпы және айырмашылық; ежелгі қытай мен Үндістан философтарының ғаламға көзқарастары, олардың қоғамға әсері. Адамзаттың дамуы үшін жазудың маңызы; тәжірибе мен білім жинақтаудың нәтижесінде ғылымдар дами бастағанын сипаттау: математика арифметика, геометрия, алгебра, астрономия, медицина, география, тарих;

3) саяси жүйелердің дамуы мен өзара әрекеттесуі: ежелгі әлемде мемлекеттердің пайда болуы; ұғымдар: мемлекет, монархия; ежелгі уақытта мемлекеттердің ерекшеліктерін көрсету; Египетте, Вавилонда монархиялардың құрылуы; Грекияда олигархиялық (спартандық) және демократиялық (спартандық) жүйелер түрінде республикалық жүйенің болуы; республикалық жүйенің монархиядан айырмашылығы; Римде автократияның құрылуы; классикалық талдау Римдегі құлдық;

4) экономикалық қатынастардың дамуы: шаруашылықтың меншіктік түрін дамыту (жинау, аң аулау, балық аулау), оны өндірушіге ауыстыру (егіншілік, мал шаруашылығы, металдарды игеру, айырбас саудасы); "неолиттік революция" өндіргіш күштердің дамуына серпін ретінде және алғашқы құрылымдардың ыдырауына әкелді. Металлды игеру, қолөнер мен сауданы тәуелсіз қызмет түрлеріне бөлу. Ежелгі Шығыс мемлекеттеріндегі жеке меншіктің пайда болуы, таптардың пайда болуы және биліктің экономикалық қатынастарының өзгеруі.

27. 6-сыныпқа арналған "Дүниежүзі тарихы" пәнінің базалық мазмұны:

1) әлеуметтік қатынастардың дамуы: үстем және тәуелді таптардың өзара әрекеттесуінің сипаттамасы; Батыс Рим империясының аумағында феодалдық қатынастардың пайда болуы. Латифундия. Колондар (еркін шаруалар); феодалдық қоғамның әлеуметтік құрылымы (феодалдар-жер иелері, шаруалар, қолөнершілер); феодалдық иерархиялық баспалдақтың сипаттамасы (сеньорлар-карольдер, князьдер, герцогтар); Франциядағы, Германиядағы, Италияда,

Испаниядағы феодалдық қатынастар.Шығыста: Үндістанда, Қытайда; Еуропада XV-XVII ғасырларда әлеуметтік топтардың құрылуы: буржуазия (көпестер, ірі банкирлер, сатып алушылар); дворяндар; жеке еркін шаруалар мен қолөнершілер; жалдамалы жұмысшылар;

2) "мәдениеттің дамуы және өзара әрекеті"; шіркеудің ортағасырлық қоғам өміріндегі рөлі; мәдениет және әлеуметтік процестердегі католик шіркеуі - орталығының күші; инквизиция, аутодафе, "қараңғы түнек" ұғымдары; исламның пайда болуын талдау; крест жорықтары, олардың қоғам үшін маңызы; реформация, лютеранизм, протестантизм және иезуит ордені ұғымдары; әлемдік мәдениеттегі қайта өрлеу дәуірі; дін мен өнердің өзара байланысы және олардың қоғамға әсері; архитектураның, кескіндеменің даму ерекшеліктері; қайта өрлеу дәуіріндегі бейнелеу; шығыс қайта өрлеу дәуірінің дамуы және оның қоғамға әсері. Гуманизмнің анықтамасы; қазіргі демократияның дамуы, Англия парламенті, қалалық кеңестер. Алхимияның, астрологияның дамуы; орта ғасырлардағы әлемдік мәдениет үшін ашылулардың маңызы; географиялық ашылулардың қоршаған әлем идеяларына әсері; орта ғасырдағы экономиканың дамуы; адамзат үшін Ұлы географиялық ашылулардың маңызы; Юстиниан кодексінің қазіргі заңнама үшін маңызы;

3) саяси жүйелердің дамуы және олардың өзара әрекеті: Рим империясының ыдырауының негізгі себептері; ерте, орта, кейінгі орта ғасырлардағы саяси жүйелерді талдау; феод, феодализм, феодалдық бытыраңқылық, сеньор, вассал ұғымдары; ерте орта ғасырларда әлсіз монархиялық мемлекеттердің құрылуы; орта орта ғасырларда мүліктік-өкілді монархияның құрылуы (10-11 ғасыр); сайланған өкілетті институттардың пайда болуы, Англиядағы парламент, Польшадағы сейм, Франциядағы Бас штаттар, Испаниядағы кортес; кейінгі орта ғасырларда абсолютті монархияның құрылуы; орталықтандырылған мемлекеттердің пайда болу себептері; әлеуметтік-өкілетті монархия, абсолютті монархия, орталықтандырылған мемлекеттер ұғымдары; саяси биліктің билеушіге тәуелділігін талдау; Еуропа мен Шығыс мемлекеттерінің дамуын, олардың айырмашылықтары, ұқсастықтарын талдау; биліктің заң шығарушы, атқарушы, сот болып бөлінуінің сипаттамасы; Англия, Голландия, Швецияның саяси жүйелері, олардың ұқсастықтары мен айырмашылықтары. Шаруалар көтерілістерінің себептері, олардың барысы мен салдары; Византияның ұзақ өмір сүру себептері және оның ішкі саясаты; орта ғасырлардағы халықаралық қатынастардың сипаттамасы; "отарлық саясат" ұғымы; Испания мен Португалия мысалында "отар" сөзінің мағынасының өзгеру себептері;

4) экономикалық қатынастардың дамуы: орта ғасырлардағы аграрлық шаруашылық; рентаның үш түрі: барщина, заттай оброк және ақшалай оброк, үштанапты, екітанапты жүйесін қолдану, қол өндірісі. Сауда мен қалалардың қолөнер және сауда орталықтары ретіндегі рөлі, Еуропаның біртіндеп әлемнің экономикалық және мәдени жағынан ең дамыған аймақтарының біріне айналуы, орта ғасырлардағы технологиялық ел-Қытай (айна, керамика, фарфор, қағаз өндірісі, қағаз ақшаның пайда болуы).

28. 7-сыныпқа арналған "Дүниежүзі тарихы" пәнінің базалық мазмұны:

1) әлеуметтік қатынастардың дамуы: буржуазияның қоғамның экономикалық және саяси жүйесіне ықпалы; "жаңа дәуірдегі" қоғамның әлеуметтік құрылымы, буржуазия табы (капитал иелері) және жалдамалы жұмысшылар; ірі буржуазия, капитал иелері, банкирлер, қаржыгерлер, рантье, жер мен ресурстардың иелері; Англиядағы, Франциядағы, Еуропаның қалған бөліктеріндегі буржуазиялық төңкерістерге байланысты қоғамдағы әлеуметтік қатынастардағы өзгерістердің сипаттамасы; өнеркәсіптік жұмысшылар, жұмысшы ақсүйектер, кәсіпкерлер, қызмткерлер; капиталистік қоғамға тұрақтылық беретін орта таптың пайда болуы;

2) мәдениеттердің дамуы мен өзара әрекеті: жаңа уақыттағы діннің рөлінің өзгеруі; шіркеудің қоғам мен мемлекетке ықпалының әлсіреуі; секуляризация, ар-ождан бостандығы, "зайырлы мемлекет", мемлекеттік дін ұғымдары; тарихи дәуір арқылы өнер туындыларын қабылдау; өнердегі негізгі стильдер мен ағымдар: романтизм, импрессионизм, неоклассицизм, реализм, классицизм; ағарту дәуірі. Құқықтық мемлекет пен азаматтық қоғам идеясын қалыптастыру; ағартушылар теориясы-қоғамды қайта құру идеялары; ғылымдағы жетістіктер; қоғамның әлемдік дамуы үшін жаңалық ашу мен өнертабысты талдау; техниканы дамыту үшін өнеркәсіптік төңкеріс;

3) саяси жүйелердің дамуы мен өзара әрекеті: капитализмдегі саяси жүйелер; әртүрлі елдердегі саяси биліктің ерекшеліктері және олардың билеушілерге тәуелділігі; республикалық жүйе мен абсолютті монархияның сипаттамасы, олардың айырмашылықтары; буржуазиялық жүйе, мануфактура, буржуазия, жалдамалы жұмысшылар ұғымдары; Англиядағы буржуазиялық төңкерістердің нәтижесі; Батыс Еуропадағы буржуазиялық төңкерістердің себептері; әртүрлі елдердегі саяси биліктің ерекшеліктері және олардың Наполеонның басқыншылық соғыстарының билеушілеріне тәуелділігі; отаршылдық саясаттың шығыстың дәстүрлі қоғамдарына әсерін талдау; басыбайлы құқық, декабристер ұғымдары; буржуазиялық төңкерістердің халықаралық қатынастардың өзгеруіне әсерін көрсету;

4) экономикалық қатынастардың дамуы: феодалдық қоғамнан капиталистікке көшу (шеберханалардан өндіріске); Англияның әлемдік держава болып қалыптасуындағы өнеркәсіптік төңкерістің рөлі; әр түрлі елдердегі капиталистік қатынастардың даму ерекшеліктері; алғашқы капиталдың қорлануы; тауар-ақша қатынастарының қалыптасуы, нарықтың пайда болуы.

29. 8-сыныпқа арналған "Дүниежүзі тарихы" пәнінің базалық мазмұны:

1) әлеуметтік қатынастардың дамуы мен өзара әрекеттестігі: капитализмнің империализм кезеңіне енуімен халықтың әлеуметтік топтарының мәртебесінің өзгеруі; Еуропадан Канадаға, Латын Америкасына, Австралияға, Оңтүстік Африкаға жаппай қоныс аудару, АҚШ-та сословиелік-өкілеттіліктің жойылуы, буржуазия мен жалдамалы жұмысшылар санының көбеюі; орта таптың пайда болуы - ұсақ буржуазия, қызметкерлер, инженерлер, өнертапқыштар, дәрігерлер, мұғалімдер, офицерлер, заңгерлер, білікті және білікті емес жұмысшылар; ірі буржуазияның концерін иелерінің, қаржылық олигархия рөлінің артуы;

2) мәдениеттердің дамуы мен өзара әрекеті: әлемдік діндер және олардың тарихи оқиғаларға әсері; тарихи процестерді түсіну үшін дін туралы білімді пайдалану; өнеркәсіптегі жетістіктер, діни наным-сенімдерден азат болу. Өнердегі ағымдар: модернизм, реализм, авангардизм, символизм; бұқаралық мәдениет және оның қоғамға ықпалы Либерализм, консерватизм, халықшылдық, марксизм ұғымдары; 1830-1850 жылдардағы қоғамдық қозғалыстың ерекшеліктері; "ғылыми коммунизм" теориясы, позитивизм, прагматизм, экзистенциализм ұғымдары. Ғылым мен техникадағы жетістіктер; XIX- ғасыр - өнеркәсіптік төңкерісінің , электр қуатының, теміржолдардың ғасыры; жаратылыстану және басқа ғылымдардағы ашылуларды талдау, олардың адамзаттың дамуы үшін маңызы;

3) саяси жүйелердің дамуы мен өзара әрекеті: ұлттық мемлекеттер және екі немесе көп партиялы негізде парламенттік жүйенің қалыптасуы; Германияны, Италияны біріктіру процесі, басқа елдермен салыстыру; ұлттық мемлекеттерде пайда болған саяси партиялар; саяси бытыраңқылық, ұлттық бірлестік, ұлттық мемлекет ұғымдары; ұлттық мемлекеттердің қалыптасуындағы тұлғаның рөлі; Антанта блоктарының және үштік одақтың пайда болу себептері; империялардың ыдырау себептері: Австрия-Венгрия, Ресей, Осман империясы; либерализм, консерватизм, марксизм, ұлтшылдықтың тарихи ұғымдары; еуропалық төңкерістердің Солтүстік Америка қоғамының дамуына әсері; Еуропадағы 1848 жылғы буржуазиялық төңкерістер;

4) экономикалық жүйелердің дамуы: өнеркәсіптік төңкерістің аяқталуы, қол еңбегін машинаның ығыстыруы; "модернизация" ұғымы; АҚШ-тағы

капиталистік монополиялардың ерекшеліктері; индустриялық және индустрияға дейінгі қоғамдардың айырмашылықтары; Батыс Еуропа экономикасында нарықтық қатынастар моделінің дамуы; әлемдік нарықтың қалыптасуы.

30. 9-сыныпқа арналған "Дүниежүзі тарихы" пәнінің базалық мазмұны:

1) әлеуметтік қатынастардың дамуы мен өзара әрекеттесуі: Бірінші дүниежүзілік соғыс қарсаңында және одан кейінгі еуропалық қоғамдағы өзгерістер; кедейлік мәселесі; Қазан төңкерісінен кейін Ресейдегі қоғамның әлеуметтік құрылымындағы өзгерістер, екі негізгі таптың - жұмысшылар мен шаруалардың пайда болуы; Шығыс пен Еуропа мемлекеттерінің даму деңгейіндегі алшақтық, қоғамдағы әлеуметтік құрылымдардың өзгеруі;

2) мәдениеттердің дамуы мен өзара әрекеті: мемлекет пен діннің өзара қарым-қатынасы; социализм кезіндегі діннің ерекшеліктері; атеизм; тарихи процестерді түсінудегі әлемдік діндердің рөлі; өнер қызметін бағалау және оның қоғамның дамуына әсері; бұқаралық мәдениеттің қоғамға әсері (радио, кино, баспа,); халықтың орасан зор санын бұқаралық ақпарат құралдарына және бұқаралық мәдениетке тарту. Вебер, Фрейденнің философиялық көзқарастары; модернизмнің дамуындағы "Еуропаның батуы" тезисі. Физика-математика ғылымдарындағы жетістіктер және олардың техниканың дамуына күшті әсері; жетістіктердің әлемдік мәдениетке әсері; қазіргі қоғам үшін ғылым мен білімнің маңызы мен қажеттілігі; жаңа технологиялар, микробиология, ядролық физика әсерінен қоғамдағы өзгерістер;

3) саяси жүйелердің дамуы мен өзара әрекеті: бірінші дүниежүзілік соғыстың себептері; империялардың күйреу себептері; екінші дүниежүзілік соғыс қарсаңындағы халықаралық қатынастар; екінші дүниежүзілік соғыстың нәтижесінде саяси картадағы өзгерістер;

4) экономикалық жүйелердің дамуы мен әрекеті: екі экономикалық жүйенің болуы: капиталистік (нарықтық) және социалистік (жоспарлы), олардың экономикалық артықшылықтары; дамыған елдер мен бұрынғы тәуелді (отарлық) елдер арасындағы экономикалық өзара қарым-қатынастар; қоғамдарды жаңғырту және реформалау процесі; еуропа мен АҚШ индустриялық өркениетінің қалыптасуы; шығыс елдерінің Еуропадан экономикалық артта қалуы (феодалдық қатынастардың бұзылуы); Шығыс елдерінің шикізат көзіне айналу себептер; модернизация, трансконтиненталдық технологиялар, екінші өнеркәсіптік төңкеріс ұғымдары; техника ғылымы жетістіктерінің адамзаттың экономикалық дамуына әсері; әлемнің жетекші елдерінің экономикаларын милитаризациялау.

31. 10-сыныпқа арналған "Дүниежүзі тарихы" пәнінің базалық мазмұны:

1) әлеуметтік қатынастардың дамуы мен өзара іс-қимылы: екінші дүниежүзілік соғыстан кейінгі әлеуметтік құрылымдағы өзгерістер, әлемнің капиталистік және социалистік болып бөлінуі, олардың басты айырмашылығы; білікті инженерлердің, жұмысшылардың рөлі, қазіргі әлемнің дамуындағы жаңа мамандықтардың пайда болуы; білімді қайта бағалау және оның қоғамның қазіргі адамының қалыптасуындағы рөлі; жаһандануға байланысты әлеуметтік өзгерістер; еңбек көші-қоны, әлеуметтік интеграция, бұқаралық ақпарат құралдарының рөлі терминдері;

2) мәдениеттердің дамуы мен өзара әрекеті: қазіргі қоғамдағы дәстүрлі және деструктивті діни ұйымдардың қызметі; қазіргі қоғамдағы діннің рөлі; руханият ұғымы, ұлттық идеологияның жандануы. Қоғам мен өнер қайраткерлерінің байланысы және қоғамға әсері; өнердің жаңа түрлерінің пайда болуы және олардың қоғамға әсері. Халықаралық, өңірлік құқық қорғау ұйымдарының пайда болуы; қоғамдардың жаһандануы жағдайында мәдениеттің дамуы; әлемдік қоғам үшін әскери ғылым мен техниканың рөлі;

3) саяси жүйелердің дамуы мен өзара әрекеті: екінші дүниежүзілік соғыстың мемлекеттерге және олардың басқару нысандарына әсері; әлемдік социалистік лагерьдің қалыптасуы; отарлық жүйенің ыдырауы және деколонизацияның салдары; "қырғи қабақ соғыстың" әлемдік қоғамдастыққа әсері; 70-80 жылдардағы әлеуметтік және материалдық салалардағы "әл-ауқат мемлекеті" ретіндегі өзгерістер; мемлекеттердің тарихи даму заңдылықтары; әскери-саяси блоктардың қарама-қайшылығы; "қырғи қабақ соғыс аяқталғаннан кейінгі интеграция және ыдырау процесі"; 1989-1991 жылдардағы Шығыс және Оңтүстік-Шығыс Еуропа елдеріндегі саяси дамудың ерекшеліктері; КСРО-ның ыдырауы және басқа елдерге әсері; бұрынғы КСРО аумағында республикалар құру; қазіргі жағдайда әлемнің саяси картасының өзгеруі. Қазіргі қоғамдағы экстремизм терроризмінің мәселелері;

4) экономикалық жүйелердің дамуы: нарықтық экономика, жоспарлы шаруашылық, командалық-әкімшілік жүйелер ұғымдары, экономикалардың тиімділігі; социалистік және капиталистік лагерь елдерінің экономикалық дамуы, айырмашылықтар; тарихи процесті түсіну үшін инфляция, стагнация, экономикалық дағдарыс, дефолт, шок-терапия ұғымдары; жаһандану жағдайында экономикалық интеграцияның дамуы; басқа елдерде КСРО ыдырағаннан кейін нарықтық қатынастардың дамуы; Оңтүстік-Шығыс Азия елдерінің экономикалық өсу себептері; қазіргі экономикадағы ақпараттық технологиялардың рөлі.

4-тарау. Оқыту мақсаттарының жүйесі

32. Бағдарламада оқу мақсаттарын қолдануға ыңғайлы болу және мониторинг жүргізу үшін кодтау енгізілген. Кодта бірінші сан сыныпты, екінші және үшінші

сандар бөлімше мен бөлімді, төртінші сан оқу мақсатының нөмірленуін көрсетеді. Мысалы, 5.2.1.4 кодында: "5" - сынып, "2.1" - бөлімше, "1" - оқу мақсатының нөмірленуі.

33. Күтілетін нәтижелер бойынша оқыту мақсаттарының жүйесі:

1) "Әлеуметтік қатынастардың даму" бөлімі:

1-кесте

Бөлімшелер	Оқыту мақсаттары					
	5-сынып	6-сынып	7-сынып	8-сынып	9-сынып	1
	2,5 миллион жыл бұрын-V ғасыр Ежелгі Греция, Ежелгі Рим, Ежелгі Қытай, Ежелгі Үндістан, Мысыр, Месопотамия, Персия, Бактрия, Кушан патшалығы, эфталиттер мемлекеті	V ғасыр-XVII ғасырдың ортасы Франция, Германия, Англия, Қытай, Үндістан, Киев Русі, Мәскеу мемлекеті, Осман империясы, Араб халифаты, Византия империясы	XVII ғасырдың ортасы-XIX ғасырға дейін Франция, Германия,Ұлыбритания, АҚШ, Қытай, Жапония Ресей империясы Осман империясы	XIX ғасырдан бастап бірінші дүниежүзілік соғысқа дейін Франция, Германия, Ұлыбритания, АҚШ, Қытай, Жапония, Ресей империясы, Осман империясы	1914 жылдан 1945 жылға дейін Франция, Германия Ұлыбритания, АҚШ, Қытай, Үндістан, КСРО, Ресей, Корея, Жапония, араб елдері	1 у Ф Г Ұ А Ү Т А Ж
1.1. Әлеуметтік құрылымдар	5.1.1.1 көрнекілікті қолдана отырып, теорияларға негізделе отырып адамның пайда болуы туралы түсінікке ие болу 5.1.1.2 тірек сөздерді қолдана отырып, адамдарды біріктірудің бастапқы формаларын атаңыз: (табын, ру, қауымдастық, тайпа);	6.1.1.1 феодалдық қоғамның әлеуметтік құрылымын көрнекі материалға, схемаларға сүйене отырып, келесі сөздерді қолдана отырып сипаттаңыз: "орта ғасырлардағы феодализм", орта ғасырлардың кезеңделуі: сеньорлар-корольдер, князьдер, герцогтар, шаруалар, қолөнершілер 6.1.2.2	7.1.1.1 капиталистік қоғамның әлеуметтік құрылымын, "капитализм", буржуазия, жұмысшы табы ұғымдарын схемаларға сүйене отырып сипаттаңыз. тіректер- сөздер, фильмдер ; 7.1.1.2 диаграммалар мен схемалар негізінде өндірістердің пайда болуы мен жалдамалы жұмысшылардың пайда болуы арасындағы байланысты көрсету ; 7.1.1.3 еуропалықтардың Шығысты отарлық басып алуы және оның әлеуметтік құрылымдарын	8.1.1.1 жаңа заманның екінші кезеңіндегі қоғамның әлеуметтік құрылымын сипаттау; 8.1.1.2 Еуропадан Америкаға және басқа елдергежаппай эмиграцияның рөлін, әлеуметтік құрылымдағы өзгерістерді ашу 8. 1.1.2 жекелеген елдерде Конституциялық монархияның сақталуы	9.1.1.1 I дүниежүзілік соғыстан және Еуропадағы басқа төңкерістердің Қазан төңкерісінен кейінгі қоғам құрылымдарын бөліп көрсету, көрнекілікті қолдана отырып; 9.1.2.2 XX ғасырдың басындағы Батыс пен шығыс арасындағы алшақтықты талдау	1 д с о н о ә қ ө с 1 ж е д е а

			қалай өзгерткенін түсіндіру			
1.2 әлеуметтік өзара әрекет	5.1.2.1 ежелгі қоғамның әлеуметтік ұйымы туралы түсініктері болуы керек, көрнекілікке сүйене отырып; 5.1.2.2 Ежелгі дүниедегі құлдықтың ерекшеліктерін атау; 5.1.2.3 Үндістандағы"каст алар жүйесі" ұғымының мазмұнын схемалар негізінде ашу;	6.1.2.1 көрнекілікті қолдана отырып, феодалдар мен шаруалар арасындағы феодалдық қатынастарды сипаттаңыз ; 6.1.2.1 феодалдық иерархиялық баспалдақтарды көрсету схемалар мен тірек сөздерді қолдану (сеньор, король, князь және вассалдар); 6.1.2.2 феодалдық қатынастардың орнатылуын сипаттаңыз;	7.1.2.1 буржуазияның экономикалық және саяси жүйеге әсерін анықтау 7.1.2.1 капитализмнің әлеуметтік құрылымдарын көрсету (буржуазия және жалдамалы жұмысшылар); көрнекілікке сүйене отырып; 7.1.2.2 бұрынғы жер иелерінің кәсіпкерлерге қалай айналғанын көрсету; 7.1.2.2 АҚШ-тағы құлдықтың ерекшеліктерін анықтаңыз; 7.1.2.3 буржуазия арасында ірі буржуазия – магнаттардың пайда болуын дәлелдеу. банкирлер, қаржыгерлер	8.1.2.1 капитализмнің империализм сатысына енуіне байланысты әлеуметтік топтардың мәртебесінің өзгеруін талдау; 8.1.2.1 ірі буржуазия рөлінің өсуін көрсету; 8.1.2.2 Шығыс мемлекеттерінің әлеуметтік құрылымындағы өзгерістерді көрсету; 8.1.2.2 кестелерді, схемаларды пайдалана отырып, американдық қоғамның әлеуметтік құрылымының еуропалықтан айырмашылықтарын талдау;	9.1.2.1 әлеуметтік өмірдегі өзгерісті реакцияшылдардың таралуының әсерінен сипаттаңыз фашизм идеологиясы, нәсілшілдік, шовинизм, нацизм, көрнекілікті қолдану;	1
1.4 Жоспарлау			2.1.4.1 шығармашылық жұмыстың орындалу ретін анықтау	3.1.4.1 жұмыс процесін жоспарлау және жұмыс орнын дұрыс ұйымдастыру	4.1.4.1 жұмыс процесін жоспарлау және жұмыс орнын дұрыс ұйымдастыру	

2) "Мәдениеттердің дамуы және өзара әрекет" бөлімі:

2-кесте

Бөлімшелер	Оқу мақсаттары					
	5-сынып	6-сынып	7-сынып	8-сынып	9-сынып	1
2.1 Діндер	5.2.1.1 Идол, Құдай, діни қызметкер, ғибадатхана, Киелі жазбалар туралы ұғымдарды тірек сөздер мен	6.2.1.1 адамның дүниетанымында және қоғамдық өмірде шіркеудің және діннің	7.2.1.1 діннің рөлінің өзгеруі адамдардың өміріне қалай әсер еткенін көрсету	8.2.1.1 тарихи оқиғаларға сәйкес діннің рөлі мен оның мемлекетпен қарым-қатынасын сипаттау.	9.2.1.1 мемлекет пен діннің қарым-қатынасын сипаттау, тарихи кезеңдердің ерекшеліктерін	1

	көрнекілікке сүйене отырып түсіндіру, ежелгі адамдар үшін діннің маңыздылығы туралы түсініктің болуы ; 5.2.1.2 көрнекілікке сүйене отырып ежелгі діндер мен наным- сенімдерді: тотемизм, анимизм, фетишизм, сиқырды ажырату; 5.2.1.3 діннің ежелгі өркениеттердің дамуына әсерін сипаттау 5.2.1.4 буддизм мен индуизмнің айырмашылықтары мен ұқсастықтарын анықтау; 5.2.1.4 христиандықтың пайда болуының мазмұнын ашу	өзгеруінің рөлін айқындау ; 6.2.1.1 тарихи оқиғалардың контекстінде гуманизм,реформация,лютерандық, иезуиттік орден ұғымдарын түсіндіру 6.2.1.2 мәтінді қолдана отырып, инквизиция, аутодафия, "қараңғы уақыт" ұғымдарын түсіндіру 6.2.1.2 исламның пайда болу себептері исламның пайда болу себептерін талдау; 6.2.1.3 тарихи үдерістерді түсіну үшін әлемдік діндер туралы білімдерді қолдану;	7.2.1.2 миссионерліктің міндеттерін анықтау 7.2.1.2 Секуляризация, аржоздан бостандығы, зайырлы мемлекет, мемлекеттік дін ұғымдарын түсіндіру	мәтіндермен және тіректермен жұмыс 8.2.1.2 8.2.1.3 тарихи процестерді түсіну үшін дін туралы білімді қолдану	анықтау және салыстыру; 9.2.1.2 социализм кезіндегі діннің ерекшеліктерін сипаттау; 9.2.1.3 әлемдік діндердің қоғам өміріндегі рөлін көрсету, кестелер мен сұрақтарды пайдалану	
2.2 Өнер	5.2.2.1 көрнекілік негізінде ежелгі адамдардың өмір салтын сипаттау құралы "қарабайыр өнер" болғанын көрсету"; 5.2.2.2 ежелгі Мысырдың пирамидалары мен храмдарын сипаттау 5.2.2.3 Ежелгі дүние мәдениетін сипаттау; 5.2.2.3 ежелгі өркениеттер өнерін(кескіндеме, сәулет, мүсін) көрнекілік негізінде сипаттау	6.2.2.1 дін мен өнердің өзара байланысын және олардың қоғамға әсерін сипаттау; 6.2.2.2 қоғамдағы өзгерістердің өнердің дамуына ықпалын(сәулет, кескіндеме) айқындау; 6.2.2.3 Қайта өрлеу дәуірінің мәдениетін және оның ежелгі дәуірмен байланысын сипаттау, (бейнелеу өнері.мүсін)	7.2.2.1 тарихи оқиғаларды түсіндіру үшін өнер туындыларын пайдалану тарихи процестерді түсіну үшін өнер туындыларын қолдану. Өнер туындыларын тарихи оқиғаларды қалыпқа келтіру үшін пайдалану; 7.2.2.2 өнердегі негізгі стильдерді атау романтизм, импрессионизм, неоклассицизм, реализм, көрнекілікті. Тірек сұрақтарынқолдану	8.2.2.1 өнердегі ағымдарды сипаттаңыз модернизм, реализм, авангардизм, символизм; 8.2.2.2 бұқаралық мәдениетке (кинематограф,радио) және оның қоғамға әсері туралы анықтама беру	9.2.2.1 өнер қайраткерлеріне және олардың қоғамның дамуына әсеріне баға беру; 9.2.2.2 кинематографтың, радионың, газеттердің, журналдардың қоғамның рухани дамуына әсерін дәлелдеу	1 ө қ б о ә 1 ж п о ә
2.3 Философия	5.2.3,1 ежелгі философтардың	6.2.3.1 Шығыс ойшылдарының	7.2.3.1 Ресейде жаңа қоғамдық-	8.2.3.1 "либерализм","	9.2.3.1 модернизмнің	1 х

	көзқарастары туралы түсініктің болуы ; 5.2.3.2 ежелгі қытай мен Үндістанның философиясына түсінік беру;	ғылыми жетістіктерінің ықпалын көрсету; 6.2.3.2 гуманизм идеясына анықтама беру 6.2.3.2 гуманизм идеяларының ортағасырлық мәдениеттің дамуына әсерін сипаттау;	саяси ағымдардың пайда болу себебіне түсініктеме беру; 7. 2.3.2 Ресейде жаңа қоғамдық-саяси ағымдардың пайда болу себептерін көрсету 7.2.3.2 ағартушылық идеяларының қоғамға әсерін бағалау	консерватизм", "халықшылдыққа", олардыңмарксизмнен айырмашылығына түсініктеме беру 8.2.3.2 "позитивизм", "прагматизм", "экзистенциализм" ұғымдарын түсіндіру 8.2.3.3 к. Маркстің көзқарастарын және оның қоғамға әсерін түсіндіру	дамуындағы "Еуропаның батуы" тезисіне философиялық көзқарастарды талдау; 9.2.3.2 халықтың ақпарат құралдарына кең қол жетімділігін көрсету. Бұқаралық мәдениет	қ н п к 1 1 ж ж м д
2.4 Ғылым	5.2.4.1 ежелгі қоғамның дамуындағы жазудың рөлі туралы сұрақтар негізінде айту; 5.2.4.2 ғылымдардың пайда болуы мен дамуына (арифметика, геометрия, астрономия, медицина, көрнекілікті қолдана отырып) экономикалық қызмет пен әлеуметтік өзгерістердің әсерін анықтау	6.2.4.1 адам өміріндегі қоршаған орта туралы білімнің рөлін түсіндіру; 6.2.4.2 жаратылыстану ғылымдарының дамуы ғаламның құрылымы туралы ғылыми ашылулардан , орта ғасырдың аяғында, көрнекілік негізінде туындағанын көрсету 6.2.4.3- карталарға сүйене отырып, Ұлы географиялық ашылулардың әлем идеяларына әсерін сипаттау	7.2.4.1 адам мен қоғам өміріндегі ғылыми жаңалықтардың мағынасын талдау, өзгерістер мен сабақтастықты атап өту, мәтінмен жұмыс істеу, көрнекілік	8.2.4.1 диаграммаларды, диаграммаларды қолдана отырып, әлем елдерінің әлеуметтік-экономикалық дамуындағы кейнсианизм теориясының рөлін сипаттау; 8.2.4.2 әлем елдерінің әлеуметтік-экономикалық дамуындағы ғылымның рөлін және оның тарихи оқиғаларға әсерін бағалау;	9.2.4.1 ғылыми-техникалық революцияның Әлеуметтік және экологиялық салдарын бағалау және түсіндіру; 9.2.4.2 қазіргі заманның жаһандық мәселелерін шешу үшін ғылым мен білімнің маңызы туралы қорытынды жасау, көрнекілікті пайдалану	1 әл эк са ж 1 за ж пр ш м м қ 1 ж қ (и на те да та

3) "Саяси жүйелердің дамуы мен өзара әрекеті" бөлімі:

3-кесте

Бөлімшелер	Оқу мақсаттары					
	5-сынып	6-сынып	7-сынып	8-сынып	9-сынып	1
3.1 Мемлекет: белгілері құрылымы және басқару формалары	5.3.1.1 көрнекілікке негізделген ежелгі мемлекеттердің саяси құрылғылары және олардың ерекшеліктері туралы түсінік беру;	6.3.1.1 ерте орта, кейінгі орта ғасырлардың хронологиялық шеңберлерін тізімдеу, уақыт лентасында белгілеу	7.3.1.1 буржуазиялық төңкерістердің алғышарттарын анықтау; 7.3.1.1 буржуазиялық	8.3.1.1 ұлттық мемлекеттердің қалай қалыптасқандығын, (Италия, Германия қалай қалыптасқандығын әңгімелеу бір	9.3.1.1 мәтінге сүйене отырып , командалық-әкімшілік жүйенің (тоталитаризм) қалай қалыптасқанын түсіндіру;	1 ж әл м са ө с ж

	5.3.1.1 Мысыр ,Вавилон мемлекеттерінің пайда болу себептерін айқындау;	6.3.1.1 схемалар мен кестелерді пайдалана отырып ұғымдарды түсіндіру: феод, феодализм, феодалдық бытыраңқылық, сеньор, вассал. ұғымдарын түсіндіру;	төңкерістердің себептерін атау 7.3.1.1 буржуазия, мануфактура, жалдамалы жұмысшылар ұғымдарын түсіндіру; 7.3.1.1 Республикалық құрылыс деген не және оның ерекшеліктерін көрсету	кезеңде болған бірдей тарихи оқиғаларды көрнекілік арқылы салыстыру	9.3.1.1 Бірінші дүниежүзілік соғыс мемлекеттерге және оларды басқару формаларына қалай әсер етті; Ресейдегі революцияның басқа елдерге ықпалы	б к п 1 к қ и (а қ ж д Е ы с ә б қ ж
	5.3.1.2 Афины мемлекетінде демократия қалай пайда болғанын көрнекілік негізінде білу	6.3.1.2 схемаларға негізделген батыс және Шығыс елдеріндегі монархия формаларының айырмашылықтарын көрсету (абсолютті және өкілеттілік) ; 6.3.1.3 феодалдық мемлекеттің даму кезеңдерін тізбелеу; 6.3.1.4 феодалдық соғыстардың нәтижесінде орталықтандырылған мемлекеттер қалай құрылғанын көрсету; карта мен , тірек сөздер мен жұмыс 6.3.1.5 әр түрлі елдердегі саяси билікті, бұл елдердегі билеушілердің қызметі мен салыстыру, кестелермен, тірек сөздермен жұмыс істеу, ;	7.3.1.2 республикалық жүйенің ерекшеліктерін көрсету ; 7.3.1.3 тарихи оқиғаларды түсіндіруде "басыбайлылық", "декабристер," халықшылдар" жеке террор", "пролетариат диктатурасы" деген ұғымдарды пайдалану; 7.3.1.4 ұлттық мемлекеттердің қалай пайда болғанын білу ;	8.3.1.2 "алдын-ала тағайындау теориясының" мағынасын түсіндіру АҚШ аумағын кеңейту процесі карталарды, схемаларды, тіректерді пайдалану ; 8.3.1.3 тарихи оқиғаны түсіндіруде "жеке террор", "пролетариат диктатурасы" ұғымдарын, көрнекілікті пайдалану;	9.3.1.2 мәтін, сұрақтар негізінде әлемнің жетекші елдерінде қалыптасқан империалистік капитализм жүйесін талдау; 9.3.1.3 фактілерді, оқиғаларды, АҚШ, Франция, Германиядағы әлемдік экономикалық дағдарыстан шығу жолдарын, көрнекілік, кестелер негізінде атау ; 9.3.1.4 тұлғаның тарихтағы рөлін бағалау	1 ж (а д Е ж қ к п к п 1 м т з а

		6.3.1.6 басқару формаларын сипаттау үшін "парламент", "Бас Штаттар", " сейм" "кортес" "Бояр Думасы"ұғымдарын ашу; кестелерді қолдану .				
3.2 Империялар, соғыстар,көтерілістер мен революциялар	5.3.2.1 ежелгі уақытта "империяның" пайда болуын, олардың тарихтағы рөлін, тіректерге, мәтінге сүйене отырып көрсету ; 5.3.2.2 қалай жасау керектігін көрсету "империялардың құрылуы" шекаралардың өзгеріп жаңа мемлекеттердің құрылуына әкелгендігін көрсету ; карталарға сүйене отырып 5.3.2.3 ежелгі Римдегі Спартак бастаған көтерілісті сипаттау, оның себептерін анықтау;	6.3.2.1 Рим империясының құлауының негізгі себептерін атау; 6.3.2.2 Кейінгі орта ғасырлардағы анти-феодалдық көтерілістердің себебі мен нәтижелерін көрнекілікті қолдана отырып атау; 6.3.2.3 Көрнекілікке сүйене отырып Византияның ішкі және сыртқы саясатын сипаттап оның ұзақ өмір сүру себептерін талдап айқындау; 6.3.2.4 Дипломатия саясатын Византияның көрші мемлекеттермен өзара қарым-қатынасы мысалында көрсету; 6.3.2.5 орта ғасырлық жаулап алу кезіндегі халықаралық қатынастардың ерекшелігін көрсету; 6.3.2.6 1-4 крест жорықтарының себептері мен нәтижелерін анықтау.	7.3.21 Батыс Еуропадағы буржуазиялық төңкерістердің себептерін атау; 7.3.2.2 XVIII-XIX ғасырдың ортасындағы халықаралық қатынастардың өзгеруін көрсету; 7.3.2.3 әлем картасында өзгерістерге әкелген отаршылдық экспансияның салдарын сипаттау 7.3.2.4 әлемнің бейнесін, атап айтқанда Наполеонның жорықтарын өзгертуге арналған басқыншылық соғыстардың рөлін бағалау	8.3.2.1 Германия мен Италияның бірігу процесі қалай жүріп жатқанын көрсету, оны басқа елдермен салыстыру; 8.3.2.1 Антанта блоктарының және үштік одақтың пайда болу себептерін көрсету; 8.3.2.2 карталар мен мәтіндерді қолдана отырып, Австрия-Венгрия, Ресей, Осман империясы империяларының ыдырауының тән себептерін атау; 8.3.2.3 Үндістан мен басқа елдердің отарлауының қалай болғанын көрсету. карталарды, сұрақтарды қолдану; 8.3.2.5 либерализм, консерватизм, марксизм, ұлтшылдықтың тарихи ұғымдары туралы түсініктердің болуы; 8.3.2.6 Еуропадағы 1848 жылғы буржуазиялық төңкерістерді талдау. Көрнекілік негізінде;	9.3.2.1 Бірінші дүниежүзілік соғыс себебінің алғышарттарын атау тұлға тарихты қалай өзгертеді; 9.3.2.2 Қазан төңкерісінің әлемдік елдерге әсерін және оның салдарын талдау; 9.3.2.4 Ұлттар Лигасы мен Версаль-Вашингтон жүйесінің әрекеттерін сипаттаңыз карталарды, мәтіндерді қолданыңыз 9.3.2.5 Бірінші дүниежүзілік соғыстан кейінгі әлемнің аумақтық бөлімін және жаңа мемлекеттердің пайда болуын сипаттаңыз;вопрс карталарын, кесте тіректерін қолданыңыз 9.3.2.2 империялардың ыдырауының себептерін анықтау (Австрия-Венгрия, Ресей, Осман империясы) 9.3.2.4 Ұлттар Лигасы мен Версаль-	1 ж ы с 1 қ ұ 1 с Н ә б б т 1 қ ж и ы п а 1 с с с қ 1 х қ ш б 1 қ т м т п 1 ғ ж ә қ

		Суреттерді, тіректерді қолдану, кестелер мен тірек сөздер мен жұмыс; 6.3.2.7 Отарлық саясатты түсіндіру (Испания және Португалия мысалында)		8.3.2.7 Солтүстік Америка қоғамының құрылымы қандай әсер еткенін көрсету	Вашингтон жүйесінің қызметін сипаттау.Карта мәтіндерді қолдану 9.3.2.5 Бірінші дүниежүзілік соғыстан кейінгі әлемдегі аумақтық бөлініс және жаңа мемлекеттердің пайда болуын сипаттау; карталарды, сұрақтарды, тірек-кестелерді пайдалану; 9.3.2.2 Империялардың ыдырау себептерін (Австрия-Венгрия, Ресей, Осман империясы) анықтау	

4) "Экономикалық қатынастар мен өзара қарым-қатынастардың дамуы" бөлімі:

4-кесте

Бөлімшелер	Оқу мақсаттары					
	5-сынып	6-сынып	7-сынып	8-сынып	9-сынып	1
	5.4.1.1 шаруашылықтың түрлері (терімшілік, аң аулау, балық аулау), металдарды игеру, айырбас сауда туралы түсініктің болуы көрнекілікті қолдану; 5.4.1.2 "неолиттік төңкеріс" ұғымының мәнін ашу; 5.4.1.3 схемалар, кестелерді қолдана отырып, ежелгі өркениеттердің шаруашылық жүйесін сипаттау 5.4.2.1 шаруашылықтың	6.4.1.1 қолөнер мен сауданың рөлін анықтай отырып, қалалардың пайда болуы мен дамуының ерекшеліктерін көрсету; 6.4.1.2 карталарды қолдана отырып, Орта ғасырдағы халықаралық сауда мен саяхаттың рөлін көрсету 6.4.2.1 экономикалық қатынастардың формаларын түсіндіре отырып, феодалдық экономиканың	7.4.1.1 Феодалдық шаруашылықтан капиталистікке (манфактура фабрика) өтуді түсіндіру;схема,кесте, мәтінді пайдалану; 7.4.1.2 әлемдік держава ретінде Англияның қалыптасуындағы өнеркәсіптік төңкерістің рөлін сипаттау ; 7.4.2.6 Шығыстың дәстүрлі қоғамдарына отаршылдық саясаттың әсерін сипаттау;	8.4.1.1-XX ғасырдың басындағы техникалық революция жетістіктерінің (конвейерлік өндіріс, стандарттау) әртүрлі елдердің шаруашылық жүйесін дамытуға әсерін бағалау, сызбаларды, кестелерді пайдалану 8.4.1.2 индустриялық қоғамды дамыту үшін "жаңғырту" ұғымын пайдалану, ;	9.4.1.1 XX ғасырдың басындағы техникалық революция жетістіктерінің әсерін бағалау; 9.4.1.2 қоғамдағы әртүрлі жүйелерді түсіну үшін тоталитаризм, тоталитарлық мемлекет ұғымдарын қолдану; 9.4.1.4 кестелер негізінде жоспарланған Социалистік-экономикалық жүйенің дамуындағы	1

	иеленуші және өндіруші түрлерін салыстыру;	ерекшеліктерін сипаттаңыз	7.4.1.4 АҚШ-тағы капиталистік монополиялардың даму ерекшеліктерін көрсету; 7.4.1.4 "экспорт"," импорт", "отарлау", "экспансия", "фактория использовать" ұғымдарын пайдалана отырып, тауар-ақша қатынастарының дамуын түсіндіру; 7.4.2.1 өнеркәсіптік төңкерістің қоғамның дамуына әсерін анықтау	8.4.1.3 АҚШ-тағы капиталистік монополиялардың ерекшеліктерін атау. көрнекілікті қолдану; 8.4.1.5 өнеркәсіптік қоғамда туындайтын қайшылықтарды көрсету (өндіріс пен тұтыну арасындағы теңгерімсіздік; 8.4.2.1 қоғам дамуының өнеркәсіптік сатысына өту ерекшеліктерін анықтау 8.4.2.2 өнеркәсіптік және индустрияға дейінгі қоғамдардың айырмашылықтарын анықтау	кемшіліктерді түсіну,схемалар .диаграммалар; 9.4.1.5 30-жылдардағы экономикалық дағдарыстың экономикаға әсерін көрсету; 9.4.2.1 XX ғасырдың бірінші жартысындағы капитализм мен социализмнің экономикалық жүйелерін салыстыру; 9.4.2.2 "этатизм" терминін және оның саясат пен экономикада қалай қолданылатынын түсіндіру 9.4.2.1 экономикалық жүйелерді капитализм және социализм ұғымдарын қолдана отырып салыстыру "жоспарлы экономика", " нарықтық экономика"	к қ д 1 Ш е э с 1 " э " э ұ о э ж т н с қ 1 қ а ц т р 1 э ж т т н

33. Осы оқу бағдарламасы негізгі орта білім беру деңгейінің 5-9- сыныптары тірек қимыл қозғалыс аппараты бұзылған оқушыларға арналған "Дүниежүзі тарихы" оқу пәнінен жаңартылған мазмұндағы үлгілік оқу бағдарламасының Ұзақ мерзімді жоспарына сәйкес жүзеге асырылады.

34. Тоқсандағы бөлімдер және бөлім ішіндегі тақырыптар бойынша сағат сандарын бөлу мұғалімнің еркіне қалдырылады.

Тірек- қимыл аппараты
бұзылған білім алушыларға
арналған негізгі орта білім беру
деңгейінің 5-10 сыныптары үшін
"Дүниежүзі тарихы" пәнінен
жаңартылған мазмұндағы
үлгілік оқу бағдарламасына
қосымша

Тірек- қимыл қозғалыс аппараты бұзылған білім алушыларға арналған негізгі орта білім беру деңгейінің 5-10 сыныптары ұшін "Дүниежүзі тарихы" пәнінен жаңартылған мазмұндағы Үлгілік оқу бағдарламасын жүзеге асыру бойынша ұзақ мерзімді жоспар

1) 5-сынып

1-кесте

Бөлім	Тақырыптар, мазмұны	Оқыту мақсаттары. Білім алушылардың міндетте
1-тоқсан		
1 Бөлім Терімшілер-аңшылардан бастап егіншілер мен мал өсірушілерге дейін	Алғашқы адам қалай пайда болды?	5.1.1.1 адамның пайда болу теориялар негізінде көрне отырып түсініктің болуы; 5.1.1.2 тірек сөздерді қолдана тобыры, ру, қауым, тайпа бірлестік түрлерін және олар мен айырмашылықтарын тізб
	Неліктен ежелгі адамдар Ласко үңгірінің қабырғасына суреттер салды?	5.2.2.1 ежелгі адамдарды көмектесетін, ежелгі адамда бір түрі "алғашқы қауымдық 5.2.1.2 көрнекілікке сүйене анимизм, фетишизм, магия с наным-сенімдерді айыру
	Не себепті адамдар егіншілік және мал шаруашылығымен айналысты?	5.4.1.1 шаруашылық іс-ә туралы түсініктің болуы (тер балық аулау, егіншілік, ма металл өңдеу, айырбастау қолдана отырып); 5.4.1.2 "неолиттік төн эллюстрация, тірек сөздер ар 5.4.2.1 экономикалық прогр шаруашылықтың иемденуш түрлерін салыстыру
1 Бөлім Өзен алқаптары өркениеттері	Неліктен ежелгі өркениетттер өзен алқаптарында дамыды?	5.4.1.3 схемалар мен кест отырып ежелгі өркениеттер жүйесін сипаттау
	Қзен алқабындағы өркениет туралы біз қалай білеміз?	5.4.1.3 схемалар мен кест отырып ежелгі өркениеттер жүйесін сипаттау; 5.2.2.3 ежелгі дүние өнерін с
1 Бөлім Ежелгі Египет	Неліктен Египетті "Қара жер деп атады?"	5.2.4.2 көрнекілікті қ шаруашылық іс-әрекеттің өзгерістердің ғылымның пай дамуына ықпалын айқынд геометрия, астрономия, меди 5.4.1.3 ежелгі өркениеттер жүйесін сипаттау, схема кест
	Ежелгі Египетте пирпмидалар қалай салынды?	5.2.1.2 көрнекілікке сүйеніп сенімдер: анемизм, фете ажырата білу

		5.2.2.2 ежелгі Египеттің ғибадатханаларын сипаттау
	Не себепті перғауын Хатшепсут Пунт жеріне кемелерді жіберді?	5.1.2.1 көрнекілікке сүйене қауымдық қоғамның әлеу туралы түсініктің болуы ; 5.4.1.3 схемалар мен кест отырып ежелгі өркениеттер жүйесін сипаттау
	Тутанхамонның табытханасында ежелгі Египеттіктердің өмірлерінің қандай құпиясы сақталған	5.2.1.2 көрнекілікке сүйеніп сенімдер: анемизм, фете ажырата білу 5.2.2.2 ежелгі Египеттің ғибадатханаларын сипаттау 5.1.2.1 мәтінге сүйене қауымдық қоғамның әлеу туралы түсініктің болуы ;
2-тоқсан		
2 Бөлім Қос дөңгелекті арбалар және империялар	Қос дөңгелекті арбалардың пайда болуы әлемді қалай өзгертті?	5.3.2.1 тірек сөздерге "империялардың пайда болу ежелгі дүниедегі рөлін көрсе 5.3.2.2 "империялардың" па мемлекеттердің құрылып, өзгеруіне әкелгенін көрсету, сөздерге сүйеніп;
	Хамурапи патша қалай Вавилонды қуатты империяға айналдырды?	5.3.2.1 тірек сөздерге "империялардың пайда болу ежелгі дүниедегі рөлін көрсе 5.3.2.2 "империялардың" па мемлекеттердің құрылып, өзгеруіне әкелгенін көрсету, сөздерге сүйеніп;
	Таяу және Орта Шығыстың империялары қуатты болды?	5.3.2.2 Орталық Азия хал македондықтардың жаулап күресі 5.1.2.1 мәтінге сүйене қауымдық қоғамның әлеу туралы түсініктің болуы ; 5.4.1.3 схемалар мен кест отырып ежелгі өркениеттер жүйесін сипаттау;
	Орта Азияның империялары қаншалықты қуатты болды?	5.3.2.2 Орталық Азия хал македондықтардың жаулап күресі 5.1.2.1 мәтінге сүйене қауымдық қоғамның әлеу туралы түсініктің болуы ; 5.4.1.3 схемалар мен кест отырып ежелгі өркениеттер жүйесін сипаттау

2 Бөлім Ежелгі Үндістан: буддизмнің гүлденуі мен индуизмнің салтанат құруы	Ежелгі Мохенджо-Даро қаласы қалай жоғалып кетті?	5.4.1.3 схемалар мен кест отырып ежелгі өркениеттер жүйесін сипаттау; 5.2.2.3 ежелгі әлем мәдениет
	Неліктен ежелгі Үндістанда индуизм буддизмнен үстем болды?	5.1.2.3 схемалар тірек Үндістанның "касталық ж мазмұнын ашу ; 5.2.1.3 діннің ежелгі қоғамны сипаттау;
	Ежелгі дүниеде Үндістанның сауданың орталығы ретіндегі рөлі қаншалықты маңызды болды?	5.4.1.3 схемалар мен кест отырып ежелгі өркениеттер жүйесін сипаттау; 5.2.4.2 көрнекілікті қо шаруашылық іс-әрекеттің өзгерістердің ғылымның пай дамуына ықпалын айқынд геометрия, астрономия, меди
	Ежелгі Үндістанда ғылыми білім қаншалықты дамыған болды?	5.2.4.2 ғылымдардың (арифм астрономия, медицина) пайд шаруашылық іс-әрекет өзгерістердің ықпалын сипат
3-тоқсан		
3 Бөлім Ежелгі Қытай	Ежелгі қытай ойшылдары нені үйретті?	5.2.3.1- ежелгі философтард туралы түсінікке ие болу;
	Терракоталық армия бізге ежелгі Қытай туралы не айта алады?	5.3.1.1- ежелгі мемлек құрылымы және олардың ере түсінік беру;
	Ежелгі Қытайдың қандай ғылыми жаңалықтары бүгінгі күнге дейін сақталды?	5.2.4.2 - көрнекілікті шаруашылық іс-әрекеттің өзгерістердің ғылымның пай дамуына ықпалын айқынд геометрия, астрономия, меди
3 Бөлім Ежелгі Грекия	Ежелгі Грекия өркениеті бастауын қайдан алады?	5.2.2.3 - ежелгі әлемнің өн мүсін, сәулет) көрнекілікке сипаттау;
	Неліктен Ежелгі Грекияны демократияның отаны деп атайды?	5.3.1.1 ежелгі мемлек құрылымының ерекшеліктер 5.3.1.2 Афины мемлекетінд пайда болуын білу; 5.1.2.1 ежелгі қоғамның әл сипаттау;
	Ежелгі Спарта Афиныдан несімен ерекшеленді?	5.3.1.1 - ежелгі мемле құрылымы және олардың ере түсінік беру; 5.1.2.1 - ежелгі қоғамның туралы түсінікке ие болу;
	Неліктен Александр Македонский скифтерді бағындыра алмады?	5.3.2. "империялардың пай олардың ежелгі дүниедегі рө

		5.3.2.2 - "империялар шекаралардың өзгеруіне мемлекеттердің пайда болуы көрсету;
3 Бөлім Ежелгі Грекия мәдениеті	Ежелгі Грек философтары мінсіз қоғамды қалай елестетті?	5.2.3.1 - ежелгі философтар туралы түсініктерінің болуы;
	Ежелгі Грекия өнері қандай болды?	5.2.2.3 - көрнекілікке не өркениеттер өнерін сипат мүсін, сәулет);
	Ежелгі Грекияның гимназия, лицей, академиялары нені үйретті?	5.2.4.2 - ғылымдардың (ариф астрономия, медицина) па дамуына шаруашылық қызм өзгерістердің әсерін анықтау 5.2.4.1-ежелгі қоғамның дам рөлі туралы айту;
4-тоқсан		
4 Бөлім Рим империясының гүлденуі	Рим ежелгі дүниенің ең қуатты империясына қалай айналды?	5.3.2.1 - "империялардың" п олардың антикалық кезеңдег 5.3.1.1- ежелгі мемлек құрылымы және олардың ере түсінік беру; 5.3.2.2- "империялард шекаралардың өзгеруіне мемлекеттердің пайда болуы көрсету;
	Ежелгі Рим қоғамының дамуын мәдениет қалай көрсетеді?	5.1.2.1 - ежелгі қоғамның туралы түсінікке ие болу; 5.2.2.3 - көрнекілікке не өркениеттер өнерін сипат мүсін, сәулет);
	Спартактың көтерілісі ежелгі Римдегі құлдықты қалай сипаттайды?	5.1.2.2 - Ежелгі әлем ерекшеліктерін атаңыз; 5.3.2.3 - Ежелгі Римд көтерілісін, оның себептерін сипаттаңыз;
4 Бөлім Дәуірлер тоғысындағы Рим	I-III ғасырларда Рим империясы қалай дамыды?	5.3.2.2- карталарға с "империялардың" құрылу өзгеруіне және жаңа мемл болуына қалай әкелгенін көр 5.2.1.3 ежелгі қоғамның да ықпалын сипаттау; 5.2.1.1 негізгі діни ұғы ғибадатхана, абыз, қасиетт түсіндіру
	IV-V ғасырларда Рим империясы қалай өзгерді?	5.3.2.2- карталарға с "империялардың" құрылу өзгеруіне және жаңа мемл болуына қалай әкелгенін көр

		5.2.1.3 ежелгі қоғамның да ықпалын сипаттау
	Ежелгі дүниенің мәдени мұрасы қандай?	5.2.4.1 ежелгі қоғамның дам рөлін сипаттау; 5.2.2.3 - көрнекілікке не өркениеттер өнерін сипат мүсін, сәулет); 5.2.4.2 - көрнекілікті қ ғылымдардың пайда болу (арифметика, геометрия медицина) экономикалық әлеуметтік өзгерістердің әсер

2) 6-сынып

2-кесте

Бөлім	Тақырыптар, мазмұны	Оқыту мақсаттары Білім алушылардың міндетер
1-тоқсан		
1 Бөлім Рим империясының құлауы	Кіріспе. Неліктен Батыс Рим империясы құлады?	6.3.1.1 Ерте, орта, кейінг хронологиялық шегін бі сызығында белгілеу; 6.3.2.1 Рим империясының ы себептерін айқындау;
	Рим империясы Шығыста неліктен сақталды?	6.3.2.3 Византияның ішкі с оның ұзақ өмір сүруінің се және жіктеу;
	Неліктен Византия 568 жылы түрік қағаны Истемиге елші жіберді?	6.3.2.4 Византияның диплом оның көршілес елдермен қа мысалында қарастырып, сип
	Княгиня Ольганың Константинопольге сапары Киев Русін қалай өзгертті?	6.3.2.4 Византияның диплом оның көршілес елдермен қа мысалында қарастырып, сип
1 Бөлім Феодализм	Феодалдық экономика қандай болды?	6.4.2.1 - экономикалық нысандарын түсіндіре оты шаруашылық типінің ерекше 6.4.1.1- қолөнер мен саудан отырып, ортағасырлық қ ерекшеліктерін көрсету; 6.1.1.1 - феодалдық қоға құрылымы туралы түсінік бе
	Феодалдық қоғам қалай құрылды?	6.1.1.1 - феодалдық қоға құрылымы туралы түсінік бе 6.1.2.1 - көрнекілікті қ феодалдар мен шаруал феодалдық қатынастарды си
	Ортағасырлық қоғамды қаланың сәулеті мен өнері қалай бейнелейді?	6.4.1.1 - қолөнер мен саудан отырып, ортағасырлық қалал даму ерекшеліктерін көрсету

		6.2.2.2 - қоғамдағы өзгер дамуына сәулет (сәулет, к белгілеу;
1 Бөлім Ислам тарихы	Исламның тарихында 610 - 1258 жылдар аралығында қандай басты оқиғалар орын алды?	6.3.2.5 ортағасырлық кезіндегі халықаралық қатын түсіндіру
	Неліктен VIII-XII ғасырды ислам мәдениетінің "алтын ғасыры" деп атайды?	6.2.2.1 - дін мен өнердің ө және олардың әлемдік м сипаттау; 6.2.2.4 - Шығыстың мәдениетінің ерекшеліктерін 6.2.3.1 - шығыс ойшылд жетістіктерінің әсерін көрсет
2-тоқсан		
2 Бөлім Крест жорықтары	Неліктен крест жорықтары ұйымдастырылды?	6.3.2.6 картада оқи динамикасында белгілей оты мысалында крест жорық салдарын анықтау
	Крест жорықтары христиандық Еуропа мен мұсылман әлемін қалай өзгертті?	6.3.2.6 картада оқи динамикасында белгілей оты мысалында крест жорық салдарын анықтау; 6.2.2.1 әр түрлі тарихи о байланысын айқындай от әлемдік мәдениетке ықпалын
2 Бөлім Моңғолдар	Моңғолдар әлемдік империяны қалай құрды?	6.3.2.5 ортағасырлық кезіндегі халықаралық ерекшеліктерін анықтау
	Моңғолдардың жорықтары Еуразияның саяси картасын қалай өзгертті?	6.3.2.5 ортағасырлық кезіндегі халықаралық ерекшеліктерін көрсету;
2 Бөлім XIV ғасыр- XVI ғасырдың бірінші жартысындағы ортағасырлық еуропалық қоғам	"Қара індет" не себепті жылдам таралды ?	6.2.4.1 адам өміріндегі қорш білімнің рөлін түсіндіру;
	"Қара індет" шаруалар көтерілістері мен феодалдық соғыстардың басты себебі болды ма?	6.3.2.2 көрнекілікті қолдана орта ғасырлардағы көтерілістердің себептері мен 6.3.1.4 феодалдық орталықтандырылған мемлек арасындағы байланысты орн
	Еуропада орталықтандырылған мемлекеттер қалай құрылды?	6.3.1.4 - феодалдық соғы орталықтандырылған мемл құрылғанын көрсету, схема қолдану;
	Неліктен Жанна д' Арк француз халқының есінде сақталады?	6.3.1.4 - феодалдық соғы орталықтандырылған мемл құрылғанын көрсету, схемал қолдану;
3-тоқсан		

3 Бөлім Батыс пен Шығыстағы абсолютизм:	XIV Людовик және Ұлы Петр: кімнің билігі айтарлықтай шексіз болды?	6.3.1.3 феодалдық ме кезеңдерін сипаттау; 6.3.1.2 Батыс пен Шығ формаларын (сословиелік-өк билік) ажырату; 6.3.1.6 "парламент", "Бас "кортес", "Боярлар Дума түсіндіру
	Юнлэ мен Токугава билігі Батыс билеушілерінің билігіндей шексіз болды ма?	6.3.1.2 Батыс пен Шығ формаларын (сословиелік-өк билік) ажырату; 6.3.1.5 кестелерді қолдана елдердегі саяси билікті билеушілерінің қызметімен с
	Неліктен I Карл мен II Осман шексіз монарх бола алмады?	6.3.1.2 Батыс пен Шығ формаларын (сословиелік-өк билік) ажырату; 6.3.1.5 кестелерді қолдана елдердегі саяси билікті билеушілерінің қызметімен с
3 Бөлім Сауда, қолөнер және әлемді игеру	Ұлы Жібек жолы Шығыс пен Батысты қалай байланыстырды?	6.4.1.2 ортағасырлардағы ха мен саяхаттардың рөлін түсін
	Қытайлықтар мен еуропалықтардың теңіз саяхаттарының айырмашылығы неде?	6.4.1.2 -орта ғасырларда ха мен саяхаттың рөлін көр пайдалану; 6.2.4.3 - картада XV-XV саяхатшылардың негізгі бағ отырып, Ұлы географияль әлем туралы идеяларға әсерін
	Ұлы географиялық ашулар әлемді қалай өзгертті?	6.2.4.3-XV-XVI саяхатшылардың негізгі ба белгілей отырып, Ұлы ашылулардың әлем туралы т сипаттау; 6.3.2.7 - "отарлық саясат" (Испания мен Португалия мысалында);
4-тоқсан		
4 Бөлім Қайта өрлеу дәуірі	Қайта өрлеу дәуірі өнердің дамуын қалай өзгертті?	6.2.2.3 Антикалық мәдени орнату арқылы Қайта мәдениетін (бейнелеу, мүсін 6.2.3.2 гуманизм идеясын ан
	Шығыстағы Ренессанс әлемдік мәдениетті қалай байытты?	6.2.3.2 гуманистер идеялары мәдениеттің дамуына әсерін 6.2.2.4 көрнекілікті пай Шығыстың ортағасырлы ерекшеліктерін көрсету;

4 Бөлім Реформация	Мартин Лютердің наразылығы Еуропаны қалай өзгертті?	6.2.1.1 адамның дүниетаны өмірдегі дін рөлінің өзгеру шіркеу рөлін анықтау; 6.2.1.2 тарихи процестер, "гуманизм", "реформация", "лютеранство", "кальвин реформация", "иезуиттер ор түсіндіру ;
4 Бөлім Ғылыми революция	Коперниктің теориясы қаншалықты бірегей болды?	6.2.4.2 жаратылыстану ғыль кейінгі Орта ғасырлар кез құрылымы туралы ғылым туындағанын көрсету ; 6.2.4.1 адам өміріндегі қорш білімнің рөлін түсіндіру;
	Орта ғасырлар тарихы бойынша қорытынды сабақ	Бөлімдер бойынша негізгі о қайталау

3) 7-сынып

3-кесте

Бөлім	Тақырыптар, мазмұны	Оқыту мақсаттары Білім алушылардың міндетте
1-тоқсан		
1 Бөлім Кіріспе Өнеркәсіп төңкерісі және оның әлемді өзгертуге ықпалы	Жаңа дәуір туралы түсінік және оның ерекшеліктері	7.1.1.1 жаңа дәуір кезеңдерін
	XVII ғасырдағы Ағылшын буржуазиялық революциясы.	7.3.2.1 Батыс Еуропа Американдағы буржуазиялы себептерін сипаттау;
	Республиканың құрылуы	7.1.1.1 "капитал", "буржуа табы пролетариат" ұғым қоғамның әлеуметтік құры үшін қолдана отырып түсінд 7.1.2.1 буржуазияның қоға жүйесіндегі рөлін анықтау;
	Өнеркәсіптік революцияның мәні	7.1.1.2 мануфактуралардың пайда болуы мен жалдама тобының қалыптасуы арасы орнату; 7.4.1.1 Еуропадағы шаруашылықтан капиталист (мануфактура, фабрика) өту себептері мен салдарларын а
	Индустриялық қоғамға көшу	7.4.1.2 өндірістік революци жетекші әлемдік де қалыптасуындағы рөлін сипа 7.4.2.2 қоғам дамуының ин және өндірістік айырмашылықтарын анықта

1 Бөлім XVIII ғасырдағы Үндістан мен Британия	Ұлы Моғолдар мемлекеті	7.3.2.3 Европалық отарль Шығыстың дәстүрлі қоғ сипаттау
	Моғол империясының ыдырауы	7.3.2.3 Европалық отарлық э картасының өзгеруіне әк сипаттау;
	Европа елдерінің отаршылдық саясаты	7.3.2.6 Европалық отарль Шығыстың дәстүрлі қоғ сипаттау;
	Отарлаудың салдары.	7.3.2.3 Европалық отарль Шығыстың дәстүрлі қоғ сипаттау
2-тоқсан		
1 Бөлім Ағартушылық идеялардың таралуы	Ағартушылықтың бастапқы кезеңі	7.2.1.1 қоғамда дін рөл байланысты адамдар өмір өзгерістерді анықтау; 7.2.3.2 Ағартушылық дәу қоғамдық дамуға ықпалын ан
	Ағартушылық дәуірінің қайраткерлері.	7.2.3.2 Ағартушылық дәу қоғамдық дамуға ықпалын ан
	АҚШ –тың құрылуы	7.3.1.1 республикалық ерекшеліктерін анықтау;
	Ағартушылық идеяларының қоғамдық дамуға әсері	7.2.3.2 Ағартушылық дәу қоғамдық дамуға ықпалын ан
	Солтүстік Американдағы Британдық отарлар	7.3.2.1 Батыс Европадағы Американда буржуазиялық себептерін сипаттау
	Тәуелсіздік соғысы	7.3.2.1 тәуелсіздік үшін соғ көрсету
	Тәуелсіздік декларациясы. АҚШ Конституциясы	7.3.2.1 Батыс Европадағы Американда буржуазиялық себептерін сипаттау; 7.1.1.1 "капитал", "буржуа табы" \пролетариат\ ұғым әлеуметтік құрылымын түсін
	Қорытынды сабақ	7.1.2.1 қоғамдық қатынас буржуазияның рөлін анықтау
3-тоқсан		
2 Бөлім Француз революциясының көрінісі	1789-1799 жылдары Францияда қандай өзгерістер болды?	7.3.1.1 Батыс Европа Американдағы буржуазиялы себептерін сипаттау 7.1.1.1 қоғамның әлеуметтік түсіндіру үшін "капитал "жұмысшы табы/пролетар пайдалану; 7.1.2.1 қоғамдық қатынас буржуазияның рөлін анықтау

	Неліктен Дэвид пен Бодри Марат туралы әртүрлі пікірде болды?	7.2.2.1 тарихи оқиғаларды тү туындыларын пайдалану; 7.2.2.2 өнердегі негізгі ағым анықтау (неоклассицизм, ром 7.3.1.1 республикалық ерекшеліктерін анықтау;
	Наполеон империясы қалай құрылды және құлау себебі неде?	7.3.2.4 басқыншылық соғы саясаттың өзгеруіне ы (Наполеон жорықтары мысал
	Наполеонның Ресейге басып кіруі	7.3.2.4 басқыншылық соғы саясаттың өзгеруіне ы (Наполеон жорықтары мысал
3 Бөлім Империялар және олардың бәсекелестігі	I.Петр. Империяның құрылуының басталуы	7.3.2.2 XVIII-XIX ғасырд халықаралық қатынастард сипаттау
	Ұлы Екатеринаның қайта құрулары	7.3.2.2 XVIII-XIX ғасырд халықаралық қатынастард сипаттау
	Неліктен Ресей мен Ұлыбритания Ирандағы ықпал үшін бәсекелесті?	7.3.2.2 XVIII-XIX ғасырд халықаралық қатынастард сипаттау; 7.4.2.1 қоғам дамуының инду өту процесін көрсету;
	Ирандағы ағылшын-орыс бақталастығы	7.3.2.2 XVIII-XIX ғасырд халықаралық қатынастард сипаттау; 7.4.2.2 Ресей мен Иран арасы көрсету (елші Грибоедовты е
	Қырым соғысы. Себептері мен салдары.	7.3.2.2 XVIII-XIX ғасырд халықаралық қатынастард сипаттау
	Қырым соғысының нәтижелері	7.4.2.2 Ресейдің Қырым соғ себептері;
4-тоқсан		
4 Бөлім XIX ғасырдағы империялар және олардың бәсекелестігі.	XIX ғасырдың I ширегіндегі Осман империясының жағдайы	7.3.2.2 XVIII-XIX ғасырд халықаралық қатынастард сипаттау;
	Танзимат реформалары	7.3.4.2 Осман империя реформалардың маңыздылы 7.1.1.1 қоғамның әлеуметтік түсіндіру үшін "капитал "жұмысшы табы/пролетар пайдалану
5 Бөлім XIX ғасырдағы Қытай және Еуропалық державалар	XIX ғасырдың басындағы Цин империясы	7.3.2.6 еуропалық отаршыл Шығыстың дәстүрлі қоғам сипаттау; 7.4.1.4 "экспорт", "импо "отарлау", "фактория" ұғы

		арқылы, тауар-ақша қатына түсіндіру
	"Апиын соғыстары"	7.1.1.3 еуропалық державала экспансиясы кезеңіндегі Ази (Қытай, Үндістан, Жапо құрылымындағы ерекшелікт
	Қытай XIX ғасырдың соңында	7.3.2.6 Еуропалық отарль Шығыстың дәстүрлі қоғ сипаттау
	Ихтуендер көтерілісі	7.3.2.6 Еуропалық отарль Шығыстың дәстүрлі қоғ сипаттау
	Жыл қорытындысы	7.4.1.4 - "экспорт", "им "отарлау", "сауда орны" ұғ отырып, тауар-ақша қатына түсіндіріңіз;

4) 8-сынып

4-кесте

Бөлім	Тақырыптар, мазмұны	Оқыту мақсаттары Білім алушылардың міндеті
1-тоқсан		
1 Бөлім XIX ғасырдағы Еуропаға революциялық идеялардың әсері	1848 жылғы Еуропадағы революциялар қандай саяси идеялармен қалыптасты?	8.3.2.1 Батыс Еуропадағы Америкада буржуазиялық себептерін сипаттау; 8.1.2.1 әлеуметтік қатына буржуазияның рөлін анықтау 8.2.3.2 ағарту идеяларының әсерін анықтау; 8.3.2.5 тарихи оқиғалард "либерализм", "консерватиз "марксизм", "ұлтшылдық" ұғ 8.2.3.3 К.Маркстің көзқ марксизмнің қоғамдық өмірг
	Пруссияның күшейуі. Отто фон Бисмарк.	8.3.1.4 әртүрлі елдердің бір тарихи оқиғаларын салысты мемлекеттердің (Италия, Гер маңызын анықтау
	Германия империясының жариялануы	8.3.2.5 тарихи оқиғалард "либерализм", "консерватиз "марксизм", "ұлтшылдық" ұғ
	Германия мен Италияның бірігу жолдары қаншалықты ұқсас болды?	8.3.1.4 әртүрлі елдердің бір тарихи оқиғаларын салысты мемлекеттердің (Италия, Гер маңызын анықтау
2 Бөлім	Неліктен Александр II патша "Халық еркінің құрбаны болды?	8.2.3.1 Ресейде жаңа ағымдардың пайда болу се (халықшылдық, либерализм)

XIX ғасырдағы Ресейдің қоғамдық-саяси ойының дамуы		8.3.1.3 тарихи оқиғаны "басыбайлы құқық", "халықшылдар", "жеке терр диктатурасы" ұғымдарын қол
	Декабристтік қозғалыс	8.2.3.1 Ресейде жаңа ағымдардың пайда болу се (халықшылдық, либерализм) 8.3.1.3 тарихи оқиғаны "басыбайлы құқық", "халықшылдар", "жеке терр диктатурасы" ұғымдарын қол
	1830-1850 жылдардағы қоғамдық қозғалыстың ерекшеліктері.	8.3.2.2 1830-1850 жылда қозғалыстың ерекшеліктерін 8.3.1.3 тарихи оқиғаны "басыбайлы құқық", "халықшылдар", "жеке терр диктатурасы" ұғымдарын қол
	Басыбайлылық тәртіпті жою және 1860-1870 ж реформалар	8.3.1.3 тарихи оқиғаны "басыбайлы құқық", "халықшылдар", "жеке терр диктатурасы" ұғымдарын қол
	Самодержавиенің дағдарысы. Ереуіл қозғалысының өсуі.	8.3.2.5 Ресейде жұмысшы қо болуын көрсету
2-тоқсан		
3 Бөлім XIX ғасырдағы Үндістандағы еуропалық үстемдік. Әлемнің аумақтық бөлінуінің аяқталуы	XIX ғасырдағы британдықтар мен қазіргі үндістер 1857-1859 жылдардағы Үндістандағы оқиғалар туралы қалай айтады?	8.3.2.6 Еуропалық отарль Шығыстың дәстүрлі қоғ сипаттау; 8.1.1.3 Еуропалық держав экспансиясы кезеңіндегі (Қытай, Үндістан, Жапо құрылымының ерекшеліктер
	Әлемдік отарлық жүйе қалай қалыптасты?	8.3.2.6 Еуропалық отарль Шығыстың дәстүрлі қоғ сипаттау
	XIX ғасырдың екінші жартысындағы Үндістанның әлеуметтік өміріндегі өзгерістер.	8.1.1.3 Еуропалық держав экспансиясы кезеңіндегі (Қытай, Үндістан, Жапо құрылымының ерекшеліктер
	Саяси-әскери блоктардың құрылуы - Үштік одақ, Антанта	8.3.2.5 әскери одақтар мен елдерді көрсету;
	XIX ғасырдың екінші жартысындағы ұлт-азаттық қозғалыс.	8.3.2.6 Еуропалық отарль Шығыстың дәстүрлі қоғ сипаттау;
	Үндістандағы ҮҰК, оның маңызы.	8.1.1.3 Еуропалық держав экспансиясы кезеңіндегі (Қытай, Үндістан, Жапо құрылымының ерекшеліктер

	Әлемнің отарлық бөлінуінің аяқталуы	8.3.2.6 талдау жасай отыр әлемнің саяси картас өзгерістерді анықтау
3-тоқсан		
4 Бөлім Америка Құрама Штаттарының күшеюі	АҚШ-тың "айқын тағдыры" және олардың территорияларын кеңейту идеясы	8.3.1.2 АҚШ-тың батыс бағ саясатын сипаттау; 8.4.1.3 АҚШ-тағы монополиялардың даму анықтау
	Монро доктринасы	8.3.1.2 Монро Доктринасын с
	АҚШ-тағы құлдық қалай жойылды?	8.1.2.2 трансатлантикалы ерекшеліктерін анықтау
	Солтүстік пен оңтүстік арасындағы қақтығыс	8.4.1.3 АҚШ-тағы монополиялардың даму анықтау
	АҚ0Ш-тың сыртқы саясаты	8.3.1.2 АҚШ-тың батыс бағ саясатын сипаттау
5. Бөлім Жапонияның дамуы. Еуропа елдерінің Қиыр Шығыс саясаты және Жапонияның "ашылуы"	Жапонияның экономикалық жағдайы.	8.3.2.6 Еуропалық отарлы Шығыстың дәстүрлі қоғ сипаттау
	Мэйджи төңкерісі (1867-1872) және Жапонияда жүргізілген реформалар.	8.4.2.1 әр түрлі елдерде өнеркәсіптік сатысына к ерекшеліктерін анықтау; 8.4.2.2 қоғам дамуының ин және индустриялық кезен айырмашылықтарды айқынд
	Жапонияның басқыншылық соғыстары	8.2.1.2 - миссионерлік жұмы анықтау;
6. Бөлім Суретшілер мен жазушылардың көзімен: XIX ғасырдағы өзгерістерге шолу	Шығыс елдеріндегі мәдениет және философия	8.3.4.1 Шығыс елдерін философия және діннің байланысын көрсету; 8.2.2.1 тарихи оқиғаларды көркем шығармаларды қолда
	Жаңа заманғы мәдениеттің жаңа түрінің қалыптасуы	8.2.2.2 - өнердегі негізг тенденциялардың белгіл (неоклассицизм, романтизм реализм)
4-тоқсан		
7 Бөлім Суретшілер мен жазушылардың көзімен: XIX ғасырдағы өзгерістерге шолу	Кескіндеме ерекшеліктері және XVII-XIX ғасырлардағы музыкалық мәдениеттің гүлденуі.	8.2.2.1 тарихи оқиғаларды тү туындыларын пайдалану; 8.2.2.2 өнердегі негізгі ағымдардың белгілер (неоклассицизм, романтизм реализм);
	Ресейде және шығыс елдерінде өнердің даму ерекшеліктері	8.2.2.2 өнердегі негізгі ағымдардың белгілер (неоклассицизм, романтизм реализм);

	XVII-XVIII ғасырлардағы Батыс Еуропа әдебиетінің негізгі бағыттары.	8.2.2.1 тарихи оқиғаларды тү туындыларын пайдалану;
	XIX ғасырдағы орыс әдебиеті	8.2.2.1 тарихи оқиғаларды тү туындыларын пайдалану; 8.3.2.5 тарихи оқиғаларды "либерализм", "консерватиз "марксизм", "ұлтшылды пайдалану;
	XIX ғасырдың ғылыми жетістіктері	8.2.4.1 адам мен қоғамның е ашулардың маңызын сабақтастықты ескере отыры
	XIX ғасырдағы жаратылыстану ғылымдарының дамуы.	8.2.1.1 қоғамдағы діннің байланысты адамдарды өзгерістерді анықтау

5) 9-сынып

5-кесте

Бөлім	Тақырыптар, мазмұны	Оқыту мақсаттары Білім алушылардың міндеті
1-тоқсан		
1 Бөлім XX ғасырдың басындағы әлем	XX ғасырдың басында әлем бейнесі қандай болды?	9.3.2.5 XX ғасырдың бас аумақтық бөлінуін және мем құрылымын сипаттау;
	XX ғасырдың бірінші жартысындағы қандай ғылыми ашулар мен жаңа технологиялар ерекше маңызды болды?	9.2.4.2 тарихи оқиғалар нәтижелерін, маңызын тұж ғылымның әлем мемлекетте экономикалық дамуындағы р 9.4.1.1 XX ғасырдың басы революция жетістіктерінің (стандарттау) мемлекеттерд жүйесінің дамуына ықпалын 9.4.1.2 индустриялық қоғамн түсіндіру үшін "модерн пайдалану
	XIX ғасырдың аяғы - XX ғасырдың басында өнер қалайша өзгерді?	9.2.2.1 XIX ғасырдағы - басындағы өнердегі не сипаттау (модернизм, сим авангардизм); 9.2.2.2 XX ғасырдың бір бұқаралық мәдениеттің (кин қоғамның рухани дамуына ы
1 Бөлім Бірінші дүниежүзілік соғыс	Бірінші дүниежүзілік соғыстың себептері қандай?	9.3.2.1 Бірінші дүниежү алғышарттары мен себептері
	Бірінші дүниежүзілік соғыстың негізгі шайқастары қандай?	9.3.4.3 Бірінші дүниежүзілік шайқастарының барысы түсіндіруде әскери ғылым әскери-стратегияның рөлін б
1 Бөлім	Бірінші дүниежүзілік соғыс әлем картасын қалай өзгертті?	9.3.2.2 әлемнің саяси өзгерістерді сипаттау арқыл

Бірінші дүниежүзілік соғыстан кейінгі әлем		(Австро - Венгрия, Ресей и империясы) ыдырау себептер
	Неліктен Ұлттар Лигасы бірінші дүниежүзілік соғыстан кейін әлемде бейбітшілікті сақтай алмады?	9.3.2.4 Ұлттар Лигасының Версаль-Вашингтон жүйес бағалау
	Бірінші дүниежүзілік соғыстан кейін батыс қоғамы қалай өзгерді?	9.3.1.1 Қоғамдық өмірге ағымдардың (әлеуметтік консерватизм, марксизм, со ықпалын талдау
2-тоқсан		
2 Бөлім 1917 жылғы Ресейдегі революция	Ресейдегі самодержавие не себепті жойылды?	9.3.1.1 Қоғамдық өмірге ағымдардың (әлеуметтік консерватизм, марксизм, со ықпалын талдау
	Большевиктер Уақытша үкіметтің билігін қалай жойды?	9.1.1.1 тарихи оқиғаның нә арқылы әлеуметтік құрыл Қазан төңкерісінің ықпалын
	Неліктен қоғам "қызылдар" мен "ақтарға" қақ жарылды?	9.1.1.1 тарихи оқиғаның нә арқылы әлеуметтік құрыл Қазан төңкерісінің ықпалын
	1917-1924 жылдарда Ресей қаншалықты өзгерді?	9.1.1.1 тарихи оқиғаның нә арқылы әлеуметтік құрыл Қазан төңкерісінің ықпалын 9.2.1.1 тарихи кезеңдердің салыстыру арқылы мемлекет қатынасын сипаттау
2 Бөлім Бірінші дүниежүзілік соғыстан кейінгі Азия елдері	Неліктен Мұстафа Кемалді "Ататүрік" деп атады?	9.2.1.1 тарихи кезеңдердің салыстыру арқылы мемлекет қатынасын сипаттау
	Сунь Ятсеннің үш қағидаты Қытайды қалайша өзгертті?	9.3.1.1 қоғамдық-саяси (әлеуметтік либерализм консерватизм, марксизм, со қоғамның өміріне ықпалын т
	Азия елдеріндегі ұлттық сана-сезімнің өсуіне қандай идеялар әсер етті?	9.3.1.1 қоғамдық-саяси (әлеуметтік либерализм консерватизм, марксизм, со қоғамның өміріне ықпалын т
3-тоқсан		
3 Бөлім Ұлы Дағдарыс себептері мен салдары	Неліктен АҚШ-та 1920-шы жылдарды "гүлдену кезеңі" деп атайды?	9.4.1.2 индустриялық қоғамн түсіндіру үшін "модерн пайдалану; 9.4.1.1 XX ғасырдың басын революция жетістіктерінің (стандарттау) мемлекеттерд жүйесінің дамуына ықпалын
	Уолл-стриттің күйреу себептері мен салдары?	9.4.1.3 тарихи оқиғаларды та қағаздар нарығы", "акция", "қор биржасы", "несие" "инфляция" ұғымдарын пайд

		9.4.1.4 фактілерді, процест салыстыра отырып, инду қайшылықтарының (өндір теңгерімі) шиеленісу себепте
	Әлем елдері Ұлы дағдарыстан қалай шықты?	9.2.4.1 әлем мемлекеттер экономикалық дамуындағ теориясының рөлін сипаттау 9.4.1.5 1930 жылдардағ экономикалық дағдарыстың және Жапония экономикас өзгерістерді анықтау; 9.3.1.3 фактілерді, процестер салыстыру арқылы экономикалық дағдарыста жолдарын түсіндіру (А Германия)
3 Бөлім Тоталитарлық режимдер: Шығыс	КСРО Сталин кезінде қалай дамыды?	9.1.1.2 социалистік қоғ байланысты әлеуметтік топт табы, шаруалар, зиялылар өзгерісті талдау; 9.4.2.1 "жоспарлы эконом экономика" ұғымдарын қол ғасыр бірінші жартысындағ социализмнің экономика салыстыру; 9.3.1.2 тоталитаризм, әмір сияқты саяси режимде алғышарттары мен тарихын
	"Адамның жан дүниесінің инженерлері": Сталин халыққа ықпал ету үшін өнерді қалай пайдаланды?	9.2.2.1 XIX ғасырдағы басындағы өнердегі не сипаттау (модернизм, сим авангардизм); 9.2.2.2 XX ғасырдың бір бұқаралық мәдениеттің (кин қоғамның рухани дамуына ы
	"Танака меморандумы" қаншалықты қауіпті болды?	9.1.2.1 қоғамның әлеум өзгерістерге реакцияшыл (фашизм, тоталитаризм шовинизм, ұлтшылдық) талдау; 9.3.1.2 тоталитаризм, авто саяси режимдердің қалыпта мен тарихын түсіндіру; 9.3.1.5 1930 жылдардағ экономикалық дағдарыс нәти Жапония экономикасында себептерін анықтау
3 Бөлім Тоталитарлық режимдер: Батыс	Неліктен фашизм Италия мен Германияда өрбіді?	9.1.2.1 қоғамның әлеум өзгерістерге реакцияшыл (фашизм, тоталитаризм

		шовинизм, ұлтшылдық) талдау; 9.3.1.2 тоталитаризм, әмір сияқты саяси режимде алғышарттары мен тарихын
	Нацистердің саясаты Германия тұрғындарына қандай әсерін тигізді?	9.1.2.1 қоғамның әлеум өзгерістерге реакцияшыл (фашизм, тоталитаризм, шовинизм, ұлтшылдық) талдау; 9.3.1.2 тоталитаризм, әмір сияқты саяси режимде алғышарттары мен тарихын
	Франция мен Испаниядағы "Халық майданы" қаншалықты тұрақты болды?	9.1.2.1 қоғамның әлеум өзгерістерге реакцияшыл (фашизм, тоталитаризм, шовинизм, ұлтшылдық) талдау; 9.3.1.1 қоғамдық-саяси даму әлеуметтік либерализм консерватизм, марксизм, соц
4-тоқсан		
4 Бөлім Екінші дүниежүзілік соғыстың себептері мен салдары	Екінші дүниежүзілік соғыс қашан және неге басталды(1941 жылдың маусымына дейінгі оқиғалар)?	9.3.2.3 Екінші дүниежү себептерін, сипаты мен салда
	Барбаросса жоспары неге сәтсіз аяқталды?	9.2.4.3 тарихи оқиғаларға отырып, әскери ғылым мен соғыс стратегиялардың рөлін
	Кеңес Одағының фашистік Германияға қарсы соғысы неліктен Ұлы Отан соғысы деп аталды?	9.3.2.3 Екінші дүниежү себептерін, сипаты мен салда
	Екінші дүниежүзілік соғыстың қорытындылары мен сабақтары қандай болды?	9.3.1.1 қоғамдық-саяси (әлеуметтік либерализм консерватизм, марксизм, со қоғамның өміріне ықпалын т 9.3.2.3 Екінші дүниежү себептерін, сипаты мен салда
4 Бөлім Отарлық жүйенің күйреуінің жаңа кезеңі	Екінші дүниежүзілік соғыстан кейін отар елдерімен не болды?	9.3.2.3 Екінші дүниежү себептерін, сипаты мен салда
	Неліктен Үндістанда тәуелсіздікке қол жеткізу туралы әртүрлі көзқарастар қалыптасты?	9.2.1.1 тарихи кезеңдерді салыстыру арқылы мемлекет қатынасын сипаттау
4 Бөлім XX ғасырдың бірінші жартысындағы дін және мәдениет	XX ғасырдың бірінші жартысында әлем бұрынғыдан да зайырлы болды ма?	9.2.1.1 тарихи кезеңдерді салыстыру арқылы мемлекет қатынасын сипаттау; 9.2.1.2 "секуляризация", " "зайырлы мемлекет", "м ұғымдарын түсіндіру
	XX ғасырдың бірінші жартысында ғылым мен мәдениет қалай дамыды?	9.2.4.2 тарихи оқиғалар нәтижелерін, маңызын тұж

		ғылымның әлем мемлекетте экономикалық дамуындағы р 9.2.2.2 XX ғасырдың бірі бұқаралық мәдениеттің (кин қоғамның рухани дамуына ы 9.2.3.1 "позитивизм", "экзистенциализм" ұғымдар сипаттау үшін қолдану

6) 10-сынып

6-кесте

Бөлім	Тақырыптар, мазмұны	Оқыту мақсаттары Білім алушылар міндеті
1-тоқсан		
1 Бөлім XX ғасырдың екінші жартысындағы әлемнің саяси картасы	Екінші дүниежүзілік соғыстан кейін әлемнің саяси картасы қалай өзгерді?	10.3.2.8 XX ғасырдың ек әлемнің саяси картасын бағалау және қорытындылау; 10.3.2.4 "қырғи қабақ соғыс интеграциялық және процестерді айқындау; 10.3.2.1 отаршылдық жүйе к мен салдарын талдау
	Әлемнің екі полюсті жүйесі қалай қалыптасты?	10.3.2.2 "қырғи қабақ соғыс" үшін тарихи оқиғаларды тал 10.3.2.3 тарихи фактілер м отырып, әскери-саяси ода ВШҰ-ның қарсылығын сипат 10.3.2.8 XX ғасырдың ек әлемнің саяси картасын айқындау
	XX ғасырдың екінші жартысында отарсыздандыру процесі неліктен күшейді?	10.1.1.1 социалистік даму ж байланысты әлеуметтік өзгерістерді анықтау; 10.3.1.3 мемлекеттердің заңдылықтарын анықтау; 10.3.2.1 отаршылдық жүйе к мен салдарын талдау
1 Бөлім Халықаралық ұйымдардың қалыптасуы	Неліктен Біріккен Ұлттар Ұйымы Жалпыға бірдей адам құқығы Декларациясын жариялады?	10.2.3.2 адам құқықтарын қ қазіргі халықаралық ұйымдарының қызметіне ық 10.3.1.2 Еуропа мен А мемлекеттеріндегі констит идеологияның қалыптасу (Жалпыға бірдей адам құқы Еуропарламент, Гаагадағы Х
	БҰҰ Халықаралық сотының функциялары қандай?	10.2.3.2 адам құқықтарын қ қазіргі халықаралық ұйымдарының қызметіне ық 10.3.1.2 Еуропа мен А мемлекеттеріндегі констит

		идеологияның қалыптасу (Жалпыға бірдей адам құқы Еуропарламент Гаагадағы Ха
	Халықаралық құқық қорғау ұйымдары қаншалықты тиімді?	10.2.3.2 адам құқықтарын қ қазіргі халықаралық ұйымдарының қызметіне ық 10.3.1.2 Еуропа мен А мемлекеттеріндегі констит идеологияның қалыптасу (Жалпыға бірдей адам құқы Еуропарламент, Гаагадағы Х
1 Бөлім XX ғасырдың екінші жартысындағы әлемдік экономиканың дамуы	Неліктен XX ғасырдың екінші жартысында "әл-ауқатты мемлекеттер" экономикалық дағдарысқа ұшырады?	10.3.1.1 "әл-ауқатты мемлеке - 1980 жж. әлеуметтік сал сипаттау үшін қолдану; 10.4.1.1 XX ғасырдың жұмыссыздықтың себеп-салд 10.4.1.2 "инфляция", "дағд ұғымдарын пайдалана отыр екінші жартысындағы экономикалық дамуын интер
	XX ғасырдың 60-70- жылдарында КСРО қандай экономикалық қиыншылықтарға тап болды?	10.4.1.2 "инфляция", "дағд ұғымдарын пайдалана отыр екінші жартысындағы экономикалық дамуын интер 10.4.1.4 себеп-салдарлық бай арқылы социалистік шару дамуындағы қарама-қайшыл 10.4.2.1 экономикалық жүй интерпретациялау және негіз
	"Азиялық серпіліс" неліктен мүмкін болды?	10.4.2.1 экономикалық жүй интерпретациялау және негіз 10.4.1.5 Оңтүстік - Шығыс А қарқынды экономикалық да негізгі факторларды талдау; 10.3.1.4 тұлғаның тарихтағы
2-тоқсан		
2 Бөлім Әлемнің екі полюсті жүйесі	1946-1963 жж. қырғи қабақ соғыстың ерекшелігі неде?	10.3.2.2 "қырғи қабақ соғыс үшін тарихи оқиғаларды тал 10.3.2.3 тарихи фактілер м отырып, әскери-саяси ода ВШҰ-ның қарсылығын сипат 10.3.1.4 тұлғаның тарихтағы
	1979-1985 жылдар аралығындағы "қырғи-қабақ соғысы" оқиғаларының ерешеліктері қандай?	10.3.2.3 тарихи фактілер м отырып, әскери-саяси ода ВШҰ-ның қарсылығын сипат 10.3.2.5 аймақтық шиеленіст салдарын тұжырымдау; 10.3.1.4 тұлғаның тарихтағы

	Саманта Смиттің КСРО-ға сапары неге мүмкін болды?	10.3.2.4 "қырғи қабақ соғыс интеграциялық және процестерді айқындау; 10.3.1.4 тұлғаның тарихтағы
	Қырғи-қабақ соғыстың аяқталуының себептері қандай болды?	10.3.2.4 "қырғи қабақ соғыс интеграциялық және процестерді айқындау; 10.3.1.3 мемлекеттердің заңдылықтарын анықтау
	Қырғи-қабақ соғыстың аяқталуымен әлемдегі қауіпсіз болды ма?	10.3.2.4 "қырғи қабақ соғыс интеграциялық және процестерді айқындау; 10.3.2.8 XX ғасырдың ек әлемнің саяси картасың айқындау; 10.3.2.5 аймақтық шиеленіст салдарын тұжырымдау
2 Бөлім Аумақтық мәселелерді шешудегі халықаралық ұйымдар	БҰҰ Таяу Шығыстағы дағдарысты шешудің қандай бейбіт жолдарын ұсынады?	10.3.2.5 аймақтық шиеленіст салдарын тұжырымдау; 10.3.2.6 халықаралық шиеле БҰҰ-ның қызметін бағалау
	"Араб көктемінің" себептері мен салдары қандай?	10.3.2.5 аймақтық шиеленіст салдарын тұжырымдау; 10.3.2.6 халықаралық шиеле БҰҰ-ның қызметін бағалау; 10.1.2.4 қоғамдық санаң бұқаралық ақпарат құралдар
3-тоқсан		
3. Бөлім XX ғасырдың екінші жартысындағы қоғамның дамуы	Екінші дүниежүзілік соғыстан кейін әртүрлі елдерде әлеуметтік құрылым қалай өзгерді?	10.1.1.1 социалистік даму ж байланысты әлеуметтік өзгерістерді анықтау; 10.1.2.1 батыс және шығыс әлеуметтік құрылымның айырмашылықтарын анықт тігінен және көлденеңінен м 10.3.1.3 мемлекеттердің заңдылықтарын анықтау
	1949 жылы Коммунистік партияның жеңісі нәтижесінде Қытайдағы әлеуметтік құрылым қалай өзгерді?	10.4.1.4 себеп-салдарлық бай арқылы социалистік шару дамуындағы қарама-қайшыл 10.3.1.3 мемлекеттердің заңдылықтарын анықтау; 10.3.1.4 тұлғаның тарихтағы
	Неліктен әлемнің әртүрлі елдерінің әлеуметтік даму деңгейі ерекшеленеді?	10.1.2.1 батыс және шығыс әлеуметтік құрылымның айырмашылықтарын анықт тігінен және көлденеңінен м

		10.1.2.2 әлемнің жетекш мемлекеттеріндегі халықт деңгейіне әсер ететін фактор 10.3.1.1 "әл-ауқатты мемлеке 1980 жылдардағы әлеу өзгерістерді сипаттау үшін қ
3 Бөлім Қазіргі қоғамдағы дін	Қазіргі қоғамдағы діннің рөлі қандай?	10.2.1.2 қазіргі қоғамдық- түсіну және интерпретациял білімдерін пайдалану; 10.2.1.3 тарихи процестің саб арқылы адамзаттың өркение қалыптастырудағы әлемдік анықтау
	Қазіргі қоғамның қандай мәселелері деструктивті діни ұйымдардың ықпалымен байланысты	10.2.1.1 қоғам өмірінде деструктивті діни ұйымдард беру; 10.2.1.2 қазіргі қоғамдық- түсіну және интерпретациял білімдерін пайдалану
	Дінаралық келісімді қалыптастыруда Астанада өткен әлемдік және дәстүрлі діндердің сьезі қандай рөл атқарады?	10.2.1.2 қазіргі қоғамдық- түсіну және интерпретациял білімдерін пайдалану; 10.2.1.3 тарихи процестің саб арқылы адамзаттың өркение қалыптастырудағы әлемдік анықтау
3 Бөлім Қазіргі әлемдегі терроризм қаупі	Адамзат үшін лаңкестік несімен қауіпті?	10.3.2.7 Қазіргі кезеңд терроризм және экстремизм 10.3.2.5 аймақтық шиеленіст салдарын тұжырымдау
	Қазіргі әлемде діни фундаментализм қаншалықты қауіпті	10.2.1.1 қоғам өмірінде деструктивті діни ұйымдард беру; 10.2.1.2 қазіргі қоғамдық- түсіну және интерпретациял білімдерін пайдалану
4-тоқсан		
4 Бөлім Қазіргі әлемнің жаһануы	Жаһанданудың негізгі ерекшеліктері қандай?	10.1.2.3 қоғамның тарихи да (модельдеу) отыра, жаһ байланысты қазіргі әле өзгерістерді бақылау (ен әлеуметтік интеграция); 10.1.2.4 қоғамдық санань бұқаралық ақпарат құралдар
	Жаһандану саясат пен әлемдік экономиканың дамуына қаншалықты ықпал етеді?	10.1.2.3 қоғамның тарихи да (модельдеу) отыра, жаһ байланысты қазіргі әле өзгерістерді бақылау (ен әлеуметтік интеграция);

		10.4.1.3 жаһандану экономикалық интеграцияны 10.4.2.2 постиндустриалды экономикалық ресурсы р рөлін анықтау
	Жаһандану жағдайында ұлттық бірегейлікті қалай сақтауға болады?	10.2.3.3 жаһандану жағдайы құндылықтарды сақтауды дәлелдеу; 10.2.2.2 XX ғасырдың екін ғасырдың басындағы бұқа қоғамның рухани дамуына ы
4 Бөлім XX ғасырдың екінші жартысы XXI ғасырдың басындағы ғылым, білім және технологиялар	Әлемдік ғылымның дамуында Байқоңыр ғарыш айлағының маңызы қандай?	10.2.4.1 ғылыми-техникал әлеуметтік және экологиялы және интерпретациялау; 10.2.4.2 адамзат өркениетін арқылы жаһандық мәселеле мен білімнің маңызы туралы
	Ғылым қазіргі кездегі адамдардың өмірін қалай өзгертті?	10.2.4.2 адамзат өркениетін арқылы жаһандық мәселеле мен білімнің маңызы туралы 10.2.4.1 ғылыми-техникал әлеуметтік және экологиялы және интерпретациялау; 10.2.4.3 ғылыми жаңалық микробиология, ақпаратты нано технологиялар, ядрол дамуына ықпалын талдау
	Неліктен білім қазіргі кездегі адамның бәсекеге қабілеттілігінің факторы болып табылады?	10.2.4.2 адамзат өркениетін арқылы жаһандық мәселеле мен білімнің маңызы туралы
4 Бөлім XX ғасырдың екінші жартысы XXI ғасырдың басындағы мәдениет	XX ғасырдағы мәдениет қайраткерлері адамзаттың рухани дамуына қандай ықпал жасады?	10.2.2.1 танымал өнер қоғамның дамуына ықпал олардың қызметіне дү контекстінде өзіндік баға бер 10.2.2.3 ақпараттық қоғам жа шығармашылықтың жа қалыптасуын талдау; 10.2.3.1 түрлі философиял қазіргі қоғамдық өмірге ықпа 9.3.1.4 тұлғаның тарихтағы р
	Қоғамның рухани дамуына бұқаралық мәдениеттің әсері қандай?	9.2.2.2 XX ғасырдың екінш ғасырдың басындағы бұқа қоғамның рухани дамуына ы 9.1.2.4 қоғамдық сананы бұқаралық ақпарат құралдар

Қазақстан Республика
Білім және ғылым ми
2022 жылғы 1 сәуір
№ 123 бұйрығы
40-қосымша

Қазақстан Республикас
және ғылым Минист
2013 жылғы 3 сәуір
№ 115 бұйрығын
677-қосымша

Тірек – қимыл аппараты бұзылған білім алушыларға арналған негізгі орта білім беру деңгейінің 9-10 сыныптары үшін "Құқық негіздері" пәнінен жаңартылған мазмұндағы үлгілік оқу бағдарламасы

1-тарау. Жалпы ережелер

1. Тірек-қимыл аппараты бұзылған (ары қарай-ТҚАБ) білім алушыларға арналған негізгі орта білім беру деңгейінің 9 сыныптарына "Құқық негіздері" пәнінен жаңартылған мазмұндағы үлгілік оқу бағдарламасы (бұдан әрі - Бағдарлама) Қазақстан Республикасы "Білім туралы" Заңының 5-бабының 6) тармақшасына сәйкес әзірленді.

2. Бағдарлама мақсаты - білім алушыларда құқық туралы білім жүйесін қалыптастыру, мемлекет туралы білім беру, құқықтың маңызды салалары мен құқықтық сана және құқықтық мәдениеттің қолданыстағы заңдарының нормалары, құқық нормаларын сақтау қажеттілігіне ішкі сенімділіктің құқықтық белсенділігі туралы түсінік қалыптастыру.

3. Бағдарлама міндеттері:

1) құқық қағидалары, нормалары туралы білімді қалыптастыру және қазақстандық құқық туралы базалық білім алу;

2) құқық туралы алынған білімге сәйкес іс-әрекеттер нормалары мен ережелерін қалыптастыру;

3) құқықтық шешімдерді өз бетінше қабылдау қабілетін қалыптастыру;

4) құқықтық және әлеуметтік құндылықтар: демократия, адам құқықтары, азаматтық қоғам, заңдылық және құқықтық тәртіп туралы білімді қалыптастыру;

5) құқықтық білімді өз бетінше алу дағдыларын қалыптастыру.

6) оқушылардың адамгершілік және құқықтық мәдениет принциптеріне сәйкес оқушылардың тұлғасын дамыту;

7) оқушыларды құқықтық мемлекет қызметінің негіздерімен, азаматтың құқықтары мен бостандықтарымен таныстыру:

8) оқушыларға заң үстемдігі барлығына ортақ деген түсінікті тәрбиелеу

9) құқықтық мемлекеттің ерекшеліктерін түсінуді қалыптастыру;

4. Түзете - дамыту міндеттер:

1) белсенді және пассивті сөздікті байыту және нақтылау, ұғымдарды түсіну бойынша жұмыс;

2) ұжымда және командада тиімді өзара әрекеттесу;

3) кеңістіктік қабылдауды дамыту, оқиғалардың үздіксіздігін түсіну, құқықтың пайда болуы;

4) тірек-қимыл аппараты бұзылған балалардың танымдық белсенділігін дамыту;

5) ойлау процестерін дамыту: талдау, синтездеу, салыстыру, жалпылау;

6) есте сақтаудың барлық түрлерін дамыту;

7) нұсқаулықтарды, тұжырымдарды, ұғымдарды түсіну бойынша жұмыс жасау;

8) ең бастысын, ұқсастықтарды, айырмашылықтарды табуды, жалпылауды үйрету;

9) ауызша және жазбаша сөйлеу дағдыларын дамыту, грамматикалық жүйені жетілдіру.

10) патриотизмді, азаматтық ұстанымды, толеранттылықты қалыптастыру

2 тарау. Оқу процесін ұйымдастырудың педагогикалық тәсілдері

5. Тірек-қозғалыс аппараты бұзылған білім алушылар үшін "Құқық негіздері" пәні бойынша оқу процесін ұйымдастыруда қолданылатын педагогикалық тәсілдер: тұлғаға бағытталған тәсілі, әрекеттік тәсіл, сараланған тәсіл, коммуникативтік тәсіл, құндылыққа бағытталған тәсіл.

6. Жеке тұлғаға бағытталған тәсіл ТҚАБ оқушының жеке басының үйлесімді қалыптасуы мен жан-жақты дамуын, оның психикалық және физикалық дамуының жеке ерекшеліктерін ескере отырып, шығармашылық күштерін толық ашуды қамтиды.

7. Белсенділік тәсілі адамның белсенділік процессіне бағытталған, оның жеке басының қалыптасуына, өзін-өзі жүзеге асыруға бағытталған, ынтымақтастық, бұл тәсіл қиындықтарды жеңуге үйретеді, білім алушы білімді дайын түрде алмайды, өзі ізденіп табады, оқу іс-әрекетінің мазмұны мен формаларын сезінеді, жүйені түсінеді және қабылдайды.

8. Сараланған тәсіл оқыту мақсатына байланысты әртүрлі әдістер мен тәсілдерді қолдануды көздейді, оқушылардың жас және психологиялық ерекшеліктері, ТҚАБ білім алушылардың әртүрлі топтарының оқу қызметін ұйымдастыру.

9. Коммуникативті тәсіл бастаманың дамуына ықпал етеді, әдіс шығармашылықтың дамуын болжайды, дүниетаным екі немесе одан да көп адамның ауызша қарым-қатынас процесінде жүзеге асырылады, сөйлеудің грамматикалық құрылымын қалыптастырады, белсенді және пассивті сөздікті байытады.

10. Құндылыққа бағдарланған тәсіл адамның адамгершілік қасиеттерін анықтайды, Отан бұл - құндылық идеалдарын жауапты таңдау, отбасы, адамның ар-ұяты, сондай-ақ біздің Отанымызда тұратын барлық халықтардың салт-

дәстүрлерін пайдалану, Құндылықтарға жүгіну - мемлекеттік саясат қағидасы - бұл белсенді өмірлік ұстанымды қалыптастыру.

11. Бағдарламаның мазмұны жүйелілік пен дәйектілік, қолжетімділік, көрнекілік қағидаттарына бағынады:

1) "Құқық негіздері" пәнінің барлық тақырыптары мен бөлімдері өзара байланысты,сондықтан пәнді дәйекті зерттеу барысында білім мен дағдылар жаңа мазмұнмен байытылады, ҚР Конституциясы бойынша оқушылар алдыңғы сыныптарда алған білімдері негізінде дамиды

2) оқу процесінде практикалық дағдыларды қалыптастыру маңызды орын алады.

12. "Құқық негіздері" пәнін оқытуда келесі әдістер мен стратегиялар тиімді болып табылады:

1) функционалды және шығармашылық білімді қолдану;

2) зерттеу жұмыстарын жүргізу; бірлесіп іздену;

3) ақпараттық-коммуникациялық технологияларды пайдалану;

4) байланыстың әртүрлі тәсілдерін қолдану;

5) оқытуды өтейтін технологиясы - кемшіліктерді жою бойынша жұмысы - баяу жұмыс қарқыны, оқуға деген ынтаның болмауы, баланы барлық артықшылықтары мен кемшіліктерімен қабылдау, мәжбүрлеусіз оқу, ең негізгісі мұғалім мен оқушылар арасындағы сенім, барлық анализаторларды қосу: есту, көру, моторика;

6) проблемалық оқыту технологиясы - мәселе қойылып, сабақ барысында шешіледі, бұл технология білімді игерудің беріктігіне ықпал етеді, өйткені іздеу арқылы мәселе шешіледі және материал түсіндіріледі, бастамашылдықты, жауапкершілікті, ынтымақтастыққа қабілеттілікті қалыптастыру;

7) деңгейлеп оқыту технологиясы - материалды игеру деңгейін анықтаңыз және оқушылармен әрекеттер алгоритмін құра отырып, одан әрі даму жолын анықтаңыз, бірнеше нұсқалар жасаңыз, төмен оқитындарға да, озаттарға да әртүрлі жағдайлар жасаңыз, күрделі тапсырманы компоненттерге бөліңіз (көлемі бойынша мөлшерленген материал);

8) топта және жеке жұмыс істей білу;

9) көрнекі-бейнелі материалға сүйену;

10) рефлексия кезінде сабақта практикалық білімді қолдану рөлдік ойындар, іскерлік ойындар, диспуттар, құқық көздеріне сүйену (ҚР Конституциясы, Кодекстер, Заңдар, адам құқықтары декларациясы);

11) Блум технологиясын қолдану, жағдайды тестілеу және модельдеу.

12. Оқыту кезінде қажетті техникалық құралдар: ақпараттық-коммуникативтік технологиялар (әрі қарай - АКТ), аудиовизуалды құралдар (грамжазбалар, бейнефильмдер), абстрактілі-символикалық көрнекіліктер (карталар, схемалар, кестелер, диаграммалар; компьютерлер, интерактивті тақта.

3 тарау. "Құқық негіздері" оқу пәнінің мазмұнын ұйымдастыру

13. "Құқық негіздері" пәні бойынша оқу жүктемесінің көлемі:

1) 9-сыныпта - аптасына 1 сағат, оқу жылында 34 сағат;

2) 10 - сыныпта-аптасына 1 сағат, оқу жылында 34 сағат;

14. Материалды екі жылға бөлудің "құқық негіздері" пәні бойынша материалдың көптеген терминдерге толы болуымен, сондай-ақ пәнді түсіну үшін қажетті нормативтік құжаттарды(ҚР Конституциясы, азаматтық және Еңбек Кодексі және т.б.) зерделеумен, ТҚАБ бар балалардың ерекшеліктерін ескере отырып, балаларды қоғамда әлеуметтендіру үшін пайдаланылатын өмірлік жағдайларды модельдеумен негізделген. "Қазақ қоғамындағы отбасылық дәстүрлер" атты тақырып қосылды.

15. "Құқық негіздері" оқу материалының мазмұны күтілетін нәтижелер түрінде оқу мақсаттарын қамтитын оқыту бөлімдері мен кіші бөлімдері бойынша ұйымдастырылған

16. Бағдарлама 7 бөлімді қамтиды:

1) "Құқық және мемлекет" бөлімі";

2) "Конституциялық құқық" бөлімі";

3) "Азаматтық құқық" бөлімі";

4) "Еңбек құқығы" бөлімі";

5) "Отбасы құқығы" бөлімі";

6) "Әкімшілік құқық" бөлімі";

7) "Қылмыстық құқық"бөлімі.

17. "Құқық және мемлекет" бөлімі келесідей бөлімшелерді қамтиды:

1) құқық ұғымы;

2) құқық функциялары;

3) құқықтық мемлекет;

4) құқықтық мемлекеттің қағидаттары;

5) азаматтық қоғам;

6) құқықтық мемлекеттің маңыздылығы.

18. "Конституциялық құқық" бөлімі келесідей бөлімшелерді қамтиды:

1) конституциялық құрылыс негіздері;

2) адамның және азаматтың конституциялық құқықтары, бостандықтары мен міндеттері;

3) конституциялық құқық түрлері;

4) ұғымдар: демократия, плюрализм, зайырлылық.

19. "Азаматтық құқық" бөлімі келесідей бөлімшелерді қамтиды:

1) азаматтық құқық ұғымы;

2) меншік құқығы;

3) азаматтық құқықтағы міндеттемелер мен жауапкершілік;

4) тұтынушының құқықтарын қорғау.

20. "Еңбек құқығы" бөлімі келесідей бөлімшелерді қамтиды:

1) еңбек құқығы ұғымы;

2) еңбек құқығы қатынастары;

3) еңбек жағдайлары; еңбекті қорғау;

4) еңбек шарты;

5) кәмелетке толмағандардың еңбегін құқықтық реттеу.

21. "Отбасы құқығы" бөлімі келесідей бөлімшелерді қамтиды:

1) отбасылық құқық ұғымы;

2) некеге тұру және оны тоқтату шарттары;

3) отбасы мүшелерінің құқықтары мен міндеттері;

4) балалардың құқықтары мен міндеттері;

5) отбасының қоғам үшін маңызы.

22. "Әкімшілік құқық" бөлімі келесідей бөлімшелерді қамтиды:

1) әкімшілік құқық ұғымы;

2) әкімшілік құқық бұзушылық;

3) әкімшілік жауапкершілік;

4) әкімшілік құқық бұзушылықтардың алдын алу.

23. "Қылмыстық құқық" бөлімі келесідей бөлімшелерді қамтиды:

1) қылмыстық құқық ұғымы;

2) қылмыстық құқық бұзушылық ұғымы;

3) қылмыстық жауапкершілік ұғымы;

4) сыбайлас жемқорлық құқық бұзушылықтар;

5) жазалау және гуманизм мәселелері.

24. 9-сыныпқа арналған "Құқық негіздері" пәнінің базалық мазмұны:

1) құқық және мемлекет : құқықты анықтау, оның қоғамдағы, әлеуметтік нормалар жүйесіндегі рөлі, құқық көздерін, құқық нормаларын көрсету, құқықтың негізгі функциялары, мораль неге құқық үшін маңызды. Заң үстемдігінің тұжырымдамасы мен белгілері, оның маңыздылығы, түсінік беру: биліктің бөлінуі, заңның үстемдігін ашатын заң үстемдігінің принциптері. Құқықтық мемлекеттің болуы үшін азаматтық қоғам қажеттілігі. Азаматтық

қоғамның белгілері, азаматтық қоғамның құрылымы, азаматтық қоғамның әртүрлі институттары, отбасының рөлі мен маңызы;

2) конституциялық құқық: ҚР конституциялық құрылысының негіздері,саяси плюрализмнің не екенін көрсету, адам құқықтарының жалпыға бірдей декларациясы негізінде адамның және азаматтың конституциялық құқықтары, бостандықтары мен міндеттері. Адам құқықтары мен бостандықтарын топтарға бөлу, мемлекеттік органдардың функциялары мен ҚР сайлау жүйесі, мемлекеттік органдарды қалыптастырудағы сайлаудың рөлі;

3) азаматтық құқық: азаматтық құқық түсінігі мен принциптері, мүліктік қатынастар және жеке мүліктік емес қатынастар. Меншік құқығы және оның түрлері. Азаматтық құқықтағы міндеттемелер ұғымы және оларды қамтамасыз ету тәсілдері, тұтынушылардың құқықтарын қорғау жолдары;

4) еңбек құқығы: еңбек құқығының түсінігі мен принциптері, еңбек қатынастары. Еңбек қатынастарын бастауға негіз болатын нәрсе, жұмыс беруші мен қызметкердің құқықтары мен міндеттері. Еңбек дауларын шешу жолдары, еңбек жағдайларын, кәмелетке толмағандардың еңбегін құқықтық реттеу. Меншік құқығын алу және тоқтату жолдары. Еңбек шартының не екендігін зерделеу және оның мазмұнын қарастыру;

26. 10-сыныптағы "Құқық негіздері" пәнінің базалық мазмұны:

1) отбасы құқығы: отбасы, неке, отбасының әр адам үшін маңызы, некеге тұру, некені тоқтату және бұзу жағдайлары мен кедергілері, отбасы мүшелерінің құқықтары мен міндеттері, балалардың құқықтары мен міндеттері. Отбасының қоғам үшін маңыздылығы, мемлекеттік қолдау түрлері және отбасылық қатынастарды қорғау;

2) әкімшілік құқық: ҚР-дағы әкімшілік құқық ұғымын, оның белгілері, әкімшілік құқық бұзушылықтардың түрлерінің құрамын. Әкімшілік жауапкершілік тұжырымдамасы. Әкімшілік жазалардың түрлерін және оларды қолдану тәртібі. Әкімшілік құқық бұзушылықтардың алдын алу;

3) қылмыстық құқық: қылмыстық құқық ұғымы, қылмыстық құқықтың әлеуметтік мақсаты мен міндеттері, қылмыстық құқық жүйесі, қылмыстық құқық бұзушылық ұғымы, белгілері мен түрлері (қылмыстың қылмыстық теріс қылықтан айырмашылығы неде). Қылмыстық жауапкершілік ұғымы. Оның ерекшеліктері, қылмыстық жауапкершілік түрлері, сыбайлас жемқорлыққа қарсы актілер, сыбайлас жемқорлық құқық бұзушылықтардың субъектілері, қылмыстық құқықтағы гуманизм принципі, құқықтық мемлекетті қалыптастырудағы рөлі мен маңызы.

4 тарау. Оқыту мақсаттарының жүйесі

27. Оқу мақсаттарын қолдануға ыңғайлы болу үшін бағдарламада кодировка енгізілген. Кодта бірінші сан сыныпты, екінші және үшінші сандар бөлім мен бөлімшені, төртінші сан оқу мақсатының номерін көрсетеді. Мысалы, 9.2.1.2 "9" - сынып, "2" - бөлім, "1" - бөлімше, "2" - оқу мақсатының нөмірленуі.

28. Күтілетін нәтижелер бойынша оқыту мақсаттарының жүйесі:

1) "Құқық және мемлекет" бөлімі:

кесте 1

Бөлімше	Оқыту мақсаттары
	9-сынып
9.1.1 Құқық ұғымы	9.1.1.1 әлеуметтік нормалар жүйесіндегі құқық т түсіндіру
9.1.2 құқықтық мемлекет және азаматтық қоғам	9.1.2.1 құқықтық мемлекеттің ерекшелігі мен маңызд 9.1.2.2 азаматтық қоғам туралы түсінік беру

2) "Конституциялық құқық" бөлімі:

кесте 2

Бөлімше	Оқыту мақсаттары
	9-сынып
9.2.1 Адам және азаматтың құқықтары мен бостандықтары	9.2.1.1 конституциялық құрылыстың негіздерін түсін 9.2.1.2 Қазақстан Республикасы Конституциясын адамның және азаматтың конституциялық құқықтар мен міндеттерін анықтау
9.2.2 Мемлекеттік органдардың конституциялық жүйесі	9.2.2.1 Конституция негізінде мемлекеттік органда анықтап, салыстыру
	9.2.2.2 мемлекеттік органдардың құрылуында сайла рөлін көрсету

3) "Азаматтық құқық" бөлімі:

кесте 3

Бөлімше	Оқыту мақсаттары
	9-сынып
9.3.1 Азаматтық құқық түсінігі	9.3.1.1 азаматтық құқық ұғымы мен қағидаларын түс
9.3.2 Меншік құқығы	9.3.2.1 меншік түрлерін анықтау; 9.3.2.2 меншік құқығына ие болудың және тоқтаты құқықтық жағдаяттарды талдау арқылы анықтау
9.3.3 Азаматтық құқықтағы міндеттеме мен жауапкершілік	9.3.3.1 адамның азамат ретіндегі жауапкершілігін ан талдау
9.3.4 Тұтынушылар құқығын қорғау	9.3.4.1 тұтынушылардың құқықтарын қорғау жолдар

4) "Еңбек құқығы" бөлімі:

кесте 4

Бөлімше	Оқыту мақсаттары
	9-сынып
9.4.1 Еңбек құқығы түсінігі	9.4.1.1 еңбек құқығы ұғымын түсіндіру

9.4.2 Еңбек жағдайлары	9.4.2.1 Қазақстан Республикасының еңбек код негізінде еңбек жағдайларын анықтау; 9.4.2.2 құқықтық жағдаяттарды талдау арқылы ж жұмысшының құқықтары мен міндеттерін түсіндіру
9.4.3 Еңбекті қорғау	9.4.3.1 кәмелетке толмағандардың еңбегіне қа нормаларды талдау; 9.4.3.2 құқықтық нормативтік актілерге сүйеніп еңбе жолдарын ұсыну
9.4.4 Еңбек шарты	9.4.4.1 құқықтық жағдаяттарды талдап еңбек шартын

5) "Отбасы құқығы" бөлімі:

кесте 5

Бөлімше	Оқыту мақсаттары
	9-сынып
9.5.1 Неке және отбасы құқығы түсінігі	9.5.1.1 неке және отбасы ұғымдарын түсіндіру
9.5.2 Некені қию және тоқтату жолдары	9.5.2.1 некені қию және тоқтатылу шарттарын анықт
9.5.3. Отбасы мүшелерінің құқығы мен міндеттері	9.5.3.1 отбасы мүшелерінің құқықтары мен міндеттер 9.5.3.2 құқықтық актілерге сүйене отырып, қоғам балалар құқығын талдау
9.5.4 Отбасының қоғамдағы маңыздылығы	9.5.4.1 отбасының қоғамдағы маңыздылығын көрсету

6) "Әкімшілік құқық" бөлімі:

кесте 6

Бөлімше	Оқыту мақсаттары
	10-сынып
10.6.1 Әкімшілік құқық түсінігі	10.6.1.1 әкімшілік құқық туралы түсінікті қалыптасты
10.6.2 Әкімшілік құқық бұзушылық	10.6.2.1 әкімшілік құқық бұзушылықтың түрлер анықтау;
10.6.3 Әкімшілік жауапкершілік	10.6.3.1 құқықтық жағдаяттарды талдау ар жауапкершілік түрлерін және оларды қолдану тәртіб
10.6.4 Әкімшілік құқық бұзушылықтың алдын алу	10.6.4.1 әкімшілік құқықтық нормалардың маңызын

7) "Қылмыстық құқық" бөлімі:

кесте 7

Бөлімше	Оқыту мақсаттары
	10-сынып
10.7.1 Қылмыстық құқық түсінігі	10.7.1.1 қылмыстық құқық ұғымын түсіндіру
10.7.2 Қылмыс ұғымы	10.7.2.1 қылмыстың белгілері мен түрлерін ажырату
10.7.3 Қылмыстық жауапкершілік	10.7.3.1 құқықтық жағдаяттарды талдау арқ жауаптылықты және жаза түрлерін анықтау; 10.7.3.2 сыбайлас жемқорлықпен күреске бағыт актілерді талдау
10.7.4 Жазалау және гуманизм мәселесі	10.7.4.1 қылмыстық құқықтағы гуманизм маңыздылығын көрсету

29. Бағдарлама тірек – қимыл аппараты бұзылған білім алушыларға арналған негізгі орта білім беру деңгейінің 9-10 сыныптары үшін "Құқық негіздері" пәнінен

жаңартылған мазмұндағы үлгілік оқу бағдарламасының ұзақ мерзімді жоспары негізінде осы Бағдарламаның қосымшасына сәйкес жүзеге асырылады. Ұзақ мерзімді жоспарда барлық сынып бойынша әр бөлімде қамтылатын оқу мақсаттарының көлемі белгіленген.

30. Бөлімдер мен тақырыптар бойынша сағат сандарын бөлу мұғалімнің еркіне қалдырылады

31. Ұзақ мерзімді жоспардағы тақырыптар білім алушылардың ойлау қабілетін белсендіретін және олардың сын тұрғысынан ойлау, проблемалық сұрақ қою, өздігінен талдау жасау дағдыларын дамытуға мүмкіндік беретін проблемалық сұрақтар түрінде құрастырылған.

Тірек – қимыл аппараты
бұзылған білім алушыларға
арналған негізгі орта білім беру
деңгейінің 9-10 сыныптары үшін
"Құқық негіздері" пәнінен
жаңартылған мазмұндағы
үлгілік оқу бағдарламасына
қосымша

Тірек – қимыл аппараты бұзылған білім алушыларға арналған негізгі орта білім беру деңгейінің 9-10 сыныптары үшін "Құқық негіздері" пәнінен жаңартылған мазмұндағы үлгілік оқу бағдарламасын жүзеге асыру бойынша ұзақ мерзімді жоспар

1) 9-сынып:

кесте 1

Бөлім	Тақырыбы, мазмұны	Оқыту мақсаттары
1-тоқсан (9-сағат)		
9.1 "Құқық негіздері" пәнімен танысу	"Құқық негіздері" пәні нені зерттейді? "Құқық негіздері" пәнінің алдында тұрған мақсаттар мен міндеттерді атау"	9.1.1.1 – "Құқық негізде таныстыру 9.1.1.1 осы пәннің мақсатта туралы түсінік беру.
9.1 Құқық түсінігі	Құқық дегеніміз не және ол қоғамдық қатынастарға қалай әсер етеді?	9.1.1.1 әлеуметтік норма құқықтың рөлі туралы түсіні
9.1 Адам және азаматтың құқықтары мен бостандықтары	Қазақстан Республикасында адам мен азаматтың қандай құқықтары мен міндеттері бар?	9.1.1.2 Қазақстан Конституциясын талдау арқы азаматтың конституциял бостандықтары мен міндетте
9.1 Құқықтық мемлекет	Құқықтық мемлекеттің мәні неде?	9.1.1.2 Жағдайды моделдеу мемлекет туралы түсінік қал
9.1 Биліктің бөлінуі	Билікті асыра сілтеп пайдалануға қарсы тұратын принциптерді атау	9.1.1.2 биліктің бөлінуі қалыптастыру
9.1 Азаматтық қоғам	Азаматтық қоғам институттарының рөлі мен маңыздылығын анықтаңыз Құқықтық мемлекет пен азаматтық қоғамның арақатынасы қандай?	9.1.1.2 биліктің бөлінуі қалыптастыру
2-тоқсан (8 - сағат)		

9.2 Мемлекеттік органдардың конституциялық құрылысы	Қазақстан Республикасы конституциялық құрылысының негізін не құрайды?	9.2.2.1 Конституциалық қ туралы түсінік қалыптастыру
9.2 Адамның және азаматтың құқықтары мен бостандықтары Мұғалімдер мен оқушылардың құқықтары мен міндеттері	Неге Қазақстан өзін демократиялық, зайырлы құқықтық жіне әлеуметтік мемлекет деп жариялады? Оқушылар мен мұғалімдердің құқықтары мен міндеттері қандай	9.2.1.2 Қазақстан Конституциясын талдау н және азаматтың конституци бостандықтары мен міндетте әртүрлі жағдайларды модель 9.2.1.3 Әртүрлі өмірлі модельдеу арқылы оқушылар мұғалімдердің құқықтарым таныстыру
9.2 Мемлекеттік органдардың конституциялық жүйесі	Мемлекеттік органдардың қызыметі қандай? Президнттің орнын, Үкімет ,Паламент, Соттың өкілеттілігін анықтау	9..2.2.1 мемлекеттік билік ор 9.2.2.1 мемлекеттік функцияларына сипаттама Республикасы Конституц ережелерін басшылыққа ала жағдайларды талдау
3-тоқсан (10-сағат)		
9.3 Қазақстан Республикасының сайлау жүйесі	Мемлекеттік органдарды қалыптастырудағы сайлаудың рөлі мен маңызы қандай?	9.3 2.2. мемлекеттік орга сайлаудың маңыздылығы ме
9.3 Меншік құқығы	Қалай жеке меншік иесі болады?	9.3.2.1 меншік түрлерін көрс 9.3.2.1 құқықтық жағдайлард меншік құқығын алу және анықтау
9.3 Азаматтық құқықтағы міндеттемелер мен жауапкершілік	Азаматтық міндеттемелер қандай жауапкершілікті тудырады?	9.3.3.1 міндеттемелерді талд азамат ретіндегі жауапкершіл
	Міндеттемелерді қамтамасыз етудің қандай жолдары бар?	9.3.3.1 өмірден мысалдар міндеттемелерді орындау қ түсінік қалыптастыру
9.3 тұтынушылардың құқықтарын қорғау	Тұтынушы ретінде өз құқығыңызды қалай қорғауға болады?	9.3.4 тұтынушының құқ жолдарын анықтау 9.3.4 құжаттарды атау модельдеу арқылы құқықтарын қорғау
4-тоқсан (7 – сағат)		
9.4 Еңбек құқығы ұғымы	Еңбек құқығы дегеніміз не?	9.4.1.1 оқушыларды ең негіздерімен таныстыру 9.4.1.1 еңбек құқығыны зерделеу
9.4 Еңбек жағдайлары	Еңбек жағдайлары заңмен қалай реттеледі?	9.4.2.1 Қазақстан Респу кодексінің ережелерін б отырып, еңбек жағдайларын 9.4.2.2 жұмыс беруші м құқықтары мен міндеттері құқықтық жағдайларға талда
9.4 Еңбекті қорғау	Еңбек даулары қалай шешіледі? Кәмелетке толмағандардың еңбегі заңмен қалай қорғалады?	9.4.3.1 кәмелетке толмаға қатысты құқықтық нормалар 9.4.3.2 нормативтік актілер еңбек дауларын шешу жолда

9.4 Еңбек келісімі	Азаматтық міндеттемелер қандай жауапкершілікті тудырады?	9.4.4.1 еңбек шартының құқықтық жағдайларды моде

2) 10 – сынып

Кесте 2

Бөлім	Тақырыбы, мазмұны	Оқыту мақсаттары. Білім алу
1 - тоқсан (9 – сағат)		
10.1 Кіріспе	Мазмұны мен міндеттері. зерттелетін материалдың	10..1.1.1 – "құқық негізд таныстыру 10.1.1.1 пәннің осы бөлімдері міндеттері туралы түсінік бе
10.1 Отбасылық құқық ұғымы	Отбасы туралы түсінік беріңіз? Отбасының мақсаты не?	10.5.1.1-Неке және отбасы ту 10.5.1.1 отбасыны айырмашылықтарын көрсету
10.1 Некеге тұру және оны тоқтату шарттары	Неке шарттарын атаңыз? Некені тоқтатудың шарттары қандай?	10.5.2.1 некеге тұру және тізбелеу, өмірлік жағдайлард
10.5.3 Отбасы мүшелерінің құқықтары мен міндеттері	Отбасы мүшелерінің құқықтық мәртебесі қандай?	10.5.3.1 отбасы мүшелерін міндеттерін анықтау; 10.5.3.2 қоғамдағы балала талдау .құқықтық актілер отырып 10.5.3.3 отбасындағы балал талдау.өмірлік жағдайларды
2 - тоқсан (8 - сағат)		
10.5.3 Пікірталастарды өткізу: (ұсынылған тақырыптар бойынша: "неліктен бүгін ата-аналардың бала тәрбиесіне төмен жауапкершілігі байқалады")	Балаларды қорғауды қалай жүзеге асыру керек? Оқушылар мен жастарды тәрбиелеу жүйесіндегі проблемалар қандай?	10.5.3.3 Бала құқықтары негізінде балаларды қ айқындау 10.5.3.3 отбасындағы балалар проблемаларын көрсету
10.5.4. Отбасы мен қоғамның маңыздылығы	Отбасының әлеуметтік рөлі қандай? Отбасылық қатынастарды мемлекеттік қолдау және қорғау	10.5.4.1 отбасының қоғам үш көрсету, түрлі өмірлік жағдай 10.5.4.1 отбасылық қатынаст мемлекеттік қолдау түрлерін
10.5.5 қазақ қоғамының отбасылық дәстүрлері	Дәстүрлі қазақ қоғамында отбасы қандай рөл атқарды? Қазақтың ұлы ойшылдары Абай Құнанбаев, Шәкәрім Құдайбердиев, Ахмет Байтұрсынов отбасына қалай қарады	10.5.4.2 дәстүрлі қазақ қо отбасы мүшелерінің құқықта анықтау; 10.5.4.2 қазақ ойшылдар маңызы туралы ойларымен т
10.6.1 Әкімшілік құқық ұғымы	Әкімшілік құқық дегеніміз не?	10.6.1.1 әкімшілік құқық қалыптастыру; 10.6.1.1 әкімшілік-құқықт мақсатын көрсету
3 – тоқсан (10 - сағат)		
10.6.2 Әкімшілік құқық бұзушылық	Әкімшілік құқық бұзушылық дегеніміз не? Әкімшілік құқық бұзушылықтардың түрлері мен көріністерін атаңыз	10.6.1. - әкімшілік құқық бұз көрсету; 10.6.1- әкімшілік құқық б көрсету;

10.6.3 Әкімшілік жауапкершілік ұғымы	Әкімшілік жауапкершілік дегеніміз не?	10.6.3 әкімшілік жауапк көрсету; 10.6.3-кәмелетке толмаған жауапкершілігімен таныстыр
10.6.3 Әкімшілік құқық бұзушылықтың алдын алу	Әкімшілік құқық бұзушылықтардың алдын алу неден көрінеді?	10.6.3 әкімшілік-құқықтық бағалау; 10.6.3 баланы қорғау механи
10.7.1 Қылмыстық құқық ұғымы	Қылмыстық құқық дегеніміз не?	10.7.1.1-қылмыстық құқық қалыптастыру;
	Қылмыстық құқықты қандай қатынастар реттейді?	10.7.1.1. ҚР Қылмыстық ко қылмыстық құқық нормалар
10.7 Қылмыстық қылмыс ұғымы	Қылмыс дегеніміз не ? Қылмыс пен қылмыстық теріс қылықтың айырмашылығы неде?	10.7.2.1-қылмыстық құқ белгілерін көрсету: 10.7.2.1 қылмыстың белгіл ажырату, жағдайларды моде
4 – тоқсан (7 – сағат)		
10.7 Қылмыстық жауапкершілік ұғымы	Қылмыстық жауапкершілік дегеніміз не? Жазаның қандай түрлері бар?	10.7.3.1 құқықтық жағдайлар қылмыстық жауапкершілік анықтау; 10.7.3.1 жаза түрлерін атау
10.7 Сыбайластық жемқорлық құқық бұзушылықтар	Сыбайлас жемқорлық дегеніміз не? Сыбайлас жемқорлық құқық бұзушылықтардың субъектісі кім?	10.7.3.2 сыбайлас жемқорлы болуы 10.7.3.2 сыбайлас жемқорлы актілерді талдау
10.7 Жазалау және гуманизм мәселелері	Гуманизм принципі дегеніміз не? Қылмыстық құқықта гуманизм принципі қажет пе?	10.7.3.2. гуманизмнің не екен 10.7.3.2 қылмыстық құқ қағидатының маңыздылығын

Қазақстан Республика
Білім және ғылым ми
2022 жылғы 1 сәуір
№ 123 бұйрығы
41-қосымша
Қазақстан Республикас
және ғылым Минист
2013 жылғы 3 сәуір
№ 115 бұйрығы
678-қосымша

Тірек-қозғалыс аппараты бұзылған білім алушыларға арналған негізгі орта білім беру деңгейінің 5-6 сыныптары үшін "Музыка" пәнінен жаңартылған мазмұндағы үлгілік оқу бағдарламасы

1-тарау. Жалпы ережелер

1. Тірек-қозғалыс аппараты бұзылған білім алушыларға арналған негізгі орта білім беру деңгейінің 5-6 сыныптары үшін "Музыка" пәнінен жаңартылған мазмұндағы үлгілік оқу бағдарламасы (бұдан әрі – Бағдарлама) Қазақстан Республикасының "Білім туралы" Заңының 5-бабы 6) тармақшасына сәйкес әзірленген.

2. Бағдарлама мақсаты – қазақтың дәстүрлі музыкасы, әлем халықтары шығармашылығы, әлемдік классика және заманауи музыканың үздік үлгілері негізінде тірек-қозғалыс аппараты бұзылған білім алушылардың эмоциональдық, ақыл-ой, адамгершілік қасиеттерін қалыптастыру, шығармашылық қабілетін дамыту.

3. Бағдарлама міндеттері:

1) өзге өнер түрлері мен оқу пәніне музыка өнерін кіріктіре отырып әлем тұтастығының бейнесі жөнінде түсінігін қалыптастыру;

2) музыка өнерінің жалпы адамзаттық қажеттілікті құбылыс ретінде, оның адам өміріндегі ролі мен маңыздылығы туралы түсінігін қалыптастыру;

3) музыкалық шығармалар мен тапсырмаларды талдау, зерттеу барысында сыни ойлау кабілеттерін дамыту, музыкага деген білім, білік, дағдысын жетілдіру;

4) ақпараттық-коммуникациялық технология құралдарын қолдану барысында музыкалық-орындаушылық және техникалық білімі мен біліктілігін қалыптастыру, дамыту;

5) музыкалық қабілеттілігін, белсенді шығармашылығын, орындаушылығы мен зерттеушілік дағдысын дамыту;

6) музыкалық қызмет барысында, музыка өнеріне қызығушылықты дамыту мақсатында музыкалық мәдениет негіздерін қалыптастыру;

4. Түзету – дамыту міндеттері:

1) музыкалық мадениеттілікті дамыту;

2) музыкалық - шығармашылық әрекет барысында сөздік қорын түзете-дамыта отырып тәжірибелік дағдыларын іске асыру;

3) ән айту барысында дұрыс тыныс алу, дыбыстарды дұрыс айту дағдыларын дамыту;

4) музыкалық-шығармашылық қызмет барысында сөздік қорын дамыту;

5) музыкалық аспаптарда ойнау, мәнерлі қимылдар жасау барысында ұсақ моторикасын түзете-дамыта отырып қалыптастыру;

6) ырғақты музыка тыңдау барысында, музыка екпінімен қимыл-қозғалыстарды уақытылы қолдана білу дағдысын дамыту;

7) түрлі логоритмикалық және ырғақтық-артикуляциялық жаттығулар орындау арқылы сөйлеу, тыныс алу, жалпы және ұсақ-қол моторикасы функцияларын қалыптастыру, дамыту;

2-тарау Оқу процесін ұйымдастырудың педагогикалық тәсілдер

5. Тірек-қозғалыс аппараты бұзылған білім алушылар арнайы шартты түрде ұйымдастырылған оқыту формаларын қажет етеді. "Музыка" пәні бойынша білім беру процесін ұйымдастыруда келесі педагогикалық тәсілдер қолданылады:

белсенділік тәсілі, сараланған тәсіл, коммуникативті тәсіл, тұлғалық бағдарлы тәсіл, түзете-дамыту, жеке тәсіл және көркемдік-музыкалық тәсіл.

6. Белсенділік тәсілі білім алушылардың белсенді және табысты болуына ықпал етеді, сабақ барысында музыкалық білімді дайын түрінде емес, білім алушылар өзі ізденіп, өзінің музыкалық қабілетін жүзеге асырады, оның нормаларын түсінеді және қабылдайды, білім дағдыларын жән шығармашылық қабілеттерін қалыптастырады. "Музыка" пәнін оқып үйрену білім алушылардың музыкалық қызығушылығы мен сүйіспеншілігін оятып, белсенді, саналы қабылдауын дамытып, көркемдік талғамын дамытудың тиімді әдісі болып табылады.

7. Дифференциалды тәсіл - тірек-қозғалыс аппараты бұзылған білім алушыларға арнайы әр түрлі оқу ортасын құру ушін, шартты үш негізгі принципке негізделген: еркіндік, тәуелсіздік, ынтымақтастық.

8. Коммуникативті тәсілі музыка сабақтарында нақты қарым-қатынас жағдайларын қолдануды, белсенді шығармашылық қызметті ұйымдастыруды, жұмыстың ұжымдық түрлерін пайдалануды және балаларды тиімді қарым-қатынас процесіне тартатын шығармашылық іс-әрекеттерді қарастырады.

9. Тұлғалық-бағдарлы тәсіл - оқыту барысында, білім алушылардың келесі ерекшеліктерін ескере отырып жүзеге асырылады: шығармашылық қабілеттерін іске асыру, өнерге деген көзқарасын білдіруге дайын болу, құндылық-ойлау кабілеттерін қалыптастыру, өзін-өзі бағалауы, өмірлік оптимизм және психикалық, физикалық дамудың жеке ерекшеліктерін ескере отырып, шығармашылық қабілеттерін толық ашу.

10. Мұғалім "музыка" пәнін оқыту барысында түзете –дамыта білім берудің түрлі әдістерін қолдана отырып, білім алушылардың бойында түрлі қасиеттерді бағытты жүзеге асыруды ұстанады:

1) сөйлеу қабілеті бұзылған балалардың дыбыс ырғағын қалыптастыруға, дұрыс тыныс алуға, ән айту барысында дыбыстарды дұрыс айтуға арналған ритмикалық-артикуляциялық жаттығуларды орындау;

2) әннің сөздерін жаттау барысында қимылдарды қайталау арқылы есте сақтау және қолдың ұсақ моторикасын жетілдіру;

3) дұрыс тыныс алуды қалыптастыру, музыканың ырғағын, екпінін сезіну және қолдың ұсақ моторикасын қалыптастыру мақсатында музыкалық аспаптарды қолдана отырып музыкалық ойындар ұйымдастыру;

4) балалардың өзін-өзі тәрбиелеуге деген ынтасын қалыптастыру;

5) музыкалық есту қабілетін дамыту, музыкалық дыбыстың биіктігін, ұзақтығын тембр бойынша ажыратуға үйрету;

6) музыкалық және пластикалық жаттығулар, ырғақты қимылдар (қимылмен ән айтуға қосылу), музыкалық ойындар арқылы қимыл-қозғалыс аппаратын қалпына келтіру;

7) Музыкалық жаттығулар арқылы есту кабілеттерін дамыту;

8) музыка терапия әдістерін қолдана отырып, психологиялық жағдайларын қалыпқа келтіру.

11. Жеке тәсіл қағидасы тірек-қозғалыс аппараты бұзылған білім алушылар арасында психологиялық сөйлеу қабілетінің даму ерекшеліктерінің болуымен байланысты, оқу материалын игеру кезінде алынған білімнің сапасына әсер етеді: мұғалім әр оқушының мүмкіндіктеріне сәйкес келетін оқу материалын қолданады. Жеке оқыту өзіндік танымдық іс-әрекеттің, қажеттіліктер мен өзін-өзі тәрбиелеуге дайындық тәжірибесінің қалыптасуына ықпал етеді.

12. Көркемдік-музыкалық тәсіл музыкалық сауаттылық негіздері мен түрлі музыкалық білім беру процесінде: орындаушылық, композиторлық, коммуникативті және сөйлеу барысында қолдануда нәтижеге жетуге бағытталған оқу-танымдық қызметті қамтамасыз етеді.

13. Тірек-қозғалыс аппараты бұзылған білім алушылармен жұмыс жасау барысында олардың музыкалық-шығармашылық іс-әрекеттермен айналысуына көп көңіл бөлу қажет: музыка тыңдау, ән айту, аспапта ойнау, музыкалық шығармаларды сахналау, ойдан әуен ойлап табу, музыканың сүйемелдеуімен музыкалық-пластикалық қозғалыстар жасау. Мұндай музыкалық және шығармашылық жұмыстар балалардың психомоторлық функцияларын дамытуға, түзетуге және қалыпқа келтіруге ықпал етеді. Осы әдістерді меңгеру білім жүйесінің принципін жүзеге асыруға ықпал етеді.

14. тірек-қозғалыс аппараты бұзылған білім алушылар арнайы шартты түрде ұйымдастырылған оқыту формаларын қажет етеді. Білім алушылардың негізгі қимыл-қозғалысында кездесетін бұзылыстар: саусақтарының дифференциялық қимыл-қозғалысы тежелуі, сенсорлы тежегіштер: көру, есту қабілеттерінің бұзылуы, Кейбір балаларда фонематикалық есту қабілетінің төмендігі байқалады: олар дыбысты, дыбыс қатарын ажырата алмайды. Барлық балаларда тіл мүкістігі болады. Табиғи физиологиялық қызметтерді атқара алмайды: жұтыну, ауаны жұту, ауаны кері шығару, сөйлеу темпі төмен, дауысы жай болады.

15. "Музыка" пәнін оқытуда мұғалім мамандардың көмегі мен қолдауын пайдаланады: психолог, ритмика маманы және логопед. Музыка пәні мұғалімінің логопедпен өзара байланысы білім алушылардың бағдарламаны тиімді меңгерудің басты шарты болып табылады.

16. Музыка сабақтарында арнайы білім алушыларға қолданылатын негізгі әдіс - бұл логопедиялық ырғақ, ол сөздің, музыканың және қимылдың келесі формаларында тығыз байланысын жүзеге асырады:

1) музыкалық ырғақты қозғалыстар;

2) ән айту;

3) музыкалық аспаптарда ойнау;

4) музыкалық ойын әрекеттері;

5) аспапта ойнау, ән салу, түрлі қимылдар жасау арқылы музыкалық жаттығулар орындау;

6) сөйлеу, тыныс алу, жалпы және ұсақ-қол моторикасы функцияларын қалыптастыру мақсатында түрлі логоритмикалық және ырғақтық-артикуляциялық жаттығулар орындау;

17. білім алушыларға музыканы оқытудың дәстүрлі емес (балама) әдістері мен тәсілдеріне мыналар жатады:

1) симфониялық оркестрдің орындауындағы классикалық шығармаларды тыңдау;

2) акустикалық діріл мен жүйке орталықтарының өзара байланысына негізделген диафрагмалық тыныс алу кезінде дауысты дыбыстарды және төменгі нота дыбыстарын орындау (ұзақтығы – толық дем шығарғанға дейін).

3) тыныс алу функциясын жақсартуға, шаршағыштықты жеңілдетуге мүмкіндік беретін музыкалық дыбыстық ойындар;

4) ритмикалық-қозғалыс жаттығулары;

18. "Музыка" пәнін оқытуда ақпараттық-коммуникациялық технологияларды (АКТ) қолдану:

1) тірек-қозғалыс аппараты бұзылған білім алушыларды алдымен АКТ қолдануда қауіпсіздік ережелерімен таныстырып меңгерту;

2) тірек-қозғалыс аппараты бұзылған білім алушылардың тілдік мүмкіндігі мен сөздік қорын түзете дамытуға және буынға бөліп әндетуіне арналған логоритмика элементтерін пайдалану;

3) АКТ қолдана отырып оқушылардың тыныс алу жолдарына және артикуляция аппаратына пайдалы музыкалық элементтер мен жаттығуларды тиімді пайдалану;

4) электронды оқулықтарды пайдалану;

3-тарау. "Музыка" оқу пәнінің мазмұнын ұйымдастыру

19. "Музыка" оқу пәні бойынша оқу жүктемесінің көлемі:

1) 5-сыныпта – аптасына 1 сағатты, оқу жылында 34 сағатты;

2) 6-сыныпта – аптасына 1 сағатты, оқу жылында 34 құрайды.

20. Бағдарлама мазмұны келесі бөлімдерден тұрады:

1) музыка тыңдау, орындау және талдау,

2) музыкалық-шығармашылық жұмыстар жасау,

3) музыкалық-шығармашылық жұмысты таныстыру және бағалау.

4) музыкатерапия элементтері

5) логоритмика элементтері

21. "Музыка тыңдау, орындау әне талдау" бөлімі келесі бөлімшелерді қамтиды:

1) музыка тыңдау және талдау;

2) музыкалық сауаттылық;

3) музыкалық-орындаушылық іс-әрекет.

22. "Музыкалық-шығармашылық жұмыстар жасау" бөлімі келесі бөлімшелерді қамтиды:

1) идеялар және материалдарды жинақтау;

2) музыка шығару және импровизация.

23. "Музыкалық-шығармашылық жұмысты таныстыру және бағалау" бөлімі келесі бөлімшені қамтиды:

1) музыкалық-шығармашылық жұмысты таныстыру және бағалау.

24. "Музыкатерапия элементтері" бөлімі келесі бөлімшені қамтиды:

1) эмоцияны тұрақтандыруға арналған музыкалық терапияның элементтері.

25."Логоритмика элементтері" бөлімі келесі бөлімшені қамтиды:

1) ән айту қабілеттерін дамытуға арналған логоритмика эелементтері

26. 5-сыныпқа араналған "Музыка" пәнінің базалық мазмұны: қазақ халқының музыкалық мұрасы: Қазақ халық әнінің әуенділігі. Айтыс өнері. Күй құдіреті. Жобаны жоспарлау және құрастыру. Жобаның нәтижесін таныстыру. Қазақ халқының дәстүрлі тұрмыс-салт әндері және заманауи музыка: Қазақ халқының тұрмыс-салт әндері. Жаңғырған салт-дәстүр әндері. Халық музыкасының интерпретациясы. Халық музыкасын өндеу (интерпретация). Жобаны жоспарлау және құрастыру. Жобаның нәтижесін таныстыру. Әлем халықтарының музыкалық дәстүрі: Түркі халықтарының музыкалық дәстүрі. Шығыс халықтарының музыкалық дәстүрі. Еуропа халықтарының музыкалық дәстүрі. Жобаны жоспарлау және құрастыру. Жобаның нәтижесін таныстыру. Музыка тілі – достық тілі: Қазақстан халықтарының музыкасы. Бір шаңырақ астында. Менің – Отаным! Жобаны жоспарлау және құрастыру. Жобаның нәтижесін таныстыру.

27. 6-сыныпқа араналған "Музыка" пәнінің базалық мазмұны: классикалық музыканың үздік туындылары: Орган музыкасы. Симфониялық музыка. Опера өнері. Балет өнері. Қазақстанның кәсіби музыкасы. Жобаны жоспарлау және құрастыру. Жобаның нәтижесін таныстыру. Заманауи музыкалық мәдениет:

Эстрадалық музыка. Заманауи музыкалық жанрлар. Джаз музыкасы. Жобаны жоспарлау және құрастыру. Жобаның нәтижесін таныстыру. Музыка және өнер түрлері: Музыка және поэзия. Музыка және бейнелеу өнері. Музыка және театр. Музыка және кино. Жобаны жоспарлау және құрастыру. Жобаның нәтижесін таныстыру. Музыка – өмір тынысы: Интеллектуалды музыка. Жан жадыратар әуен. Музыка және технология. Дыбыстау және музыкамен көркемдеу. Жобаны жоспарлау және құрастыру. Жобаның нәтижесін таныстыру.

4-тарау. Оқыту мақсаттарының жүйесі

28. Оқу мақсаттарының жүйесі бөлім бойынша әр сыныпқа берілген. Бағдарламада "оқу мақсаттары" төрт саннан тұратын кодтық белгімен белгіленді. Кодтық белгідегі бірінші сан сыныпты, екінші және үшінші сандар бөлім және бөлімше ретін, төртінші сан бөлімшедегі оқу мақсатының реттік нөмірін көрсетеді. Мысалы, 5.2.1.4. кодында "5" - сынып, "2.1" - екінші бөлімнің бірінші бөлімшесі, "4" - оқу мақсатының реттік саны.

29. Күтілетін нәтижелер бойынша оқыту мақсаттарының жүйесі:

1) "Музыка тыңдау, орындау және талдау" бөлімі:

1-кесте

Бөлімшелер	Оқыту мақсаттары	
	5 сынып	6 сынып
1.1 Музыка тыңдау және талдау	5.1.1.1 музыкалық жанрын, стилін, түрін және көркемдеуші құралдарды анықтау, тыңдалған шығарманы талдау	6.1.1.1 тыңдаған музыкалық ш және өнердің түрлері, стилі сонымен қатар, өнердің е байланысын анықтау
	5.1.1.2 әлем халықтары музыкалық аспаптарын жасалуы мен дыбысталуына қарай топтастыру, түрлі контекстерде салыстыру	6.1.1.2 оркестрлер түрлері аспаптардың дыбысталуын топтар бойынша жіктеу
1.2 Музыкалық сауаттылық	5.1.2.1 дәстүрлі халық әндері мен аспаптық музыканың жанры мен стилін, айтыстың түрлерін анықтау	6.1.2.1 классикалық музык түрлерін анықтау
	5.1.2.2 дәстүрлі әншілік мектептердің және халық композиторларының шығармаларын салыстыру	6.1.2.2 эстрада музыкасынь бағытын анықтау
	5.1.2.3 қазақ халқының және әлем халықтары музыкалық дәстүрлерінің ерекшеліктерін анықтау	6.1.2.3 көркем бейнені құр өнердің басқа түрлерін құралдарын салыстыру
	5.1.2.4 ауызша және жазбаша жұмыстар орындау барысында музыкалық терминологияны пайдалану	6.1.2.4 ауызша және жа орындау барысында терминологияны пайдалану
1.3 Музыкалық-орындаушылық іс-әрекет	5.1.3.1 әнді орындау барысындамузыканың көңіл-күйі мен көркем бейнесін жеткізу	6.1.3.1 әуеннің көңіл-күйі ме жеткізе отырып, екі дауыс элементтерін қолдана с стильдегі және жанрдағы әнд

	5.1.3.2 қазақ халқының дәстүрлі тұрмыс-салт әндерінің орындау тәсілдерін заманауи интепретациясымен салыстыру	6.1.3.2 әртүрлі стильдегі әндердің орындау тұрлерін с
	5.1.3.3 музыкалық шығармалардың қарапайым үзінділерін музыкалық аспаптарда бірлесіп орындау	6.1.3.3 музыкалық шығарма үзінділерінің сипатын бойынша және (немес аспаптарда орындау

2) "Музыкалық- шығармашылық жұмыстарды жасау" бөлімі:

2-кесте

Бөлімшелер	5 сынып	6 сынып
2.1 Идеялар және материалдарды жинақтау	5.2.1.1 музыкалық шығармашық жұмыстарды жасау үшін идеялар ұсыну, жоспарлау және материал жинақтау	6.2.1.1 музыкалық-шығарм жасау үшін идеялар ұсыну, музыкалық материалға интер
2.2 Музыка шығару және импровизация	5.2.2.1 музыкалық көркем құралдарын, музыкалық аспаптар мен дауысты қолдана отырып, қарапайым композициялар шығару және импровизация жасау	6.2.2.1 музыкалық көрк музыкалық аспаптар мен отырып, музыкалық компо және импровизация жасау

3) "Музыкалық шығармашылық жұмыстарды таныстыру және бағалау":

3-кесте

Бөлімшелер	5 сынып	6 сынып
3.1 Шығармашылық жұмыстарды таныстыру және бағалау	5.3.1.1 өз жұмысын шығармашылықпен көрсету, критерияларға сәйкес бағалау және өзінің жұмысын жақсарту үшін ұсыныстар енгізу	6.3.1.1 шығармашылық бағдарламасын құрасп критерияларға сәйкес баға өзгелердің жұмысын жақс ұсыныстар енгізу

4) "Музыкатерапия элементтері":

4 кесте

Бөлімшелер	5 сынып	6 сынып
4.1Эмоцияны тұрақтандыруға арналған музыкалық терапияның элементтері.	5.4.1.1 музыкалық шығарманы орындау кезінде суреттегі бейнеленген мимикаға сәйкес қуаныш, қайғы және таңданыс сезімдерін анықтау	6.4.1.1 музыкалық шығарман реттілікпен қуаныш, қа қорқыныш сияқты мимикала

5) "Логоритмика элементтері":

5 кесте

Бөлімшелер	5 сынып	6 сынып
5.1 Ән айту қабілеттерін дамытуға арналған логоритмика эелементтері	5.5.1.1сөйлеу, тыныс алу, жалпы және ұсақ моториканың қызметін жетілдіру мақсатында логоритмикалық, музыкалық және ритмикалық-артикуляциялық жаттығулар орындау	6.5.1.1 сөйлеу, тыныс алу, моториканың қызметін жет логоритмикалық, музы ритмикалық-артикуляциялы орындау

30. Бағдарлама психикалық дамуы тірек-қозғалыс аппараты бұзылған білім алушыларға арналған негізгі орта білім беру деңгейінің 5-6 сыныптары үшін "Музыка" пәнінен жаңартылған мазмұндағы үлгілік оқу бағдарламасының ұзақ мерзімді жоспары негізінде осы Бағдарламаның қосымшасына сәйкес жүзеге

асырылады. Ұзақ мерзімді жоспарда барлық сынып бойынша әр бөлімде қамтылатын оқу мақсаттарының көлемі белгіленген.

31. Бөлімдер мен тақырыптар бойынша сағат сандарын бөлу мұғалімнің еркіне қалдырылады.

Негізгі орта білім беру
деңгейінің 5-6 сыныптары үшін
"Музыка" пәнінен жаңартылған
мазмұндағы үлгілік оқу
бағдарламасына
қосымша

Тірек-қозғалыс аппараты бұзылған білім алушыларға арналған негізгі орта білім беру деңгейінің 5-6 сыныптары үшін "Музыка" пәнінен жаңартылған мазмұндағы үлгілік оқу бағдарламасын жүзеге асыру бойынша ұзақ мерзімді жоспар

5-сынып:

1-кесте

Ұзақ мерзімді жоспардың бөлімі	Ұзақ мерзімді жоспар бөлімінің мазмұны	Оқыту мақсаттары
1-тоқсан		
1. Қазақ халқының музыкалық мұрасы	1.1 Музыка тыңдау және талдау	5.1.1.1 музыкалық жанрын, с көркемдеуші құралдарды ан шығарманы талдау 5.1.1.2 әлем халықтары музы жасалуы мен дыбысталуына түрлі контекстерде салыстыр
	1.2 Музыкалық сауаттылық	5.1.2.1 дәстүрлі халық әнд музыканың жанры мен с түрлерін анықтау 5.1.2.2 дәстүрлі әншілік м халық композиторларының салыстыру 5.1.2.3 қазақ халқының жән музыкалық дәстүрлерінің анықтау 5.1.2.4 ауызша және жа орындау барысында терминологияны пайдалану
	1.3 Музыкалық-орындаушылық іс-әрекет	5.1.3.1 әнді орындау бары көңіл-күйі мен көркем бейне 5.1.3.2 қазақ халқының дәст әндерінің орындау тәсіл интепретациясымен салысты 5.1.3.3 музыкалық шығарма үзінділерін музыкалық асп орындау
	2.1 Идеялар және материалдарды жинақтау	5.2.1.1 музыкалық шығарма жасау үшін идеялар ұсыну материал жинақтау

	2.2 Музыка шығару және импровизация	5.2.2.1 музыкалық көрк музыкалық аспаптар мен отырып, қарапайым компо және импровизация жасау
	3.1 Шығармашылық жұмыстарды таныстыру және бағалау	5.3.1.1 өз жұмысын ш көрсету, критерияларға сәй өзінің жұмысын жақсарту енгізу
	4.1Эмоцияны тұрақтандыруға арналған музыкалық терапияның элементтері	5.4.1.1 музыкалық шыға кезінде суреттегі бейнеленге қуаныш, қайғы және таң анықтау
	5.1 Ән айту қабілеттерін дамытуға арналған логоритмика әелементтері	5.5.1.1сөйлеу, тыныс алу, моториканың қызметін жеті логоритмикалық, музы ритмикалық-артикуляциялы орындау
2-тоқсан		
2. Қазақ халқының дәстүрлі тұрмыс-салт әндері және заманауи музыкасы	1.1 Музыка тыңдау және талдау	5.1.1.1 музыкалық жанрын, көркемдеуші құралдарды ан шығарманы талдау 5.1.1.2 әлем халықтары музы жасалуы мен дыбысталуына түрлі контекстерде салыстыр
	1.2 Музыкалық сауаттылық	5.1.2.1 дәстүрлі халық әнд музыканың жанры мен түрлерін анықтау 5.1.2.2 дәстүрлі әншілік м халық композиторларының салыстыру 5.1.2.3 қазақ халқының жән музыкалық дәстүрлерінің анықтау 5.1.2.4 ауызша және жа орындау барысында терминологияны пайдалану
	1.3 Музыкалық-орындаушылық іс-әрекет	5.1.3.1 әнді орындау бар көңіл-күйі мен көркем бейне 5.1.3.2 қазақ халқының дәс әндерінің орындау тәсіл интепретациясымен салысты 5.1.3.3 музыкалық шығарма үзінділерін музыкалық ас орындау
	2.1 Идеялар және материалдарды жинақтау	5.2.1.1 музыкалық шығарма жасау үшін идеялар ұсыну материал жинақтау
	2.2 Музыка шығару және импровизация	5.2.2.1 музыкалық көрк музыкалық аспаптар мен

		отырып, қарапайым компо және импровизация жасау
	3.1 Шығармашылық жұмыстарды таныстыру және бағалау	5.3.1.1 өз жұмысын ш көрсету, критерияларға сәй өзінің жұмысын жақсарту енгізу
	4.1 Эмоцияны тұрақтандыруға арналған музыкалық терапияның элементтері	5.4.1.1 музыкалық шығ кезінде суреттегі бейнеленге қуаныш, қайғы және таң анықтау
	5.1 Ән айту қабілеттерін дамытуға арналған логоритмика эелементтері	5.5.1.1сөйлеу, тыныс алу, ж моториканың қызметін жет логоритмикалық, музы ритмикалық-артикуляциялы орындау
3-тоқсан		
3.Әлем халықтарының музыкалық дәстүрі	1.1 Музыка тыңдау және талдау	5.1.1.1 музыкалық жанрын, с көркемдеуші құралдарды ан шығарманы талдау 5.1.1.2 әлем халықтары музы жасалуы мен дыбысталуына түрлі контекстерде салыстыр
	1.2 Музыкалық сауаттылық	5.1.2.1 дәстүрлі халық әнд музыканың жанры мен с түрлерін анықтау 5.1.2.2 дәстүрлі әншілік м халық композиторларының салыстыру 5.1.2.3 қазақ халқының жән музыкалық дәстүрлерінің анықтау 5.1.2.4 ауызша және жа орындау барысында терминологияны пайдалану
	1.3 Музыкалық-орындаушылық іс-әрекет	5.1.3.1 әнді орындау бары көңіл-күйі мен көркем бейне 5.1.3.2 қазақ халқының дәст әндерінің орындау тәсіл интепретациясымен салысты 5.1.3.3 музыкалық шығарма үзінділерін музыкалық асп орындау
	2.1 Идеялар және материалдарды жинақтау	5.2.1.1 музыкалық шығарма жасау үшін идеялар ұсыну, материал жинақтау
	2.2 Музыка шығару және импровизация	5.2.2.1 музыкалық көрк музыкалық аспаптар мен отырып, қарапайым компо және импровизация жасау

	3.1 Шығармашылық жұмыстарды таныстыру және бағалау	6.3.1.1 шығармашылық бағдарламасын құрас критерияларға сәйкес баға өзгелердің жұмысын жақс ұсыныстар енгізу
	4.1Эмоцияны тұрақтандыруға арналған музыкалық терапияның элементтері	5.4.1.1 музыкалық шыға кезінде суреттегі бейнеленге қуаныш, қайғы және таң анықтау
	5.1 Ән айту қабілеттерін дамытуға арналған логоритмика эелементтері	5.5.1.1сөйлеу, тыныс алу, моториканың қызметін жет логоритмикалық, музы ритмикалық-артикуляциялы орындау
4-тоқсан		
3. Музыка тілі – достық тілі	1.1 Музыка тыңдау және талдау	5.1.1.1 музыкалық жанрын, көркемдеуші құралдарды ан шығарманы талдау 5.1.1.2 әлем халықтары музы жасалуы мен дыбысталуына түрлі контекстерде салыстыр
	1.2 Музыкалық сауаттылық	5.1.2.1 дәстүрлі халық әнд музыканың жанры мен түрлерін анықтау 5.1.2.2 дәстүрлі әншілік м халық композиторларының салыстыру 5.1.2.3 қазақ халқының жән музыкалық дәстүрлерінің анықтау 5.1.2.4 ауызша және жа орындау барысында терминологияны пайдалану
	1.3 Музыкалық-орындаушылық іс-әрекет	5.1.3.1 әнді орындау бар көңіл-күйі мен көркем бейне 5.1.3.2 қазақ халқының дәс әндерінің орындау тәсіл интепретациясымен салысты 5.1.3.3 музыкалық шығарма үзінділерін музыкалық ас орындау
	2.1 Идеялар және материалдарды жинақтау	5.2.1.1 музыкалық шығарма жасау үшін идеялар ұсыну материал жинақтау
	2.2 Музыка шығару және импровизация	5.2.2.1 музыкалық көрк музыкалық аспаптар мен отырып, қарапайым компо және импровизация жасау

	3.1 Шығармашылық жұмыстарды таныстыру және бағалау	5.3.1.1 өз жұмысын ш көрсету, критерияларға сәй өзінің жұмысын жақсарту енгізу
	4.1Эмоцияны тұрақтандыруға арналған музыкалық терапияның элементтері	5.4.1.1 музыкалық шығ кезінде суреттегі бейнеленге қуаныш, қайғы және таң анықтау
	5.1 Ән айту қабілеттерін дамытуға арналған логоритмика эелементтері	5.5.1.1сөйлеу, тыныс алу, моториканың қызметін жет логоритмикалық, музы ритмикалық-артикуляциялы орындау

6-сынып:

2-кесте

Ұзақ мерзімді жоспардың бөлімі	Ұзақ мерзімді жоспардың бөлімінің мазмұны	Оқыту мақсаттары
1-тоқсан		
1.Классикалық музыканың үздік туындылары	1.1 Музыка тыңдау және талдау	6.1.1.1 тыңдаған музыкалық және өнердің түрлері, стил сонымен қатар, өнердің байланысын анықтау 6.1.1.2 оркестрлер түрлер аспаптардың дыбысталуын топтар бойынша жіктеу
	1.2 Музыкалық сауаттылық	6.1.2.1 классикалық музы түрлерін анықтау 6.1.2.2 эстрада музыкасын бағытын анықтау 6.1.2.3 көркем бейнені құ өнердің басқа түрлерін құралдарын салыстыру 6.1.2.4 ауызша және жазбаша барысында музыкалық пайдалану
	1.3 Музыкалық-орындаушылық іс-әрекет	6.1.3.1 әуеннің көңіл-күйі м жеткізе отырып, екі дауы элементтерін қолдана отыры және жанрдағы әндерді орын 6.1.3.2 әртүрлі стильдегі әндердің орындау тұрлерін с 6.1.3.1 әуеннің көңіл-күйі м жеткізе отырып, екі дауы элементтерін қолдана отыры және жанрдағы әндерді орын
	2.1 Идеялар және материалдарды жинақтау	6.2.1.1 музыкалық-шығар жасау үшін идеялар ұсыну музыкалық материалға интер
	2.2 Музыка шығару және импровизация	6.2.2.1 музыкалық көр музыкалық аспаптар мен

		отырып, музыкалық комп және импровизация жасау
	3.1 Шығармашылық жұмыстарды таныстыру және бағалау	5.3.1.1 өз жұмысын шығарма критерияларға сәйкес бағ жұмысын жақсарту үшін ұсы
	4.1Эмоцияны тұрақтандыруға арналған музыкалық терапияның элементтері	6.4.1.1 музыкалық шығарма реттілікпен қуаныш, қайғы, т сияқты мимикаларды көрсету
	5.1 Ән айту қабілеттерін дамытуға арналған логоритмика эелементтері	6.5.1.1 сөйлеу, тыныс алу, мотриканың қызметін жет логоритмикалық, музыкалық артикуляциялық жаттығулар
2-тоқсан		
2. Заманауи музыка мәдениеті	1.1 Музыка тыңдау және талдау	6.1.1.1 тыңдаған музыкалық және өнердің түрлері, стил сонымен қатар, өнердің байланысын анықтау 6.1.1.2 оркестрлер түрлер аспаптардың дыбысталуын топтар бойынша жіктеу
	1.2 Музыкалық сауаттылық	6.1.2.1 классикалық музы түрлерін анықтау 6.1.2.2 эстрада музыкасын бағытын анықтау 6.1.2.3 көркем бейнені құр өнердің басқа түрлерін құралдарын салыстыру 6.1.2.4 ауызша және жазбаша барысында музыкалық пайдалану
	1.3 Музыкалық-орындаушылық іс-әрекет	6.1.3.1 әуеннің көңіл-күйі м жеткізе отырып, екі дауы элементтерін қолдана отыры және жанрдағы әндерді орын 6.1.3.2 әртүрлі стильдегі әндердің орындау тұрлерін с 6.1.3.1 әуеннің көңіл-күйі м жеткізе отырып, екі дауы элементтерін қолдана отыры және жанрдағы әндерді орын
	2.1 Идеялар және материалдарды жинақтау	6.2.1.1 музыкалық-шығар жасау үшін идеялар ұсыну музыкалық материалға интер
	2.2 Музыка шығару және импровизация	6.2.2.1 музыкалық көр музыкалық аспаптар мен отырып, музыкалық комп және импровизация жасау

	3.1 Шығармашылық жұмыстарды таныстыру және бағалау	5.3.1.1 өз жұмысын шығарма критерияларға сәйкес баға жұмысын жақсарту үшін ұсы
	4.1Эмоцияны тұрақтандыруға арналған музыкалық терапияның элементтері	6.4.1.1 музыкалық шығарман реттілікпен қуаныш, қайғы, т сияқты мимикаларды көрсету
	5.1 Ән айту қабілеттерін дамытуға арналған логоритмика эелементтері	6.5.1.1 сөйлеу, тыныс алу, моториканың қызметін жет логоритмикалық, музыкалық артикуляциялық жаттығулар
3-тоқсан		
3. Музыка және өнер түрлері	1.1 Музыка тыңдау және талдау	6.1.1.1 тыңдаған музыкалық және өнердің түрлері, стил сонымен қатар, өнердің байланысын анықтау 6.1.1.2 оркестрлер түрлер аспаптардың дыбысталуын топтар бойынша жіктеу
	1.2 Музыкалық сауаттылық	6.1.2.1 классикалық музы түрлерін анықтау 6.1.2.2 эстрада музыкасын бағытын анықтау 6.1.2.3 көркем бейнені құр өнердің басқа түрлерін құралдарын салыстыру 6.1.2.4 ауызша және жазбаша барысында музыкалық пайдалану
	1.3 Музыкалық-орындаушылық іс-әрекет	6.1.3.1 әуеннің көңіл-күйі м жеткізе отырып, екі дауы элементтерін қолдана отыры және жанрдағы әндерді орын 6.1.3.2 әртүрлі стильдегі әндердің орындау тұрлерін с 6.1.3.1 әуеннің көңіл-күйі м жеткізе отырып, екі дауы элементтерін қолдана отыры және жанрдағы әндерді орын
	2.1 Идеялар және материалдарды жинақтау	6.2.1.1 музыкалық-шығар жасау үшін идеялар ұсыну музыкалық материалға интер
	2.2 Музыка шығару және импровизация	6.2.2.1 музыкалық көр музыкалық аспаптар мен отырып, музыкалық комп және импровизация жасау
	3.1 Шығармашылық жұмыстарды таныстыру және бағалау	5.3.1.1 өз жұмысын шығарма критерияларға сәйкес баға жұмысын жақсарту үшін ұсы

	4.1Эмоцияны тұрақтандыруға арналған музыкалық терапияның элементтері	6.4.1.1 музыкалық шығарма реттілікпен қуаныш, қайғы, т сияқты мимикаларды көрсету
	5.1 Ән айту қабілеттерін дамытуға арналған логоритмика эелементтері	6.5.1.1 сөйлеу, тыныс алу, мотористің қызметін жет логоритмикалық, музыкалық артикуляциялық жаттығулар
4- тоқсан		
3. Музыка - өмір тынысы	1.1 Музыка тыңдау және талдау	6.1.1.1 тыңдаған музыкалық және өнердің түрлері, стил сонымен қатар, өнердің байланысын анықтау 6.1.1.2 оркестрлер түрлер аспаптардың дыбысталуын топтар бойынша жіктеу
	1.2 Музыкалық сауаттылық	6.1.2.1 классикалық музы түрлерін анықтау 6.1.2.2 эстрада музыкасын бағытын анықтау 6.1.2.3 көркем бейнені құр өнердің басқа түрлерін құралдарын салыстыру 6.1.2.4 ауызша және жазбаша барысында музыкалық пайдалану
	1.3 Музыкалық-орындаушылық іс-әрекет	6.1.3.1 әуеннің көңіл-күйі м жеткізе отырып, екі дауы элементтерін қолдана отыры және жанрдағы әндерді орын 6.1.3.2 әртүрлі стильдегі әндердің орындау тұрлерін с 6.1.3.1 әуеннің көңіл-күйі м жеткізе отырып, екі дауы элементтерін қолдана отыры және жанрдағы әндерді орын
	2.1 Идеялар және материалдарды жинақтау	6.2.1.1 музыкалық-шығар жасау үшін идеялар ұсыну музыкалық материалға интер
	2.2 Музыка шығару және импровизация	6.2.2.1 музыкалық көр музыкалық аспаптар мен отырып, музыкалық комп және импровизация жасау
	3.1 Шығармашылық жұмыстарды таныстыру және бағалау	5.3.1.1 өз жұмысын шығарма критерияларға сәйкес бағ жұмысын жақсарту үшін ұсы
	4.1 Эмоцияны тұрақтандыруға арналған музыкалық терапияның элементтері.	6.4.1.1 музыкалық шығарма реттілікпен қуаныш, қайғы, т сияқты мимикаларды көрсету

	5.1 Ән айту қабілеттерін дамытуға арналған логоритмика элементтері	6.5.1.1 сөйлеу, тыныс алу, моториканың қызметін жет логоритмикалық, музыкалық артикуляциялық жаттығулар

Қазақстан Республика
Білім және ғылым ми
2022 жылғы 1 сәуір
№ 123 бұйрығын
42-қосымша
Қазақстан Республи
Білім және ғылым мин
2013 жылғы 3 сәуір
№ 115 бұйрығына 679-

Тірек-қимыл аппараты бұзылған білім алушыларға арналған негізгі орта білім беру деңгейінің 5-6 сыныптары үшін "Көркем еңбек" пәнінен жаңартылған мазмұнды үлгілік оқу бағдарламасы

1-тарау. Жалпы ережелер

1. Тірек-қимыл аппараты бұзылған білім алушыларға арналған негізгі орта білім беру деңгейінің 5-6 сыныптары үшін "Көркем еңбек" пәнінен жаңартылған мазмұнды үлгілік оқу бағдарламасы (бұдан әрі – Бағдарлама) Қазақстан Республикасының "Білім туралы" Заңының 5-бабы 6) тармақшасына сәйкес әзірленген.

2. Бағдарламаның мақсаты - тірек-қимыл аппараты бұзылған білім алушылардың көркемдік-технологиялық білімінің, кеңістікте ойлауының, шығармашылық және коммуникативтік қабілеттерінің негіздерін қалыптастыру.

3. Бағдарламаның міндеттері:

1) жалпы еңбек және көркемдік біліктер мен дағдыларды қалыптастыру және дамыту;

2) ұлттық және әлемдік мәдениетті тануда құндылық бағдарлары мен эстетикалық қабылдауды қалыптастыру және дамыту;

3) шығармашылық және креативті қабілеттерді қалыптастыру және дамыту;

4) сенсорлық және мотор функцияларын дамыту;

5) оқу қызметінде ақпараттық-коммуникациялық технологияларды қолдану тәжірибесін меңгеру (зерттеу, идеяларды шығармашылық іске асыру, жұмыстарды таныстыру);

6) әртүрлі ресурстар мен ақпарат көздерін зерттеу және қолдану;

7) адамгершілік-рухани құндылықтарды қалыптастыру, эстетикалық, еңбек, экономикалық, экологиялық, патриоттық тәрбие беру.

8) жеке, жұптық және топтық қызметтегі оқу міндеттеріне қол жеткізу үшін бірлескен жұмысты ұйымдастыру тәжірибесін меңгеру.

4. Түзету-дамыту міндеттері:

1) білім алушылардың танымдық қызметін дамыту және оның бұзылуын түзету;

2) ойлау процестерін дамыту: талдау, синтездеу, салыстыру, қорыту;

3) балаларды оқыту және тәрбиелеу бағдарламасында көзделген білім, білік, дағды (құзыреттілік) жүйесін дамыту және кеңейту;

4) жоғары психикалық функциялардың бұзылуын түзету (қабылдау, қиял, есте сақтау, ойлау және сөйлеу);

5) қозғалыс саласындағы кемшіліктерді, жалпы және ұсақ мотериканы дамыту және түзету, мотор дағдыларын, қол шеберлігін жетілдіру;

6) шынайы сурет негіздері туралы қарапайым білімді қалыптастыру; өмірден, есте сақтау, бейнелеу, сәндік сурет салу дағдылары және оларды оқу, еңбек және әлеуметтік пайдалы іс-әрекетте қолдана білу;

7) жұмыста көркемдік талғамды, ұқыптылықты, табандылық пен дербестікті дамыту; адамгершілік және еңбек тәрбиесіне жәрдемдесу.

2 тарау. Оқу процесін ұйымдастырудың педагогикалық тәсілдері

5. Тірек-қимыл аппараты бұзылған білім алушыларда әртүрлі қозғалыс патологияларымен бірге, көбінесе танымдық, сөйлеу, эмоционалды және жеке дамуда бұзылулары қатар жүреді.

Бұл жағдайда бұзылулардың сипаты гетерогенді: бұл психикалық дамуы тежелген, дизартриялық бұзылулары бар, сөйлеу, есту қабілеті дамымаған, мотор патологиясымен бірге айқын сенсорлық ақаулары бар білім алушылар, бұл олардың жалпы білім беретін мектеп бағдарламаларының оқу материалын игеруде кейбір қиындықтар туғызады.

6. ТҚАБ бар білім алушылар үшін бұқаралық мектеп бағдарламаларын түзету қажет, өйткені олар оқу жүктемелерін анықтау, жетістіктер деңгейін бағалау, мотериканы дамыту бойынша түзету сабақтары, кеңістікті бағдарлау, арнайы жабдықта психофизиологиялық ерекшеліктерді ескеруді қажет етеді. Затты ұстау мен ұстап тұруды саралау функциясының қалыптаспауы, күш қозғалыстары және бұлшықет күштерін мотор тапсырмасымен өлшеу мүмкін еместігі еңбек операцияларын уақтылы орындауға кедергі келтіреді және білім алушыларға оқу процесіне белсенді қатысуға мүмкіндік бермейді. Егер бұзушылықтар тек моторикаға ғана емес, сонымен бірге интеллектуалды, визуалды және сөйлеу саласына да әсер етсе, оқушылардың дағдылары мен білімдерін бекітуге қосымша уақыт қажет болуына байланысты оқу процесінің қарқындылығы төмендейді.

7. ТҚАБ бар балаларға арналған "Көркем еңбек" оқу бағдарламасы білім алушылардың мүмкіндіктері мен ерекше білім беру қажеттіліктеріне сәйкес келеді. Қол моторикасының бұзылуына және бұлшықет тонусының әлсіреуіне байланысты "Көркем еңбек" пәні бойынша кейбір жобаларды іске асыру уақыты

бірдей тақырыптарды азайту және жалпылау, мақсаттар мен міндеттерді жеңілдету арқылы артады. "Көркем еңбек" бағдарламасындағы Материал білім алушылардың жеке мүмкіндіктеріне бейімделген, Денсаулық сақтау технологияларын сақтай отырып беріледі.

8. "Көркем еңбек" пәні бойынша бағдарламаны игеру үшін ТАҚБ бар балаларға материалдарды өңдеу бойынша практикалық сабақтарда көп уақыт пен күш қажет, осыған байланысты бағдарламалық материалдың көлемі кейбір бөлімдер мен тақырыптарды қысқарту және жалпылау жағына қайта қаралды (құрастыру, модельдеу, әртүрлі материалдарды өңдеу).

9. Бағдарламада сараланған, құндылыққа бағытталған, жеке тұлғаға бағытталған, коммуникативті, белсенділік және көркемдік-технологиялық тәсілдер қолданылды.

10. Сараланған тәсіл білім алушылардың психофизикалық даму сипатын ескере отырып, күрделілігі, танымдық қызығушылығы, мұғалім тарапынан көмек сипаты бойынша ерекшеленетін сараланған тапсырмалар түрінде қызметті саралаудың арнайы әзірленген құралдары мен әдістерінің көмегімен білім алушылардың әртүрлі топтарының оқу қызметін ұйымдастыруды қамтиды.

11. Құндылыққа бағытталған тәсілмен оқу іс-әрекетін жоспарлау және ұйымдастыру, оның нәтижелерін алу және пайдалану белгілі бір құндылықтар тұрғысынан жүзеге асырыладыПатриотизм, жауапкершілік, құрмет, шығармашылық және еңбексүйгіштік қазақстандық құндылықтар болып табылады..

12. Коммуникативті тәсіл екі немесе одан да көп адамның сөйлеу әрекеті процесінде ақпаратты дұрыс беру мен хабарлауды, біліммен, дағдылармен және дағдылармен алмасуды қамтиды. Коммуникативті тәсілдің нәтижесі-қарым-қатынастың басқа қатысушыларымен өзара әрекеттесу процесінде ойларды жеткізу және идеялармен алмасу арқылы тіл арқылы қарым-қатынас жасау мүмкіндігі

13. Белсенді көзқараспен білім алушылар белсенді танымдық іс-әрекет процесінде білімді өздері алады. Бұл ақпарат көздері мен оқу ресурстарын тәуелсіз іздеу, талдау және түсіндіру. "Көркем еңбек" пәнін оқу кезінде білім алушы сәндік-қолданбалы шығармашылық пен бейнелеу өнерінің заманауи материалдарын, техникасы мен технологияларын өз бетінше зерделейді.

14. Көркемдік-технологиялық тәсілде оқу-танымдық іс-әрекет материалдар мен құралдардың қасиеттерін, композиция заңдылықтарын, түстану негіздерін, конструкцияны, бастапқы материалдарды шығармашылық өнімге айналдыру

үшін көркем еңбек объектілерін дайындаудың технологиялық реттілігін білуге бағытталған.

15. Оқытудың ақпараттық-коммуникациялық технологиялары (бұдан әрі-акт):

1) АКТ пайдаланудағы құзыреттілік негізгі акт-дағдыларға негізделген және жұмыс, бос уақыт және коммуникация үшін технологияларды дұрыс және шығармашылық қолдануды қамтиды;

2) білім алушылар бағдарлама бойынша оқу процесінде АКТ құралдарын қолдану бойынша дағдыларды дамытады, әртүрлі қосымшалар мен жабдықтарды пайдалану кезінде ақпаратты табады, іріктейді, өңдейді, өз жұмысын бағалайды.

16. "Көркем еңбек" оқу пәнін оқыту кезіндегі техникалық құралдар, жабдықтар мен құрылғылар:

1) әртүрлі көмекші айлабұйымдарды - қолға арналған бекіткіштерді, құрал-саймандарға арналған бекіткіштерді, құрал-саймандар мен материалдарға арналған тіреулерді қолдану (ұсақ, тайғанақ заттарды тегіс емес құрылымдағы матамен қапталған картонға салу, олардың сырғуын және тайып кетуін болдырмау үшін; бейтарап сұр түсті реңктердің тығыздалған матасын таңдау көруге кедергі болмайды);

2) ұлдар / қыздар: интерактивті мультимедиалық және дәстүрлі дидактикалық жабдық (интерактивті тақта, жинақтауыштары бар компьютер(монитор, жүйелік блок, сабвуфер, колонкалар, микрофон, тінтуір, пернетақта, желілік сүзгі); топтарда жұмыс істеуге арналған ноутбуктер; бейнекамера; фотоаппарат, еңбек және шығармашылық үдерістердің фрагменттері жазылған бейнефильмдер, тапсырмалары бар үлестірмелі дидактикалық материал, қолдан бұйымдар дайындауға арналған құралдар мен материалдар, демонстрациялық плакаттар;

3) ұлдар / қыздар: көркем еңбек сабақтарында манипуляциялық әрекеттерді жақсарту үшін түзеткіш қолдар мен құралдарды бекітетін әртүрлі көмекші құралдар қолданылады;

4) ұлдар: ыңғайлылық, функционалдылық және белгілі бір міндеттерге бейімделу үшін ағаш ұстасы, слесарлық жұмыс орындарында, қол доңғалағымен және планермен жұмыс істеу кезінде әртүрлі әмбебап қысқыштар түрлері қолданылады, олар үлкен қысым күшін қамтамасыз етеді және дайындаманы бекітеді, манипуляциялық қызметті жақсарту үшін әртүрлі бекітпелер мен қол тіректері ұсынылады;

5) қыздар: тігін машиналарында жұмыс жасауда ыңғайлылық, функционалдылық және белгілі бір міндеттерге бейімделу үшін манипуляциялық белсенділікті жақсарту үшін қолдарға арналған түрлі бекіткіштер мен тіректер

(қалыптар) ұсынылады, жіп ұстағыштар иненің көзіне жіп тарту үшін қолданылады.

17. Көркем туындыларды жасау кезінде: цифрлық компьютерлік технологиялар пайдаланылады; Интернетте және деректер базасында ақпарат іздеу жүзеге асырылады (цифрлық және интернет дереккөздерінен деректерді табу, таңдау және өңдеу); белгілі бір мақсат пен аудитория үшін әртүрлі дереккөздерден материалдар жинауды қамтитын слайдтық презентациялар жасау дағдылары дамиды; белсенді оқыту тәсілдерін техникалық қолдау үшін интерактивті тақта пайдаланылады.

18. Оқу процесінде білім алушылар:

1) ұлттық және әлемдік мәдениет туындыларын, оларда берілетін идеялар мен құндылықтарды зерделейді және талдайды;

2) шығармашылық жұмыстарды орындау, материалдардың қасиеттері, жұмыс нәтижесі арасындағы байланысты түсіну үшін әр түрлі қол жетімді материалдар мен құралдарды қолдана отырып, өз бетінше қолданады;

3) өз идеяларын қол жетімді тәсілдермен түсіндіреді және дәлелдейді, өнімді жақсарту шешімдерін ұсынады;

4) қол жетімді тәсілдермен жалпақ және көлемді шығармашылық жұмыстарды жасау үшін әр түрлі қызмет түрлерінде алған білімдері мен дағдыларын қолданады;

5) қолжетімді тәсілдермен танымдық, коммуникативтік, ұйымдастырушылық және адамгершілік сипаттағы міндеттерді дербес шешеді;

6) өз қызметін ұйымдастырады, қажетті қолжетімді құралдар мен материалдарды анықтайды және табады;

7) өз жұмысының және басқалардың жұмысының нәтижелерін салыстырады және бағалайды;

8) әр түрлі материалдар мен құралдарды пайдалану кезінде қауіпсіздік ережелерін сақтаудың маңыздылығын сезінеді және түсінеді.

19. Көркем еңбек сабақтарында түзету және дамыту жұмыстарын құрудың негізгі принциптері:

1) жұмыс бұзылған және сақталған функцияларды мұқият зерделеу негізінде құрылады;

2) сабақ кезінде сараланған тәсіл білім алушының мүмкіндіктерін есепке алуды және жаттығулардың тиісті жүйесін құруды көздейді;

3) қол қозғалысын дамыту мен түзетуде кинестетикалық ынталандыруды қолдану;

4) көру арқылы қабылдауды, сезімталдықтың әртүрлі түрлерін, гнозис, праксис, кеңістіктік бағдарлауды түзету және дамыту;

5) сөйлеу және фонематикалық естудің жалпы бұзылыстарын түзету және дамыту;

6) жеке көзқарас, жүйелілік, материалды ұсынудағы дәйектілік, белсенділік және көрнекілік сияқты негізгі дидактикалық принциптерді шығармашылық қолдану. Нақты өнімдерді өндірудегі практикалық іс-шаралар, жұмыстың жеке және дәйекті кезеңдері еңбек нәтижелерінің нақтылығын, маңыздылығын береді, сенсорлық пәндік іс-әрекеттен ақыл-ой операцияларына ауысады және орындалатын жұмыс туралы хабардарлықты дамытады.

7) қорғаныс режимін және денсаулық сақтау технологияларын сақтау: қалыптың өзгеруі, бұлшықет релаксациясы, зорлық-зомбылық қозғалыстарының төмендеуі; жұмысты орындаудағы ыңғайлы қарқын;

8) алған білімдерін, біліктері мен дағдыларын оқу материалын түрлендірудің көмегімен бекіту үшін тілдер, математика, жаратылыстану, информатика сияқты оқу пәндерімен пәнаралық байланыстарды барынша кеңейту. Материалды бірнеше рет қайталау орнату рефлекстерінің және еркін моториканың қалыптасуына ықпал етеді.

20. Көркем еңбек сабақтарында қолдың ұсақ моторикасын дамыту мыналарды қамтиды:

1) қолды өздігінен уқалау, саусақ гимнастикасы, әртүрлі заттар мен материалдарды пайдалана отырып жаттығулар жасау, қармауды, үйлестіруді, тепе-теңдік сезімін, қолдың келісілген қимылдарын, тұрақтылықты, білектің айналмалы қозғалыстарын, қармаудың күрделенуімен қатар қалыптастыру; бекіту рефлекстерінің және еркін моториканың қалыптасуына ықпал ететін бірнеше рет қайталау, "қарапайымнан күрделіге" қағидаты бойынша тапсырмаларды күрделендіру";

2) пәндік-дамытушылық ортаны қалыптастыру: топтарға бөлу, білім алушылар бір-бірін белсенді әрекетке ынталандырады; қызмет орталығы үстелдің ортасында орналасқан, балалар тобы отырады; орталықта жұмыс пен бейнелеу іс - әрекетіне арналған әртүрлі материалдар орналасқан, олар тақырыпқа байланысты өзгеруі және толықтырылуы мүмкін: пластикалық материалдар - саз, пластилин, тұзды қамыр; маталар мен фурнитуралардың түрлері мен үлгілері; көмекші құралдар-стектер, тақталар, илектеу түйреуіштер, штамптар, фигураларды кесуге арналған қалыптар, сызып тастауға арналған таяқшалар; әр түрлі қағаздар-түрлі-түсті кеңсе, гофрленген қағаз, майлықтар; табиғи материалдар мен жарма;

3) түрлі қолжетімді техникалар және көлемді фигураларды мүсіндеудің негізгі тәсілдері ұсынылады (конструкциялық, мүсіндік (пластикалық), құрамдастырылған, жұмыстарды талдау және өзіндік талдау, көрмені ұйымдастыру); дәстүрлі және дәстүрлі емес аппликация түрлерінің барынша қолжетімді техникалары: үзік, жапсырма, модульдік (мозаика), сұлба; бейнелеу қызметінің барынша қолжетімді әртүрлі техникалары: саусақпен, алақанмен сурет салу, әртүрлі қол жетімді материалдармен бедерлер (штамптау), қатты қылқаламмен жапсыру, "кляксография", акварель (дымқыл бойынша), "пластилинография", батик (түйіндік), борлар;

3 тарау. "Көркем еңбек" оқу пәнінің мазмұнын ұйымдастыру

21. "Көркем еңбек" пәні бойынша оқу жүктемесінің көлемі:

1) 5 – сыныпта-аптасына 2 сағат, оқу жылында 68 сағатты;

2) 6 – сыныпта-аптасына 2 сағат, оқу жылында 68 сағатты құрайды.

22. "Көркем еңбек" оқу бағдарламасында "сәндік-қолданбалы өнер", "Дизайн және технология" (ұлдар/қыздар) бөлімдерінің мазмұнына оқу материалының тақырыптарын қысқарту және қорытындылау бойынша өзгерістер енгізілді.

23. Бағдарлама мазмұны 5 бөлімді қамтиды:

1) бейнелеу өнері;

2) сәндік-қолданбалы шығармашылық;

3) дизайн және технология;

4) үй мәдениеті;

5) тамақтану мәдениеті.

22. "Бейнелеу өнері" бөлімі келесідей бөлімшелерді қамтиды:

1) классикалық және заманауи өнер;

2) қазақстандық суретшілердің шығармашылығы;

3) бейнелеу өнерінің түрлері мен жанрлары;

4) сандық өнер (фотография, анимация, медиа құралдар);

5) бейнелеу (бейнелеу) өнерінің мәнерлі құралдары;

6) көркем материалдармен және техникалармен тәжірибе жасау.

24. "Сәндік-қолданбалы шығармашылық" бөлімі келесідей бөлімшелерді қамтиды:

1) сәндік-қолданбалы өнердің негізгі нысандары мен ерекшеліктері, Қазақстан мен басқа халықтардың қолданбалы өнері;

2) сәндік-қолданбалы өнер материалдары, құралдары мен технологиялары;

3) ұлттық ою-өрнек;

4) интерьерді декоративтік безендіру.

25. "Дизайн және технология" бөлімі келесідей бөлімшелерді қамтиды (ұлдар):

1) негізгі конструкциялық, табиғи, жасанды және дәстүрлі емес материалдар;

2) материалдарды өңдеуге арналған құралдар мен жабдықтар;

3) материалдарды әртүрлі тәсілдермен өңдеу;

4) әр түрлі материалдардан жасалған бұйымдардың дизайны;

5) ұлттық тұрмыстық заттарды дайындау технологиясы;

6) әлемдік және қазақстандық сәулет ескерткіштері;

7) макеттеу;

8) интерьер дизайны;

9) робототехника

26. "Дизайн және технология" бөлімі келесідей бөлімшелерді қамтиды (қыздар):

1) негізгі тоқыма, табиғи, жасанды және дәстүрлі емес материалдар;

2) тоқыма материалдарын өңдеуге арналған құралдар мен жабдықтар;

3) тоқыма материалдарын әртүрлі тәсілдермен өңдеу;

4) тоқыма материалдардан жасалған бұйымдардың дизайны;

5) сән индустриясы, стиль және бейне, ұлттық киім элементтерін жасау технологиясы.

27. "Үй мәдениеті" бөлімі келесідей бөлімшелерді қамтиды (ұлдар):

1) тұрғын үй экологиясы;

2) өсімдік шаруашылығы, сәндік гүл өсіру, ландшафтық дизайн негіздері;

3) электр энергиясының көздері туралы жалпы мәліметтер, Электр аспаптары мен тұрмыстық техниканы пайдалану және жөндеу;

4) тұрмыстық-жөндеу жұмыстары, интерьерді ұйымдастыру және жоспарлау.

28. "Үй мәдениеті" бөлімі келесідей бөлімшелерді қамтиды (қыздар):

1) жеке гигиена, тұрғын үй экологиясы;

2) өсімдік шаруашылығы, сәндік гүл өсіру, ландшафтық дизайн негіздері;

3) киімді күту және сақтау.

29. "Тамақтану мәдениеті" бөлімінің мазмұны 4 бөлімнен тұрады:

1) Дұрыс тамақтану негіздері;

2) үстелдегі тәртіп ережелері, үстел үстелі;

3) тағам дайындау технологиясы;

4) әлем халықтарының тағамдары.

30. 5-сыныптың" Көркем еңбек " оқу пәнінің базалық мазмұны (ұлдар):

1) көрнекілік өнері: бейнелеу өнеріндегі мәнерлілік құралдары. Классикалық өнердің жауһарлары. Қазақстандық суретшілердің шығармашылығы. Бейнелеу өнерінің түрлері мен жанрлары. Натюрморт өнері. Сәндік Ұлттық натюрморт. Пейзаж. Табиғатпен үйлесімділік. Әуе перспективасы. Өнеркәсіптік ландшафт.

Қала пейзажы. Сызықтық перспектива. Пластикалық формалар өнері. Мүсін. Шығармашылық жұмыс жасау, көрме ұйымдастыру;

2) сәндік-қолданбалы өнер: негізгі формалары мен ерекшеліктері. Қазақстанның қолданбалы өнері. Материалдармен және құралдармен танысу. Әр түрлі материалдардан жасалған сәндік өнім. Идеяларды талқылау және дамыту. Эскиз. Әр түрлі материалдардан жасалған сәндік өнім. Бұйымдарды жасау. Тоқу өнері. Тоқу түрлері. Материалдармен және құралдармен танысу. Бұйымды тоқу. Көрмені ұйымдастыру;

3) дизайн және технология: құрылымдық материалдар, материалдардың түрлері мен қасиеттерін зерттеу. Конструкциялық материалдарды өңдеуге арналған жабдықтар, қол аспаптары және құрылғылар. Көркем кесу. Идеяларды әзірлеу. Материалды таңдау және дайындау. Сыртқы және ішкі контур бойынша қисық сызықты нысандағы бұйымдарды көркем кесу. Сымнан жасалған бұйымдарды модельдеу. Эскиздерді әзірлеу (тізбектер, жұмбақтар, жануарлар фигуралары). Материалды таңдау. Құралдар мен құрылғылар. Өнімді жасау (тізбектер, жұмбақтар, жануарлар фигуралары). Жұмыстарды таныстыру;

4) тамақтану мәдениеті: дұрыс тамақтану негіздері. Мәзір жасау;

5) үй мәдениеті: электр энергиясының көздері туралы жалпы ақпарат. Электротехникалық арматура. Электр энергиясының әртүрлі көздерімен тәжірибелер. Тұрмыстағы жөндеу жұмыстары. Өсімдік шаруашылығының негізгі бағыттары. Өсімдік шаруашылығындағы көктемгі жұмыстар.

31. 6-сыныптың (ұлдар)" Көркем еңбек " оқу пәнінің базалық мазмұны мыналарды қамтиды:

1) бейнелеу өнері: портрет жанры, портрет түрлері. Қазақстандық суретшілердің шығармашылығындағы портрет. Сызықтық портрет. Графика. Орындау техникасы. Портреттерді жасаудың дәстүрлі емес әдістері (сымнан жасалған портрет). Портреттегі түс. Портретті орындау техникасы. Фотоөнер. Камерамен эксперимент. Анимация. Қозғалмалы элементтер (пластилиндік анимация, көлеңкелер театры, саусақ қуыршақтары, қамысты). Сценарий әзірлеу. Батырлар мен декорацияны құру. Көркемдік идеяларды жүзеге асыру. дауыспен әрекет ету. Жұмыстарды таныстыру;

2) сәндік-қолданбалы өнер: қазақ халқының зергерлік өнерімен танысу. Зергерлік бұйымның эскизін жасау. Табиғи материалдардың түрлері мен сипаттамалары. Табиғи материалдардан жасалған бұйымның эскизін жасау. Бұйымдарды жасау. Бұйымдарды безендіру. Жұмыстың тұсаукесері. Көрмені ұйымдастыру;

3) дизайн және технология: қолмен жұмыс істейтін электр құралдары мен жабдықтары. Практикалық жұмыстар. Құрастырмалы бөлшектерден роботтарды әзірлеу. Роботтардың пайда болу тарихы және түрлері (тәуелсіз зерттеу). Робот жасау үшін нобай жасау. Робот жасау үшін материалдар дайындау. Робот жасау. Роботтың қозғалмалы бөліктерін жасау бойынша эксперимент. Жұмыстарды таныстыру;

4) тамақтану мәдениеті: қазақ мәдениетінде, әртүрлі халықтардың мәдениетінде және қоғамдық тамақтану орындарында үстел басында жүріс-тұрыс ережелері;

5) үй мәдениеті: электр схемаларының шартты белгілерімен танысу. Электр тізбектері. Электр қол аспаптарын қолдана отырып, тұрмыстағы жөндеу жұмыстары. Сәндік-гүл мәдениеті. Гүл өсірудегі көктемгі жұмыстар.

32. 5-сыныптың (қыздар)" Көркем еңбек " оқу пәнінің базалық мазмұны мыналарды қамтиды:

1) көрнекілік өнері: бейнелеу өнеріндегі экспрессивтілік құралдары. Классикалық өнердің жауһарлары. Қазақстандық суретшілердің шығармашылығы. Бейнелеу өнерінің түрлері мен жанрлары. Натюрморт өнері. Сәндік Ұлттық натюрморт. Пейзаж. Табиғатпен үйлесімділік. Әуе перспективасы. Өнеркәсіптік ландшафт. Қала пейзажы. Сызықтық перспектива. Пластикалық формалар өнері. Мүсін. Шығармашылық жұмыс жасау. Көрмені ұйымдастыру;

2) сәндік-қолданбалы өнер: ою-өрнектің қысқаша тарихы мен түрлері. Қазақтың ұлттық ою-өрнектері (түрлері, стилизациясы және мотивтері). Көркем кесте. Кесте түрлері. Материалдармен және құралдармен танысу. Эскизді әзірлеу. Тоқу өнері. Тоқу түрлері. Материалдармен және құралдармен танысу. Бұйымды тоқу. Жұмыстар көрмесі;

3) дизайн және технология: Тоқыма материалдарының жіктелуі және сипаттамасы, материалдардың түрлері мен қасиеттерін зерттеу. Тоқыма материалдарын өңдеуге арналған жабдықтар, құралдар мен құрылғылар. Тігін бұйымдарының жіктелуі. Бастапқы идеядан дайын өнімге дейін (тігін бұйымдары). Киімнің дизайны, макеті (қағаз, тоқыма және басқа материалдар). Костюм жасау (мини-манекенде немесе қуыршақта). Тоқыма мозаика техникасындағы тігін бұйымдарының дизайны (пэчворк, квиллинг, курак). Идеяларды әзірлеу. Эскиз. Жұмыстың тұсаукесері;

4) тамақтану мәдениеті: дұрыс тамақтану негіздері, мәзір құру. Ас үй жабдықтары. Ыдыс-аяқ, тамақ дайындауға арналған құралдар мен құрылғылар. Тамақ дайындауға арналған құралдар мен құрылғылардың мүмкіндіктерін

зерттеу. Сэндвичтер мен сусындарды дайындау технологиясы. Көкөністер мен жемістерден салаттар дайындау технологиясы;

5) үйдегі мәдениет: жеке гигиена, өзін-өзі күту. Өсімдік шаруашылығының негізгі бағыттары. Өсімдік шаруашылығындағы көктемгі жұмыстар;

33. 6-сыныптың (қыздар) "Көркем еңбек" оқу пәнінің базалық мазмұны мыналарды қамтиды.

1) көрнекілік өнері: портрет жанры\. портрет түрлері. Қазақстандық суретшілердің шығармашылығындағы Портрет. Сызықтық портрет. Графика. Орындау техникасы. Портреттерді жасаудың дәстүрлі емес әдістері (сымнан жасалған портрет) портреттегі түс. Портретті орындау техникасы. Фотоөнер. Камера эксперименті. Анимация. Қозғалмалы элементтер (пластилиндік анимация, көлеңкелер театры, саусақ қуыршақтары, қамыс). Сценарий әзірлеу. Батырлар мен декорацияны құру. Көркемдік идеяларды жүзеге асыру. Дыбыспен әрекет ету . Жұмыстарды таныстыру;

2) сәндік-қолданбалы өнер: ілмекпен тоқу, тоқу өнері. Тоқу әдістері мен тәсілдері. Бұйымның эскизін әзірлеу. Материалдар мен құралдарды таңдау. Әр түрлі өнімдерді тоқу (майлықтар, сөмкелер).Бізбен тоқу. Біздер, олардың түрлері. Тоқу әдістері мен тәсілдері. Бұйымның және үлгінің эскизін әзірлеу. Көрмені ұйымдастыру;

3) дизайн және технология: Үйге арналған тоқыма бұйымдарының дизайны (алжапқыш, ас үй керек-жарақтары). Түрлі текстуралар мен түстердің тоқыма материалдарын зерттеу. Идеяларды әзірлеу. Эскиз. Материалды таңдау және дайындау. Жұмыстың реттілігі.Бұйымдар жасау. Бөлшектерді пішу. Жеке бөлшектерді өңдеу. Бөлшектерді құрастыру және бұйымды өңдеу. Бұйымдарды безендіру. Жұмыстың тұсаукесері. Көрмені ұйымдастыру;

4) тамақтану мәдениеті: қазақ мәдениетінде, әртүрлі халықтардың мәдениетінде және қоғамдық тамақтану орындарында үстел басында жүріс-тұрыс ережелері. Жартылай фабрикатталған тағамдарды дайындау технологиясы. Экспресс-тағам дайындау технологиясы. Десертті дайындау технологиясы;

5) үй мәдениеті: гигиена ережелері; үй-жайларды ылғалды және құрғақ тазалау. Киім мен аяқ киімге күтім жасау, оларды сақтау. Сәндік-гүлді дақылдар. Гүл өсірудегі көктемгі жұмыстар;

34. 5-6 сыныптардағы" Көркем еңбек " оқу пәні бойынша оқу бағдарламасының мазмұны 3 бөлімнен тұрады:

1) шығармашылық идеяларды зерттеу және дамыту;

2) шығармашылық жұмыстарды құру және жасау;

3) шығармашылық жұмыстарды таныстыру, талдау және бағалау.

35. "Шығармашылық идеяларды зерттеу және дамыту" бөлімі келесі бөлімшелерді қамтиды:

1) Қоршаған әлемді білу және түсіну;

2) Тарих, мәдениет және дәстүрлерді білу және түсіну;

3) Ақпарат көздерімен жұмыс істеу;

4) Шығармашылық қызмет процесін жоспарлау;

5) Дизайн әзірлеу бойынша тапсырмалармен жұмыс;

6) Материалдар, олардың қасиеттері және жұмыс техникасы.

36. "Шығармашылық жұмыстарды жасау және дайындау" бөлімі мынадай кіші бөлімдерді қамтиды:

1) шығармашылық идеялардың көркем көрінісі;

2) құралдар мен жабдықтар;

3) құру технологиясы;

4) тамақтану мәдениеті;

5) үй мәдениеті;

6) Қауіпсіздік техникасы мен еңбек гигиенасы қағидаларын сақтау.

37. "Шығармашылық жұмыстарды таныстыру, талдау және бағалау" бөлімі келесі бөлімшелерді қамтиды:

1) шығармашылық жұмыстардың тұсаукесері;

2) идеяларды талдау және бағалау;

3) әдістер мен тәсілдерді талдау және бағалау;

4) жұмысты бейімдеу және жетілдіру.

4 тарау. Оқыту мақсаттарының жүйесі

38. Оқу мақсаттары әр сыныпқа арналған бөлімдерде сипатталған.

39. Оқу бағдарламасында оқу мақсаттарын қолдануға ыңғайлы болу үшін кодтау енгізілген. Кодта бірінші Сан сыныпты, екінші және үшінші сандар бөлім мен бөлімді, төртінші Сан оқу мақсатының нөмірленуін көрсетеді. Мысалы, 5.2.1.4 кодында "5" – сынып, "2.1" – бөлім және кіші бөлім, "4" – оқу мақсатының нөмірленуі.

40. Оқу мақсаттары бойынша күтілетін нәтижелер:

1) "Шығармашылық идеяларды зерттеу және дамыту" бөлімі":

1 кесте

Бөлімше	Оқыту мақсаттары	
	5 сынып	6 сынып
1.1 Қоршаған әлемді білу және түсіну	5.1.1.1 ұлдар / қыздар: қоршаған әлемнің ассоциативті мағыналары мен визуалды сипаттамаларын түсіну (композиция, түс, пішін, құрылым, пропорция)	6.1.1.1 ұлдар/қыздар: өз басқалардың тәжірибесі не әлем объектілерінің визуалд (композиция, түс, пішін, фа түсіну

1.2 Тарих, мәдениет және дәстүрлерді білу және түсіну	5.1.2.1 ұлдар / қыздар: Қазақ ұлттық және әлемдік мәдениет өнерінің, қолөнерінің және дизайнының ерекшеліктерін түсіну	6.1.2.1 ұлдар / қыздар: Қа әлемдік мәдениет өнерінің, дизайнының ерекшеліктерін
1.3 Зерттеу көздері	5.1.3.1 ұлдар / қыздар: шығармашылық идеяларды зерттеу және дамыту үшін ақпарат көздерімен жұмыс істеу (оның ішінде ақпараттық-коммуникациялық технологияларды қолдана отырып)	6.1.3.1 ұлдар / қыздар: идеяларды зерттеу және дам көздерін таңдау және қолд ақпараттық-коммуникацияль технологияларды қолдана от
1.4 Шығармашылық қызмет процесін жоспарлау	5.1.4.1 ұлдар / қыздар: шығармашылық жұмысты орындау кезеңдерін анықтай отырып, жоспар әзірлеу; 5.1.4.2 ұлдар / қыздар: пәндік-графикалық сызбаға сүйене отырып, тапсырманың орындалу барысын жоспарлау	6.1.4.1 ұлдар / қыздар: уақыт пен басқа факторлард әрекеттер тізбегін жоспарлау 6.1.4.2 ұлдар / қыздар: материалдық шығындарды көрсеткіштер)
1.5 Дизайн (эскиз) әзірлеу бойынша тапсырмалармен жұмыс	5.1.5.1 ұлдар / қыздар: композицияның негізгі заңдарын сақтай отырып және басқалардың (суретшілер, қолөнершілер, дизайнерлер) тәжірибесіне сүйене отырып, қарапайым объектілердің дизайнын әзірлеу бойынша тапсырмаларды орындау); 5.1.5.2 ұлдар / қыздар: шығармашылық идеяларды жүзеге асыру үшін эскиздер мен нобайларды қол жетімді тәсілдермен орындаңыз	6.1.5.1 ұлдар / қыздар: өз біліміне сүйене отырып, негізгі заңдарын сақтай объектілердің дизайнын тапсырмаларды орындау; 6.1.5.2 ұлдар / қыздар: шығармашылық идеяларды эскиздерді, техникалық сызбаларды қол жетімді тәсіл
1.6 Материалдар, олардың қасиеттері және жұмыс техникасы	5.1.6.1 ұлдар - Материалдардың жалпы қасиеттері мен құрылымын зерттеу, олардың ұқсастықтары мен айырмашылықтарын анықтау 5.1.6.2 ұлдар / қыздар: қазіргі және дәстүрлі емес материалдарды тану, олардың қасиеттері мен мақсаттарын анықтау; 5.1.6.3 қыздар: тоқыма материалдары мен бұйымдарының жіктелуін білу және сипаттау; 5.1.6.4 ұлдар / қыздар: таңдалған құралдардың қасиеттерін ескере отырып, қол жетімді әдістермен және құрылғылармен техниканы, көркем материалдарды тәжірибе жасау және пайдалану;	6.1.6.1 ұлдар - материалдардың физикал және технологиялық қасиетт қолдану аясын анықтау және 6.1.6.2 ұлдар / қыздар: қазіргі және дәстүрлі емес ма және оларды қалай тиім қолдануға болатындығын ан 6.1.6.3 қыздар: тоқыма материалдары мен қасиеттері мен фактурасы анықтау; 6.1.6.4 ұлдар / қыздар: қол жетімді тәсілдер мен материалдардың қасиеттері жұмыс дағдыларын кө техниканы, көркем материа жасау және пайдалану;

2) " Шығармашылық жұмыстарды жасау және дайындау " бөлімі:

2 кесте

Кіші бөлім	Оқыту мақсаттары	
	5 сынып	6 сынып
2.1 Шығармашылық идеяларды көркем білдіру	5.2.1.1 ұлдар / қыздар	6.2.1.1 ұлдар / қыздар - өз идеялары мен сезімде қоршаған әлемнің көрнекі э

	- өз идеялары мен сезімдерін жеткізу үшін қоршаған әлемнің көрнекі элементтерін және өнердің мәнерлі құралдарын пайдалану;	өнердің мәнерлі құралдарын және пайдалану;
2.2 Құрал-саймандар мен жабдықтар	5.2.2.1 ұлдар: қолжетімді тәсілдер мен құрылғылармен конструкциялық, табиғи және жасанды материалдарды өңдеуге арналған қол аспаптары мен жабдықтарын анықтау, сипаттау және қолдану; 5.2.2.1 қыздар: тігін машинасының құрылысын, жіптерді салу тәсілдерін білу және сипаттау, қол жетімді тәсілдермен және құрылғылармен тігістерді орындау; 5.2.2.2 қыздар: тігін бұйымдарын, ылғалды - жылумен өңдеуге (үтік) арналған жабдықтарды қол жетімді тәсілмен, құрылғылармен сиппаттау және қолдануды білу	6.2.2.1 ұлдар-қол электр қозғалысын беру меха құрылымын анықтау, сипат қолжетімді тәсілдер мен конструкциялық, табиғи материалдарды өңдеу үшін қ 6.2.2.1 қыздар: тігін машина тәсілдермен және құрылғыла және орындау; 6.2.2.2 қыздар: тігін бұйы жылумен өңдеу режимдері және оларды қолжетім құрылғылармен практикада қ
2.3 Құру технология сы	5.2.3.1 ұлдар: жасалған белгілер мен өлшеулер негізінде өнімді жасау үшін қол құралдарымен, қол жетімді әдістермен және құрылғылармен материалдарды өңдеу; 5.2.3.2 ұлдар: әртүрлі материалдардан күрделі емес бұйымдарды қол жетімді тәсілдермен, құралдармен орындау; 5.2.3.1 ұлдар: әртүрлі материалдардан күрделі емес бұйымдарды қол жетімді тәсілдермен, құралдармен орындау; 5.2.3.2 қыздар: қол жетімді әдістермен және құрылғылармен әртүрлі (тоқыма, табиғи және жасанды) материалдардан жасалған қарапайым бұйымдарды орындау; 5.2.3.3 ұлдар / қыздар: шығармашылық жұмыстар мен бұйымдарды жасау процесінде Қазақ ұлттық мәдениетінің элементтерін пайдалану;	6.2.3.1 ұлдар- жасалған белгі негізінде өнімді жасау үші қолмен электр құралдарым әдістермен және құрылғылар 6.2.3.2 ұлдар: алмалы ажырамайтын жалғауларды қол жетімді тәсілдермен, бірнеше бөлшектерден бұйы 6.2.3.1 қыздар: қол құр машинасында тоқыма ма жетімді тәсілдермен және тігуді және бүктеп тігуді пішуді және өңдеуді орындау 6.2.3.2 қыздар: әр түрлі (тоқ жасанды) материалдар мен қолдана отырып, қол жетімді құрылғылармен жеке бұйым 6.2.3.3 ұлдар / қыздар: шығармашылық жұмыстар жасау процесінде қазақ ұлт элементтерін пайдалану;
2.4 Тамақтану мәдениеті	5.2.4.1 ұлдар / қыздар: дұрыс және тиімді тамақтану ережелерін зерттеу және сипаттау; 5.2.4.2 ұлдар / қыздар: дұрыс және тиімді тамақтану мәзірін құру; 5.2.4.3 қыздар: қол жетімді тәсілдермен және құрылғылармен тамақ дайындауға арналған құралдардың, жабдықтардың және құрылғылардың мүмкіндіктерін зерттеу және анықтау; 5.2.4.4 қыздар: суық тағамдар мен қол жетімді тәсілдермен және құрылғылармен дайындау технологиясын білу және қолдану;	6.2.4.1 ұлдар / қыздар: қа әртүрлі халықтардың мәде қоғамдық тамақтану оры басында жүріс-тұрыс ереж және салыстыру; 6.2.4.2 ұлдар / қыздар: әр т арналған үстелді безендір білімдері мен дағдыларын кө 6.2.4.3 қыздар: қол жетімді құрылғылармен жартылай тағамдарды дайындау тех және қолдану;

	5.2.4.5 қыздар: қол жетімді тәсілдермен және құралдармен көкөністер мен жемістерден салаттар дайындау технологиясын білу және қолдану	6.2.4.4 қыздар: қол жетім құрылғылармен әр түр дайындауға арналған құрылғыларды анықтау және 6.2.4.5 қыздар: қолжетімді құралдармен тағамдар мен дайындау технологиясын біл
2.5 Үй мәдениеті	5.2.5.1 ұлдар / қыздар: өсімдік және жеміс-көкөніс дақылдарының негізгі бағыттарын зерттеу және сипаттау; 5.2.5.2 ұлдар / қыздар: қол жетімді әдістермен және құрылғылармен өсімдік шаруашылығында көктемгі жұмыстарды орындау; 5.2.5.3 ұлдар: электр энергиясының көздері туралы айту; 5.2.5.4 ұлдар: қарапайым электр техникалық арматура мен электр монтаждау құралдарының мақсатын тізбелеу және түсіндіру; 5.2.5.5 ұлдар: қарапайым жарықтандыру құрылғыларын қол жетімді әдістермен және құрылғылармен ауыстыру; 5.2.5.6 ұлдар: қол құралдарын, қол жетімді әдістер мен құрылғыларды қолдана отырып, интерьерді ұйымдастыру бойынша практикалық жұмыстарды және ақауларды жою үшін қарапайым жөндеу жұмыстарын орындау; 5.2.5.3 Қыздар: жеке гигиена ережелерін зерттеу және сипаттау, тері мен шаштың әртүрлі түрлерін анықтау; 5.2.5.4 қыздар: шектеулі қолдау кезінде өзін-өзі күту бойынша құралдар мен іс-әрекеттерді таңдау және қолдану;	6.2.5.1 ұлдар / қыздар: сәндік гүлді дақылдарды өсі зерттеу және сипаттау; 6.2.5.2 ұлдар / қыздар: қол жә және құралдармен сәндік бақ өсіруде (топырақты өңде қорғау, себу және оты жұмыстарды орындау; 6.2.5.3 ұлдар: электросхем шартты графикалық белгілер бейнелеу және практикада қо 6.2.5.4 ұлдар: күрделі емес ажырату және есептеуді оры 6.2.5.5 ұлдар: түрлі жарықта қол жетімді тәсілдермен жә ауыстыру; 6.2.5.6 ұлдар: қол электр құралдарын пайдалана оты тәсілдермен және құрылғыл ұйымдастыру бойынша жұмыстарды және ақаулард жөндеу операцияларын орын 6.2.5.3 қыздар: тұрғын гигиеналық талаптарды, құр құралдарын зерттеу және сип 6.2.5.4 қыздар: шектеулі қо арналған құрылғылар мен қ және қолдану; 6.2.5.5 қыздар: шектеулі қолд киім мен аяқ киімді са ережелерін білу;
2.6 Қауіпсіздік техникасы мен еңбек гигиенасы ережелерін сақтау	5.2.6.1 ұлдар / қыздар: қол жетімді тәсілдермен және құрылғылармен қауіпсіздік техникасын сақтай отырып, оның маңыздылығын сезіне және көрсете отырып, материалдар мен құралдарды пайдалану; 5.2.6.2 ұлдар / қыздар: қол аспаптарымен қауіпсіз жұмыс істеу тәсілдерін және еңбек гигиенасы ережелерін білу (жұмыс орны мен құралдарды ұйымдастыру және жинау, арнайы киіммен жұмыс істеу)	6.2.6.1 ұлдар / қыздар: қол жә және құрылғылармен қауіпс сақтай отырып, оның маң және көрсете отырып, м құралдарды пайдалану; 6.2.6.2 ұлдар / қызда аспаптарымен, жабдықпен қ қолжетімді тәсілдерін және қосалқы құралдарды пайдала гигиенасы ережелерін білу ж

3) " Шығармашылық жұмыстарды таныстыру, талдау және бағалау " бөлімі:

3 кесте

Кіші бөлім	Оқыту мақсаттары	
	5 сынып	6 сынып
3.1 Шығармашылық жұмыстардың тұсаукесері	5.3.1.1 ұлдар / қыздар: дайын жұмысты бүкіл сыныпқа таныстыру (көрме);	6.3.1.1 мальчики/девочки готовую работу для шко (выставка)
3.2 Идеяларды талдау және бағалау	5.3.2.1 ұлдар / қыздар: пәндік терминологияны пайдалана отырып, өз жұмысында және басқалардың жұмысында көрініс тапқан идеялар мен тақырыптарды сипаттау;	6.3.2.1 ұлдар / қыздар: пәнді қолдана отырып, өз ж басқалардың (суретшілер, дизайнерлер) жұмысында идеялар мен тақырыптарды с
3.3 Әдістер мен тәсілдерді талдау және бағалау	5.3.3.1 ұлдар / қыздар: пәндік терминологияны қолдана отырып, өз жұмысын және басқалардың (суретшілер, қолөнершілер, дизайнерлер) жұмыстарын жасау үшін пайдаланылған әдістер мен тәсілдерді (техникаларды) сипаттау;	6.3.3.1 ұлдар / қыздар: пәнді қолдана отырып, өз басқалардың жұмысын қолданылатын әдістер салыстыру
3.4 Жұмысты бейімдеу және жетілдіру	5.3.4.1 ұлдар / қыздар: сындарлы пікірлер қабылдау және өз жұмысын және басқа да қол жетімді тәсілдермен және құралдармен жұмысты жетілдіру, бейімдеу бойынша ұсыныстар жасау; 5.3.4.2 ұлдар / қыздар: байланыс барысында шығармашылық және іздеу сипатындағы мәселелерді қол жетімді тәсілдермен және құрылғылармен бірлесіп шешу	6.3.4.1 ұлдар / қыздар: констр қабылдау және өз жұмысы жетімді тәсілдермен және жұмысты жетілдіру, бей негізделген ұсыныстар жасау 6.3.4.2 ұлдар / қыздар: қойылған міндетке сәйкес қол жетімді тәсілдермен жә жоспарлау, бақылау және ба

1.41. Бағдарлама тірек-қимыл аппараты бұзылған білім алушыларға арналған негізгі орта білім беру деңгейінің 5-6 сыныптары үшін "Көркем еңбек" пәнінен жаңартылған мазмұндағы үлгілік оқу бағдарламасының ұзақ мерзімді жоспары негізінде осы Бағдарламаның қосымшасына сәйкес жүзеге асырылады. Ұзақ мерзімді жоспарда барлық сынып бойынша әр бөлімде қамтылатын оқу мақсаттарының көлемі белгіленген.

42. Бөлімдер мен тақырыптар бойынша сағат сандарын бөлу мұғалімнің еркіне қалдырылады

Тірек-қимыл аппараты бұзылған
білім алушыларға арналған
негізгі орта білім беру
деңгейінің 5-6 сыныптары үшін
"Көркем еңбек" пәнінен
жаңартылған мазмұндағы
үлгілік оқу бағдарламасына
қосымша

Тірек-қимыл аппараты бұзылған білім алушыларға арналған негізгі орта білім беру деңгейінің 5-6 сыныптары үшін "Көркем еңбек" пәнінен жаңартылған мазмұндағы үлгілік оқу бағдарламасын жүзеге асыру бойынша ұзақ мерзімді жоспар

1) 5сынып (ұлдар)

1 кесте

Ұзақ мерзімді жоспардың бөлімдері	Тақырыптар / Мазмұн	Оқыту мақсаттары
1тоқсан		
1. Көрнекілік өнер	1. Бейнелеу өнеріндегі мәнерлілік нысандар. Классикалық өнердің жауһарлары. Қазақстандық суретшілердің шығармашылығы. Бейнелеу өнерінің түрлері мен жанрлары	5.1.2.1 Қазақ ұлттық және өнерінің, қолөнерінің ж ерекшеліктерін түсіну 5.1.3.1 шығармашылық ид және дамыту үшін ақпарат істеу (оның ішінде коммуникациялық технологи 5.3.2.1 тақырып терминол отырып, өз жұмысында ж (суретшілер, қолөнершіле жұмысында көрініс тапқ тақырыптарды сипаттау; 5.3.3.1 пәндік терминол отырып, өз жұмысын ж (суретшілер, қолөнершіле жұмыстарын жасау үші әдістер мен тәсілдерді (техни
	2.Натюрморт өнері. Сәндік Ұлттық натюрморт	5.1.5.2 қолжетімді тәсілдерме идеяларды іске асыру үш нобайларды орындау; 5.1.6.4 техниканы, көркем таңдалған құралдардың қ отырып, қолжетімді айлабұйымдарды пайдалану; 5.2.1.1 өз идеялары мен сезім тәсілдермен жеткізу үшін көрнекі элементтерін және құралдарын пайдалану; 5.2.3.3 шығармашылық бұйымдарды жасау процесі мәдениетінің элементтерін п
	3. Пейзаж. Табиғатпен үйлесімділік. Әуе перспективасы	5.1.1.1 қоршаған әлемнің асс мен визуалды сипаттамала анықтау (композиция, түс, пропорция); 5.2.1.1 өз идеялары мен сезім қоршаған әлемнің көрнекі э өнердің мәнерлі құралдарын
	4. Өнеркәсіптік ландшафт. Қала пейзажы. Сызықтық перспектива	5.1.1.1 қоршаған әлемнің асс мен визуалды сипаттамала анықтау (композиция, түс, пропорция); 5.2.1.1 өз идеялары мен сезім қоршаған әлемнің көрнекі э өнердің мәнерлі құралдарын
	5. Пластикалық формалар өнері. Мүсін	5.1.1.1 қоршаған әлемнің асс мен визуалды сипаттамала

		анықтау (композиция, түс, пропорция); 5.2.1.1 өз идеялары мен сезім қоршаған әлемнің көрнекі э өнердің мәнерлі құралдарын 5.3.3.1 пәндік терминол отырып, өз жұмысын ж (суретшілер, қолөнершіле жұмысын жасау үшін пайд мен тәсілдерді (техникалард
	6. Шығармашылық жұмыс.	5.1.5.2 шығармашылық идея үшін эскиздер мен нобайлар 5.1.6.4 таңдалған құралда ескере отырып, қолжетімді құрылғылармен техни материалдарды эксперим пайдалану; 5.2.1.1 өз идеялары мен сезім қоршаған әлемнің көрнекі э өнердің мәнерлі құралдарын 5.3.4.1 сындарлы пікірлер ж жұмысын жетілдіру, қол же құралдар арқылы бей ұсыныстар жасау; 5.3.4.2 коммуникация шығармашылық және із мәселелерді қол жетімді құрылғылармен бірлесіп ше
	7. Көрмені ұйымдастыру	5.3.1.1 дайын жұмысты таныстыру;
2 тоқсан		
2. Сәндік қолданбалы өнер	1. Сәндік-қолданбалы өнер, негізгі формалары мен ерекшеліктері. Қазақстанның қолданбалы өнері	5.1.2.1 Қазақ ұлттық және өнерінің, қолөнерінің ж ерекшеліктерін зерттеу және
	2. Әр түрлі материалдардан жасалған сәндік бұйымдар. Идеяларды талқылау және дамыту. Эскиз. Материалдармен және құралдармен танысу	5.2.2.1 қол жетімді т құрылғылармен конструкция жасанды материалдарды өңд құралдары мен жабдық сипаттау және қолдану; 5.1.5.2 шығармашылық идея үшін эскиздер мен нобайлар
	3. Тоқу өнері. Тоқу түрлері. Материалдармен және құралдармен танысу	5.1.6.2 олардың қасиеттері анықтай отырып, бірқатар дәстүрлі емес материалдарды 5.1.6.4 таңдалған құралда ескере отырып, қолжетімді құрылғылармен техни материалдарды эксперим пайдалану;

		5.1.5.2 шығармашылық идея үшін эскиздер мен нобайлар
	4. Тоқылған бұйымдар	5.2.3.2 әртүрлі материал қарапайым бұйымдарды тәсілдермен және құрылғыла 5.2.3.3 шығармашылық бұйымдарды жасау процесі мәдениетінің элементтерін п 5.2.6.1 қауіпсіздік техникасы оның маңыздылығын сезі отырып, материалдар м пайдалану; 5.2.6.2 бекітуге арналған қо пайдалана отырып, қол құра жұмыстың қолжетімді тәсіл гигиенасының ережелерін бі
	5. Жұмыстың тұсаукесері. Көрмені ұйымдастыру	5.3.1.1 дайын жұмысты таныстыру;
3 тоқсан		
3. Дизайн және технология	1. Құрылымдық материалдар. Материалдардың түрлері мен қасиеттерін зерттеу	5.1.6.1 конструкциялық, таб материалдардың жалпы құрылымын зерттеу, олард мен айырмашылықтарын ан 5.1.6.2 қазіргі және материалдарды тану, олард мақсаттарын анықтау; 5.1.6.4 таңдалған құралда ескере отырып, қолжетімді құрылғылармен техни материалдарды эксперим пайдалану;
	2. Конструкциялық материалдарды өңдеуге арналған жабдық, қол аспаптары және құрылғылар	5.2.2.1 қол жетімді т құрылғылармен конструкци жасанды материалдарды өң құралдары мен жабдық сипаттау және қолдану; 5.2.6.1 қол жетімді т құрылғылармен қауіпсіздік т отырып, материалдар м пайдалану; 5.2.6.2 қол аспаптарымен қа тәсілдерін және бекітуге құралдарды пайдалана гигиенасы ережелерін білу құрал-саймандарды ұйымда арнайы киімде жұмыс істеу)
	3. Көркем кесу. Идеяларды әзірлеу. Материалды таңдау және дайындау	5.1.5.1 композицияның негіз отырып және басқалар қолөнершілер, дизайнерле сүйене отырып, қарапай

		дизайнын әзірлеу бойынш орындау; 5.1.5.2 қолжетімді тәсілдерме идеяларды іске асыру үш нобайларды орындау; 5.1.4.1 шығармашылық жұм кезеңдерін анықтай отырып, 5.1.4.2 пәндік-графикалық отырып, тапсырманың ор жоспарлау;
	4. Сыртқы және ішкі контур бойынша нысандағы бұйымдарды қисық сызықпен көркемдеп кесу	5.2.3.1 орындалған белгіле негізінде бұйымды дайы құралдарымен, қол жетімді құрылғылармен материалдар 5.2.3.2 әртүрлі конструкция жасанды материалдардан жа бұйымдарды қол жетімді құрылғылармен орындау; 5.2.3.3 шығармашылық бұйымдарды жасау процесі мәдениетінің элементтерін па 5.2.6.1 материалдар мен құ отырып, қауіпсіздік техника маңыздылығын түсініп, тәсілдермен және құрылғыла 5.2.6.2 қол аспаптарымен қа тәсілдерін және бекітуге а құралдарды пайдалана гигиенасының ережелерін б мен құрал-саймандарды ұ жинау, арнайы киімде жұмы
	5. Жұмыстың тұсаукесері. Көрмені ұйымдастыру	5.3.1.1 дайын жұмысты таныстыру;
4 тоқсан		
4. Тамақтану мәдениеті	1. Дұрыс тамақтану негіздері. Мәзір жасау	5.2.4.1 дұрыс және тиімді там зерттеу және сипаттау; 5.2.4.2 дұрыс және тиімді құру; 5.1.3.1 шығармашылық ид және дамыту үшін ақпарат істеу (оның ішінде коммуникациялық технологи
5. Үй мәдениеті	1. Электр энергиясының көздері туралы жалпы мәліметтер. Электротехникалық арматура. Электр энергиясының әртүрлі көздерімен тәжірибелер	5.1.3.1 шығармашылық ид және дамыту үшін ақпарат істеу (оның ішінде коммуникациялық технолог отырып); 5.2.5.3 электр энергиясыны айту;

		5.2.5.4 қарапайым электр тех мен электр монтаждау құрал тізбелеу және түсіндіру; 5.2.5.5 қарапайым жарықтан қол жетімді тәсілдермен жә ауыстыру
	2. Тұрмыстағы жөндеу жұмыстары	5.2.5.6 қол аспаптарын қолж және құрылғыларды қ интерьерді ұйымдасты практикалық жұмыстарды жою бойынша қара операцияларын орындау
	3 Өсімдік шаруашылығының негізгі бағыттары. Өсімдік шаруашылығындағы көктемгі жұмыстар	5.2.5.1 өсімдік шаруашыл көкөніс дақылдарының не зерделеу және сипаттау; 5.2.5.2 өсімдік шаруашылы жұмыстарды қол жетімді құралдармен орындау; 5.2.6.1 материалдар мен құ отырып, қауіпсіздік техника маңыздылығын түсініп, қол және құрылғыларды қолдану 5.2.6.2 қол аспаптарымен қа тәсілдерін және бекітуге құралдарды пайдалана гигиенасы ережелерін білу құрал-саймандарды ұйымдас арнайы киімде жұмыс істеу)

2) 6 сынып (ұлдар)

2 кесте

Ұзақ мерзімді жоспардың бөлімдері	Тақырыптар / Мазмұн	Оқыту мақсаттары
1 тоқсан		
1. Көрнекілік өнер	1. Портреттік жанр. Портрет түрлері. Қазақстандық суретшілердің шығармашылығындағы портрет	6.1.3.1 шығармашылық ид және дамыту үшін ақпарат к таңдау және қолдану; 6.1.2.1 Қазақ ұлттық және өнерінің, қолөнерінің ә ерекшеліктерін білу және түс
	2. Сызықтық портрет. Графика. Орындау техникасы. Портреттерді жасаудың дәстүрлі емес әдістері (сымнан жасалған портрет)	6.2.1.1 өз идеялары мен сезім қоршаған әлемнің көрнекі э өнердің мәнерлі құралдарын және пайдалану; 6.2.1.2 ақпаратты шығармаш отырып, мәтіндер - мәтіндер-пайымдардың ма қысқа, іріктеп баяндау; 6.1.6.1 материалдардың механикалық және технологи

		және оларды қолдану аясы сипаттау; 6.1.6.2 бірқатар заманауи ж материалдарды танып, олар өңделетінін және пайдаланы 6.1.6.4 қолжетімді айлабұйымдармен материал мен практикалық жұмыс да отырып, техниканы, көрке эксперимент жасау және пай
	3. Портреттегі түс. Орындау техникасы	6.1.1.1 өз тәжірибесі м тәжірибесі негізінде объектілерінің визуалды (композиция, түс, пішін, фа білу және түсіну; 6.2.1.1 өз идеялары мен сезім қоршаған әлемнің көрнекі э өнердің мәнерлі құралдарын және пайдалану;
	4. Қазіргі портрет. Фотоөнер. Фотокамерамен сараптау	6.3.2.1 пәндік терминолог отырып, өз жұмысында ж (суретшілер, қолөнершіле жұмысында көрініс тапқа тақырыптарды салыстыру; 6.2.1.1 өз идеялары мен сезім қоршаған әлемнің көрнекі э өнердің мәнерлі құралдарын және пайдалану;
	5. Анимация. Қозғалмалы элементтер (пластилин анимациясы, көлеңкелер театры, саусақ қуыршақтары, қамыс)	6.1.2.1 Қазақ ұлттық және өнерінің, қолөнерінің жа ерекшеліктерін білу және түс
	6. Сценарий әзірлеу. Батырлар мен декорацияны құру. Көркемдік идеяларды жүзеге асыру. Дауыспен әрекет ету	6.1.4.1 уақыт шығындар факторларды ескере отыры реттілігін жоспарлау және ан 6.1.4.2 материалдық шығы (сандық көрсеткіштер); 6.2.1.1 өз идеялары мен сезім қоршаған әлемнің көрнекі э өнердің мәнерлі құралдарын және пайдалану; 6.3.4.1 өз жұмысын және бас тәсілдер мен айлабұйым жетілдіру бойынша сын қабылдау және негізделген ұ 6.3.4.2 алға қойылған мінде қимылдарын жоспарлау, бақы
	7. Жұмыстың тұсаукесері. Көрмені ұйымдастыру	6.3.1.1 дайын жұмысты мект таныстыру;
2 тоқсан		

2. Сәндік-қолданбалы өнер	1. Қазақ халқының зергерлік өнерімен танысу. Зергерлік бұйымның эскизін жасау.	6.1.2.1 Қазақ ұлттық және өнерінің, қолөнерінің ж ерекшеліктерін білу және түс 6.1.5.1 композицияның негіз отырып, әртүрлі объекті әзірлеу бойынша тапсырмал 6.1.5.2 шығармашылық иде үшін қол жетімді тәсіл техникалық суреттер және сы
	2. Виды и характеристики природных материалов	6.1.1.1 өз тәжірибесі м тәжірибесі негізінде объектілерінің визуалды (композиция, түс, пішін, фа білу және түсіну; 6.1.6.1 конструкциялық, таб материалдардың физикал және технологиялық қасиет қолдану аясын анықтау және 6.1.6.2 заманауи және материалдарды тану және тиімді өңделетінін және п анықтау; 6.1.6.4 қолжетімді айлабұйымдармен материал мен практикалық жұмыс да отырып, техниканы, көрке эксперимент жасау және пай
	3. Табиғи материалдардан жасалған бұйымның эскизін әзірлеу	6.1.5.1 композицияның негіз отырып, әртүрлі объекті әзірлеу бойынша тапсырмал 6.1.5.2 шығармашылық иде үшін қол жетімді тәсіл техникалық суреттер және сы
	4. Бұйымдарды жасау. Бұйымдарды безендіру	6.1.6.4 қолжетімді тәс айлабұйымдармен қасиеттерін, практикалық ж көрсете отырып, техн материалдарды эксперимен пайдалану; 6.2.1.1 өз идеялары мен сезім қоршаған әлемнің көрнекі э өнердің мәнерлі құралдары және пайдалану;
	5. Жұмыстың тұсаукесері. Көрмені ұйымдастыру	6.3.1.1 дайын жұмысты мект таныстыру;
3 тоқсан		
3. Дизайн және технология	1. Қол электр құралдары мен жабдықтар. Практикалық жұмыстар	6.2.2.1 қолжетімді құрылғылармен конструкци жасанды материалдарды электр құралдарының қ

		механизмдерін және құры сипаттау 6.2.6.1 қауіпсіздік техникасы оның маңыздылығын қолжетімді тәсілдермен жә пайдалану; 6.2.6.2 қол электр жабдықтармен қауіпсіз жұмы және еңбек гигиенасы ереж түсіндіру (жұмыс орны саймандарды ұйымдастыру арнайы киімде жұмыс істеу)
	2. Құрастырмалы бөлшектерден роботтарды әзірлеу. Роботтардың пайда болу тарихы және түрлері (дербес зерттеу)	6.1.3.1 шығармашылық ид және дамыту үшін ақпарат к таңдау және қолдану (оның і коммуникациялық технологи 6.3.3.1 пәндік терминол отырып, өз жұмысын ж (суретшілер, қолөнершіле жұмысын жасау үшін пайда мен тәсілдерді (техникалард
	3. Разработка эскиза для создания робота. Подготовка материалов для создания робота	6.1.5.1 өз тәжірибесіне жән отырып, қол жетімд композицияның негізгі отырып, әртүрлі объектіл әзірлеу бойынша тапсырмала 6.1.5.2 шығармашылық идея үшін қол жетімді тәсілд техникалық суреттер және сы 6.1.6.1 конструкциялық, таб материалдардың физикалы және технологиялық қасиетт қолдану аясын анықтау және 6.1.6.2 заманауи және материалдарды тану және тиімді өңделетінін және п анықтау; 6.1.6.4 қол жетімді тә құралдармен материалдар көрсете отырып, техн материалдарды эксперимен пайдалану; 6.1.4.1 уақыт шығындар факторларды ескере отыры реттілігін жоспарлау және ан 6.1.4.2 материалдық шығы (сандық көрсеткіштер)
	4. Создание робота. Экспериментирование по созданию подвижных частей робота	6.2.3.1 орындалған белгіле негізінде бұйымды дайында құралдарымен, қол жетімді құрылғылармен материалдар

		6.2.3.2 алмалы-салмалы жа жалғауларды қолдана отыр тәсілдер мен құрылғыл бөлшектерден жасалған бұйы 6.2.6.1 материалдар мен құра отырып, қауіпсіздік техника маңыздылығын ұғына отыры тәсілдермен және құрылғыла 6.2.6.2 бекітуге арналған қо пайдалана отырып, қол элек жабдықтармен және ен ережелерімен қауіпсіз жұм тәсілдерін білу және түсінд мен құрал-саймандарды ұй жинау, арнайы киімде жұмыс
	5. Жұмыстың тұсаукесері. Көрмені ұйымдастыру	6.3.1.1 дайын жұмысты мект таныстыру (көрме);
4 тоқсан		
4. Тамақтану мәдениеті	1. Қазақ мәдениетінде, әртүрлі халықтардың мәдениеттерінде және қоғамдық тамақтану орындарында үстел басында жүріс-тұрыс ережелері	6.2.4.1 қазақ мәдениет халықтардың мәдениеттерінд тамақтану орындарында үст тұрыс ережелерін сипаттау ж 6.2.4.2 әр түрлі іс-шараларға безендіру және сәндеу практикалық дағдыларын көр
5. Үй мәдениеті	1. Электр схемаларының шартты белгілерімен танысу. Электр тізбектері	6.2.5.3 электросхемалар элем графикалық белгілерін бейнелеу және практикада қо 6.2.5.4 күрделі емес электр ті және есептеуді орындау; 6.2.5.5 қол жетімді тә құрылғылармен әртүрлі аспаптарын ауыстыру
	2. Электр қол аспаптарын қолдана отырып тұрмыстағы жөндеу жұмыстары	6.2.5.6 қол электр құралдары пайдалана отырып, қол же және құрылғылармен интерь және ақауларды жою б операцияларын жүргізу, жұмыстарды орындау; 6.2.6.1 материалдар мен құра отырып, қауіпсіздік техника маңыздылығын ұғына отыры тәсілдермен және құрылғыла 6.2.6.2 бекітуге арналған қо пайдалана отырып, қол элек жабдықтармен және ен ережелерімен қауіпсіз жұм тәсілдерін білу және түсіндір
	3.Сәндік-гүлді дақылдар. Гүл өсірудегі көктемгі жұмыстар	6.2.5.1 сәндік-гүлді дақ технологиясын зерттеу және

		6.2.5.2 қол жетімді тә құрылғылармен сәндік бағб өсіруде (топырақты өңде қорғау, егу және оты жұмыстарды орындау; 6.2.6.1 материалдар мен құра отырып, қауіпсіздік тех отырып, оның маңыздылығ және қолжетімді тәс құрылғылармен қолдану; 6.2.6.2 бекітуге арналған қо пайдалана отырып, қол элек жабдықтармен және ен ережелерімен қауіпсіз жұм тәсілдерін білу және түсіндір

3) 5 сынып (қыздар)

3 кесте

Ұзақ мерзімді жоспардың бөлімдері	Тақырыптар / Мазмұн	Оқыту мақсаттары
1 тоқсан		
1. Көрнекілік өнер	1. Бейнелеу өнеріндегі мәнерлілік нысандары. Классикалық өнердің жауһарлары. Қазақстандық суретшілердің шығармашылығы.	5.1.2.1 Қазақ ұлттық және өнерінің, қолөнерінің жа ерекшеліктерін зерттеу және 5.1.3.1 шығармашылық ид және дамыту үшін ақпарат к істеу (оның ішінде коммуникациялық технологи 5.3.2.1 пәндік терминолог отырып, өз жұмысында ж (суретшілер, қолөнершіле жұмыстарында көрініс тап тақырыптарды сипаттау; 5.3.3.1 пәндік терминол отырып, өз жұмысын ж (суретшілер, қолөнершіле жұмыстарын жасау үшін әдістер мен тәсілдерді сипаттау;
	2. Натюрморт өнері. Ұлттық сәндік натюрморт	5.1.5.2 шығармашылық идея үшін эскиздер мен нобайлард 5.1.6.4 таңдалған құралдар ескере отырып, қолжетімді құрылғылармен техник материалдарды эксперимен пайдалану; 5.2.1.1 өз идеялары мен сезім қоршаған әлемнің көрнекі э өнердің мәнерлі құралдарын 5.2.3.3 шығармашылық бұйымдарды жасау процесін мәдениетінің элементтерін па

	3. Пейзаж. Табиғатпен үйлесімділік. Әуе перспективасы	5.1.1.1 қоршаған әлемнің асс мен визуалды сипаттамалар анықтау (композиция, түс, пропорция); 5.2.1.1 өз идеялары мен сезім қоршаған әлемнің көрнекі э өнердің мәнерлі құралдарын
	4. Өнеркәсіптік ландшафт. Қала пейзажы. Сызықтық перспектива	5.1.1.1 қоршаған әлемнің асс мен визуалды сипаттамалар анықтау (композиция, түс, пропорция); 5.2.1.1 өз идеялары мен сезім қоршаған әлемнің көрнекі э өнердің мәнерлі құралдарын
	5. Пластикалық формалар өнері. Мүсін	5.1.1.1 қоршаған әлемнің асс мен визуалды сипаттамалар анықтау (композиция, түс, пропорция); 5.2.1.1 өз идеялары мен сезім қоршаған әлемнің көрнекі э өнердің мәнерлі құралдарын 5.3.3.1 пәндік терминол отырып, өз жұмысын ж (суретшілер, қолөнершіле жұмыстарын жасау үшін әдістер мен тәсілдерді сипаттау;
	6. Шығармашылық жұмыс.	5.1.5.2 шығармашылық идея үшін эскиздер мен нобайлард 5.1.6.4 таңдалған құралдар ескере отырып, қолжетімді құрылғылармен техник материалдарды эксперимен пайдалану; 5.2.1.1 өз идеялары мен сезім қоршаған әлемнің көрнекі э өнердің мәнерлі құралдарын
	7. Жұмыстың тұсаукесері. Көрмені ұйымдастыру	5.3.1.1 дайын жұмысты мект таныстыру (көрме);
2 тоқсан		
2. Сәндік-қолданбалы өнер	1. Ою-өрнектің қысқаша тарихы мен түрлері. Қазақтың ұлттық ою-өрнектері (түрлері, стилизациясы және мотивтері)	5.1.2.1 Қазақ ұлттық және өнерінің, қолөнерінің ж ерекшеліктерін түсіну
	2. Көркем кесте. Кесте түрлері. Материалдармен және құралдармен танысу. Эскизді әзірлеу.	5.1.2.1 Қазақ ұлттық және өнерінің, қолөнерінің ж ерекшеліктерін түсіну 5.1.5.2 қолжетімді тәсілдерме идеяларды іске асыру үш нобайларды орындау;

	3. Тоқу өнері. Тоқу түрлері. Материалдар мен және құралдармен танысу	5.1.6.2 олардың қасиеттері анықтай отырып, бірқатар дәстүрлі емес материалдарды 5.1.6.3 тоқыма мате бұйымдарының жіктелуін бі 5.1.6.4 таңдалған құралда ескере отырып, қолжетімді құрылғылармен техни материалдарды эксперимен пайдалану; 5.1.5.2 шығармашылық идея үшін эскиздер мен нобайлар 5.1.4.1 шығармашылық жұ кезеңдерін анықтай отырып, 5.1.4.2 пәндік-графикалық отырып, тапсырманың ор жоспарлау;
	4. Тоқылған бұйымдар	5.2.3.2 әртүрлі (тоқыма, таби материалдардан жасалға бұйымдарды қол жетімді құрылғылармен орындау; 5.2.3.3 шығармашылық бұйымдарды жасау процесі мәдениетінің элементтерін па 5.2.6.1 материалдар мен құ отырып, қауіпсіздік тех отырып, оның маңыздылы жетімді тәсілдермен және қолданану; 5.2.6.2 қол аспаптарымен қа тәсілдерін және бекітуге а құралдарды пайдалана гигиенасы ережелерін білу құрал-саймандарды ұйымдас
	5. Жұмыстың тұсаукесері. Көрмені ұйымдастыру	5.3.1.1 дайын жұмысты таныстыру (көрме);
3 тоқсан		
3. Дизайн және технология	1. Тоқыма материалдарының жіктелуі және сипаттамасы. Зерттеу материалдардың түрлері мен қасиеттері	5.1.6.3 тоқыма мате бұйымдарының жіктелуін бі 5.1.6.4 таңдалған құралдар ескере отырып, қолжетімді құрылғылармен техни материалдарды эксперимен пайдалану;
	2. Тоқыма материалдарын өңдеуге арналған жабдық, құрал-саймандар мен құрылғылар	5.2.2.1 тігін машинасын жіптерді салу тәсілдерін бі қол жетімді тәсілдермен жә тігістерді орындау;

		5.2.2.2 тігін бұйымдарын ыл өңдеуге арналған жабдықт және қолдану; 5.2.6.1 материалдар мен құ отырып, қауіпсіздік техника маңыздылығын түсініп, тәсілдермен және құрылғ отырып; 5.2.6.2 қол аспаптарымен қа тәсілдерін және бекітуге құралдарды пайдалана гигиенасы ережелерін білу құрал-саймандарды ұйымдас арнайы киімде жұмыс істеу)
	3. Тігін бұйымдарының жіктелуі. Идеядан өнімге дейін (тігін бұйымдары)	5.1.6.3 тоқыма мате бұйымдарының жіктелуін бі 5.1.6.4 таңдалған құралда ескере отырып, қолжетімді құрылғылармен техни материалдарды эксперимен пайдалану;
	4. Киімнің дизайны, макеті (қағаз, тоқыма және басқа материалдар). Костюм жасау (мини-манекенге немесе қуыршаққа)	5.1.5.1 композицияның негіз отырып және басқалард қолөнершілер, дизайнерле сүйене отырып, қарапай дизайнын әзірлеу бойынш орындау); 5.2.3.1 тоқыма материалдар өңдеуді қол құралдарым машинасында стач тігістерін орындау; 5.2.3.2 әртүрлі (тоқыма, таби материалдардан жасалға бұйымдарды орындау; 5.2.6.1 қауіпсіздік техникасы оның маңыздылығын сезі отырып, материалдар м пайдалану; 5.3.4.1 өз жұмысын және бас тәсілдер мен айлабұйым жетілдіру бойынша сы қабылдау және ұсыныстар ж 5.3.4.2 коммуникация шығармашылық және із мәселелерді қол жетімді құрылғылармен бірлесіп ше
	5. Тоқыма Мозаика техникасындағы тігін бұйымдарының дизайны (пэчворк, квиллинг, курак). Идеяларды әзірлеу. Эскиз.	5.1.5.1 композицияның негіз отырып және басқалард қолөнершілер, дизайнерле сүйене отырып, қарапай

		дизайнын әзірлеу бойынш орындау); 5.1.5.2 қолжетімді тәсілдерме идеяларды іске асыру үш нобайларды орындау; 5.1.4.1 эскизді орындау ке отырып, жоспар әзірлеу; 5.1.4.2 пәндік-графикалық отырып, тапсырманың ор жоспарлау;
	6. Жұмыстың тұсаукесері. Көрмені ұйымдастыру	5.3.1.1 дайын жұмысты таныстыру (көрме);
4 тоқсан		
4. Тамақтану мәдениеті	1. Дұрыс тамақтану негіздері. Мәзір жасау	5.2.4.1 дұрыс және тиімді там зерттеу және сипаттау; 5.2.4.2 дұрыс және тиімді құру; 5.1.3.1 шығармашылық ид және дамыту үшін ақпарат істеу (оның ішінде коммуникациялық технологи
	2. Ас үй жабдықтары. Ыдыс-аяқ, тамақ дайындауға арналған құралдар мен құрылғылар. Тамақ дайындауға арналған құралдар мен құрылғылардың мүмкіндіктерін зерттеу	5.2.4.3 тамақ дайындауға саймандардың, жабдықтар м мүмкіндіктерін қол жетімді құрылғылармен зерделеу жән 5.2.6.1 материалдар мен құ отырып, қауіпсіздік техника маңыздылығын түсініп, тәсілдермен және құрылғыла 5.2.6.2 қол аспаптарымен қа тәсілдерін және бекітуге а құралдарды пайдалана гигиенасы ережелерін білу құрал-саймандарды ұйымдас арнайы киімде жұмыс істеу)
	3. Бутербродтар мен сусындарды дайындау технологиясы	5.1.3.1 шығармашылық ид және дамыту үшін ақпарат істеу; 5.2.4.4 суық тағамдар дайындау технологиясын бі 5.3.4.1 өз жұмысын және бас тәсілдер мен құрылғыл жетілдіру бойынша сы қабылдау және ұсыныстар ж 5.3.4.2 коммуникация шығармашылық және із мәселелерді қол жетімді құрылғылармен бірлесіп ше 5.3.1.1 дайын жұмысты таныстыру;

	4. Көкөністер мен жемістерден салаттар дайындау технологиясы	5.2.4.5 көкөністер мен жем дайындау технологиясын біл 5.3.4.1 өз жұмысын және бас тәсілдер мен құрылғыл жетілдіру бойынша сын қабылдау және ұсыныстар ж 5.3.4.2 коммуникация шығармашылық және ізд мәселелерді қол жетімді құрылғылармен бірлесіп ше 5.3.1.1 дайын жұмысты таныстыру;
5. Үй мәдениеті	1. Жеке гигиена, өзін-өзі күту	5.2.5.3 жеке гигиена ере сипаттау және тері мен түрлерін анықтау; 5.2.5.4 шектеулі қолдау кез бойынша құралдар мен ә және қолдану;
	2. Өсімдік шаруашылығының негізгі бағыттары. Өсімдік шаруашылығындағы көктемгі жұмыстар	5.2.5.1 өсімдік шаруашыл көкөніс дақылдарының не зерделеу және сипаттау; 5.2.5.2 өсімдік шаруашылы жұмыстарды қол жетімді құралдармен орындау; 5.2.6.1 материалдар мен құ отырып, қауіпсіздік техника маңыздылығын түсініп, тәсілдермен және құрылғыла 5.2.6.2 қол аспаптарымен қа тәсілдерін және бекітуге құралдарды пайдалана гигиенасы ережелерін білу құрал-саймандарды ұйымдас арнайы киімде жұмыс істеу)

4) 6 сынып (қыздар)

4 кесте

Ұзақ мерзімді жоспардың бөлімдері	Тақырыптар / Мазмұн	Оқыту мақсаттары
1 тоқсан		
1. Көрнекілік өнер	1. Портреттік жанр. Портрет түрлері. Қазақстандық суретшілердің шығармашылығындағы Портрет	6.1.3.1 шығармашылық идея дамыту үшін ақпарат көздері және қолдану (оның і коммуникациялық технологи 6.1.2.1 Қазақ ұлттық және өнерінің, қолөнерінің ерекшеліктерін білу және түс
	2. Сызықтық портрет. Графика. Орындау техникасы. Портреттерді жасаудың дәстүрлі емес әдістері (сымнан жасалған портрет)	6.2.1.1 өз идеялары мен сезім қоршаған әлемнің көрнекі өнердің мәнерлі құралдары және пайдалану;

		6.1.6.2 бірқатар заманауи ж материалдарды танып, олар өңделетінін және пайдаланы 6.1.6.4 қолжетімді айлабұйымдармен материал мен практикалық жұмыс д отырып, техниканы, көрк эксперимент жасау және пай
	3. Портреттегі түс. Орындау техникасы	6.1.1.1 өз тәжірибесі мен баск негізінде қоршаған әле визуалды сипаттамаларын пішін, фактура, пропорция) б 6.2.1.1 өз идеялары мен сезім қоршаған әлемнің көрнекі өнердің мәнерлі құралдары және пайдалану;
	4. Заманауи портрет. Фотоөнер. Фотокамерамен сараптау	6.3.2.1 пәндік терминоло отырып, өз жұмысында (суретшілер, қолөнершіле жұмысында көрініс тапк тақырыптарды салыстыру; 6.2.1.1 өз идеялары мен сезім қоршаған әлемнің көрнекі өнердің мәнерлі құралдары және пайдалану;
	5. Анимация. Қозғалмалы элементтер (пластилин анимациясы, көлеңкелер театры, саусақ қуыршақтары, қамыс)	6.1.2.1 Қазақ ұлттық диза мәдениет өнерінің, қолөнері білу және көрсету
	6. Сценарий әзірлеу. Батырлар мен декорацияны құру. Көркемдік идеяларды жүзеге асыру. Дауыпен әрекет ету.	6.1.4.1 уақыт шығындар факторларды ескере отыр реттілігін жоспарлау және ан 6.1.4.2 материалдық шы (сандық көрсеткіштер); 6.2.1.1 өз идеялары мен сезім қоршаған әлемнің көрнекі өнердің мәнерлі құралдары және пайдалану; 6.3.4.1 өз жұмысын және ба тәсілдер мен құрылғыларды бойынша сындарлы пікірл негізделген ұсыныстар жаса 6.3.4.2 алға қойылған мінде қимылдарын жоспарлау, бақ
	7. Жұмыстарды таныстыру	6.3.1.1 дайын жұмысты мек таныстыру (көрме)
2 тоқсан		
2. Сәндік-қолданбалы өнер	1. Тоқу өнері. Біздермен тоқу, біздер, олардың түрлері. Тоқу әдістері мен тәсілдері. Ілмек бізбен тоқу. Тоқу әдістері мен тәсілдері.	6.1.2.1 Қазақ ұлттық және өнерінің, қолөнерінің ж ерекшеліктерін білу және түс

	Бұйымның эскизін әзірлеу. Материалдар мен құралдарды таңдау	6.1.5.2 шығармашылық иде үшін қол жетімді тәсіл техникалық суреттер және сы 6.1.4.2 материалдық шығ (сандық көрсеткіштер);
	2 Әр түрлі өнімдерді (майлықтар, сөмкелер) ілмекбізбен тоқу	6.1.6.4 қолжетімді тәсілдер м материалдардың қасиетте жұмыс дағдыларын көрсете көркем материалдарды экспе пайдалану; 6.2.3.3 шығармашылық бұйымдарды жасау процес мәдениетінің элементтерін па 6.2.6.1 қолжетімді тә құрылғылармен қауіпсіздік отырып, оның маңыздылығ материалдар мен құралдарды 6.3.4.1 өз жұмысын және ба тәсілдер мен құрылғыларды бойынша сындарлы пікірле негізделген ұсыныстар жасау 6.3.4.2 алға қойылған мінде қимылдарын жоспарлау, бақ
	3. Жұмыстың тұсаукесері. Көрмені ұйымдастыру	6.3.1.1 дайын жұмысты мек таныстыру (көрме);
3 тоқсан		
3. Дизайн және технология	1. Үйге арналған тоқыма бұйымдарының дизайны (алжапқыш, ас үй керек-жарақтары). Түрлі текстуралар мен түстердің тоқыма материалдарын зерттеу. Идеяларды әзірлеу. Эскиз. Материалды таңдау және дайындау. Жұмыстың реттілігі	6.1.5.1 өз тәжірибесі мен отырып, композицияның негі және әртүрлі объектілердің бойынша тапсырмаларды ор 6.1.5.2 шығармашылық иде үшін қол жетімді тәсіл техникалық суреттер және сы 6.1.4.1 уақыт шығындар факторларды ескере отыры реттілігін жоспарлау және ан 6.1.4.2 материалдық шығ (сандық көрсеткіштер);
	2. Бұйымдар жасау. Бөлшектерді пішу. Жеке бөлшектерді өңдеу. Бөлшектерді құрастыру және Бұйымды өңдеу. Бұйымдарды безендіру	6.2.2.1 тігін машиналар тәсілдермен және құрылғыла және орындау; 6.2.2.2 тігін бұйымдарын өңдеу режимдерін білу жә оларды қол жетімді т құрылғылармен практикада қ 6.2.3.1 тоқыма материалдары және тігін машинасында пі қол жетімді тәсілдер мен құр және бүгіп тігуді қолдана ота

		6.2.3.2 әртүрлі (тоқыма, таб материалдар мен конструк отырып, қол жетімді құрылғылармен жеке бұйым 6.2.3.3 шығармашылық бұйымдарды жасау процес мәдениетінің элементтерін па 6.2.6.1 материалдар мен құр отырып, қауіпсіздік техник маңыздылығын ұғына отыры тәсілдер мен құрылғыларды 6.2.6.2 бекітуге арналған қ пайдалана отырып, қол эле жабдықтармен және е ережелерімен, қауіпсіз жұм тәсілдерін білу және түсіндір
	3. Жұмыстың тұсаукесері. Көрмені ұйымдастыру	6.3.1.1 дайын жұмысты мек таныстыру (көрме);
4 тоқсан		
4. Тамақтану мәдениеті	1. Қазақ мәдениетінде, әртүрлі халықтардың мәдениеттерінде және қоғамдық тамақтану орындарында үстел басында жүріс-тұрыс ережелері	6.2.4.1 қазақ мәдениетінде, әр мәдениеттерінде және қо орындарында үстел бас ережелерін сипаттау және са 6.2.4.2 әр түрлі іс-шаларғ безендіру және сәндеу практикалық дағдыларын көр
	2. Жартылай фабрикаттардан тағамдарды дайындау технологиясы	6.2.4.3 қолжетімді тә құрылғылармен жартылай тағамдарды дайындау техно қолдану; 6.2.4.4қолжетімді тәсіл құрылғылармен әр түрлі тағ арналған құралдар мен анықтау және таңдау; 6.3.1.1 дайын жұмысты мек таныстыру;
	3. Тағамдар мен десерттерді жедел дайындау технологиясы	6.2.4.4 әр түрлі тағамдарды д құралдар мен айлабұйым тәсілдермен және құрылғыла таңдау; 6.2.4.5 қол жетімді т құралдармен тағамдар мен дайындау технологиясын бі 6.3.1.1 дайын жұмысты мек таныстыру;
5. Үй мәдениеті	1. Гигиена ережелері. Үй-жайларды ылғалды және құрғақ жинау	6.2.5.3 тұрғын үйге қойы талаптарды, жинау құралдар зерттеу және сипаттау;

		6.2.5.4 шектеулі қолдау арналған құралдар мен құрал қолдану
	2. Киім мен аяқ киімді күту, оларды сақтау	6.2.5.5 шектеулі қолдау кезін мен аяқ киімді күту және сақ
	3. Сәндік-гүлді дақылдар. Гүл өсірудегі көктемгі жұмыстар	6.2.5.1 сәндік-гүлді да технологиясын зерттеу және 6.2.5.2 қол жетімді т құралдармен сәндік бағба өсіруде (топырақты өңд қорғау, егу және от жұмыстарды орындау; 6.2.6.1 материалдар мен құр отырып, қауіпсіздік техник маңыздылығын ұғына отыры тәсілдермен және құрылғыла 6.2.6.2 бекітуге арналған қ пайдалана отырып, қол эле жабдықтармен және ережелерімен Қауіпсіз жұм тәсілдерін білу және түсіндір

Қазақстан Республика
Білім және ғылым ми
2022 жылғы 1 сәуір
№ 123 бұйрығы
43-қосымша
Қазақстан Республи
Білім және ғылым мин
2013 жылғы 3 сәуір
№ 115 бұйрығы
680-қосымша

Тірек-қимыл аппараты бұзылған білім алушыларға арналған негізгі орта білім беру деңгейінің 7-10 сыныптары үшін "Технология" пәнінен жаңартылған мазмұндағы үлгілік оқу бағдарламасы

1 тарау. Жалпы ережелер

1. Тірек-қимыл аппараты бұзылған білім алушыларға арналған негізгі орта білім беру деңгейінің 7-10 сыныптары үшін "Технология" пәнінен жаңартылған мазмұндағы үлгілік оқу бағдарламасы (бұдан әрі – Бағдарлама) Қазақстан Республикасының "Білім туралы" Заңының 5-бабы 6-шы тармақшасына сәйкес әзірленген.

2. Бағдарлама мақсаты - тірек-қимыл аппараты бұзылған білім алушылардың көркемдік-технологиялық білімінің, кеңістіктік ойлауының, шығармашылық және коммуникативтік қабілеттерінің негіздерін қалыптастыру.

3. Бағдарлама міндеттері:

1) жалпы еңбек және көркемдік іскерліктер мен дағдыларды қалыптастыру және дамыту;

2) Қазақстан және әлем халықтарының көркем-мәдени мұрасын эстетикалық қабылдауды дамыту;

3) шығармашылық идеяларды өнер мен дизайнның суреттеу құралдарымен берудің технологиялық ойлауы мен дағдыларын дамыту;

4) сенсорлық және моторлық қызметтерді дамыту;

5) оқу қызметінің барлық түрлерінде ақпараттық-коммуникациялық технологияларды қолдану тәжірибесін алу (зерттеу, идеяларды шығармашылық іске асыру, жұмыстарды таныстыру);

6) жұмыс нәтижелері үшін әртүрлі ресурстар мен ақпарат көздерін олардың маңыздылығын сезіне отырып қолдану;

7) адамгершілік-рухани құндылықтарды қалыптастыру, эстетикалық, еңбек, экономикалық, экологиялық, патриоттық тәрбие беру.

8) уақытты, материалдардың қасиеттерін және басқа факторларды анықтай және ескере отырып, жеке іс-әрекетін, жеке жоспарлау қабілетін дамыту;

9) оқу міндеттерін жеке және топтық жұмыста қол жеткізу үшін бірлескен қызметті ұйымдастыру тәжірибесін алу.

4. Түзету-дамыту міндеттері:

1) білім алушылардың танымдық қызметін дамыту және оның бұзылуын түзету;

2) талдау, синтездеу, салыстыру, қорыту секілді ойлау үдерістерін дамыту;

3) балаларды оқыту және тәрбиелеу бағдарламасында көзделген білім, білік, дағды (құзыреттілік) жүйесін дамыту және кеңейту;

4) жоғарғы психикалық қызметтердің (қабылдау, қиялдау, есте сақтау, ойлау және сөйлеу) бұзылуын түзету;

5) қозғалыс саласындағы кемшіліктерді, жалпы және ұсақ мотериканы дамыту және түзету, моторлық дағдыларды, қол шеберлігін жетілдіру;

6) сөйлеуді дамыту кемшіліктерін түзету және коммуникативтік дағдыларды қалыптастыру, позитивті әлеуметтену;

7) мүмкіндіктерге сәйкес сараланған оқытумен даму проблемаларын түзету;

8) білім алушыны кейінгі әлеуметтік бейімдеу, кәсіптік білім беру және еңбек қызметі үшін қажетті даярлау, оларды қоғамдық пайдалы қызметке қосу;

9) барынша әлеуметтік бейімделу мақсатымен жеке тұлғаның, эмоциялық-ерік саласының дамуының бұзылуын түзету.

2-тарау. Оқу үдерісін ұйымдастырудың педагогикалық тәсілдері

5. Тірек-қимыл аппараты бұзылған білім алушылардың қозғалыс бұзылыстары - қозғалыс жылдамдығы, үйлестіру, бұлшықет тонусының күші, қимылдардың дәлдігі сенсорлық функциялардың дамуындағы ауытқулармен үйлеседі - есту, көру, тактикалық сезімталдық, бұл психикалық дамуды едәуір

баяулатады, пәндік-тәжірибелік жұмысты орындау үдерісінде қиындықтар туғызады. Қозғалтқыш қызметтердің бұзылуы когнитивті белсенділіктің қалыптасуымен және қоршаған әлемді тану мүмкіндігінің шектелуімен үйлеседі. Көбінесе сөйлеудің бұзылуы байқалады және қиындықтар білім беру материалын игеру кезінде туындайды, бұл қарым-қатынастың жеткіліксіздігімен ауырлатады. ТҚАБ- мен білім алушылар үшін шаршаудың жоғарылауы, қолдарымен және саусақтарымен нақты кішігірім қимылдарды жасауға бағытталған үйлестірілген әрекеттер жиынтығы, жұмыстың басқа түрлеріне ауысудағы қиындықтар тән. Қабылдаудың баяулығы ақпаратты игеру көлемін шектейді, механикалық жады көлемінің азаюы, зейіннің жеткіліксіз концентрациясы байқалады.

6. ТҚАБ-мен білім алушыларда анықталған бұзушылықтарға байланысты жаппай білім беретін мектептің бағдарламаларын түзету және реттеу жұмыстары қажеттілігі туындайды. Оқу жүктемесін анықтауда және орындалған тапсырмаларды бағалауда сараланған тәсіл қажет. Сабақта мотериканы дамыту, кеңістіктік және уақытша көріністерді дамыту бойынша түзету жаттығулары қарастырылуы керек, өмірде күнделікті және тәжірибелік қолдануға арналған тапсырмалар нақты бағдарлануы қажет. Тапсырмаларды орындау әдістері сынақтар мен қателіктер арқылы анықталады, арнайы құрылғылар қажет. Қозғалыс белсенділігінің бұзылуының интеллектуалды дамумен, сенсорлық және сөйлеу функцияларын дамытудағы ауытқумен күрделі үйлесімімен оқу процесі баяулайды және еңбек дағдылары мен технологиялық білімді игеруге және шоғырландыруға қосымша уақыт қажет болады.

7. ТҚАБ бар балаларға арналған "Технология" оқу бағдарламасы білім алушылардың мүмкіндіктеріне және ерекше білім беру қажеттіліктеріне сәйкес келеді. Қол моторикасының бұзылуына және бұлшықет тонусының әлсіреуіне байланысты "Технология" пәні бойынша жобаларды іске асыру уақыты артуда, денсаулық сақтау технологияларын сақтай отырып, оқу материалы мөлшерленіп және қысқартылып ұсынылады.

8. "Технология" пәні бойынша бағдарламаны игеру үшін ТҚАБ ауыратын балаларға арналған материалдарды өңдеуге арналған тәжірибелік сабақтарда көп уақыт пен күш қажет, сондықтан материалдың көлемі бірдей бөлімдерді қысқарту және жалпылау мақсатында қайта қаралды, және олардың мақсаттары мен міндеттері жеңілдетілді. Материалды ұсыну білім алушылардың жеке мүмкіндіктері үшін бейімделген және сараланған. Тәжірибелік дағдылар мен қабілеттерді үйренуге көбірек уақыт бөлінеді.

9. Білім алушыларды кейіннен әлеуметтік бейімдеуге, кәсіптік білім беруге және еңбек қызметіне дайындау үшін, "Технология" 10 сынып оқу

бағдарламасында "Сәндік-қолданбалы өнер", "Дизайн және технология" бөлімдерінің мазмұнына оқу материалы мен оқу жүктемесін ұлғайту бойынша өзгерістер енгізілді, білім алушыларда мамандық туралы түсінік қалыптастыру және кәсіби анықтаманы таңдауға орнату үшін кәсіптік бағдарлау және Қазақстанның халық қолөнерін зерделеу бойынша тақырыптар қосылды.

10. Бағдарламада сараланған, құндылыққа бағытталған, жеке тұлғаға бағытталған, коммуникативті, белсенділік және технологиялық тәсілдер қолданылды.

11. Оқу іс – әрекетін саралап ұйымдастырудың негізгі міндеті-даралықты ашу, оның дамуына, қоныстануына, өзін көрсетуге, әлеуметтік әсерлерге қарсы тұруға көмектесу. Бұдан басқа, білім берудегі заманауи үрдістерді ескере отырып, білім алушы одан әрі оқуда және жалпы өмірде өз мүмкіндіктерін табысты іске асыру үшін қажетті бірқатар құзыреттерді меңгеруі тиіс. Сараланған тәсіл білім алушылардың жеке ерекшеліктерін есепке алу және білім алушылардың психофизикалық дамуы мен диагностикасының сипатын ескере отырып, күрделілігі бойынша, білім алушыларға мөлшерленген көмек көрсету бойынша ерекшеленетін арнайы тапсырмаларды әзірлеу мақсатында оқытудың әртүрлі жағдайларын жасау кезінде оқу қызметін ұйымдастыруды қамтиды.

12. Құндылыққа бағытталған тәсіл-бұл белгілі бір құндылықтар тұрғысынан ұйымдастыру, қызметті жүзеге асыру, оның нәтижелерін алу және пайдалану тәсілі. Білім беру мен тәрбиелеудің мақсаты Қазақстанның бүгіні мен болашағы үшін жауапкершілікті сезінетін, өз халқының рухани және мәдени дәстүрлерінде тәрбиеленген, шығармашылық пен еңбексүйгіштікті қолдайтын, өмір бойы білім алатын, адамгершілігі жоғары, құзыретті азаматы болып табылады.

13. Коммуникативтік тәсіл бір-бірімен және педагогпен қарым-қатынас жасау арқылы коммуникативтік (грамматикалық) құзыреттерді қалыптастыруды көздейді. Технологиядағы коммуникативті құзіреттілік дегеніміз-нақты терминдер мен ұғымдарды қолдану, нұсқауларды түсіну, диалог жүргізу, ашық және жабық сұрақтарға жауап беру. Қарым-қатынас жасау, топтарда жұмыс жасау, құрдастарымен және ересектермен ынтымақтастық құру қабілеттерін қалыптастыруға ықпал ететін тапсырмалар кіреді.

14. Іс-әрекеттік тәсіл - бұл баланы өз алдына өз бетінше мақсат қоюға және іске асыру жолдарын, оның ішінде мақсатқа қол жеткізу құралдарын табуға оқытуға бағытталған оқу қызметін ұйымдастыру процесі. Қызметтік тәсіл білім алушыларға бақылау және өзін-өзі бақылау, бағалау және өзін-өзі бағалау іскерліктерін қалыптастыруға көмектеседі. Мұғалім бұл қызметті жолдайды және қорытындылайды, іс-әрекет алгоритмін тұжырымдайды. Бұл ретте қызметтің

мынадай түрлері іске асырылады - танымдық, ақпараттық-дербес іздеу, ақпаратты талдау және түсіндіру, зерттеу және жобалау.

15. Технологиялық тәсіл кезінде оқу-танымдық қызмет бастапқы шикізатты дайын өнімге айналдыру кезеңдерін түсінуге бағытталған, бұл процесс материалдар мен құралдардың қасиеттерін білуді пайдалана отырып, белгілі бір шарттарды сақтай отырып, тиісті жабдықты пайдалана отырып, қатаң дәйектілікпен (конструкциялауды және модельдеуді орындау алгоритмі) орындалатын алдын ала әзірленген (жобаланған) және сипатталған (нұсқаулық-технологиялық карталар) операциялардың жиынтығынан тұрады.

16. Ақпараттық-коммуникациялық технологияларды (бұдан әрі – АКТ) пайдалану құзыреттілік пен базалық дағдыларды дамытуға негізделген, жұмыс, бос уақыт және коммуникация үшін дұрыс және шығармашылық қолдануды қамтиды.

17. Егер моторлық қызметтері бұзылса, жазуды игеру қиын, тәуелсіз жазу қозғалмалы қозғалыстармен бірге жүреді, кескіндер біркелкі емес болады. Стандартты бағдарламалық жасақтаманы, арнайы бағдарламалар мен қосымшаларды пайдалану жобалау, модельдеу және дизайн процесін едәуір жеңілдетеді (CorelDraw, 3D-max, Paint Net, Microsoft office, 3D LT компасы және басқалары). Білім алушылар оқу үдерісінде ақпаратты табу, өңдеу, көшіру және беру дағдыларын дамытады.

18. Жобалау жұмыстарын ресімдеу кезінде: цифрлық компьютерлік технологиялар пайдаланылады; Интернетте және деректер базасында ақпарат іздеу жүзеге асырылады (цифрлық және интернет көздерден деректерді табу, таңдау және өңдеу); слайдтық презентациялар жасау дағдылары дамиды, олар белгілі бір мақсат пен аудитория үшін әртүрлі көздерден материал жинауды қамтиды; дайын өнімді аудитория алдында таныстыру үшін интерактивті тақтаны пайдалану.

19. "Технология" оқу пәнін оқыту кезіндегі жабдықтар, құралдар мен құрылғылар":

1) әртүрлі қосалқы құрылғыларды қолдану - ортездер, туторлар, лангеттер-ДЦП-ның әртүрлі формаларында буындардың, аяқ-қолдардың және дененің жағдайын түзету үшін, қозғалыстың дұрыс стереотиптерін әзірлеу үшін қолданылады, терапевт-ортопед, невропатолог тағайындайды;

2) қолдарға арналған әртүрлі бекіткіштерді, құрал-саймандарға арналған бекіткіштерді, құрал-саймандар мен материалдарға арналған тіреулерді қолдану;

3) интерактивті мультимедиалық және дәстүрлі дидактикалық жабдық (интерактивті тақта, жиынтықтаушы компьютер - сабвуфер, модем); топтарда

жұмыс істеуге арналған ноутбуктер; бейнекамера; фотоаппарат; технологиялық операциялардың, жұмыс сәттері мен шығармашылық үдерістердің фрагменттері жазылған бейнефильмдер; тапсырмалары бар үлестірмелі дидактикалық материал; қолдан бұйымдар дайындауға арналған құралдар мен материалдар; демонстрациялық плакаттар;

4) ұлдар: ыңғайлы болу үшін, функционалдылықты арттыру және ағаш ұстасы, Слесарлық жұмыс орындарында жұмыс істеу жағдайларына бейімделу үшін, қолмен және планермен жұмыс істеу кезінде дайындамаларды бекіту үшін үлкен қысым күшін қамтамасыз ететін әмбебап қысқыштар мен қысқыштардың әртүрлі түрлерін қолданыңыз, манипуляциялық қызметті жақсарту үшін әртүрлі қысқыштар мен қол тіректері қолданылады;

5) қыздар: тігін машинкаларында жұмыс істеудің ерекше жағдайларына бейімделу үшін және қолайлы болу үшін, манипулятивтік қызметті жақсарту үшін түрлі бекіткіштер мен қол тұғырларын пайдаланады, жіпті ине құлақшасына үрлеу үшін жіпшелер пайдаланылады.

20. Оқу үдерісі кезінде білім алушылар:

1) ұлттық және әлемдік мәдениеттің сәндік-қолданбалы өнер туындыларын, оларға берілетін идеяларды зерделейді және талдайды;

2) сән үлгісінің қазіргі заманғы стильдік бағыттарын, сәнді киім дизайнын, техникалық және дизайнерлік жаңартпаларды зерделейді және талдайды;

4) шығармашылық жұмыстарды орындау үшін қосалқы құралдарды пайдалана отырып, әртүрлі қолжетімді материалдар мен құралдарды жеке пайдаланады, материалдардың қасиеттері мен жұмыс нәтижесі арасындағы байланысты түсінеді;

5) шығармашылық жобалау жұмыстарын жеке жоспарлайды және рәсімдейді, бұйымды таныстыру үшін инновациялық технологияларды (смартфондар, Internet, әлеуметтік желілер) пайдаланады;

6) жеке идеяларын түсіндіреді және дәлелдейді, бұйымды жақсарту үшін шешім ұсынады;

7) жалпақ және көлемді шығармашылық жұмыстарды жасау, электр тізбегін құрастыру, сызбалармен жұмыс жасау, модельдерді масштабтау секілді түрлі қызмет түрлерінде алынған білім мен дағдыларды қолданады;

8) танымдық, коммуникативтік, ұйымдастырушылық және адамгершілік сипаттағы міндеттерге жеке шешім қабылдайды;

9) жеке қызметті ұйымдастырады, қажетті қолжетімді құралдар мен материалдарды анықтайды және табады;

10) жеке жұмысының және басқалардың жұмысының нәтижелерін салыстырады және бағалайды;

11) әртүрлі материалдар мен құралдарды пайдалану кезінде қауіпсіздік техникасы ережелерін сақтаудың маңыздылығын ұғынады және түсінеді.

21. Технология сабақтарында түзету-дамыту жұмысын құрудың негізгі қағидаттары:

1) түзету-дамыту жұмысы білім алушылардың бұзылған және сақталған функциялары туралы ПМПК қорытындысын мұқият зерделеу негізінде құрылады;

2) сараланған тәсіл күрделілігі бойынша ерекшеленетін арнайы тапсырмалар мен жаттығулар жүйесін әзірлеу кезінде білім алушылардың жеке ерекшеліктерін ескереді;

3) қол қозғалысын дамыту мен түзетуде тактиль-кинестетикалық ынталандыруды, саусақ гимнастикасын және өздігінен массажды пайдалану;

4) қабылдау, қиялдау, есте сақтау, ойлау секілді жоғары психикалық қызметтердің бұзылуын түзету және дамыту;

5) барынша әлеуметтік бейімделу мақсатында жеке тұлғаның, эмоциялық-ерік саласының дамуының бұзылуын түзету.

6) сөйлеу мен фонематикалық естудің жалпы бұзылуын түзету және дамыту;

7) негізгі дидактикалық қағидаттарды шығармашылық пайдалану: жеке тәсіл, материалды баяндау реттілігі, жүйелілік, сабақтастық, белсенділік, қолжетімділік, көрнекілік. Теорияның нақты бұйымдарды дайындау кезіндегі практикамен байланысы, жұмыс кезеңдерін орындаудың қадамдық нұсқаулықтары жаңа іскерліктер мен дағдыларды меңгеруге мүмкіндік береді, ойлау операцияларын дамытуға және орындалатын жұмыстың маңыздылығын сезінуге ықпал етеді;

8) күзет режимін және денсаулықты сақтайтын технологияларды сақтау: қалыпты ауыстыру, бұлшық еттердің босаңсуы, күш қолдану қозғалыстарын азайту; жұмысты орындауда қолайлы қарқын; динамикалық үзілістер мен босаңсу жеке таңдалады;

9) әртүрлі қосалқы құрылғыларды - қолға арналған бекіткіштерді, аспаптарға арналған бекіткіштерді, аспаптар мен материалдарға арналған тұғырларды қолдану;

10) сабақ кезінде оқу материалын түрлендіру арқылы алған білімдерін, біліктері мен дағдыларын бекіту үшін тілдер, математика, физика, биология, география, информатика (пәнаралық байланыстар) секілді оқу пәндерімен

байланысты басты назарда ұстау. Материалдың бірнеше рет қайталануы қондырғылық рефлекстер мен еркін моториканың қалыптасуына ықпал етеді.

22. Технология сабағында қолдың ұақ моторикасын дамыту мыналарды қамтиды:

1) қол саусақтарының өздігінен массажы, саусақ гимнастикасы, түрлі заттар мен материалдарды пайдалана отырып жаттығулар, басып алуды, үйлестіруді, тепе-теңдік сезімін, қолдың келісілген қозғалысын, тұрақтылықты, білектің айналмалы қозғалысын, басып алуды қиындатумен қатар; орнату рефлекстері мен еркін моториканың қалыптасуына ықпал ететін бірнеше реттік қайталанулар, "қарапайымнан күрделіге" қағидаты бойынша тапсырмалардың күрделенуі;

2) пәндік-дамыту ортасын қалыптастыру: топтарға бөлу, білім алушылар бір-бірін белсенді қызметке ынталандырады; қызмет орталығы үстелдің ортасында орналасады, айналасына бір топ бала отырғызылады; ортада тақырыпқа байланысты ауыстырылып және толықтырылып отыратын жұмысқа керекті әртүрлі заттар орналастырылады.

3) жұмыстарды аралас, талдау және жеке талдау, көрмені ұйымдастыру; дәстүрлі және дәстүрлі емес материалдардан әртүрлібұйымдар жасауға қолжетімді техникалар: қолдану.

4) технология сабақтарында манипулятивтік қызметті жақсарту үшін қозғалыстың дұрыс стереотиптерін, қолдар мен құрал-саймандарды әзірлеу үшін әртүрлі көмекші құралдар пайдаланылады.

3-тарау. "Технология" оқу пәнінің мазмұнын ұйымдастыру

23. "Технология" оқу пәні бойынша оқу жүктемесінің көлемі:

1) 7-сынып – аптасына 1 сағат, оқу жылында – 34 сағат;

2) 8-сынып – аптасына 1 сағат, оқу жылында – 34 сағат;

3) 9-сынып – аптасына 1 сағат, оқу жылында – 34 сағат;

4) 10-сынып – аптасына 3 сағат, оқу жылында – 102 сағат.

24. Білім алушыларды кейін әлеуметтік бейімдеуге, кәсіптік білім беруге және еңбек қызметіне дайындау үшін, "Технология" 10 сынып оқу бағдарламасында "Сәндік-қолданбалы өнер", "Дизайн және технология" бөлімдерінің мазмұнына оқу материалы мен оқу жүктемесін ұлғайту бойынша өзгерістер енгізілді, білім алушыларда мамандық туралы түсінік қалыптастыру және кәсіп анықтауда кәсіптік бағдарлау және Қазақстанның халық қолөнерін зерделеу бойынша тақырыптар қосылды.

25. Оқу бағдарламасының мазмұны материалды бес білім беру бағыты бойынша зерттеуді қамтиды:

1) визуалды өнер;

2) сәндік-қолданбалы шығармашылық;

3) дизайн және технология;

4) үй мәдениеті;

5) тамақтану мәдениеті.

26. "Визуалды өнер" білім беру желісінің мазмұны мыналарды қамтиды:

1) өнердегі ғылымның заманауи техникалары мен жетістіктері; табиғаттың микросуреттері;

2) Қазақстанның заманауи суретшілері;

3) бейнелеу өнеріндегі заманауи бағыттар (поп-арт, орнатым);

4) сандық өнер (фотосурет, анимация, медиа құралдар);

5) өнердегі заманауи стильдік бағыттар;

6) көркем материалдар және техникалармен тәжірибе жүргізу.

27. "Сәндік-қолданбалы өнер" білім беру желісінің мазмұны келесі бөлімшелерді қамтиды:

1) сәндік-қолданбалы өнердің негізгі формалары мен ерекшеліктері, Қазақстан мен басқа халықтардың қолданбалы өнері;

2) сәндік-қолданбалы өнер материалдары, құралдары, техникасы мен технологиялары;

3) ұлттық ою-өрнек;

4) интерьерді сәндік безендіру, мамандықтармен танысу;

5) Қазақстанның ұлттық қолөнері, қолөнершілердің шығармаларын заманауи стильдеу;

28. "Дизайн және технология" (ұлдар) білім беру желісінің мазмұны келесі бөлімшелерді қамтиды:

1) негізгі құрылмалық, табиғи, жасанды және дәстүрлі емес материалдар;

2) материалдарды өңдеуге арналған құралдар мен жабдықтар, техника мен технологиялар;

4) әр түрлі материалдардан жасалған бұйымдардың дизайны, мамандықтармен танысу;

5) ұлттық тұрмыстық заттарды, ойын элементтерін дайындау технологиясы;

6) әлемдік және қазақстандық сәулет ескерткіштері;

7) жиһаз бен интерьер заттарын макеттеу, құрастыру, модельдеу;

8) интерьер дизайны;

9) қолөнершілер мен халық шеберлерінің жаyһарлары, шығармалардың заманауи стильденуі.

29. "Дизайн және технология" (Қыздар) білім беру желісінің мазмұны келесі бөлімшелерді қамтиды:

1) негізгі тоқыма, табиғи, жасанды және дәстүрлі емес материалдар;

2) тоқыма материалдарын өңдеуге арналған құралдар мен жабдықтар;

3) тоқыма материалдарын әртүрлі тәсілдермен өңдеу;

4) тоқыма материалдарынан жасалған бұйымдардың дизайны: этностиль, ою-өрнек, заманауи стильдеу;

5) сән индустриясы, стиль және бейне, ұлттық киім элементтерін жасау технологиясы.

30. "Үй мәдениеті" (ұлдар) білім беру желісінің мазмұны келесі бөлімшелерді қамтиды:

1) тұрғын үй экологиясы;

2) өсімдік шаруашылығы, сәндік гүл өсіру, ландшафтық дизайн негіздері;

3) электр энергиясының көздері туралы жалпы мәліметтер, электр аспаптары мен тұрмыстық техниканы пайдалану және жөндеу;

4) тұрмыстық-жөндеу жұмыстары, интерьерді ұйымдастыру және жоспарлау.

31. "Үй мәдениеті" (қыздар) білім беру желісінің мазмұны келесі бөлімшелерді қамтиды:

1) жеке гигиена, тұрғын үй экологиясы;

2) өсімдік шаруашылығы, сәндік гүл өсіру, ландшафтық дизайн негіздері;

3) киімді күту және сақтау.

32. "Тамақтану мәдениеті" білім беру желісінің мазмұны келесі бөлімшелерді қамтиды:

1) дұрыс тамақтану негіздері;

2) үстелге отырғандағы тәртіп ережелері, үстелді жабдықтау;

3) тағам дайындау технологиясы;

4) әлем халықтарының тағамдары.

33. 7 сыныпқа арналған "Технология" оқу пәнінің базалық мазмұны (ұлдар):

1) визуалды өнер: өнердегі ғылымның заманауи техникалары мен жетістіктері, табиғаттың микросуреттері, бейнелеу өнеріндегі заманауи бағыттар (поп-арт, орнатым және т.б.), Қазақстанның заманауи суретшілері, өнердегі заманауи стильдік бағыттарды зерттеу негізіндегі практикалық (шығармашылық) жұмыс (2D немесе 3D форматында), көрмені таныстыру және ұйымдастыру;

2) сәндік-қолданбалы өнер: пирография өнерімен танысу, көркемдік күйдіру тәсілдері мен техникасы, эскизді орындау, материалды таңдау және дайындау, бұйымды көркемдік күйдіру, көрмені безендіру, таныстыру және ұйымдастыру;

3) дизайн және технология: сүректі механикалық өңдеу жабдығы, сүректі механикалық өңдеу кезіндегі жұмысты ұйымдастыру, сүректен жасалған бұйымды әзірлеу, бұйымның дизайны, материалды таңдау және дайындау,

бұйымды дайындау, материалдар мен бөлшектерді механикалық өңдеу, бұйымды безендіру, көрмені ұйымдастыру;

4) үй мәдениеті: ауылшаруашылық өндірісіндегі заманауи техникалар мен жабдықтар, электр арматурасы мен тұрмыстық техниканы жөндеу, тұрғын үй экологиясы, үйдегі микроклимат.

34. 8 сыныпқа арналған "Технология" оқу пәнінің базалық мазмұны (ұлдар):

1) сәндік-қолданбалы өнер: мозаика өнері, мозаиканы орындаудың түрлері мен техникасы, материалдың эскизі мен таңдау, мозаикалық панноның негізін дайындау, мозаикалық панноны орындау, жұмыстарды көркем безендіру және таныстыру;

2) дизайн және технология: қазақ халқының ұлттық тұрмыстық заттарымен танысу, ұлттық тұрмыстық заттарды жасау материалдары мен техникаларын зерделеу, идеяны талқылау және эскизді әзірлеу, жұмыс үдерісін жоспарлау, материалдарды өңдеу, бұйымдарды дайындау, жұмыстарды таныстыру және көрмені ұйымдастыру;

3) дизайн және технология: үстел ойындары, пайда болу тарихы, үстел ойынының тұжырымдамасы, үстел ойынын әзірлеу, графикалық құжаттама, үстел ойынының бөлшектерін жасау, безендіру, ойынды тестілеу, сауалнама және ақпарат жинау, жұмысты таныстыру;

4) үй мәдениеті: агротехнологияны дамытудағы ғылымның рөлі (жеке зерттеу), электр аспаптары мен тұрмыстық техниканы таңдау және бағалау, бөлмені жөндеуге арналған жабдықтардың заманауи материалдары мен құралдары (практикалық жұмыс).

35. 9 сыныпқа арналған "Технология" оқу пәнінің базалық мазмұны (ұлдар):

1) сәндік-қолданбалы өнер: қазіргі заманғы интерьердегі сәндік бұйымдар, интерьердің сәндік заттарын дайындау тәсілдері мен техникаларын зерделеу, интерьер дизайнері мамандығы;

2) дизайн және технология: сәулет жауһарлары, қазіргі заманғы сәулет, Қазақстанның сәулеті (тарих және қазіргі заман), сәулетші мамандығы;

3) дизайн және технология: жиһаз және интерьер заттарын өндіру: заманауи стильдер мен материалдар; Қазақстанның халық қолөнері (тарих және қазіргі заман), қолөнершілер мен халық шеберлерінің жауһарлары, Қазақстан қолөнершілері туындыларының заманауи стильденуі;

4) үй мәдениеті: интерьердегі, экстерьердегі заманауи ландшафтық дизайнның негізгі стильдері мен элементтері; интерьердегі жарықтандыру, табиғи және жасанды жарықтандыру, интерьерді аймақтарға бөлу және жоспарлау;

36. 10 сыныпқа арналған "Технология" оқу пәнінің базалық мазмұны (ұлдар):

1) сәндік-қолданбалы өнер: қазіргі заманғы интерьердегі сәндік бұйым: идеяны талқылау және дамыту және эскизді әзірлеу, жұмысты жоспарлау, интерьердің сәндік заттарын жасау, жұмыстарды таныстыру; интерьер дизайнер мамандығы, жиһазды жобалаушы, сәндеуші;

2) дизайн және технология: сәулет қызметінің қазіргі заманғы нысандары: сәулет ғимараттары мен құрылыстарының эскиздері, кескіндемесі (еліктемелік немесе жеке идеялар), сәулет объектісінің макетін дайындауға арналған материалдарды таңдау және анықтау, сәулет объектісінің макетін дайындау;

3) дизайн және технология: жекелеген интерьерге арналған затты әзірлеу, идеяны талқылау және дамыту, материалдарды дайындау, графикалық құжаттама, техникалық ерекшелік, бұйымды жасау, әрлеу, жұмыстарды таныстыру; Қазақстанның халық қолөнері (тарих және қазіргі заман), қолөнершілер мен халық шеберлерінің жауһарлары, Қазақстан қолөнершілері туындыларының заманауи стильденуі;

4) үй мәдениеті: интерьердегі ландшафттың заманауи элементтері: шығармашылық идеяларды визуалдау, интерьерді жарықтандыру, табиғи және жасанды жарықтандыру, интерьерді жарықтандыру жобасын жасау (тұрғылықты, қоғамдық, өндірістік), интерьерді аймақтарға бөлу және жоспарлау (тұрғылықты, қоғамдық, өндірістік).

37. 7 сыныпқа арналған "Технология" оқу пәнінің базалық мазмұны (қыздар):

1) визуалды өнер: өнердегі ғылымның заманауи техникалары мен жетістіктері, табиғаттың микросуреттері, бейнелеу өнеріндегі заманауи бағыттар (поп-арт, орнатым), Қазақстанның заманауи суретшілері, өнердегі заманауи стильдік бағыттағы зерттеулер негізінде практикалық (шығармашылық) жұмыс (2D немесе 3D форматында). Көрмені таныстыру және ұйымдастыру;

2) сәндік-қолданбалы өнер: көркем кескіндеме (батик, гжель, хохлома), кескіндеме түрлері, кескіндеме тәсілдері мен техникасы, көркем сурет кескіндемесінің материалдары мен жабдықтары, көркем сурет кескіндемесін салуға арналған эскизді әзірлеу, көркем сурет кескіндемесін салуға арналған материалдар мен құралдарды дайындау, көркем сурет кескіндемесін орындау, жұмыстарды сәндеу, безендіру, таныстыру және көрмені ұйымдастыру;

3) дизайн және технология: тігін бұйымдарын түрлендіру (өзгерту) және безендіру (киім, аксессуарлар, бижутерия), трансформация үшін идеялар әзірлеу, эскиз, материалдар мен жабдықтарды дайындау, жиынтық жасау, бөлшектерді пішу, жекелеген бөлшектерді өңдеу, бөлшектерді құрастыру және бұйымдарды әрлеу, бұйымдарды безендіру, жұмысты таныстыру (сән үлгісін көрсету);

4) тамақтану мәдениеті: қазақтың ұлттық тағамдары, әлем халықтарының тағамдары (жеке зерттеу), әлем халықтарының тағамдары, практикалық жұмыс (суши, пицца, көже);

5) үй мәдениеті: тұрмыстық техниканы таңдау, тұрмыстық техниканы пайдалану ережелері, өсімдік әшекей, интерьер элементі ретінде.

38. 8 сыныпқа арналған "Технология" оқу пәнінің базалық мазмұны (қыздар):

1) сәндік-қолданбалы өнер: қазақ қолданбалы өнері (ши тоқу, киіз басу), халық шығармашылығының түрлері, материалдар мен жабдықтар, бұйымның эскизін әзірлеу, материалдар мен құралдарды дайындау, шығармашылық жұмысты орындау, сәндеу, безендіру, жұмыстарды таныстыру, көрмені ұйымдастыру;

2) дизайн және технология: қазақтың ұлттық киімі, этностиль, ою – өрнек және оның стильденуі, этностильдегі бұйымның дизайны (бас киім, желетке), этностильдегі бұйымды жасау (бас киім, желетке), безендіру, жұмыстардың таныстырылымы;

3) дизайн және технология: халық пішімінің негізіндегі киім үлгісінің дизайны (модельдеу және құрастыру) (тұтас пішілген жең), идеяларды әзірлеу, эскиз, материалдарды, құралдар мен жабдықтарды дайындау, халық пішімінің негізіндегі бұйым жасау, бөлшектерді пішу, жекелеген бөлшектерді өңдеу, бөлшектерді құрастыру және бұйымды әрлеу, бұйымды безендіру;

4) үй мәдениеті: интерьерге арналған сәндік бұйымдар (2D, 3D форматта), бұйымның эскизін әзірлеу, материалдар мен жабдықтарды дайындау, интерьерге арналған декоративтік 2D, 3D бұйымдарды жасау, өсімдік шаруашылығындағы ғылымның рөлі, медицинадағы, фитотерапиядағы және косметологиядағы өсімдіктер.

39. 9 сыныпқа арналған "Технология" оқу пәнінің базалық мазмұны (қыздар):

1) сәндік-қолданбалы өнер: Қазақстанның дәстүрлі тоқымасы, қазақтың кілемдері, алаша, кілем тоқу, гобелен, қазіргі заманғы кілемдер, кілем тоқуға арналған материалдар мен жабдықтар; Қазақстанның халық қолөнері (тарих және қазіргі заман), қолөнершілер мен халық шеберлерінің жауһарлары, Қазақстан қолөнершілері туындыларының заманау стильденуі;

2) дизайн және технология: сәннің заманауи стильдік бағыттары (жеке зерттеу), "Жеке тұлға мен сән үйлесімі" тәжірибесі;

3) дизайн және технология: қарапайым геометриялық пішіндердегі "fast cloth" сәнді киім дизайны (пончо, кейп, туника), киім мен аксессуарлардың заманауи өндірісі: функционал, стиль және материалдар. Техникалық және дизайнерлік жаңашылдық;

4) үй мәдениеті: интерьердегі, экстерьердегі ландшафт элементтері. Танымал стильдер. Жоспарлаудың негізгі ережелері мен әдістері, түс шешімі.

40. 10 сыныпқа арналған "Технология" оқу пәнінің базалық мазмұны (қыздар):

1) сәндік-қолданбалы өнер: қолмен жасалатын кілем: бұйымның эскизін әзірлеу, материалдарды (киіз немесе мата) және құралдарды дайындау, шығармашылық жұмысты орындау, сәндеу, безендіру, жұмыстарды таныстыру, көрмені ұйымдастыру; киіз үйдің жабдықтары, халық қолөнері, қолөнершілер мен халық шеберлерінің жауһарлары, әйелдер әшекейлері, Қазақстан қолөнершілері шығармаларының заманауи стильденуі, кәдесый өнімдерін өндіру, бұйымдарды этникалық стильде танымал ету;

2) дизайн және технология: жеке имиджін жасау технологиясы, идеяларды өңдеу, визаж, шаш үлгісі, аксессуарлар арқылы жеке бейне жасау, жеке имиджіне арналған киім, аксессуарлар топтамасын жасау бойынша тәжірибе, жұмысты таныстыру (сән үлгісін көрсету);

3) дизайн және технология: сәнді киімдерді құрастыру және жобалау, идеяларды өңдеу, эскиз, материалдар мен жабдықтарды дайындау, бұйымды жасау, бөлшектерді пішу, жекелеген бөлшектерді өңдеу, бөлшектерді құрастыру және бұйымды өңдеу, жұмыстарды талқылау және бағалау, жұмысты таныстыру (сән үлгісінің көрсетілімі);

4) үй мәдениеті: интерьердегі ландшафт элементтері, шығармашылық идеяларды визуалдау (эскиз), материалдар мен жабдықтарды (құралдарды) дайындау, мерекелерге арналған интерьерді безендіру, шығармашылық идеяларды визуалдау (эскиз), материалдар мен жабдықтарды (құралдарды) дайындау, шығармашылық идеяларды іске асыру.

41. 7-10 сыныптардағы "Технология" оқу пәні бойынша оқу бағдарламасының мазмұны шығармашылық қызмет үдерісіндегі негізгі білім мен практикалық дағдыларды қалыптастыруға бағытталған оқыту мақсаттары жүйесінің үш бөліміне бағынады.

42. "Шығармашылық идеяларды зерттеу және дамыту" бөлімі келесі бөлімшелерді қамтиды:

1) Қоршаған әлемді білу және түсіну;

2) тарих, мәдениет және дәстүрді білу және түсіну;

3) ақпарат көздерімен жұмыс;

4) шығармашылық қызмет үдерісін жоспарлау;

5) дизайн әзірлеу бойынша тапсырмалармен жұмыс;

6) материалдар, олардың қасиеттері және жұмыс техникасы.

41. "Шығармашылық жұмыстарды құру және дайындау" бөлімі мынадай кіші бөлімшелерді қамтиды:

1) шығармашылық идеялардың көркемдік көрінісі;

2) құралдар мен жабдықтар;

3) құру технологиясы;

4) тамақтану мәдениеті;

5) үй мәдениеті;

6) қауіпсіздік техникасы мен еңбек гигиенасы қағидаларын сақтау.

42. "Шығармашылық жұмыстарды таныстыру, талдау және бағалау" бөлімі келесі бөлімшелерді қамтиды:

1) шығармашылық жұмыстарды таныстыру;

2) идеяларды талдау және бағалау;

3) әдістер мен тәсілдерді талдау және бағалау

4) жұмысты бейімдеу және жетілдіру.

4-тарау. Оқыту мақсаттарының жүйесі

43. Оқыту мақсаттары әр сынып үшін бөлімдер бойынша берілген.

44. Оқу бағдарламасындағы оқыту мақсаттары кодтармен берілген. Кодтық белгідегі бірінші сан сыныпты, екінші және үшінші сандар бағдарламаның бөлімі мен бөлімшелерін, төртінші сан оқыту мақсатының реттік нөмірін көрсетеді. Мысалы, 7.1.1.2 кодында: "7" - сынып, "1.1" - бөлім, бөлімше, " 2 " - оқу мақсатының реттік саны.

45. Оқу мақсаттары бойынша күтілетін нәтижелер:

1) "Шығармашылық идеяларды зерттеу және дамыту" бөлімі":

1 кесте

Бөлімшелер	Оқыту мақсаттары			
	7 сынып	8 сынып	9 сынып	10 сынып
1.1 Қоршаған әлемді білу және түсіну	7.1.1.1 ұлдар/қыздар: материалдық шындықтың әр түрлі көріністеріндегі қоршаған әлемнің көрінетін элементтерінің (пропорциялар, пішін, композиция, түс, фактура) ерекшеліктерін түсіндіру; 7.1.1.2 ұлдар/қыздар: қоршаған орта объектілерін сипаттауда сөздер мен терминдерді дұрыс пайдалану	8.1.1.1 ұлдар / қыздар: әр түрлі стильдік шешімдерде қоршаған әлемнің көрінетін элементтерін түсіну мен білімді көрсету (композиция, түс, пішін, құрылым, пропорция) ; 8.1.1.2 ұлдар/қыздар: қоршаған орта объектілерін сипаттауда сөздер мен терминдерді дұрыс пайдалану	9.1.1.1 ұлдар / қыздар: әр түрлі стильдік шешімдерде материалдық әлемнің визуалды элементтерін (композиция, түс, пішін, құрылым, пропорция) салыстыру және талдау; 9.1.1.2 ұлдар/қыздар: қоршаған орта объектілерін сипаттауда сөздер мен терминдерді дұрыс пайдалану	10.1.1.1 ұ түрлі сти материалд визуалды (композиц құрылым, салыстыр 10.1.1.2 қоршаған сипаттауд терминде пайдалану
1.2 Тарихты, мәдениет пен дәстүрді білу мен түсіну	7.1.2.1 ұлдар / қыздар: тарих және мәдениеттен туындаған	8.1.2.1 ұлдар / қыздар: әртүрлі тарих және мәдениеттен	9.1.2.1 ұлдар / қыздар: әртүрлі тарих және мәдениеттен	10.1.2.1 ұлдар / тарих ж

	өнер, қолөнер және дизайн шығармаларының ерекшеліктерін жеке зерделеу және сипаттау 7.1.2.2 ұлдар/қыздар: тыңдалған ақпарат бойынша жабық сұрақтарға жауап беру, мұғалімнің көмегімен тірек сөздерді анықтау, оларды белгілеу	туындаған өнер, қолөнер және дизайн шығармаларының ерекшеліктерін түсінуді көрсету; 8.1.2.2 ұлдар/қыздар: тыңдалған ақпарат бойынша ашық және жабық сұрақтарға жауап беру,	туындаған өнер, қолөнер және дизайн шығармалардағы түрлі стильдерді, материалдар мен тәсілдерді білу және санамалау 9.1.2.2 ұлдар/қыздар: тыңдалған ақпарат бойынша қойылған сұрақтарға толық жауап беру, шешуші сәтті бөліп көрсету	туындаған және шығармал стильдерд мен тәсіл талдау; 10.1.2.2 жинақтал негізінде ақпаратта құру
1.3 Зерттеу дереккөздері	7.1.3.1 ұлдар/қыздар: шығармашылық идеяларды зерттеу және дамыту үшін олардың ішінен ең қолайлы ақпарат көздерін таңдай отырып, әртүрлі ақпарат көздерін пайдалануға; 7.1.3.2 ұлдар/қыздар: монологтық сөйлеуді дамыту, хабарлама дайындау, ақпаратты пайдалану ережелерін сақтау	8.1.3.1 ұлдар/қыздар: шығармашылық идеяларды зерттеу және дамыту үшін жеке таңдалған әртүрлі ақпарат көздерін пайдалану, ақпаратты пайдалану ережелерін сақтау; 8.1.3.2 ұлдар/қыздар: монологтық сөйлеуді дамыту, жиналған материалдар бойынша хабарлама дайындау, өзінің сөйлеу сапасын бақылау	9.1.3.1 ұлдар/қыздар: шығармашылық идеяларды зерттеу және дамыту үшін бастапқы және қайталама ақпарат көздерін мақсатты және нәтижелі пайдалану; 9.1.3.2 ұлдар/қыздар: хабарлама үшін жеке таңдалған әртүрлі ақпарат көздерін пайдалану, тақырып бойынша ашық және жабық сұрақтар құрастыру, ақпаратты пайдалану ережелерін сақтау	10.1.3.1 теориялы шығарма дамыту көздерін нәтижелі ақпаратт ережелері 10.1.3.2 тақырып сұрақтар құрастыр ақпарат к сөйлеу са
1.4 Шығармашылық қызмет үдерісін жоспарлау	7.1.4.1 ұлдар / қыздар: алған білімі мен тәжірибесін қолдана отырып, болашақ іс-әрекеттерін анықтау арқылы шығармашылық қызметті жоспарлау; 7.1.4.2 ұлдар/қыздар: өнімнің материалдық шығыны мен өзіндік құнын анықтау; 7.1.4.3 ұлдар/қыздар: командада жұмыс істей білу, диалогқа қатысу, жеке пікірін білдіру және басқалардың пікірлерін тыңдау	8.1.4.1 ұлдар / қыздар: алған білімі мен тәжірибесін қолдана отырып, болашақ әрекеттерін егжей-тегжейлі сипаттау арқылы, шығармашылық қызметті жоспарлау; 8.1.4.2 ұлдар/қыздар: зерттеу негізі арқылы халықтың өнім түрлеріне қажеттілігін айқындау; 8.1.4.3 ұлдар/қыздар: жеке пікірін білдіру және басқалардың пікірлерін тыңдау арқылы ұжымда жұмыс істей білу, диалогқа қатысу	9.1.4.1 ұлдар / қыздар: жұмыстың реттілігін анықтау арқылы шығармашылық қызметті жоспарлау; 9.1.4.2 ұлдар/қыздар: пайданы айқындау үшін әртүрлі тауарларды өткізу нарықтарын болжау; 9.1.4.3 ұлдар/қыздар: командада жұмыс істей білу, диалог жүргізу нормалары мен ережелерін сақтай отырып, тақырыпты талқылауға қатысу	10.1.4.1 жұмысты ұтымды отырып, қызметті 10.1.4.2 пайданы әртүрлі нарықтар 10.1.4.3 командад білу, талқылау монологт алмасу эт
1.5 Дизайн (эскиз) әзірлеу бойынша тапсырмалармен жұмыс	7.1.5.1 ұлдар/қыздар: функционалдық және эстетикалық талаптарға сәйкес келетін объектінің дизайнын әзірлеу бойынша тапсырмаларды орындау;	8.1.5.1 ұлдар/қыздар: функционалдық және эстетикалық талаптарға сәйкес келетін объектінің дизайнын әзірлеу бойынша тапсырмаларды орындау; 8.1.5.2 ұлдар/қыздар:	9.1.5.1 ұлдар/қыздар: күрделі объектілердің, бейнелер мен формалардың дизайнын әзірлеу үшін түрлі салалардан білімді жинақтау; 9.1.5.2 ұлдар/қыздар: графиканың	10.1.5.1 күрделі бейнелер дизайнын түрлі са жинақтау, ұлдар/қыз

	7.1.5.2 ұлдар/қыздар: графиканың әртүрлі құралдарын пайдалана отырып бұйымды жасау үшін эскиздерді орындау және графикалық және технологиялық құжаттарды әзірлеу; 7.1.5.3 ұлдар/қыздар: графикалық және технологиялық құжаттаманы ресімдеу үшін білім алушылардың жеке мүмкіндіктеріне сәйкес техникалық құралдар мен құрылғыларды пайдалану;	бұйымды жасаудың дәйектілігі мен ұтымды тәсілдерін анықтай отырып, графикалық және технологиялық құжаттаманы әзірлеу; 8.1.5.3 ұлдар/қыздар: графикалық және технологиялық құжаттаманы ресімдеу үшін білім алушылардың жеке мүмкіндіктеріне сәйкес техникалық құралдар мен құрылғыларды пайдалану;	әртүрлі құралдарын (оның ішінде ақпараттық-коммуникациялық технологияларды) пайдалана отырып, графикалық және технологиялық құжаттаманы дайындау; 9.1.5.3 ұлдар/қыздар: графикалық және технологиялық құжаттаманы ресімдеу үшін білім алушылардың жеке мүмкіндіктеріне сәйкес стандартты бағдарламалық жасақтаманы, техникалық құралдар мен құрылғыларды пайдалану	әртүрлі пайдалана графикалы технологи құжаттама дайындау ұлдар/қыз және құжаттама білім алу мүмкіндік стандартт жасақтама құралдар құрылғыл
1.6 Материалдар, олардың қасиеттері және жұмыс техникасы	7.1.6.1 ұлдар: жобаланатын объектілерді дайындау кезінде материалдардың физикалық, механикалық және технологиялық қасиеттерін анықтау және салыстыру; 7.1.6.2 ұлдар/қыздар: бірқатар материалдарды тану және жұмысты жасау үшін құрамдастырудың, өңдеудің және пайдаланудың тиімділігін анықтау; 7.1.6.3 қыздар: фурнитура мен әрлеу материалдарының жіктелуі мен сипаттамасын анықтау, сипаттау және салыстыру; 7.1.6.4 ұлдар/қыздар: шығармашылық жұмыстар кезінде түрлі техникалар мен көркем материалдарды анықтау, таңдау және біріктіру; 7.1.6.5 ұлдар / қыздар: материалды өңдеу техникасын қол жетімді тәсілдермен және құрылғылармен жүзеге асыру;	8.1.6.1 ұлдар: жобаланатын объектінің қасиеттері мен тағайындауларын ескере отырып, материалдарды, оларды өңдеу мен әрлеу тәсілдері айқындау және таңдау; 8.1.6.2 ұлдар/қыздар: бұйымды дайындау және өңдеу үшін заманауи және дәстүрлі емес материалдарды жеке таңдау; 8.1.6.3 қыздар: табиғи және жасанды былғары мен үлбірдің түрлері мен қасиеттерін зерттеу, анықтау және салыстыру; 8.1.6.4 ұлдар/қыздар: шығармашылық жұмыстар кезінде түрлі техникалар мен көркем материалдарды анықтау, таңдау және біріктіру; 8.1.6.5 ұлдар / қыздар: материалды өңдеу техникасын жеке мүмкіндіктерге сәйкес таңдау, қол жетімді тәсілдер және құрылғылармен жүзеге асыру;	9.1.6.1 ұлдар: техникалық, экологиялық және тұтынымдық сипаттамаларын ескере отырып, материалдарды және оларды өңдеу тәсілдерін таңдау; 9.1.6.2 ұлдар/қыздар: бұйымды дайындау және өңдеу үшін қазіргі заманғы және дәстүрлі емес материалдарды жеке таңдау (қажет болған жағдайда масштабтауды қолдану); 9.1.6.3 қыздар: тоқылған, тоқыма емес маталарды жеке анықтау және салыстыру ; 9.1.6.4 ұлдар / қыздар: шығармашылық жұмыстарды талдауда бірқатар техникалар мен көркем материалдарды қолдану бойынша дайын шешімдерді салыстыру және бағалау; 9.1.6.5 ұлдар / қыздар: Материалды өңдеу техникасын қол жетімді тәсілдермен және құрылғылармен жүзеге асыру; 9.1.6.6 ұлдар / қыздар: тақырып бойынша ашық және жабық сұрақтарға жауап беру	10.1.6.1 ұ экологиял тұтынымд сипаттама отырып оларды ө тәсілдерін 10.1.6.2 бұйымды өңдеу материалд кезінде же тәсілдерін болған масштабт 10.1.6.3 қ тоқылған, жаймалар заманауи, материалд зерттеу, бағалау; 10.1.6. 4 шығармаш жұмыстар бірқатар көркем қолдану шешімдер 10.1.6.5 Материал техникасы мүмкіндік

				әдістер м сәйкес та 10.1.6.6 тақырып және ж жауап бер

2) "Шығармашылық жұмыстарды жасау және дайындау"

2 кесте

Бөлімшелер	Оқыту мақсаттары			
	7 сынып	8 сынып	9 сынып	10 сынып
2.1 Шығармашылық идеялардың көркемдік көрінісі	7.2.1.1 ұлдар/қыздар: анағұрлым күрделі шығармашылық идеяларды ұсыну үшін қоршаған ортаның көрнекі элементтерін және өнердің суреттеу құралдарын негізді түрде анықтау, таңдау және пайдалану; 7.2.1.2 ұлдар/қыздар: эскиздің орналасуын параққа белгілеу, оның негізгі композициялық ережелерін атау;	8.2.1.1 ұлдар/қыздар: күрделі шығармашылық идеяларды ұсыну үшін экспрессивті өнер құралдарын өз бетінше анықтау, таңдау және пайдалану; 8.2.1.2 ұлдар/қыздар: эскиз бейнесін кезең-кезеңмен айту, суретті орындау техникасын таңдау	9.2.1.1 ұлдар/қыздар: мазмұнды және біртума (бірегей) туындылар жасау үшін өнердің суреттеу құралдарын өз бетінше, сенімді пайдалану; 9.2.1.2 ұлдар/қыздар: эскизді орындау техникасын таңдауды негіздеу (геометриялық фигуралардың үлгілері, оюөрнек)	10.2.1.1 мазмұнды туындыла өнердің құралдар пайдалану 10.2.1.2 ұ қиял, о эскизді сюжеттік орындау
2.2 Құрал-саймандар мен жабдықтар	7.2.2.1 ұлдар: құрылмалық, табиғи және жасанды материалдарды өңдеу бойынша қазіргі заманғы технологиялық машиналардың құрылысы мен жұмыс істеу принципін сипаттау; 7.2.2.1 қыздар: тігін машинасының жұмысындағы ақауларды анықтау және жою; 7.2.2.2 қыздар: тігін бұйымдарын ылғалдыжылумен өңдейтін құрылғыларды анықтау, таңдау және қолдану; 7.2.2.3 ұлдар/қыздар: негізгі сәттерді анықтау үшін ашық сұрақтарға мазмұны бойынша жауап беру; 7.2.2.3 ұлдар/қыздар: құралдар мен материалдар білім алушының жеке мүмкіндіктеріне сәйкес таңдалады	8.2.2.1 ұлдар: қазіргі заманғы технологиялық машиналарда құрылмалық материалдарды өңдеу бойынша күрделі емес операцияларды орындау; 8.2.2.1 қыздар: тігін машиналарына арналған құрылғыларды таңдау және қолдану (саңылаулы ілмектерді өңдеу, сыдырма ілгегін жалғау үшін); 8.2.2.2 ұлдар/қыздар: кәсіпорындардағы өндірістік және технологиялық үдерістің кезектілігін білу; 8.2.2.3 ұлдар/қыздар: негізгі сәттерді айқындау үшін мазмұны бойынша жоғары тәртіптегі сұрақтарға жауап беру; 8.2.2.3 ұлдар/қыздар: құралдар мен материалдар білім алушының жеке	9.2.2.1 ұлдар: материалдарды өңдеу үшін құралдар мен қазіргі заманғы технологиялық машиналарды анықтау, таңдау; 9.2.2.1 қыздар: заманауи тігін құралдарын, жиектейтін тігін машинасының құрылысын білу; 9.2.2.2 ұлдар/қыздар: кәсіпорындардағы өндірістік және технологиялық үдерістің реттілігін сипаттау; 9.2.2.3 қыздар: тігін машиналарында стандартты операцияларды орындау; 9.2.2.4 ұлдар/қыздар: материалдарды өңдеу және бұйымдарды әрлеуді қолжетімді тәсілдермен және құрылғылармен жүргізу	10.2.2.1 материалд құрал-сай заманғы машинала қолдану; 10.2.2.1 к тігін пайдалану машинасы 10.2.2.2 кәсіпорын өндірістік технологи заңдылық түсінуді қ 10.2.2.3 машинала операция (кесте, ап 10.2.2.4 Материал өнімді әр әдістерме құрылғыл асыру

		мүмкіндіктеріне сәйкес таңдалады		
2.3 Құру технологиясы	7.2.3.1 ұлдар: қол жетімді тәсілдер және құрылғылармен функционалды және эстетикалық қасиеттерді жақсарту үшін материалдарды өңдеу мен өнімді әрлеуді жүзеге асыру; 7.2.3.1 ұлдар: қол жетімді әдістер мен құрылғылар арқылы бірізділік пен дәлдікті сақтай отырып, күрделі бұйымдарды технологиялық құжаттама бойынша дайындау ; 7.2.3.1 қыздар: заманауи тоқыма және әрлеу материалдары мен әртүрлі құрастырымды олдана отырып, технологиялық құжаттамаға сәйкес тігін машинасында бұйымдар жасау, қол жетімді әдістер мен құрылғыларды таңдау; 7.2.3.4 ұлдар/қыздар: шығармашылық жұмыстар мен бұйымдарды жасау үдерісінде қазақтың ұлттық мәдениетінің элементтерін қолдану; 7.2.3.5 ұлдар / қыздар: қадамдық нұсқаулық картасымен жұмыс жасау, орындалған операциялардың сапасын бақылау, түсініктемелерде технологиялық терминдерді қолдану	8.2.3.1 ұлдар: қол жетімді әдістер мен құрылғыларды қолдана отырып, материалдарды өңдеу және әрлеу әдістерін анықтау және қолдану; 8.2.3.2 ұлдар: дербес әзірленген технологиялық құжаттама бойынша, қолжетімді тәсілдер мен құралдар арқылы күрделі бұйымдар жасау; 8.2.3.1 қыздар: жеке мүмкіндіктер бойынша қол құралдары мен тігін жабдықтары мен оларға арналған құрылғыларды пайдалана отырып, тоқыма материалдарын әрлеу және өңдеу әдістерін анықтау және қолдану; 8.2.3.2 қыздар: жеке әзірленген технологиялық құжаттама бойынша, қолжетімді тәсілдер және құрылғылармен бұйымдар жасау; 8.2.3.3 ұлдар/қыздар: шығармашылық жұмыстар мен бұйымдарды жасау үдерісінде қазақтың ұлттық мәдениетінің элементтерін қолдану; 8.2.3.4 ұлдар / қыздар: қадамдық нұсқаулық картасымен жұмыс жасау, орындалған операциялардың сапасын бақылау, түсініктемелерде технологиялық терминдерді қолдану	9.2.3.1 ұлдар: бұйымды дайындау үдерісінде материалдарды өңдеу мен әрлеудің қолжетімді тәсілдерін айқындау, таңдау және қолдану; 9.2.3.2 ұлдар: түрлі техниканы, құрастырылымдарды және заманауи материалдарды пайдалана отырып, қол жетімді әдістер мен құрылғылар арқылы күрделі бұйымдар жасау; 9.2.3.1 қыздар: өнімді дайындау үдерісінде материалдарды өңдеу әдістерін анықтау, таңдау және қолдану; 9.2.3.2 қыздар: дербестік пен сенімділік көрсете отырып, әртүрлі техниканы, құрастырылымдарды және заманауи материалдарды пайдалану арқылы, бірегей бұйымдар жасау; 9.2.3.3 ұлдар/қыздар: шығармашылық жұмыстар мен бұйымдарды жасау үдерісінде қазақтың ұлттық мәдениетінің элементтерін қолдану; 9.2.3.4 ұлдар / қыздар: қадамдық нұсқаулық картасымен жұмыс жасау, орындалған операциялардың сапасын бақылау, жұмыстың кезеңдерін айту	10.2.3.1 дайындау материалд әрлеудің тәсілдерін және қолд 10.2.3.2 материалд отырып, қ мен құр күрделі бұ 10.2.3.1 қ өнімді да материалд әдістерін және қолд 10.2.3.2 қ пен сен отырып, ә құрастыр заманауи пайдалану бұйымдар 10.2.3.3 шығармаш мен бұй үдерісінде мәдениетін қолдану; 10.2.3.4 қадамдық картасымен операциял сапасын б түсіндіре технологи пайдалану
2.4 Тамақтану мәдениеті	7.2.4.1 қыздар: әр түрлі халықтар мен әлемнің белгілі аспазшыларының ас үй ерекшеліктерін сипаттау және салыстыру; 7.2.4.2 қыздар: әлемнің басқа халықтарының тағамдары мен ұлттық			

	тағамдарды дайындау технологиясын зерделеу және қолдану; 7.2.4.3 қыздар: әр түрлі тағамдарды дайындау үшін азық-түлікті, құралдарды, жабдықтарды таңдауға қатысты дербес және негізді шешім қабылдау; 7.2.4.4 қыздар: тағам дайындау технологиясына түсініктеме беру			
2.5 Үй мәдениеті	7.2.5.1 ұлдар: ауыл шаруашылығы өндірісіндегі заманауи техника мен жабдықтарды сипаттау, жіктеу және бағалау; 7.2.5.1 қыздар: интерьерді безендіру мен декорациялау үшін өсімдіктердің әртүрлі түрлерінің эстетикалық қасиеттерін қолдану, сипаттау, және бағалау; 7.2.5.2 ұлдар: электр техникалық арматура мен тұрмыстық аспаптарды қолжетімді тәсілдермен және құрылғылармен қарапайым жөндеуді орындау; 7.2.5.3 ұлдар: электр тізбектерінен ақауларды табу; 7.2.5.4 ұлдар: есептеулерді орындау үшін бақылау-өлшеу аспаптарын таңдау және қолдану; 7.2.5.5 ұлдар: интерьерді ұйымдастыру бойынша практикалық жұмыстарды орындау барысында жарықтандыру, желдету және жылу жүйесіне қойылатын нормалар мен талаптарды зерделеу және сақтау; 7.2.5.2 қыздар: мақсаттық тағайындама мен іс-әрекет үдерісі бойынша тұтынымдық, эстетикалық және экологиялық сапасын бағалай отырып тұрмыстық	8.2.5.1 ұлдар/қыздар: ауыл шаруашылығы өндірісін дамытудағы ғылыми тәсілдерді талқылау және бағалау; 8.2.5.1 қыздар: өсімдіктердің медицинадағы, фитотерапиядағы және косметологиядағы рөлін зерттеу, талқылау және бағалау; 8.2.5.2 ұлдар: электркұралдары мен тұрмыстық техниканың тұтынымдық , эргономикалық және эстетикалық сапасын салыстыру және бағалау; 8.2.5.3 ұлдар: тұрмыстағы жөндеу жұмыстары кезінде ақауларды жоюдың ұтымды тәсілдерін табу; 8.2.5.4 ұлдар: тұрмыстағы жөндеу жұмыстары кезінде материалдарды, жабдықтар мен құралдарды зерделеу, таңдау және қолдану; 8.2.5.2 қыздар: материалдар мен техниканы өз бетінше анықтай және таңдай отырып, эстетикалық және техникалық талаптарға сәйкес келетін интерьерге арналған сәндік бұйымдар жасау; 8.2.5.5 ұлдар/қыздар: суреттемеге сүйене отырып, жиналған материал	9.2.5.1 ұлдар/қыздар: ландшафттық дизайнның заманауи бағыттары мен элементтерін, стильдерді, анықтау және сипаттау; 9.2.5.2 ұлдар: жарықтың әртүрлі түрлері мен типтерінің сипаттамаларын айқындау және сипаттау; 9.2.5.3 ұлдар: функционалдық, эргономикалық және эстетикалық талаптарды ескере отырып, интерьерде жарықтандыруды ұйымдастыру жөнінде шығармашылық шешімдер әзірлеу; 9.2.5.3 ұлдар/қыздар: интерьерді ұйымдастыру, жоспарлау және безендіру бойынша практикалық жұмыстарды орындау үшін түрлі салалардан білімді жинақтау; 9.2.5.4 ұлдар/қыздар: суреттемеге сүйене отырып, жиналған материалға мәлімдеме жасау үшін ақпаратты іздеудің заманауи құралдарын қолдану;	10.2.5.1 ландшафт заманауи элементте анықтау ж 10.2.5.2 әртүрлі сипаттама және сипа 10.2.5.3 функцион эргономи эстетикал ескере от жарықтан ұйымдаст шығармаш әзірлеу; 10.2.5.3 интерьерд жоспарлау бойынша жұмыстар түрлі са жинақтау; 10.2.5.4 суреттеме жиналған мәлімдеме ақпаратты заманауи қолдану

	техниканы топтастыру; 7.2.5.3 қыздар: тұрмыстық техниканы пайдалану және күтім жасау ережелерін зерделеу және сипаттау; 7.2.5.4 ұлдар/қыздар: суреттемеге сүйене отырып, жиналған материал бойынша пікір құру үшін заманауи ақпарат іздеу құралдарын пайдалану	бойынша пікір құру үшін заманауи ақпарат іздеу құралдарын пайдалану		
2.6 Қауіпсіздік техникасы мен еңбек гигиенасы ережелерін сақтау	7.2.6.1 ұлдар/қыздар: қауіпсіздік техникасын сақтай отырып, материалдар мен құралдарды пайдалану; 7.2.6.2 ұлдар/қыздар: қазіргі заманғы технологиялық машиналарда қауіпсіз жұмыс істеу тәсілдерін білу және түсіндіру	8.2.6.1 ұлдар/қыздар: қауіпсіздік техникасын сақтай отырып, материалдар мен құралдарды пайдалану; 8.2.6.2 ұлдар/қыздар: құрал-саймандармен, жабдықтармен қауіпсіз жұмыс бойынша жадынама жасау	9.2.6.1 ұлдар/қыздар: қауіпсіздік техникасын сақтай отырып, материалдар мен құралдарды пайдалану; 9.2.6.2 ұлдар/қыздар: - бұйымдарды дайындау бойынша жұмыстардың жекелеген түрлеріне қауіпсіздік техникасы бойынша нұсқаулықтар жасау	10.2.6.1 қауіпсіздік сақтай материалд құралдард 10.2.6.2 бұйымдар бойынша жекелеген қауіпсізді бойынша жасау

3) "Шығармашылық жұмыстарды таныстыру, талдау және бағалау" бөлімі:

3 кесте

Бөлімше	Оқыту мақсаттары			
	7 сынып	8 сынып	9 сынып	10 сынып
3.1 Шығармашылық жұмыстарды таныстыру	7.3.1.1 ұлдар/қыздар: кең аудиторияға дайын жұмысты таныстыру (көрме, сән көрсету); 7.3.1.2 ұлдар/қыздар: әңгіме құрастыру кезінде сөз таптарын сауатты пайдалану 7.3.2.2 ұжымда жұмыс істей білу, диалогқа қатысу, өз пікірін білдіру және басқалардың пікірін тыңдау	8.3.1.1 ұлдар/қыздар: онлайн платформаларда анағұрлым кең аудиторияға дайын жұмысты таныстыруды ұйымдастыру; 8.3.1.2 ұлдар/қыздар: әңгіме құрастыру кезінде сөз таптарын сауатты пайдалану	9.3.1.1 ұлдар/қыздар: медиа құралдар мен онлайн платформаларды қолдана отырып, жекелеген аудитория үшін дайын жұмысты таныстыруды ұйымдастыруға; 9.3.1.2 ұлдар/қыздар: конспектіге сүйеніп монологтық сөйлеуді дамыту	10.3.1.1 медиа құр платформ отырып, аудитория жұмысты ұйымдаст 10.3.1.2 әңгімені сүйенбей сапасын б
3.2 Идеяларды талдау және бағалау	7.3.2.1 ұлдар/қыздар: пәндік терминологияны пайдалана отырып, өзінің және басқалардың жұмысында көрсетілген идеялар мен тақырыптарды талқылау және бағалау; 7.3.2.2 ұлдар/қыздар: жұмыстың кезеңдерін айта отырып, айрықша техникалық терминдерді	8.3.2.1 ұлдар/қыздар: пәндік терминологияны пайдалана отырып, өзінің және басқалардың жұмысында көрсетілген идеялар мен тақырыптарға талдау және бағалау жүргізу үшін критерилер қолдану; 8.3.2.2 ұлдар/қыздар: жұмыстың кезеңдерін айта отырып, айрықша	9.3.2.1 ұлдар/қыздар: өзінің және басқалардың жұмыстарындағы тарихи, әлеуметтік және мәдени мәнмәтіндерді талдау және бағалау; 9.3.2.2 ұлдар/қыздар: жұмысты талдау және бағалау, қайталаудан аулақ болу, талқылауда тілектестік білдіру	10.3.2.1 өзінің ж жұмыстар әлеуметті мәнмәтінд бағалау; 10.3.2.2 жұмысты бағалау, к болу, тілектесті

	сауатты пайдаланып диалог құру;	техникалық терминдерді сауатты пайдаланып диалог құру;		
3.3 Әдістер мен тәсілдерді талдау және бағалау	7.3.3.1 ұлдар/қыздар: пәндік терминологияны қолдана отырып, жеке жұмысын және басқалардың жұмысын жасау үшін қолданылатын әдістер мен тәсілдерді талқылау және бағалау; 7.3.3.2 ұлдар / қыздар: жеке тәжірибе мен бақылауға сүйене отырып, әңгіме құру	8.3.3.1 ұлдар/қыздар: даярланған өнімге пайдаланылған сапа, әдістер мен тәсілдерге талдау және бағалау жүргізу үшін критериді қолдану; 8.3.3.2 ұлдар/қыздар: жеке жиналған материалға сүйене отырып әңгіме құру, сөйлеу сапасын бақылау	9.3.3.1 ұлдар/қыздар: өнімнің сыртқы келбетін анықтайтын негізгі факторлар мен бұйымның сапасын талқылау және бағалау; 9.3.3.2 ұлдар/қыздар: бұйымның нұсқаулық-технологиялық картасына сүйене отырып, өнімнің сапасын талдау және бағалау, жұмыс кезеңдері туралы әңгіме құрастыру	10.3.3.1 өнімнің анықтайт факторлар сапасын бағалау; 10.3.3.2 бұйымны технологи сүйене сапасын бағалау, туралы ән
3.4 Жұмысқа бейімделу және жетілдіру	7.3.4.1 ұлдар/қыздар: қолданылған идеяларды салыстыруға негізделе отырып, өзінің және басқалардың жұмыстарын бейімдеу, жетілдіру жөнінде сыни ұсыныстар жасау; 7.3.4.2 ұлдар/қыздар: қойылған мақсаттар мен міндеттерді шеше отырып, ұжымда жұмыс жасау	8.3.4.1 ұлдар/қыздар: пайдаланылған идеялар мен тәсілдерді талдау мен бағалауды негізге ала отырып, өзінің және басқалардың жұмыстарын бейімдеу, жетілдіру жөнінде сыни ұсыныстар жасау; 8.3.4.2 ұлдар/қыздар: қойылған мақсаттар мен міндеттерді шеше отырып, ұжымда жұмыс жасау, сыныптастардың сөйлеу сапасын бақылау	9.3.4.1 ұлдар/қыздар: өзінің және басқалардың жұмыстарының мақсаттары мен маңыздылығына негізделген баға беріп, жеке көзқарасын айту; 9.3.4.2 ұлдар/қыздар: топта жұмыс істеу, айналадағылардың сынына оң көзқарас білдіру, сындарлы ұсыныстар қабылдау, сөйлеу сапасын бақылау	10.3.4.1 өзінің ж жұмыстар мен негізделг көзқарасы 10.3.4.2 ұ жұмыс айналада оң кө сындарлы қабылдау, бақылау

46. Осы Бағдарлама тірек-қимыл аппараты бұзылған білім алушыларға арналған негізгі орта білім беру деңгейінің 7-10 сыныптары үшін "Технология" пәнінен жаңартылған мазмұндағы үлгілік оқу бағдарламасының ұзақ мерзімді жоспары негізінде осы Бағдарламаның қосымшасына сәйкес жүзеге асырылады. Ұзақ мерзімді жоспарда барлық сынып бойынша әр бөлімде қамтылатын оқу мақсаттарының көлемі белгіленген.

47. Бөлім мен тақырыптар бойынша сағат сандарын бөлу мұғалімнің еркіне қалдырылады.

Тірек-қимыл аппараты бұзылған
білім алушыларға арналған
негізгі орта білім беру
деңгейінің 7-10 сыныптары үшін
"Технология" пәнінен
жаңартылған мазмұндағы
үлгілік оқу бағдарламасына
қосымша

Тірек-қозғалыс аппараты бұзылған білім алушыларға арналғаннегізгі орта білім беру деңгейінің 7-10 сыныптары үшін "Технология" пәнінен жаңартылған мазмұндағы үлгілік оқу бағдарламасын жүзеге асыру бойынша ұзақ мерзімді жоспар

1) 7 сынып (ұлдар)

1 кесте

Ұзақ мерзімді жоспардың бөлімі	Тақырыптар/ мазмұны	Оқыту мақсаттары
1-ші тоқсан		
1.Визуалды өнер	Заманауи техника және өнердегі ғылымның жетістіктері. Табиғат микросуреттері	7.1.1.1 түрлі мәнмәтіндерде, бағыттарда қоршаған ә элементтерін (композиция фактура, пропорция) білу ме 7.2.1.1 шығармашылық идея жеткізу үшін әлемнің визуа және экспрессивті өнер құра таңдау және пайдалану
	Бейнелеу өнеріндегі заманауи бағыттар (попарт, орнатым)	7.3.2.1 пәндік терминол отырып, өз жұмысында ж (суретшілер, қолөнершіле жұмысында көрініс тапқ тақырыптарды түсіну; 7.3.3.1 өз жұмысын жа (суретшілер, қолөнершіле жұмысын жасау үшін техниканы түсіндіру
	Қазақстанның заманауи суретшілері	7.1.2.1 тарихи және мәдени өнер, қолөнер және дизайн ерекшеліктерін жеке зерделе
		7.1.3.1 шығармашылық ид және дамыту үшін ең қолайл пайдалану (оның ішін коммуникациялық технологи
	Өнердегі қазіргі заманғы стильдік бағыттарды зерттеу негізіндегі практикалық жұмыс (2D немесе 3D форматында)	7.1.6.4 шығармашылық жұ кезінде әртүрлі (қазіргі зама көркем материалдарды айқы құрамдастыру; 7.1.6.2 бірқатар заманауи ж материалдарды тану шығармашылық жұмыстарды тиімді құралатынын, ө пайдаланылатынын анықтау; 7.2.1.1 шығармашылық идея жеткізу үшін қоршаған ә элементтері мен өнердің мән бетінше таңдау және пайдала
	Жұмыстарды таныстыру және көрмені ұйымдастыру	7.3.1.1 кең аудитория үшін таныстыру (көрме, сән қойылған мақсат пен міндетт ұжымда жұмыс жасау

2-ші тоқсан		
2. Сәндік-қолданбалы өнер	Пирография өнерімен танысу. Көркем күйдіру тәсілдері мен техникасы	7.1.2.1 тарихи және мәдени өнер, қолөнер және дизайн ерекшеліктерін өз бетінш анықтау
	Эскизді орындау. Материалды таңдау және дайындау	7.1.5.2 әр түрлі графика қолдана отырып, эскиздер үлгіні жасау үшін гр технологиялық құжаттама жұмыстың кезеңдерін орындау) анықтау; 7.1.6.4 шығармашылық жұ кезінде әртүрлі (қазіргі зам мен көркем материалдарды және біріктіру;
	Бұйымды көркем күйдіру. Рәсімдеу	7.2.3.1 функционалдық ж қасиеттерін жақсарту үші механикалық өңдеп, өнімд асыру; 7.2.3.4 шығармашылық бұйымдарды жасауда қ мәдениетінің элементтерін па 7.2.6.1 қауіпсіздік техникасы оның маңыздылығын түсі отырып, материалдар м пайдалану
	Жұмыстарды таныстыру және көрмені ұйымдастыру	7.3.1.1 дайын жұмысты таныстыру (көрме, сән қойылған мақсаттар мен м отырып, командада жұмыс ж
3-ші тоқсан		
Дизайн және технология	Сүректі механикалық өңдеуге арналған құрал-жабдықтар	7.2.2.1 заманауи технологиял жұмыс принциптерін ажыр тәсілдермен және құрылымдық, табиғи материалдарды өңдеу бойын орындау
	Сүректі механикалық өңдеу жұмысын ұйымдастыру	7.2.6.2 заманауи технология қауіпсіз жұмыс істеу тәсілде 7.1.6.1 жобаланатын объек кезінде құрылмалық, табиғ материалдардың физикаль және технологиялық қасиетт салыстыру; 7.2.3.1 қол жетімді әдістер ме функционалды және эстети жақсарту үшін материалда өңдеу мен өнімді әрлеуді жү

	Сүректен жасалған бұйымдарды әзірлеу. Бұйымның дизайны. Материалды таңдау және дайындау	7.1.5.1 функционалдық (т эстетикалық талаптарға объектінің дизайнын әз тапсырмаларды орындау; 7.1.5.2 графиканың әртү пайдалана отырып, бұйымд эскиз жасау және гр технологиялық құжаттамалар 7.1.4.1 алған білімі мен тәжір арқылы, өзінің болаша айқындап және шешімнің өз ұсына отырып, шығарма жоспарлау; 7.1.4.2 бұйымның материал және өзіндік құнын анықтау
	Бұйымды дайындау. Материалдар мен бөлшектерді механикалық өңдеу. Бұйымды декорациялау	7.2.3.1 функционалдық ж қасиеттерді жақсарту үші механикалық өңдеу мен бұй жүзеге асыру 7.2.3.2 технологиялық құж бірізділік пен дәлдікті сақта бұйымдарды дайындау 7.3.4.1 қолданылған идеяла негізделе отырып, жеке басқалардың жұмыстарын бе бойынша сын тұрғысынан ұс
	Көрмені ұйымдастыру	7.3.1.1 дайын жұмысты таныстыру (көрме, сән қойылған мақсаттар мен м отырып, командада жұмыс ж
4-ші тоқсан		
Үй мәдениеті	Ауыл шаруашылығы өндірісіндегі қазіргі заманғы техника мен құрал-жабдықтар	7.2.5.1 ауылшаруашылық заманауи техника мен жіктелуіндегі айырмашылық 7.1.3.1 шығармашылық идея ақпарат көздерін, ең қол пайдалану
	Электр арматурасы мен тұрмыстық аспаптарды жөндеу	7.2.5.2 электрлі техникалы тұрмыстық аспаптарды жөн әдістерін ажырата білу; 7.2.5.3 электр тізбектерінд тәсілдерін білу 7.2.5.4 есеп шығару үші аспаптарымен танысу;
	Тұрғын үйдің экологиясы. Үйдегі микроклимат	7.1.3.1 шығармашылық ид және дамыту үшін әртүрлі пайдалану, олардың ішінен таңдау 7.2.5.5 интерьерді ұйымда практикалық жұмыстарды

		жарықтандыруға (табиғи желдетуге және жылыту жү нормалар мен талаптарды сақтау; 7.3.1.1 кең аудиторияға таныстыру (көрме, көрсету);қойылған мақсатта шеше отырып ұжымда жұмы

2) 8 сынып (ұлдар)

2 кесте

Ұзақ мерзімді жоспардың бөлімдері	Тақырыптар/ Мазмұны	Оқыту мақсаттары
1-ші тоқсан		
Сәндік-қолданбалы өнер	Мозаика өнері. Мозаиканы орындау түрлері мен техникасы	8.3.2.1 пәндік терминолог отырып, өзінің және басқала қолөнершілер, дизайнерл көрсетілген идеялар мен та және бағалау жүргізу үшін қ 8.3.3.1 жасалған өнімге жұмысқа) пайдаланылған әді сапаға талдау және бағал критерилерді қолдану;
	Эскиз және материалды таңдау. Мозаикалық панно үшін негіз дайындау	8.1.5.2 үлгі бойынша г технологиялық құжаттаман өндірудің дәйектілігі мен анықтау және графиканың ә қолдану;
	Мозайкалық панноны дайындау	8.1.6.4 шығармашылық жұ кезінде әртүрлі әдістер материалдарды өз бетінше және біріктіру; 8.2.1.1 күрделі шығармашы сезімдерді жеткізу үшін құралдарын өз бетінше аны пайдалану;
	Көркемдеп безендіру және жұмыстарды таныстыру	8.3.1.1 онлайн платформад аудитория үшін дайын жұмы ұйымдастыру; қойылған міндеттерді орындай оты жұмыс жасау;
2-ші тоқсан		
Дизайн және технология	Қазақ халқының ұлттық тұрмыстық заттарымен танысу	8.1.2.1 тарихи және мәдени өнер, қолөнер және дизайн ерекшеліктерін түсінгендігін
	Ұлттық тұрмыстық заттарды жасау материалдары мен техникаларын зерттеу	8.1.6.1 құрылымдық, табиғ материалдарды, олардың жобаланатын объектінің отырып, өңдеу және әрл бетінше таңдау;

	Идеяны талқылау және эскизді әзірлеу. Жұмысты жоспарлау	8.1.5.1 функционалдық эстетикалық, эргономи экологиялық талаптарға объектінің дизайнын әз қадамдық нұсқаулықты орын 8.1.4.1 алған білімі мен тәжі отырып, өзінің болашақ і тегжейлі анықтай отырып, жұмысты кезең-кезеңіме жоспарлау
	Материалдарды өңдеу. Бұйым жасау.	8.2.2.1 қазіргі заманғы машиналарда құрастырымды өңдеу бойынша күрделі опер 8.2.3.1 қол, механикалық жабдықтарды пайдалана от функционалдық және эсте жақсарту үшін материалда әрлеу әдістерін анықтау және 8.2.3.2 дербес әзірленген құжаттама бойынша кү фасонды) бұйымдар жасауды 8.2.3.3 шығармашылық бұйымдарды жасау үдерісінд мәдениетінің элементтерін па 8.2.6.1 қауіпсіздік тех маңыздылығын сезіне және материалдар мен құралдарды
	Жұмыстарды таныстыру және көрмені ұйымдастыру	8.3.1.1 онлайн платформ форумдар, әлеуметтік желіл аудитория үшін дайын жұмы ұйымдастыру;
3-ші тоқсан		
Дизайн және технология	Үстел ойындары. Пайда болу тарихы	8.1.2.1 тарихи және мәдени өнер, қолөнер және дизайн ерекшеліктерін түсінгендігін 8.1.3.2 шығармашылық ид және дамыту үшін дербес ақпарат көздерін пайда пайдалану ережелерін сақтау ойындары, Қазақстан ойындары)
	Үстел ойынының тұжырымдамасы	8.1.4.2 әр түрлі ақпаратты па халықтың өнім түрлеріне қаж
		8.1.5.1 функционалдық эстетикалық, эргономи экологиялық талаптарға объектінің дизайнын әз қадамдық нұсқаулықты орын
	Үстел ойындарын әзірлеу. Графикалық құжаттама	8.1.5.2 әр түрлі графика қолдану арқылы, өнімді жас

		мен ұтымды әдістерін а графикалық және құжаттамамен жұмыс жасау;
	Үстел ойынының бөлшектерін жасау. Көркем безендіру	8.1.6.2 өнімді дайындау ж заманауи және дәстүрлі емес бетінше таңдау, олардың пайдалануға болатындығын т әдістер мен құрылғылармен с
		8.2.3.1 қол, механикалық жабдықтарды пайдалана от функционалдық және эсте жақсарту үшін материалда әрлеу әдістерін анықтау ;
	Ойынды тестілеу. Сауалнама жүргізу және ақпарат жинау	8.3.4.1 пайдаланылған идеял талдау, бағалау негізінде ө басқалардың жұмысын бей бойынша ұсыныстар енгізу;
	Жұмыстарды таныстыру	8.3.1.1 дайын жұмыстың онлайн платформаларда (о әлеуметтік желілер) неғұрлы үшін ұйымдастыру;
4-ші тоқсан		
Үй мәдениеті	Агротехнологияның дамуындағы ғылымның рөлі (жеке зерттеу)	8.2.5.1 ауыл шаруашы дамытудағы ғылыми тәсілде бағалау 8.1.3.1 шығармашылық ид және дамыту үшін (оның іш коммуникациялық технолог отырып) дербес таңдалға көздерін пайдалану
	Электр аспаптары мен тұрмыстық техниканы таңдау және бағалау	8.2.5.2 электр жабдықтары техниканың эргономикалық қасиеттерін салыстыру және 8.1.3.1 шығармашылық ид және дамыту үшін дербес ақпарат көздерін пайдалану;
	Үй-жайларды жөндеуге арналған заманауи материалдар, жабдықтар мен құралдар (практикалық жұмыс)	8.2.5.3 тұрмыстағы жөндеу ж ақауларды жоюдың ұтымды түсінікке ие болу; 8.2.5.4 тұрмыстағы жөндеу ж заманауи материалдарды, құралдарды (қол және электр 8.2.6.1 қауіпсіздік маңыздылығын сезіне және материалдар мен құралдарды 8.2.6.2-құрал-саймандар жә қауіпсіз жұмыс бойынша жа (ауызша);

3) 9 сынып (ұлдар)

3 кесте

Ұзақ мерзімді жоспардың бөлімдері	Тақырыптар/ мазмұн	Оқыту мақсаттары.
1-ші тоқсан		
1. Сәндік-қолданбалы өнер	Заманауи интерьердегі сәндік өнім	9.1.2.1 әр түрлі тарихи және өнер туындыларындағы материалдар мен тәсілдерді әсерін ескере отырып ажырат
	Сәндік интерьер заттарын жасау әдістері мен техникаларын зерттеу	9.1.3.1 шығармашылық ид және дамыту үшін бастапқы ақпарат көздерін мақсатты пайдалану (оның ішін коммуникациялық технологи
	Идеяны талқылау, дамыту және эскизді әзірлеу. Жұмысты жоспарлау	9.1.4.1 жұмысты орындауды ұтымды (оңтайлы) әдісін шығармашылық қызметті жо
		9.1.5.1 нысандардың, бейнеле дизайнын жасау үшін әрт білімді қолдану
	Интерьердің сәндік заттарын жасау	9.2.1.1 мазмұнды және біре жасау үшін өнердің мән дербес, сенімді пайдалану өңдеу және бұйымды әрл тәсілдер және құрылғыларме 9.1.6.2 бұйымды дайынд процесінде қазіргі заманғы ж материалдарды пайдалануда шешімдер мен тәсілдерді ұсы 9.2.3.3 шығармашылық бұйымдарды жасау кезінде мәдениетінің элементтерін па
	Таныстырылым	9.3.1.1 медиа құралдар платформаларды (бейне форумдар, әлеуметтік ж отырып, жекелеген аудито жұмыстың таныстырыл ұйымдастыру 9.3.4.1 өзінің және басқала мақсаты мен маңыздылығы және жеке көзқарасын ұсыну
2-ші тоқсан		
2. Дизайн және технология	Сәулет өнерінің жауһарлары. Қазіргі заманғы сәулет. Қазақстанның сәулеті (тарих және қазіргі заман)	9.1.2.1 тарихи және мәдени өнер, қолөнер және дизайн әртүрлі стильдерді, материал салыстыру, талдау; 9.3.3.1 өнімнің сыртқы т негізгі факторларды, ө (эстетика, функция, экономи бағалау

	Сәулет ғимараттары мен құрылыстарының эскиздері, сызбалары (еліктемелік немесе жеке идеялары)	9.1.6.2 бұйымды дайындау ж заманауи және дәстүрлі ем пайдаланудың өзіндік (бірег тәсілдерін ұсыну; 9.1.6.4 шығармашылық жұ кезінде бірқатар техникал материалдарды қолдану (бірегей) шешімдерді ұсыну
	Сәулет объектісінің пішінін дайындауға арналған материалдарды таңдау және анықтау	9.1.6.2 бұйымды дайынд үдерісінде заманауи және материалдарды пайдалануды шешімдері мен тәсілдерін ұс 9.1.6.4 шығармашылық жұ кезінде бірқатар техникал материалдарды қолдану (бірегей) шешімдерді ұсыну
	Шығармашылық жұмыс. Сәулет нысанының пішіні (үй, киіз үй)	9.2.3.1 өнімді дайынд материалдарды өңдеу мен әдістерін анықтау, таңдау жә 9.2.3.2 дербестік пен се отырып, әртүрлі техниканы, мен заманауи материалд отырып, күрделі, бірегей бұй
	Жұмыстарды таныстыру	9.3.1.1 медиа құралдар платформаларды (бейне форумдар, әлеуметтік ж отырып, жекелеген аудито жұмыстың таныстырыл ұйымдастыру 9.3.2.1 өзінің және жұмыстарындағы тарихи, мәдени мәнмәтіндерді талдау
3-ші тоқсан		
Дизайн және технология	Жиһаз және интерьер заттарын өндіру	9.2.2.2 әр түрлі кәсіпорынд және технологиялық үдеріс мен түсініктерін көрсету; 9.1.4.2 пайданы анықтау тауарлардың өткізу нарықтар
	Нақты интерьерге арналған затты (көрме залына арналған модульдік креслолар, өзгертілетін балалар жиһазы, сәндік шамдар) әзірлеу (масштабта модельдеу). Идеяны талқылау және дамыту. Материалдарды таңдау	9.1.5.1 күрделі объектілерд пішіндердің дизайнын жас салалардағы білімді жинақта 9.1.6.1 жобаланатын объект экологиялық және сипаттамаларын ескере отыр табиғи және жасанды мате және әрлеу тәсілдерін дерб негізді таңдау
	Графикалық құжаттама, техникалық сипаттама	9.1.5.2 графиканың әртүрлі ішінде ақпараттық- технологияларды) пайда

		графикалық және технология өз бетінше жасау;
	Бұйымдар жасау. Өңдеу	9.2.2.1 құралдар мен замана машиналарды анықтау, таңд материалды өңдеу техника әдістер және құрылғылармен 9.2.3.1 өнімді дайын материалдарды өңдеу мен тәсілдерін анықтау, таңдау ж 9.2.3.2 дербестік пен сен отырып, әртүрлі техникан түрлері мен заманауи пайдалану арқылы күрделі, жасау
	Жұмысты таныстыру	9.3.1.1 медиа құралдар платформаларды (бейне форумдар, әлеуметтік ж отырып, жекелеген аудито жұмыстың таныстырыл ұйымдастыру
4-ші тоқсан		
3. Үй мәдениеті	Интерьердегі/ экстерьердегі ландшафт элементтері	9.1.5.1 күрделі объектілерд пішіндердің дизайнын әзір салалардан алынған білімді ж 9.2.5.1 ландшафтық дизай заманауи бағыттары мен эле және сипаттау; 9.1.3.1 шығармашылық ид және дамыту үшін бастапқы ақпарат көздерін мақсатты пайдалану;
	Шығармашылық идеяларды визуалдау	9.1.5.2 графиканың әртүрлі ішінде ақпараттық- технологияларды) пайда графикалық және технология өз бетінше құру; 9.3.4.1 өзінің және басқала мақсаты мен маңыздылығы және жеке көзқарасын ұсыну
	Интерьердегі жарықтандыру. Табиғи және жасанды жарықтандыру. Интерьердегі жарықтандыру жобасын әзірлеу (тұрғылықты, қоғамдық, өндірістік)	9.2.5.2 жарықтандырудың әр түрлерінің сипаттамаларын сипаттау; 9.2.6.2 функционалды, эрго эстетикалық талаптарды интерьерде ұйымдастырудың шығармаш әзірлеу; 9.1.5.2 графиканың түрлі тәс отырып, графикалық жән құжаттаманы дербес құрасты

	Интерьерді аймақтарға бөлу және жоспарлау (тұрғылықты, қоғамдық, өндірістік)	9.1.4.1 жұмысты орындауды ұтымды (оңтайлы) тәсілін шығармашылық қызметті жо 9.1.5.2 графиканың түрлі тәс отырып, графикалық жән құжаттаманы өз бетінше дай 9.2.5.3 интерьерді (тұрғыл ұйымдастыру, жоспарлау бойынша практикалық жұм үшін әртүрлі салалардан жинақтау;

4) 10 сынып (ұлдар)

4 кесте

Ұзақ мерзімді жоспардың бөлімдері	Тақырыптар/ мазмұны	Оқыту мақсаттары
1-ші тоқсан		
1. Сәндік-қолданбалы өнер	Заманауи интерьердегі сәндік өнім	10.1.2.1 тарихи және мәдени өнер туындыларындағы материалдар мен тәсіл көпшілікке әсерін қарастыра
	Интерьер дизайнері мамандығы. Жиһаз жобалаушысы. Сәндеуші. Түсті реңдеу	10.1.3.1 шығармашылық и және дамыту үшін бастапқы ақпарат көздерін мақсатты пайдалану (оның ішін коммуникациялық технологи 10.1.4.2 пайданы анықтау тауарлардың өткізу нарықтар
	Интерьердің сәндік заттарын жасау әдістері мен техникаларын зерттеу	10.1.3.1 шығармашылық и және дамыту үшін бастапқы ақпарат көздерін мақсатты пайдалану (оның ішін коммуникациялық технологи
	Идеяны талқылау, дамыту және эскизді әзірлеу. Жұмысты жоспарлау	10.1.4.1 жұмысты орындауды ұтымды (оңтайлы) әдісін шығармашылық қызметті жо 10.1.5.1 күрделі объектілерд пішіндердің дизайнын әзір салалардан алған білімдерді
	Интерьердің сәндік заттарын жасау	10.2.1.1 мазмұнды және ұ туындылар жасау үшін е құралдарын дербес, сен материалдарды өңдеу қолжетімді тәсілдер және әрлеу 10.1.6.2 өнімді дайындау жән заманауи және дәстүрлі ем қолданудың өзіндік (айрықш тәсілдер ұсыну

		10.2.3.3 шығармашылық бұйымдарды жасау үдерісінд мәдениетінің элементтерін па
	Таныстырылым	10.3.1.1 медиа құралдар платформаларды (бейне форумдар, әлеуметтік ж отырып, белгілі аудитор жұмыстың таныстырыл ұйымдастыру 10.3.4.1 өзінің және басқала мақсаты мен маңыздылы бағалау және жеке көзқарас
2-ші тоқсан		
2. Дизайн және технология	Сәулет өнерінің жауһарлары. Қазіргі сәулет. Қазақстанның сәулеті (тарих және қазіргі заман)	10.1.2.1 тарихи және мәдени өнер, қолөнер және дизайн стильдерді, материалдар салыстыру, талдау; 10.3.3.1 өнімнің сапасын жән келбетін анықтайтын негі (эстетика, функция, экономи бағалау
	Сәулетші мамандығы.	10.1.3.1 шығармашылық и және дамыту үшін (оның іш коммуникациялық технолог отырып) бастапқы және қ көздерін мақсатты және е ақпаратты пайдалану ережел
	Сәулет ғимараттары мен құрылыстарының эскиздері, сызбалары (еліктеушілік немесе жеке идеялар)	10.1.5.1 күрделі объектілерд пішіндердің дизайнын әзір салалардан алған білімдерін 10.1.5.2 графиканың әртүрлі ішінде ақпараттық- технологияларды) пайда графикалық және технология өз бетінше әзірлеу
	Сәулет объектісінің пішінін дайындауға арналған материалдарды таңдау және анықтау	10.1.6.2 бұйымды дайынд үдерісінде заманауи және материалдарды пайдалануды шешімдері мен тәсілдерін ұс 10.1.6.4 шығармашылық дайындау кезінде бірқатар көркем материалдарды қ өзіндік (бірегей) шешімдерді
	Шығармашылық жұмыс. Сәулет объектісінің пішіні (үй, киіз үй)	10.2.3.1 өнімді дайын материалдарды өңдеу мен тәсілдерін анықтау, таңдау ж 10.2.3.2 дербестік пен сен отырып, әртүрлі техниканы, түрлері мен заманауи

		пайдалана отырып, к бұйымдарды жасау; 10.2.3.3 шығармашылық бұйымдарды жасау үдерісінд мәдениетінің элементтерін па
	Жұмысты таныстыру	10.3.1.1 медиа құралдар платформаларды (бейне форумдар, әлеуметтік ж отырып, белгілі аудитор жұмыстың таныстырыл ұйымдастыру 10.3.2.1 өзінің және жұмыстарындағы тарихи, мәдени мәнмәтіндерді талдау
3-ші тоқсан		
Дизайн және технология	Қазақстанның халық қолөнері (тарих және қазіргі заман). Қолөнершілер мен шеберлердің жауһарлары. Қазақстан қолөнершілер туындыларының заманауи стильденуі	10.1.2.1 тарихи және мәдени өнер, қолөнер және дизайн стильдерді, материалдар ме және тізбелеу; 10.1.3.1 шығармашылық и және дамыту үшін (оның іш коммуникациялық технолог отырып) бастапқы және қ көздерін мақсатты және е ақпаратты пайдалану ережел 10.2.2.2 әртүрлі кәсіпорын және технологиялық үдеріст түсінетіні жайлы көрсету; 10.1.4.2 пайданы анықтау тауарлардың өткізу нарықтар
	Жиһаз және интерьер заттарын өндіру	10.2.2.2 әртүрлі кәсіпорын және технологиялық үдеріст түсінетіні жайлы көрсету; 10.1.4.2 пайданы анықтау тауарлардың өткізу нарықтар
	Белгілі интерьерге арналған затты (көрме залына арналған модульдік креслолар, балаларға арналған құрастырылатын жиһаз, сәндік шамдар) әзірлеу (масштабта модельдеу). Идеяны талқылау және дамыту. Материалдарды таңдау	10.1.5.1 күрделі объектілерд пішіндердің дизайнын әзір салалардан алған білімдерін 10.1.6.1 жобаланатын объек экологиялық және пайдалан ескере отырып, құрастырым жасанды материалдарды е тәсілдерін өз бетінше аны таңдау; 10.1.6.2 бұйымды дайындау қазіргі заманғы және материалдарды дерб (масштабтауды қолдану), м техникасын қолжетімді құрылғылармен жүзеге асыру

		10.2.3.3 шығармашылық бұйымдарды жасау үдерісінд мәдениетінің элементтерін па
	Графикалық құжаттама, техникалық сипаттама	10.1.5.2 графиканың әртүрлі ішінде ақпараттық- технологияларды) пайда графикалық және технология өз бетінше дайындау;
	Бұйымдар жасау. Өңдеу	10.2.2.1 материалдарды ө құралдар мен заманауи машиналарды өз бетінше ань қолдану; 10.2.3.1 бұйымды дай материалдарды өңдеу мен тәсілдерін, материалды ө айқындау, таңдау және қолда 10.2.3.2 дербестік пен с отырып, әртүрлі техникан түрлерін және заманауи пайдалану арқылы, к бұйымдарды жасау; 10.2.3.3 шығармашылық бұйымдарды жасау үдерісінд мәдениетінің элементтерін па 10.2.6.1 қауіпсіздік техникас оның маңыздылығын түсі отырып, материалдар м пайдалану; 10.2.6.2 белгілі жұмыс түрлер бұйымдарға қауіпсіздік тех нұсқаулықтар жасау
	Жұмысты таныстыру	10.3.1.1 медиа құралдар платформаларды (бейне форумдар, әлеуметтік ж отырып, белгілі аудитор жұмыстың таныстырыл ұйымдастыру
4-ші тоқсан		
3. Үй мәдениеті	Интерьердегі/ экстерьердегі ландшафт элементтері	10.1.5.1 күрделі объектілерд пішіндердің дизайнын әзір салалардан алынған білімді ж 10.2.5.1 ландшафтық дизай заманауи бағыттары мен эле және сипаттау; 10.1.3.1 шығармашылық и және дамыту үшін бастапқ ақпарат көздерін мақсатты пайдалану; 10.2.5.4 иллюстрацияға жиналған материал бойынша

		ақпаратты іздеудің заман пайдалану
	Ландшафт дизайнері мамандығы. Флорист мамандығы	10.1.3.1 шығармашылық и және дамыту үшін (оның іш коммуникациялық технолог отырып) бастапқы және қ көздерін мақсатты және өнім
	Шығармашылық идеяларды визуалау	10.1.5.2 графиканың әртүрлі ішінде ақпараттық-т технологияларды) пайда графикалық және технология өз бетінше дайындау; 10.3.4.1 өзінің және басқала мақсаты мен маңыздылығы және жеке пайымдау
	Интерьердегі жарықтандыру. Табиғи және жасанды жарықтандыру. Интерьердегі жарықтандыру жобасын әзірлеу (тұрғылықты, қоғамдық, өндірістік)	10.2.5.2 жарықтандырудың әр типтерінің сипаттамаларын сипаттау; 10.2.6.2 функционалдық, эрг эстетикалық талаптарды интерьерде жарықтандыруд бойынша шығармашылық ш 10.1.5.2 графиканың тү пайдалана отырып, гра технологиялық құжаттама дайындау
	Интерьерді аймақтарға бөлу және жоспарлау (тұрғылықты, қоғамдық, өндірістік)	10.1.4.1 жұмысты орындауд ұтымды (оңтайлы) тәсілін шығармашылық қызметті жо 10.1.5.2 графиканың тү пайдалана отырып, гра технологиялық құжаттама дайындау; 10.2.5.3 интерьерді (тұрғыл ұйымдастыру, жоспарлау бойынша практикалық жұм үшін әртүрлі салалардан жинақтау;

5) 7 сынып (қыздар)

5 кесте

Ұзақ мерзімді жоспардың бөлімдері	Тақырыптар/ Мазмұны	Оқыту мақсаттары
1-ші тоқсан		
Визуалды өнер	Өнердегі ғылымның заманауи әдістері мен жетістіктері. Табиғаттың микросуреттері	7.1.1.1 қоршаған әлемнің көр (композиция, түс, пішін, фа әртүрлі контекстте, ст бағыттарда түсіну; 7.2.1.1 шығармашылық идея жеткізу үшін қоршаған

		элементтерін және көркем өн бетінше таңдау және пайдала
	Бейнелеу өнеріндегі заманауи бағыттар (поп-арт, орнатым).	7.3.2.1 пәндік терминолог отырып, өзінің және басқала қолөнершілер, дизайнерлер көрініс тапқан идеялар мө талқылау және бағалау; 7.3.3.1 өзінің және басқалар қолөнершілер, дизайнерле жасау үшін пайдаланы түсіндіру;
	Қазақстанның заманауи суретшілері	7.1.2.1 тарихи және мәдени өнер, қолөнер және дизайн ерекшеліктерін өз бетінш анықтау; 7.1.3.1 шығармашылық ид және дамыту үшін олар қолайлысын таңдап (оның іш коммуникациялық технолог отырып), әртүрлі ақпарат көз
	Өнердегі заманауи стильдік бағыттарды зерттеуге негізделген практикалық жұмыс (2D немесе 3D форматында)	7.1.6.4 шығармашылық жұм әртүрлі (заманауи) техника материалдарды анықтау, таң 7.1.6.2 заманауи және материалдардың ерекшел оларды шығармашылық жұ үшін қалай тиімді біріктіруге болатынын анықтау 7.2.1.1 күрделі шығармашы сезімдерді жеткізу үшін к визуалды элементтерін және құралдарын негізді түрд пайдалану
	Жұмыстарды таныстыру және көрмені ұйымдастыру	7.3.1.1 дайын жұмысты таныстыру (көрме, көрсету);қойылған мақсат шеше отырып ұжымда жұмы
2-ші тоқсан		
Сәндік-қолданбалы өнер	Көркем әшекей (батик, гжель, хохлома). Әшекей түрлері. Әшекейлеу техникасы мен әдістері. Материалдар мен жабдықтар	7.1.2.1 тарихи және мәдени өнер, қолөнер және дизайн ерекшеліктерін көру; 7.1.3.1 шығармашылық ид және дамыту үшін олар қолайлысын таңдап (оның іш коммуникациялық қолданып), әртүрлі ақ пайдалану;
	Бұйымның эскизін әзірлеу. Материалдар мен құралдарды дайындау	7.1.5.2 әр түрлі графика қолдана отырып, эскиздерд үлгіні жасау үшін гр

		технологиялық құжаттама жұмыстың кезеңдерін орындау) анықтау; 7.1.4.1 алған білімі м пайдаланып, өзінің бола анықтай отырып, шығарма жоспарлау
	Көркем әшекейлеу орындау. Декорациялау. Безендіру	7.2.1.1 күрделі шығармашы сезімдерді жеткізу үшін к визуалды элементтерін және құралдарын негізді түрде ань пайдалану; 7.1.6.4 шығармашылық жұмы кезінде әртүрлі (заманауи) көркем материалдарды таңда 7.2.6.1 қауіпсіздік техникас маңыздылығын сезіне және материалдар мен құралдарды
	Жұмыстарды таныстыру және көрмені ұйымдастыру	7.3.1.1 дайын жұмысты таныстыру (көрме, сән қойылған мақсат пен міндетт ұжымда жұмыс жасау;
3-ші тоқсан		
Дизайн және технология	Тігін бұйымдарын (киім, аксессуарлар, зергерлік бұйымдар) түрлендіру (өзгерту) және безендіру. Идеяларды әзірлеу. Эскиз	7.1.3.1 шығармашылық ид және дамыту үшін олар қолайлысын таңдап (оның іш коммуникациялық технологи әртүрлі ақпарат көздерін пай 7.1.5.1 функционалдық (т эстетикалық талаптарға объектінің дизайнын әз тапсырмаларды орындау; 7.1.5.2 әртүрлі графика құра отырып, бұйым жасау үшін және графикалық және құжаттаманы әзірлеу
	Материалдар мен жабдықтарды дайындау	7.2.2.1 тігін машинасыны ақауларды анықтау және жо 7.1.6.2 бірқатар заманауи ж материалдарды танып, олар біріктіруге, өңдеуге жә болатынын анықтау; 7.1.6.3 фурнитура мен материалдарының жік сипаттамасын анықтау, салыстыру
	Жиынтықты дайындау. Бөлшектерді пішу. Жекелеген бөлшектерді өңдеу. Бөлшектерді құрастыру және бұйымдарды әрлеу.	7.2.3.1 заманауи тоқым материалдары мен әртүрлі қолдана отырып, технологи сәйкес тігін машинасында

	Бұйымдарды декорациялау	жеке мүмкіндіктерге сәйкес техникасын таңдау; 7.2.2.2 тігін бұйымдарын өңдейтін құрылғыларды аны қолдану; 7.1.4.2 бұйымның материа мен өзіндік құнын анықтау; 7.2.3.4 шығармашылық бұйымдарды жасау үдерісінд мәдениетінің элементтерін п
	Жұмысты таныстыру	7.3.1.1 дайын жұмысты таныстыру (көрме, сән үлгісі 7.3.4.1 пайдаланылған идея негізінде өзінің және басқа бейімдеу, жетілдіру бойынш жасау;
4-ші тоқсан		
Тамақтану мәдениеті	Қазақтың ұлттық тағамдары	7.2.4.2 ұлттық және халықтарының тағамдар технологиясын зерделеу жән
	Әлем халықтарының тағамдары (дербес зерттеу)	7.1.3.1 шығармашылық ид және дамыту үшін олар қолайлысын таңдап (оның і коммуникациялық технологи әртүрлі ақпарат көздерін пай 7.2.4.1 әртүрлі халықтарды танымал аспаздарының ерекшеліктерді сипаттау жән
	Әлем халықтарының тағамдары. Практикалық жұмыс (суши, пицца, көже)	7.2.4.2 ұлттық және халықтарының тағамдар технологиясын зерделеу жән 7.2.4.3 әртүрлі тағамда арналған өнімдерді, құралда таңдауға қатысты дербес ж қабылдау
Үй мәдениеті	Тұрмыстық техниканы таңдау. Тұрмыстық техниканы пайдалану ережелері	7.2.5.2 тұрмыстық техни эстетикалық және экологи бағалай отырып, мақсатты т әрекет ету принципі бойынш 7.2.5.3 тұрмыстық техникан күту ережелерін зерделеу жә 7.2.6.2 заманауи технология қауіпсіз жұмыс істеу тәсілде
	Өсімдік әшекей, интерьер элементі ретінде	7.2.5.1 декорация және ин үшін әр түрлі өсімдікте қасиеттерін сипаттау, бағала 7.3.3.1 пәндік терминолог отырып, өзінің және басқала қолөнершілер, дизайнерле жасау үшін пайдаланылғ

		тәсілдерді (техникаларды) бағалау;

6) 8 сынып (қыздар)

6 кесте

Ұзақ мерзімді жоспардың бөлімдері	Тақырыптар/ Мазмұны	Оқыту мақсаттары
1-ші тоқсан		
Сәндік-қолданбалы өнер	Қазақтың қолданбалы өнері (ши тоқу, киіз басу). Халық шығармашылығының түрлері. Материалдар мен жабдықтар	8.1.2.1 тарихи және мәдени өнер, қолөнер және дизайн ерекшеліктерін түсінетіндігін 8.1.3.1 шығармашылық ид және дамыту үшін дербес ақпарат көздерін пайдалану;
	Бұйымның эскизін әзірлеу. Материалдар мен құралдарды дайындау	8.1.5.2 графикалық және құжаттаманы үлгі бойы графикалық құралдарды өнімді жасаудың дәйекті әдістерін анықтай отырып жа 8.1.4.1 алған білімі мен тәжі отырып, өзінің болашақ іс-ә тегжейлі сипаттау арқылы қызметті жоспарлау
	Шығармашылық жұмысты орындау. Декорациялау. Безендіру	8.2.1.1 күрделі шығармашы сезімдерді жеткізу үшін құралдарын өз бетінше аны пайдалану; 8.1.6.4 шығармашылық жұ кезінде әртүрлі техникал материалдарды дербес аны біріктіру; 8.1.6.5 материалды өңдеу мүмкіндіктерге сәйкес таңда 8.2.3.3 шығармашылық бұйымдарды жасау үдерісінд мәдениетінің элементтерін па 8.3.2.1 пәндік терминолог отырып, өзінің және басқала қолөнершілер, дизайнерле көрініс тапқан идеялар м талдау жүргізу және критерийлерді қолдану; 8.3.2.2 ерекше техникал сауатты пайдалана отырып біліктілігін дамыту; 8.2.6.1 қауіпсіздік техникасы оның маңыздылығын сезі арқылы материалдар м пайдалану

	Жұмысты таныстыру. Көрмені ұйымдастыру	8.3.1.1 дайын жұмыстың онлайн платформаларда (о әлеуметтік желілер) неғұрл үшін ұйымдастыру; қойылғ міндеттерді орындай отыры жасау
2-ші тоқсан		
Дизайн және технология	Қазақтың ұлттық киімдері. Этностиль. Ою-өрнек және оның стильденуі	8.1.2.1 тарихи және мәдени өнер, қолөнер және дизайн ерекшеліктерін түсінгендігін 8.1.2.2 тыңдалған ақпарат бо жабық сұрақтарға жауап бер 8.1.3.1 шығармашылық ид және дамыту үшін дербес ақпарат көздерін пайдалану;
	Этностильдегі бұйымның дизайны (бас киім, кеудеше)	8.1.5.1 функционалдық эстетикалық, эргономи экологиялық талаптарға объектінің дизайнын әз тапсырмаларды орындау; 8.1.5.2 графикалық және құжаттаманы үлгі бойы графикалық құралдарды өнімді жасаудың дәйекті әдістерін анықтай отырып жа
	Бұйымды этностильде жасау (бас киім, кеудеше). декорациялау	8.2.3.3 шығармашылық бұйымдарды жасау үдерісінд мәдениетінің элементтерін па 8.2.3.1 қол құралдары мен мен оларға арналған құрылғ отырып, тоқыма материал әрлеудің ұтымды әдістері қолдану; 8.2.3.2 әртүрлі (тоқыма, таби материалдар мен құрастырыл отырып, өздігінен әзірленге құжаттама бойынша бұйымд 8.3.4.1 пайдаланылған идеял талдау мен бағалауға негізде және басқалардың жұм жетілдіру бойынша сыни ұсы 8.2.6.1 қауіпсіздік техникасы оның маңыздылығын сезін арқылы материалдар м пайдалану
	Жұмысты таныстыру	8.3.1.1 дайын жұмыстың онлайн платформаларда (о әлеуметтік желілер) неғұрл үшін ұйымдастыру; қойылғ

		міндеттерді орындай отыры жасау
3-ші тоқсан		
Дизайн және технология	Халық пішімінің негізіндегі киім үлгісінің дизайны (тұтас пішілген жең)	8.1.4.2 зерттеулер негізінде түрлеріне қажеттілігін анықт 8.1.3.1 шығармашылық ид және дамыту үшін дербес ақпарат көздерін пайдалану
	Идеяларды әзірлеу. Эскиз	8.1.5.1 функционалдық эстетикалық, эргономи экологиялық талаптарға объектінің дизайнын әз тапсырмаларды орындау; 8.1.5.2, графиканың әртү қолдана отырып, өнімді жас мен ұтымды әдістерін графикалық және технология әзірлеу;
	Материалдарды, құрал-саймандар мен жабдықтарды дайындау (бұйымды үлгілеу)	8.2.2.1 тігін машинала құрылғыларды таңдау және ілмектерді өңдеу, сыдырма іл 8.1.6.3 табиғи және жасан үлбірдің түрлері мен қас анықтау және салыстыру; 8.2.6.2 құралдармен және қауіпсіз жұмыс жасау бой құрастыру
	Халықтық пішім негізінде өнімді жасау. Бөлшектерді пішу (масштабтауды қолдану). Жеке бөлшектерді өңдеу. Бөлшектерді құрастыру және бұйымды өңдеу. Ою-өрнек элементтерімен безендіру	8.2.3.1 қол құралдары мен мен оларға арналған құрылғ отырып, тоқыма материалд әрлеудің ұтымды әдістерін қолдану; 8.2.3.2 әртүрлі (тоқыма, табиғ материалдар мен құрастыр отырып, жеке әзірленген құжаттамасы бойынша ку жасау; 8.3.3.1 пайдаланылған әдіст жасалған өнімнің (шығармаш сапасын талдау және критерийлерді қолдану;
	Жұмысты таныстыру	8.3.1.1 дайын жұмыстың онлайн платформаларда (о әлеуметтік желілер) неғұрлы үшін ұйымдастыру
4-ші тоқсан		
Үй мәдениеті	Интерьерге арналған сәндік бұйымдар (2D / 3D форматында). Эскиз. Материалдар мен жабдықтарды дайындау	8.1.6.2 өнімді дайындау ж заманауи және дәстүрлі ем қалай тиімді пайдалануға б отырып, дербес таңдау жүргі

		8.1.6.4 шығармашылық жұ кезінде әртүрлі техникал материалдарды дербес аны біріктіру
	Интерьер үшін сәндік 2D/3D өнімдерін жасау	8.2.5.3 материалдар мен т анықтай және таңдай оты және техникалық талаптар интерьерге арналған сәндік б 8.3.4.1 пайдаланылған идеял талдау, бағалау негізінд басқалардың жұмысын бей бойынша сыни ұсыныстар жа 8.2.6.1 қауіпсіздік техникасы оның маңыздылығын сезін арқылы материалдар м пайдалану
	Өсімдік шаруашылығындағы ғылымның рөлі	8.1.3.1 шығармашылық ид және дамыту үшін дербес ақпарат көздерін пайдалану; 8.2.5.1 ауыл шаруашы дамытудағы ғылыми тәсілде бағалау;
	Медицинадағы, фитотерапиядағы және косметологиядағы өсімдіктер	8.1.3.1 шығармашылық ид және дамыту үшін дербес ақпарат көздерін пайдалану; 8.2.5.2 медицинада, фито косметологияда өсімдіктерд талқылау және бағалау;

7) 9 сынып (қыздар)

7 кесте

Ұзақ мерзімді жоспардың бөлімдері	Тақырыптар/ Мазмұны	Оқыту мақсаттары
1-ші тоқсан		
Сәндік - қолданбалы шығармашылық	Қазақстанның дәстүрлі тоқымасы. Қазақ кілемдері. Алаша. Кілем тоқу. Гобелен. Заманауи кілемдер	9.1.2.1 тарихи және мәдени н өнер туындыларындағ материалдар мен тәсілдерді әсерін ескере отырып тізімде 9.1.2.2 тыңдалған ақпарат бо сұрақтарға толық жауап бе бөліп көрсету; 9.2.2.2 әртүрлі кәсіпорындар технологиялық үдерістерд түсінетінін көрсету;
	Кілем тоқуға арналған материалдар мен жабдықтар	9.1.6.4 шығармашылық жұ кезінде бірқатар техник материалдарды қолдану шешімдерді салыстыру және

	Бұйымның эскизін әзірлеу. Материалдар мен құралдарды дайындау	9.1.5.1 күрделі объектілерд формалардың дизайнын әз салалардан білімді жинақтау 9.1.4.1 жұмыстарды орында және ұтымды (оңтайлы) отырып шығармашылық қыз
	Шығармашылық жұмысты орындау. Декорациялау. Безендіру	9.2.1.1 мазмұнды және о туындылар жасау үшін құралдарын өз бетінше, сенім 9.2.3.3 шығармашылық бұйымдарды жасау үдерісінд мәдениетінің элементтерін па 9.2.6.1 қауіпсіздік техникасы оның маңыздылығын сезін арқылы материалдар м пайдалану
	Жұмысты таныстыру. Көрмені ұйымдастыру	9.3.1.1 медиа құралдар платформаларды (бейне форумдар, әлеуметтік ж отырып, белгілі аудитор жұмыстың таныстырыл ұйымдастыру; 9.3.2.1 өзінің және жұмыстарындағы тарихи, мәдени мәнмәтіндерді талдау
2-ші тоқсан		
Дизайн және технология	Сән үлгісінің заманауи стильдерінің бағыттары (дербес зерттеу)	9.1.2.1 тарихи және мәдени өнер, қолөнер және дизайн әртүрлі стильдерді, материал салыстыру, талдау; 9.1.3.1 шығармашылық ид және дамыту үшін бастапқы ақпарат көздерін мақсатты пайдалану;
	"Тұлға мен сән үйлесімі" тәжірибесі. Жеке имидж құру. Идеяларды әзірлеу	9.1.5.1 күрделі объектілерд пішіндердің дизайнын әзір салалардан алған білімдерін
	Бет әрлеу, шаш үлгісі, аксессуарлар арқылы жеке бейне жасау	9.1.6.2 бұйымды дайынд процесінде заманауи және материалдарды пайдалан (бірегей) шешімдері мен тәсі
	Жеке имидж үшін киім коллекциясы/ аксессуарлар жасау тәжірибесі	9.1.5.1 күрделі объектілер пішіндердің дизайнын әзір салалардан алған білімдерін 9.1.6.3 тоқыма, тоқылмаған басқа да заманауи, дәстүрлі бетінше анықтау және бағала 9.2.3.1 өнімді дайын материалдарды өңдеудің он анықтау, таңдау және қолдан

		9.3.4.1 өзінің және басқалар мақсаты мен маңыздылығ бағалау және өзіндік пайымд
	Жұмысты таныстыру	9.3.1.1 медиа құралдар платформаларды (бейне форумдар, әлеуметтік ж отырып, белгілі аудитор жұмыстың таныстырыл ұйымдастыру;
3-ші тоқсан		
Дизайн және технология	"Fastcloth" сәнді киім дизайнының (пончо, кейп, туника немесе сән журналынан) қарапайым геометриялық пішіндері. Киім мен аксессуарлардың заманауи өндірісі	9.1.2.1 тарихи және мәдени өнер, қолөнер және дизайн әртүрлі стильдерді, материал салыстыру, талдау; 9.1.3.1 шығармашылық ид және дамыту үшін бастапқ ақпарат көздерін мақсатты пайдалану; 9.2.2.2 әртүрлі кәсіпорындар технологиялық үдерістерді түсінетінін көрсету
	Идеяларды әзірлеу. Эскиз. Материалдар мен жабдықтарды дайындау	9.1.5.1 күрделі объектілерд пішіндердің дизайнын әзір салалардан алған білімдерін 9.1.5.2 графиканың түр пайдалана отырып, гра технологиялық құжаттаманы
	Бұйымдар жасау. Бөлшектерді пішу (масштабтауды қолдану). Жеке бөлшектерді өңдеу. Бөлшектерді құрастыру және бұйымды өңдеу	9.2.2.1 заманауи тігін құрал жиектеу тігін машинасын қо 9.2.2.3 тігін машинал аппликация) күрделі опера және орындау; 9.2.3.1 өнімді дайын материалдарды өңдеудің он анықтау, таңдау және қолдан 9.2.3.2 дербестік пен сенімділ әртүрлі техникаларды, құр және заманауи материалд отырып, күрделі, бірегей бұй 9.2.6.1 қауіпсіздік маңыздылығын сезіне және материалдар мен құралдарды 9.2.6.2 белгілі жұмыс дайындалған бұйымдар техникасы бойынша нұсқаул
	Жұмыстарды талқылау және бағалау. Жұмысты таныстыру	9.1.4.2 пайданы анықтау тауарлардың өткізу нарықтар 9.3.4.1 өзінің және басқалар мақсаты мен маңыздылығ бағалау және өзіндік пайымд

		9.3.1.1 медиа құралдар платформаларды (бейне форумдар, әлеуметтік ж отырып, белгілі аудитор жұмыстың таныстырыл ұйымдастыру;
4-ші тоқсан		
Үй мәдениеті	Интерьер/ экстерьердегі ландшафт элементтері	9.1.5.1 күрделі объектілерд пішіндердің дизайнын әзір салалардан алған білімдерін 9.2.5.1 ландшафтық дизай заманауи бағыттары мен эле және сипаттау; 9.1.3.1 шығармашылық ид және дамыту үшін бастапқы ақпарат көздерін мақсатты пайдалану;
	Шығармашылық идеяларды визуалдау	9.1.5.2 графиканың түр пайдалана отырып, гра технологиялық құжаттама дайындау; 9.3.4.1 өзінің және басқала мақсаты мен маңыздылы бағалау және өзіндік пайымд
	Мерекеге орай интерьерді безендіру	9.1.5.2 графиканың түр пайдалана отырып, гра технологиялық құжаттама дайындау; 9.1.5.1 күрделі объектілерд пішіндердің дизайнын әзір салалардан алған білімдерін 9.2.5.3 интерьерді (тұрғыл ұйымдастыру, жоспарлау бойынша практикалық жұм үшін әртүрлі салалардан жинақтау; 9.3.3.1 өнімнің сапасын жән келбетін анықтайтын негі (эстетика, функция, экономи бағалау

8) 10 сынып (қыздар)

8 кесте

Ұзақ мерзімді жоспардың бөлімдері	Тақырыптар/ Мазмұны	Оқыту мақсаттары
1-ші тоқсан		
Сәндік - қолданбалы шығармашылық	Қазақстанның дәстүрлі тоқымасы. Қазақтың кілемдері. Алаша. Кілем тоқу. Гобелен. Заманауи кілемдер	10.1.2.1 тарихи және мәдени өнер туындыларындағы сти мен тәсілдерді білу және қоғамға әсерін қарастыру;

		10.1.3.1 теориялық шығармашылық идеялард ақпарат көздерін мақсатт пайдалану, ақпаратты пай сақтау; 10.2.2.2 әртүрлі кәсіпорында технологиялық үдерістерді б
	Қазақстанның халық қолөнері (тарих және қазіргі заман). Қазақстан қолөнершілерінің туындыларын қазіргі заманға сәйкес стильдеу	10.1.2.1 тарихи және мәдени өнер туындыларындағы сти мен тәсілдерді білу және қоғамға әсерін қарастыру; 10.1.3.1 теориялық шығармашылық идеялард ақпарат көздерін мақсатт пайдалану
	Киіз үйдің тазалығы. Қолөнершілер мен халық шеберлерінің жауһарлары. Әйелдердің әшекейлері, Қазақстанның қолөнершілерінің туындыларын заманауи стильдеу Кәдесый өнімдерін өндіру, этникалық стильдегі бұйымдарды дәріптеу	10.1.6.4 шығармашылық ж кезінде бірқатар техни материалдарды қолдану б (ұтымды) шешімдерді ұсыну 10.1.4.2 пайданы анықтау үш өткізу нарықтарын талдау; 10.1.2.1 тарихи және мәдени өнер туындыларындағы материалдар мен тәсілдерді б олардың көпшілікке әсерін қ 10.1.3.1 теориялық шығармашылық идеялард ақпарат көздерін мақсатт пайдалану
	Бұйымның эскизін әзірлеу. Материалдар мен құралдарды дайындау	10.1.5.1 күрделі объектілер пішіндердің дизайнын әзір салалардан алған білімдерін 10.1.4.1 шығармашылық қы жұмыстың дәйектілігі мен әдісін анықтау
	Шығармашылық жұмысты орындау. Декорациялау. Безендіру	10.2.1.1 мазмұнды және туындыларды жасау үшін құралдарын өз бетінше, сенім 10.2.3.3 шығармашылық бұйымдарды жасау үдерісінд мәдениетінің элементтерін па 10.2.6.1 қауіпсіздік тех маңыздылығын сезіне және материалдар мен құралдарды
	Жұмысты таныстыру. Көрмені ұйымдастыру	10.3.1.1 медиа құралда платформаларды (бейне форумдар, әлеуметтік желіле белгілі аудитория үшін таныстырылымын дербес ұй

		10.3.2.1 өзінің жән шығармаларындағы тарихи мәдени мәнмәтіндерді талдау
2-ші тоқсан		
Дизайн және технология	Жеке имидж құру технологиясы, идеяларды дамыту	10.1.2.1 тарихи және мәдени өнер, қолөнер және дизайн стильдер, материалдар салыстыру, талдау; 10.1.3.1 шығармашылық идея дамыту үшін бастапқы және көздерін мақсатты және нәти
	Бет әрлеу, шаш үлгісі, аксессуарлар арқылы жеке бейне жасау Визажист-шаштараз мамандығы	10.1.5.1 объектілердің, пішіндердің дизайнын әзір салалардан алған білімдерін
	"Тұлға мен сән үйлесімі" тәжірибесі. Жеке имидж құру. Идеяларды әзірлеу	10.1.2.1 тарихи және мәдени өнер, қолөнер және дизайн түрлі стильдерді, материал салыстыру, талдау; 10.1.3.1 шығармашылық идея дамыту үшін алғашқы және көздерін мақсатты және өнім
	Жеке имидж үшін киім коллекциясы/ аксессуарлар жасау тәжірибесі	10.1.5.1 объектілердің, пішіндердің дизайнын әзір салалардан алған білімдерін 10.1.6.3 тоқыма, тоқылмаған басқа да заманауи, дәстүрлі бетінше зерттеу, анықтау жә 10.2.3.1 өнімді дайы материалдарды өңдеудің с анықтау, таңдау және қолдан 10.3.4.1 өзінің және басқал мақсаты мен маңыздылығы және өзіндік пайымдау
	Жұмысты таныстыру	10.3.1.1 медиа құралда платформаларды (бейне форумдар, әлеуметтік желіле белгілі аудитория үшін таныстырылымын дербес ұй
3-ші тоқсан		
Дизайн және технология	Сәнді киімдерді үлгілеу және жобалау. Киім мен аксессуарлардың заманауи өндірісі Киім конструкторы- модельер мамандығы	10.1.2.1 тарихи және мәдени өнер туындыларындағы сти мен тәсілдерді салыстыру жә 10.1.3.1 шығармашылық идея дамыту үшін бастапқы және көздерін мақсатты және нәти 10.2.2.2 әртүрлі кәсіпорында технологиялық үдерістерд түсінетінін көрсету;

	Идеяларды әзірлеу. Эскиз. Материалдар мен жабдықтарды дайындау	10.1.5.1 объектілердің, пішіндердің дизайнын әзір салалардан алған білімдерін 10.1.5.2 графиканың т пайдалана отырып, гр технологиялық құжаттама дайындау
	Бұйымдар жасау. Бөлшектерді пішу. Жеке бөлшектерді өңдеу. Бөлшектерді құрастыру және бұйымды өңдеу	10.2.2.1 заманауи тігін жабд жиектеу тігін машинасын қо 10.2.2.3 тігін машина аппликация) күрделі опера және орындау; 10.2.3.1 өнімді дайы материалдарды өңдеудің с анықтау, таңдау және қолдан 10.2.3.2 дербестік пен се отырып, әртүрлі құрастырылымдарды ж материалдарды пайдалана бірегей бұйымдарды жасау; 10.2.6.1 қауіпсіздік техникас оның маңыздылығын сезі отырып, материалдар пайдалану; 10.2.6.2 белгілі жұмыс дайындалған бұйымдарға қа бойынша нұсқаулық құрасты
	Жұмыстарды талқылау және бағалау. Жұмысты таныстыру	10.1.4.2 пайданы анықта тауарлардың өткізу нарықтар 10.3.4.1 өзінің және басқал мақсаты мен маңыздылығын және өзіндік пайымдау; 10.3.1.1 медиа құралда платформаларды (бейне форумдар, әлеуметтік желіле белгілі аудитория үшін таныстырылымын дербес ұй
4-ші тоқсан		
Үй мәдениеті	Интерьер/ экстерьердегі ландшафт элементтері	10.1.5.1 күрделі объектілер пішіндердің дизайнын әзір салалардан алған білімдерін 10.2.5.1 ландшафтық диза заманауи бағыттары мен эл және сипаттау; 10.1.3.1 шығармашылық идея дамыту үшін бастапқы және көздерін мақсатты және нәти
	Ландшафт дизайнері мамандығы Флорист мамандығы	10.1.3.1 шығармашылық идея дамыту үшін бастапқы және көздерін мақсатты және н

		(оның ішінде ақпараттық технологияларды қолдана от
	Шығармашылық идеяларды визуалдау	10.1.5.2 графиканың т пайдалана отырып, гр технологиялық құжаттаманы 10.3.4.1 өзінің және басқал мақсаты мен маңыздылығы және өзіндік пайымдау
	Мереке кезіне интерьерді безендіру	10.1.5.2 графиканың т пайдалана отырып, гр технологиялық құжаттама дайындау; 10.1.5.1 күрделі объектілер пішіндердің дизайнын әзір салалардан алған білімдерін 10.2.5.3 интерьерді (тұрғы ұйымдастыру, жоспарлау бойынша практикалық жұ үшін әртүрлі салалардан жинақтау; 10.3.3.1 өнімнің сапасы ме анықтайтын негізгі факто функция, экономика) пайым

© 2012. Қазақстан Республикасы Әділет министрлігінің «Қазақстан Республикасының Заңнама және құқықтық ақпарат институты» ШЖҚ РМК